

HLASATEL KALENDÁŘ

1940 — ROČNÍK XLIII. — CENA 50c

YUSAY PILSNER

VÝTEČNÉ LAHVOVÉ PIVO

jest pravým požitkem při každé příležitosti,
je k dostání v půlgalonových a kvartových láhvích.

Tisícům rodinám jest pravou pochoutkou a sílivkou při
každém jídle. — Proto, kdo chceš dobré, čisté pivo pít,
MUSÍŠ PLZEŇSKÉ OKUSIT!

Upozornění spolkům, kostelům, školám a klubům:
Neopomeňte si zajistiti **PLZEŇSKÝ PARK** a **PAVILON**
pro vaši příští zábavu nebo výlet.

Plzeňská Pivovarní Společnost

26. ULICE a ALBANY AVENUE

Telefon Crawford 6800.

Chicago, Ill.

KALENDÁŘ HLASATEL

PRO ČECHOSLOVÁKY AMERICKÉ
NA PŘESTUPNÝ ROK

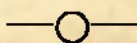
1940

ROČNÍK XXXXIII.

CHICAGO, ILLINOIS.

Tiskem a nákladem časopisu Denní Hlasatel,
1545 West 18th Street.

Kalendář na přestupný rok 1940

RANNÍ A VEČERNÍ HVĚZDY.

Merkur bude večernicí asi 28. února, 24. června a 20. října; jitřenkou bude asi 12. dubna, 10. srpna a 28. listopadu.

Venuše bude večernicí až do 26. června a pak jitřenkou až do konce roku.

Jupiter bude večernicí až do 11. dubna, pak jitřenkou do 24. listopadu a večernicí až do konce roku.

ZATMĚNÍ SLUNCE A MĚSÍCE.

Roku 1940 budou dvě zatmění slunce, žádné zatmění měsíce a přechod Merkuru před sluneční kouli.

Částečné zatmění slunce udá se 7. dubna a bude viditelné v severní Americe, vyjma Aljašky, dále v severozápadní části jižní Ameriky a na Pacifickém oceánu.

Úplné zatmění slunce se dostaví 1. října a bude viditelné v střední Americe, vyjma Guatemaly a Západní Indie, dále v Jižní Americe, vyjma nejjihnějšího cípu a v části Afriky.

Přechod Merkuru bude 11. listopadu ve 2 hod. 49 min., dle středního času, v 1:49 dle horského, ve 12:49 dle pacifického a ve 3:49 dle východního. Bude viditelný v severní Americe, vyjma severovýchodní části; v Jižní Americe, vyjma nejvýchodnější části, na pacifickém oceánu a v některých částech Austrálie a Asie.

POČET FAREM VE SPOJENÝCH STÁTECH.

Dle statistiky zemědělského departmentu z roku 1935 jest ve Spojených Státech 6,812,350 farem.

Úhrnná rozloha všech farem obnáší 1,903,226,640 akrů.

Průměrný rozměr jednotlivé farmy je 154.8 akru.

SVÁTKY STÁLÉ A POHYBLIVÉ ROKU 1940.

Tři králů	6. ledna
Neděle Septuagesima	21. ledna
Neděle Sexagesima	28. ledna
Neděle Quinquagesima	4. února
Popeleční středa	7. února
Neděle květná	17. března
Zelený čtvrtek	21. března
Velký pátek	22. března
Bílá sobota	23. března
Hod Boží Velikonoční	24. března
Zvěstování Panny Marie	25. března
Nanebevstoupení Páně	2. května
Hod Boží Svatodušní	12. května
Svaté Trojice	19. května
Božího Těla	23. května
Hod Boží Vánoční	25. prosince

SVÁTKY AMERICKÉ.

Narození Lincolnova	12. února
Narození Washingtonova	22. února
Den matek	12. května
Den zdobení hrobů	30. května
Den americké vlajky	14. června
Prohlášení nezávislosti	4. července
Dělnický den	2. září
Kolumbův den	12. října
Den příměří	11. listopadu
Den díkůčinění	28. listopadu

RŮZNÉ LETOPOČTY.

Od stvoření světa dle křesťanského počtu	5940
Od stvoření světa dle židovského počtu	5700
Od vystavění Říma	2694
Od počátku stěhování národů	1566
Od útěku Mohamedova (letopočet turecký)	1358
Od objevení Ameriky	448
Od zavedení kalendáře gregoriánského	349
Od prohlášení nezávislosti Spojených Států	164

Leden

January

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMENA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Nový Rok	Nový Rok	Hodslav
2	Úterý	Makaria	Blahusa	Mečislav
3	Středa	Jenovefy	Ženevy	Vlastimil
4	Čtvrtek	Tita b.	Izabely	Bohodor
5	Pátek	Telesfora	Jarlocha	Vlastibor
6	Sobota	Sv. 3 králů	Zj. Páně	Svetozar

PRVNÍ NEDĚLE PO TŘECH KRÁLÍCH.

7	Neděle	Luciána	Melanie	Miloslav
8	Pondělí	Erharda	Erharda	Čestmír
9	Úterý	Basilíše	Ctimíra	Zora
10	Středa	Agatona	Dobrosl.	Všeslav
11	Čtvrtek	Hygina	Bohdana	Milomír
12	Pátek	Proba	Arnošta	Ctislava
13	Sobota	Leontina	Leontina	Svatoslav

DRUHÁ NEDĚLE PO TŘECH KRÁLÍCH.

14	Neděle	Felixa	Hilaria	Sáva sv.
15	Pondělí	Pavla p.	Mich. pr.	Domyslav
16	Úterý	Marcela	Marcella	Vladimír
17	Středa	Anton p.	Antonína	Dobroslav
18	Čtvrtek	Prisky p.	Prisky	Jaropluk
19	Pátek	Ferd., K.	Prospěcha	Bratislav
20	Sobota	Fab. a Šeb.	Fab. a Šeb.	Vladivoj

NEDĚLE SEPTUAGESIMA.

21	Neděle	Anežky	Anežky	Jaroslava
22	Pondělí	Vinc. a An.	Čeňka	Slamomír
23	Úterý	Zasn. P. M.	Emerencie	Vratislava
24	Středa	Timot.	Blahoboje	Milana
25	Čtvrtek	Obr. Pavla	Ananiáše	Všemil Ml.
26	Pátek	Polykarpa	Polykarpa	Všelad
27	Sobota	Jana Zlat.	Jana Zlat.	Přibyslav

NEDĚLE SEXAGESIMA.

28	Neděle	Karla Vel.	Karla Vel.	Zdislav
29	Pondělí	Frant. Sal.	Arnulfa	Důbravka
30	Úterý	Martina p.	Adelgundy	Spytihněv
31	Středa	Petra N.	Virgila	Světoslav

Lidová pranostika.

Na Nový rok o slepičí krok, na Tři krále (6. I.) o akok dále, na Hromnice (2. II.) o hodinu více — (přibývá dne).

Jsou-li červánky v novoroční den, přinesou jistě samou slotu jen.

Je-li leden suchý a studený, možno očekávat v únoru mnoho sněhu.

Krátký masopust - dlouhá zima.

Teplý leden, polituj Bože! Je-li teplo v lednu, sáhá bída ke dnu.

Když leden mokrý bývá, jistě vína nedolívá.

Jména Ježíš (16. I.), ke kamnům nejbliž.

Když roste tráva v lednu, roste špatně v létě.

Velké zimy a málo sněhu působí rolník a strojmům škodu.

Jaký leden, takový je červenec.

Je-li začátek a konec ledna krásný, bude úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Poslední čtvrt 1. v 10.56 ráno, nový měsíc 9. v 7.53 večer, první čtvrt 17. v 12.21 ráno, úplněk 24. v 5.22 ráno, posled. čtvrt 31. v 8.47 večer.

Předpověď počasí.

1—3 dešť, 4—8 chladnější a sněh, 9—11 nejisto, 12—16 bouřливо, 17—20 zamračeno a deštivo, 21—24 mírně, 25—27 příjemně, 28—31 zamračeno.

LEDEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Únor

February

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Čtvrtek	Ignáce b.	Milorád
2	Pátek	Hromnic	Miloslava
3	Sobota	Blažeje b.	Slavibor
NEDĚLE QUINQUAGESIMA.			
4	Neděle	Háty	Dobrohněva
5	Pondělí	Doroty	Vanda
6	Úterý	Romualda	Šulislav b.
7	Středa	Popelec	Ostromír
8	Čtvrtek	Apoleny	Hořislava
9	Pátek	Školastiky	Lutona
10	Sobota	Efrozíny	Svatoslava
PRVNÍ NEDĚLE POSTNÍ.			
11	Neděle	Veroniky	Lidoslava
12	Pondělí	Eulalie	Volimíra
13	Úterý	Jordana	Otaslav
14	Středa	Valentina	Nemír, Milk
15	Čtvrtek	Faustina	Pravoslav
16	Pátek	Juliany	Liboslava
17	Sobota	Konstantina	Svatopluk
DRUHÁ NEDĚLE POSTNÍ.			
18	Neděle	Zuzany	Jarohněv
19	Pondělí	Konrád	Stislav b.
20	Úterý	Eleuthea	Itomír
21	Středa	Eleonory	Zbislava
22	Čtvrtek	Petra stol.	Vratislav
23	Pátek	Eberharda	Slavenna
24	Sobota	Matěje ap.	Bohuš
TŘETÍ NEDĚLE POSTNÍ.			
25	Neděle	Valburga	Lumíra
26	Pondělí	Olivy	Hromislav
27	Úterý	Leandra	Ludomysl
28	Středa	Romana	Zeměslav
29	Čtvrtek	Přestup. rok	Přestup. rok

Lidová pranostika.

O Hromnicích (2.) musí skřivánek vrznout, kdyby měl zmrznout.

Přijdou Hromnice, konec sanice.

O Hromnicích sníh, na jaře dešť.

Jezovec když o Hromnicích leze z jámy, poleze za měsíc zase do jámy.

O Hromnicích milejší ovčákovi vlk než slunce.

O Hromnicích teplo, medvěd stává boudu; o Hromnicích mrzne - medvěd boudy boudu.

Únor bílý, pole sílí.

Co si únor zazelená, březen i to hájí; co si duben zazelená, květen mu to spálí.

Sv. Matěj (24.) ledy boří nebo staví.

Sv. Matěj zimu ztratí nebo bohatí.

Na sv. Matěje pije skřivan z koleje (taje).

Najde-li Matěj led, seká ho hned, nenajde-li led, dělá ho hned.

Silné severní větry ke konci února zvěstují úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 8. v 1.45 odpol., první čtvrt 16. v 6.55 večer, úplněk 23. ve 3.55 odpol., poslední čtvrt 29. v 8.45 ráno.

Předpověď počasí.

1—4 chladno, 5—9 proměnlivo, 10—13 jasno a zima, 14—18 zima a sníh, 19—23 zamračeno, 24—29 proměnlivo.

ÚNOR

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ.	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					

Březen

March

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Albina	Běluše	Budislav
2	Sobota	Anežky č.	Simplicia	Anežka
ČTVRTÁ NEDELE POSTNÍ.				
3	Neděle	Kunhuty	Kunhuty	Kunhuta
4	Pondělí	Kazimíra	Adriana	Kazimír s.
5	Úterý	Tolety	Fridolina	Krásnoslav
6	Středa	Bedř.	Bedřicha	Svatomíra
7	Čtvrtek	Tomáše A.	Tomáše	Miroslav
8	Pátek	Jana z B.	Radka	Milohost
9	Sobota	Františky	Crhy a Str.	Polemír
PÁTÁ NEDELE POSTNÍ.				
10	Neděle	40 muč.	Alexandra	Božislav
11	Pondělí	Konstant.	Dobromila	Jaroboj
12	Úterý	Řehoře I.	Řehoře	Náum
13	Středa	Růženy	Růženy	Netislav
14	Čtvrtek	Matyldy	Matyldy	Božena
15	Pátek	Longina	Dluhoše	Dluhoš
16	Sobota	Klementa	Jindřicha	Budimír
KVĚTNÁ NEDELE.				
17	Neděle	Patrika	Gertrudy	Hrozislava
18	Pondělí	Edvarda	Edvarda	Bohumil
19	Úterý	Josefa	Josefa p.	Bohdana
20	Středa	Jáchyma	Jáchyma	Izaslav
21	Čtvrtek	Zel. čtvrtek	Zel. čtvrtek	Blahoslav
22	Pátek	Velký pátek	Velký pátek	Bořivoj
23	Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota	Žirotslav
VELIKONOČNÍ NEDELE.				
24	Neděle	Hod B. Vel.	Hod B. Vel.	Zbislav
25	Pondělí	Zvěst. P. M.	Vtěl. Páně	Volimil
26	Úterý	Hašta	Emanuela	Větislav
27	Středa	Viktorina	Ruperta	Svatoobj
28	Čtvrtek	Jana K.	Eustacha	Tvořiboj
29	Pátek	Eustazia	Malcha	Mstislav
30	Sobota	Kvirina	Zosia	Tetka
PRVNÍ NEDELE PO VELIKONOČI.				
31	Neděle	Kvidona	Kvidona	Myslana

Lidová pranostika.

Sv. Eudokeje (13.) ještě psa sněhem po uši zavěje.

Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem, máj, půjdeme v háj. V březnu vítr z břízy fouká.

Prach v březnu má cenu zlata.

Březen bez vody, duben bez trávy.

Na sv. Řehoře každý sedlák lenoch, který neofe.

V březnu stár, boj se mar.

Na den Zv. Panny Marie (25.) dešť, rodí se rež.

Je-li na květnou neděli hezky, následuje dobrý rok.

Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Na jaře džber deště, lžice bláta, na podzim lžice deště, džber bláta.

Na jaře a v létě co den a noc zmočí, hodina vy-suší.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 8. v 8.23 ráno, první čtvrt 16. v 9.25 ráno, úplněk 23. v 1.33 ráno, poslední čtvrt 30. v 10.20 večer.

Předpověď počasí.

1—3 mráz, 4—8 zamrače-no a dešť, 9—13 zima, 14—17 chladno, 18—22 mírně a proměnlivo, 23—27 jasno a zima, 28—31 de-štivo.

BŘEZEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Duben

April

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Hugona	Bohuvěry	Častoslav
2	Úterý	Frant. z P.	Theodora	Veleslav
3	Středa	Richarda	Theodosie	Zeměmysl
4	Čtvrtek	Isidora	Ambrože	Hostislav
5	Pátek	Vincence F.	Hostáše	Milica
6	Sobota	Celestina	Zdeňka	Lumomír

DRUHÁ NEDĚLE PO VELIKONOCI.

7	Neděle	Heřmana	Eberharda	Vladivoj
8	Pondělí	Alberta	Apolonie	Diviš
9	Úterý	Marie Cleof.	Marie Cleof.	Jarobud
10	Středa	Ezech.	Daniela	Hořislav
11	Čtvrtek	Lva pap.	Lva	Jaromír
12	Pátek	Julia	Julia	Slavomír
13	Sobota	Hermenegil.	Justina	Pravoslav

TŘETÍ NEDĚLE PO VELIKONOCI.

14	Neděle	Tiburcia	Ctibora	Ctibor
15	Pondělí	Anastazie	Olympia	Bohoboj
16	Úterý	Kalista	Arona	Bohovid
17	Středa	Rudolf	Petra K.	Slavič
18	Čtvrtek	Vernera	Valera	Slavoljub
19	Pátek	Krescence	Hermog.	Ratislav
20	Sobota	Marcela	Sulpicia	Vladimír

ČTVRTÁ NEDĚLE PO VELIKONOCI.

21	Neděle	Anselma	Anselma	Želislav
22	Pondělí	Sotera, Kaja	Sotera	Výšeslav
23	Úterý	Vojtěcha	Vojtěcha	Vojtěch sv.
24	Středa	Jiřího	Jiřího	Věrnislav
25	Čtvrtek	Marka	Marka ev.	Radomír
26	Pátek	Kleta	Nestora ev.	Radbod
27	Sobota	Jaroslava	Anastazia	Jaroslav

NEDĚLE PROSEBNÁ.

28	Neděle	Vitališe	Vitála	Chranislav
29	Pondělí	Petra	Sibyly	Velimír
30	Úterý	Kateřiny	Hildegardy	Dobrovít

Lidová pranostika.

V dubnu čas a panský kvas (nejistý jest).

Když záhy trn rozkvétá, záhy se žito zametá.

Suchý půst, úrodný rok. Mokrý duben přislubuje dobrou sklizeň.

O sv. Jiří vylézají z díry haři a štíři.

Březen suchý, duben mokrý naplňuje sudy a pytlí.

Na Boží hroby prší, sucho úrodu poruší.

Duben hojný vodou — říjen pivem.

Když vlaštovice letí, je znamení podletí.

Mokrý duben a potom květen chladný, k sýpkám a k senu přístup snadný.

Záhy-li kosu slyšeti — můžeš se, rolníku, těšiti.

Na den sv. Tiburcia (14.) mají se všechna pole zelenat.

Dobrý duben, špatný květen.

Bouřky v dubnu zvěstují mokré léto.

Čtvrti měsíce.

Nový mēs. 7. ve 2.18 ráno, první čtvrt 15. v 7.46 odpoled., úplněk 21. v 10.37 ráno, poslední čtvrt 29. v 1.49 odpoledne.

Předpověď počasí.

1—5 sněh a kroupy, 6—10 chladno, 11—15 bouřlivo, 16—20 chladno a příjemně, 21—25 jasně a příjemně, 26—30 deštivo.

DUBEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Květen

May

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Středa	Branislav	Filipa a Jak
2	Čtvrtek	Nanbvst. P.	Zikmunda
3	Pátek	Nal. sv. kř.	Nal. sv. kř.
4	Sobota	Floriana	Floriana
NEDĚLE PO NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ.			
5	Neděle	Pia V.	Gotharda
6	Pondělí	Jana ap.	Dětřicha
7	Úterý	Stanislava	Stanislava
8	Středa	Zj. sv. Mich.	Zj. sv. Mich.
9	Čtvrtek	Řehoře N.	Řehoře
10	Pátek	Blaženy	Gordiana
11	Sobota	Mamerta	Mamerta
SVATODUŠNÍ NEDĚLE.			
12	Neděle	Den matek	Pankráce
13	Pondělí	Pondělí Svat.	Serváce
14	Úterý	Bonifáce	Bonifáce
15	Středa	Žofie	Žofie
16	Čtvrtek	Jana Nep.	Peregrina
17	Pátek	Ubalda	Jošta
18	Sobota	Venana	Venance
NEDĚLE NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE.			
19	Neděle	Petra Cel.	Potenciány
20	Pondělí	Bernardina	Athanasia
21	Úterý	Felixe	Zdana
22	Středa	Julie	Heleny
23	Čtvrtek	Božho Těla	Desidera
24	Pátek	Jany	Zuzany
25	Sobota	Řehoře	Řehoře
PRVNÍ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
26	Neděle	Filipa	Bedy
27	Pondělí	Magd.	Luciana
28	Úterý	Viléma	Viléma
29	Středa	Maxima	Maxima
30	Čtvrtek	Zdob. hrobů	Edvarda
31	Pátek	Petronily	Petronily

Lidová pranostika.

Studený máj, v stodole
(v zahrádách) ráj.

Když máj vláhy nedá,
červen se předá.

Len setý na sv. Helenu,
bývá dlouhý.

Do sv. Ducha, nesvílekej
kožucha, o sv. Duše, zů-
staň v kožuše.

Chladný květen, červen
vlažný, je pro sýpky, su-
dy blažný.

Myslivost. — Půvabné
zábavy myslivecké v po-
kročilém jaru přestávají
a lov obmezují se jen na
odstřelování srnců.

Pro tebe, sv. Filipe a

Jakube,
jeden druhému měsíc
oškube,

nebo zase lépe pěj

a hrají,

a na kostel nic nedbají,

než po lukách

a po trávnících sedí,

jedni jedí, druzí jedí,

mladí jako kozy skáčí

a tak se jim zdá den

kratší.

Čtvrtí měsíce.

Nový měsíc 7. v 6.7
večer, první čtvrt 14.
ve 2.51 ráno, úplněk
21. v 8.33 večer, po-
slední čtvrt 28. v 6.40
ráno.

Předpověď počasí.

1—4 teplo a spršky, 5—9
teplo a deštivo, 10—14 za-
mračeno, 15—20 dešť a
teplo, 21—26 bouřlivo, 27
do 31 místní deště.

KVĚTEN

Dě	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Červen

June

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1 Sobota	Fortunáta	Radima	Veleslav
DRUHÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.			
2 Neděle	Erazima	Efraima	Radislav
3 Pondělí	Klotildy	Erazima	Bratomila
4 Úterý	Frant. Car	Karpasia	Dalibor
5 Středa	Bonifáce	Vintrida	Lubomír
6 Čtvrtek	Norberta	Benigna	Radomír
7 Pátek	Robert a	Lukrecie	Lech
8 Sobota	Medarda	Medarda	Domoslav
TŘETÍ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.			
9 Neděle	Prima	Felician a	Stanislava
10 Pondělí	Alexandria	Olivy	Bohumila
11 Úterý	Barnabáše	Barnabáše	Výšemír
12 Středa	Basilida	Oduľfa	Oleg
13 Čtvrtek	Ant. Pad.	Tobiáše	Žitomír
14 Pátek	Basilia	Basilíše	Myslibor
15 Sobota	Víta	Víta	Vislav
ČTVRTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.			
16 Neděle	Benona	Zbyňka	Milutín
17 Pondělí	Adolfa	Laury	Zoroslava
18 Úterý	Marcela	Miloty	Drahomír
19 Středa	Ger. a Prot.	Bohdala	Miloš
20 Čtvrtek	Květuše	Silvera	Vladimír
21 Pátek	Aloisa G.	Aloisia	Vékoslav
22 Sobota	Pavliny	Acháče	Břetislav
PÁTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.			
23 Neděle	Edeltrudy	Edeltrudy	Radoslav
24 Pondělí	Jana Křt.	Jana Křt.	Hostimil
25 Úterý	Ivana	Prospera	Mladen
26 Středa	Jana a P.	Pavla	Ivan
27 Čtvrtek	Ladislava	Ladislava	Vladislav s.
28 Pátek	Lva pap.	Lva II. p.	Velebit
29 Sobota	Petra a Pavl.	Petra a Pav.	Krásica
ŠESTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.			
30 Neděle	Pavla pam.	Pavla pam.	Šárka

Lidová pranostika.

Červen studený, sedlák
krčí rameny.

Je-li na Boží Tělo jas-
no, bývá dobrý rok.

Medardovo kápě (8.)
čtyřicet dní kape.

Před sv. Janem modli
se za dešť, po sv. Janě
přichází bez modlení.

Do sv. Jana Křtitele
nechval ječmene.

Sv. Vít kořen štíp, sv.
Petr, ten ho natrh, sv.
Prokop kořen dokop, sv.
Markyta vodi žence do
žita.

Netřeba Boha v červnu
o dešť prosit, přijde hned
jak začneme kositi.

Na Boží Tělo jaký den,
dlouho se potom vrací ten.

Mnoho ryb - málo zrna.

Jaké počasí na Menarda,
takové jest šest neděl po
něm.

Jasný den na sv. Menar-
da tiší rolníkova naříkání.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 5. v 7.5
ráno, první čtvrt 12.
v 7.59 ráno, úplněk
19. v 5.2 ráno, posled-
ní čtvrt 27. ve 12.13
ráno.

Předpověď počasí.

1-5 zamračeno, 6-10.
jasna a mírně, 11-15 ne-
jistě, 16-21 teplo a při-
jemně, 22-25 parno, 26
až 30 jasno a chladněji.

ČERVEN

Dn	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Červenec

July

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pondělí	Theodora	Děpolda	Ljudevít
2	Úterý	Navšt. P. M.	Kamila	Mojmír
3	Středa	Heliodora	Heliodora	Branislav
4	Čtvrtek	Prohl. nezáv.	Prokopa	Vratislava
5	Pátek	Cyr. a Meth.	Filomeny	Prokop s.
6	Sobota	Isaiáše	Oldřicha	Bohdan
SEDMÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
7	Neděle	Vilibalda	Veslava	Krásnoroda
8	Pondělí	Kiliána	Kiliana	Milorád
9	Úterý	Briekého	Ludovita	Stojhněv
10	Středa	7 bratří	7 bratrů	Radomír
11	Čtvrtek	Pia I. p.	Pia	Valčislav
12	Pátek	Jana Kv.	Jindřicha	Bořislav
13	Sobota	Markéty	Markéty	Radomila
OSMÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
14	Neděle	Bonavent.	Karoliny	Dobroslav
15	Pondělí	Jindřicha	Roz. apošt.	Bělorád
16	Úterý	Marie Kar.	Ruty	Myslislav
17	Středa	Alše	Aleksy	Lubomila
18	Čtvrtek	Kamila	Arnolda	Míroslav
19	Pátek	Vincenc. P.	Stelly	Zoroslava
20	Sobota	Eliáše	Eliáše	Česlav s.
DEVÁTÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
21	Neděle	Daniela	Daniela	Příměslav
22	Pondělí	Maří M.	Mar. Magd.	Želislav
23	Úterý	Apolináře	Olgy	Olga
24	Středa	Kristiny	Kristiny	Krasislava
25	Čtvrtek	Jakuba	Jakuba	Igor
26	Pátek	Anny	Anny	Mislava
27	Sobota	Pantaleona	Pantaleona	Dušan
DESÁTÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
28	Neděle	Innocence	Innocence	Svatomír
29	Pondělí	Boženy	Marty	Křesomysl
30	Úterý	Abdona a S.	Hynka	Ludomysla
31	Středa	Ignáce z L.	Bořivoje	Dobromír

Lidová pranostika.

Co červenec neuvaří,
toho srpna neupeče.

Sv. Prokop sije houby.
Když se hříby zrodí,
chleba málo.

Roztrhne-li pavouk svo-
ji síť ve dvě, přichází
na to brzy dešť.

Co do Jakuba odkvete,
do Havla (16. října) uzra-
je. —

Na své Eliáše (20.) do-
poledne léto, odpoledne
podzim.

Do Eliáše pod křovím
schne, po Eliášovi ani na
křoví.

Parno o Jakubě, zima
o Vánocích

Hezký den na sv. Jaku-
ba přislíbuj mnoho ovoce.
Svatá Anna (26.), chlad-
no z rána.

Zvěšují-li mravenci na
sv. Annu své hromady, dá
se očekávat jistě tuhá zi-
ma. —

Svatá Anna žito žala.
Když na sv. Jakuba
slunce svítí, má prý krutá
zima být.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 5. v 5.23
odpol., první čtvrt 12.
ve 12.35 ráno, úplňk
19. ve 3.55 odpol., po-
slední čtvrt 27. v 5.29
odpoledne.

Předpověď počasí.

1—4 dešť, 5—10 parno
a dešť, 11—17 příjemně,
18—23 parná vlna, 24—27
jasné a příjemně, 28—31
nestálo.

ČERVENEC

Dě	DOMÁCI ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ.	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Srpen

August

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Čtvrtek	Petra v ok.	Menandra
2	Pátek	Alfons. L.	Gustava
3	Sobota	Štěpána n.	Augusta
JEDENÁCTÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
4	Neděle	Dominika	Dominika
5	Pondělí	P. Marie S.	Afry
6	Úterý	Pr. Krista	Odříšky
7	Středa	Kajetána	Oldřicha
8	Čtvrtek	Cyriaka	Cyriaka
9	Pátek	Romana	Jaroslava
10	Sobota	Vavřince	Vavřince
DVANÁCTÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
11	Neděle	Zuzany	Zuzany
12	Pondělí	Klára p.	Klára
13	Úterý	Hypolita	Kasiana
14	Středa	Eusebia	Smila
15	Čtvrtek	Nnvz. P. M.	Nnvz. P. M.
16	Pátek	Rocha	Hrože
17	Sobota	Liberáta	Liberáta
TŘINÁCTÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
18	Neděle	Heleny	Jeleny
19	Pondělí	Ludvíka	Sebelda
20	Úterý	Bernarda	Bernarda
21	Středa	Anastase	Hartvíka
22	Čtvrtek	Timotea	Žibřida
23	Pátek	Filipa B.	Zděnka
24	Sobota	Bart. ap.	Bartolom.
ČTRNÁCTÁ NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
25	Neděle	Ludvíka	Ludvíka
26	Pondělí	Zefyrin	Adriána
27	Úterý	Josefa K.	Jaromíra
28	Středa	Augustina	Augustina
29	Čtvrtek	St. Jana	Niceáše
30	Pátek	Rosy p.	Přibíka
31	Sobota	Rajm.	Raimunda

Lidová pranostika.

Čeho srpen neuvaří, toho září neusmaží.

Počátkem srpna studený vítr se strništ' fouká.

Je-li léto mokré, bývá v příštím roce dražota.

Kde stoklasa, má chléb pán i chasa, kde metlice, nemá ho hospodář ani slepice.

Na den sv. Vavřince (10.) jdou oříšky do věnce.

Krásně-li o Vavřinci a Bartoloměji (24.), na dobrý podziměk měj dobrou naději.

Panna Maria (15.), dává první oříšky, svatá královna dostane první výlupek (oříšek.)

Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejné pěkné počasí.

Když kvetou bobý, nouze o chleby, a když kvete mák, to už ne tak.

Duben, máj, červen víno v sudech suší srpen, září, říjen hospodáři kruší.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 3. ve 2.9 ráno, první čtvrt 10. v 7 večer, úplněk 17. v 5.2 ráno, posled. čtvrt 25. v 9:33 ráno.

Předpověď počasí.

1.—5 horká vlna, 6—10. teplo, 11—14 parno a přehánky, 16—19. horko a jasno, 20—23 zamračeno, 24—27 dešť, 28—31 jasné a značně chladnější.

SRPEN

Dě	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Září

September

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ	
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ		
PATNÁCTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.				
1	Neděle	Jiljí	Jiljiho	Jarmila
2	Pondělí	Dělnický den	Arnošta	Dobroslav
3	Úterý	Mansveta	Mansveta	Branislava
4	Středa	Rozálie	Rozálie	Přemyslav
5	Čtvrtek	Viktorina	Viktorina	Radslav
6	Pátek	Zachariáše	Boleslava	Držislava
7	Sobota	Reginy	Reginy	Milena
ŠESTNÁCTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.				
8	Neděle	N. P. M.	Nar. Marie	Rodoslava
9	Pondělí	Gorgona	Brunona	Ctibor
10	Úterý	Mikul. T.	Mikuláše	Přemyslav
11	Středa	Pafnuce	Hyacinta	Mstidruh
12	Čtvrtek	Jm. P. M.	Kvidona	Všeslav
13	Pátek	Tobiáše	Miloně	Grzymisla
14	Sobota	Posv. kříže	Kornela	Radomíra
SEDMNÁCTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.				
15	Neděle	Mariany	Mariany	Strastimír
16	Pondělí	Lidmily	Ludmily	Věra
17	Úterý	Lamberta	Lamberta	Drahoslav
18	Středa	Tomáše V.	Títa	Jaroslav
19	Čtvrtek	Januara	Januara	Roslaw
20	Pátek	Eustacha	Stacha	Myslaw
21	Sobota	Matouše	Matouše	Bohuchval
OSMNÁCTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.				
22	Neděle	Maurica	Mořice	Mislov
23	Pondělí	Tekly	Tekly	Vladimíra
24	Úterý	Gerh.	Jermáře	Dubravka
25	Středa	Kleofáše	Kleofáše	Ladislav
26	Čtvrtek	Cypriána	Pravomily	Pravomila
27	Pátek	Kosmy a D.	Kosmy a D.	Kosma
28	Sobota	Václava kr.	Václava	Václav kr.
DEVATENÁCTÁ NEDELE PO NEJSV. TROJICI.				
29	Neděle	Michala	Michala	Novomíra
30	Pondělí	Jeronyma	Jarolíma	Samomysl

Lidová pranostika.

Podzim na strakaté ko-
byle jezdí.

Panny Marie narození,
vlast'oviček rozloučení.
Po sv. Matouši, čepici
na uši.

Na sv. Maurice nesej
pšenice, budeť samá met-
lice.

Na sv. Václava každá
pláňka dozrává.

Je-li hezky na sv. Jilji,
lze očekávat po čtyři ne-
děle hezké počasí.

Padají-li před sv. Mi-
chalem žatudy, nastane
brzká zima.

Pěkné růže v zahradách
věští pěkný podzim, poz-
dní zimu.

ZRNKA

Kdykoliv jsme vítězil,
pokaždé se tak stalo více
převahou ducha nežli mo-
ci fysickou.

Svoboda se nedá vykři-
čet, vyplakat a vylamen-
tovat, jen z ruky plné ra-
děje svítne.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc dne 1.
v 10:15 ráno, první
čtvrt dne 8. v 1:32 rá-
no, úplněk 16. v 8:41
več., poslední čtvrt 23.
ve 12:47 ráno.

Předpověď počasí.

1—10 chladno, 11—15
bouřlivě, 16—21 zamrače-
no, 22—26 bouřky, 27—30
bouřlivě.

ZÁŘÍ

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VÝDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Říjen

October

DNY A TÝDNY	K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
	KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Úterý	Posv. chr.	Remigia
2	Středa	And. Str.	Leodegara
3	Čtvrtek	Slav. růž.	Ludomíra
4	Pátek	Frant. S.	Frant. S.
5	Sobota	Placida	Placida
			Vratislav
20. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
6	Neděle	Brunona	Břenka
7	Pondělí	Justiny	Libuše
8	Úterý	Brigity	Brity
9	Středa	Diviše	Diviše
10	Čtvrtek	Frant. B.	Frida
11	Pátek	Emiliána	Emiliána
12	Sobota	Maxmiliána	Maxmiliána
			Mirogoj
21. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
13	Neděle	Kolomana	Burkarda
14	Pondělí	Burkh.	Kolomana
15	Úterý	Terezie	Terezie
16	Středa	Havla	Havla
17	Čtvrtek	Hedviky	Hedviky
18	Pátek	Lukáše	Lukáše
19	Sobota	Petra A.	Ferdin.
			Ostrivoj
22. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
20	Neděle	Vendelína	Vendelína
21	Pondělí	Voršily	Voršily
22	Úterý	Korduly	Šebíře
23	Středa	Severina	Rafaela
24	Čtvrtek	Rafaela	Kryšpína
25	Pátek	Kryšpína	Everisty
26	Sobota	Evarista	Sabiny
			Žitoslav
23. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.			
27	Neděle	Sabiny	Anastázie
28	Pondělí	Den čsl. sam.	Narcise
29	Úterý	Narcise	Hvězdoně
30	Středa	Marcela	Slav. ref.
31	Čtvrtek	Volfganga	Slav. ref.
			Hněvoboj

Lidová pranostika.

Je-li vrána na blízku,
je nejvyšší čas k setí.

Když se říjen blýská,
zima plýská.

Šlmona Judy, zima je
všudy.

Když dlouho listí nepad-
ne, tuhá zima se přikrade.

Divoké husy na odletu
koniec i bahmu létu.

Studený říjen ničí vše-
chen hmyz i pro budoucí
rok.

ZRNKA

Projevujeme vůli svou
vždy cestou zákonní a
bud' me jisti, že se vždy
po dobrém to státi musí,
čeho si celý národ přeje.
Žádná moc na světě není
tak silná, aby mohla odo-
lati spravedlivé žádosti ce-
lého národa.

Bud' vždy spravedlivým
k dítěti. Slib mu jen to,
co mu splnití můžeš a
spíš to, co jsi mu slíbil.

Čtvrti měsíce.

Nový měsíc 1. v 6.4
večer, první čtvrt 8.
ve 12.18 ráno, úplněk
16. ve 2.15 ráno, po-
slední čtvrt 24. ve 12.4
odpo., nový měsíc 30.
ve 4.3 ráno.

Předpověď počasí.

1—3 deštivo, 4—8 jasné
a příjemné, 9—13 chlad-
nější, 14—18 zamračeno,
19—23 jasno, 24—27 stu-
dená vlna, 28—31 zamra-
čeno a dešť.

ŘÍJEN

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Listopad

November

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
1	Pátek	Všech. Svat.	Všech svat.	Milič
2	Sobota	Dušiček	Dušiček	Bohumil
24. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
3	Neděle	Huberta	Huberta	Bronisz
4	Pondělí	Karla B.	Otona	Slavobor
5	Úterý	Emerich.	Blandity	Mojmír
6	Středa	Leonarda	Leonarda	Vsevolod
7	Čtvrtek	Engelbert.	Engelberta	Zdeněk
8	Pátek	Bohumíra	Bohumíra	Bohumír
9	Sobota	Theodora	Bohdana	Bohuchval
25. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
10	Neděle	Př. sv. Lud.	Pravoslava	Dobřila
11	Pondělí	Den Příměří	Martina	Křeslav
12	Úterý	Martina	Jonáše	Vyšeslava
13	Středa	Stanislava K.	Diega	Stanislav s.
14	Čtvrtek	Serapiona	Levína	Veselka
15	Pátek	Leopolda	Lipolta	Wizimír
16	Sobota	Otomara	Otomara	Stojslav
26. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
17	Neděle	Řehoře	Bertolda	Jaromíra
18	Pondělí	Odon	Hildy	Namyslav
19	Úterý	Alžběty	Elišky	Stanimír
20	Středa	Felixa	Edmunda	Čestmír
21	Čtvrtek	Ob. P. M.	Smicha	Novomír
22	Pátek	Cecilie	Vojislava	Vojslava
23	Sobota	Klimenta	Klementa	Dalibor
27. NEDĚLE PO NEJSV. TROJICI.				
24	Neděle	Martina I. p.	Delfiny	Hodimír
25	Pondělí	Achace	Libousta	Miloust
26	Úterý	Rufa	Vintíře	Svatoslav
27	Středa	Saturnina	Dementra	Radhod
28	Čtvrtek	Den díkůčin.	Ondřeje	Radhošta
29	Pátek	Jana z Kř.	Emila	Prelimír
30	Sobota	Kateřiny	Kateřiny	Miluša

Lidová pranostika.

Hřímá-li v listopadu, bude úrodný rok.

Kvetou-li v listopadu znovu stromy, bude zima trvat až do května.

"Má se jako hus o Martině" (jest stále v nebezpečí.)

Chodí-li husa o Martině po ledě, chodí o vánočních po blátě.

Svatý Martin přijede na bílém koni.

Na svatého Martina kouřívá se z komína.

Je-li na svatého Martina slunečno, nastane tuhá zima.

Na sv. Kateřinu (25.), schováme se pod peřinu.

At' Kateřiny neb Klíže, když mrzne, topte chýše.

Sníh na sv. Ondřeje (30.), velmi žitu prospěje.

Jaké počasí na sv. Kateřinu, takové je v příštím lednu.

Jiní o Všech Svatých věští nám o Vánocích tuhé mrazy a krutou zimu.

Čtvrti měsíce.

První čtvrt 6. ve 3.8 ráno, úplněk 14. v 8.2 ráno, posled. čtvrt 22. v 10.36 večer, nový měsíc 29. ve 2.42 odpoledne.

Předpověď počasí.

1—4 chladno, 5—10 deštivo, 11—16 proměnlivo, 17—21 zamračeno a mrazivo, 22—26 jasné a příjemné, 27—30 proměnlivo.

LISTOPAD

Den.	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	PŘÍJEM		VYDÁNÍ	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Prosinec

December

DNY A TÝDNY		K A L E N D Á Ř		JMÉNA STAROČESKÁ
		KATOLICKÝ	EVANGELICKÝ	
PRVNÍ NEDELE ADVENTNÍ.				
1	Neděle	Eligia	Dluhoše	Náum
2	Pondělí	Frant. X.	Bibiány	Štražimír
3	Úterý	Bibiany	Kasiana	Chvalislav
4	Středa	Barbory	Barbory	Těšibor
5	Čtvrtek	Judity	Sabaše	Bořivoj
6	Pátek	Mikuláše	Isidora	Lubomír
7	Sobota	Ambrože	Ambrože	Semen
DRUHÁ NEDELE ADVENTNÍ.				
8	Neděle	Poč. P. M.	Kaj. den sv.	Boguwola
9	Pondělí	Leokadie	Běleny	Chvalimíra
10	Úterý	Melchida	Jitky	Křesislav
11	Středa	Damasa	Damasa	Savin
12	Čtvrtek	Sinesia	Donata	Ratislav
13	Pátek	Lucie	Lucie	Vyšemíra
14	Sobota	Nikasa	Duchoslava	Hořislav
TŘETÍ NEDELE ADVENTNÍ.				
15	Neděle	Irenea	Kristiana	Slavoboj
16	Pondělí	Albiny sd.	Běluše	Čedomil
17	Úterý	Lazara sd.	Lazara	Vladimíra
18	Středa	Graciana	Vanibalda	Hostimír
19	Čtvrtek	Nemesia	Nemesia	Osvětín
20	Pátek	Kristiny	Izáka	Bohumil
21	Sobota	Tomáše	Tomáše ap.	Tomislav
ČTVRTÁ NEDELE ADVENTNÍ.				
22	Neděle	Zenona	Blaženy	Božena
23	Pondělí	Viktorie	Viktorie	Vlasta
24	Úterý	Ad. a Evy	Adama, Evy	Budimír
25	Středa	B. hod vánoc.	Nar. Páně	Bohuslav
26	Čtvrtek	Štěpána	Štěpána	Štěpán s.
27	Pátek	Jana ev.	Jana	Ivan
28	Sobota	Mlád'átek	Kastora	Hrdoslav
PRVNÍ NEDELE PO VÁNOCÍCH.				
29	Neděle	Tomáše b.	Milady	Milada
30	Pondělí	Davida	Davida	Miloš
31	Úterý	Sylvestra	Sylvestra.	Bořslav

Lidová pranostika.

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Na svatou Barboru (4.), saně na dvoru.

Barbora mosty mostí, Judita hřeby ostří a Mikuláš přibíjí (4., 5. a 6.)

Po sv. Baruši sřež nosu i uši.

Svatý Mikuláš splachuje břehy.

Přichází-li zajíc do ohrady, bude zima ještě tužší.

Studený prosinec se sněhem dá žito na každé výšině. —

Jaký je prosinec, taký je příští červen.

Svatá Lucie (13.), noci upije.

Do Vánoce huj, od Vánoc ouvej.

Zelené Vánoce, bílé Velikonoce.

Vánoce v jeteli, letnice ve sněhu.

Jitřní jasné a obloha čistá, úroda hojná příští rok jistá.

Po studeném prosinci bývá úrodný rok.

Čtvrti měsíce.

První čtvrt 6. v 10.1 več., úplněk 14. v 1.38 ráno, poslední čtvrt 21. v 7.45 ráno, nový měsíc 28. ve 2.50 ráno.

Předpověď počasí.

1—3 jasně a příjemně, 4—7 chladno a zamračeno, 8—11 chladno, 12—16 proměnlivo, 17—21 dešť, od 22—26 proměnlivo, 27—31 nestálé počasí.

PROSINEC

D	DOMÁCI ZÁPISKY.	PŘÍJEM.		VYDÁNÍ	
		§	ct.	§	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

SEZNAM JMEN

- Abdon, Bořivoj 30. 30. č'ce.
 Abraham 6. října
 Absolon 2. zář.
 Adam 24. prosince
 Adelheid op., Adlét, 5. ún.
 Adelinde 20. srpna
 Adlét v. Adelheid
 Adolf 11. května
 Adolf 17. června
 Adolf 21. srpna
 Adolfina 27. zář.
 Agaton, Dobroslov, 10. led.
 Agnes v. Anežka
 Albert p. z. J. 3. dubna
 Albert v. 15. listopadu
 Albin, Bělouš, 1. března
 Albina, Běluše, 6. pros.
 Albrecht 23. dubna
 Aleš, 17. července
 Alexandr, Leska, 18. břez.
 Alexandr, 26. února
 Alexius, Aleš, 17. července
 Alfons 2. srpna
 Alfred 19. července
 Alois 21. června
 Alžběta král., Eliška, 8. července
 Alžběta 19. listopadu
 Amadeus v. Bohumil
 Amalie, Libuše, 10. č'ce.
 Amalie 7. října
 Ambrož, b., Brož, 16. října
 Ambrož 7. prosince
 Amos 31. března
 Anastas 21. srpna
 Anastasia, Protibora, 15. dubna
 Anastasia m., 25. prosince
 Anatolia 9. července
 Anatolius 3. července
 Anežka, Agnes, 16. listop.
 Anežka p. a m. 21. ledna
 Anežka Češka, Nečiče, 6. a 28. března
 Anjela 13. května
 Anjelika 28. března
 Anjelina 16. července
 Anna 26. července
 Anselm 18. března
 Antonia, Tonka, 10. ledna
 Antonín, poust. 17. ledna
 Antonín 13. června
 Apolinář 23. července
 Apolinia 9. února
 Arnold 18. července
 Arnošt 12. ledna
 August p. 7. října
 Augusta 29. března
 Augustín cirk. 28. srpna
 Aurelia 1. prosince
 Aurelian 16. června
 Aurelius, Zlatko, 27. č'ce
 Balbina 31. března
 Baltazar 6. ledna
 Barbora 4. prosince
 Barnabáš 11. června
 Bartoloměj ap. 24. srpna
 Basiliše 9. ledna
 Basilius v. 14. ledna
 Beata v. Blažena
 Beatrix, Blažena, 10. květ.
 Bedřich 6. března
 Bedřiška 6. října
 Benart v. Bernard
 Benedikt b., Beneš 15. dub.
 Benedikt 21. března
 Benigna, Dobravka, 9. kv.
 Benignus Štědrý, 6. června
 Benjamin 21. března
 Bennu, Zbyněk, 16. června
 Bernard p., Benart, 20. srp.
 Bernardin 20. května
 Berta, Perchta, 4. července
 Bertram 17. srpna
 Bertrand 15. října
 Bibiana 2. prosince
 Blahomír 13. října
 Blahoslav 21. března
 Blahovoj, Eustrates, 9. led.
 Blundina 5. listopadu
 Blažej 3. února
 Blažena 22. prosince
 Bojislav 9. dubna
 Bohaboj 15. dubna
 Bohachval 10. července
 Bohdal d. 8. listopadu
 Bohdár v. Theodor
 Bohdík 22. března
 Bohuchval, Lausdeo, 10. července
 Bohumil, Amadeus, 7. čer.
 Bohumil 3. listopadu
 Bohumila 28. prosince
 Bohumír 13. ledna
 — b. 8. listopadu
 Bohuslav, Deogratia, 22. března
 Bonaventura, Dobrohost, 11. července, 26. října
 Bonifác p., Vinfrýd, 5. čer.
 Bonifác m., Dobroděj, 14. května
 Božena 29. července
 Brigata p. 1. února
 Brigyda v., Bryta, 8. října
 Brož v. Ambrož
 Bruno b., Hřeněk 21. dub.
 Burkhard 11. října
 Cecilie 22. listopadu
 Cecilius 3. června
 Celestin P., Bušek, 6. dub.
 Celestin p. a m. 19. května
 Celina 21. října
 Celerinus vyz. 20. února
 César z B. 15. dubna
 Chra A. M. 9. března
 Cyprian b. 14. zář.
 Cyria 5. června
 Cyrilak m. 8. srpna
 Cyrilla 5. července
 Cyril 12. června
 Cyrus m. 31. ledna
 Česlav 20. června
 Čestmír, Ctímír, 9. ledna
 Čestislav 16. června
 Damasus 11. prosince
 Damian 27. zář.
 Daniel 21. července
 David 30. prosince
 Delcola, Ctiboh, 17. ledna
 Delfin 24. prosince
 Desider, Zdaň, Žádostiv, 23. května
 Dětmar 26. zář.
 Dětlch 6. května
 Dionísius, Diviš, 9. října
 Dluhoš v. Longin
 Dobeš v. Tosiáš
 Dobrohost v. Bonaventura
 Dobromysl, Euthimius, 11. března
 Dobroslov v. Agaton
 Domician B. 10. ledna
 Domicius 5. července
 Dominik 4. srpna
 Domnina 14. dubna
 Donatus m. 30. června
 Dorota 6. února
 Dulla 25. března
 Ebba abat. 23. srpna
 Ebehard 23. února
 Edburka 12. prosince
 Edeltruda 23. června
 Edita 26. zář.
 Edmund arc. 16. listp.
 Eduard 18. března
 Edwin k., 4.
 Egbert 24. dubna
 Eleonora 21. února
 Eliáš 20. července
 Eligius 1. prosince
 Eliseus 24. června
 Emanuel 26. března
 Emercia 23. ledna
 Emerich 5. listopadu
 Emil 22. května
 Emilia 5. dubna
 Emilián 11. zář., 11. říj.
 Emliana p. 24. prosince
 Emilius 30. května
 Emma 1. a 19. dubna
 Engelbert 7. listopadu
 Enoch 3. ledna
 Erik (Erich) m., 15. ún.
 Erhard 8. ledna
 Ermelinda 25. října
 Esther 29. května
 Eucharis 20. února
 Eufrosina 11. února
 Eugenia 25. prosince
 Evarist, Blahoslav, 26. ř.
 Eugenius, Blahorod, 3. července
 Eusebia 16. března
 Eustach, Stach, 20. zář.
 Eustacha 29. března
 Eva 24. prosince
 Evald 3. října
 Evermond 17. února
 Ezechiel 10. dubna
 Fabian 20. ledna
 Faust 16. července
 Faustin 15. února
 Faustina 20. zář.
 Felician 9. června
 Felicitas m. 7. března
 Felix b. a m. Šťastný, 24. října
 Felix 21. května
 Felix Val. 20. listopadu
 Ferdinand k. 19. ledna
 Ferdinand k. 30. května
 Fedelis 28. dubna
 Filemon 22. listopadu
 Filip ap. 1. května
 Filip N. 26. května
 Filip b., 23. srpna
 Filipina 16. února
 Florenc 7. listopadu
 Florencia 10. listopadu
 Florentin 27. května
 Florian 4. května
 Fortunat 24. října
 Frant S. z As. 4. října
 — B. 10. října
 — de Paula 2. dubna
 — Sales 29. ledna
 Františka R. 9. března
 Fridolin 6. března
 Fridus v. Friedman
 Gabriel arch. 24. března
 Gabriela 10. února
 Gaudentius v. Radim
 Gebhard, Jaromír, 27. srp.
 Genovefa, Ženeva, 3. ledna
 Gerhard, Radko, 24. zář.
 Gerlach v. Jarloch
 Getruda, Getruda, 17. břez.
 Gervás 19. června
 Gideon, Jedek, 1. června
 Gilbert 4. února
 Gisela, Hlisa, 7. května
 Gotthardt, Hotart, 5. květ.
 Gottšalk m. p. 7. června
 Gudval 6. června
 Guilbert 28. května
 Gustav 2. srpna
 Gunřf, Vintřf, 28. listopadu
 Hanibal 2. srpna
 Hartman 30. října
 Hartvik 21. srpna
 Haštal 26. března
 Háta 5. února
 Havel 16. října
 Hedvika 17. října
 Helena m., Jelena, 22. květ.
 Heliodor 3. července
 Herkules 5. zář.
 Hermína 24. prosince
 Herman 7. dubna
 Hilaria 12. srpna
 Hilarión 21. října
 Hilarion 24. ledna
 Hildebert 3. května
 Hippolit, Ippo, 13. srpna
 Honorat, Ctibor, 8. února
 Hubert 3. listopadu
 Hugo b. 1. dubna
 Hyacinth m., Jacek, 11. zář.
 Ida vd. 4. ledna
 Ignác, Loj., 31. července
 Innocenc 28. července
 Irena 5. dubna
 Isak 20. prosince
 Isak 20. prosince
 Isabela 4. ledna
 Isaláš 6. července
 Isidor pr. 10. května
 Ivan 25. listopadu
 Ivo 28. května
 Jachim 20. března
 Jairus, Jar., 3. října
 Jakub v. 25. července—
 — ap. 1. května
 Jan Zlatoustý 27. ledna
 — M. 8. února
 — bořf 8. března
 — Nep. 16. května
 — z Pf. 6. května
 — a Pav., Jan Burian, 26. června
 Jan Křtiteľ 24. června
 — Kvalb 12. června
 — Kř. 24. listopadu.
 — Evang. 27. prosince
 Januar 27. zář.

Jarloch, Gerlach, 5. ledna
 Jarolím 30. září
 Jeremiáš 26. června
 Jetřich, Eustasius, 19. břez.
 Jindřich, Hynek, 15. čce.
 Jindřiše, 16. března
 Jiří 24. dubna
 Job 9. května
 Joel 24. května.
 Johanna 24. května
 Jonatan 29. prosince
 Jordan 13. února
 Josafat 27. listopadu
 Josef Kal. 27. srpna
 — pěst. 19. března
 Josua 23. února
 Jovita 15. února
 Juda 28. října
 Judit, Jitka, 5. prosince
 Julie 22. května
 Julian m., 9. ledna
 Juliana p. a m. 16. února
 Julita 15. června
 Julius p. 12. dubna
 Justina, Pravomila, 7. říj.
 Justinian 26. září
 Justin 8. srpna
 Justus, Pravoslav, 9. září
 Kajetán 7. srpna
 Kamil 2. července
 Kandid, Bělouš, 8. října
 Karel Bor. 4. listopadu
 — v. 28. ledna
 Karolina 14. června
 Karolinka 5. července
 Kašpar 6. ledna
 Kateřina p. 25. listopadu
 Kazimír 4. března
 Kilian července
 Klára 12. srpna
 Klement, Klimeš 23. listop.
 Klementina 23. listopadu
 Kleofáš 25. září
 Klotilda 3. června
 Kolumba 17. září
 Kolumbus 9. července
 Konrád, Kundrát, 26. list.
 Konrád 19. února
 Konstancia 19. září
 Konstantin 11. března
 Kordula 22. října
 Kosmas 27. září
 Krescencia 15. června
 Krescencius, Rostislav,
 27. června
 Kristín 14. května
 Kristina 24. července
 Křištof 15. března
 Křišpín, 25. října
 Kunhuta z P. 3. března
 Kuno, Kuneš, 29. května
 Kvido 31. března
 Kvirin m. 30. března
 Ladislav 27. června
 Lambert b. L. 14. června
 Laura 17. června
 Lazar 17. prosince
 Leo v. p. Lev, 11. dubna
 — p. 12., 28. června
 Leokadia, Bělena, 9. pros.
 Leonard, Linhart, 6. list.
 Leonora, 12. dubna
 Leonilla 17. ledna
 Leopold, Lypold, 15. list.
 Leopoldina, 15. listopadu
 Libor, Litobor, 23. čce
 Lidmila 16. září

Ligor 13. září
 Longín, Dluhoš, 15. břez.
 Lot 4. ledna
 Lotar, Lideř, 21. dubna
 Lucie 13. prosince
 Lucian 7. ledna
 Luciana, Světluš, 30. červ.
 Lucius 11. února
 Ludomír, Leufried, 3. říj.
 Ludovika 30. ledna
 Ludvík T., 19. srpna
 Luise 9. července
 Lukáš 18. října
 Lukrecia 7. června
 Lydia 3. srpna
 Magdalena 22. července
 Magnus, Boleslav, 19. srp.
 Makar, Blah. 2. 15. ledna
 Malachías 3. listopadu
 Mamert 11. května
 Marcell 16. ledna
 Marcella 31. ledna
 Marcellin 10. dubna
 Marcellina 17. července
 Marciál, Marciáš, 27. ún.
 Marek, 25. dubna
 Mariána 15. září
 Marián, Mareš, 30. dubna
 — Nar. 8. září
 — Sněž. 5. srpna
 — Bol. 30. března
 — Hromnic 2. února
 — Zvěst, 25. března
 — Navšt. 7. července
 — u Hory 16. července
 — Nanebevz. 15. srpna
 — Obět. 21. listopadu
 — Početí 8. prosince
 — Jména 15. září
 Markéta 20. července
 Marta 19. ledna
 Martin 11. listopadu
 — 12.
 Martina 30. ledna
 Matěj ap. 25. února
 Mathilda 14. března
 Matouš Ev. 21. září
 Mauric 22. září
 Maximilian 12. října
 Maximus 10. května
 Melichar 6. ledna
 Mikuláš b. 6. prosince
 Milada 29. prosince
 Minart, Meinhardt, 21. led.
 Mojžiš 3. září
 Monika 4. května
 Moric 22. září
 Napoleon 15. srpna
 Narcis 29. října
 Natalia 1. prosince
 Nathan 24. října
 Nestor 26. února
 Nikodem 15. září
 Noe 28. listopadu
 Norbert 6. června
 Odila 1. ledna
 Odona 18. listopadu
 Oktavia 22. března
 Octavian 22. března
 Oldřich 4. července
 Oliva 10. června
 Olympia 26. března
 Ondřej 30. listopadu
 Opiatus 4. června
 Oswald 5. srpna
 — 15. října
 Ottilia 13. prosince
 Otokar 4. listopadu

Otmar 15. listopadu
 Otto, Udo, Otík, 23. března
 Pankrác, Věslav, 12. květ.
 Pantaleon 27. července
 Patricius 17. března
 Paula vd. 26. ledna
 — p. 18. června
 Paulina 22. června
 Pavla obr. 25. ledna
 — post. 15. ledna
 — pam. 30. června
 — ap. 29. června
 — a Jana 26. června
 Pelegrin, Pelřín 16. květ.
 Petr Al. 19. října
 — Cel. 19. května
 — Ap. 28. června
 — st. okov. 1. srpna
 — m. 29. dubna
 — Nol. 31. ledna
 Petronilla 31. května
 Pius m. 11. července
 Primus 9. června
 Prokop post. 4. července
 Prudencie 9. března
 Rachel 14. července
 Radim, Gaudencius, 1. ča.
 Rafael 24. října
 Raimund 23. srpna
 Rainold 7. ledna
 Rebeka 9. března
 Regina 7. září
 Reinhart, Rehnart, 23. ún.
 Rembert 4. února
 Richard 3. dubna
 Robert, Robeš, 7. června
 Rochus, Hrož. 16. srpna
 Roland 9. srpna
 Roman 28. února
 Romana 28. února
 Roza, Růžena, 30. srpna
 Rosalia, Rozára, 4. září
 Rosina 13. března
 Rudolf 27. dubna
 Rufinus, Ryšavín, 14. ča.
 Rupert, Rauš, 27. března
 Ruthard 16. července
 Řehoř Naz. 9. května
 — 12. března
 — 17. listopadu
 Sabas 12. dubna
 Sabian 27. srpna
 Salome 24. října
 Salomena 7. dubna
 Samuel m. 16. února
 — 26. srpna
 Sara 16. května
 Sebald 19. srpna
 Serafin 12. října
 Serapion 14. listopadu
 Servác, Chranibor, 13. kv.
 Severián 8. listopadu
 Sibilla 29. dubna
 Sidonia, Zdenka, 23. čce.
 Sidonius, Zdeněk, 23. srp.
 Silver 20. června
 Silvia 3. listopadu
 Silvin 17. února
 Simeon b. a m. 17. února
 Simplic P. 2. března
 Stanislav b. a m. 7. květ.
 — K. 13. listopadu
 Strachota 9. března
 Successus, Prospěch,
 19. ledna
 Svatoň, Sanctus, 2. června
 Svatopluk 13. srpna
 Světlík, Photius, 4. března

Sylver 20. června
 Sylvester 31. prosince
 Šalamoun 8. února
 Sebastian 20. ledna
 Šimek 18. února
 Šimon ap. 28. října
 Školastika 10. února.
 Sofrinín, Mudrota, 11. bf.
 Štěpána nal. 3. srpna
 — K. 2. září
 Štěpána m. 26. prosince
 Štěpán Pr. 13. listopadu
 Tadyáš 28. října
 Teresia 15. října
 Thekla ab. 15. října
 Theobald 1. července
 Theodolinde 22. ledna
 Theodor b., Bohdar, 19. z.
 Theodora m. Božena 28. z.
 Theodorich, Dětřich,
 1. července
 Theodosia p. m., Bohdan,
 2. dubna
 Tiburceus, Ctibor, Bofek,
 14. dubna
 Timotheus b. Bohaboj,
 24. ledna
 Titus b. 4. ledna
 Tobías, Dobeš, 13. června
 Tobías, 13. září
 Tomáš, 18. září
 — ap. 21. prosince
 — b. 29. prosince
 — Aq. 8. března
 Trojan 30. listopadu
 Ubald 16. května
 Ulrika, Oldřiška, 6. srpna
 Urban p. 25. května
 Václav 28. září
 Valburka 25. února
 Valentin 14. února
 Valentina 25. července
 Valter, Vladivoj, 29. list.
 Valerian m., Jaroslav,
 24. dubna
 Vavřinec 10. srpna
 Venanc 18. května
 Vendelin, Venda, 20. října
 Verner, Vernuš, 18. dubna
 Veronika 4. února
 Viktor A., Vitězslav,
 26. února
 Viktor m. 30. září
 Victoria 23. prosince
 Viktorín 3. září
 Viléma 6. dubna
 Villibard, Veleslav, 7. čce
 Vincenc m., Čeněk, 22. led.
 Vincenc Fer. 5. dubna
 — z P. 19. července
 Vit 5. června
 Vladimír 24. července
 Vojslava 22. listopadu
 Vojtěch, Adalbert, 23. dub.
 Voldemar 6. května
 Volfgang, Vlk, 31. října
 Voršila 21. října
 Zachariáš pror., Zachaš,
 6. září
 Zeno m. 22. prosince
 Zikmund 2. května
 Zuzana p. a m. 11. srpna
 — čistotná " "
 Zbislav 24. března
 Zbislava 21. února
 Zdeněk 7. listopadu
 Zdislava 29. ledna
 Žofie, Žofka, 15. května

JAK VYPOČÍTATI ROZLOHU POZEMKU.

Čtyřhranný pozemek. — Máte-li pozemek čtyřhranný s pravými úhly, změřte délku a šířku na stopy, znásobte jedno číslo druhým a výsledek dělte 43,560 a dostanete počet akrů. Nebo zjistěte délku a šířku v rodech, znásobte to a dělte 160. Tento způsob jest výhodnější při velkých rozlohách, neboť na rody se snáze měří, než na stopy.

Pozemek trojúhelníkový. — Vezměte délku jedné strany, nejráději nejdelší, a změřte vzdálenost od protější špičky kolmo k vyvolené straně. Znásobte délku této strany vzdáleností ku špičce a výsledek rozdělte 2 a pak 43,560, měříte-li ve stopách, nebo 160, měříte-li v rodech.

Nepravidelné rozlohy. — Nepravidelné rozlohy jest nejlépe rozdělití na trojúhelníky a pak vypočísti rozlohy každého zvlášť a výsledek sečísti.

K přesnému měření pozemků jest třeba zeměměřických přístrojů, mezi nimiž nejdůležitějšími jsou ocelová svinovací míra a kříž k stanovení pravých úhlů. Kde jest pozemek svahovitý, musí se měřiti vodorovně, sice by se na svahu naměřila vzdálenost delší, nežli jaká tam skutečně jest.

POROVNÁNÍ TEPLOMĚRŮ.

Teploměr Fahrenheitův, kterého se používá v Americe, má 212 stupňů na bodu varu. Jelikož bod mrazu jest u něho na 32. stupni, obnáší vzdálenost mezi bodem mrazu a bodem varu 180 st.

U teploměru Celsiova je bod mrazu na 0 a bod varu na 100 st.

Dle toho rovná se 180 st. F. 100 st. C. nebo $1.8 \text{ st. F.} = 1 \text{ st. C}$ nebo 0.8

Dle toho rovná se 180 st. F. 100 st. C. nebo $1.8 \text{ st. F.} = 1 \text{ st. C}$.

Při převádění musíme pamatovati, že F. má nulu o 32 st. níže než C.

Ukazuje-li F. na př. 80 st. nad nulou a chceme to převést na C., odrazíme napřed oněch 32, načež převedeme zbývající st. na C. totiž $80 - 32 = 48$, což násobeno 1 a děleno 1.8 činí 26.6 st. C.

Převádí-li se stejným způsobem stupně pod nulou F., je třeba k číslici, kterou F. ukazuje, připočísti 32 a pak celkový počet stupňů převést na C.

SVATEBNÍ VÝROČÍ.

1. rok svatba papírová, 2. kaliková neb bavlněná, 3. kožená, 4. hedvábná, 5. dřevěná, 6. železná, 7. měděná, 8. mosazná, 9. bronzová, 10. hliněná, 11. plechová, 12. lženná, 13. krajková, 14. kostěná, 15. křišťálová, 20. porculánová, 25. stříbrná, 30. perlová, 35. korálová, 40. rubínová, 50. zlatá, 55. smaragdová, 60. a 75. diamantová.

PŘEDNÍ ATRAKCE MĚSTA CHICAGA.

Krajané, kteří přijíždí do Chicaga, neměli by město opustiti bez spatření těchto hlavních atrakcí:

FIELDVO MUSEUM PŘÍRODNÍCH VĚD, na Roosevelt road u jezera Michigan; otevřeno každý den. Vstupné 25 centů, ve čtvrtek, v sobotu a v neděli vstup volný.

ART INSTITUTE, na Michigan ave. a Adams ul., otevřeno každý den, volný vstup ve středu, sobotu a neděli.

SHEDD AQUARIUM, blíže Fieldova musea, kol 7,000 živých ryb je vystavováno, otevřeno každý den, volný vstup ve čtvrtek, sobotu a v neděli.

ADLEROVO PLANETARIUM, nedaleko Fieldova musea a Aquaria, otevřeno každý den, volný vstup ve středu, sobotu a v neděli.

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA V BROOKFIELD, západně od Chicaga, otevřeno každý den, volný vstup ve čtvrtek, sobotu a neděli.

ZVĚŘINEC V LINCOLNOVU PARKU, skleníky v Garfieldově parku.

MĚSTSKÉ A VENKOVSKÉ OBYVATELSTVO.

Ve Spojených Státech žije (podle úředního sčítání) v městech 68,954,823 obyvatelů v městech a 53,820,223 na venkově.

Státy, které mají víc venkovského než městského obyvatelstva, jsou: Alabama, Arizona, Arkansas, Georgia, Idaho, Iowa, Kansas, Kentucky, Louisiana, Maine, Minnesota, Mississippi, Montana, Nebraska, Nevada, New Mexico, North Carolina, North Dakota, Oklahoma, South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, Vermont, Virginia, Wyoming. Úhrnem tvoří městští obyvatelé 56,2 procenta všeho obyvatelstva.

Úhrnný počet rožín ve Spojených Státech jest 29,980,146.

Obydelních domů bylo dle všeobecného sčítání roku 1930 úhrnem 25,204,976, z nichž 22,833,110 byly domovy pro jednu rodinu.

Své domovy mělo 14,002,074 rodin, v nájmu žilo 15,319,817 rodin.

TREST SMRTI VE SPOJENÝCH STÁTECH.

Tyto státy nemají trest smrti. Michigan, Wisconsin, Rhode Island, Minnesota, Arizona, Kansas a Missouri.

Zrušily trest smrti a opět jej zavedly státy Colorado, Oregon, Washington, Arizona, Kansas a Missouri.

Trest smrti letalovým plynem mají státy: Arizona, California, Colorado, Nevada, North Carolina a Wyoming. Utah dává výběr buď smrti provazem neb zastřelením.

Smrt provazem mají státy: Delaware, Idaho, Iowa, Kansas, Louisiana, Maryland, Mississippi, Missouri, Montana, New Hampshire, Oregon, Washington, West Virginia. Všechny ostatní nařizují popravu elektrinou.

ČESKÉ AMERICE

Náš pozdrav zase letí,
kde Čechie jsou děti,
od Atlantiku v západ
až k Pacifiku tam —
a od půlnoci šeré
přes míle tisícere
až na poledne dolů
k texaským končinám.

A zdravíme vás zase,
jak v minulém tom čase,
kdy po prvé jsme spěli
rodičům vašim přát
a říci, že i v dále,
kdo věrný je a stálý,
nemusí zapomenout,
co míval kdysi rád.

Co s mlékem ssál kdys matky,
tu řeč a pccit sladký,
že může býti Čechem
a k slávě vlasti žít,
jestli mu v srdci bije
radostná melodie
a nechce-li své matky
nadobro zapomnět.

Otcové z vlasti staré
do vlasti nové, jaré,
přišli jak stromek mladý
v neznámou cizí zem —
a že v svém srdci měli
lásku a pocit smělý,
strom ujal se a rostl
i s vzácným odkazem.

Dvě lásky jejich zrály:
Pro starou vlast tam v dále
i pro novou, jež tady
vše skytla k žití jim —
vždyť stará život dala,
než mladá zavolala,
jak žena volá muže,
by životem šla s ním.

Stará jim matkou byla,
nová jak žínka milá
vedla jich kroky žitím
v Unie každý kraj —
a obě tyto lásky
mohutné byly pásy,
jež daly zráti květům
v nádherný jinotaj.

Proto vy, jejich děti,
hled'te v jich stopách spěti
a rodnou rodičů zem
jak babičku si ctít —
ta byla plna slávy
a až zas vstane z návy
bude se jistě znova
zas novou slávou stkvít!

F. L. MUSIL.

POMSTA VALENTOVA

NAPSAL RUD. HERINK.

AREL VALENTA, rychtář obce Velenic, byl starým mládencem. Proč se dosud neoženil, ačkoliv táhla mu již padesátka, nikdo vlastně v obci nevěděl. Byl ovšem často na to tázán přímo i nepřímo, on však jen pravidelně něco nesrozumitelného zabručel a nebo pokrčiv rameny, převedl hovor na jiný předmět, nemaje patrně chuti o tom hovořiti.

Povrchnímu pozorovateli připadal Valenta jistě škarohlídem, člověkem bez srdce a citu, sobcem, který nenávidí lidi a snad i sama sebe. Možná, že bylo na tom v jistém ohledu i něco pravdy. Kdo však měl příležitost blíže pozorovati jeho životní činnost, nabyl záhy opačného mínění, ačkoliv ani zevnějšek jeho mnoho důvěry nevzbuzoval. Veliká, silná, přímo obrovitá jeho postava připomínala spíše kyklopa, s přiměřeně velikou hlavou a obličejem, stále zarostlým, hustým, nepěstěným plnovousem, s pichlavými očkama vše pronikajícíma, jež mohla patřiti spíše pidimužiku, to vše nečinilo věru příjemného dojmu na nikoho. Celkově zdál se tedy protivou, jemuž je lépe se vyhnouti. Kdo však přišel k němu v jakékoli záležitosti, hledaje u něho pomoci neb obrany, jistě nikdy s nepořízenou neodešel. Úsečné, skoro zlostně vyptal se na všechny podrobnosti a pak řekl svoje: "Pomohu!" nebo jen krátce "Nejde to!" A z tohoto výroku pak již nebylo odvolání. Slovo Valentovo platilo jako zlatá mince. A pomohl-li, díků a odměny nežádal, ani nepřijímal. I k čeládce byl úsečný a odměřený, odmluvy však netrpěl a rozkazy jeho musely býti splněny do nejmenší maličkosti. Byl obáván i milován svými lidmi, neboť za správnou práci dával také spravedlivou odměnu a čelad' držela se u něho po léta.

Nikdo však ho neviděl usmáti, nikdo také plakati. Zdálo se, že muž ten nemá srdce, že jest jen jakýmsi automatem, přesně fungujícím. Nic více a nic méně.

Kdyby však byl mohl někdo nahlédnouti pod tvrdý krunýř, jímž se zdánlivě

chránil proti všem vnějším dojmům, našel by byl srdce šlechtné, které bylo schopno lásky všelidské.

Kdo tedy byl příčinou toho, že Valenta stranil se lidí, ačkoli je ve skutečnosti miloval, kdo zavinil, že zůstal na světě bez ženy, bez družky, která by mu život zpříjemnila a nesla s ním společně tíhu denních starostí o jeho velké hospodářství? Žena?

Bylo tomu již bez mála třicet roků, kdy Karel Valenta, tehdy jediný synek nejbohatšího sedláka ve vsi, zahorel láskou k dceři hajného Vokáče, spanilé Liduše. A ačkoliv oba mladí měli se upřímně rádi, přece jen vinou poměrů rodinných a majetkových se stalo, že byli nuceni se rozejíti. Tak aspoň soudili lidé, pravou příčinu však nikdo neuhodl. Bylo sice samozřejmé, že rodiče Katla známosti jeho s dcerou chudého hajného nepřáli, ale také příliš nebránili, a tak by se snad byli oba mladí lidé přece jen na konec za sebe dostali. Přece však k tomu nedošlo. Proč? — to věděl jen Valenta sám.

Láska obou mladých lidí nezačala tak, jako každý jiný všední románec známostí znenáhla, nýbrž vzplanula náhle jako oheň, doutnající v jiskře popela.

Bylo to jednou v červnovém dni senoseče, kdy mladý Valenta, vracaje se za večera z obchůzky rozsáhlých luk, jež voněla právě posočeným senem, a kráčeje kolem rybníka pod lesem, zaslechl náhle v houští na břehu tiché štkání, jež chvílemi měnilo se v usedavý pláč. Chvilí naslouchal, hádaje v duchu, kdo to asi ulevuje si pláčem ve své bolesti. Nemohl toho však rozpoznati a proto tiše a zvolna přiblížil se opatrně v místa, odkud nárek přicházel. Teprve když stanul zcela na blízku za křovím, zahlédl v houstnoucím šeru ženskou postavu, stojící na břehu rybníka a lomící zoufale rukama. Než si však mohl jasně uvědomiti, kdo je tato žena, zjev před ním náhle zmizel. Mladý muž zaslechl jen tiché šplouchnutí vody a pak opět mrtvé ticho rozhostilo se kolem kol.

Několik okamžiků zůstal na místě jako přimrazen. Náhle však jako střela vyrazil ke předu obrovskými skoky a octl se na místě, kde dříve stála tajemná postava. — Bleskurychle shodil kabát a vrhl se do rybníka v místa, kde zrádná kola vody pohltila právě oběť svou. Za několik vteřin již držel zmizelou v náruči a objevil se nad vodou, plovaje ku břehu.

Na obloze honily se šedivé mraky a šero valem houstlo, takže Valenta drže bezvládné tělo v náruči, nevěděl dosud komu náleží. Vystoupiv na břeh, položil omdlelou do trávy několik kroků opodál, na pokraj lesní tišiny. V tom právě měsíc vyplul ze mraků a stříbrným svým světlem ozářil celou krajinu a rovněž i obličej ženy. Valenta sehnul se k nešťastnici, zadíval se pozorně v její obličej a rázem poznal, že je to Liduška Vokáčová, sličná dcerka místního hajného.

“Co ji, pro Bůh, přimělo k tomuto zoufalému kroku?” — tázal se v duchu sám sebe. Než, rázem si uvědomil, že úvahy jeho nejsou na místě, a že je třeba jednat. Poklekl tedy vedle bezvědomé dívky a jal se jí krčísiti. Místo, kde ležela, bylo poněkud na svah. Obrátil tedy bezvládné dosud tělo hlavou dolů po svahu, snaže se umělým dýcháním přivést ji k vědomí. Podařilo se mu to po nedlouhé době, poněvadž sevřenými rty a zaťatými zuby dívčími, vniklo do jejího hrdla jen nepatrné množství vody. Když otevřela oči, nechápavě se zadívala před sebe. V záři měsíční spatřila před sebou státi radostně se usmívajícího mladého muže a rázem jej také poznala. Náhle však zoufale vykřikla a zakrývajíce si obličej rukama, dala se do usedavého pláče.

“Vy jste mne tedy zachránil, Karle? Ó, proč jste mne vracel životu, který přinesl mi tolik bolesti a zklamání”, zaúpěla.

Mladý muž viděl, že není mu vděčna za jeho čin, kterým jí vrátil životu. Chápal však, neboť si byl také vědom, že v Liduščiných letech a při její kráse se jen tak lehce a bez příčiny do rybníka neskáče.

“Upokojte se, slečno, a zapuďte od sebe tak smutné myšlenky. Bylo by škoda vašeho mladého života. Čas hojí rány a jistě i bolest vaši utiší—” pravil soucitně mladý muž a pokleknuv vedle dívky do trávy, vzal její ruce do svých a láskyplně se zadíval do jejího sličného obličejce.

“Jak je krásná ve svém bolu tato prostá dcera hajného. Vypadá jako lesní víla, jako rusalka, která právě vyšla z vody, aby o-

blažila smrtelníka, jak jsem já, pohledem na svoji krásu—” pomyslně si v duchu mladý muž. Škoda, ba věčná škoda bylo by mladého těla pod černou zem, kdyby se byla utopila—” uvažoval dále Valenta, hledě jako očarován v sličnou tvář dívčinu.

“Ach, vy nevíte, vy nemůžete vědět!” zaštkala znovu, přerušivši tak pláčem svým pásmo jeho myšlenek. Dalším jejím slovům neporozuměl, neboť pláč je utlumil na dívčiny rtech.

“Nechci se vtírat do vašeho tajemství, slečno Liduško, a pátrat po tom, co vás přimělo k zoufalému kroku tomuto. Však ať již to je cokoliv, jistě ani zdaleka nevyváží to oběti vašeho života. Pojďte však, dovedu vás domů. Jste promočena a snadno byste tedy mohla nachladnouti,” pravil něžně mladý muž. Pozvedl pak dívku se země a položiv jí ruku kolem pasu, donutil ji kráčet po jeho boku. Nechala se ovládati jako malé děcko.

“Jak jste něžný a pozorný ke mně, pane Valenta. Jak rytířsky se chováte k prosté dceři hajného. A jak lituji, že za službu, kterou jste mi prokázal, nemohu vám vděčnost svoji projevit. Staráte se o to, abych se nenastudila, ačkoliv sám jste celý promočen a tedy nijak lépe na tom nežli já.”

“Jsem přece mužem, slečno Liduško, a proto mně ta trocha vody neuškodí,” pravil se zřejmou radostí ve hlase, neboť mu pozornost dívčina lichotila. Mimoděk se zadíval na krásný profil mladé své spoléčnice a jakýsi zvláštní, dosud neznámý pocit projel celým jeho tělem. Kráčeli pak mlčky vedle sebe. Valenta nechtěl Lidušku vyrušovati z jejích myšlenek a ona rovněž, ponořena zcela do svého, jemu dosud neznámého žalu, také nemluvila.

V myslivně se ovšem hrozně ulekli, spatřivši Lidušku promočenou, chvějící se po celém těle, když tato v průvodu mladého Valenty vstoupila do světnice. Zatím co paní Vokáčová dceru svou odvedla do vedlejší světnice, aby se mohla z mokrých šatů vysvléknouti, mladý Valenta krátce sdělil otci Liduščině to, čeho byl svědkem, jak se chtěla utopiti a že on jen náhodou hodil se k činu jejímu a od utonutí ji zachránil.

“To má jistě na svědomí ten bídák, adjunkt Šebek,” zahučel hajný Vokáč. “Dobře, že zmizel, jinak myslím, že by se seznámil po čertech zblízka s mojí sukovicí. Děkuji vám, pane Valento, za službu, kterou jste mé dceři a zároveň i mně a mojí ženě

prokázal, jejím zachráněním. Děkuji vám ještě jednou a buďte ujistěn, že vám po celý život vděčnost svoji zachovám...." dodával, tiskna pevně ruku mladého muže na jeho odchodu z myslivny.

Když se mladý Valenta vrátil znovu na břeh rybníka pro kabát, který tam zanechal ležeti a zadíval se na lesklou hladinu rybníka, skoro si přál, aby se celý výjev znovu opakoval a on tak mohl znovu Lidušku zachrániti. —

Ano, věděl zcela jistě, že by se třeba stokrát za sebou vrhl za ní do vody a nejen do vody i do ohně, že by pro ni skočil bez váhání. Neboť za tu hodinu, co dlel v její společnosti, stala se tak blízkou jeho srdci, tak drahou, že když pak kráčet zvolna cestou k domovu, nepřestával na ni myslet.

Ještě dlouho do noci, než usnul, viděl stále její obraz před sebou, i ve spánku zdálo se mu o Lidušce....

II.

Zoufalý čin Liduščin zůstal utajen, neb mladý Valenta neřekl o tom nikomu ani slova. Také z rodiny Vokáčovy nikdo o tom nemluvil — Liduška lehce onemocněla a byla nucena po několik dnů zůstat na lůžku. Mladý Valenta však hořel touhou znovu ji spatřiti a každý den chodil večer k rybníku v obavě, aby snad zoufalý čin svůj neopakovala. Myslel na ni a přivoloval ji silou svých myšlenek a byl si takřka jist, že se jí jednoho dne zde musí dočkat. Prání jeho se vyplnilo. Desátého dne Liduška skutečně přišla. Valenta jí spěchal již z daleka vstříc v obavě, že snad znovu se zanášá sebevražednými myšlenkami. Ona však se na něho usmívala a zřejmě byla velmi potěšena, že jej zde nalezá. Podala mu s roztočilým úsměvem ruku a pravila:

"Konečně se s vámi shledávám a mohu vám poděkovati za váš hrdinský čin. Musím však vám říci, že se strašně na vás zlobím, neboť po celou tu dobu, co jsem vás neviděla, nepřišel jste se ani k nám zeptati, jak se vede vaší zachráněné."

Držel její ruku ve své a rozpačitě zahovořil: "Však jsem ale stále na vás myslel, Liduško, a chodil jsem každého dne v tato místa, čekaje vás."

"Snad proto, abyste mne znovu z vody mohl vytáhnouti — že ano? Nu — vy jste dobrý. Což pak byste mi nepřál lepšího osu-

du?" — odpověděla a tvářila se při tom tak roztomile, že by jí byl Karel s chutí sevřel do náručí a zlíbal její rudé rtíky, za nimiž se skrývaly dvě řady malých, jako perličky bílých zoubků. Musel se vsí silou ovládnouti, aby tak neučinil. Hlas se mu chvěl vzrušením, když pravil: "Promiňte, slečno Liduško. Ale tehdy byla jste tak rozrušena, že jsem opravdu nevěděl a obával jsem se...."

"Ne-nemluvme již o tom, pane Valento. Snad to bylo jen okamžité poblouznění. Znal jste našeho adjunkta?" otázala se.

"Tedy on byl příčinou vašeho tehdejšího činu? Adjunkta Šebka jsem znal jen tak od vidění. Viděl jsem jej v místním hostinci, nikdy však jsem s ním nemluvil. Byl to však skutečně velmi hezký chlapík, pravý myslivec."

"Tyto vlastnosti jsem, bohužel, na něm viděla i já. Dvořil se mi, ucházel se o moji přízeň, sliboval lásku a já bláhová mu věřila. Pak náhle odešel jednoho dne bez rozloučení. Tři měsíce uplynuly od jeho zmižení a ani řádečkem nedal dosud o sobě věděti. A já bláhová, chtěla si pak zoufati. Nechci více na něho myslet. A ani kdyby sám nyní přišel, nechci jej více znáti." — Liduška se při těchto slovech energicky vzpřímila a vypjala svoje tělo, takže mladý Valenta s úžasem se na ni zahleděl. Zpozorovala to, a odvrátivši obličej poněkud stranou, zarděla se jako růže v rozpuku.

"Jak je krásná!" pomyslel si Valenta, pozoruje déle se zalíbením profil jejího obličej, vroubeného tmavěkaštanovým vlasem. "Škoda, že jsem ji nepoznal dříve, než ten Šebek. Ale on zde není. Což tedy není možno, abych se sám pokusil nyní ji pro sebe získati?" — tak uvažoval dále. A při tom cítil, že se o to pokusí, že se musí o to pokusiti, zdali se mu podaří Lidušku získati. Dnes si ani představiti nedovedl, že by ji nesměl vídati a s ní mluvit, ani myšlenku si nechtěl připustiti, že by snad mohla patřiti někomu jinému, než jemu samotnému.

"Slečno Liduško!" zahovořil po chvíli tichým hlasem. Musím vám říci — a vy nemáte ani tušení, s jakou účastí od té doby, co jsem vás zachránil z tohoto rybníka, hleděl jsem vstříc okamžiku, kdy vás opět uvidím. Nevím, čím to je a co se to se mnou stalo, že nemohu obraz váš s myslí zapuditi. Nepoznal jsem dosud lásky k ženě a nejsem z těch, kteří mohou tato slova opakovati každé druhé a snad i desáté ženě.

To co cítím já k vám, nikdo mi již z mého srdce, ani kdybych sto let žil, vyrvati nemůže. Víím, že jest to láska, že vás miluji, Liduško. Nevím, jak se k tomuto mému doznání zachováte, ale musel jsem vám to říci, nechť je odpověď vaše jakákoliv. — Nemohu ovšem žádati, abyste lásku moji opětovala, když srdéčko vaše patří muži jinému. Byl jsem však nucen vám to říci, byť jste se třeba skrze to na mne rozhněvala a nedala mi ani té nejmenší naděje. Víím, že vás nikdy nezapomenu, avšak neníli vám to milé, slibuji, že nikdy nepřekročím více dráhu vašeho života, ba ani tehdy, kdyby srdce mé při tom bolestí krvácelo. Nuže, Liduško — co mi na to odpovíte?" končil mladý muž svoje přiznání a vzav při tom obě ruce dívčiny do svých, vroucně se jí zadíval do očí.

Červen s tváří Liduščiných zmizela a ustoupila náhlé, skoro smrtelné bledosti. Byla tak zmatena doznáním mladého muže, že se nemohla ihned zmocit na odpověď. Tušila sice, že od onoho okamžiku, kdy ji zachránil a domů doprovodil, jaksi podvědomě, že se o ni zajímá, ale že by láska jeho tak daleko pokročila, toho neočekávala. Vždyť mladého statkáře Valentu znala jen tak zběžně a nikdy s ním netančila, ani takřka nemluvila. A dnes? Nabízí jí sám svoji lásku. Co mu má na to odpovědět? Jak se má zachovati ona, chudá dcera hajného k synu nejbohatšího sedláka ve Velenicích? A přece — musí mu odpovědět. Zachránil jí život, miluje ji. Má mu ona svoji odpověď jeho život ztrpčiti a otrávit? Ne, tot' nemožno! Povzdechla z hluboka a zadívavši se do očí mladého muže, který lpěl na jejích rtech, očekáváje z nich ortel svůj, pravila:

"Karle, pane Valento — uvážil jste dobře dosah svých slov? Vííte přece, že jsem děvče chudobné a že i kdybych mohla a chtěla vás milovati, nemůže nám láska naše žádného štěstí přinést. Dobře si tedy vše ještě jednou přestavte a rozmyslete a pak zajisté nahlednouti sám bláhosť svého počínání."

"O všem jsem uvažoval a vše důkladně promyslel, slečno Liduško. A můžete-li mi důvěřovati a chcete-li se pokusiti míti mne jen trochu ráda, pak budeme oba jistě šťastni." Objal ji kolem pasu a přivinul k sobě.

Nebránila se. A Valenta povzbuzen, přivinul ji k sobě ještě těsněji a políbil korálové její rtíky.

"Zapomeňte — zapomeňte, Liduško na svoje sklamaní a na svou bývalou lásku k tomu, který tě nebyl hoden a důvěřuj mi. Budu tě milovati celým srdcem svým, celou duší a uvidíš, že tvoje první láska byla jen bláhovým snem..." hovořil mladý muž dále, znovu ji objímaje a líbaje.

Zachvěla se poněkud v jeho náruči při zmínce o Šebkovi a zavřevši oči při polibcích Valentových, vžila se do doby, kdy ji líbával adjunkt, o své horoucí lásce jí při tom ujišťuje. Ó, proč nepoznala Valentu dříve! Cítila jasně velikou jeho lásku a věřila, že muž tento dovedl by ji učiniti šťastnou. Blažilo ji toto vědomí a když si uvědomila, že muž tento jí zachránil život a že nebyti jeho, byla by již pohřbena na Velenickém hřbitově, vnutila se násilím do představy, že jej miluje, ano, že jej musí milovati a každou vzpomínku na Šebka ze srdce svého zapuditi. Zadívala se při tom do modrých a bezelstných očí Valentových a jata náhlým citem, sama vzala do svých rukou jeho hlavu a vtiskla na jeho rty vroucí políbení.

Valentovi se už hlava zatočila pod tímto náhlým projevem citu Liduščina. Opětoval pak polibek její sám ještě několikrát, šeptaje jí slova lásky a nazýváje ji jmény nejnežnějšími. Prochodili pak spolu všechny lesní pěšinky až dlouho do noci laškujíce spolu a smějíce se jako děti.

A tak povstala jejich láska. Mladý Valenta se nijak s ní natajil ani před svými rodiči, jsa pevně odhodlán Lidušku z hájovny učiniti svou ženou.

Rodiče Karlovy a zvláště otec nebyli volbou synovou příliš nadšeni. Ale když seznali, že úmysl jeho je pevný a nezvratný, smířili se s danou skutečností. Zvláště když Lidušku blíže seznali a přesvědčili se, že má mnoho dobrých vlastností jak tělesných tak i duševních. A tak dosažení cíle obou mladých milenců stalo se již otázkou blízké budoucnosti.

Mladý Valenta měl totiž ještě jíti jednou k odvodu a čekal tedy, až jak to s ním před odvodní komisí dopadne. Byl sice odveden ve třetí třídě, avšak jako méně způsobilý pro svoji mohutnou postavu. A bylo mu totiž prodělati jen několika týdnů cvičení ve zbraní. Šel na vojnu s lehkým srdcem, věda, že až se vrátí, nic už pak v cestě státi nebude, aby se Liduška stala jeho ženou. Rozloučil se s ní pln naděje a radostného očekávání.

Jistě však by byl tak klidně a vesele neodjížděl, kdyby byl měl tušení, jaké překvapení jej po jeho návratu bude čekat.

III.

Liduška, vracejíc se domů z nádraží, kam Karla doprovodila, setkala se pojednou na cestě bliže hájovny s adjunktem Šebkem. Vynořil se pojednou před ním z lesní tišiny a stanul proti ní jako přízrak minulosti. — Zastoupil jí cestu a zabodnuv oči své do jejího zraku, pravil trpce:

“Pěkné věci jsem se dozvěděl, Liduško. To jsou tedy tvoje sliby a přísahy? Tak jsi dodržela slib daný mi před Bohem u obrázku Bohorodičky u tří dubů Velenických?”

Liduška zůstala státi jako solný sloup, ohromena jsou náhlým se objevením adjunktovým. Zíral na ni přísně, zabodávaje svůj sokolí zrak do jejího obličej, takže zprvu nemohla ze sebe ani slůvka vypraviti. Pak se však náhle vzpamatovala, uvědomivši si, že on má nejméně práva ji něco vyčítati, když ji sám bez vysvětlení opustil, pravila:

“Jakým právem mi to připomínáte, pane adjunkte? Byla jsem to snad já, která odešla a zrušila dané slovo? Nepřisahal jste vy mně tehdy věčnou lásku? A přece byl jste to vy, kdož se postaral o to, abych se pokusila na vás zapomenouti. Myslíte, že to bylo pro mne tak snadné? A nyní, když se mi to částečně podařilo, když nalezla jsem muže, který mne opravdu miluje, vracíte se opět, abyste porušil můj, tak těžce vybojovaný pokoj a klid?”

“Vracím se proto, že tě miluji, Liduško a nikdy jsem tě milovati nepřestal. Což tři měsíce našeho odloučení byla tak dlouhá doba, abys mi přestala důvěřovati? Tak kratičkou zkoušku si nedovedla naší lásce uložit? Ach, ženo malé víry. Co zatím já se staral, abych nalezl místo lesního a upravil naše hnízdečko pro tebe, abych si tě tam mohl přivést co svoji ženušku, a chtěl tě tím překvapiti, ty jsi mne zatím zapoměla a hledala jsi lásku jinou. Ne — Liduško, tohle jsem si od tebe nezasloužil!” odpovídal adjunkt, dívaje se smutně do překvapeného obličej dívky.

“Jakže, Ludvíku, bylo by to možné?” vyrazila ze sebe Liduška. “Ty že jsi nezapoměl a neopustil mne navždy? A proč jsi pro Boha mi to nějak nenaznačil, proč jsi odešel bez rozloučení? A nebo proč jsi alespoň nepsal?”

“Chtěl jsem tě překvapiti, Liduško. — Když jsem odcházel, nevěděl jsem sám, zda místo ono dostanu a proto jsem nechtěl v tobě vzbuditi marných nadějí. Nevěděl jsem ovšem, jak těžce se na mne vymstí tato moje hra na schovávanou.”

“A já bych si byla zoufala. On, Valenta mne zachránil a vytáhl z rybníka, když opuštěna tebou ztratila jsem všecku víru a lásku k životu. S vděčností jsem se mu zaslíbila, on však mne miluje. Můj Bože, v jaké jsem se ocitla nyní situaci...” — zahřežkovala Liduška a zakryla si obličej rukama, nechť se ani na adjunkta podívati.

Přistoupil k ní a vzav něžně její ruce do svých, pravil měkce: “Neplač, Liduško. Vždyť přece není pro nás všecko ztraceno. Chybili jsme oba, já ovšem více a rád proto svoji chybu uznávám. To však neznamená, že se proto musíme zřici naší lásky a našeho celoživotního štěstí.”

“Ale co budeme tedy činiti, Ludvíku?”

“Nic více a nic méně, než že půjdeme nyní k otci tvému do hájovny, já mu vše vysvětlím a požádám jej o tvoji ruku.”

“A on, Valenta?”

“Musí se smířiti s danou situací. Mám na tebe starších nároků, miluji tě a ty miluješ mne, toho jistě Liduško zapřiti nedovedeš.”

“Ne — nedovedu a nemohu, Ludvíku. A teprve nyní, když jsem tě opět spatřila, uvědomuji si jasně, že bych se nemohla státi Valentovou ženou z lásky. Byla to jen vděčnost, co jsem k němu cítila, byl to jen soucit s jeho velikou láskou ke mně, kterou jsem se snažila alespoň částečně opětovat.”

“Nuže, pakli tě skutečně miluje, pochopí, co to láska je a smíří a musí se smířiti se svým osudem. Je mladý, bohatý a vážený muž a jistě tedy brzy zapomene na tebe a najde si náhrady.”

“Mysliš, Ludvíku?”

“Jsem o tom přesvědčen, Liduško. — Ostatně nezbývá mu nic jiného.”

Pohlédla na něho vděčně a teprve nyní si uvědomila, jak je mužný a krásný a jak mu to sluší v jeho mysliveckém stejnokroji. Cítila jasně kolovati v sobě tutéž mysliveckou krev a uvědomila si, že jen s tímto mužem může býti v životě svém dokonale šťastna. Kráčeli pak spolu ruku v ruce k hájovně a Ludvík snažil se všechny obavy Liduščiny zaplašiti svými horoucími slovy o lásce své k ní a svými polibky.

Hajný Vokáč ovšem byl náhlým objevem se adjunktovým po boku Liduščině velmi překvapen a nepřijal jej příliš přívětivě. Ale když Šebek se mu představil co lesní a požádal jej o ruku jeho dcery, byl přímo ohromen a nemohl ani najít slov, jimiž by údiv svůj vyjádřil.

"Tisíc kulí a granátů!" — odlehčil si konečně. A já myslel, že jste si s Liduškou hrál jen jako kočka s myši a měl jsem věru sto chutí...."

"Pohládit mne pažbou své ručnice přes hlavu — že ano? Nu, jak vidíte, tatínku, myslel jsem to s Liduškou vážně a upřímně a tedy doufám, že nám i máti dá svého požehnání" — pravil Šebek líbaje dvorně ruku paní hajné.

"A hrome, co tento — mladý Valenta? Co mu mám říci, až se vrátí z vojny a přijde si pro Lidušku?" vzpomněl náhle Vokáč a prohrábl si nervosně svůj hustý plnovous.

"Že se zatím Liduška ztratila, a že ji patrně odvedl ten, kdo měl na ni starších nároků." — s úsměvem podotkl Šebek.

"A že by beztak se mnou nebyl št'asten, jak si toho zaslouhuje, tatínku," doplnila Liduška smutně a marně snažila se ubránit slzám, které při těchto slovech tlačily se jí do očí.

Jako lehoučké vodní páry rozptýlí sluneční paprsek, tak také Ludvík brzy svými přesvědčivými slovy zaplašil chmury a obavy z msvlí Liduščiny. Za několik hodin zapomněla na Valentu a cítila se št'astnou a bezpečnou v jeho náručí.

IV.

Po čtyřech nedělích stala se Liduška ženou Šebkovou a novomanželé pak usadili se v idylickém zákoutí lesním ve fořtovně Velenického panství, vzdáleného asi dvě hodiny cesty od Velenické hájovny, prožívající št'astně pohádku svých líbánec.

Rodiče Karlovi, obávající se, aby jejich syn nezpůsobil snoubencům nějakého trapného výstupu, ani tomuto o Liduščině rozhodnutí provdati se za Šebka, ničeho nedělili. Ten však již o všem věděl, neboť Liduška sama mu všecko napsala. Prosila jej v dopise, aby se na ni nehněval, aby jí neklnul a snažil se zapomenouti. Sdělila mu také, že by s ním nemohla být št'astna, a že svoje štěstí může nalézt jen po boku Šebkově, první to a skutečné svojí lásky.

Nikdo nevěděl, jaký hrozný boj prožil mladý Valenta po obdržení a přečtení dopisu Liduščina. Myslel, že to nepřežije, že si musí zoufat a nebo zničit nejen sebe, ale i ji. Snoubenci také netušili, že v den svatby jejich byl mladý Valenta na zapřenou ve Velenicích a schován v lese za křovím, sledoval párek na cestě k oltáři. Nabítý revolver měl při tom v ruce a chtěl svou pohanu strašně mstít. Když ale spatřil oba mladé lidi, a viděl, jak Liduška štěstím září a jak si hrdě a spokojeně Šebek vedle ní vykračuje, seznal, že tito lidé jsou osudově pro sebe určeni. A čím déle na ně pohlížel, tím více seznával, že on nemá práva štěstí jejich ničit a zabíjet. A když zmizeli jeho zrakům a bílý šat Liduščin naposledy kmitl se v stínu lesa, zahodil mladý Valenta daleko zbraň od sebe a přechal s místa, kde došel k poznání.

Domů však nešel. Celou noc proseděl u rybníka pod lesem, na místě, kde Lidušku zachránil, kde ji poznal a kam nyní zanesl svůj bol. Nikomu si nepostěžoval, nikdo se nedozvěděl, co bolesti prožil za jedinou tu noc. Přinesla však mu jisté úlevy a Karel vrátil se po skončení vojenské služby domů tak klidně, jakoby se vůbec nic nepříhodilo. Ujal se své povinnosti na statku svých rodičů a pracoval s láskou a chutí, neboť práce stala se nyní jediným zdrojem jeho života. Zábavám se vyhýbal a s kamarády se nestýkal. Stal se z něho samotář, který kromě práce a spánku neznal jiného způsobu života.

Však přece. Občas, snad asi jednou za čtrnáct dní a za času letního i častěji, přechal ze šumu a hluku všedního života do ústraní, tam k rybníku pod lesní strání, by oživil v sobě znovu vzpomínky na Lidušku a na svoji první, sklamanou lásku. Zde také, zmítán jsa s počátku svým bolem, kul plány na pomstu, ke kteréž tenkrát v den svatby Liduščiny nedostávalo se mu odvahy. Chtěl se mstít za svůj ztracený život, za svoje pohřbené mládí a přemýšlel stále, jak by původce toho všeho nejbolestněji zasáhl. Špatně však znal sám sebe, neboť marně se snažil nenávisť v sobě živiti. Vychladla z jeho srdce, když bolest se utišila a tak všemohoucí lékař — čas, myšlenku na pomstu úplně z jeho nitra vyhladil. S tupou resignací oddal se pak svému osudu.

Lidušku však, ani Šebka, nepřál si nikdy více v životě svém již spatřiti. Vyhybal se jim všemožně, neboť se bál při

pohledu na ně oživití svoje vzpomínky na nejbolestnější chvíle svého života.

V.

Léta mýjela. Otec mladého Valenty zemřel a Karel byl nucen, jako jediný syn a dědic statku, ujati se hospodářství, které ostatně sám již dlouho samostatně vedl. — Hospodařil pak s matkou zase několik let. Tato jej sice často vyzývala, aby se oženil a přivedl jí zastankyni a hospodyně. Leč Karel jen mlčky a s úsměvem zavrtěl hlavou a podíval se na matku takovým pohledem, že tato pozorovala a více na něho nenaléhala. Když pak matka sestárla a nemohla již pracovati, přijal pak Karel na statek hospodyně, která pak i po smrti vedla domácnost na statku. Hospodyně, stará Barůška, znala poněkud minulost svého pána a jelikož byla i ona povahově samotářská a mlčenlivá, dovedla mu vždy porozumět i a vyhovět.

A tak v poměrném klidu a spokojenosti plynul život na statku dále zase několik let. Valenta vžil se již úplně do myšlenky zůstatí do smrti starým mládencem. Dohazovači sice stále snažili se jej oženiti, leč on odmítal jejich lákavé nabídky a nechtěl o ženitbě ani slyšeti.

Dvacetpět roků tak uplynulo od svatby Liduščiny a Valenta na ni nezapomněl. I nyní, jak v dřívějších letech občas zašel k rybníku pod lesní strání a vzpomínal. — Lidušku i Šebka spatřil za ta leta asi třikráte a to ještě jen z povzdálčí, jen aby s nimi do styku přijíti nemusel. Bylo mu sice známo, jak těžce oba nesou toto jeho pohrdání, ale toho Valenta pramálo dbal.

Šebek zatím byl nadlesním. Sám často vyhledával příležitost, aby se s Valentou sešel a usmířil a tehdejší svoje jednání objasnil. Nikdy však nepodařilo se mu toho dosíci. Manželství Šebkových požehnáno bylo dvěma dětmi, synem a dcerou. Syn se jmenoval rovněž Karel a Liduška sama tehdy jméno toto si výslovně pro svého prvorozence vymínila. Dcera pak pokřtěna byla Liduškou po matce a sice na přání otcovo. Syn již byl dospělý a jako adjunkt zastával již otce v jeho myslivecké povinnosti. Liduška narodila se až po třech letech manželství Šebkových a byla miláčkem rodičů. Manželství Šebkových bylo šťastné a paní Liduška nikdy svého rozhodnutí nelitovala. Z počátku sice kalila její štěstí vzpomínka na Va-

lentu, brzy však zapomněla na vše pod vlivem lásky mužovy a štěstí mateřského.

Valenta, jehož rozšafnost a zásluhy o blaho obce byly všeobecně uznávány, stal se hlavou obce, starostou Velenickým a zastával svůj úřad ku prospěchu a spokojenosti všech. Přibýlo mu tím ovšem práce a starostí, ale ty mu byly jen vítány, neboť neměl času pak tak často na minulost svoji vzpomínati. Bylo mu již padesát roků a ačkoliv na jeho skráních počaly se objevovati šediny, přece jen byl stále statný a svěží a vedl správu obce Velenic s neúmorňnou plí a vytrvalostí.

I k rybníku pod strání dosud docházel. Nevěděl sice ani sám vlastně, proč tak činí. Na minulost více nevzpomínal s hořkostí. Považoval za nevyhnutelný los svoje staromládenectví a byl s tímto losem úplně spokojen.

VI.

Byla neděle. Slunce dávno zapadlo za obzor, zanechávajíc na západní obloze za sebou jen slabý červánek. V lese pomalu umlkal zpěv ptactva a ojedinelé párky mlenců ubíraly se úzkými pěšinkami mezi žlutnoucími poli ke vsi. Valenta stoje na zápraží svého statku, pojednou pocítil mocnou touhu po lesní samotě u rybníka. Již tam dávno nebyl a dnes byl večer, který byl jako stvořený pro rozjímání v tichu lesní samoty. Vzal si kabát a vyšel zvolna ze vrat svého statku, ubíraje se známou pěšinou k lesu. Než došel k rybníku na své oblíbené místo, sešerilo se ještě více a pomalu počaly se na obloze objevovati první hvězdičky. Valenta stanuv na místě pod strání u rybníka, zadíval se na lesknoucí se jeho hladinu. Klid a mír vládl kolem a Valentovi bylo tak nějak blaze, že by si byl nejraději s chutí zavýskl. Až se sám v duchu divil této svoji veselé náladě na místě, kde přece vzpomínal jen na svou bolest a zklamání. Svlékl si kabát a složiv jej, položil jej na zem do kyprého podrostu a natáhnuv se se pohodlně, dal si jej pod hlavu a zadíval se vzhůru k obloze. Nechal myšlenkám svým volně běžeti a bloudil zrakem po obloze a počítaje rozčehující se hvězdy, sníl...

"Ach, kde pak je asi moje hvězdička? Jistě se ztratila ve Vesmíru do věčnosti a víckrát nevyjde. A tak se za krátko stane i se mnou. Odejdu, zapadnu v moře zapo-

mnění a nikdo mne ani vzpomínati nebude. Život můj byl sice plodný, plný práce a starostí, nezanechám však potomků a cizí lidé budou jednou vládnouti na statku, který on, jeho otec i děd snažili se udržeti a stále zvelebovati.

A Valenta dospěv ve svých myšlenkách až sem, pocítil pojednou lítost nad svým ztraceným životem a slzy vstoupily mu do očí. "Jak šťastni byli proti němu Šebek s Liduško. Ozlatili svůj život láskou a toto jejich štěstí bude mít pokračování v jejich dětech. Jen já musím býti tak stále sám a sám, opuštěn jako kůl v plotě. A proč? Což nemohu i já býti šťasten? Proč se vyhýbám styku s těmito lidmi, kteří vlastně měli právo na toto štěstí a které jsem proto nemohl a neměl přerušiti. Kdybych se jim byl nevyhýbal, nenávisť k nim v sobě nežívil a s nimi se smířil, mohl jsem i já snad odlesk tohoto štěstí zachytiti pro sebe."

Valentu až hlava rozbolela z toho přemýšlení. Zatím se setmělo docela na nastala noc. Chladnější větřík čechral koruny stromů a Valenta pojednou cítil podivnou nechuť k dalšímu přemýšlení. Vstal a obléknuv si kabát, chystal se vykročiti k domovu. Však náhle zůstal státi jako očarován. Při svitu měsíčním spatřil pojednou na hrázi rybníka kmitnouti se bílou postavu.

"Sním, či bdím? Či tu pobouřená moje fantasmie zjevuje mi přízrak minulosti? není to přízrak, je to skutečnost. Ano, je to ona — Liduška, prostovlasá, v bílých šatech, tak jako tenkrát. Můj Bože, což celý život můj byl jenom pouhým snem? Což není mi padesát let? Jsem dosud mladým a svižným jinochem?"

Nedomyslí. . . . Bílá postava zalomila rukama a jako tenkrát, zoufala vykřikla a jediným skokem zmizela v hlubině rybníka. —

Valenta nepozbyl ani na okamžik své chladnokrevnosti a duchapřítomnosti. Bez rozmyšlení odhodil znovu svůj kabát a vrhl se do rybníka. V několika okamžicích podarilo se mu zachytiti tělo nešťastnice a již s ní plovat ke břehu. Než však ji mohl položit na zem vedle rybníka, přiběhl k místu mladý muž v mysliveckém oděvu a vrhl se k tělu dívčímu. Za ním po chvíli dospěl k rybníku druhý myslivec, v němž Valenta poznal při svitu měsíčním starého hajného Vokáče, který jsa již na výměnku, vyhlídl dále ve své bývalé hájovně v malé

světničce, kterou mu nynější její obyvatel přenechal do smrti k obývání.

"Liduško, pro Boha dítě, co tě to jen napadlo?" zahorekoval starý Vokáč, skláněje se k bezvládnému ženskému tělu, ležícímu na břehu rybníka. I mladý muž poklekna vedle bílé dívčí postavy, nařikal, volaje ji nejsladšími jmény.

Valenta si sáhl na hlavu. Je to sen, či jen šíli jeho mysl? Zachránil opět Lidušku, dceru starého Vokáče?

Než si mohl jasně uvědomiti celou souvislost děje, otevřela dívka oči.

"Kde to jsem?" zašeptala.

"Sláva—žije!" odlehčil si mladík a i starý Vokáč radostně přijal její procitnutí ze mdloby. Ted' teprve povšiml si Vokáč Valenty, který tu stál, dívaje se jaksi nechápavě na celý výjev před sebou. Ze šatů mu kapala voda, on však toho nedbal, očekával s napjetím rozluštění celé záhady.

"Jakže? — Vy pane Valenta? Vám opět jsem povinnen děkovati za zachránění dítěte mé dcery, vnučky Lidušky? Jaká to šťastná náhoda přivedla vás v tato místa, právě tak jako před třiceti lety?"

"Tot' tedy dcera její." zamumlal Valenta spíše sám pro sebe, místo odpovědi na otázku Vokáčovu.

"Bůh vedl kroky vaše a ten necht' vám odplatí, pane Valento" pravil dále Vokáč, tiskna vřele Valentovu pravici. "A vy, Havrámku, nehrajte se srdcem dívčím, aby vás to jednou hodně nemrzelo!" dodal, obraceje se k mladému myslivci.

"Ale vždyť já ji miluji, ano miluji ji více než život svůj a nechtěl jsem jí ublížiti!" — koktal adjunkt, zvedaje jemně dívku se země.

"Já myslela, že mne již nemáš rád, když jsme se pohněvali a ty bez nejmenší naděje jsi mne zanechal mému osudu a řekl, že se už víckrát nevrátíš. Chtěla jsem proto umřít, utopit se, aby jsi viděl, jak jsem tě měla ráda," pravila dívka, opírajíc svou hlavinku o rámě mladého muže.

"Blázinku! — a já pak bych si byl musel bez tebe zoufati. Nyní však pojď, půjdeme k dědečkovi a tam se převlékneš."

"A nebudeš mne více trápit?"

Adjunkt umlčel její slova polibky.

Zatím, co se oba mladí lidé pomalu vzdalovali, tlumeně hovoříce a smějíce se jako děti, zapomenuvše, že smrt jednomu z nich byla na blízku, vzal Vokáč Valentu pod paži a pravil:

“Vidíte—vidíte, pane starosto, to je s těmi dětmi souzení. U nás snad je to již v rodě a vám je souzeno, vždycky v pravý čas neštěstí od nás odvrátiti. Teď však již pojd'te domů, pane Valento. Doprovodím vás. Jste promočen na kůži a nesmíte zapomínati, že dnes nejste již mladíkem jako tenkrát.”

tak ubohého a bezmocného, nemohla se ubrániti slzám, nad jeho šlechtností. Ona přece zavínila, že žil až dosud sám na světě, ona takřka zničila jeho život. A on? Nasadil svůj život, aby zachránil její dítě, dítě té, která mu v životě tolik ublížila.

Šebkovi přijížděli na statek Valentův každého dne, zeptati se staré Barušky po

ZIMNÍ SCÉNA ZE SEVERNÍHO MICHIGANU.

Tento obrázek ukazuje, jak krásné scény dovede zima vytvořiti. Jest to obrázek ze severního Michiganu, ale stejně krásné scény možno spatřiti ve všech ostatních státech, vyjma jižních.

Jako tělo bez ducha, následoval Valenta hajného ke svému domovu. Vokáč jej pak předal Barušce a přikázal uložit hned do postele. A opravdu bylo toho nejvýše zapotřebí, Valenta z rozčilení a náhlého ochlazení v rybníku těžce onemocněl. Dostal horečku a několik dní blouznil, nikoho neznaje. Ba ani nevěděl, že jej přišli navštívit manželé Šebkovi i se svou dcerou, jím zachráněnou Liduškou, která teprve nyní přišla mu poděkovati. Paní Šebková, vidouc jej

jeho zdraví. Leč lékař, který Valentu ošetřoval, dával málo naděje.

“Nevím—nevím, jestli ještě pan starosta bude úřadovati. Nějak to s ním jde na jednu s kopce. A přidružil-li se v jeho letech zánět plic, je to vždycky velmi povážlivé...” řekl asi za čtrnáct dní lékař manželům Šebkovým, když tito přišli opět Valentu navštívit.

Valenta však přece jen probral se ve své nemoci k plnému vědomí. A když spa-

trhl u svého lože paní Lidušku a jejího muže, zaradoval se a podával jim obě ruce na uvítanou.

"Tedy se na mne a na mého muže již nehněváte, pane Valento?" tázala se paní Liduška, tisknouc vřele ruku nemocného.

"Ach, již dávno tomu, co se nehněvám. Osud tomu chtěl a proti jeho vůli je těžko se stavěti."

"A přece jste se nám stále vyhýbal, pane starosto a nechtěl nám poskytnouti možností, bychom křivdu na vás spáchanou mohli nějak odčinit —" podotkl Šebek.

"Nechme toho, pane nadlesní. Vše je zapomenuto. Nebudeme křisiti minulost. Vypravujte mi raději něco o svém životě a svém štěstí." — se slabým úsměvem odpovídal nemocný.

Vyprávěli mu a on je s účastí poslouchal, stále se usmívaje. "I vy budete ještě štěstěnou, pane Valento. Až se uzdravíte, půjdete na nějaký čas k nám do lesů a brzy pak budete plně zdrav jako ryba." — těšila paní Liduška nemocného na odchodu.

Valenta se jen bolestně pousmál. Cítil sám nejlépe, že dny života jeho jsou sečteny, nechtěl však přátelům svým bráti naděje na své uzdravení.

"Přivezte po druhé s sebou také svoji dceru Lidušku!" — volal ještě za odcházejícími. "Rád bych totiž, aby u mne nějaký čas zůstala, bych v její přítomnosti mohl vzpomínati lépe na minulost."

Sľbili mu to a také skutečně za dva dny Lidušku přivezli. Tato hned sklonila se k ruce svého zachránce a líbajíc ji, jala se mu znovu děkovati a švitořivě vyprávěla, co ji tehdy přimělo k zoufalému jejímu činu.

"Liduška je vznětlivá po mamince," doplnil Šebek vypravování své dcery. "Díla návštěvou u dědečka, kdež se trochu poškorpila se svým hochem. A to víte — mládí. Sľýchala od maminky, jak tato skočila do rybníka pod strání, jak vy jste ji tenkrát zachránil a myslela, že Havránek ji následuje, a že ji tedy ihned z vody vytáhne a ona jej tak důkladně postraší. Ten však ovšem nepředvídal nic podobného. Šel sice zvolna za Lidušku, ale v lese setkal se s dědečkem Vokáčem a dal se s ním do hovoru. Liduška, předpokládajíc, že Havránek je na blízku, zatím skočila do rybníka. A byla by se jistě utopila, poněvadž rybník je v těch místech hodně hluboký, ona plovati neumí, kdybyste byl náhodou jako ten-

kráté před třiceti lety nebyl na blízku a z vody ji nevytáhl."

"Já nevím, co mne to jen napadlo. Ale snad to opravdu již tak mělo býti. Tak jsem alespoň objevila našeho nového strýčka a zachránce mamčinu, jehož jsem až do té doby vůbec neznala", podotkla ještě Liduška, hladíc Valentu po přepadlé tváři.

"Však Liduška je vám, paní Šebková, tolik podobná, že jsem skutečně tehdy myslel, že vás zachraňuji po druhé. Jste to vlastně vy sama v druhém vydání, neboť právě tak jako ona dnes, vypadala jste vy doby třiceti lety," pravil na to Valenta. — "Proto jsem si vyžádal Lidušku k nám, abych jaksi prožíval znovu svou tehdejší lásku k vám, paní Šebková. Vy mi to jistě zazlívati nebudete a ani pan nadlesní, váš manžel, jak doufám," — s prosebným přízvukem ve hlase pravil nemocný.

"Vždyť nejsme lidé bez srdce, pane starosto. Chápeme vás a rádi proto Lidušku u vás ponecháme, když si toho přejete," přisvědčoval Šebek, zatím co paní Liduška tajně setřela s očí slzu, která se jí při slovech Valentových nějak mimoděk do nich vtláčila.

"A já tu s radostí zůstanu a bude strýčka sama ošetřovati. Jistě, že se pak brzy uzdraví a půjdeme pak spolu k nám do fořtovny na návštěvu —" radostně prohlásila Liduška.

"A pan adjunkt Havránek může místo do fořtovny docházeti za Lidušku k nám, aby se těm mladým lidičkám nestýskalo," poznamenal ještě Valenta, když již manželé Šebkové byli na odchodu.

Liduška pak již zůstala na statku u Valentů a záhy zde zdomácněla. Stala se vlastně paní domu a stará Baruška sama se ráda podrobila Liduščinu vedení a jejím přáním a rozkazům. Valenta ji se svého lože sledoval se zalíbením a při tom v duchu prožíval znovu lásku k Lidušce, její matce.

Liduška také převzala veškerou starost o nemocného strýčka, jak nyní Valentu nazývala. Sama mu podávala léky, sedávala u něho po celé hodiny, předčítajíc mu z knihy a i jeho úřední záležitosti starostenské mermomocí chtěla obstarávati.

Adjunkt Havránek docházel k Valentovům za Lidušku dvakrát v týdnu. I on si oblíbil nemocného samotáře a dlouho sedával u jeho lože, vypravuje mu o lese a o všem, co se ve Velenicích a okolí dělo

nového. Liduška sedávala naproti němu s nějakou ruční prací a Valenta, pozoruje se zalíbením oba mladé lidi, často se zamyslíl a přemýšlel o tom, jak by jim mohl umožniti lepší a spokojenější budoucnost. Byl na světě sám a sám a věděl, že dnů života jeho je již na mále. Seznal také Havránkovu schopnost a lásku ke stavu selskému, z něhož mladý adjunkt pocházel. Bylo však u nich v rodině více dětí a tak statek dostal starší bratr jeho a on jako mladší musel se spokojiti se stavem mysliveckým, ačkoliv povahově lnul vždycky více k polnímu hospodářství.

Když pak jednoho dne opět mladý adjunkt Havránek přišel na návštěvu k Valentovům a stěžoval si na svoji službu, které prý do smrti nezvykne, pojal Valenta náhlé rozhodnutí. Zavolał si oba mladé lidi k svému loži a vzav každého z nich za ruku, vložil je do sebe a pravil:

“Slečno Liduško a pane adjunkte Havrátku. Nevím, jak dlouho dopřeje mi osud života, ale cítím, že to se mnou jde ke konci. Vy dva ozářili jste mi láskou svoji a obětavostí Liduščinou zbytek mých dnů na tomto světě a proto bych rád se vám za tuto lásku odměnil. Nemám nikoho na světě, nemám také dědiců, jimž bych majetek svůj odkázal. Vy, pane adjunkte, jste rozený sedlák a jelikož se vám myslivecký stav nelíbí, chtěl bych vám svěřiti svoje hospodářství, abyste je v mých šlépějích vedl a spravoval jako svůj vlastní majetek. Víím, že i Liduška bude vám věrnou pomocnicí na statku a že ve vašich rukou bude tento vzkvétati a prospívat. Proto jsem se rozhodl statek svůj i se vším, co k němu patří, vám odkázati. Chcete jej ode mne přijmouti a slíbiti mi, že jej věrně a poctivě až do své smrti budete spravovati?”

Oba mladí lidé zůstali po těchto slovech Valentových seděti na svých místech jako přibíti a jeden ani druhý nebyl mocen slova promluvit. Liduška se dala po chvíli do pláče a Havránek jenom nedůvěřivě vrtěl hlavou.

“To není možné, pane starosto. Jak bychom si to mohli zasloužit? Vždyť mne takřka ani neznáte. Můj bože, toho byci se byl nikdy ani ve snu nenadál,” zašeptal konečně Havránek.

“Štěstí přichází, kdy se toho nejméně nadějeme. A já věřím, že osud přivedl kroky vaše ke mně a že jednám proto správně —

nuže, co tomu říkáte?” s důrazem tázal se znovu nemocný.

“Že jste nejhodnější člověk na světě, strýčku. A proto nesmíte zemřít. Musíte žít — ano, musíte se dočkati viděti naše štěstí a okráti v něm v podzimu svého života.” pravila Liduška v pláči, libajíc bledou líc Valentovu.

Pohládl ji po vlasech a pravil: “Ba ne, milé dítě. Osud rozhodl jinak. Jsem však rád, že se tak stalo. Neboť nyní víím, že až mne zde nebude, rodinný náš statek bude v dobrých a poctivých rukou. Ostatně přišel kam náležel. Měla v něm hospodařiti tvoje matka, Liduško. Nestalo se tak. Bude v něm tedy panimámou její dcera. Leč jednu podmínku, děti, mám. Dny života mého blíží se ke konci a já bych chtěl se dočkati ještě vaší svatby, abych byl přesvědčen, že skutečně spolu na tomto statku hospodařiti budete. Pospěšte si tedy, neboť smrt nečeká.”

S pláčem vrhla se Liduška na prsa svého dobrodince. I Havránek vděčně libal jeho vrásčitou ruku, nemoha se ubrániti hlubokému pohnutí. Valenta jen hladil Lidušku po vlasech a tiskl druhou rukou pravici mladého muže.

VII.

Ohlášky Lidušky Šebkové a adjunkta Havránka odbyly se hned všechny tři najednou a svatba konala se v několika dnech, neboť nic snoubencům v cestě nestálo. A když ihned po svatbě novomanželé zajeli do statku Valentova a stanuli u jeho lože, tento již odevzdával jim notářem a svědky podepsanou závěť, kterouž stávají se dědici celého jmění a pány na statku.

“Mějte se rádi, děti, a vzpomeňte si také někdy, že byla to vaše láska, která založila vaše štěstí. Láska je nesmrtelná. Ona žije stále v nás, obnovuje se v přštích pokoleních a bude žít věčně. Vidíte, paní Liduško, že mám pravdu?” dodal nemocný, obraceje se k paní Šebkové, která plačíc stála u jeho lože se svým manželem. Tato jen němě sklonila se k jeho ruce a políbila ji.

Dva dny ještě těšil se Valenta ze štěstí obou mladých lidí, kteří i po svatbě zůstali již na statku. Třetího dne zesnul klidně v náručí mladé paní Havránkové za přítomnosti jejího otce i matky Lidušky, kterou

byl tolik miloval a k vůli níž založil štěstí mladých manželů Havránkových.

Pohřeb Valentův byl slavný. Památka jeho pak šťastnými jeho dědici uctívána tak, jak si to on sám přál, totiž láskou k práci a rodné půdě statku Valentova. Havránek se svou mladou chotí Liduškou hospodařili na svém statku nejen k jeho rozkvětu a zvelebování, ale i k blahu ostatních občanů. A tak po zásluze, stal se po čase i mladý hospodář Havránek starostou Velenickým. —

PŘÍTEL SMRAĎOCH

Pro kalendář Hlasatel napsal F. Š.

KAŽDÝ dobrý přítel má svou slabou, nebo také špatnou stránku. Ale jde-li o přítele skutečně dobrého a cenného, obyčejně se taková slabá či špatná stránka, opomíjí. Ale tomu tak není u našeho přítele smrad'ocha, o němž jest dokázáno, že je dobrým, velmi dobrým přítelem, ale lidé jím opovrhují.

Nejdříve tohoto našeho přítele musíme jak se patří a sluší představit. Ve vědeckých knihách se mu říká "mephitis" a patří do rodu šelem kunovitých a jeho příbuznými jsou mimo kuny ještě tchoř, hranošaj, kolčava, vydra, jezevec, rosomák, medojed a norek. V Jižní Americe v Brazílii má náš přítel smrad'och blízkého příbuzného, kterému lidově říkají "surilho" a vědecky "mephitis suffocans", což znamená smrad'och dusivý a je prý větší a zapáchavější než ten náš miloučký přítel americký.

Ve Spojených Státech, kde je domovem, jej znají pod obecným jménem skunk, kterýžto název byl přijat od amerických Indiánů, kteří mu říkali "seganku". Již při vyslovení slova "skunk" se posluchači skoro dělá nevolno následkem pověsti o jeho špatné stránce, ke které je však donucen vždy jen v případě krajní nouze a to k záchraně své bezpečnosti. Ale vždyť ve válce jest všechno dovoleno.

O nepochopení vzácných vlastností přítele smrad'ocha svědčí fakt, že slova "skunk" se v Americe také používá jako nadávky člověku pramizernému, podlému, jemuž by se česky řeklo padouch, mizera nebo špinka. Mezi našimi krajany v Americe jest toto zvířátko známo pod jménem smrad'och a v přírodopisných příručkách ve staré vlasti vydaných se kromě názvu smrad'och uvádí též neutrálně znějící slovo "činga".

Lidé se za něho stydí i když se již byl odebral do věčných lovišť a jeho kožešinu, která prý je velmi dobrá, prodávají pod rozličnými honosnými názvy, nejčastěji jako aljašskou sobolinu. Podle toho by o něm platilo obměněné úsloví o Indiánech, o nichž se tvrdilo v dobách indiánských válek, že "jediný dobrý Indián je mrtvý Indián." Ale je-li smrad'och svou kožešinou užitečný po smrti, je ještě užitečnější za svého žití, jež se vyznačuje nenasytností. Potravou smrad'ocha je polní havěť, at' hmyz nebo myši. A z této příčiny si zasluhuje označení "přítel smrad'och".

Smrad'och je tvor skromný, nevťiravý, hledící si pouze svého živobytí, které shání účinně jen za tmy. Chudáček je znám jen ze své špatné stránky následkem "propagandy", kterou o něm učinili lidé, kteří tvrdili, že jím byli napadeni. Pravdou je však opak, neboť smrad'och používá své nejúčinnější zbraně teprve tehdy, když je v úzkých.

Tato špatná pověst je o něm proto, že se zřídka kdy staráme, abychom smrad'ocha poznali lépe, abychom mu porozuměli a dozvěděli se něco zajímavého o způsobu jeho života. A to je velice smutný, přesmutný fakt, neboť přicházíme o známost s jedním z nejmilenějších a nejzábavnějších zvířátek našich polí a lesů.

Život smrad'ocha začíná obyčejně koncem dubna anebo začátkem května, kdy vyrazí na vlhavých lukách toulce t. zv. "skunk-cabbage". Jest jedním ze šesti až dvanácti mlád'at, která samice vrhne a světlo světa obyčejně spatří ve vystlaném pelechu někde v brázdě nebo jámě vyhrabané v zamrzlé zemi. Pelech je samici pečlivě vystlán suchým listím, suchanou trávou a

je dobrou ochranou mlád'at proti chladům jarních nocí.

Vylíhlý smrad'och je bezmocný tvor, který není větší než obyčejná polní myš. Jeho dětství je dlouhé. Když dosáhne stáří jednoho měsíce — což je věk, kdy volně žijící ptactvo je plně opeřeno a kdy bělo-nohé lesní myši samy mohou mít mladé — neváží smrad'och více jak deset či jedenáct uncí a neodvážá se sám z pelechu, aby se rozhlédl po světě sluncem již zalitým.

Ale v té době se na něm dá podle rodových znaků poznati o koho běží. Načechraná černá kožčšina jeho klínovité hlavy má bílý proužek táhnoucí se v prostředku mezi očima k čumáku; stejně na bocích má bílé proužky. A batolí se stejným charakteristickým způsobem, jímž se smrad'oši v chůzi vyznačují, a kterýžto způsob chůze se podobá chůzi medvěda.

Koncem sedmého či osmého týdnu je smrad'och již odkojen a je hotov na noční výpravy za živobytím a dobrodružstvím. Jak se batolí za svou máteří mezi polními květinami, jeho chundelatá hlava je plna sebevědomí, že svět, do něhož je uváděn nechová pro něho hrůz. Zírá do světa s laskavým pocitem tichého blaha a s dávkou vlivnosti.

A hned na prvním výpadu stará se o svoji obživu. A na štěstí má apetyt, který je neukojitelný a ve své žravosti mladý smrad'och není nikterak vybíravý. V jednom týdnu při svých nočních toulkách pozře kobylek, crvčků, chroustů, ponrav a myši tolik, že přesahují jeho váhu několika-násobně. Poněvadž veškerá ta vyjmenovaná havěť je nepřitelem farmáře, smrad'och již od svého útlého mládí staví se tím do řad farmářových nejplatnějších přátel. Mladý smrad'och si zvláště pochutná na hmyzu, který škodí tabáku a rajčatům. Za pravé hody považuje, padne-li na vojnice či smutnice příšerné, které jsou v Americe známy pod jménem "army worms". Zkrátka a do-bře řečeno, je ze všech zvířat nejvydat-nějším ničitelem polní havěti.

Když smrad'och dospěje, jest veliký asi jako domácí kočka a váží osm až deset liber. Od čumáku ke špičce ocasu měří 28 palců a z toho na samotný chvost připadá deset palců. Je to na pohled nádherný exemplář ohonu, který je skoro tak široký jako dlouhý s běloskvoucí ozdoubou. Chvost se za smrad'ochem vleče jako ladně se vlnící cho-

chol — vhodný to chvost pro zvířátko tak přátelsky vyhlížející a nevyrušitelné.

Neboť takové jsou charakteristické rysy, jež se u smrad'ocha vyvinuly do jeho dospělosti. Jeho zářně černé oči neprozrazují ani nepřátelství, ani hrůzu, ale vyznačují se druhem filosofického klidu. Jeho spo-kojenost není kalena ani snahou za indivi-duální neodvislost, která je tak často příčinou neklidnosti jak u mladých zvířat, tak i u lidské mládeže. Společně se svou máteří a sourozenci přebývá v téže pelechu, ve kterém se vylíhl a celá rodina si stále vy-chází na společné lovecké výpady. Při těch-to příležitostech vždy se ubírají "husím po-chodem". Někdy si také zahrají a zado-vádějí.

Přijde také ale pro každého smrad'ocha chvíle, které se ve svém životě neubrání žádný žijící tvor, to jest, že se setká s nepřitelem. Okamžik, kdy smrad'och mírumi-lovně se batolící podél polní stezky setká se s farmářovým psem, nepřátelsky se k němu stavícím — jest okamžik, kdy může prokázati své smrad'ošství v celé síle a účinnosti. Počíná si však při tom přesně a svědomitě dle obřadu, který se pudově přenáší s ge-nerace na generaci.

Docela klidně, jak bez bázně tak i bez zlovolnosti pohlíží nejdříve na nepřitele, který se mu postavil do cesty. Má takový odpor proti zmaření posvátného klidu večera, že chvíli stojí zcela nehybně v očeká-vání, že tlumený štěkot nebo vrčení ustane a hafan poběhne po svých.

Místo toho však pes se hrozivě přibli-žuje. Je to jeho vážný omyl. Smrad'och vel-mí pomalu sníží svou klínovitou hlavu, ma-ježí hřbet jako kočka a s velkou vážností zadupe předníma mohama. Je to pouhé stac-cato, žádný hrozivý a dunivý zvuk, ale pol-ní a lesní zvěř tomu dobře rozumí a lběře to zrovna s takovým porozuměním, jako syčení hada a hledí od dupoucího zvířete zmizeti co nejdále. Ale nezkušenému psovi — takovou věc může provést opravdu jen pes nezkušený — dupkání smrad'ochovo se zdá komedií a připravuje se již k novému náporu.

Ale ani potom náš smrad'och na výzvu nereaguje protiútokem. Jest si pudově vě-dom smrad'ošské etikety a rodového rituá-lu, právě pro tuto kritickou chvíli určeného a napadený jej dodržuje do písmenky. Stojí jako socha a zírá při tom upřeně před sebe, aniž by očima i jedenkrát mrkl. Při

tom ale začne pozvolna klátiti hlavou se strany na stranu.

Je to podivné gesto a obrazotvorný milovník přírody by mohl býti jat utrpností nad ubožákem smrad'ochem. Je to v rituálu "aktu neútočnosti" ultimatum číslo dvě. Dohromady jsou tři ultimata dobré vůle a mírumilovnosti.

Nerozumný pes však tomu ještě stále nemůže rozuměti a tu je na čase, aby dal smrad'och prohlášení třetí a poslední. Velmi ladně zvedne svůj široký ohon. Vztyčí jej kolmo nad svými proužkovanými zády a svislé chlupy se pomalu naježují. Poté váhá ještě jen chvíli, ale náhle se otočí a ukáže psovi svůj zadek. Jeho pevná záda se vypnou do oblouku náhlým záchvatem jakoby křečovitým. Tenký pramínek tekutiny se fosforečně zableskne v letním šeru.

Až do dálky 15 stop od místa, kde stojí smrad'och, jsou stromy a tráva postříknuty palčivou sprchou. Štiplavě dusivý zápach naplní zemi i listy a nese se vzduchem na sta yardů kol dokola. Je-li v dosahu nějaká myš, rychle zalézá do nejhlubší díry, aby se vyhnula dusivému zápachu.

Zdálky se nese k uchu smrad'ochovu bolestivé štěkání a vytí postříknutého psa, který sotva za svého života se znovu odváží zahrávat si se smrad'ochem. Psova srst byla zlita siřičitanem, kterému vědátoři říkají "mercaptan" a palčivá sprška mu zasáhla oči a dostala se mu vdechováním do plic. Při nejmenším na den či dva nebude moci vůbec viděti.

Takovým je smrad'och, když byl proti své vůli a skutečně vrozené laskavosti a mírumilovnosti vůči sousedům přinucen k boji. Ale takové utkání se vyskytuje jen málokdy, poněvadž smrad'och většinu času ztráví batolením se po polích za večerního chládku a zdokonaluje se, jak přidržeti k zemi zelené luční haďy svou tlapkou se silnou pokožkou na chodidle a provádí hotové virtuosní kousky chytáním včel a vos. Vybouří se jako medvěd hojným škrabáním a když na něho zlostně vyletí a krouží mu kol chundelaté hlavy, připlácne je tlapkou k zemi. Často jej štípnou do rtu, a i uvnitř tlamy, ale smrad'och píchnutí necítí. Proti tomu je imunní.

Po celý podzim vybírá se pravidelně na své noční toulky. Snad někdy některý z jeho sourozenců nebo druhů navštíví sle-

pičník, ale takové případy jsou řídké. Jakmile se snese první lehký sníh, loví a žere se zvýšenou hladovostí a jeho pohyby se stávají pomalejšími. Smrad'och je náramně vypasený. V čerstvě napadlém sněhu lze viděti jeho stopy, které se náhle ztrácejí do hloubi. A po nejbližší sněhové vánici ze svého pelechu již nevycházejí. Sníh otvor zapečetí a nepouští mu dovnitř mráz. — Smrad'och zůstává ve svém pelechu suchým listím a travou vystlaném nehybný. Je tam s ním jeho máteř i sourozenci a nejednou se stává, že se přidružil nějaký přespolečný kamarád. Všichni odpočívají svorně vedle sebe, aby přespali celou zimu.

V takovém stavu zůstane bez hnutí až do doby, kdy jarní teplé paprsky mu v březnu prozradí, že vstupuje do svého druhého roku a že je na čase, aby se z pelechu vyhrabal a šel si hledati družku. A jakmile ji jednou najde, zůstane jí věrným. V souhlasu se svou vyrovnanou povahou je neochvějným monogamistou.

Stále ve větším rozsahu jsou podnikány pokusy přesídliti smrad'ocha z volného života v polích a ochočiti jej pěstováním na zvláštních farmách k získání kožešiny. Někteří svědomití farmáři operaci jej zbavují žláz se smradlavou tekutinou, ale jimi seznali, že to je naprosto zbytečné. Smrad'och se dá zdomácniti snadno a nijak se proti tomu nezdráhá. Pokud se s ním zachází slušně, nenapadá jej, aby použil své dělostřelecké pohotovosti. Když jej na farmě usídí v drátěné kleci dosti prostorné, aby odpovídala velikosti pelechu, plemení se a ve dne odpočívá, jako by vůbec nebyl zajatcem.

Smrad'och zůstává i v zajetí stejným — vážný a přátelský kamarádíček, který si nepřije nic jiného — a na tom přísně trvá — než aby bylo s ním zacházeno velmi slušně. Je v tom jakési uspokojení se smrad'ochem se blíže seznámiti v dobách, kdy slovo válka zaznívá na všech stranách a zde je zvíře, které má pro svou potřebu velmi účinnou zbraň, ale nepoužívá jí nikdy k útoku, nýbrž jen k sebeobraně. Zahánjuje tak leckterý národ, jehož představitelé mluví o míru, ale připravují se na válku, k níž všemožným způsobem provokují. Kdyby to nebylo proti smrad'ochově nátuře, snad by protestoval, aby byli evropští diktátoři označováni americkými lidmi za "skunký".

Zakládání rodinného krbu

Zkušenosti tří mušketýrů a jednoho děvčete.

Napsal L. J. Flígl.

ETR PODZIMEK, Jim Verka a Joe Kolářik byli jako tři mušketýři: jeden za všechny a všichni za jednoho. Pracovali ve stejném závodě, chodili do stejné hospody, na stejné

footballové zápasy a tak jim plynul život klidně jako v ráji. Aspoň až do té doby, kdy do ráje přišel had. Vlastně to nebyl had, byla to Eva a Eva to také nebyla, protože se jmenovala Anežka. Od té chvíle se nad čistou rajskou oblohou začaly stahovati mraky a připravily mušketýrské trojici mnoho zlých chvil.

Anežka byla stenografkou v stejném závodě a Petrovi padla hned do oka. A není divu. Byla to hezká a rozumná dívka a Petrovi to netrvalo dlouho, než přišel k nezvratnému přesvědčení, že život s ní by byl o sto procent radostnější než s kamarády v hospodě. Byl mužem činu a proto bez dlouhého uvažování začal útočiti na Anežčino srdce a skoro se sám divil, že za nedlouho už měl vítězství na dosah ruky. Anežka se také zalíbil, byl mladým mužem slušného zevnějšku, příjemného chování a jediné se jí nelíbilo, že hostinec jest jeho prvním domovem. Děvčata si o něm a jeho kamarádech často vyprávěla a říkala, že jsou to slušní hoši, ale nemají nejmenšího smyslu pro domov.

Anežka to sice uznávala, ale přece s ním chodila do divadla a dokonce i na pěsní zápasy a když Petr konečně uznal, že námluvy už trvají dost dlouho, odhodlal se k otázce, co soudí o starém přísloví, že ve dvou se lépe táhne. Neřekl jí to ovšem takovými slovy — na to byl příliš gentlemanem — ale Anežka lehce pochopila, že je to pozvání na plavbu do manželského přístavu. Přece ji to trochu překvapilo, a aby se to tak jedním rázem neodbylo, řekla, že mu nadruhý den dá určitou odpověď.

A tady přichází tragedie našich mušketýrů.

Druhý den nebylo mnoho práce a již před pátou hodinou se Petr připravoval k odchodu, když se u jeho stolu zastavil Joe.

“Půjďme k Majkovi?” tázal se.

“Ne!” odsekl Petr.

“Snad jsi se nedal na pokání?” divil se kamarád.

“Dal a moc dal. Sedni si, abys to leknutí snesl a já ti něco velikého svěřím. Budu se ženiti.”

“Blázníš?” zvolal Joe a pak jako by mu něco chytrého napadlo, dodal: “Půjďme tedy na jednu, abychom to oslavili.”

“Ani na jednu, je to příliš vážná věc, než abychom ji hned oslavovali pitím u Majka.”

“Tak aspoň na jednu, abych zapil svoji žalost.”

“Ne, nepůjdu. Řekni Majkovi, že jsem se s ním už na věčné časy rozloučil a od nynějška budu spořádaným člověkem a hlavou rodiny.”

“Snad máš pravdu,” usoudil Joe. “On ten mládenecký život vlastně za mnoho nestojí. V obrázkovém divadle se to někdy dost pěkně vyjímá, ale když má člověk stále jísti v restaurantech aneb si sám vařiti a uklízeti, stojí to bratru za babku. Ale na jednu bychom přece mohli k Majkovi zajíti, už proto, že to nestojí za babku.”

“Marně mne pokoušíš k hříchu, já jsem už dopil poslední, leda až budu ženat a pozvu vás do své domácnosti, k svému rodinnému krbu — slyšíš, k svému rodinnému krbu.”

Joe cosi zabručel a bez dalšího přemlouvání odešel.

Po jeho odchodu si Petr nasadil klobouk a kráčel k ředitelově úřadovně, aby se skleněnými dveřmi podíval, je-li tam Anežka sama a též připravena k odchodu. Vida, že je sama, rychle vstoupil.

“Nemohl jsem se dočkat, drahoušku, abych vyslechl tvoji odpověď.”

Dívka se jaksi rozpačitě usmála a pak pouze řekla “ne.”

Petr se zadržel stolu, aby neklesl. "Myslíš to vážně? Byl jsem jist, že řekneš ano."

"Lituji, Petře, ale musí to býti ne! Včera jsme si řekli, že moje dnešní rozhodnutí bude konečné a nezvratné a bude pozůstávat pouze z jednoho slova. Řekla jsem je tedy, jest to ne. Věř, Petře, mám tě opravdu ráda, ani nevíš, jak je mi zatěžko říci ne, ale nemohu jinak. Naše manželství by nebylo šťastné. Nejsi stvořen pro rodinný život, nezvykl bys mu. Jsi určen zůstatí svobodným, oženíš-li se, budou dva lidé nešťastní."

Petr byl zničen, nevěděl, co odpovědět, až posléze vykřikl: "Odložme to do zítřka, budeš mít více času na rozmyšlenou. Půjďme spolu na večeri a snad se lépe domluvíme."

"Vše marné," odpověděla dívka tiše. "A pak jsem na zítřek zadána. Pan Levora mne pozval do svého domova na večeri, abych poznala jeho matku a ztrávila večer u rodinného krbu, takový tichý a milý večer, po jakém stále toužím."

Petrovi se vyjasnilo. Dala přednost jinému, jenž má matku, příbuzné, rodinný krb. Jako zmaten, beze slova a bez pozdravu vyšel z úřadovny a na ulici. Zvolna kráčel k domovu a trpce přemýšlel, může-li malý, přízemní byt nazývatí domovem, do něhož by chtěl někoho pozvatí. Však to byl jen jeho mládenecký byt, nevrlý a neuspořádaný, kdyby si jej Anežka vzala, měli by pěkně zařízený příbytek a kdyby šetřili, snad by se brzy dočkali vlastního domova. Leč o tom je nyní marně přemýšletí, vše se shroutilo.

Smutně kráčel kolem Majkova hostince či taverny, přešel ji bez zastavení a jak se zdálo bez povšimnutí, ale pak se náhle rychle obrátil a přímo se bral do hostince. Jeho dva přátelé tam již byli, ale ani si jich nepovšiml. "Nalejte!" poručil číšníkovi, ale do pití mu nebylo.

Přátelé jej několik okamžiků pozorovali a konečně Joe k němu přistoupil a tážal se:

"Co se přihodilo? Odřekla ti?" a když neodpovídal, obrátil se Joe k Jimovi a vysvětloval: "Měl mít svatbu s Anežkou, už byla ruka v rukáve a teď — čert aby tomu rozuměl. Už nás pozval do svého nového domova a teď najednou ani nebude žádný mít. Možná, že si už koupil pantofle a župan, aby mohl jako ženatý člověk sedětí

u kamen a nyní aby se zase vrátil k Majkovi. Co tomu říkáš?"

"Že máte jeden málo rozumu a druhý o kapánek méně," usoudil Jim. "Tomu se musí přijítí na kloub."

Uchopil Petra za ruku a odvedl jej k zadnímu stolu a začal mu domlouvati tak dlouho, až se konečně úplně vyzpovídal.

"Levora, jeho matka, večer u rodinného krbu," opakoval si Jim a obrátiv se k Joeovi, tážal se: "Chápeš to?"

"Ne."

"To vím, že ne, ale já tě do toho hned zasvětim a tebe také, ty uplakaný rytíři. Kam jsi Anežku vodil celý ten čas, co jste měli spolu známost?"

"Někdy na filmy, když dávali něco pěkného. Já mám rád gangsterské hry aneb něco z dalekého západu, cowboye, koně, ale nic takového uplakaného."

"Ona to také měla ráda?"

"Vždycky říkala, že ano."

"Tak vidíš. Kam jste ještě chodili?"

"Na pěstní zápasy, ani jeden pořádný jsme nevynechali."

"Jí se také líbily?"

"Ano, jenže jednou omdlela, když uviděla krev."

"Tak vidíš. Kam's ji brával po divadle?"

"Někdy jsme zašli na nějaký sandvič a sklenici piva."

"Tak vidíš —"

"To už je po třetí, co říkáš tak vidíš a já pořád nic nevidím."

"Já také ne," dodal Joe.

"Protože nerozumíte ženským," horlil Jim. "Gangsterské divadlo, pěstní zápasy, pivo a sandviče a ona má sny o klidu a rodinném krbu. Divíš se, když ji Levora pozval do svého domova, že to na ni působilo jako rozpálená kamna, když je 10 stupňů pod nulou?"

"Už to začínám chápati," pravil Joe. "Ta holka není stvořena pro sportovní život."

"Tak vidíte," opakoval Jim ještě jednou a tentokráte už Petr ničeho nenamítal, ale uznával, že je marné o tom mluvití, když je vše ztraceno.

"Hlouposti," rozhodl Jim. "Je to jen špatná výchova nevěsty a to se dá napravití. Ty přece máš svůj vlastní byt?"

"To mám, ale jaký, světnice v tmavém přízemí a tak malá kuchyňka, že kdyby tam dva lidé bydleli, jeden by vždycky musel ven, než by byl druhý hotov."

"Krb tam také máš."

"Mám, jenže se v něm nikdy netopilo."

"Ale může se topit. Byt se pořádně vyčistí, nějaké dříví na topení někde seženeš, koupí se trochu kávy a nějaký kousek toho božího daru a pozveš Anežku na návštěvu do své domácnosti."

"To by bylo pěkné, ale kde vezmu nějakou matku? Moje už dávno zemřela."

"No, snad nějakou najdeme, ne Joe?"

"Třeba deset, musí-li to být," ujišťoval Joe.

Mušketyři se odmlčeli a jali se přemýšlet, kde by se vydlužili matku, jež by se hodila za hostitelku pro jeden večer. Nebylo to tak jednoduché, jak se zdálo; některá by se k tomu nepropůjčila a některá by se zapomněla a všechno prozradila. Posléze přišel Joe na šťastný nápad. Jim má někde na jižní straně tetičku, ta by se výborně hodila. Má ráda dobrý žert a pěkně by svou roli provedla.

"Dobrá, vydlužíme se jí na zítřek večer," rozhodl Jim, ale Petrovi se to pořád jaksí nelíbilo.

"Vím, že to dobře myslíte," protestoval, "ale tohle je soukromá záležitost a nikoli jubileum nějakého spolku anebo svěcení praporu."

"Jen se z toho nevykrucuj. Když my něco začneme, taky to pořádně doděláme," ujišťoval Joe. "Nikdo tam nebude než vy dva, my dva jako pořadatelé a tvoje vydlužená maminka. Mayora nepozveme ani muzikanty, jen tak my mezi sebou, aby to vyhlíželo jako v tiché a spokojené domácnosti. Co tomu říkáš, Jimě?"

"Jak jsme ujednali, tak se stane, jako by to bylo odprísáhnuto před notářem. — Zítra hned po práci přijdeme do tvého bytu a dáme vše do pořádku. Joe přinese nějaké květiny a knihy, já se vydlužím nějaké záclony a ubrusy a tvého domácího poprosíme, aby nám půjčil nějaký kousek lepšího nábytku a třeba malý koberec. Jenže bychom tam měli jít ještě dnes večer vydrhnout podlahu a všechno trochu umýt, aby nebylo vidět moc prachu a pavučin."

"Rozhodně ještě dnes," přisvědčil Joe, "zítra bychom neměli na všechno dost času a pak musíme udělat s tímhle jelimánkem zkoušku, aby nevyvedl nějakou hloupost."

Petr též souhlasil a tak se tři mušketyři vydali na cestu přátelství k zamilovanému blížnímu.

Petr přišel druhý den ráno v lepší náladě do práce, plný vděčnosti kamarádům, kteří mu nabídli záchranu. Jim se v dílně ani neukázal, poslal omluvu, že je nemocen a Joe to vydržel do poledne a pak také našel nějakou omluvu, aby mohl zmizet. Nebyla právě pilná sezona a každá omluva byla dost dobrá. Petr ovšem setrval a tentokrát nečekal do večera, aby s Anežkou promluvil, nýbrž hned v polední přestávce, když ředitel odešel k obědu, spěchal do její úřadovny.

Usmála se na něho a to mu dodalo větš kuráže.

"Doufám, že jste včera zažila příjemný večer," začal, aby si spíše otevřel dveře k svému pozvání. Ted' už ji zase říkal vy, aby si nestěžovala na jeho důvěru, když jej zamítla.

"Raději o tom nemluvme," odpověděla dívka trochu mrzutě. "Matka pana Levory nebyla doma a já jsem sama nechtěla zůstat v jeho společnosti. Za chvíli jsem se omluvila a odešla a vickrát mne tam nespátrl."

"Jistě se divíte, že po vaší včerejší odpovědi opět přicházím," začal Petr předmluvu k pozvání.

"Abyste mne pozval na sandvič a sklenici piva?"

"Něco lepšího."

"Snad bude nějaký zápas?"

"Také ne, ale chci, abyste ztrávila dnešní večer v mém domovč, víte, při teplém domácím krbu, kde se tak klidně sedí a pije káva a mluví o krásné budoucnosti. Asi tak, jak jsem si představoval náš domov, kdybyste mne nebyla zamítla."

"Což už máte opravdu nějaký domov, už nejste v té díře, jak jste říkával?" tázala se dívka překvapena.

"Mám dosud stejný byt, ale není tak špatný, jak si jej představujete. Pro vás by se ovšem nehodil, ale mně prozatím postačí. Je sice malý, ale tak útulný a milý — nu, však se sama přesvědčíte. A nebudeme tam sami, teta přítel Kolářika bude pro dnešní večer hostitelkou, když už matku nemám. Přijdete?"

"Nic mi nemůže být milejšího, než spatřit vaši mládeneckou domácnost," slíbila Anežka.

"Děkuji vám."

Když odpoledne po práci vycházeli společně z dílny, stáli oba Petrovi přátelé na chodníku.

"Přijdeš dnes k Majkovi?" tázal se Joe.

"S tím jsem navždy hotov, nikdy víc mne tam nespátíš," odpověděl Petr pozvednouc hlavu.

"Ale na zápas v sobotu přijdeš?" ptal se Joe čále.

"Takové surové věci nejsou už pro mě, pořádný domov je mi ode dneška ze všeho nejmilejší, však se o tom sami brzy přesvědčíte."

"No, jak rozumíš," prohodil Jim. "Já už také pomyslím začít jiný život a chystám pro vás zvláštní překvapení."

Dále je nezdržovali a Anežka jen zářila radostí, nemajíc ovšem tušení, že tato scéna byla trojlístkem připravena a nacvičena.

Petr byl toho večera pravým gentlemanem. Vždy jindy mu postačila zvýšená neb pouliční dráha, ale tentokráte to muselo být slavnostní, najal taxi, když odvážel Anežku do svého domova. Jindy by to považoval za veliký luxus, ale při takové příležitosti je to omluvitelné. V duchu se mu sice stále vynořovala myšlenka, že se pouští do něčeho, co může špatně skončit a strachoval se, že jeho až příliš horliví přátelé něco hloupého provedou, ale zase se hned utěšoval vědomím, že Jim je rozvážnější a bude Joe-a trochu držeti na uzdě.

Když posléze přišli do Petrova bytu, zůstala Anežka překvapena státi na prahu. Vše bylo čisté a pěkně upravené, záclony v oknech, květiny, pohovka, koberec, v krbu hromádka dříví a na stole knihy, z nich jedna, nesoucí název "Šťěstí rodinného krbu," byla otevřena.

"Jak je vše hezké a upravené — to jsem nikdy neočekávala a nikdy bych neuvěřila, že máte takový domov, kdybych jej na své oči nespátřila," pravila dívka a oči jí zářily radostí.

Petr měl tisíc chutí uchopit ji do náručí, ale prozatím si k tomu nemohl dodat odvahy. Jen ještě trochu trpělivosti, však ono to neuteče, myslil si.

"A kde je ta tetička vašeho přítele?" tázala se Anežka.

"Snad se o nějakou minutu opozdila, ale buďte bez starosti, ona jistě přijde," ujišťoval Petr. "Prozatím si pěkně sedněte na pohovku, přímo proti krbu a za okamžik tam bude vesele plápolati oheň."

Dívka usedla a Petr přinesl trochu papíru, podložil pod dříví a zapálil. Ale božské vědí, co je to za podivný krb, papír se sice vzňal, ale kouř se valí do světnice

místo do komína. Měli to včera také vyzkoušet, aby byli jisti, že to bude pořádné hořeti. Papír shořel, ale dříví se nevžňalo.

"Už je zde plno kouře," stěžovala si Anežka, ale Petr ji těšil, že se tak někdy stává, než chytne dříví, ale za chvíli bude vše v pořádku. Odběhl do kuchyně a přinesl ještě větší hromadu papíru, nacpal jej do krbu a zapálil. A kouř se valil do světnice ještě více než dříve. Dívku již pálily oči a Petr měl je už zarudlé a slzely a obličej začernalý a ve světnici již nebylo pro kouř vidět.

"Pojd'me na chvíli do kuchyně, než se chytne dříví a přestane kouřit."

Odvedl ji do malé kuchyňky, kde bylo vše připraveno k vaření čaje, i zákusky byly připraveny, ale Anežka již bylo tak rozmrzená a zklamaná, že si toho ani nevšimla. V tom zazněl zvonek a Petr běžel do zakouřeného pokoje otevřít.

Byli to jeho přátelé, kteří jej zatahli na chodbu a Joe vysvětloval:

"Jdeme ti říci, že se teta nějak opozdila, ale bude zde za několik minut. Byla na nějaké zábavě a to ji zdrželo, to víš, mladí lidé."

"Teta je mladá?" tázal se Petr.

"Asi 24 roků a blondýna," vysvětloval Joe, než Jim mohl odpovědět. "Vdala se teprv před několika dny, před tím vystupovala v kabaretu. Nic lepšího jsme nemohli nalézt, ale je to veselá holka a dobře to provede. Jak se jinak všechno daří?"

"Hanebně, myslím, že je vše ztraceno. V krbu to nehoří, světnice je plná kouře a Anežka se mi hnedle dá do pláče a uteče."

"Hlouposti, nic není ztraceno, k vůli kouřícímu krbu se přece nerozejdete. Jen se drž a všechno dobře dopadne."

Otevřeli dveře a kouř se začal valit na chodbu a do ulice. Lidé se začali sbíhat, začali volat, že hoří a než se přátelé nadáli, byli na místě hasiči. A pak to začalo. Hasiči nejprv vyrazili jedno okno a druhé otevřeli a pustili proud vody do krbu a pak na jednu ustali.

"Špatný komín?" tázal se zdrcený Petr nesměle.

"Špatný?" zvolal hasič jízlivě. "Kdyby byl špatný, dalo by se to nějak vysvětlit, ale zde není docela žádný komín, tohle je krb jen pro okrasu ne k topení. Zbláznil jste se člověče, že rozděláváte oheň v pořádném krbu bez komína?"

Petr v duchu uznal, že by hasiči mohli mít pravdu, ale nahlas se přece hájil. "Což mohu za to, že zde stavějí falešné krby bez komínů," pravil. "Chyba je, že jsem si to napřed neprohlédl, ale kdopak bude koukat, je-li tam nějaká díra do komína?"

"Možná, že tam někdy byla, ale snad ji zazdili, aby sem netáhlo a Petr o tom nemohl vědět, vysvětloval Joe a Jim jen uva-

připravoval jako na divadlo a bylo jí dokonce líto, že se přihodila taková nezávislá nehoda. Byla spokojena, že Petr měl aspoň dobrou vůli ji potěšiti a nemůže mu příliš zazlívat, že se vše pokazilo.

"Jak jsem se na tento večer těšil," pravil Petr smutně, "myslil jsem, že bude nejkrásnější v mém životě a nyní se přihodí taková věc. Můžete mi odpustiti?" a když

ZEMĚTŘESENÍ V CHILE.

Jihoamerická republika Chile byla 25. ledna minulého roku zasažena brozným zemětřesením, při němž sta lidí zahynulo a tisíce bylo poraněno. Tento obrázek představuje město Talcahuano, v němž bylo přes 30 osob zabito.

žoval, že když dva jsou hloupí, měl aspoň on jako třetí být rozumnější a napřed se přesvědčiti, je-li to krb s komínem nebo bez něho.

Anežka po celou tu scénu stála mlčky ve dveřích, plna strachu a rozčilení, nevědouc co činiti. Z počátku chtěla utéci a zapomenouti na zmařený večer u domácího krbu, ale pak se jí přece trochu Petra zželelo. Nevěděla, že trojlístek kamarádů vše

dívka přikývla, pokračoval: "Aspoň chvílku zde ještě zůstaňte, já doběhnu do restaurantu pro něco k jídlu, zatím přijde Jimova teta, uvaří čaj a zapomeneme na vše, co nás už potkalo. Moji přátelé zde zatím počkají, aby si nebylo smutno a pak je pošlu domů. Počkáš?"

"Jen když tam nebudeš dlouho," svolila dívka a Petr uchopil klobouk a vyrazil ze dveří. Nejbližší restaurant byl několik blo-

ků vzdálen a byl čínský, ale dobré chop suey snad přijde Anežce k chuti. Objednal je tedy a sice to nejlepší, ale než bylo hotovo, trvalo to tak dlouho, že nebyl jist, jestli pro něj neposlali do Číny.

Když se posléze vracel, potkal Anežku v kabátě a kloboukem na hlavě.

"Co se přihodilo?" tázal se zděšeně.

"Nic! Jděte mi raději z cesty. Nechci vás více ani spatřiti."

"Urazili tě moji přátelé?"

"Ti už jsou pryč a Lila také."

"Jaká Lila?" divil se Petr.

"To víš lépe než já. Přišla hned po tvém odchodu, ptala se po tobě a pak si lehla na pohovku a usnula."

"Myšlíš Jimovu tetu?"

"Ne, jeho prababičku," odsekla rozněvaná dívka, "ale třebaže trochu přebrala, musím říci, že máte dobrý vkus. Je hezká." Petr ji chtěl zadržeti, ale ona se mu vytrhla a utíkala. Z lítosti hodil chop suey na ulici a vrátil se do svého bytu. Usedl na ušpiněnou, mokrou pohovku a přemýšlel. Bylo mu do pláče. Všechno si tak pěkně připravoval. Všechno bylo tak hezky zařízeno a těšil se na okamžik, kdy požádá Anežku o ruku a byl jist, že nebude zamítnut. Vše se mu zdálo tak růžové a jisté a najednou jej stihne taková katastrofa. Místo rodinného krbu aby se zase vrátil k Majkovi a svým věrným kamarádům.

Tak prožil zbytek noci v smutném rozjímání a polospánku a již se rozednívalo, když bylo zaklepáno na dveře. At' si klepají, pomyslel si a zavřel oči. Dobrého mu jistě nikdo nic nepřináší a zlého už zažil dost. Když se klepání opakovalo, vzkřikl, aby mu dali pokoj, že není pro nikoho doma. Ale dveře se přece otevřely a Anežka se tázala: "Ani pro mne?"

"Nemohl jsem tušit, že to jste vy — po takové hrozné události."

"Věděla jsem, jak to zde vyhlíží a pak mám s vámi co mluvit, ale napřed musí být nějaký pořádek". Uchopila koště a jala se zametat a pak si povšimla, že okno je zavřené. Otevřela je a usednouc na pohovku, pravila: "Celou noc jsem nespala. Proč jste poslal ty lidi za mnou?"

"Jaké lidi? Nikdoho jsem k vám neposlal."

"Tvoji přátelé a ta ženština."

"Kdyby vyrušili jen mne, ráda bych jim to odpustila, ale oni přišli ve tři hodiny ráno a svým indiánským řevem zbouřili

celé okolí. Lidé vybíhali z domu a v hotelu YWCA, kde bydlím, byl každý vzhůru. Joe mával povolením k sňatku a Jim donutil onu ženštinu, aby přede mnou odpřisáhla, že je to její license a že je vdaná. Oba vrávorali a ta ženská také sotva stála na nohou."

Petrovi se rozbřesklo v hlavě. Ti dobří přátelé, pomyslel si, udělali poslední pokus, aby všechno napravili a začal věřit, že se jim to povedlo. Nahlas pravil: "Oni to dobře mysleli, jenže trochu přebrali. Chtěli vám dokázat, že to s tou tetičkou není jak jak jste myslela a nechtěli s tím čekat až do rána. Nikdy před tím jsem ji neviděl a neznal a sám jsem myslel, že je to nějaká stará paní. Nu, a teď by mohlo být všechno v pořádku."

"Snad mohlo," odpověděla dívka, ale bez velkého rozhořčení. "Ten náš hotel je takový spořádaný a je tam ticho jako v kostele a můžete si představit, co si o mně pomysleli, když přišli dva takoví divoši s ženštinou s rozcuchanými vlasy a vydávali se za moje přátele."

"Proč jste neřekla, že je neznáte, nebo že si spletli adresu?"

"To by bylo hodně pomohlo, když znali moje jméno a blábolili takové nesmysly."

"Jen když jste se jich zbavila," těšil ji Petr.

"Museli je vyhodit a mne taky. Mne sice přímo nevyhodili, ale ředitelka řekla, že se musím hned odstěhovat a tak už je to, jako bych byla na ulici."

"A já to všechno zavinil," bēdoval Petr.

"Ale takový život nemůžete dále vésti. Nenajíte se pořádně, nevyspíte a vedení ani té nejmenší domácnosti nerozumíte."

"To vím," doznával Petr, "ale kamarádi mi aspoň pro jeden večer všechno zařídili a dali do pořádku, jenže to nedopadlo, jak jsme si představovali."

"Vaši kamarádi vědí právě tak málo o vedení domácnosti jako vy. Pro takové věci nejsou muži stvořeni, k tomu je zapotřebí dobré ženy, jež miluje domácnost." a přisedla ještě blíže.

"Asi takové jako vy, která miluje domov."

"Třeba takové," odpověděla dívka již něžněji.

"Taková by učinila každého muže šťastným, ale teď už mi to není nic platné," povzdechl si Petr.

"Člověče, jsi opravdu tak nechápavý?" zvolala Anežka. "Nedostanu z tebe to pravé slovo a musím se přímo zeptati, jestli si mne chceš vzíti?"

Petr ovšem rychle pochopil. Chopil ji do náručí a vtiskl na rty první polibek. "Vždyť jsem se po tom, co se minulé noci událo, ani neodvážil mysliti, že mne může potkati takové štěstí!"

"Viš, že jsem tě měla vždycky ráda, ale obávala jsem se, že nejsi stvořen pro rodin-

ný život. Včera jsem se přesvědčila, že máš smysl pro domov a to mi postačí."

Přitiskl ji k sobě a ve svém štěstí si ani nepovšiml, že se otevřely dveře a Joe a Jim zůstali státi na prahu.

"Tak vidíš," šeptal Joe, "že to dobře dopadne. Když my dva se do něčeho dáme, vždycky to dobře skončí."

A rychle zavřeli za sebou dveře, aby nevyrušovali. —

SVĚT CHCE BÝTI KLAMÁN

Pro kalendář Hlasatel napsal F. Š.

PŘED časem byl veden v Chicagu před federálním soudem nákladný a vleklý proces s podvodníky, kteří využívali domnělého ohromného dědictví po anglickém mořeplavci a dobyvateli z dob královny Alžběty anglické, po Sir Francis Drake, k lákání peněz od dobromyslných Američanů, kteří se dali natchytati na tvrzení podvodníků, že jsou potomky tohoto anglického dobyvatele-piráty a že mají právo ucházeti se o stamilionové dědictví, které drží britská vláda.

Na svědectví proti podvodníkům byli povoláni detektivové z proslulého Scotland Yard, kteří měli dokazovati, že žádné takové peníze neexistují, poněvadž i když Sir Francis Drake na svých výpravách do Nového světa naloupil zlato a jiné bohatství, musel to dle tehdejších zákonů odevzdati do pokladny anglické královny. Že podvodníci pracovali ve velkém měřítku, svědčí okolnost, že měli v Chicagu kancelář s četnými zaměstnanci a adresářem dědiců-hlupáků a kromě toho vláda zaplavila na hotovost \$50,000, které při nájezdu našla.

Proces nedopadl pro vládního žalobce zrovna nejskvěleji, poněvadž obžalování podvodníci vyvázli beztretně, ale to nebylo tak hlavním účelem procesu. Americké vládě jednalo se o to, aby rozvláčný proces — který trval skoro dva měsíce — upozornil americké lidi, že takového dědictví vůbec

není a že zbytečně vyhazují peníze "zálohami" na procesy k přiznání podílu z dědictví.

Ve všech amerických časopisech byly o tomto procesu podrobné zprávy a den ode dne byly otiskovány rozličné historky, které svědčily o počitlosti a hlouposti lidí, kteří se domnívali býti potomky proslulého muže a domnívali se, že jim připadne část dědictví. Není pochyby o tom, že ve Spojených Státech byl učiněn tímto procesem konec dalším podvodům s dědictvím po Sir Francis Drake-ovi a že to bude již jen věcí historie, zrovna tak, jako již patří do minulosti šálení lidí se "španělským šlechticem", který potřebuje peníze, aby mohl podniknouti práce s vykopáním pokladu pod jeho zámekem ve Španělsku. Na tento poklad by měli ovšem přispívatelé nárok v podílu, v jakém přispěli. Tento "španělský" podvod byl prováděn v různých obměnách a někdy v tom také vystupovala postava vězněné urozené seňority.

Dnes asi sotva by se někdo dal napáliti naději na dědictví po anglickém pirátu a nebo na poklad španělského šlechtice. Ale podvodníci nelení a provádějí své nekalé řemeslo v rozličných variacích, i když ne v takovém měřítku, jak výše popsáno. — Úskoky jsou nejrozličnějšího druhu, od prostých až k nejrafinovanějším. Jest jim vystaven a podveden člověk prostý, zrovna

tak jako muž zkušený a vzdělaný. Jedním z nejubožejších a nejotřepanějších a také skoro neuvěřitelných případů jest prodej "mašinky na peníze". A přeci v samotném Chicagu přijde každého roku při nejmenším několik občanů, kteří ve své touze po penězích zakoupili si mašinku, která dělá peníze. Takovéto mašinky stojí od \$50 výše. Nejvyšší cena dle záznamů chicažské policie činila \$3,150, to jest vše, co dotyčný chudák měl. Jinak podvodníci se spokojí s jakýmkoliv obnosem.

Podvodů nejsou ušetřeni však ani lidé vzdělaní, od nichž by se dalo právem očekávat, že dovedou uvážiti, zda jim kdy někdy dá něco cenného za směšně nízkou cenu a nebo docela z přichylnosti. Zde ale podvodníci využívají jedné lidské slabosti a tou jest osobní ješitnost. Americký obchodník, nebo jakýkoliv podnikatel, který si nashromáždil svým podnikáním hromádku peněz, začne toužiti také po trošce světské slávy. Toho jest využíváno podvodníky na rozličných odborových konvencích, které jsou konány ve větších městech. K vyhlédnutí oběti dostaví se dva neb tři muži a v jeho hotelovém pokoji se mu představí jako zástupci "novinářského syndikátu". — Zdánlivě bez zápalu mu prostě oznamují, že je "boss" poslal, aby si vzali jeho obrázek a nějaká životopisná data. Delegát do konvence jest potěšen a polichocen, že "páni od novin" v tak velkém městě se o něho zajímají a začíná mu domýšlivostí otékati hlava. V duchu si představuje, co bude po návratu domů svým známým vypravovati a v takový příznivý okamžik přijde následujícího dne další "zástupce", který je však velice hovorný. Rozebere "vynikajícího a úspěšného" obchodníka a výsledek toho je, že si opět zaplatí za slušné množství fotografií, které budou v člancích syndikátu. Požadovaný obnos je dosti vysoký, ale přirozeně, že on nechce, aby si o něm mysli, že je skrbkliv a proto platí. Obrázky ani "životopis" není ovšem nikdy uveřejněn.

Na lidi, kteří se chťi chlubit medálami, jest jiná past. Vyhlédnutá oběť, o jejíž tajné touze jest skupina podvodníků dobře informována, dostane najednou dopis od "francouzského markýze", který jako sekretář nějakého francouzského institutu píše, že mu bylo uloženo, aby z rozhodnutí ředitelské rady jej uvědomil, že byl vybrán za "dopisujícího člena" onoho francouzského institutu. Roční příspěvek není žádný, ale

jest nutno zapraviti \$25 za registrační taxu, medál, atd. A za tyto vylákané peníze se dostane "pocťnému" pěkně vyhotoveného medálu na modro-bílo-červené stužce, s kterým se buď naivně chlubit a nebo jej po čase zahodí, když shledal, jak byl napálen.

Jiní podvodníci se specialisují na výkonné úředníky velkých obchodů a nebo továren. Sledují v denních novinách zprávy o povýšení; tyto zprávy jsou obyčejně provázeny krátkým nástínem dosavadní činnosti vyznamenaného. Podvodník rychle se píše s použitím osobních informací takovou zprávu, zatelefonuje "povýšenému" a představuje se mu jako redaktor "obchodního časopisu" a potom mu přečte, co chce o něm v žurnálu otisknouti. Článek je přeplněn lichotkami, takže oslavenec ochotně svolí k zakoupení 100 výtisků "obchodního žurnálu" po 35 centech. Když je mu tento časopis dodán, shledá, že je to "odborný" list bez předplatitelů a nic neznamenaající.

Lidé, kteří se pachti za tak zvanými lárci, jsou obětmi chytráků, kteří zneužívají této více či méně přirozené náklonnosti člověka. Před jistým časem byl v Detroitu odsouzen jistý Robert Messmer, který také vystupoval pod jménem John Field, nebo Edward Jacobs a pod celou řadou jiných jmen. Tento muž se zaměstnával, vlastně jiné lidi šidil, "vyprodáváním" zařízení svého bytu. Výprodej měl nejméně jednou týdně, ba i dvakráte do týdne, dle toho, podařilo-li se mu někoho napáliti dosti rychle. Jeho metoda byla jednoduchá. Najmul si byt, zakoupil do něho levný, ačkoli nový nábytek a ihned dal do novin oznámku, že jest okolnostmi nucen rozprodati drahocenné zařízení svého bytu z rodinných příčin. Nábytek lze spatřiti pouze ve večerních hodinách. V určenou dobu "nešťastný" muž neb "opuštěná" žena vypráví dojemnou historku a zdůrazňuje, že jen tyto nepříznivé okolnosti ji nebo jej nutí, aby se zbavil "krásného" nábytku za směšně nízkou cenu. Ztlumené světlo a dojmavé okolnosti vzbuzují u koupěchtivých zdání, že se mu zde naskytla báječná příležitost k levnému nákupu. Teprve doma za krátko shledá, jak byl napálen o několik desítek dollarů. Ve větším stylu něco podobného provádí "dražebníci". V novinách oznámí, že celé zařízení toho či onoho domu nebo docela i obchodu bude vyprodáno ve veřejné dražbě. Před tím ovšem do takového obydlí či obchodu, který "jde z byznisu" přivezeno

značné množství zásob méněcenného zboží a lidé přeplácejí jako znamení za věci, jež by v obyčejném obchodu mohli dostat mnohem levněji. Před lety v jedné české čtvrti pořádali dvakrát týdně dražbu šperků jistého klenotnického závodu asi po tři neděle. Prodávalo se o všechno pryč a za jediný večer se toho prodalo tolik, že by všechny zásoby obyčejného klenotnického obchodu na to nestačily. Ale přes to tyto prodeje pokračovaly nerušeně, aniž by si kdokoliv uvědomil, že vydražované předměty jsou dopravovány odjinud.

Deprese vytvořila mnoho rozličných prodejních triků, zejména ve velkých městech. Používaly byly většími obchody, jež se snažily prodati předměty každým možným způsobem. Jistý kožešnický obchod ve vnitřním městě najal si na severní straně

města nábytkem opatřený byt a umístil tam jednu ze svých patricijsky vyhlížejících prodavaček. Do malého oznamovatele byla dána oznámka, že se prodá následkem nutné potřeby peněz krásný, drahocenný kožešinový kabát, na příklad Laskin Seal, nebo Hudson Bay Seal; co se jména týče, na tom nezáleželo, jen když znělo zajímavě. Scházeli se lidé, kterým elegantně vyhlížející dáma s rozpaky vyprávěla, že okamžitá potřeba peněz nutí ji k prodeji tohoto kousku oděvu, který právě dostala k nadcházející zimě. Počet prodejů v tomto bytu docílených v jednom týdnu převyšoval daleko celkový prodej ve vlastním obchodu. Úskoku tohoto bylo používáno čas od času za pomoci prodavaček mimořádných, které nikdy ve vlastním obchodě onoho podniku neprodávaly. —

P E S

Přírodopisná studie Pepánka Nezmary.

Nýbrž pes je nejužitečnější ze všech zvířat. Má hlavu, čtyry nohy a ocas. Nedává nám sice mléko, maslo a sýr jako kráva, koza a ovce, ani ho nestříhají pro vlnu, ani se na něm nejezdí jako na koni, velbloudu a slonu, pes ani nezpívá jako kanár, ani se nekrmí pro jitrnice, maso a sádlo jako vepř, ani netahá pluh a vozy — ale za to nemusí se chovati v kleci, nekope ani netrká, neozírá stromky ani nespásá zeli, neuhodí nikoho rypákem ani nerozmačká nohu, když na ni někomu šlápne, ani nevytlouká ocasem oči. To všechno pes nedělá, ažto je hodný. Pes jenom kouše a štěká, trhá zlodějům kalhoty. A proto je pes užitečný tuze. A mnoho také nejí a sní všechno. Vůbec je pes velmi chytrý. Když mu hodíme kamínek místo chleba, zavře hubu ještě v čas a kamínek nechytá. Nemáme-li chleba, tak za námi nejde a radši někam lehne do chládku. Někteří psi jsou arciť také hloupi, ti lezou za hrozeným kamenem do vody, nosí v hubě klacky, klobouky a košíky a myslí, kdo ví co jsou a co dostanou. Ale který pes je chytrý, ten to nedělá.

Anobrž zle se má pes u komediantů, tak jako děti, kůň a všechno, co je u komediantů. Je hubený jako finet a bit je pořád. Kdyby byl chytrý, tak by jim utek a bylo by to. Já bych u nich nebyl.

Myslivecký pes je tuze učený, rozumí německy i francouzsky, ale za to s každým

nemá. Pes našeho fořta je také pravdymilovný. Když pan fořt něco o něm vypráví, on jde vždycky pryč. Kočky pes rád nemá. Já taky ne. Kočka škrábe hned a nikdá nevíš, kdy je jí do hry a kdy ne, jako u naší Madly. Nejvíce se zlobí pes na pohodného. Když přijde pohodný do vsi nebo když přivedou medvěda, štěkají na ně vždy všichni psi, kteří jsou doma. Kolovrátkáře také psi rádi nevidí, ale jenom když hraje, jinak proti němu soukromně nic nemají. Jednomu flašinetáři vozil pes na vozíku flašinet. A toho psa bylo každému líto. Byl pořád uplakaný a brzy pošel. A flašinetáři nebylo nic, je ještě živ. Psi se spolu rádi perou a nejradš se psy z jiné vsi, zrovna jako chlapci. Náš Vořech, když někam jedeme do cizí vsi, vždycky jde pod vozem, aby ho Jakub mohl bránit bičem. Jen když přijde slabší pes a vyvádí, tomu vyčeše třeba uprostřed cizí vsi a jde zas pod vůz. Jakub říká, že zná taktiku. Jak je pes užitečný, je vidět i z toho, že brání člověka proti lupičům, vyhrabuje ho ze sněhu a vytahuje z vody. Slepé a opilé lidi vodí domů. Vůbec pak pes dobře trefí domů.

Psům lidé moc ubližují. Lidé říkají, že se má někdo jako pes, že má psí život. — Anobrž se má pes opravdu tuze zle. Někdy se z toho i vztekne. A já se nic nedivím. Kdybych se tak měl, já bych se vztekl taky.

KNÍŽE SVATOPLUK

HISTORICKÁ POVÍDKA.

Pro kalendář Hlasatel napsala Zd. Navrátilová.

STIHNE-LI člověka veliké neštěstí a srazí jej do propasti krutých bolestí a tupého zoufalství, člověk ten nežije, pouze živoří. Trpí jeho duše, chřadne jeho tělo. Ale zákon života velí mu dále žítí. A člověk po strastiplných dnech, vyplněných neúmornou prací, která jej však netěší jako kdysi v lepších dobách, zvykne si odvracet svou mysl od rmutné přítomnosti a zalétá ve vzpomínkách až do svého mládí. Čím je nešťastnější v přítomnosti, tím více se zahloubává do minulosti a hledá v ní dobu, kdy se cítil nešťastnější. Pro většinu lidí je to doba nejranějšího mládí, doba dětství.

Není osud celého národa podoben osudu jednotlivcové? Proto podejte mi ruku, milí čtenáři a zajděte se mnou v dávnou minulost našeho drahého, v nynější době tak zkoušeného národa. V dobu, kdy národ československý, tehdy v pravdě ještě ničím a nikým nerozdělený, žil ve svých sídlech v Čechách, na Moravě a Slovensku na samém úsvitu svých dějin, do nichž teprve plně vstoupil přijav křesťanství. V dobu, kdy utkvav se v těžkém boji o svou svobodu se sousední germánskou říší uhájil si ji a vytvořil mocnou, nezávislou říši nepodlehnuv sveřepému nepříteli.

I.

V podvečer krásného májového dne přijížděla širokou cestou podél řeky Moravy od jihu skupina jezdců. V čele uprostřed dvou statných, ale již starších mužů zřejmě vznešeného původu jel na bílém koni vysoký, urostlý kněz černých, značně prosedivělých vlasů a dlouhé brady. V osmáhlé, vážné tváři jevila se již únava, leč zpod temného obočí zářily oči odhodlaného výrazu. Jeho průvodce po levici byl velmož Všebor, po pravici mu pak jel starý Klen. Oba byli důvěrnými přáteli knížete této ze-

mě Moravské, po jejichž požehnaných nivách se v této chvíli dívaly zraky vzácných hostů ze vzdálené země řecké. Přijížděl tu na pozvání knížete Rostislava Metoděj se svým bratrem Konstantinem. Tento se hned na první pohled značně lišil od svého sourozence. Byl postavy drobné, jež se ještě více tratila na statném koni, jsouc zahalena do mnišského řasnatého oděvu. — Bledá, úzká, asketická tvář mnicha Konstantina byla však oživena hlubokými očima, z nichž svítilo světlo vyššího poznání. Zatím co jeho bratr vpředu průvodu živě hovořil se svými průvodci, dotazuje se zvláště na kraj, jímž projížděli, Konstantin chvílemi se modlil s hlavou hluboko sklopenou k prsům. Občas pak ohlédl se do zadní řady jezdců, mezi nimiž byl veden zavalitý kůň mimochodník, nesoucí značný náklad na sedle upevněný. Mezi zavazadly byla neveliká dřevěná truhlice, pevně okovaná železnými pásy, hrubým, leč nedobytným zámkem uzavřená. K ní se poutala pozornost mnicha Konstantina, neboť v ní přinášel zdejší Slovanům poklad ceny nezměrné. Nebyly to šperky, ani zlato, nýbrž několik knih na pergamenu psaných. Byl to překlad části Nového Zákona, evangelia, pořízený samým Konstantinem z jazyka řeckého na jazyk slovanský, psaný písmem, které pro tento jazyk učený mnich sám sestavil a jemuž se později říkalo písmo hlaholské. Slovanům, našim předkům, přinášel tudíž Konstantin opravdu v něm klíč k bohatství nesmírnému, klíč ku vyšší vzdělanosti.

Slunce se právě nachýlilo k západu nad temnými lesnatými vrchy, když Všebor nachýliv se živě k Metodovi ukazoval mu levicí ku předu: "Tam, hle, už je Velehrad." Metoděj zarazil koně a ostatní průvod též. Před nimi na konci cesty klikatě se vinoucí vlhkými lučinami objevil se na vysokém, strmém srázu nad řekou mohutný hrad, jemuž jméno Velehrad právem slušelo. Dole pod hradem u řeky se tísnilo několik chalup dřevěných, z jejichž střech se kouřilo.

K nim se blížilo veliké stádo skotu. Zvonce zavěšené na šíji býků bylo až se slyšeti stejně jako halekání pastevců.

"Konečně u cíle, díky Pánu Bohu" — obrátil se Metoděj radostně k bratrovi. Ten mlčky přikývl. Také jeho zraky vnímaly ten krásný obraz sídla mocného knížete Rostislava, který poslal slavné poselstvo až do vzdáleného císařského města Cařihradu, žádaje misionáře znalé jazyka slovanského, by jeho lid jim rozuměl a pochopil zásady vznešeného učení Kristova. Už před tím chtěli německí kněží vnést křesťanství do českých zemí, ale lid jim, neumějícím hovořiti slovansky, nerozuměl, byli pro něho "němi", proto je nazval Němci. Slovanský lid v německých misionářích viděl nadto ještě i nepřátele, vždyť nezřídka s křížem z jejich rukou bylo nutno přijmouti i jejich panství. Leč svobody si naši předkové cenili nade všechno, proto vytrvali odmítati německé kněze a jejich víru. Kněze Rostislav však viděl dále ku předu. Dospěl k přesvědčení, že jeho lid musí křesťanství přijmouti, má-li býti počítán do společnosti národů vzdělaných; věděl též, že neučiní-li tak co nejdříve, že poskytne tím sousední říši německé vhodnou záminku, aby ta pod rouškou zájmů náboženských učinila vpád do jeho země a vnutila jeho národu křesťanství násilím a vzala mu i svobodu. Proto chtěl tomu nebezpečí předejiti a sám chtěl svou říši pokřesťanštití pomocí dvou ušlechtilých a vzdělaných Řeků, Metoděje a Konstantina.

Jejich průvod už dojížděl zatím pod Velehrad, odkudž vedla úzká, prudce stoupající cesta nahoru na hrad. Stmívalo se, když dojeli k první bráně, té chvíle ještě otevřené. Mohutná hradba z ohromných zčernalých kmenů obklopovala širokým kruhem celou hradní prostor. Před branou v houstnoucím soumraku prozářeném několika smolnými pochodněmi, jež drželi ozbrojenci, stál sám Rostislav. Vysoký, ramenatý nachyloval se trochu ku předu, zraje s napjetím do předhraní. Už před hodnou dobou přiběhl mu oznámit zbrojnoš, že očekávání hosté se blíží. Rostislav obléknuv knížecí plášť spěchal sám je uvítat. Ted' zahlédnuv první jezdce, postoupil o krok ku předu. Mohutnou pravici ozdobenou několika náramky mosaznými vztýčil a pak sklonil velikým obloukem zdravě tak přichozí. Ti zatím za pomoci kolem stojících zbrojnošů sestoupili s koní. První spěchali ke knížeti Všebor a Klen.

"Kníže, zde ti přivádíme milé hosty, slavného Metoděje a učeného Konstantina z císařského Cařihradu", představoval přichozí Všebor. V té chvíli už stanuli oba jmenovaní před knížetem.

"Vítejte mi z daleké, slavné země řecké," vítal je kníže a znovu se před nimi poklonil.

"Požehnání boží tobě, kníže, i všemu lidu tvému," zahovořil vážně Metoděj. — Vztáhl ku knížeti a všem přítomným pravici, v níž se zaleskl v rudém světle smolnice zlatý, dvojramenný kříž. Všichni k němu pozvedli své zraky. —

Solunští bratři, jak řeckým věrozvěstům záhy na Moravě říkali, dlouho neodpočívali po namáhavé, předlouhé cestě. Už za několik dní po příjezdu shromáždili v tiché, odlehle jizbě hradu všechny děti odrostlejší, aby nejdříve v jejich nevinné, čisté duše zaseli sémě vznešené nauky Kristovy. To byli věru nejvděčnější posluchači Metoděje. Jak zářily jim oči, jak napjatě naslouchali, když mluvil o malém Ježíškovi. A když bylo po přednášce, měli posluchači nechtěli pustiti svého učitele. Sběhli se kolem něho, dotazovali se na to a ono a vážný kněz maje potěšení nad jejich zájmem, rád jim odpovídal a před odchodem pohladil všechny ty vlasaté hlavičky zvědavé, světlé i tmavé. Mezi nejhorlivější žáky patřila i dcerka Rostislavova, dvanáctiletá Stana. — Děvčátko milé, velmi rozumné na svůj věk, štíhlé jako proutek, s dvěma dlouhými pleťenci světlých vlasů. Byla otcovou radostí, jsou nejmladší ze čtyř dětí, dvou synů a dvou dcer a nyní už radostí jedinou. Ztratil totiž bohatýrský kníže v minulých letech tři své děti. Starší dcera se provdala mezi polabské Slovary, jeden ze synů upadl do těžké nemoci a Morana, bohyně smrti si jej odvedla. Krátce na to zahynul i druhý syn Rostislavův, statečný Ctibor, na lovu. Byl rozsápan raněným a zuřivým divokým kancem. Tak z panovnického roku Mojímírovců, kteří vládli zemi Moravské, zůstal jen Rostislav a jeho mladý synovec Svato-
pluk.

Také Svato-
pluk patřil k žákům Metodějovým, ale jsa už mladíkem osmnáctiletým, účastnil se náboženského vyučování s jinými mladými muži.

Konstantin pomáhal horlivě bratrovi v díle misionářském. Později zajížděli oba i do vzdálenějších krajů říše Rostislavovy, by všechen lid byl poučen o víře Kristově a

nikoli jen velmoži z okolí knížecího. Prostinká duše slovanského lidu otvírala se novým názorům náboženským tak dychtivě jako květ chladivé rose. Sám život obou bratří misionářů byl nejlepším doporučením pro nauku jimi hlášanou. Stýkali se i s nejprostšími lidmi jako se sobě rovnými, byli laskaví, života naprosto čistého. Jejich řeč byla laskavá, všechny jejich skutky byly dobré. Konstantin zařídil na Velehradě první školu, kde se učili mladí hoši psát a číst písmo hlaholské. Ty nejnadějnější a nejvíce zanícené pro křesťanské řády vzdělával a vychovával Konstantin na budoucí kněze křesťanské. S nimi čítal často do pozdních hodin nočních spisy svatých otců a hlavně evangelium. Solunští bratři však pomáhali lidu, jeho učitelé byli, i jinak. Často byli jeho přímluvčími u knížete, Konstantin, který kdysi v Cařihradě byl žákem dvorních lékařů císaře byzantského, vyznal se i v léčení a svého umění leckdy použil, když byl volán k loži těžce nemocných do selských chalup. A když se mu podařilo zapudit Moranu od lůžka nemocného, prostý lid moravský viděl v něm i v jeho bratrovi bytosti vyšší, nadpřirozené a říkali jim "svatí bratři". Ti jako kněží žili v přísné askesi. Jejich strava byla až na výjimky pouze rostlinná, pili jen vodu. I u knížecí tabule, kam bývali pravidelně o slavnostech zváni, jedli jenom žitný chléb, prosnou kaši a ovoce. Rovněž poháru zlatožluté opojné medoviny nikdy se jich ret nedotkl. Vína požili jen při svaté oběti mše jako krve Kristovy.

Jaký dít, že Metod a Konstantin, tito skutečně vzorní představitelé křesťanské vyšší morálky, byli u knížete Rostislava, celého jeho dvora i všeho lidu moravského velmi oblíbeni. Obyvatelé ze vzdálených krajů posílali ke knížeti poselství s prosbou, aby na ně nezapomněl a poslal také jim "velebné kněze". V tu dobu celé nitro Moravy bylo už pokřesťaněno. Na Velehradu byl zbudován křesťanský chrám, ovšem že dřevěný, v němž sloužili bohoslužby Metod a Konstantin a kde se připravovali k vysvěcení na kněze křesťanské jejich žáci. Bylo to za necelé tři roky po jejich příchodu na Moravu. Málomocní misionáři se mohli pochlubiti dílem tak rozsáhlým a dokonalejším za tu krátkou dobu jako solunští bratři.

Žádné lidské dílo, byť sebe záslužnější není však ušetřeno závisti, která dovede jako slina d'áblova je pokaziti a ohroziti.

Němečtí biskupové, kteří před tím marne vysílali své misionáře na Moravu, dívali se žárlivě na výsledky práce řeckých misionářů. To, co jim se nepodařilo za mnoho let, podařilo se Metodovi a jeho bratru za tři léta bez jakéhokoliv vnějšího nátlaku. Věc ta měla pro německé biskupy ještě tu nepříjemnou stránku, že když Morava nebyla uvedena do křesťanství prostřednictvím německých kněží, nemohli tam němečtí biskupové rozšířiti své diecése a nemohli tudíž z ní pobíratí žádných důchodů. Tyto ryze sobecké důvody vedly německé biskupy k tomu, že žalovali v Římě papeži na oba řecké misionáře na Moravě působící, že prý šíří tam bludy a kacířství, které se projevílo kdysi na půdě řecké. Papež, který by byl nerad viděl nějaké nesrovnalosti v křesťanství, povolal Metoda a Konstantina k sobě do Říma, aby se ospravedlnili a zároveň jej zpraviili o své práci v zemi moravské.

Bylo to právě v čas půvabného jara, kdy se svatí bratři chystali na cestu, jsouce poslušní papežského rozkazu. Na Velehrad se hrnuly se všech stran davy lidí, aby se s nimi rozloučili. Byla třetí neděle v měsíci květnu, když Metod sloužil poslední mši pro knížecí dvůr v hradním kostele. Po mši udělil zvláštní požehnání knížeti i jeho družině. Pak jej obklopili před oltářem a přáli mu zdaru na jeho cestě. Kníže pak dodal se obzvláštním důrazem: "Pro sebe a celou svou zemi pak si přeji, abys se nám vrátil zdrav, ty i tvůj bratr, kněže Metode." Metoděj dojat objal knížete a bratrsky jej políbil. V tu chvíli oba muži dojetím zaslzeli.

K Metodějově ruce přimkly se hebké dívčí rty; to sličná dcera knížecí, mladistvá Stana, se loučila s milovaným učitelem.

Poté sloužil Metoděj mši pro ostatní lid, který by se byl nemohl vtěsnati do chrámové prostory, na rozlehlém nádvoří velehradském. U paty mohutné věže hradní byl umístěn přenosný oltář, u něhož Metod před tváří lidu v plné záři májového slunce sloužil bohoslužbu jazykem slovanským, jak si tento zvyk přinesl ze své vlasti a nikoli latinsky, jak bylo zvykem v církvi římské, západní. Po mši požehnal Metoděj všem přítomným zlatým, dvojramenným křížem, vyzval je, aby ve svaté víře křesťanské se upevňovali dobrými skutky a hlavně láskou k bližnímu.

"Neloučím se s vámi navždy, věřím, že mne milostivý Bůh šťastně zase přivede mezi vás, abych svůj úkol mohl úplně do-

končiti," oslovil Metoděj naposled svůj lid. Všichni v tu chvíli klečeli a ani mužové neskrývali svých slz.

Po poledni vyjel z Velehradu jízdní průvod. To Metoděj s Konstantinem se ubírali do vzdáleného věčného města.

Teprve po několika měsících tam dorazili. Cestou se rozsemohl Konstantin, jehož křehké zdraví bylo podryto těžkou prací misionářskou a nyní zcela otřeseno útrapami daleké cesty. Když přejeli nebetyně Alpy, byl Konstantin tak vyčerpan, že museli zůstat v jednom klášteře severoitalském po několik týdnů, než se zotavil tak, že mohli nastoupit další cestu.

Papež v Římě přijal oba bratry laskavě. Pozorně vyslechl jejich zprávu o pokřesťanění země moravské. Schválil jejich učení, když poznal, že bludům neučili. V odměnu za jejich námahu jmenoval pak Metoděje arcibiskupem moravsko-panonským a dal vysvětit žáky na kněze. Také Konstantina chtěl vyznamenati vysokým úřadem církevním. Leč Konstantin skromně odmítl pravě, že je churav a další zodpovědné práce neschopen. I vyprosil si na papeži, aby mohl své misionářské činnosti již zanechat a aby mohl vstoupiti od římského kláštera benediktinského. Tak se stalo. Konstantin přijal klášterní jméno Cyril, ale dlouho se netěšil tichu a klidu po vši celoživotní námaze. — Zemřel za krátko, už za života připomínaje světce. Jeho bratr arcibiskup se pak vydal k opuštěnému stádu svých oveček na Moravu. —

II.

Mezitím země Rostislavova rozkvétala pod moudrou a opatrnou vládou svého knížete. Mladé křesťanství zapustilo už hluboko kořeny do živné půdy a přinášelo lidu je vyznávajícímu už užitečné plody. Mravnost se upevňovala, krevní msta, tato zhoubná metla společenského zřízení starých Slovanů, pomalu ustupovala. Byli ovšem ještě stále četní jednotlivci, zvláště v krajích odlehklých, kam málo kdy přišel kněz křesťanský, kteří sice řsouce už křesťany uctívali jednoho Boha, ale z obavy, aby si nepohněvali staré bohy pohanské, docházeli potají do posvátných hájů a tam jim na kamených oltářích v tichých nocích měsíčního úplňku obětovali.

Ještě před odchodem soluňských bratří do Říma odešel ode dvora Rostislavova jeho mladý synovec Svatopluk k veliké lítosti

mladých velmožů. Byl jejich jakýmsi vůdcem, mladík ztepilého vzrůstu, svalnatých paží a mysli ku podivu odvážné. Uměl střílet z luky jako žádný z jeho vrstevníků. Jeho jízbyce byla plna velikých koží medvědích, jež získal si na lovech. Leč také v jiných věcech vynikal nad své vrstevníky. Tak účastí na bujných pitkách, jež občas se pořádaly v kruzích mladých bojarů, při nichž tehdy tekly proudy lahodné medoviny. Svatopluk nejvíce pil a nejvíce vydržel. Rozjařen pitím zpíval válečné písně a rozohněn slíboval druhům, že jednou uvidí, co on, Svatopluk, dokáže, že se nikoho nebojí, nikoho! V takových chvílích tváře se mu rděly a temné oči se blyštěly nejen vlivem pozitivního alkoholu, nýbrž nějakým jiným ohněm, záladným, dosud utajovaným. Velmi rád vyhledával i společnost mladých, sličných dívek, ale ty, ač jim pozornost knížecího statného mládce mohla lichotiti, raději se ho stranily. Vždyť se o Svatoplukovi šeptalo, že velmi často povolává k sobě některou z mladých nevolnic, jež pracovaly na hradě, pokud možno potají, že mu je přivádí jeho starý sluha Hrabíše.

Po úradě se svými velmoži odhodlal se Rostislav poslati Svatopluka do Nitranská, nejvýchodnější to části své říše, kde měl vládnouti jako údělný kníže. Nebyla to jen snaha zaopatřiti synovce, nýbrž i snaha po zabezpečení státu s této strany, která způsobila rozhodnutí knížete. Znal svého synovce jako statečného a ctižádostivého muže — nu, necht' ukáže ve svém údělu, co dovede. Poměry se stávaly v sousední zemi německé nejisté. Ludvík, císař německý, podnikal válečné výpravy do území Slovanů osídleného podél řeky Labe — což kdyby jej napadlo napadnouti Moravu? Necht' tedy pečuje Svatopluk o bezpečnost Moravy se strany východní maje oporu v pevném hradu Nitře.

Před odjezdem Svatoplukovým do Nitranská uvedl jej Rostislav do shromáždění starešin, aby jim představil svého synovce jako údělní kníže. Rozsáhla místnost, v níž se konávaly soudy a v níž se dohadoval panovník s výkvětem svého národa na nových zákonech a jiných důležitých opatřeních, zvučela hovorem přítomných bojarů. Naráz však všechen šum umkl, když vešel kníže a za ním v krásné sukni bílé a v lesklé nové zbroji mladý Svatopluk. Temné dlouhé vlasy spadaly mu zpod přílby na široká ramena. Jak pak stanul vedle křesla

strýcova, opíraje se o meč, skýtal pěkný obraz mladého rekovného muže. Jednotliví velmoži srdečně se loučili se Svatoplukem dávající mu vážné i žertovné rady. Jeden z nich potřásl mu pravicí a řekl: "Sám nejezdí do Nitry, milý Svatopluku, ožen se napřed a ženu vezmi sebou. Jinak se ti bude stýskat!" Svatopluk se jen usmál bílými zuby a prohodil: "Rád bych!" O tom však už nikdo se nedověděl, že Svatopluk skutečně mnil slova ta vážně. Téhož večera navštívil strýce a žádal jej, aby mu dal svou dceru Stanu za choť. Rostislav byl překvapen. "Tedy mou Stanu chceš? A co ona?" — "Neptal jsem se jí," odpověděl zprudka Svatopluk, "jdu k tobě, jak ty rozhodneš, tak bude. Ženě sluší poslouchati."

"Stana je má dcera a moje jediná radost. Víím, že ji jednou ztratím, až se rozhodne provdat se, ale o tom bude rozhodovat ona sama a nikoli já. Chci, aby za svého muže šla ráda, bez nucení," pravil Rostislav mírně. "Nechť rozhodne sama o své žádosti, Svatopluku."

Zavolal starého sluhu. "Dojdi k mé dceři, ať přijde sem ke mně."

Za malou chvíli pohnula se záclona na dveřním otvoru a do komnaty vklouzla Stana. Usměvavá její tvář zarůžovělá spěchem se obracela tážavě k otci.

"Milé dítě, zde Svatopluk si tě žádá za ženu. Co nám odpovíš?"

Stanina tvář pojednou jevila úlek. Její oči spočinuly na okamžik na tváři bratrance, na niž se zračilo sebevědomí. Pak skokem se octla u otce, oběma rukama objala mu šíji a na jeho prsou, leč zřetelně promluvila:

"Nechci ještě jíti od tebe, otče, nechci se vdávat."

Svatopluk sebou trhl. Pak pokročil k dívce a dotkl se jemně jejího ramene.

"Mohu si tedy pro tebe přijíti až později, Stano?"

Stana vzhledla mu do očí. Krátce, ale určitě zaznělo z jejích úst. "Ne, ne!"

Svatopluk zdánlivě klidně přijal její rozhodnutí. Téhož večera, když spěchal do podhradí na pitku na rozloučenou se svými druhy, kráčel podél plotu malé zahrádky, jež mezi hradbami se prostírala. Pod košatou jabloní na lavičce zahlédl v šeru Stanu a vedle ní Mojslava, syna Všeborova. Mladí lidé se drželi za ruce.

Svatopluk se zarazil v chůzi a obrátil se rychle zpět. Věděl dosti. Svou zlost a

zklamání hasil pak mezi soudruhy medovnínou a vínem. Pak se roz dováděl, zpíval, tančil, výskal a sliboval přátelům, že v Nitře dlouho nezůstane, že se vrátí, a brzo pak že budou veselí, že to uvidí. —

Arcibiskup Metoděj vrací se na Moravu, cestoval Panonii, zemí rovinatou a močálovitou, velmi řídko osídlenou, rozprostírající se daleko široko po obou březích širokého Dunaje a rybnaté Tisy. Lád zde usedlý byl vesměs slovanský. Slovanská byla i říše knížete Kocela, který sídlil na hradě Blatně, poblíž jezera Blatenského. Na tomto hradě se zastavil Metoděj a pobyl zde drahnou dobu. Svou přítomností i radou upevnil zde mladou církev křesťanskou a pokřtil synka Kocelova.

Vrací se do říše moravské, byl arcibiskup Metoděj i se svým průvodem už nedaleko hranic přepaden silnou četou ozbrojenců mluvících německy. Jejich vůdce, ryšový, sedící na černé koni, mluvil pánovitě s arcibiskupem, vyslychaje ho, odkud jde a ke komu. Uslyšev, že ke knížeti Rostislavovi, zachechtal se potupně a krátce poručil, aby Metoda spoutali i jeho průvodce. Starý arcibiskup důstojně se bránil, chtěl vědět, proč s ním zacházejí jako se zločincem, ale marně. Dopravili jej do kteréhosi kláštera v Bavorsku, kde byl držán jako ve vězení a kde mu nikdo nechtěl dáti odpovědi na jeho otázky. Jen to mu řekli, že na Moravě je vojsko císaře německého a že vítězně postupuje. Tehdy se oči arcibiskupovy zalily upřímnými slzami. Vzpomněl s bolestí na všechny známé v moravské zemi, na své žáky, na školu bratrem založenou, na celou tu mladou církev křesťanskou. Jeho ruce se sepjaly k vroucí modlitbě za nebohé Moravany a za jejich rozsáhlého knížete. Kéž jich Bůh ochrání před útlakem zlého nepřítele!

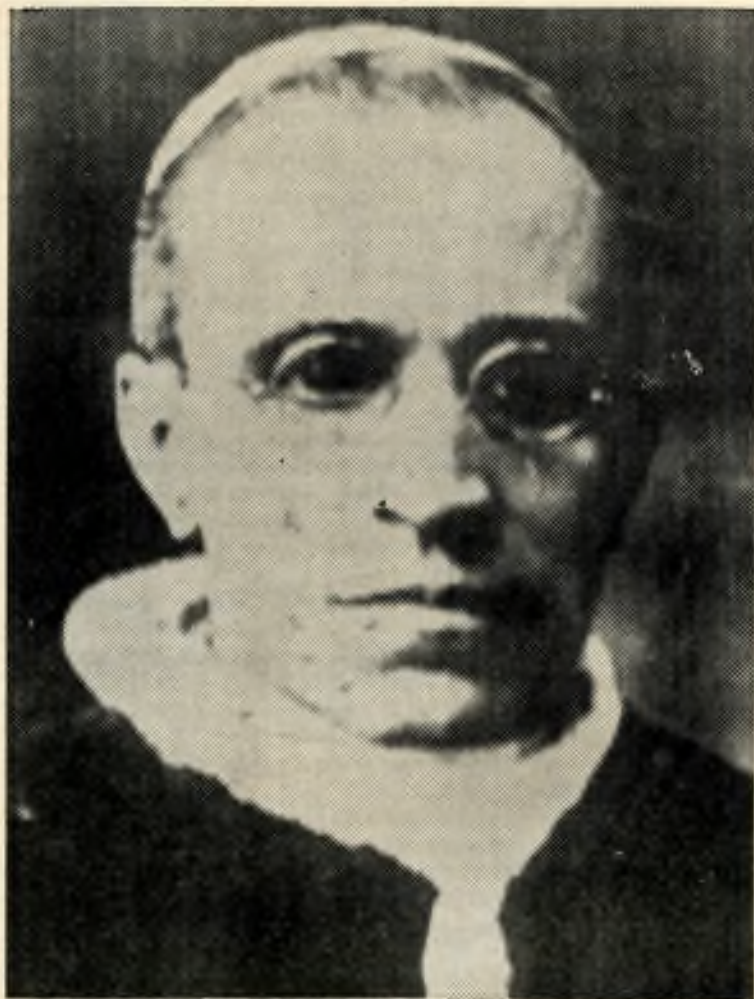
V tu dobu byla už celá Morava zachválena hroznou válkou. Německé hordy lupily a pálily pokojné dědiny, lidé zděšeně prchali do lesů a hor odnášeje skromný majetek a odháněje dobytek. Tam žili jako divá zvěř, dívajíce se s hrůzou z dálí, jak cizáci zapalují jejich chalupy a stodoly. Slované moravští se ze začátku tuho bránili a málem by byli nepříteli ze země vypudili, kdyby se nebyla přihnala nová posila nepřátelům a kdyby byl zůstal kníže Rostislav na trůně, v čele svých věrných Moravanů. Marně Rostislav připomínal Němcům, že bojují sami jsouce křesťany proti křesťan-

ským už Němcům, marně hledal cestu ke smíru. Na konec viděl, že Němcům jde o úplné podrobení slovanské země a o přivtělení její k říši německé. I rozhodl se brániti svou vlast do posledního dechu a ze začátku se mu to dařilo. Jeho věrní velmoži mu v tom díle pomáhali. Největší jeho oporou byl mu starý přítel Klen a jeho stateč-

ra knížecí. Leč nebylo času ani nálady na nějaké slavné svatební veselí. Všichni cítili, že rozhodný boj s odvěkým nepřítelem, silným a nelítostným, se blíží.

Rostislav po církevním obřadu objal dceru a pak se obrátil na svého zetě. —

“Ochraňuj dobře mou dceru, Mojslave. A kdybych padl v boji, postav se na mé

Nový papež Pius XII.

Toto je věrná podobizna papeže Pia XII., jenž byl 3. března minulého roku zvolen nástupcem zesnulého papeže Pia XI. a 12 března korunován.

ný syn Mojslav, ženich dcery knížecí Stany. V té době nejistoty a nebezpečí válečného projevil Rostislav přání, aby jeho Stana se provdala za toho, kterého si sama zvolila. V předvečer nové výpravy válečné, již se měl účastniti i Mojslav, svázal ruce obou snoubenců mladý kněz v kostele velehradském. Byla to tichá svatba, věru velmi tichá a skromná, když se vdávala jediná dce-

místo a vládní mému lidu spravedlivě.”

Druhého dne vytrhlo vojsko s Rostislavem v čele směrem k severu, vzhůru proti toku řeky Moravy. Cestou se k němu přidružovaly davy ozbrojených mužů a jinochů. Mnozí z nich nesli na svých ramenech místo pláště medvědí nebo vlčí kůže, někteří třímali v pravici místo meče nebo kopí mohutnou sekeru, okovanou nebo jen ohrom-

ný obušek dubový, jehož rána byla s to rozraziti i nejtvrdí lebkou nepříteli. Někteří houfy přiváděly sebou smečky divokých, silných psů. Tito věrní strážci stád v dobách míru proměnili se ve válečné pomocníky svých pánů, jsouce cvičeni k tomu, aby se vrhali skokem na nepřitele a drásali strašným chrupem jejich hrdla. Před vojskem pospíchali zvědové, aby pátrali po postupu nepřitele. Leč německé vojsko majíc podle všeho také zprávu o silné výpravě Rostislavově, ustoupilo rychle z obsazeného území a zanechávalo po sobě jen smutné stopy. Vypálené vesnice, zničenou úrodu na polích a u lidských sídel zbytky těl nešťastných obyvatel, nad nimiž kroužili havrani. Rostislav kázal je poctivě pochovati. Sám čekal ještě na pomocnou výpravu, kterou mu měl přivést pod svým osobním velením Svatopluk, kníže nitranský. Rostislav počítal se svými rádci, že už pomoc nitranská by tu mohla býti. Podle úmluvy sjednané rychlými posly měl se setkati Rostislav se Svatoplukem v povodí horní Moravy, v rozsáhlé kotlině u vtoku řeky Bystřičky. Uprostřed ní na skalnatém výběžku byl zbudován teprve před několika lety pevný knížecí hrad, který měl střežiti cestu na jih. Později mu říkali Olomouc.

Již zdaleka svítil příchozímu vojsku svými ještě neztmavělými hradbami i věží značně vysokou. Tam na hradě se usídlil Rostislav se svou družinou, ostatní vojsko se utábořilo pod hradem. Téhož večera, když kníže po krátkém odpočinku vyšel na hradby provázen Mojslavem, aby obhlédl stráž, byl upozorněn jedním zbrojnošem domácí posádky, že hle, tam na východě, na pozadí tmavých kopců zalesněných objevil se oheň, vysoko plápolající. Po chvíli trochu blíže zaplála druhý, až konečně zjevil se třetí.

Rostislav ty ohně upřeně pozoroval. — Když spatřil třetí, ohlédl se na Mojslava a řekl radostně: "Tot' výprava Svatoplukova, dává nám znamení, že už táhne a že už se blíží. Mám po starosti," dodal s uspokojením, "zítra jistě už přitrhnou a pak, páni Němci, těšte se! Jako vzteklé vlky vás poženeme!"—

Rostislav přivítal svého synovce radostně. S pýchou takřka otcovskou vedl si jej na hrad, kde už byla uchystána hostina. Na ohromném stole za dřevěnými lavicemi voněly tři berani na rožni upečení a dýmalo několik velikých mis s hustou šalší. Na dře-

věných okříněch narovnány krajíce chleba a z vysokých hliněných džbánů nalévali do dřevěných vyřezávaných číší sluhové zlatou medovinu.

Celá družina Rostislavova radostně se zdravila se Svatoplukem. Ti starší mu důvěrně poplácali na široká ramena. "Aj, jak jsi zmužněl, Svatopluku," říkali mu lichotivě. Oslovený pyšně pohodil hlavou, ozdobenou po způsobu nitranském čtyřmi tmavými pletenci vlasů. Oči mu zajiskřily. "Což jsem vyhlížel někdy jako baba?," zasmál se vesele a chopiv se číše, vypil ji naráz na zdar výpravy, jak řekl. Mladší bojáři se kolem něho seskupili ve veselém hovoru, jen Mojslav zůstal opodál. Cítil vůči Svatoplukovi určitou nechuť, aniž sám nevěděl, proč. Či proto, že Svatopluk se ucházel o Stanu? Také Svatopluk se mnoho Mojslava nevěšmal, ač už věděl, že je manželem Stany. Na tu se snažil zapomenouti, na její sličný dívčí zjev a arabští kupci dovedli mu na nitranský hrad několik vlnadných otrokyň. V jejich náručí zapomínal na Stanu, ale nikoli na pohanu, které se dostalo jeho pýše, nezapomněl na svůj zničený sen o držení knížecího stolce moravského. Neboť nic nebylo přirozenějšího než to, že po smrti Rostislavově se stane jeho nástupcem jeho zet' Mojslav.

Když se přehnala veselá rozprávka, začal Rostislav na sklonku hostiny radu o dalším postupu vojska. Sám byl pro plán vytisknutí úplně nepřitele ze země a napadnutí jej rychle na ústupu tak, aby se už neodvážil k dalšímu vpádu. S tím souhlasili všichni přítomní. Jen jediný Svatopluk byl proti tomu.

"Nač, strýče, máme pronásledovati Němce do hor a lesů na stranu půlnocní, abychom unavili své vojsko? Zůstaňme zde, v otevřeném kraji, kde máme dostatek potravin a rozbijme tu tábor. Vráti-li se nepřítel, napadneme jej a jsouce nyní jistě v přesile, zaženeme Němcům navždy chut' loupiti v naší zemi. Uvaž, že mé vojsko je silně unaveno, jdeme rychlým pochodem už šestý den. A teď' se máme dále hnáti za prokletými Němci? Sami nám vlezou do rány, až si půjdou pro spíží sem na rovinu."

Po jeho řeči nastalo ticho, pak se rozsuměl hovor. Čím dále přibývalo těch, kteří byli mínění Svatoplukova. Ano, má pravdu. Je mladý, ale rozvázný. A jak bylo příjemné setrvati při bohatých zásobách v Olomúci, jak pohodlné i pro vojsko!

Na konec Rostislav povolil a přijal plán Svatoplukův. Jedině Mojslav nesouhlasil, ale mlčel. Jen u sebe přemítal: Což jestli Němci dostanou nějakou velikou posilu ze své vlasti, což jestli přinutí jim podplatné polabské Slovary, aby jim poskytli pomoci? Tak tu seděl Mojslav poblíž svého tchána pln jsa starostí, jakoby ani nevnímal všechny ten hluk kolem, živý hovor a honosná slova Svatoplukova. Když Rostislav po chvíli vstal, aby se odebral na odpočinek, Mojslav jej doprovodil. Do hodovní síně už se nevrátil. Svatopluk přivedl sebou i kněze z Nitry, který byl u něho ve velké vážnosti. Malý, suchý, tichého hlasu, psal všechny důležité listiny za Svatopluka. Jmenoval se Wiching a byl původem Němec ze Švábska.

Svatopluk se pochlubil vzácným, učeným knězem strýcovi, až když jej zval na mši, kterou Wiching sloužil nejbližšího svátku v hradní kapli. Jaké však překvapení pro družinu Rostislavovu! Kněz sloužil mši latinsky a nikoli slovansky, jako činíval Metod i Konstantin a po nich i jejich žáci. Rostislavovi se bohoslužba nic nelíbila, jeho mysl utíkala jinam, nerozuměl slovům modlitby stejně jako ostatní. Vyšed z kostela nechtěl se obrátit k Svatoplukovi: "Jakého divného kněze máš? Je Němec a i při svatě mši mu není rozumět. Jak jinak je člověku, rozumí-li knězi, oč ten Boha prosí!"

Svatopluk se zasmál povýšeně: "Přišel do Nitry ze samého Říma a je teď knězem při kamenném chrámu svatému Emeramu zasvěcenému u nás v Nitře. A víš-li, strýče, že tento chrám byl už před lety postaven, mnohem dříve než chrámy moravské, už od knížete Pribiny, kterého tvůj strýc a předchůdce Mojmir z údelu nitranského vypudil? Německí knězi kostel ten založili, proto i já německé kněze tam chovám s uctivostí."

Rostislav nelibě svažil čelo. "Můj strýc, kníže Mojmir, skutečně vyhnal Pribinu z Nitry a to právě pro jeho lásku k Němcům. Domníval se a jistě že právem, že Pribina jej může zradit cizozemcům prostřednictvím těch latinských kněží. — Neměl bys příliš důvěřovat Wichingovi," dodal po chvíli výstražně.

Svatopluk se zasmál. "Strýče, co myslíš, já že bych se dal obloudit nějakým knězem? Vím, co chce Wiching, jen upevnit svatou víru křesťanskou a liturgii latinskou. Jinak se o nic nestará a u nás zvykl tak, že sám se už Němcem necítí."

Rostislav už o tom nemluvil. Wiching mu ani na oči nepřišel po řadu dní. Chodil po okolí, aby kázal lidu a jej povzbuzoval v těchto nepokojných dobách. Uměl už obstojně slovansky. Někdy se ztratil i na několik dní a vracel se zase unavený, zaprášený na svém malém koníku. Nikdo ho nepostrádal v tom pohnutém čase, kdy se čekal každou chvíli nový útok nepřátel. Jednoho večera přišel za Rostislavem jeho starý druh Klen. Uzavřeli se sami v jizbici a tam Klen prozradil svému knížeti, že je silně podezřelý na Svatopluka, že má zrádné styky s nepřítelem.

Rostislav zprvu nechtěl uvěřiti, ba obořil se na věrného druha, co že si myslí, že by jeho vlastní synovec! Leč Klen mu uvedl takové důkazy, že nebylo možno pochybovati. Wiching na svých zbožných cestách hledal spojení s Němci a našel je. Proto Svatopluk nechtěl proti nim táhnouti. Rostislav pln hněvu se vztyčil. "Dám zatknouti Svatopluka a pak běda mu," hrozil.

"Sečkej, kníže, teď není možno, víš, že právě dnes ráno poslal jsi Svatopluka na objíždku kraje. Nedej na sobě nic znát, nikomu a až se vrátí tvůj synovec, uvrhni jej do vězení. Pak vyslechneme také toho kněžka německého." Po odchodu Klenově Rostislav uleh na lože, leč spánek míjel jeho oči. K půlnoci vstal a nařídil strážím, aby Svatopluka hned po jeho návratu k němu poslali.

Místo Svatopluka však přiběhl po drahé době zbrojnoš a udýchaně oznamoval knížeti, že Svatopluk, sotvaže mu vzkaz knížecí vyřídil, ani nesestoupiv s koně, hned jej otočil a prudkým cvałem z brány ven.

Rostislav zůstal ohromen. Tedy přece je podezření odůvodněné! Jinak by byl Svatopluk přece k němu přišel.

"Hoňte knížete, hned za ním," zvolal pojednou Rostislav, ale už sám strhl meč se stěny, nasadil čapku na hlavu a vyběhl za zbrojnošem z komnaty. Na nádvoří mu rozespálý čeledín osedlal rychle koně a nebylo daleko do svítání, když vyrazila z brány četa jezdců ozbrojených a v jejich čele sám kníže. Hnali se po stopách Svatoplukových. —

Odjezd knížete za tajemných okolností vzrušil celý hrad a záhy celé ležení. Zvlášť v družině knížecí se horlivě přetřásalo, co se stalo. Ale nikdo nic určitého nevěděl, jen Klen a ten zatím mlčel. Jenom Mojslavovi,

zeti Rostislavovu, svěřil, co zvěděl o Svatoplukovi.

Celý den téměř uplynul v nejistotě, až v samý večer stanuli u brány dva opěšalí zbrojnoši, účastníci ranní výjiždky. Jeden hlavu na rychlo a nuzně ovázanou zkrvavělou rouškou, oba unavení, na smrt znavení a vyděšení. A jakou přesmtnou zvěst' přinesli!

Hnali se ráno za Svatoplukem, jak kníže kázal, vyptávající se venkovanů. Projeli několika dědinami, pak se dali přes močálovité lučiny směrem k velikému háji. I tím projeli bez zastávky. Leč tam, kde cesta se vinula mezi skalisky, pojenou byli napadeni ze zálohy. Ve chvíli houfec byl obtočen nepřitelem, německým vojskem.

"My jsme se mu tuze bránili, kníže skolil kolik Němců, až najednou mu hodili ze zadu na krk smyčku a strhli jej s koně.

Auž kolem něho chumel, spoutali ho a také jiné, pokud nebyli zraněni. Já jsem proklál zrovna chlapa, co se na mne hnál a vida, co se děje, že se už neubráníme, skočil jsem na blízkou skálu a tam se přikrčil. Pak boj utichl, Němci odjeli, pochytili i naše koně a vzali sebou všechny zajatce i knížete. Teprve když bylo ticho, vylezl jsem z úkrytu. Pak jsem zaslechl nářek a nelezl tuhle Vacha. Tak jsme spěchali, pokud jsme mohli, pryč z těch proklatých míst," doložil.

To byla věru smutná zpráva! A ještě slunko nezapadlo, když přicválala na zpěných koních přední stráž ze severu, pak ze západu a přinášela stejnou zprávu. Německé vojsko ve značné síle postupuje znovu do Moravy, tentokrát ve značné přesile.

Toho večera se sešli starešinové a přední velmoži ve velkém večeřadle. Stísněnost a starost byla patrna na všech. První se ujal slova Přebor, po něm pak Klen. Klen máje tuto chvíli za velmi vážnou navrhl přítomným, aby se poradili o tom, co jest nyní počítí. Kníže Rostislav je v rukou nepřátel, kněžic Svatopluk je rovněž nepřítomen.

"Kde je Svatopluk?" ozývali se hlasy, "at' ten nás vede proti nepříteli! Jest statečný jako jeho strýc!"

V tu chvíli byl Klen na rozpacích, má-li přítomným říci o svém podezření vzhledem k Svatoplukovi. Leč ohled na svrchované nebezpečí, v němž se nyní země ocitla, kázala mu zatí nmlčeti. Zdaž byl nepůsobila zpráva o pravděpodobné zradě člena knížecí

rodiny drtivě na ostatní, zda by neoslabila jejich odvahu?

Rozhovor velmožů se protáhl dlouho do noci. Mladší byli vesměs pro boj, starší zprvu mlčeli, ale poté se ujal slova Klen.

"Bojoval jsem proti Frankům a proti Sasům několikrát a znám je. Ubránili bychom se jim i tentokrát, ale uvažte, že podle zvědů je Němců veliká přesila. Proto myslím, abychom s nimi jednali, snad se král Ludvík spokojí s nějakým výkupným a odtáhne. A po čase můžeme se ze závazku vyzouti. Zatím snad propustí i knížete Rostislava ze zajetí. Nedovedeme-li předejít boji, pak běda naší zemi, beztak už dosti popleněná!"

Druhého dne už bylo vysláno poselstvo k vůdci německého vojska. Byl jím sám Karloman, syn císařův. V nádherném stanu přijal zástupce Moravanů, pyšně vyslechl jejich návrh na zakončení nepřátelství.

"Dobře, uvážím váš návrh. Do týdne mi odevzdáte sto tučných volů a dvě stě hřiven stříbra na znamení povolenosti. Všichni vaši muži se vrátí do svých domovů a nebudou už proti nám bojovat. Za to ušetřím vašich dědin a kostelů. Pošlu pak zprávu svému vznešenému otci, císaři Ludvíkovi, že se chcete podrobiti jeho vůli, aby sám stanovil podmínky. Ty vám pak oznámím později." Pokynul hrdě a přísně hlavou na znamení, že slyšení je u konce. "A co náš kníže Rostislav? Kdy ten nám bude vrácen?" ozval se ještě Přebor.

Karloman se zamračil. "Rostislav zůstane v našem zajetí, dokud milostivý císař nerozhodne jinak."

Karloman skutečně poslal zprávu otci o zdárném výsledku své výpravy. Však bylo už na čase. Ludvík se už mruzel na syna, že výpravu protahuje a že stojí mnoho peněz. Nato poslal císař do Moravy jako zvláštní správce získané země markrabata Viléma a Engelšalka. Ti měli na starosti v první řadě vybírání daní, nejvíc ovšem naturálních. Obilí se mělo skládati do zásobáren jednotlivých hradů, kam měl býti dopravován i dobytek a teprve odtud hnán do Německa.

Karloman po čase odjel do vlasti s větším dílem svého vojska, zanechav jen značné posádky po celé zemi. Za to oba místodržitelé jali se vydíratí obyvatelstvo do nekonečna. Nejdrív vybírali daně pro císaře, pak pro svou vlastní kapsu. Moravané, kteří jen z největší nutnosti poddali se nepříteli a to ještě v naději, že celá jejich závislost

na říši německé bude záležitosti jen v placení menší berně, byli zle zklamáni. Nejvíce je kromě neustálého vydirání německými markrabaty trápilo to, že Rostislav meškal stále ještě v zajetí, ač slibovali za něho zaplatiti veliké výkupné, jak bývalo zvykem za vznešené zajatce.

Jaký div, že v porobené zemi vznikla veliká nespokojenost s německým panstvím. Moravané se zdráhali platiti několikrát za sebou daně a když dotírali na ně němečtí vojáci z posádek, vzbouřili se. Německé panství tedy dlouho netrvalo. Markrabě Vilém byl napaden od vzbouřenců v sídle někdy knížecím a zabit. Engelšalk dal se na útěk k hranicím německým a vyslal honem spěšného posla ke dvoru císařskému o rychlou pomoc.

Ludvík se rozkatil na "barbarské" Moravany a sliboval hroznou odvetu. Tentokrát poslal s novou výpravou do boje s odbojnou zemí oba své syny, Karla a Karlomana. A tehdy poslal zvláštního posla do bavorského kláštera fuldského, kde byl vězněn nešťastný Rostislav, sešedivělý a sestárlý starostmi o osud své země. Osud jeho byl spečetěn. Na rozkaz císařův byl vyvlečen na nádvoří kláštera a tam mu kat vypálil železem do ruda rozžhaveným obě oči. To byl v těch dobách obvyklý způsob, jak zbavit panovníka možnosti vlády. Nebohý kníže dlouho nepřežil své zmrzačení. Tělo jeho, dříve mohutné a zdravé jako dub, rychle chřadlo, avšak ještě více trpěla jeho duše. Zemřel za nedlouho poté, když mu byl milosrdný mnich poskytl náboženskou útěchu na cestu do lepšího, nadhvězdného světa. —

Zatím Moravané se chystali na rozhodný boj s nepřitelem. Ludvík dal si zavolati k sobě Svatopluka, kterého považoval sice za přítele Němců, ale plně mu ještě nedůvěřoval.

"Posílám nové vojsko na Moravu, protože tvoji krajané se bouří. Chceš převzít velení jedné výpravy? Avšak pod vrchním dozorem mých synů."

Svatopluk uctivě se uklonil. "Vznešený císaři, tvá důvěra mne obdařila touto počtou. Ukáži, že jsem jí hoděn," a znovu se klaněl starému císaři. Svatopluk odkvapil ke Karlomanovi a prosil o přidělení úkolu. Ten se chvíli rozmýšlel.

"Pojedeš s prvním oddílem a budeš nám ukazovati cestu," rozhodl posléze. "Osvědčíš-li se a pomůžeš nám porazit Moravany, odměna tě nemine. Kdo je s námi, bude mu

blaze, kdo je proti nám, zahyne, jako tvůj zpučný strýc vzal psotný konec!"

Svatopluk přijal s radostí úlohu pomocníka německého vojska. Tušil, že se mu naskytá vzácná příležitost buď vše získati nebo vše ztratiti. V čele čtyř vybraných jezdců tvořil předvoj výpravy.

Toho roku sklánělo se léto neobyčejně rychle do jeseně. Lidé na polích sklízeli na rychlo poslední zbytky úrody tušící už blízký příchod nepřítele. Leč Moravané také nelenili; váleční poslové projížděli všemi osadami a vyzývali všechny k účasti na boji. Všichni mužové nejen mladých a středních let, ale i hodně starší, velmi často otcové vedle svých synů, táhli velkými houfy do boje. Vrchním velitelem byl zvolen od starším Mochoval. Přijal tento úkol po jistém zdráhání, ne však z pohodlí, nýbrž ze skromnosti. Leč starý Klen mu připomněl, že je zetěm knížecím a tudíž že má povinnost hájiti zemi místo něho, nepřítomného.

Svatopluk vrazil směle do své vlasti a záhy narazil na menší zbrojný houfec. Rozpráší jej a zbytek přivedl do ležení německého jako zajatce. Karloman byl příjemně překvapen. Hle, jak tento Moravan slouží zájmům německým proti vlastním rodákům! Sám sice jako člověk urozený opovrhoval zrádci, štítíl se jich — ale proč nepoužítí jejich služeb ve vlastní prospěch? Říše německá uměla to velmi dobře a také obratně.

I rozhodl se svěřiti Svatoplukovi větší část vojska, aby se mohl odvážiti většího útoku. Bylo možno doufati, že celá výprava bude brzo skončena a to by si byl Karloman sám nejvíce přál. Nastaly právě podzimní deště a studené plískanice a pobyt v poli byl den ze dne nepříjemnější. Oč by bylo útulnější a pohodlnější na dvoře císařském, ba i na některém z pozemních hradů, kde by si byl vznešený princ už dovedl ukrátiti dlouhou chvíli.

Svatopluk jedá zatím v čele saské pomocné jízdy zahalen v teplý plášť úsilovně přemýšlel. Vedle něho jel kněz Wiching, jeho věrný rádce a přítel, s nímž sdílel při odpočinku svůj stan. Od zvědě měl zprávu, že Moravané postupují proti německému vojsku. Svatopluk uvažoval: Jaká odměna mu kyne, zůstane-li v službách německých? Místodržitelem Moravy by se sotva stal, na nejvyšším nějakým kastelánem pomezdního hradu, dokud by se nezměnil svým novým pánům. Kdežto na Moravě mu kynula v

případě zdaru skvělá budoucnost. Věděl, že strýc Rostislav je mrtev. Jeho svědomí nebylo zneklidněno jeho smutným koncem; vždyt' strýc jej pronásledoval, on se jen bránil! Jako blízký příbuzný Rostislavův měl největší čáku na trůn země, kterou zrazoval. Však o tom nikdo neví a Wiching mu dosvědčí, že se dostali oba do zajetí německého a že on, Svatopluk, byl ke zradě do nucen. A už měl svůj plán, do kterého zasvětil i svého důvěrníka Wichinga. "Až budu knížetem, staneš se ty biskupem," slíbil Wichingovi. Ten se jen usmál; porozuměl.

Druhého dne Wiching zmizel. — Oddíl Svatoplukův odpočíval do předpoledních hodin. Byl prudký liják a lidé se choulili pod stany. Koně uvázaní pod stromy už dávno nebyli chráněni a přeshlapovali v hlubokém blátě. Před polednem déšť ustal. Svatopluk vyšel ze stanu poručil sedlat. Vyjeli z lesního úpadu, kde před tím tábořili, mokři a hladoví, ale teď v lepší náladě, doufajíce brzo napadnout nějakou dědinu a tam se nasytiti.

Svatopluk najednou uchýlil se z cesty a poručil vjeti přes úzký potok do rozlehlé dubiny. "Za tím hájem jsou dvě dědiny, vjedeme do nich znenadání," rozhodl Svatopluk.

Leč nedojeli do vytoužených selských chalup, neusušili promoklý oděv u ohnišť, nenajedli se do syta, nevyplašili ven do podzimního nečasů pokojné rodiny selské. Ze stinných hlubin hustého háje dubového zalehl pojednou válečný ryk, mihly se postavy bojovníků, v jich rukou těžké mlaty drtily lebky koňů a lidí a už se ozval drsný křik i s druhé strany, nový útok a povely.

"Přesila", volali jezdci zděšeně, "zrada", křičeli druzí. A tu, hle, mezi stromy chvátají i ženy, silné, svalnaté selky, každá v ruce sekeru nebo mlat. Mnohé v tom spěchu spadlo bílé zavítí s hlavy. Hnaly se zběsile vpřed, kam je hnál vztek na nepřítele a nepřemožitelná touha pobíti jej, vyhnati jako záludného vlka od stáda. Ty ženy chvátaly chránit své děti, své krby před nepřítelem. Zjev žen-bojovnic rozkaceně dotírajících na uvolněné řady bojovníků působil děsivě. Mnozí, kteří do té chvíle se statečně bránili, dali se na zmatený útěk.

To byl první úspěch Moravanů na bitevním poli. Svatopluk už byl zase v jejich vojsku, jež horlivě řídil; radil, jak se obořiti na Němce a pověděl vše, co věděl o jejich síle. Klenovi přímo přiznal, že schválně se dal do služeb německých, aby své ohrožené

vlasti pomohl. A nejpáději mu to dosvědčil Wiching, který návodem Svatoplukovým umluvil přepad v dubině. Do zimy byli Němci z Moravy vypuzeni, všechny hrady od jejich posádek vyčištěny. Zajatí Němci, pokud nebyli vykoupeni od svých krajanů, byli nevolníky Moravanů a pracovali těžce na jejich polích.

V tu dobu sjeli se všichni starešinové na Velehrad. Rozsáhlý hrad vřel od časného jitra bujným ruchem mezi hosty i služebnictvem. Leč v někdejších komnatách soukromého bytu Rostislavova bylo ticho, smutno. Byla opuštěna ložnice Rostislavova, vedlejší síň, kde rád besedoval se svými přáteli stejně jako naproti ležící dívčí komůrka Stanina. Ta už odešla na trvalo za svým manželem na jeho sídlo, na dřevěnou útulnou tvrz Strachov nad dědinou k ní náležející, aby se starala o jeho statek a domácnost. Jak jinak si představovala kdysi svůj život s milovaným mužem! Třebas Mojslav se snažil ze všech sil potěšiti nebohou svou žínku v jejím zármutku nad neblahým osudem jejího otce, přece se mu to dosud nepodařilo. Z někdejší veselé, živé dívčiny se stala vážná žena s výrazem tichého smutku ve zřeteli. Mojslavovi leckdy až srdce zatrnulo lítostí, když nepozorován zadíval se na její tvář v bílém zavítí ještě jaksi bledší, jež prozrazovala, že mladá žena trpí vzpomínkami na nešťastného otce. A což když přišla zpráva na Velehrad, že Rostislav skonal v nehostinné cizině a jak! Oslepen, zmračen, se zlomeným srdcem, uprostřed cizích lidí. Stana tehdy kolik nocí probděla v pláči a nářku nad otcem. Snad by byla lítostí o rozum přišla nebo se proměnila v kukavici, v toho ptáka neblahého, který nikde nemá domova, kdyby byl po jejím boku nestál věrný choť. Ten střežil každý její krok, jeho ruka hladila její žalem skloněnou hlavu. Konečně usnula vysílená zoufalým pláčem opřena o jeho rámě. Odnesl ji opatrně jako dítě na její lůžko.

Stana jen pomalu se zotavovala ze svého neštěstí. Na Velehrad nevstoupila už nikdy její noha; za to tam byl pak pokřtěn její prvorozený synáček, jemuž šťastný otec dal případné jméno Radovan. Neboť nad jeho kolébkou se opět Stanin obličej rozzářil šťastným úsměvem. —

Onoho říjnového dne zvolili starešinové a vladykové země moravské nového knížete. Stalo se tak v památné síni veliké, kde kdysi Rostislav předsedal shromáždění. Mezi

přítomnými z počátku nebylo jasno, koho mají zvoliti. Byl tu Mojslav, zet' bývalého knížete, muž rodu starého a pověsti bezúhonné, statečný bojovník. Byl tu však i kníže Svatopluk, synovec Rostislavův, tudíž jeho krev; pravda, šeptalo se leccos o tom, jak se zachoval ke strýci. V siní se tvořily hloučky příchozích, kde se pilně a horlivě rokovalo, až celá sín' šuměla živým hovorem. Ten však najednou ustal. Do dveří vstoupil Svatopluk v průvodu několika mladých velmožů a pádným krokem se ubíral ku předu, tam, kde stála stolice bohatě vyřezávaná, na níž kdysi Rostislav sedával. Před ní se zastavil a jiskrným zrakem směle se rozhlédl po shromáždění. Mohutná pravice uchopila jílec meče, až ten zachřestil v pochvě. Snad chtěl dát znamení, že hodlá k nim promluvit. Leč v tom okamžiku někdo vzadu zvolal: "Živ buď Svatopluk, kníže náš!" Na ten hlas ostatní jako stržení opakovali zvolání a hrnuli se k Svatoplukovi, požádávaje mu ruce. V tom tísňivém davu stál on vztyčený, sličný muž, usmívaje se vesele na všechny a tiskna jim ruce. Zvítězil. V tu chvíli všichni oceňovali jen jeho statečnost a chytrost, s jakou vymanil Moravu z moci nepřátel.

I starý Klen pozdravil Svatopluka jako nového knížete, ale vážně, ba přísně. Také hned na to odešel a bujnó hostiny po volbě se neúčastnil. Odjížděje podzimním večerem na Strachov vzpomínal teskně na Rostislava. Ó, kdyby ten věděl, že na jeho místě je někdejší jeho zrádce, zmije ošemetná. —

Za krátký čas potom vyjelo z Velehradu poselstvo do Čech ke dvoru tamnějšího knížete Bořivoje. Svatopluk žádal o ruku sestry knížecí mladé Předslavy a ta mu byla s radostí slíbena. Od té doby bylo uzavřeno pevné přátelství mezi silnou a rozsáhlou říší moravskou a malou ještě tehdy říší českou k veliké nelibosti Němců. Ti se už neodvážili přímo útočiti na mohutnou říši Svatoplukovu sesílenou a opřenou o české knížectví, které v zájmu vlastním rádo uznalo nad sebou svrchovanost velkého souseda moravského. Později pak, když Svatopluk rozšířil své panství i na některé slovanské kmeny ve středním Polabí, dále na četné kmeny polské při horní Odře a Visle a posléze daleko na jih do Panonie až po řeku Drávu, byla tato jeho mohutná slovanská říše rovnocenným sousedem i soupeřem říše německé, ba v mnohém ji převyšovala.

III.

Svatoplukův Velehrad málo připomínal někdejší sídlo Rostislavovo. Staré hradby kolové byly strženy, aby na jejich místě byly vybudovány jiné, vyšší, mohutnější, v daleko větším okruhu. Neboť hlavní sídlo veliké říše bylo nutno rozšířiti, zvelebiti. Svatopluk kázal strhnouti i starý dřevěný dům, v němž bydlíval jeho strýc, s dřevěnou pavlačí umně vyřezávanou. Místo něho dal vystavěti nový, rozsáhlý, na kamenné vysoké podezdívce, jak to Frankové stavěli. V oné části Velehradu založil na paměť narození prvního svého syna Mojmiru nový kostel, ale vystavěný z kamene, silných zdí s pevnou, okrouhlou věží. Takovéto chrámy spíše pevnostem než božím stánkům podobné stavěli ve svých zemích Němci. Leč i jinde v pevných střediscích své ohromné říše kázal stavěti chrámy křesťanské, při nichž usazoval kněze, avšak jenom takové, kteří sloužili bohoslužby po způsobu v Německu a jinde v západní Evropě rozšířeném, totiž latinsky. Věděl dobře, že tím uráží a hněvá dosavadního arcibiskupa Metoděje, který se vrátil přes svůj vysoký věk mezi své Moravany, aby dokončil své dílo před lety započaté a dohlédl, jak mladé křesťanství v zemi rozkvétá. Leč ohledů Svatopluk nikdy k nikomu neznal a tudíž ani ne k staříckému metropolitovi. Tak naschvál jemu dařil Wichinga obzvláštní přízní. Jmenoval jej svým zpovědníkem, rádcem ve věcech církevních a posléze kancléřem, ač na tento vysoký a zodpovědný úřad měl nároky především Metoděj. Wiching byl na naléhání knížete jmenován biskupem Nitranským, on, cizinec, příslušník národa, který zemi moravské tolik zla a utrpení způsobil. Sídleli však stále na knížecím dvoře, kde zřídil školu ku vzdělání mladých kněží. Jeho vychovanci už konali bohoslužby jenom latinsky. Arcibiskup toto vše těžce nesl, leč mlčel. Však později neváhal knížete varovati před zhoubným vlivem Wichingovým, když tento příliš snadno uděloval Svatoplukovi rozřešení z různých jeho hříchů příliš viditelných celému lidu. Kníže kdysi v opilství zabil služebníka a Wiching mu zločin odpustil. Velké svátky církevní nerad světil, zvláště mu byly proti mysli přísné posty, které vůbec nezachovával. Pokud tak činil v soukromí, Metod mlčel. Ale když si pozval přátele na bujnou hostinu v den postní, když ve sváteční jitro, kdy lid spěchal na

sezvánění zvonů do chrámu, Svatopluk vrazil v čele loveckého houfu na hon divoké zvěře a v hláhol zvonů se misil štekot jeho psů a křik čeledi, tu arcibiskup osobně upomenul knížete: "Sluší se křesťanu svátky boží světiti a zanechati všech bujných radovánek. Pamatuji, kníže, že ty máš jíti světlym příkladem vpřed před ostatními." Leč Svatopluk kárání odbyl smíchem a Wichingovi si zlostně stěžoval na Metoděje. Wiching jen pokyvoval hlavou a lichotivě šeptal: "Je už starý, náš arcibiskup, tuze starý, a neví, že panovník Veliké Moravy není malý chlapec, kterého lze kárati!" Tato řeč se líbila Svatoplukovi. Hle, biskup Wiching je také kněz křesťanský a jak je shovívavý. Metoděj však přestával býti shovívavým vůči chybám a hříchům knížete, stále očividnějším. Při vhodné příležitosti znovu jej napomínal, aby nezapomínal, že je křesťanem!

V tu dobu kněžna Přeslava darovala svému choti již třetího synka, Ratmíra. Po těžkém porodu však těžce onemocněla a ležela po řadu týdnů na loži z měkkých medvědic bledá a vysláblá. Věrné služby pečlivě ji ošetřovaly a staraly se o její děti, z nichž nejstarší Mojmir byl roztomilý kloučinka a druhorodý Svatopluk už začínal žvatlati. Nejmladšího Ratmíra se ujala mladá selka a živila jej zároveň se svým vlastním synáčkem, jenž se dělil o mateřské mléko s malíčkým kněžicem. Všechn Velehrad cítil soustrast s kněžnou Přeslavou a u jejího lože se vystřídalo mnoho návštěv. Přicházely ženy zemanky s různými dárky, přicházeli i její chudí, o něž se starala štědrou rukou. Jen její manžel byl řídkým hostem a často i několik dní nepřišel, aby se pozzeptal po jejím zdraví.

Tehdy už se doneslo k sluchu starého arcibiskupa, že kníže Svatopluk se objevuje často ve společnosti mladé zemanky Eldy. Její muž byl členem družiny knížecí a koupil prý Eldu jako nevolnici od arabského kupce, který na Moravě obchodoval. Elda pocházela zdaleka, až odkudsi od Černého moře a její pán dal si za krasavici zaplatit hodně stříbra. Kníže poznav Eldu, zatoužil po snědé, temnooké ženě vysoké postavy, jež se tolik lišila od Moravanek a jednoduše poručil jejímu manželovi, aby mu Eldu přenechal. To bylo v době těžké nemoci kněžnině. Elda meškala neustále v přítomnosti knížete jezdce i na krásném, bílém koni po jeho boku na lovy do lesnatého okolí.

Tak je potkal Metoděj, když se vracel kteréhosi večera z návštěvy svého starého přítele Klena, před branou dvorce Strachova. Celá rodina vyprovázela vzácného hosta před bránu, starý Klen se synem Bojslavem, za nimi pak kráčela Stana, vedouc malého synka za ruku. Zastavili se před branou, zatím co služebník přiváděl arcibiskupovi a jeho průvodci koně. V tom se zvedly na cestě kotouče prachu a za smíchu a veselého hovoru přijížděla skupina jezdců. Metoděj ustál v řeči a pozoroval příchozí. V čele jel na bujném vranci Svatopluk a vedle něho na bělouši spanilá jezdka, o níž si šeptal celý dvůr knížecí, že knížete zcela očarovala.

Arcibiskup opíraje se o hůl postoupil až k samé cestě, ba vkročil doprostřed ní, takže četa musela u něho zastaviti.

"Kníže Svatopluku, tvoje žena je těžce nemocná, tvé děti pláčí po matce a ty, máje těšiti nebohé, nestaráš se o ně a sháníš radovánky. Dokonce nestydíš se objevovati se očím poddaných se ženou jiného. Varuji tě, kníže, před hněvem Božím!" Hlas arcibiskupův se chvěl hněvem.

Svatopluk zesinal vztekem. Střelil pohledem k dřevěné bráně dvorce, kde stála Stana s pochýlenou hlavou vedle svého tchána a muže, všichni mlčky. Taková pohana jemu, mocnému knížeti, z úst starce bláznivého! Nejraději by byl arcibiskupa srazil svým koněm k zemi, ale věděl, že lid si ho nesmírně váží, že mluví o něm jako o světi.

Otočil tedy hlavu k svému průvodu a zvolal: "Jed'me!" Kolem Metoděje přešel, aniž se ho dotkl pohledem či slovem a pustil koni uzdu, aby co nejrychleji se odtud vzdálil. Arcibiskupovi se pomstíti nemohl, ale za to usmyslil si vylíti svůj vztek na Mojslavovi, na kterého měl starý hněv k vůli Staně.

Návštěva Strachova byla poslední vyjíždkou starého arcibiskupa. Za pár dní onemocněl nachladiv se při nešporách v kostele a tiše skončil obklopen svými žáky. Za ohromné účasti všeho lidu a šlechty byl pochován pod oltářem chrámu, který pomáhal stavěti a který sám vysvětil.

Starý Klen se vrátil z pohřbu zdrcen zármutkem nad smrtí šlechtěného svého přítele. "Nevím, jaké časy teď nastanou pro žáky Metodějovy a všechny kněze řádu slovanského," svěřoval se synovi. Ale toho se už nedomáhal, když byli na rozkaz knížecí ze země moravské vyhnáni. Kteréhosi rána

dlouho nevycházel ze své komory a když snacha šla se podívat, proč nevstává, našla jej na loži spícího věčným spánkem.

Smrt Klenova nebyla jedinou ranou, jež dotkla se citelně spokojenosti a štěstí tichého dvorce. Ještě se neslehla hlína na nasypané mohyle zemřelého, když náhle na rozkaz knížecí byl Mojslav povolán na Velehrad. Jako v předtuše něčeho nedobrého, oblékaje na sebe sváteční šat a zbroj, jak se na velmože slušelo, jevil jakýsi nepokoj, starost, až to bylo jeho ženě, jež mu pomáhala, nápadné. A louče se s ní a se synkem, objal je vroucně.

Na Velehradě jej čekalo překvapení. Kníže Svatopluk sedící zamračeně v křesle, ani nepovstal na jeho pozdrav a hned mu vmetl do tváře kruté obvinění: Dozvěděl prý se od hodnověrného svědka, že Mojslav chystá proti němu spiknutí. Mojslav nemohl v prvním okamžiku ani promluvit. Ale vida, že do síně vchází několik velmožů, odvážil se k obhajobě: "Vznešený kníže, přísahám při památce otce svého zemřelého a při hlavě jediného syna svého, že takové nařčení je křivé. Nikdy jsem proti tobě svého hlasu nepozdvihl. Necht' mi to řekne onen svědek do očí, může-li!" To dokončil už pevným hlasem u vědomí své nevin.

Svatopluk potřásl hlavou: "Dám ti příležitost jako velmoži, abys svou čest obhájl. Zatím však zůstaneš zde na Velehradě, než se dostaví svědek onen." Pokynul rukou a už ozbrojenci odváděli Mojslava do vězení. Řada dní uběhla a Mojslav dosud nebyl předvolán před soud, aby se obhájl. Když se vyptával svého strážce, řekl mu, že soud asi ještě dlouho nebude; kníže prý přijal právě poselstvo francké říše a hned na to odjel na kterýsi pomezdní hrad až u Dunaje.

Mojslav zvěděl to, neměl pokoje. Stýskalo se mu po rodině a toužil po domově. Snad chtěl Svatopluk jej jen ponížiti svým obviněním, snad tomu ani sám nevěřil, přece onen svědek by už dávno musil vydati své svědectví na soudě, jemuž sice předsedá kníže, ale složenému z velmožů, kteří jedině mohli podle starého zvyku souditi svého příslušníka.

A tak Mojslav jedné noci slibiv strážci značnou odměnu uprchl z Velehradu. Stana klečela té noci dlouho na modlitbách před malým okénkem ložnice, kde spala se svým synáčkem sama, co Mojslav zůstal v knížecí vazbě. Její duše se trásla obavami o osud

milovaného muže, který byl teď v moci Svatoplukově. Znalat' dobře svého bratrance a dovedla si vysvětliti nenávist jeho k rodině Mojslavově. Ubohý, drahý její Mojslav! Trpí za to, že je jejím mužem! Stana už si umiňovala, že půjde ke knížeti, že obejmě jeho kolena a bude vroucně prositi za svého chotě, aby jej propustil na svobodu. Ba, byla odhodlána, že bude-li si to kníže přát, že odejdou s Mojslavem odtud daleko, aby mu nebyli na očích, popouzí-li jej to.

Dříve si myslívala Stana, že by se nikdy nemohla přiblížiti k Svatoplukovi, tomu záhubci jejího otce. Ted' byla ochotna se mu pokořiti, jen kdyby jí vrátil Mojslav. Trpké slzy zalily jí oči a hlava, zbavená ted' zavíť, s dvěma dlouhými pletenci vlasů klesla jí na sepiaté ruce na ovroubu okenní.

Psi na dvoře se rozštěkali v noční tmě, leč náhle jejich štěkot ustal, změniv se v tiché skučení radostné. A za pár okamžiků stanul u okénka Mojslav: "Otevři, Stano, to jsem já." —

Když po delší době se Svatopluk vrátil na Velehrad a vyslechl zprávu, že Mojslav uprchl z vězení, jen se zasmál. Za několik dní poté poslal pro něho. Mojslav byl právě s čeledíny na špýcharu, když do brány vjelo několik ozbrojenců na koních. V tu chvíli je spatřila Stana. Než s koní seskočili, přeběhla jako šipka široký dvůr a do špýcharu. Udýchaně oznámila muži, co se děje. Když velitel průvodu vcházel do špýcharu, aby zatkl Mojslava, spatřil Stanu stojící vysoko vzpřímenou vedle Mojslava. Její ruka v širokém rukávě, ozdobená bronzovým náramkem nad loktem, spočívala na jeho rameni. Ozbrojenec se zarazil. Věděl, že Mojslava nyní nemůže zatknouti, poněvadž podle prastarého zákona slovanského jest v tomto okamžiku pod ochranou své ženy, která je posvátná. Vyřídil jenom vzkaz knížecí, že má se dostaviti na Velehrad. Než mohl Mojslav něco na to říci, odpověděla Stana.

"Vyříd' svému pánu, jasnému knížeti Svatoplukovi, že můj chot' Mojslav se dostaví ihned na Velehrad, jakmile zasedne tam řádný soud. Do té doby je pod mou ochranou, pod ochranou své ženy a decry Rostislavovy." Řekla to klidně, vážně, však s určitou pýchou.

Ozbrojenec se uklonil a Strachov byl zbaven nevítaných hostí. Když uslyšel Svatopluk, proč nemohl býti Mojslav zatčen,

zarazil se. Mávnutím ruky propustil zbrojnoše a odešel do své ložnice, kde oblečen se vrhl na lože. Chětl býti sám, aby si mohl nerušeně představit celou tu scénu, v níž byl Mojslav ochráněn před nebezpečím asylem u své ženy. A podle líčení zbrojnošova byla to Stana, která své moci a svého práva užila, nikoli Mojslav! Jak ho má ráda! Čosi jako lítost nad zmařeným snem zachvělo se v duši mocného knížete, před nímž se třásla nespočetná řada kmenů. V tu chvíli nemyslí ani na Přeslavu, matku svých synů, ani na svůdnou Eldu, vůbec na žádnou z těch žen, které kdy držel ve svém náručí a před duševním zrakem mu tanul obraz jen jediný, té, která byla pro něho navždy ztracena. Leč vášnivý muž nepodléhal dlouho citu lítosti. V jeho duši zabouřil vzor a touha po Staně, kdo je silnější.

Leč události nejbližší doby odvrátily pozornost Svatoplukovu jiným směrem. Na Velehrad docházely zprávy z východu, nejdřív od bulharského knížete Symeona, že starou branou národů, nížinatým krajem na sever od Černého moře tlačí se z Asie tlupy divokých kočovníků, šikmookých, žlutavé pleti, kteří jezdí na koních a přepadávají jako blesk pokojné kraje. Jsou krutí, krvežízniví a rychlí, proto obranný boj proti nim je nesnadný. Za nedlouho přicházeli pak poslové z východního pomezí Panonie, aby oznámili velikému knížeti Svatoplukovi, že zděšené obyvatelstvo z porúčí dolního Dunaje utíká se svými stády na půdu panonskou, doufajíc, že v říši mocného Svatopluka najde klidu a bezpečí před loupeživými Maďary či Ugry, jak jim říkali Řekové a po nich i Slované.

Svatopluk okamžitě zařídil obranu pomezí své říše. Na cestách vedoucích z východu do veliké nížiny panonské ohromnými lesy a močály byly dělány záseky, u nichž zřízeny tábory vojenských posádek. Celou Panonii pak projížděli knížecí poslové všemi dědinami venkovskými i ohroženými, s planoucí pochodní v ruce, a mečem položeným napříč sedla před sebou, a všude oznamovali starostům dědin vůli knížete. Nutno se přichystat na vojnu, kterou kníže chystá proti vetřelcům, krutým Maďarům.

Ta zpráva byla všude vyslechnuta s uspokojením. Hned se chystala zbraň i zbroj, kovali se koně, sháněly se zásoby pro lidi i zvířata. Na sklonku léta vyrazily první hordy nájezdníků vedené chánem Krumem

do žírné roviny za Dunajem, tam, kde vládla už moc Svatoplukova.

Ledvaže poplenili několik menších vísek jako utoulých v polích plných obilí, už se srazili s vojenskou posádkou blízkého pomezního hradu Vácova. Tím byli zaraženi v dalším postupu. Po několika dnech však se octl Krum v přímém boji s vojskem Svatoplukovým sem poslaným a byl poražen v krvavém boji tak důkladně, že zbytek jeho hord zmizel co nejrychleji z Panonie.

Tak první nápor Maďarů na říši Svatoplukovu skončil naprostým nezdarem.

IV.

Uběhly dva roky. Za krásného dne březnového, tak teplého a slunečního jako někdy v máji, vyšel si do polí Mojslav se synkem, chtěje dohlédnouti na čeledíny, kteří orali tam s několika páry strakatých volů. Malý Radovan, pěkný hošík statného těla, vesele poskakoval vedle otce vyptávaje se jej na všechno, co jej kolem zajímalo. Vzduch byl čistý, průzračný a chlapcův zrak těkal po dalekém i blízkém okolí, zatím co Mojslav hovořil s jedním z orajících čeledínů.

Pojednou z lesíka opodál zvedlo se mračno havranů a letělo blíže. Radovan sebou trhl. A už ukazoval otci na černou záplavu velikých ptáků, jichž křídla šuměla jasným vzduchem.

"He, otče, tolik havranů, kam letí?"

Mojslav i oráč se podívali na letící tłum, který se rychle blížil a pojednou se snesl na vedlejší role, čerstvě zorané.

"Hledají si potravu, vidíš," ukazoval Mojslav synkovi, "jsou po zimě hladoví."

V tom čeledín, starší muž šedovlasý, ukázal břemem na okraj vráního houfu, kde mezi několika černými soudruhy vážně kráčel veliký havran bílý.

"Och, pane, zle je, špatné znamení," šeptal ustrašeně, "bílá vrána znamení neštěstí, bílý havran jistou smrt!"

Mojslav se zasmál jeho strachu a poval: "To jsi špatný křesťan, když věříš babským pověrám. Chop se raději rádlu, ať ti práce ubývá, ať jsi do večera s touto rolí hotov." A vzav Radovana za ruku, odcházela po ní cestou na druhou stranu táhlého svahu, kde měl rovněž pole.

Oráč se za nimi díval, pokud mu nezmizeli s očí, pak pokřižovav se, pustil se do práce. Do večera byl dávno hotov. Pluh

zanechal na roli, vypráhl voly a zahalekal na druhou líchu na soudruha, že už jde domů. Pak se rychle sklonil jarní večer, všichni pracovníci byli už ve dvoře, z jehož komínů dýmal kouř do šerícího se vzduchu. Jen hospodář se nevracel z obchůzky.

Vydali se je konečně hledat a našli je mrtvé, ztuhlé v hlubokém úvozu. Mojslav měl několik sečných hlubokých ran, krev

rozplývala se v slzách, i hranatí čeledínové vzlykali, ženy v zoufalém nářku bily svými čely o zem. Jen Stana mlčela. Z jejích křehovitě sevřených úst nevyšel sten, její oči děsem rozšířené upíraly se na oba mrtvé bez slz. Byla tak tichá a bez hnutí, že bylo hrůza na ni pohledět. Stará chůva Mojslavova stojíc za ní, křížovala se třesoucma se rukama a myslela si, že nešťastná paní

HLAVNÍ MĚSTO PODMANĚNÉHO KRÁLOVSTVÍ.

Tirana, jest hlavním městem malého království Albánského, které počátkem dubna minulého roku ztratilo svoji samostatnost a stalo se italskou državou.

z nich tvořila kolem mrtvoly rozsáhlou kaluž. Pravá ruka byla mu téměř useknuta v předloktí, to jak bránil holýma rukama před vrahy svého synka, jehož kadeřavá, světlavá hlava zkrvavená byla opřena o hrud' otcovu, jakoby i ve smrti hledal u něho ochrany.

Stana, nešťastná chot' a přenešťastná matka stanula jako přízrak nad mrtvolami svých nejdražších. Všechna čeled' kolem ní

je hořem zbavena rozumu. — Nebylo by divu. — Dvojnásobná vražda členů velmožské rodiny v blízkosti samého Velehradu způsobila veliký rozruch. Kdo mohl mít zájem na smrti jejich? Lidé si všelico šeptali, ale veřejně nikdo se neodvážil někoho obviňovati. Někteří tvrdili, že spatřili na té straně, co se vražda stala, několik zakuklenců, kteří prý se skrývali už kolik dní v blízkém lese.

Kníže Svatopluk dal ovšem pátrati po zločincích a nechtěl prý uvěřiti, že za bílého dne mohlo by dojíti k takovému přepadení. Leč všechno pátrání bylo marné.

Pohřeb obou zabitých byl neobyčejně slavný. Ze široka daleka přicházeli a přijížděli lidé, aby vzdali poslední poctu členům starého svobodného rodu, který nyní vymřel. Nádvoří strachovské bylo přeplněno a ještě za branou bylo mnoho lidí. A všichni jen hovořili o záhadné vraždě a o ubohé paní, která prý od té chvíle ještě nepromluvila.

Kolem már, na nichž byly uloženy obě mrtvoly zasypané sněženkami a snítkami smrkovými, stálo několik kněží, již vykonali pohřební obřady. Právě se lid domodlil hlasitě, když venku za branou nastal šum a pohnutí.

Kníže přijíždí! Honem dělali mu místo, uvolnili bránu, aby mohl k nebožtíkům. — Všechn lid v té chvíli se obracel po Svatoplukovi, jenž vzpřímen kráčel k márám. — Vida, že obřady jsou u konce, pokročil k mrtvým a pozehnáv se křížem, skropil je svěcenou vodou, kterou mu kterýsi kněz podal. Vážný, klidný obrátil se po Staně, jež nyní, jak kněží ustoupili, stála sama před mrtvými. V bílém smutečním rouše stála tu nehybně, její tvář byla smrtelně bílá, její oči se dívaly jen na ty drahé umučené hlavy pod záplavou květů.

Muži už přistoupili k márám, aby je vyzvedli na ramena, když tu Stana náhlým pohybem ruky je zarazila. Jako zjevení z jiného světa přiskočila těsně k mrtvým, dotkla se jejich hlav a pak svého čela.

“Proklet buď vrah tvůj, Mojslave, i vrah tvůj, synu můj Radovane! Proklet buď třikrát i strůjce vraždy vaší! At' nemá nikde klidu a pokoje, at' jeho duše po smrti se promění v černého havrana!” Tato hrozná slova kletby pronášela nešťastná žena vysokým hlasem, jenž se daleko rozléhal po celém prostranství.

Lid strnul. Hrozná kletba jím otrásla, ale zároveň zjednala mu pocit spravedlnosti. Ano, necht' jsou trestáni vinníci kletbou, nemůže-li jich dosáhnouti světská spravedlnost. V tom nový rozruch. Nebohá Stana klesla v hluboké mdlobě u posledního lůžka mrtvých.

Kníže použil nastalého zmatku a opustil dvůr. Ujížděl k Velehradu za teskného hlaholu zvonu umíráčku, jenž se rozezvučel

ve vížce blízké kaple. V tu chvíli vycházel pohřební průvod z brány. —

Za krátký čas osířel Strachov úplně. Stana opustila místo, kde prožila své manželství a odešla k staré tetě, sestře svého otce, jež žila jako vdova v tichém dvorci v Nitře. Věděla, tušila dobře, kdo je vrahem jejího manžela a synáčka, kdo se chtěl pomstíti její rodině za domnělou urážku. Leč jak usvědčiti přemocného panovníka, který byl velmi oblíben u některých vrstev svého lidu a u jiných pro svou velikou moc obáván? Jak mohla ona vrhnouti podezření ze strašného činu na knížete ohromné říše, jemuž posílali panovníci z nejb vzdálenějších zemí vzácné dary z úcty a přátelství a o jehož spojenectví stáli?

Dvorec staré Časty, tety Staniny, ležel opodál Nitry, o samotě uprostřed polí, k němu patřících. Za dvorem byla ohrada, kde se chovaly ovce. Starý bača je denně vyháněl na pastvu na rozsáhlá lada, běžící až k hoře Zoboru. Všechno bylo ve dvoře staré, od majitelky až po všechnu čeleď. Starý byl i nízký dům obytný, vpředu s černou kuchyní s otevřeným ohništěm, nad nímž visel na silném řetězu měděný kotel, zespoda kouřem zčernalý. Naproti kuchyni dvě místnosti, kde bydlely teď obě ženy. V přední, větší, v rohu dřevěných, silných stěn byly vydlabány dva podélné výklenky. Tady stávaly před nemnohými lety, ještě za mladých let Častiných, kdy se sem provdala, sošky zvěčnělých předků, “dědkové” jimž se každý cizí přichozí, když vkročil do jizby, uctivě uklonil. To místo bylo teď ovšem prázdné, za to mezi dvěma malými okénky visel na zdi dřevěný dvojramenný kříž.

Sem do tohoto starodávného hnízda se uchýlila Stana. Chtěla pryč z kraje, který se jí stal peklem, chtěla daleko od lidí, aby se mohla věnovati zcela vzpomínkám na milované mrtvé. Těžký žal zkrušil její duši i její tělo. Statná kdysi žena pomalu hybnula, chřadla. Většinu času trávila ve stavení, konajíc domácí práce bez účasti, bez radosti. Když však přišel někdo cizí do stavení, vyběhla zadním východem ven na zahradu, nechtíc se s nikým setkat.

K staré Častě chodívali lidé z Nitry i okolních dědin dosti často. Byla považována za “moudrou” ženu, za věd'nu, jakých bývalo dosti za pohanských dob, kdy věd'ny léčily ba i budoucnost předpovídaly. Časta měla v zadní komoře celé svazky léčivých rostlin zavěšené na stropním trámů a ráda

každému poradila a často opravdu pomohla. Jen své neteři pomoci nemohla. A kolikrát ji svařila všelijaké koření pečlivě vybraného a sama jí donesla třesoucí se rukou v dřevěném koflíku z dřeva jilmového! Leč zármutek duše je tak těžko léčit!

Kteréhosi večera letního seděly obě ženy na prahu stavení. Měsíc zaléval bledým svitem celé nádvoří, jen část před chlévy tonula ve stínu. Obě ženy seděly mlčky, stará podřimovala, opírajíc hlavu o rámě neteře. Vůkol naprosté ticho, jen slabý větřík šuměl listím věkovitých lip v pozadí rozlehlého dvora. Dva domácí psi, silní vlčáci bělavě huňaté srsti leželi za zápraží nedaleko žen s hlavami na předních prackách. Pojednou zvedl hlavu jeden, po něm druhý, čenichali do vzduchu, a už zavylí jeden po druhém tesklivě, žalostně, až se v ohradě za domem probudily bělostné ovce a rovněž zamečely. Časta se vytrhla z drámy.

„Co ti psi dnes vyvádějí? Jakoby smrt cítili —!“

Stana se pohnula. „Nikoli smrt, teto, ale mrtvé ti psi cítí, i mně se často zdává, že mne navštěvuje duše — otcova, Mojslavova a Radovanova — že mne vybízejí, abych jejich smrt pomstila! A já nic, jen teskním a vzpomínám, ale ty duše nemají pokoje, pokud se na vrahovi krvavě nepomstím!“

Časta chopila neteř za ruku. „Mlč, dcero mého bratra, nemysli na to. Tak soudívali naši otcové, pokud ještě byli u nás staří bohové, které jsme uctívali v hájích, u pramenů, na rozcestí. Ti žádali, aby pro pokoj duše zabitého byl zabit i jeho vrah. Ale nový Bůh si toho nepřeje, zakazuje to, však víš.“

Nedomluvila však. Jako vymrštěna, vztýčila se Stana. S tváří obrácenou k hvězdnaté obloze se zdviženými rukama přisahal, že pomstí smrt svých drahých jako poslední člen své rodiny. Byla jako u vytržení — zdálo se jí, že v šumění stromů slyší šepot svého synáčka. Stařena mlčky se odbelhala do stavení. —

Od té chvíle Stana myslela jenom na pomstu vůči Svatoplukovi. Celé hodiny uvažovala o tom, měla řadu plánů, jež znovu zase měnila. Nakonec se rozhodla, že se vrátí na Strachov, kde bude blízko dvoru knížecímu. Doufala, že se dostane k rodině Svatoplukové, že si už najde příležitost —! Vždyť kníže měl tři synky! Divoká touha ji ovládla zcela.

Kteréhosi dne nesla ovčákovi na pastvinu svačinu a zabloudila na zpáteční cestě do temného hvozdů na úpatí památného a v ústech lidu posvátného vrchu Zoboru. Co zkazek se vyprávělo o jeho úpadech, kde se zjevovaly lidem lesní víly a rusálky, kde bloudil tajemný vlkodlak, kde za starých časů na vrchole uprostřed moře balvanů uctíván byl bůh Radigast krvavými obětmi.

Stana v zamyšlení kráčela po hebkém mechu pod korunami mohutných borovic a smrků. V tom zaleskla se před ní studánka, od níž vedla úzká pěšinka příkrým svahem vzhůru. Pustila se tím směrem a za chvíli spatřila nízkou, dřevěnou chaloupku, před níž seděl na pařezu starší už muž v hnědé mnišské kutně.

Maně zarazila se v kroku, leč muž ji už spatřil i vstal a šel jí vstříc.

„Tys jistě ctná Stana, co bydlíš tamhle v onom dvorci,“ zahovořil muž. Stana překvapeně přikývla.

„Znám tě, dobrá paní, znám i tvůj celý osud. Jsem Beneda, někdy žák slavného arcibiskupa Metoděje. Býval jsem po léta na Velehradě, znal jsem tvého urozeného otce, knížete Rostislava slavné paměti a tebe, ctná paní, jako malé děvčátko. Na přání Metodějovo odešel jsem hlásat křesťanskou víru do východních končin naší milé vlasti. A když přišla ta přesmutná zpráva, že svatý arcibiskup zhasl a že nový kníže pronásleduje kněze řádu slovanského, odešel jsem až sem ještě se svým spolubratrem, mnichem Jimramem a tady jsme společně Bohu sloužili o samotě. Jimram po čase zemřel a tak tu poustevničím sám,“ dodal s tichým úsměvem.

Ve chvíli seděla Stana před jeho chýškou v upřímném rozhovoru. Ona, která se tak vyhýbala lidem, najednou jakoby ožila, že se setkala tu v dáli s člověkem, který znal její mládí, otce, starého tchána. Pak se svěřila Benedovi se svým neštěstím, líčíc mu podrobně, jak přišla o manžela i syna najednou. Starý mnich ji poslouchal napjatě a jeho oči s lítostí a účastí pozorovaly tvář mladé ženy s příliš znatelnými stopami velkého utrpení.

„Teď se chystám zase zpět na Velehrad, nemohu nechat bez odvety tak hrozný zločin, vždyť by duše mých drahých neměly pokoje a já sama ne, ani tady, ani po smrti. Pomstím se Svatoplukovi, pomstím se krvavě a zahynu-li při tom sama, tím lépe,“ za-

šeptala, ale oči se jí leskly odhodlaností v
bledé tváři.

Beneda se dotkl mozolnou dlaní sepa-
tých jejich rukou.

“Ne tak, paní,” pravil konejšivě, “pravíš,
že Svatopluk tak těžce ti ublížil, zbavil tě
hodného muže a nadějného synka jediného.
Je to věru krutá rána, nad níž horší už tě
nestihne. Leč pomstít se mu chceš? Zanech
pomsty, křesťanský Bůh nechce pomsty,
která patří jenom jemu. On řídí život nás
všech. Zdali jsi uvážila, co bys mohla zlého
způsobiti smrti Svatoplukovou? Je kníže-
tem nás všech a věru dobře vládne. Hled’,
i mně a mým spolubratrům ublížil, vyhnal
nás ze své říše, už jen několik málo nás
skrývá se v jeho zemích. Ostatní utekli do
ciziny, jiné dal ze země vymrskati jako zlo-
čince. Proč? Jen proto, že jsme Boha v
kostele chválili naším jazykem slovanským.
A přece nemám proti němu hořkosti. Co
udělal zlého, za to bude jednou sám zodpo-
vídát před soudnou stolicí nejvyššího sou-
dce. Chceš-li se vrátit na Moravu, jdi, ale
jen proto, abys se pomodlila u mohyly svých
drahých za věčný pokoj jejich duší. Bůh
mám velí odpouštětí svým nepřátelům.”

Stana mlčela. Teprve po drahé chvíli
se zvedla.

“Požehnej mi, zbožný otče.” Vložil jí
pravici na hlavu a požehnal ji křížem. Dí-
val se za ní, jak pomalu schází stezkou k
potoku.

Stana se od té doby změnila. Zůstala
váznou, ba zasmušilou, ale lidem už se ne-
vyhýbala tak úzkostlivě jako dřív. Chodí-
vala se starou tetou do kostela nitranského,
navštěvovala s ní chudé a nemocné. Když
stará tetka onemocněla, nehnula se od jejího
lože a pečlivě ji ošetřovala. Leč tělesných
sil jakoby jí každým dnem ubývalo. Vysoká
její postava zdála se ještě vyšší, jak rychle
hubla a temné oči se zvětšovaly ve tváři
stále užší. Z krásné ženy plné života byl
už jen pouhý stín. Tetu ji pozorovala s
úzkostí, zamilovala si ji jako vlastní dceru,
nutila ji do jídla, sháněla pro ni léčivé by-
liny, poslala mladého pasáčka pro živou vo-
du, po níž se každý uzdraví, až daleko do
hor — vše marno. Stana jí schla před oči-
ma, slábla, až ulehla na dobro. Zemřela tiše
s úsměvem na rtech, majíc pevnou naději v
šťastné a tentokrát trvalé shledání se svými

drahými, jak jí těšil Beneda. Pochovali ji
na cintorínu, odkudž se otvíral rozhled do
modravé dálky, na západ až do Moravy.

Uplynula řada let. V odlehlé, tiché jizbě
na Velehradě ležel na loži těžce churavý
stařec, kníže Svatopluk. Trpěl bolestmi tě-
lesnými, ale horší ještě byl nepokoj dušev-
ní, jimž se znítal. Jeho tři synové, už do-
spělí jinoši, stáli u jeho lože. Ale zdaliž
nepozoroval i v této chvíli, že jsou sobě
navzájem málo bratrského chování? Nej-
starší Mojmír už pyšně zvedal hlavu, pro-
tože právem prvorozenským byl určen za
nástupce svého otce. Leč druhí dva nechťeli
býti pouhými jeho poddanými. Zdaž neměl
jejich otec tak velikou říši, aby i na ně se
dostalo samostatného úřadu?

Tak mysl nemocného starce byla týrá-
na představou možného blízkého boje o
trůn mezi jeho syny. Co bude s jeho říší,
kterou s takovou námahou vybudoval a po
léta hájil, nedohodnou-li se jeho synové o
dědictví po dobrém? Bude rozbita její jed-
nota? Znali jeho vůli, aby nejstarší vládl
a druhí dva měli jen úřad pod jeho svrcho-
vaností. Ale zdaž ho poslechnou, až zavře
oči navždy?

V tom vešel tiše, ale kvapným krokem
do jizby jeden z dvořanů. Přelétl znepoko-
jeně přítomné očima.

Svatopluk otevřel unaveně oči. “Co je?”

“Kasteláni pohraničních hradů posílají
zprávu, že ve východní Panonii objevily se
jízdné houfy Maďarů. Všude plení a loupí.
Je prý jich jako kobylek.”

Svatopluk zvedl hlavu, leč s tichým
stonem zvrátil se zpět.

“Otče, svolěj všechny muže k obraně
hranic a říše, ať váleční poslové ihned se
rozjedou, pošlu též do Čech, knížeti Splyt-
hnevovi,” vzrušeně promluvil Mojmír.

“Já budu velitelem vojska,” ozval se
Svatopluk, druhý syn knížete.

Mojmír se hněvivě po něm obrátil. Chtěl
jej odmítnouti, leč nejmladší Ratmír uchopil
se ruky nemocného a zařadil: “Otče, dovol,
necht’ první výzvu vedu já.”

Leč otec neodpověděl. Kníže Svatopluk
odebral se právě ze své říše v říši nadhvěz-
dnou a zanechal ji svým svářícím se synům,
kteří už ji nedovedli uhájiti proti cizím ve-
tralcům. —

KANADA—NÁŠ SEVERNÍ SOUSED

KRÁTKÉ DĚJINY.

Upravil pro kalendář Hlasatel Richard Hlina.

BROVSKÉ plochy území na sever od Spoj. Států, táhnoucí se až k ledovým arktickým končinám, přináležejí pod vládu Kanady — Dominion of Canada.

Rozměry Spoj. Států obnáší přibližně kolem tří milionů čtverečních mil, kdežto plocha Kanady, zahrne-li se v ní pusté ohromné teritorie severozápadu a veliké ostrovy v arktických archipelagu, přes $3\frac{3}{4}$ mil. čtverečních mil. Budiž zmínka, že náš jižní soused Mexiko má plochu kolem 760 tisíc čtver. mil, což je asi $\frac{1}{4}$ Spojených Států.

Dle nových odhadů území Kanady má kolem 10 milionů obyvatelů; Spojené Státy asi 130 a $\frac{1}{4}$ milionu, Mexiko kolem 20 milionů obyvatel. Dle toho vidno, že naše U. S. mohou klidně žít bez obav nějakého válečného napadení at' od severu neb od jihu, či z obou stran najednou.

Pohlédneme-li na mapu vidíme, že ostrov Nový Foundland (který má svoji vlastní správu — odvislou od Anglie, ale neodvislou od Kanady) zabíhá hodně na východ do moře a činí tak nejkratší námořní spojení mezi severní Amerikou a břehy francouzsko-anglickými. Z té příčiny rovněž první vzducholodě měly za základnu Nový Foundland, neb to bylo nejkratší spojení mezi Evropou a Sev. Amerikou.

Břehy Nového Foundlandu již od pradávna oplývaly bohatstvím ryb, najmě tresků a sledů, kam se táhly na tření, takže brzo po objevení Ameriky Kolumbem, často skupiny odvážných rybářů normano-bretónských ze sev. Francie pouštěli se na nevelkých lodích až k břhům zmíněného ostrova za účelem lovu.

Tito rybáři nepochybně dodali odvahu k větší výpravě Francouzů k břhům Severoamerickým, když na rozkaz franc. krále Františka I. vydal se tam na cestu asi třemi lodmi otužilý námořník Jacques Cartier ze St. Malo, což se stalo r. 1534. Tato a ještě jiná výprava, již tam podnikl, nesetkaly se

však se zdarem, ba spíše se zklamáním — nenašli tam zlato, stříbro a drahokamy, jak se poštětilo Španělům v Mexiku. Byli nuceni prožít tam krutou zimu, na kterou nebyli nijak připraveni a nebýti pomoci přátelských Indiánů, byli by bídne zahynuli. To odstrašovalo další výpravy spolu i s tím, že Francie žila toho času v pohnuté válečné době.

Později v r. 1603 byly pořádány nové výpravy pod vedením kapitána Samuela Champlaina a to byl počátek osazování Francouzů podél veletoku Sv. Vavřince (St. Lawrence River).

Hlavní zřetel těchto výprav byl věnován výměnnému obchodu v kožešinách, kterých měli Indiani hojnost a rádi je vyměňovali za všeliké tretky a málocenné věci z Evropy. To byl základ k velice výnosnému obchodu v kožešinách, kterým Kanada až do dnes vyniká.

Champlain položil základ k městu Quebecu, zavedl jistou samosprávu v Nové Francii, jak se tehdy Kanada začala jmenovat a přiměl osadníky, aby se také více věnovali kolonizaci, t. j. kácení lesů, farmaření a stavění trvalých sídel, ač obchod v kožích zůstal stále žádoucím cílem. Tak počínala a vzrůstala francouzská Kanada či Nová Francie.

Nesmíme pustiti se zřetele, že v stejných asi dobách Angličané začali se silně usazovati a zakládati kolonie v zemích táhnoucích se kolem moře a dále do vnitrozemí, od státu Maine až k severní Floridě, s prvotními středisky ve Virginii.

Angličanům nezůstaly utajeny obrovské zisky z kožešin, jdoucí do rukou Francouzů a aby i oni měli podíl v obchodě tohoto druhu — zabral anglický král Karel II. veliký obvod země na jih kolem Hudsonova zálivu, divoký a sotva Indiány osídlený, kterýž byl nazván zemí Rupertovou.

Princ Rupert byl bratranec králův a prvním guvernérem společností, která od krále dostala charter a privileje na ovládnutí a využitkování těchto krajín.

Tak povstal zárodek Hudson Bay Company, která se stala později mocnou, ba největší společností na světě, která obchodovala v kožešinách a ovládala obchody toho druhu v celé Kanadě.

O dějinách této pověstné Hudson Bay Co. bude ještě učiněna zmínka později a budíž zde pouze podotknuto, že zde se vyvinula první řevnivost mezi příslušníky obou národů, neboť i Francouzi hledali svůj životní zájem a zisk v kožešinách bobrů a jiných malých zvířat z čeledi hlodavců, v kožešinách medvědů, vlků, stříbrných lišek, zvířátek lasičkovitých a j., kterých tehdy hojně se nalézalo v lesích a u řek i jezer Kanady. Indiani a lovci zvaní trappeři byli hlavními dodavateli těchto kožešin.

Po roce 1694 osady novo-francouzské kolem přímoří a na sever od novo-anglických kolonií stále vzrůstaly a šířily se, čímž vzrůstala i řevnivost a nevráživost anglických kolonistů od jihu.

Pohraničí stalo se jevištěm častých ničivých výpadů a obě strany užívaly nepřátelství kmenů indiánských mezi sebou ve svůj prospěch a ku své pomoci. Příslušníci hlavních dvou národů indiánských Iroquoisů stále žili na válečné stezce a kdežto tito poslední stali se úhlavními nepřáteli Francouzů — Algonquini nadržovali Angličanům. Výsledek těchto šarvátek, podporovaných pomocí z Evropy byl, že Francouzi byli donuceni zřít se všech nároků na kraje kolem Hudsonova zálivu na Acadii (nynější Nová Scotia) a ostrov Nový Foundland. Tím však nedocílilo se konečného smíru a styků nadále přátelských. Brzo v r. 1744 došly do Ameriky zprávy, že vypukla válka mezi Anglií a Francií, což jen přispělo k zvýšení napjatých poměrů.

Trnem v očích bylo kolonistům novo-anglickým, že Francouzi se svou državou, nazvanou Quebec, osvojovali si kraje zabíhající daleko na jih od Velkých Jezer, které byly ohraničeny na západě veletokem Mississippi, na jihu jejím přítokem řekou Ohio a končily kdesi u středu jezera Ontario. Bylo to obrovské území, které zahrnovalo v sobě dnešní státy: Wisconsin, Illinois, Michigan, Indianu a Ohio.

Když kolonie novoanglické chtěly se rozšiřovati dále na západ, narazily přímo na državy se zájmy Francouzů. Tím nepřátelství uzářilo tak daleko, že muselo nadejít k nějakému rozhodnému vyřízení stálých

těch sporných třenic. Obě strany se na to po léta připravovaly.

Tak nadešlo, že francouzský král Ludvík XV. vyslal k břehům Kanady proslulého generála markýze de Montcalma, který přistál u břehu Kanady v květnu r. 1756, téhož měsíce, kdy v Evropě vypukla nová válka mezi Francií a Anglií.

V červnu téhož roku vyslali do Ameriky svoji výpravu Angličané. Lord Amherst měl rozkazy pochodovat na osadu Montreal a generál Wolfe měl napadnouti opevněný Quebec. Jejich síla se čítala kolem 9,000 mužů, kdežto Moncalm, který se důkladně připravoval na obranu, měl o 5,000 více.

K rozhodné bitvě došlo až v srpnu r. 1759 před Quebecem na výšinách Abrahama. Během bitvy, kdy gen. Wolfe velel osobně svým granátníkům, byl sám smrtelně poraněn a umíral, kdy v uších jeho zněl vítězný hláhol Angličanů; leč i Montcalm byl v bitvě této poraněn a zemřel následujícího dne.

Příštího roku byl i Montreal opanován a výsledek toho byl důležitý obrat dějin, kterým smlouvou v Paříži r. 1763 Kanada se stala a zůstala britskou državou.

Historik Russell Lowell v jednom spisu propověděl, že britské opanování Kanady umožnilo vznik Spoj. Států... Předně novými zájmy o Kanadu byl uvolněn vojenský vliv a tlak na angl. kolonie; byl odstraněn strach z nepřítelů od severu, který ohrožoval obchodní vývin; odstraněn do veliké míry strach z výpadů Indianů, čímž vznikly pocity neodvislosti a mizelo spoléhání se na ochranu pomocí anglických vojáků. Někteří Francouzi prorokovali, že Anglie brzo bude litovati tohoto úspěchu nad Kanadou.

Co se týče obyvatelstva, nacházelo se tehdy v Kanadě pouze několik set osadníků britského původu, kdežto hlavní massa osadníků byli Francouzi, kteří po generace sočili na Brity, s nimiž vedli časté války.

Až do r. 1774 ovládali první guvernéři Anglie novou državu Québec s tvrdou vojenskou svrchovaností.

Teprve zmíněného roku byl přijat a vešel v platnost tak zvaný "akt quebecký", kterým poměry byly zmírněny. Dle něho všechny záležitosti pozemkové a rázu civilního práva byly řízeny dle starých obvyklostí Francouzů, ale všechny případy rázu kriminálního dle zákonů anglických,

jsouce považované za mírnější než francouzské. Byl rovněž ustanoven jakýsi zákonodárný sbor poradců s omezenou právomocí, neboť členové jeho byli osadníci vybraní Angličany a tím samozřejmě podléhal jejich vlivům a dobrodružství. Nejceněnější však bylo pro Francouze, kteří vždy byli věrní katolíci, že jim byla přiznána plná svoboda náboženská; vlivná moc kněžstva na lid byla ponechána v mezích starých zvyklostí, a konečně při vstupu do veřejných úřadů nebyli nuceni k jistým přísahám, které nesohlasily s jejich duchem katolickým. To umožnilo, že značně francouzských statkářů, zvaných *seigniors*, mohlo být voleno do zmíněné poradní rady, začal tedy být zavázán anglické vládě jistou vděčností a zůstali této loyální.

Kdo je trochu zasvěcen do dějin Spoj. Států, rozpozná ihned, že třenic a nesnáz mezi Británií a novoanglickými koloniemi započaly brzo po opanování Kanady a došly vrcholu asi v době, kdy vešel v platnost onen zmíněný „quebecký akt“.

Kdo má zájem o dějiny, sleduje, jaké asi stanovisko zaujali Angličané podmanění Francouzi v Quebecu vůči revoluci a válce za neodvislost. Kdo by se domníval, že událost ta podnítila francouzské Kanadany myšlenkou, že nadešla příhodná doba, aby i oni se zbavili Angličanů a posílili odboj novoanglických osad svojí pomocí, dospěl by k zklamání — nestalo se tak!

Nesmíme především zapomenouti, že katolíci obyvatelé Quebecu a kolonie na jihu, celkově protestantské, nebyli si nikdy živly sympatickými — ani vírou, ani národnostně. Přihodil se spíše opak, neboť vlivní „*seigniors*“ a klerikální strana jsouce vděční za „quebecký akt“, prohlásili se brzo pro Angličany.

Krom toho ještě jedna aféra kolonistům velice ublížila, že totiž oni důrazně protestovali proti tomuto aktu, ba, šli tak daleko, že vydali zvláštní prohlášení k „lidu Velké Británie“, ve kterém trpce si stěžovali na „quebecký akt“ a hlavně na různé koncese, povolené katolickým Francouzům v Kanadě. —

Tito ovšem o tom se dozvěděli a proto, když kongres zasedající ve Filadelfii vyslal mezi ně tajné emisary, aby pohnuli je k připojení se k revoluci — potkali se tito s chladnou lhostejností.

Ač při vypuknutí války „*seigniors*“ projeví přání utvořit dobrovolný sbor ve pro-

spěch Anglie, Kanada, vlastně kanadští Francouzi celkově zaujali stanovisko neutrální tím, že válečně nepomáhali první ani druhé straně.

Od tohoto směru neodchýlili se ani potom, když kolonie podnikly proti Kanadě dvě bezúspěšné výpravy, směřující na dobytí Montrealu a Quebecu. Když pak r. 1776 nic nepořídily komisaři vyslaní kongresem znovu do Montrealu, aby Francouze snažili se získati pro revoltu, kolonisté přestali na ně vůbec počítati a vzdali se naděje na jejich pomoc.

Za těchto dob nebyla Kanada zdaleka tím, čím ji známe nyní. Co bylo obydleno, a kde se soustředil život, byly hlavně jižní části Ontaria u řeky sv. Vavřince, území zvané Nové Škotsko (Nová Scotia) a ostrov prince Edwarda. Obyvatelé byli skoro všemš Francouzi, původu normano-bretonského. Ostatní kraje dále na západ byly divočiny, jenom řídce obydleny rudochy a lovci zvanými *trappers* (od angl. *trap*=past). Revoluce kolonií učinila průlom a změnu. Mějmež na zřeteli, že bylo mezi kolonisty dosti takových, kteří nesohlasili s revolucí a přáli si zůstat loyální anglické vládě. Oni se sami nazývali „*Loyalisty*“, ale revoluční jim pohrlivě přezdívali „*Tories*“ a jednali s nimi drsně a nevlídně.

Během revoluce a po ní tisíce se jich vystěhovalo do lesnatých krajů Kanady na sever od jezera Ontario. K jejich ochraně vláda angl. jim zařídila posádky vojenské a podarovala štědře právy na území (*home-steady*). Tato část Kanady přináležela stále k provincii Quebecu, která jak zmíněno byla převahou francouzská. Přílivem loyalistů či *toriů* z kolonií, a rovněž zvětšeným počtem vystěhovalců z Anglie a Škotska vzrostl velice živel ten a brzo začalo se objevovati soupeřství mezi oběma národnostmi, které od sebe rodem i vírou se lišily a každá usilovala o správu jejich okolnostem a zvykům vyhovující.

Během doby vystřídala se řada generálních guvernérů (*Governor-General*), kteří byli do Kanady vysíláni jako zástupci krále, resp. anglického parlamentu a kteří buď nedovedli vniknouti do nálad a duše obyvatelstva a nepřipadli na vhodnou správu, která by sprátila obě národnosti, aneb osvojovali se větší moc než jim příslušela, a jsoucí v rozporu s náhledy poradčího tělesa. Někteří z nich postrádali schopnosti a upřímnost dobrých diplomatů, kteří by do-

vedli pohnouti a přesvědčiti angl. korunu k rychlejšímu vyřízení různých návrhů, neb sporných záležitostí a k tomu, aby byla ochotnější na potvrzení a schválení různých volnějších a lepších útvarů vlády, které podle doby na obzoru vyvstaly, a ke kterým, po větší neodvislosti toužící duch osadníků směřoval. Zajiště poctivý a moudrý guverner, jemuž by byla dána k ruce větší pravomoc a správní samostatnost, a který by měl na místě a před očima různé vládní problémy — vyřídil by je uspokojivěji než přes moře vzdálený parlament.

Musíme si též uvědomiti, že blízkost a vládní forma nově utvořených Spoj. Států nezůstaly bez vlivu na Kanadu, která kromě toho přimkla se i úzeji obchodně k U. S., když Anglie zrušila obchodní výhody dosud Kanadě prospívající i svědčící, a zavedla r. 1846 metody na zásadách vojněho obchodu, které Kanadě zle ublížily tím, že přednost jí odebraly a postavily ji do stejné řady s ostatními zeměmi.

Takto vylíčené okolnosti přivodily, že Kanada, jako snad žádná jiná zámořská osada, prodělávala pracně, bouřlivě a zase pomalým tempem epochy svého vývinu, které byt' nekrvavé, nezdály se vésti k žádným výsledkům a uspokojivému rozluštění.

Tak zvolna dozrávalo přesvědčení, že pouze nějaká všeobecná reorganisace a konfederace vlády dle vzoru sousedních Spoj. Států může přivoditi šťastnou změnu a docíliti toho, aby Kanada konečně otcnula se na správné cestě k svému dalšímu pokroku a vývinu. Byl to hlavně lord Monck, který byl ustanoven generálním guvernérem r. 1861, jenž měl zásluhy o toto hnutí a byl horlivým a vlivným zastancem tohoto plánu.

Rozhodující události přinesl rok 1864, kdy se odbývala v Quebecu konference vůdčích mužů z Quebecu, Nového Brunswicku, Nové Scotie, ostrovů Prince Edwarda a Novofundlandu. Tito muži známí v historii jako "otcové konfederace" přijali tak zvaných "72 resolucí", které daly základ k "Aktu Britické Severní Ameriky".

Akt tento, po poradách s delegáty z Kanady, byl přijat a schválen britským parlamentem a prohlášením královny Viktorie byl označen 1. červenec 1867 jako rodný den území Kanady — Dominion of Canada.

Prvotní čtyři provincie, které uzavírala tato konfederace byly: Quebec, Nová Sco-

tia, New Brunswick a Ontario. Ostrov prince Edwarda připojil se leta později.

Ostrov Nový Foundland, k němuž patří část Labradoru neuznal za výhodné připojení a zůstal až podnes anglickou kolonií neodvislou od Kanady, ač s touto pěstuje přátelské styky.

O útvarch vlády dominia bude krátce zmíněno později. Prvním premierem Kanady byl zvolen sir John A. MacDonald a první parlament konal své sezení v Ottawa, Ont., kteréž město od té doby zůstalo hlavním městem dominia Kanady.

První parlament mezi jiným začal obnovati svoji pozornost ohromně rozsáhlým teritoriím západním, které od země Ruperta na jihu kolem zálivu hudsonského, se prostíraly na západ až do Britské Columbie na druhé straně Ameriky u Pacifického (Tichého) oceánu, k severu se táhly do polárních končin a na jihu hraničily se Spoj. Státy.

Až do té doby tyto končiny nacházely se pod kontrolou tak zvané Hudson Bay (Fur) Company, která celé ty obrovské rozlohy země ovládala a činila si na ně jistá práva. Zakládala všude obchodní stanice či posty, sloužící k výměnnému obchodu s kožešinami, které jí dodávali Indiáni, trapeři a tak zvaní "half-breeds", t. j. míšenci z rudošek a bělochů, buď Francouzů, Škotů aneb Angličanů. Zaměstnávala rovněž množství svých vlastních lidí většinou Škotů.

Jak už dříve bylo podotknuto, tato společnost vzala svůj vznik r. 1670, kdy angl. král Karel II. obdaril ji privileji na zužitkování a osídlení krajín na jihu od zálivu Hudsonova. Tento veliký distrikt byl pojmenován zemí Rupertovou, ježto princ Rupert, králův bratranec, stal se prvním guvernerem této společnosti a země. Skoro dodnes platí H. B. Co. za největší kožešnický podnik na světě.

Dějiny této společnosti by vyplnily velkou knihu samy o sobě. Byly však to dějiny hrubé, sverpé síly v divočinách, kam dosud nedosahovaly trestající zákony lidské spravedlnosti, a které byly rejdištěm každé nepravosti schopných dobrodruhů a polodivochů. Obchod s kožešinami ovládl chťče a celé citění staré Kanady; byly v něm veliké zisky. Nepřekvapilo tudíž, když v r. 1783 vyvstal Hud. Bay Co. mocný konkurent v stejné pověstné "North West Fur Co.", která toho roku začala obchody na svou pěst.

Nabízela lepší podmínky a přilákala tak do svých služeb celá sta franc. trapperů, mišenců a rudochů, kteří znali každou řeku a jezero od Labradoru až k Rocky Mountains a proslídili každou stezku v divokých pralesích na západě, od jihu až k severu.

Byly zakládány konkurenční obchodní stanice všude na sever od Velkých jezer až do severozápadní oblasti řek Athabasca a Mackenzie. Každý společnost osvojovala si práva na jisté lovecké distrikty — a zápasy nevyhnutelně povstaly.

Byla mezi nimi nejen zášť a soupeření obchodní, ale i rozdíly náboženské a národnostní. Kdežto u Hudson B. Co. byli zaměstnanci vesměs protestanti Škotové, u North West Fur Co. byli to zase Francouzi a mišenci víry katolické. Naskytá se ovšem otázka, jestli takový drsný živel lidský na oné i druhé straně měl nějakou víru vůbec.

Tvrze byly napadány a kožní stanice najatými žháři zapalovány; najatí zákeřníci používali všech lstí a krutostí indiánských, týrali ženy s dětmi a vraždili. Svědků a práva nebylo a pustiny byly mlčící — nemohly vyraziti tajemství zahrabaných obětí zákeřných smrtí. Byla to zkrátka doba násilí, kterou obě společnosti ve svých dějinách chmurně zatajily a zamlčely.

Konečně r. 1821 octnul se v čele starší společnosti sir George Simpson, mladý, rázný a organizační Škot, jemuž se podařilo zavést smír a spojenství, ve kterém North West Fur Co. ztratila své jméno i organizaci a podřídila se Hudson Bay Co., která pak trvale zůstala kožešnickým monopolem v Kanadě.

Když první parlament dominia předsevzal rozšiřování Kanady na západ, přišla na řadu zmíněná Rupertova země a severozápadní území ovládané Hudson Bay Co. Tato byla donucena nechati se vykoupiti. — Bylo jí vládou vyplaceno milion pět set tisíc dolarů a ponechány obchodní stanice s jistou částí pozemku kolem; kromě toho byly jí přiřknuty v mnoha distriktech určité rozlohy půdy s podmínkou, že musí se o výtežky dělit s vládou dominia. Dále bylo ustanoveno, že spol. se vzdá kožešinového monopolu a veškerých svých práv na krajiny, které se prostírají od provincie Ontario k Rocky Mountains a od jižních hranic k severnímu pólu.

Tento přenos Rupertovy země Kanadě byl učiněn r. 1870 — právě dvě století od

doby, kdy angl. král Karel II. udělil charter této Hudson Bay Co.

Téhož roku byla z končin na západ od Ontaria utvořena nová (pátá) provincie, ve které se nalézá veliké jezero Winnipeg a pojmenována Manitobou.

Příští provincií, připojenou do federace dominia byla země, která ležela daleko za Rocky Mountains u moře pacifického — Britská Columbia s ostrovem Vancouverem. Tato měla před tím jistou samosprávu s guvernerem, a až tam sáhal vliv Hudson Bay Co. Podmínky a smlouvy k připojení vyřízeny r. 1871, čímž stala se Brit. Columbia šestou provincií. Jednou z hlavních podmínek bylo, aby východ Kanady byl spojen dráhou se západem. Roku 1872 byla utvořena kontraktní spol. k stavbě pod charterem: Canadian Pacific Railway, kterážto veliká dráha byla dostavěna r. 1885.

Ostrov prince Edwarda stavbou své dráhy od moře k moři tak se finančně zatížil, že neviděl žádné jiné cesty, jak vybědnouti z této zlé situace, než připojením se k dominiu a tak vznikla sedmá kanadská provincie.

Na západ od Hudsonova zálivu nacházely se různé rozsáhlé distrikty pod jmény: Assiniboia, Saskatchewan, Alberta a Athabasca, které měly jakousi samosprávu pod svým guvernerem se sídlem v Regina, Sask. Je samozřejmo, že vystavěním dráhy žirné tyto oblasti zdárně pokračovaly v zalidňování, ve vývinu a rozmachu, takže vláda dominia rozhodla se utvořiti z nich r. 1905 dvě nové provincie a sice Saskatchewan a prov. devátou pod jménem Alberta.

Roku 1912 distrikt Ungava stal se částí provincie Quebecu a distrikt zvaný Keewatin, ležící podél západu Hudsonova zálivu, byl z části připojen k prov. Ontario; zbývající část jeho spolu s distrikty zvanými Mackenzie a Franklin utvořily obrovské Severozápadní territory, do kterého zahrnuty všechny veliké polární ostrovy jako: Baffinova země, Severní Devon, Victoria, Ellesmere, Banko o j. Toto řídce obydlené území je spravováno vládním komisařem se čtyřčlennou radou.

Roku 1897, když zlato bylo objeveno ve velikém území na východ od Aljašky a na sever od Britské Columbie, a hrnuly se tam proudy zlatokopů, byla tato země připojena pod správu dominia pod jménem Yukon territory.

Tato proměna Kanady ve federaci několika provincií stala se v čase poměrně tak krátkém, že to budí úžas. V krajích, kde do nedávna toulala se stáda losů a sobů a jiné kopytnaté zvěře, a které byly rejdištěm rudochů a trapperů, co jediných pánů a obyvatelů — nachází se dnes statisíce akrů farmářské a ovocnářské půdy, pasou se obrovská stáda dobytka, rozkládají se vzorné farmy a prospívající města, mající všechny moderní vymoženosti; přibýlo tam tisíce mil dopravních cest, takže auta a vlaky jsou tam všedním úkazem.

Kanada jest pověstná svým bohatstvím lesů a kvapně se blíží doba, kdy stane se hlavním zásobitelem dřeva pro Spoj. Státy, ve kterých po mnoha desetiletí stále se vysekávalo, ale nic nedosazovalo. To, co se hříšně zmeškalo, teď se dohání hlavně zásluhou našeho pres. Roosevelta; leč, bohužel — vzrůst jehličnatých stromů vezme dlouhá léta a spotřeba dřeva stále vzrůstá pro přemnohé odbory. Uvažme jenom: co milionů statných stromů vzalo za své při stavbě železnic zde i v Kanadě, kde kolejnice jsou připevněny ku dřevěným pražcům, které jsou klády asi 8 stop dlouhé, v průměru kolem 8 palců a vzdálené od sebe asi stopu. Uvažme, že k podpoře kolejnic jenom do dálky jedné míle jest takových pražců sta zapotřebí a rozptjetí sítí železničních se počítá na desítky milionů mil.

Zmíňme se ještě letmo o milionech pěkně vzrostlých stromků se stářím od pěti do dvaceti let, které se každoročně vysekávají na vánoce; o hrozných lesních požárech, které zničí tisíce akrů zalesněné půdy.... Z toho usoudíme, jak mnoho je činitelů, které kladou mocné požadavky na lesní bohatství a přispívají k ztenčování lesních kmenů a přibývání pařezů.

Kanada dnes zásobuje Spoj. Státy dřevěnou pulpou ku výrobě novinového i jiných druhů papíru a zakázky na "lumber" stále se zvětšují; leč i tam, bude-li se jenom porážeti a nic vysazovati — bude se pokračovati stále více na sever a doprava bude obtížnější a dražší.

Kromě lesů bohatství Kanady spočívá v různých minerálech. Nová Scotia má hojně uhlí, rudy železné a vápence; jinde se nenachází uhlí příliš mnoho a musí se dovážeti. V Ontariu nacházejí se nejbohatší ložiska světová na kov nikl, která hojně zásobují Spoj. Státy; v jiných částech dobývá

se zlato, stříbro, měď a kobalt; u jezera Superior jsou výnosné doly na znamenitou železnou rudu. Ve Quebecu jsou důležitá ložiska na asbestos v krajích, kde tento souседí se státy New York a Maine.

Výměnný obchod mezi Spoj. Státy jest značně čilý a možno říci rozsáhlejší než s jinými zeměmi, Anglii nevyjímaje. Kanada vyvážá dříví, ovoce, obilí, produkty mlékařské, kožešiny, ryby. Množstvím obilí zasahuje vlivně do trhů světových. Z U. S. se tam dovážá: stroje a jiné výrobky průmyslu, uhlí, bavlna, kukuřice potřebná ke krmení domácích zvířat, plodiny a ovoce, které se rodí v našich polotropických státech.

Obyvatelstvo Kanady přítomně možno odhadovati kolem 10 milionů, což je ovšem malý počet na tak obrovské území a proti Spoj. Státům, s obyvatelstvem dnes kolem 130 milionů. Nejvíce lidu má provincie Ontario, asi 3 mil., které je soustředěno v poměrně malém území mezi jezery Huron, Erie a Ontario. Veliké město Toronto, Ont., má samotné přes 600,000 obyvatelů. Severozápadní části Ontaria jsou pouze řídce obydleny. Následuje prov. Quebec, mající přes 2½ mil. obyvatel. Pouze jeho hlavní město Montreal, které leží při řece St. Lawrence (Sv. Vavřince) má daleko přes milion populace. Nejvíce zde jsou tudíž obydlené kraje kolem zmíněné řeky až k hranicím státu Maine v U. S. Severní části Quebecu spadají do poloostrova Labradoru, jsou neútluné a velmi řídce obydleny.

Přimořské prov. jsou New Brunswick a Nova Scotia. Tato N. S. je vlastně poloostrov velice protáhlý na jih do Atlantického oceánu. K porovnání k ostatním provinciím je to malická země, mající rozlohu pouze 21½ tisíc čtver. mil, kdežto Quebec má přes 700 tisíc čtv. mil. Na tuto rozlohu má pěkný počet přes 500 tisíc obyvatel a vyniká obchodně i průmyslově. Hlavní město je známý Halifax, pověstný svým loďarstvím.

New Brunswick je rovněž malá provincie rozlohy 28 tisíc čtver. mil a blíží se k 400 tisícům obyvatel. Na jihu hraničí se státem Maine a na severu vodami zálivu Sv. Vavřince.

Tak zvané prerijní provincie jsou nejvíce obydleny od svého středu k jihu. Vedoucí na obyvatelstvo je Saskatchewan asi přibližně s 860 tisíci obyvatel; Manitoba s 570 tisíci; Alberta přes 500 tisíc; hornatá Britská Columbie při Tichém oceánu má

přes 400 tisíc. Tato hraničí na jihu s našim státem Washington.

Sever Kanady má hojnost lesů, zvěře a ryb, má kratičké léto a dlouhou, mrazivou zimu; tudíž žádného neláká a je úžasně řídko obydlený. Celá Northwest territory se svojí obrovskou rozlohou daleko přes milion čtverečních mil má pouze asi 20 tisíc obyvatelů a zůstane asi dlouhou dobu nezužitkováná minerálně i jinak.

*

a platí zde, že držeti uzdy vládní hodně volně a co nejméně napjaté, je vládnouti — nejlépe.

O Kanadě je dobře známo, že je hrdá na anglickou vlajku, a že lne věrně k zámořské vládě, nikoli z donucení, ale — že tomu tak chce, že si tak přeje. V každé nebezpečné situaci Anglie v ní najde podporu a oddanost. To se ukázalo ve válce boerské r. 1900 v jižní Africe a ještě ve větší míře ve světové válce r. 1914—1918,

NOVÁ MINCOVNA V SAN FRANCISKU.

Vládní mincovna v San Francisku, Calif., jest nedobytnou budovou ze žuly a ocele, opatřená dokonalým poplašným zařízením, vybavená slznými bombami a vůbec vším, co zaručuje naprostou bezpečnost v ní uložených pokladů.

Od své konfederace v provincie a jmenovitě od konce světové války těší se Kanada velké neodvislosti a velice uvolněným vztahům k Anglii; není již více onou kolonií, kde guvernér králem resp. parlamentem vyslaný, byl velkým pánem a vládcem — dnes je jeho hlavní starostí, aby udržoval vztahy mezi Kanadou a mateřskou zemí Anglií, ve formě co nejvíce možno přátelské

kdy kanadská vojenská podpora Anglii skvěle se osvědčila.

Krále, či vlastně britský parlament, zastupuje v Kanadě generální guvernér, ustanovený na dobu pěti let. Jeho vláda se řídí heslem: "Se svolením a dohodou" a Anglie nikdy nenaléhá uskutečnění nějaké ustanovení, které by bylo proti vůli a souhlasu Kanadánů.

Kanada má rovněž svůj parlament, v jehož čele stojí premier, který v mnoha ohledech odpovídá hodnosti našeho presidenta a zůstává u moci tak dlouho, pokud jeho správa zamlouvá se straně, která sahá většinou do vládních záležitostí. Tudíž tento premier je vůdcem strany jsoucí u vládního vesla a sám si vybírá svůj kabinet či ministerstvo, z politické strany, k níž patří.

Parlament pozůstává z poslanců, kteří se nazývají podle anglického vzoru "House of Commons" a přibližují se svoji moci kongresu Spoj. Států.

Kromě oněch pozůstává ze senátního domu (House of Senate), leč senát nemá tolik moci a je v mnoha ohledech rozdílný od senátu Spoj. Států. Předně v tom, že každá provincie nemá dva, ale více senátorů; tak námořní prov. jich mají 25, Quebec 25, Ontario 25 a západní prov. každá po 7, celkem 96. Druhý hlavní rozdíl je, že senátoři nejsou tam voleni lidem, ale stanoví je Governor-General po poradě a na doporučení kanadského kabinetu a drží svůj úřad doživotně. Takový senát je těžko sympatický lidu... Není volen lidem a není mu tudíž závazný a necítí s ním; tím, že voliči za ním nestojí, nezastupuje senát žádnou stranu obzvláště a rovněž má tak málo moci. To však mu nevadí, aby v některých případech se neutkal s poslanci tím, že vyjadřuje nesouhlas k jistým jejich návrhům, aneb žádá jejich změnu.

Důležitý a opravdivý vliv na řízení vlády má sněmovna poslanců, House of Commons.

Tito jsou voleni přímo lidem a volby se konají každý čtvrtý rok; leč za vážných okolností může kabinet prohlásiti nové volby každý čas.

Celkově má volební právo v Kanadě každý zachovalý anglický poddaný přes 21 roků stáří; v některých provinciích rovněž musí aspoň něco vlastnit, aneb jakýs příjem mít. Od r. 1918 mají ženy stejné volební právo jako muži, ač v Britské Columbií a Manitobě měly ženy toto právo již dlouho před tím.

Počet členů v sněmovně (H. of C.) je určován poněkud zvláštním způsobem: provincie Quebec má jich vždy 65, a nyní počet jejich v druhých prov. je zkrátka určován podle toho v jakém poměru nachází se počet obyvatelů té které provincie, jsa porovnán s počtem obyvatel Quebecu.

Ku př. prov., která má třeba jenom jednu třetinu, či dvě třetiny aneb polovic obyvatelstva jako Quebec, může podle toho voliti třetinu, dvě třetiny aneb polovinu poslanců z počtu 65. Ontario má opačně více obyvatel než Quebec. Má-li tento poslední přibližně 2,500.000, má Ontario kolem 3 milionů lidu, což je o šestinu více; ježto pak šestina z 65 obnáší bez jedné — jedenáct, připadlo by na Ontario 76 poslanců. Počet těchto se tudíž pozměňuje a přizpůsobuje podle každého census t. j. sčítání lidu. V této poslanecké sněmovně zasedá 245 členů.

V jistém směru podobá se vláda Kanady naší ve Spoj. Státech, že totiž jako tato má svou federální správu v kapitolu Washingtonu D. C., má také vláda pro celé kanadské dominium svůj kapitol v Ottawě, Ont. Kromě toho každá z devíti provincií má svoji samosprávu, rovněž i Yukon a Northwest teritorie.

Parlament dominia se sídlem v Ottawě, Ont., kontroluje všechny záležitosti, mající důležitost pro celou Kanadu, kdežto provinciální správa obírá se s věcmi, které slouží k dobru té které provincie. Aby se vyvarovalo všem možným třenicím a zmatkům, je podrobně vytčeno v britském aktu pro Sev. Ameriku, jak daleko sáhá pravomoc vlád provincií; když by některá usilovala prosaditi něco, o čem jsou pochybnosti, že má k tomu oprávněnost, ponechá se konečné rozhodnutí o tom vrchnímu soudu.

V čele každé provincie stojí místogovernor, kterého však nevolí lid, ale ustanovuje kabinet dominia na dobu pěti let, a co takový drží v ruce velmi málo skutečné moci. Opravdová vláda pro provincie soustřeďuje se v zákonodárně a kabinetu. Provinciální legislatura, volená lidem, vybere si svého premiéra, kterýž sám si určuje členy kabinetu.

Territory Yukon v cípu severozápadní Kanady přímo na východ od Aljašky má tříčlennou, lidem volenou správní radu s omezenou mocí. Hlavní úřady přísluší pod autoritu dominia; výtečný pořádek tam udržuje a zákony vymáhá pověstná "red coat" královská kanadská jízdní policie — "Royal Canadian Mounted Police".

Tento Yukon vynikl do popředí teprve až r. 1895, když nalezlo se tam v mnoha místech (hlavně v Klondike) zlato a proudy dobrodružných zlatokopů pusté ono území zaplavily.

Podobně tak se má s ohromně rozsáhlými Northwest territories, které se táhnou až do oblastí ledových ostrovů arktických. Jsou spravovány komisařem ustanoveným a podřízeným kabinetu dominia. — Krajiny ty jsou stále velmi řídké a rozptýleně obydleny a správa i vymáhání zákonů spočívá tam takřka výhradně v rukou zmíněné král. jízdní policie.

*

Odkudsi byla vyřčena předpověď, že Kanada je zemí budoucnosti — že až Spoj. Státy vyčerpají svoje přírodní zdroje, nastane teprv v Kanadě intenzivní a opravdové zužitkování jejího zemního bohatství a bude přikročeno k bedlivějším výzkumům, co skrývá její nerostná podzemí — až nadejdou nutné potřeby jistých nerostů a kovů.

Lesy kanadské budou zásobovati Spoj. Státy svým materiálem čím dále tím více; naopak: dosud existující kanadské uhlodoly nedají se přirovnati k bohatým uhelným ložiskům Spoj. Států, a rovněž darmo bychom tam hledali tak veliké množství věžovitých čerpadel na surový olej, z něhož se vyrábí petrolej, benzin, nafta, gasolin a sta jiných produktů, kterýchž věží trčí nejvíce v Oklahoma a Texasu.

Přirovnáme-li obyvatelstvo Kanady (něco přes 10 milionů) s obyvatelstvem Spoj. Států (dnes daleko přes 130 milionů), vidíme v tom veliký rozdíl, který nutí k uvažování, ježto obě ty sousedící země začaly svůj zámořský koloniální život skoro soudobně.

Těžko tvrditi i přesvědčiti, že by rozdíl ten byl následkem úplné neodvislosti a větší lidové vlády, jaké se těší Spoj. Státy.

Tyto si svoji samostatnost vybojovaly na Anglii a zavedly si republiku na zásadách vtělených v konstituci, s čímž nemůže se pochlubiti Kanada. Ač již desetiletí žije za zvýšené neodvislosti od Anglie, zůstává přec jen koloniální zemí této, byť se vztahy hodně uvolněnými. Kanada zůstává loyální Anglii a nedbá se odtrhnouti; vidiny úplné samostatnosti ji nesvádí a ne-

lákají, neboť generální guvernér, který je tam zástupcem krále, nemá zvláštního vlivu a moci.

Chceme-li porovnatí lidovu moc zde a v Kanadě, zřejmě pozorujeme, že lid náš má širší volební práva... Zde lid si volí svého presidenta, své guvernéry, své senátory a poslance a mnoho jiných veřejných úředníků; rovněž jednotlivé naše státy jsou mnohem samostatnější než provincie kanadské, neb nepodléhají tak silnému diktátu z federální ústředny ve Washingtonu.

Uvažujeme-li tedy o tomto nápadném rozdílu mezi slabě zalidněnou Kanadou a silně obydlenými Spoj. Státy, můžeme to částečně přičítati naší více demokratické ústavě a samosprávě, která sem vylákala větší proudy přistěhovalců; avšak skutečnou a hlavní příčinu dlužno hledati v tom, že Kanada je zemí — studenou. Tak jako horké tropické podnebí podporuje lenost a nesvědčí podnikavosti a tvořivosti, právě tak příliš dlouhé zimní období je překážkou podnikavosti a všech tvořivých činností — zamrzají, možno říci obrazně.

Přírodní podmínky hrají velice důležitou úlohu. Právě proto Spoj. Státy těší se té obrovské výhodě, že většinou rozkládají se v mírném pásmu a poloze, postupují na jih se zvyšovaným teplejším počasím, až zahrnují v sobě některé státy s podnebím polotropickým s úrodou plodin a ovoce tomu odpovídající.

Naproti tomu jižní kraje Kanady, sousedící se Spoj. Státy, vykazují dlouhou zimu, až 40 stupňů pod nulou není tam vzácností; ježto pak Kanada postupuje a rozšiřuje se stále na sever, ledová mrazivost a dlouhé zimy se jenom zvyšují a žádného nelákají.

Možno oprávněně tvrditi, že právě ona zajímavá, severní poloha Kanady je hlavní příčinou, že tato nikdy celkově se nepřiblíží tomu rozmachu a pokroku, jakého se domohly a jakému se těší naše Spoj. Státy, a že to bude asi trvalou překážkou každé změně zvětšení vzrůstu obyvatelstva v poměru s její rozlohou.

DVA MUŽI VE ČLUNU.

Pro kalendář Hlasatel napsal F. Š.

A dvou strategických místech v malém městečku byly dva výtisky vládní vyhlášky, se známým velkým nápisem "Wanted" a to na poštovním úřadě a v místním obchodě se smíšeným zbožím. Obě místa byla navštěvována obyvatelstvem z nejbližšího okolí a co tam bylo řečeno a nebo vyvěšeno, o tom jistě vědělo celé okolí.

Na vyhlášce byly obvyklé fotografie hledaného zločince, ze předu a z profilu a většími literami byla slibována odměna za vypátrání. O něco nížeji byla reprodukce otisků všech prstů a ve vysvětlení se pravilo, že "Alvin Larkin jest hledán pro poštovní loupež, přepadení dvou národních bank a pro několik vražd s přepadením souvisejících. Následoval seznam jmen obětí zločincových a mezi nimi bylo uvedeno jméno známého Jules "Dutch" Hinese.

*

Joe Melton zaslechl, jakoby někdo byl u jeho lodi.

Bylo před úsvitem a vzduch byl prostoupen šedavou mlhou. Travnina se bledavě třpytila. Jak Joe Melton se prodíral k lodi, zarosené jehličí mladých jedlí zanechávalo mu na koženém kabátci proužky vody. — Obloha byla ještě tak tmavá, že byla skoro purpurová, ale směrem východním prosvítala keří jasněji šed' a to bylo rozhodujícím pro Joe, že pro něho již den začal.

Ale u lodi kdosi byl.

Zaslechl kovový zvuk, nejasný a tlumený. Příboj vln na břeh, vysvětloval si Joe. V šumu rozeznával jemnější hrčení příboje zpět do koryta. Do toho prorážely ojedinělé zvuky probouzejícího se ptactva. Ale těch si Joe nevšímal. V šumu náhle zaslechl sykavý zvuk následovaný dutějším zachrčením, jako když motor zatáhne na prázdko. V zápětí tlumené zaklení. A opět nejasné cvakání kovu, které bylo následováno združeným našlápnutím obuté nohy na přední kryt lodi.

Joe Melton pokročil ke předu a na obličej ucítil lepkavé, rosou zvlhčené pavučiny. Setřel je levou rukou v okamžiku, když vystoupil z křovin a zlostně se podíval šedým ovzduším ke své lodi.

"Co to tam tropíte?" otázal se velitelským hlasem. Zahlédl, jak se temná postava muže napřímila a zaslechl vzdech. Postřehl nejasné zablesknutí nějakého třpytného kovu. Potom postava zavrčela:

"Je to vaše loď?"

Joe Melton svižně seběhl hlinitým výmolem, který sloužil za pěšinu. Vystoupil na prkny pobité nastupišť, na jehož konci byla loď přivázána. Zlostně se mračil, odupával bláto s bot. Napínal při tom zrak, aby rozeznal rysy muže, který něco tropil s jeho motorovou lodí, jež byla jeho živobytím. Muž zase zíral na Joe, při čemž se poněkud schýlil. Joe zahlédl světlejší místo v bledé ploše, jež byla mužovým obličejem a zdálo se mu, že to byly bělostné zuby odkryté zlostným pošklebkem. Neznámý měl na sobě městský oděv, na němž bylo i přes ranní šero znáti, že byl pomačkaný a hodně zvalený.

Nastala divná pomlčka, která byla přerývána škrabáním raků, vyrušených v lodi vetřelcem. Nyní se pomalu pohybovali hrozivě rozvírajíce a zavírajíce svá klepeta. Silnější vlna se opřela o loď a ta se oteřela o kůl nastupišť.

Ale Joe Melton těchto zvuků nepostřehl. Zíral na blýskavý předmět, jímž neznámý mířil na něho. Ticho trvalo dále. Náhle se neznámý zeptal:

"Jak se ten motor spouští?"

Joe Melton nemohl spustiti očí s revolveru, který nyní byl namířen přímo do středu jeho těla. Řekl jen řezavým hlasem:

"Jste jedním z bandy, kteří přepadli včera banku. Myslím, že jste ten Larkin."

Oči neznámého se zableskly. "Do toho vám nic není, co jsem. Hýbaj na loď!"

Joe Melton hezkou chvíli váhal.

"Oddělal jsem včera v bance zrovna takového loudala," řekl cizinec bezvýrazným tónem, který tím nabyl hrozivějšího

významu. "A na jednom více či méně mi nesejde. Hýbaj na loď!"

Joe Melton se pohnul velmi zvolna. — Rozvážně přitáhl loď k nastupišti a sestoupil na zád'. Loď se naklonila, ale revolver mužův byl držen pevně a neodchýlil se.

"Nyní spust'te motor," utrl se muž. "At' jedeme, než ti střeva polezou."

Joe Melton popolezl k motoru, nespouštěje oči s neznámého. Všude byl klid. Kde si v dáli bylo slyšeti vrzání a hrčení starého automobilu, jak si prodíral cestu po hliněné cestě. Joe Melton si nemotorně počínal s příkrovem schránky na nářadí, která byla vedle motoru. Konečně vytáhl olejníčku. — Pomalu s ní zatřepal. Potom otevřel násoskový kohoutek na vrchu válce motoru. Při tom všem si počínal velice rozvážně a zdráhavě. Neznámého neustále pozoroval.

Náhle jeho pohyby se staly účelnějšími. Již si svého zajimatele nevšímal. Zatočil setrvačником. Motor zafuněl. Joe nalil do násoskovitého kohoutku ještě trochu gasolineu. Roztácel setrvačником. Náhle se ozvalo dvakrát krátké zatroubení. Joe Melton ihned ustal.

"Měl byste odvázat loď, oslovil neznámého.

Ten se napolo obrátil a hned ale se otočil zpět. Vylovil kapesní nůž a otevřel jej zuby, neboť stále mířil s revolverem v druhé ruce na Joe. Aniž se obrátil, přerízl za sebou lano. Hrčení starého automobilu se zdálo již blízko. Neznámý bez zvláštního důrazu automobilistu proklínal, ale nadávky se odrážely od břehu a od jedlí.

"To je listonoš," pravil Joe Melton. "Na vás vůbec nepomyšlí. Kam vás mám teď odvézt?"

"Jen jed'te," řekl neznámý ač přidušeně, přece ostře. "Jen ku předu."

Joe Melton roztočil znovu setrvačником. Od auta zaznělo znovu zatroubení a v následujícím okamžiku se motor lodi ozval prudkými výbuchy, které se ozývaly s počátku nepravidelně, ale okamžik od okamžiku se výbuchy stávaly pravidelnějšími. Prorážely ranní ticho a rozléhaly se lesem a byly opětovány ozvěnou. Prudké vření vody rozčeřilo na zádi hladinu. Loď se pohnula.

Joe Melton se uchopil kormidla. Zarejdoval mistrně od nastupišť a namířil k hlubokému potoku a dovedně si počínal prolétaje se všemi zákrutami. Loď mezi břehy

na obou stranách as pětistopovými viděti nebylo, ale za to slyšeti.

Bylo stále velmi časně. Slunce se ještě neukázalo. Ale za potokem se obloha zdála býti jasnější. Na malou vzdálenost od pobřeží byla voda potoka olejovitá a odrážela každý paprsek světla východní oblohy. Za obzorem se ukazovalo tmavě červené světlo místy se měnící na zlatožluté a bylo podivno, že taková záře nemohla zaliti svět ničím lepším, než šedavým světlem.

Motorová loď jela lehce. Od břehů se odrážející vlny narážely místy zpět na boky lodi. Vrtule na zádi lodi vyrážela na povrch zčeřenou a pěnivou vodu. Motor hlomozil v úsečných úderech, ale zde na otevřené hladině zvuk nebyl tak ohlušující.

"Zabil jste v bance člověka," poznamenal Joe Melton suše.

Zarudlé a nevyspalé oči neznámého se k němu otočily. Byly to oči vyjevené, vystrašené. Oči pronásledovaného.

"Mluvte hlasitěji," zasípěl, snaže se přehlušiti hlomoz motoru.

"Zastřelil jste v bance člověka," opakoval Joe Melton. "Víte snad, kdo to byl?"

Neúprosné oči neznámého se zaryly do obličejů Joeova.

"Tak jsem o tom již slyšel. Byl to váš přítel?"

"Čerta, přítel!" řekl Joe Melton. "Znal jsem jej od vidění. To je celé."

Muž na přídi lodi sedící řekl bezvýznamně:

"Co na mne chystají, aby mne polapili?"

Pohnul svým revolverem, jakoby na připomínku. Joe Melton zvolna pravil:

"Chytli dva z vašich kamarádů. Jednoho zastřelili. Druhého kulemi provrtali, ale odvezli jej do nemocnice v Richmondu. Tam řekl, že vy jste střílel a řekl, že se jmenujete Larkin. Minulé noci šerif sháněl slídící psy. Byl jsem z městečku na poště a zastavil jsem se v obchodě a tam jsem o tom slyšel. Pátrali bychom zde po vás, ale od banky je sem dvanáct mil a nikoho nenapadlo, že byste se dostal tak daleko."

Larkin lhostejně řekl:

"Se slídícími psy nic nesvedou. Zastavil jsem člověka s automobilem. A tak má stopa je ztracena, dokud nenajdou ten automobil — a v něm toho člověka."

Joe Melton se na něho divně podíval. Potom se sehnul a něco na karburatoru popravil. Výbuchy motoru se rozléhaly stej-

ným tempem, ale pozměněným tónem. Lod' se nyní ocitla na pokraji klidné vody a vjela do větrem vzdouvaných vln, a místy lopotivě se přes ně nadnášela. Byli na mělké vodě, která se prostírá po zálivu na míle. Vlny plácaly a bily do boků lodi. Chvillemi se snesla dovnitř sprška. Raci v lodi byli nárazy zmítáni. Jeden z nich se dostal až k Meltonově botě a již se zdálo, že ji uchopí klepety, ale odlezl do šterbiny u gasolinové nádoby.

"Myslíte, že vás nedopadnou?" otázal se Joe Melton, nezakrýváje svůj zájem. "Kam mám s vámi zajeti?"

Lupič si jej prohlížel a jeho oči neprozrazovaly, že by zíral na lidskou bytost.

"Kde bych tak měl nejlepší příležitost zmizeti?"

Joe Melton začal rozkládati.

"Dokud se budete zdržovati v místech, kde je málo lidí, každý si vás povšimne. Vy se musíte dostat, kde je hodně lidí. Nejlépe by bylo v Yorktown. Je tam hodně turistů. Odtamtud byste si od některého mohl vyžebroti svezení."

"Kterým směrem to je odtud?"

Joe Melton ukázal. Byli na mělké vodě zálivu, ale řeka York se do zálivu vlévala ve vzdálenosti asi pěti mil uvnitř a na jih bylo viděti úzký proužek pevniny. Ještě dále, kde tekla řeka, pravidelné temno břehu bylo přerýváno pravidelnými budovami. Obytne domy.

"Tam je to."

Joe Melton přitáhl kormidlo. Motorová lod' se obloukem stočila směrem k osadě. Prorážel vodou kol kolů na rybářské síti od sebe vzdálených vždy as na třicet yardů. Na východě se rozjasňovalo a jasnější paprsky se odrazily od stále namířeného revolveru.

"Já vás znám, vy balíci," řekl Larkin bezbarvě. "Chcete mne zavést, kde je plno policajtů. Otoč lod'."

Joe Melton svaští obočí. Ale učinil dle rozkazu.

Lod' se zakymácela. Vítr burácel. Vlny se přes mělčinu převalovaly. Motor ale vybuchoval pravidelně.

"Skolil jste již hodně lidí, že?" řekl po chvíli ticha Joe Melton. "Četl jsem o vás vyhlášku."

Neúprosné oči si jej prohlížely. A ozval se nelidský znějící hlas:

"No, a co na tom, i když jsem skolil?"

"Myslím na sebe," pravil Joe Melton.

"Vy si říd'te tuto lod'," pravil muž na přídi bez jakéhokoliv záchvěvu lidskosti v hlasem. "Já mám zbraň a vy ne. Vy děláte co vám řeknu, alespoň nyní."

Joe Melton si hleděl řízení. Slunce bylo tmavorudým kotoučem. — Potom přešlo do oranžové barvy. A konečně bylo oslnivě žluté barvy a místo kotouče již bylo ohnivou koulí, která se ujímala vlády dne. Moře se rozjasnilo. Obloha se rozeskvěla. Bylo jitro. Lod' pokračovala ve své cestě, narážejíc na vlny, jež jí houpaly.

"Poslechněte," řekl po hodné chvíli muž na přídi. Jeho hlas zůstával nezměněný, nelidsky znějící. "Kolik máte gasolinu?"

Joe Melton mu pověděl. "A, kromě toho mám asi galon zde v plechovce," dodal, ukazuje na ni nohou. "V té gasolin na lod' přináším."

"Hledají mne se slídicími psy," ozval se zase nelidský hlas. "Ale to k ničemu není. Zbytečné mrhání časem. Jak daleko s tím gasolinem můžeme ujít?"

"To záleží na přílivu," řekl Joe Melton, "ale přes to pěkný kus."

Ticho. Larkin zíral před sebe. Jeho pohled byl spekuláční, jakoby něco odhadoval. Lod' si prorážela cestu. Zkušené oko by mohlo odhadnouti hloubku mělké vody dle způsobu, jakým se vlny zvedaly výše a výše. Ještě míle mělké vody. Ta na tuto lod' stačí. Asi za půl míle směrem ke břehu se ukazovaly tenké, sotva znatelné rybářské kůly z vody trčící.

"Dostí gasolinu až do Hamptonu?" otázal se muž lhotejně bez sebemenší stopy zájmu. "Mohl bych tam sehnati automobil?"

"Je to hezký kousek," řekl Joe Melton. "Myslím, že bych tam mohl dojet. Tam chcete, abych vás odvezl?"

Podíval se se zájmem na svého únosce. Jako by se protahoval, napřímil nohy. Podpatek vysokých bot se dotýkal kousku gumové hadice, jejíž vršek byl navlečen na rouru od motoru. Byla to hadice na vsávání vody k ochlazování motoru. Konec gumové hadice mizel pod latkami podlahy.

Joe Melton gumovou hadici přitiskl, až se ohnula. Jak se tlak zvyšoval z ohybu se vytvořila klička a potom zvolna se hadice vysunula z vody a její konec se položil na podlahu lodě. Na okamžik se něco zatřpytilo. Byl to zbytek vody z hadice vyteklý.

Joe Melton nohu odtáhl. Hadice se částečně napřímila, ale voda již motor neochlazovala.

Pravidelné údery motoru pokračovaly stejně odměřeně, ale pozornému uchu nešlo, že tón staccatových ran se pozměnil.

*

Na Joe Meltona se upřely pronikavé oči. Obloha byla jasně modrá, místy přerývaná bělostnými chuchvalci mráček. Ve vzdálenosti několika set yardů západně od uhánějící lodě ponořil se racek do vody a vynořil se s malou rybkou. Ve vzdálenosti asi čtvrt míle začala řada rybářských kůlů, které se perspektivně zmenšovaly, až se ztrácely.

"Zdá se mi," pronesl znenáhla muž na přídi naprosto bezvýrazným hlasem "že motor je nařízený, aby bezvadně běžel celý den."

"To se neví," odpověděl Joe Melton. "Motory na lodích nejsou jako motory v automobilech."

Zaštráchal rukou po kapsách a vylovil dýmku. Nacpal si, škrtl sirkou a chráně rukou plamen proti větru, učinil první bafy a první obláčky kouře byly prudce odváty. Zahleděl se do vody způsobem, jakoby o něčem přemýšlel a něco si rozpočítával. Nad hlavami poletovali rackové. Vlny narážely a omývaly boky lodě. Daleko, daleko a vysoko za Yorktownem se objevilo letadlo. Prozradilo se hučením motoru dříve, než si jej Joe Melton povšiml.

"Nelze se na motor na lodi spolehnout?" pronesl muž na přídi.

"Vil-li člověk, jak s ním zacházeti, je vše v pořádku," řekl Joe Melton. "Ale někdy se zaneřádí sítko buď mořskou travinou, jindy kusem utržené sítě."

Oči muže na přídi zíraly nepohnutě.

"Hledíte mi namluviti, že kdyby se motoru něco stalo, že nebudete moci pokračovati s lodí v jízdě, že?"

Tentokráte ve slovech mužových byl tón posměšku, cynického a nelidského opovržení, ale oči neprozradily pražádného pohnutí.

"To se ví, nestojím o to, abych byl provrtán kulmi."

Zvuk motoru se opět o málo pozměnil. Ucho Joe Meltona postřehlo zaskřípění, jež však po chvíli ustalo. Dlouhý proužek černé olejnaté vody šplechtal na podlaze lodí.

Motor opět zaskřípěl. Výbuchy motoru dostaly silnější zvuky, které pocházely od dunění. Lod' zvyšovala rychlost.

Tak si myslím, člověče," ozval se nelidský hlas, "že mne taháte za nohu. A přestává mne to již bavit, abych v ruce držel pořád tu bouchačku. Doplavaj byste odsud na břeh?"

Joe Melton vrhl letmý pohled přes vodu. K břehu bylo hezky daleko. Hodně daleko.

"Čerta starého bych doplavaj." A zvýšeným hlasem dodal: "Proč se mě na to vlastně ptáte?"

"Jen mi tak něco napadá," řekl muž na přídi. "Musím se vás nějakým způsobem zbaviti. Chci míti dobrý náskok, než se policajti dozvědí, že jsem jim upláchl před nosem. A vím, že byste jim to řekl co nejdříve. Řekl byste jim, kde jsem na zem vystoupil a v kolik to bylo. Nijak by mne nebavilo, aby mne stihali vesničtí policajti. Musím se vás zbaviti..."

Zvuk motoru se opět pozměnil a zase znovu a znovu. Z jeho nitra se ozývaly kovové nárazy. Na šedém povrchu se objevily praskliny a puchýře. Setrvačnick se dotkl vody a vyhazoval obloukovitou spršku na pospas větru, který ji široko roznášel.

"M—o—motor!," vykřikl ulekaně Joe Melton. "Podívejte se na motor!"

Z pravidelných výbuchů motorů byly jen nyní dunivé rány promísené řezavými kovovými zvuky a pískotem. Tempo se zvýšilo a hned ustávalo. Hned se zase tempo zrychlilo. Ne na dlouho, neboť jakoby skomíralo, ale po chvíli se znovu rozběhlo...

V tom okamžiku Joe Melton se převálil do vody. Na povrchu se neobjevil.

V zápětí se motor úplně zastavil a místo výbuchů bylo slyšeti syčivý zvuk. Na zčeřeném povrchu vody se objevila gumová holinka, ale hned se potopila.

Ve vzdálenosti asi čtyřiceti stop se na krátký čas objevila hlava. Joe Melton rychle nabral vzduch a opět hlavu ponořil. Ve vzduchu vydal letící racek posměšný skřek. Muž ve člunu na plno klel. Přistoupil k motoru, dotkl se jej, ale hned ucukl od rozžhaveného kovu. Pátravě se po hladině rozhlédl. V dále asi osmdesáti stop zahlédl slabé začerení vody, ale myslel, že to je ryba. Později o něco dále nové začerení, ale muž na člunu tomu již nevěnoval pozornosti. Zabýval se motorem. Pochvilí si po-

všiml, že voda ve člunu vystupovala, když mu začala téci do bot. A do bot mu teklo opravdu i v jiném směru. Člun se potápěl. Vody již bylo na tři palce, čtyři, pět a stále jí přibývalo.

Joe Melton se zatím dostal k jednomu z rybářských kůlů, nalézajících se od potápěcího se člunu ve vzdálenosti asi čtvrt míle. Kůlu se zachytil a spokojeně nabíral dechu. Připravoval se k dalšímu plování. Zatím pozoroval ponořující člun. Lupič nevěnoval pozornost ani svému nejbližšímu okolí, natož aby pátravě obzíral obzor. Byl cele zaujat potápěním se člunem. Když se lod' ztratila pod vodu úplně, lupič začal plovati směrem ke břehu klidnými, pravidelnými tempy. Bylo to známkou, že měl pocit naprosté bezpečnosti. V jednom okamžiku se Joe Melton zachvěl, když viděl u hlavy lupičovy se cosi zablesknouti. Ale při pozornějším pohledu seznal, že to je prázdná plechovka od gasolinu, kterou si lupič nadlehčoval.

Joe Melton znalecky změřil okem vzdálenost a rychlými tempy připloval k nedalekému břehu. Bystrými kroky zamířil k blízkému stavení a zabušil prudce na dveře.

Tělnatá žena se objevila a při spatření promáčeného návštěvníka rozevřela v údivu oči.

"Přišel jsem si vypůjčiti Jimovu lod'," řekl Joe Melton. "Moje se právě teď potopila a já chci k ní přivázati znamení, abych ji později mohl vytáhnouti. Je Jim doma?"

"Není doma, ale zavolám Petra. Dnes nešel do školy. Pomůže vám." Na matčino zavolání se Petr vynořil neochotně odkudsi z přilehlého hospodářského stavení. Joe Melton mu nařídil, aby si vzal svou pušku a přinesl kotvu a lano a nějakou prázdnou plechovku. Zatím co hoch věci sháněl, sešel opět k vodě a spustil motor Jimova člunu. Když se Petr vrátil, prozradil mu vše a dodal, že lovit člun nejdou, ale že půjdou vyloviti Larkina, který jim leze rovnou do náručí. A hned mu také vložil svůj plán, že Larkina musí zastihnouti ještě ve vodě, aby prostříleli plechovku a přinutili stihnouti k povolnosti. S největší radostí a spokojeností Petr nabíjel svou pušku, zatím co Joe Melton pravil: "Takový úlovek má cenu dva tisíce. Dělal jsem si na ně zuby od chvíle, kdy jsem Larkina dnes ráno poprvé spatřil!"

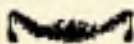

MODLITBA K NOCI...

Den odešel . . . díky za noc, přicházející po dni nejistoty a pochybností. Díky za tisíce ozářených oltářů v posvátné klenbě vesmíru, u nichž znavená duše, hledající mír, se může zastaviti a modliti, než nastoupí další cestu za vidinou míru a pokoje. Děkuji za nebetýčné horstvo, vypínající se nad nedozírnými plány a jejich mocnými řekami, podobajícími se pruhům stříbra, po jejichž březích se sklání vrby a opodál mohutné a vážné duby, jejichž listí pje tichou ukolébavku ptákům, klidně spícím s hlavičkami pod křídélky. Díky za sametový plášť, zahalující ramena unaveného světa, sepjatý večerní hvězdou na jeho hrudi. Díky za zasmušilé pahorky na rovinách, na jejichž temeni roz-

žehávali praobyvatelé této země signální ohně a prosebně vztahovali ruce k svým starým bohům v katedrálách nedozírných výšin, posetých démanty na oltářích věčnosti.

Díky za noc, neb den byl těžký a neklidný, lidé zamlklí a zachmuření a při své práci nezpívali. Obavy svíraly jejich srdce a rvaly jejich duši . . . a vlahá letní noc přináší mír a klid. Stříbro měsíce se rozlévá po jezeře a spících rolich, hvězdy se dotýkají hor, světla v chýších pohasla a dobří lidé hledají v spánku odpočinek k vysilujícím úkolům příštího dne. Jen božství kráčí nočním ehladem jako činívalo v dávných dobách, kdy svět byl mlád . . .

DR. KAREL HUJER:

V ZEMI DÁVNÝCH INKŮ.

OD starobylé osady Pucary pod mohutným skalní štítem cesta mne vede klikatou indiánskou stezkou po rozlehlé peruánské pampě. Směřuji k památné hoře Aputile, na jejímž vrcholu asi 13.870 stop (4.300 metrů) vysoko je stará inkaická tvrz a nikde nescházejí sluneční svatyně, intihuatana. Stezka není osamělá. Chvillemi potkávám ojedinelé chodce, malé, zavalité Indiány. Pohánějí jednu nebo dvě llamy, někdy celé stádo a jdou-li sami, nesou břemeno na svých bedrech. Často lze vidati, která žena ještě při chůzi ustavičně přede. Přejdou tiše a plaše kolem cizince a tato plachost se u nich zdá tradiční, neboť s vetřelci nemívají dobré zkušenosti.

Na obloze se rýsují nádherné formace oblaků, které promítají své stíny na šedivé pláne a dodávají krajině živé barvitosti. Je to krásný den.

Pěšina se začíná vlnit za několika kečuánskými chatrčemi a za potůčkem vede kolem stád s pastevci. Jednoho z nich nařikající flétna žaluje, pláče, jsou to kvílicí tóny. Aputila se svým menším druhem Chaupiorco roste čím více se k ní blíží. Jednu chvíli se zdá, jak málo se děje v celé krajině. Žádný strom ani keř, jen sporá, trsová, pichlavá tráva. Sotva by asi byl znatelný rozdíl, kdyby pojednou čas se posunul o pět století zpět a kdybychom v těchto místech se ocitli v provincii říše Inků, která měla název Colla-suyu. Jen ty četné opuštěné terasy na strmém svahu hory by byly oživené a ve staré tvrzi bychom snad poznali správce provincie, Tucuyricoca (v překladu Ten, kdo vše vidí), který byl místním zástupcem vládnoucího Inky. Při takovém sídle obyčejně nescházel Quipucamayoc, udržovatel záznamů v podobě různobarevných uzlů, quipu. Také Uilca, kněz, mohl tu míti své trvalé sídlo jako ošetřovatel místní svatyně, huaca, a udržovatel posvátného ohně. Spojení s ústředím říše bylo pravidelně udržováno souvislým řetězem poštovních běžců, chasquis (časkis). V jednotlivé samotě velikým vytržením byla návštěva potulného pěvce, Harahuca, který

přinášel v satirách a žertovných anekdotách Anay Sauca zprávy o událostech v říši, jiné v tragediích Hanamsi. — Byla tu jedna z důležitých stanic, jež byly roztroušeny po rozsáhlé říši ve značném počtu a spojeny navzájem znamenitými cestami, můsty i dlážděnými.

Dnes v hlubokém tichu opuštěnosti nemůžeme si představit, že by tady kdy mohl býti život. V rozvalinách skučící meluzina je jediný zvuk, který tato místa neopouští. Také mohutné náspy teras odolaly náporu živlů několika staletí a prozrazují, že tato poušť musela býti obydlena značným počtem mitimaes, kolonizátorů. Politikou Inků v dobyté provincii byla vždy systematická výměna obyvatel a ač to musel býti v jednotlivých případech bolestný proces, v celku pro dobro říše ukázal neocenitelné výsledky. Nesmírné panorama tajemných krajů, jak se ukazují od vrcholu Aputily, upoutá nás směrem severním. Pustinou v zátočinách se vine řeka Pucara a za jinou osadou Ayaviri sbírá své prameny v mohutném horském pásku Nudo re Vilcanota. Je tam velmi důležitý průsmyk La Raya, kde dráhou vystoupíme tak vysoko, jako jsme na vrcholu Aputily 13.870 stop n. m. Zatím co od blízkých rozlehlých ledovců vane mrazivý vítr, můžeme se v těch samých místech ohrát u horkých pramenů, v nichž se i vejce uvaří. Tento horský předěl je také velmi památný v dějinách rozvoje říše Inků. — Když tato říše byla ve svých počátcích a byla jen skromným královstvím nebo konfederací několika kmenů v údolí posvátné řeky Vilcanoty s hlavním sídlem v Cuzku, byla v průsmyku La Raya vysoká zeď, která chránila sídla Inků před nepokojným sousedem Collů. Když síla inkaických bojovníků se dostatečně zvýšila, pustili se za průsmyk a říši Collů si podmanili.

Za průsmykem La Raya se již nacházíme ve vlastním středu země Inků. Je to pohádkové údolí posvátné řeky Vilcanoty, na jejímž přítoku Huatanay se nalézají někdejší metropole mocné říše jihoamerických Cordiller a dnes archeologické ústředí No-

vého Světa Cuzko. Avšak na prvním místě perlou země Inků je údolí jak bylo již záhy řečeno "par excellence" a které s Vilcanotou počíná na úpatí ledovcového Nudo de Vilcanota a nabývá krásy a úrodnosti s nižšími polohami řeky. Nejmalebnější část se nalézá od Pissacu do Ollyntaytampu, kde z jedné strany vystupují úžasné ledovcové vrcholy Cordiller a z druhé strany je údolí uzavřeno závratnými skalními stěnami. Tato část je známa pod jménem Yucay. V nižších polohách, svažovaných řekou, porosty exotických stromů jsou po celý rok oživeny zpěvným ptactvem jako je checollo s podobnou písní našeho slavíka, krásný chaynas nebo occamantira a bzučící, pestří kolibříci, ocetiti. Ozývají se tu hrdličky, urpi a ptáčku se zlatým peřím na hrdélku říkají quitu. Na vysokých a vzorkovitě sestavených terasách pěstuje se kukuřice a zahrady tu mají nám neznámé stromy chiromoya, palta, lucuma a paccay a dosud se tu setkáváme s pnoucí mučenkou, která byla u Inků velmi oblíbená. V tomto okouzlujícím údolí vládnoucí Inkové měli svůj rozkošný venkovský palác s lázněmi a zahradami. Poznávám toto údolí v období "zimním" a je plné květů. Pole se vlní novou úrodou mladé kukuřice, od kvetoucích sadů i do značné dálky se šíří vůně. Jako u vytržení se člověk zamyslí nad tajemstvím života a ten svět nelaskavých a krutých dobyvatelů minulých i přítomných zdá se býti tak velmi, velmi daleko. Mohu si připomenouti řadu krásných zákoutí naší planety a tuším, že bychom nenašli něco v kráse tak okouzlující, jako je posvátné údolí Inků, Yucay.

Plným právem obrací se však zájem do Cuzka, které ne bezdůvodně bylo XXV. kongresem Americké historické společnosti oficiálně pojmenováno hlavním archeologickým městem Jižní Ameriky. Ve výši 10.823 stopy (3.355 m) n. m., nalézá se na prostranném údolí s několika nenápadnými říčkami, z nichž nejznámější je Huatanay, jež nedaleko Cuzka u Huambutito se vlévá do Vilcanoty. Je tedy údolí Cuzka jen jakousi velkou úžlabinou hlavního údolí Vilcanoty. Cestou od průsmyku La Raya do Cuzka jméno jedné starobylé osady charakterisuje význačný zjev celého kraje: Andahuailillas. Anda znamená terasa, huaililla zelený. Převážná většina teras je dnes opuštěna, jejich počet však naznačuje, že bylo údolí v dávné minulosti daleko hustěji osídleno. Podle Pedra Sancha, který přišel do Cuzka s Pi-

zarrem, mělo toto město rozhodně nejméně 100.000 obyvatel r. 1533, někteří badatelé, čerpající z inkaických dat, tvrdí, že mělo 300.000 obyvatel. Dnes má pouze 35.000.

Jeden z nejkrásnějších zážitků je, když za večera přijdeme se zájmem badatelským do neznámého a při tom tak úžasně zajímavého města jako je Cuzko. Později, kdy jsem se blíže seznámil s úzkými uličkami mezi mohutnými zdmi někdejších paláců Amarucancha a Aclluhuassi nebo Quishuarcancha a Hatunrumioc, sporé osvětlení v místech plných dějinných záhad vytvářelo náladu nevýslovných tušení. Přes to však nemohl jsem se první noci v Cuzku dočkatí jitra. V zimním období v těchto krajích (za našeho severského léta) každý den tu září slunce. Tedy za jasného jitra jsem nejdříve zamířil do středu města. Plaza de Armas, zase Zbrojnické náměstí. Již předem musím připomenouti, jak málo mohu na tomto místě přiblížit představu zajímavého města říše Inků, Plaza de Armas je však velmi vhodným východiskem. Při tom neopomeneme si všechny uličky oživití Kečuány, nejbližšími potomky, dědici horské říše. Není možno říci, že by byli potomky Inků; Inkové byli šlechtickou, vládnoucí kastou a ti byli de facto vyvražděni španělskými dobyvateli. Tím byla kulturní síla říše podlomena a dnešní Kečuové, nevědomí, zanedbaní, nemají k té slavné minulosti žádnou vědomou spojitost.

Mohutná basilika na náměstí je na místě Uiracochova paláce a v jejím zdivu jako v mnoha jiných stavbách v Cuzku lze viděti známé, místně zpracované inkaické kvádry ze starých rozbořených staveb. Velikost a počet kostelů na prvním místě zaujme pozornost, po dobytí říše Inků Cuzko v moci horlivých katolických dobyvatelů podlešlo úplnému přerodu. Tak i jiný imposantní kostel jezuitský, známý pod jménem La Compania, vyrůstá ze základů Huaina Capacova paláce. Všeobecně se říká, že jezuitský kostel skrývá nejvíce umění. Nemohu tak sám posouditi, spousta soch svatých a nános zlata na oltáři nedělá dobrý dojem. Přihlásil se však ke mně milý mladý průvodce, který patrně bez dozoru starších ukázal něco zajímavého. Byla to pod hlavním oltářem tajná místnost pro t. zv. "černou" mši a v ní před oltářem propadlístě s tajnou chodbou. V jiné přilehlé síni socha svatého, která patrně byla již mimo službu. Chlapec najednou zmizel a tu vidím, že ten

Z LOŇSKÝCH JARNÍCH POVODNÍ.

Na jaře minulého roku se opět událo množství povodní v různých částech Spojených Států a zejména poříčí řeky Ohio bylo na mnoha místech opět zaplaveno. Tento obrázek byl fotografován v Ironton, O., kde ulice byly pod vodou a čluny byly jediným dopravním prostředkem.

svatý pohybuje hlavou; můj horlivý průvodce vlezl do sochy a improvisoval předemnou pozoruhodný "zázrak", který svého času mohl jesuitům dělati dobré služby, obzvláště mezi zbědačenými, mravně a kulturně ubitými Indiány.

Velmi často za pobytu v Cuzku mne cesta vedla od Plaza de Armas úzkou uličkou Loreta k nejvýznačnější inkaické památce, která mne obzvláště zajímala, Coricancha, chrám slunce. Do uličky se vchází vedle jesuitského kostela a z té strany je ulička vroubena masivními kvádry Huaina Ccapaccova paláce Amaruchancha. Z druhé strany podobná zeď je zbyvajícím část velmi proslulého chrámu slunečních panen, Acllahuasi. Ne bezdůvodně nýbrž důmyslně byl proměněn v ženský klášter Santa Catalina. Velice mne překvapilo, že nejméně 95 proc. dnešních obyvatel Cuzka neví, čemu původně taková zeď náležela a v Cuzku je mnoho staveb, jež Španělé po zkáze inkaického města vybudovali na základech nedobořených paláců a chrámů. Připomínám si dva ubohé Kečuánce, jež jsem jednou v té uličce potkal. Na hlavě měli známé pokrývky, kterými jsou podobní lamům v Tibetu, odřené pončo a roztrhané kalhoty. Zarazili se, když mne spatřili, že si prohlížím kamenné kvádry někdejšího chrámu Acllahuasi, což ale oni nevěděli. Zdá se, že nemohli pochopiti, co tam hledám. Požívali se na balvany, které tak znamenitě do sebe zapadají a zase na mne a jakoby říkali, že tam nic nevidí. Tu jsem si uvědomil, jak jsem již jinde naznačil, kterak tyto zbědačení dědici krásného království cordillerských výšin ztratili spojitost s jeho pozoruhodnou kulturou.

Coricancha (korikanča), chrám slunce, je nepochybně nejpozoruhodnějším předmětem inkaické archeologie. Chrám slunečních panen v sousedství byl k němu přiražen. Dnes na místě Coricanchi je bohatý dominikánský klášter. Stěna hlavní svatyně Inti snad asi pro svou architektonickou krásu unikla zkáze a tvoří dnes obdivuhodnou zeď klášterní předsíně. Jinak na vlastní sluneční svatyni, sacro sanctum inkaické metropole, dolehl nejtěžší útok zkázy. Je to vidět v klášterním nádvoří. Jeden z dominikánů s určitou hrstostí poukazoval na toto dílo zkázy se zadostiučiněním, že to byli pohané. Jiné svatyně se dost zachovaly; jsou to svatyně Měsíce, Venuše a Pleyád a svatyně Illapa je zasvěcenou hromu a blesku. Zajímavá je svatyně Cuichi, duhy, v níž domi-

nikání zřídili přijímací síně. Ostatní svatyně jsou prázdné prostory s pravidelnými výklenky ve stěnách, v nichž byly sošky a dary určené k obětování. Chrám byl velkého rozsahu (asi 100 m v jednom směru) a kolem něho byla zahrada, v níž pro obětní účely byly pěstovány různé květy a produkty. Zahrada byla známa svou pověstnou fontánou, do níž byla vedena voda z daleka v potrubí z provrtaných kamenů; jeden takový kámen je vystaven v klášterním patiu. Bylo to obdivuhodné dílo. V zavodňování a budování teras na nepřístupných místech byli Inkové nedostižní mistři. Španělští kronikáři, kteří byli v Peru již v době Pizarrově, jako Cieza de León a proslulý Garcilaso de la Vega, syn španělského rytíře a matky Isabel Yupanqui z královského rodu Inků, se velmi obšírně rozepisují o nádhře chrámu slunce. Cieza de León u vytržení praví: "Je jisto, že v Jerusalemě, Římě ani v Persii nebo jiné části světa se nenajde národ nebo král, který by byl majitelem tak velkého množství zlata a stříbra, jako je do jednoho místa smeseno v tomto chrámu, zvláště při velkolepých náboženských obřadech Inků." To se hlavně vztahuje na vlastní svatyni slunce, Inticanchu. Garcilaso de la Vega se dlouze o ní rozepisuje a podrobně vykládá, jak byla přeplněna zlatem a drahokamy a věnuje pozornost nádhernému stropu v podobě trojúhelníku. Garcilaso de la Vega praví: "V nejvýchodnější části svatyně byl mohutný zlatý štít, který představoval Slunce a pod tímto štítem, v královských úbořech a ve zlatých trůnech posazeny byly mumie inkaických vládců. Mumie nejslavnějšího vládce, budovatele říše Tahuantinsuyu, Huaina Ccapacca, měla výsadní polohu před samým symbolem Slunce." U brány východní a západní byl rovněž zlatý disk a paprsky slunce, jež z rána nebo odpoledne v jenom nebo druhém se odrážely, byly znamením ke zvláštním obřadům. Ani jedna mumie nebo některý z chrámových předmětů se nezachovaly. Jak se s takovými předměty zacházelo zachycuje záznam o Mance Sierra de Leguizanovi; tento Pizarrovův spolupracovník si přivlastnil jeden ze zlatých disků z Inticanchi, ale ještě též noc jej prokarbanil. Od té doby se o tomto vzácném předmětu vůbec neslyšelo. Jedná se o důležité symboly, které na něm byly vyryty a kterými se ztrácí jeden z velmi důležitých dokumentů inkaického kalendáře.

V peruánské archeologii dosud zůstává nevyřešeným problémem, kde končí předinkaická kultura t. zv. megalithická a kde začíná inkaická. I když palác Hatunrumiyoc, jež někteří archeologové dosud přisuzují kultuře předinkaické, náleží do druhé poloviny XIII. století, zůstává dílem mnohem dokonalejším, než většina evropských hradů ze stejné doby. Hatunrumiyoc byl sídlem Sinchi Roccy, V. Inky, který vládl od r. 1250 do 1315. Předinkaická kultura megalithická měla své středisko u jezera Titicaca a byla již ve svém rozkvětu jistě v V.—VI. století a její počátky vedou i do nějakých staletí před Kristem. Inkové od svého začátku byli jistě pod jejím vlivem, prozrazuje to i jejich bájesloví. Hatunrumiyoc je pověstný svými velikými kvádry, z nichž je vybudován (hutan-veliký, mumiycokámen). Jako zvláštnost se uvádí balvan o váze několi tun a uhlažený do dvanácti rohů; všechny vedlejší kvádry do jeho rohů dokonale zapadají tak, jakoby byly pouze odlomeny a znova přiloženy. Toto platí o proslulé pevnosti Sacsahuaman, která se nalézá na kopci za Cuzkem. Jak dávní umělci tak těžké balvany uhlašovali není dnes známo, předpokládá se, že třeli kámen o kámen. Čas a lidská síla asi nic neznamenaly a proto ani problém nezaměstnanosti neexistoval.

Kolem Hatunrumiyoc vede stará cesta východně k Antisuyu. Při velkém rozsahu říše Inků, jak její inkaický název, Tahuantinsuyu, prozrazuje, byla za účelem zjednodušení správy, rozdělena ve čtyři provincie přibližně podle stran světových. V uspořádání správy státu byli Inkové přímo geniální, byli znamenití budovatelé státu, říše. — Budování říše vyžaduje imperialismus a Inkové byli imperialisty prvního řádu. Cítili lítost nad jejich zkázou, je to sympatie nad poraženým, ale jinak řečeno zvítězil rafinovanější imperialista—Španěl chtivý po zlatě. Pokřtění "pohanů" bylo maskou, která zakrývala organisované loupežnictví asi jako dnes maskou evropských imperialistů jest buď šíření nebo záchrana kultury v Africe, Evropě nebo Asii. Důvod k výboji se najde a nebud' me překvapeni, že se nachází i dnes. Přímo prorocky praví Emile Zola na jednom místě: "Stává se stále těžší naléztí důvod k válce, ale napadla mne vznešená myšlenka. Budeme vždy bojovati za jiné. Zvolíme si úkol dobrodinců lidstva. Budeme hlasitě provolávatí svoji nezištnost. Bude-

me se stavěti za veliké cíle a za služebníky vznešených ideí. Propůjčíme svá vojska tomu, kdo o ně požádá, aby přivedla mír na svět. Naši vojáci budou nositeli kultury. Budou se bítí za svobodu." Jakýsi spravedlivý řád, téměř socialismus nebo komunismus říše Inků byl nejednou různými badateli vyzvednut a tak vznikla pověst o ideálním společenském řádu v této zemi. Nejen americký historik Prescott, nýbrž i anglický badatel archeologie peruánské Sir Clemens Markham praví: "Inkaická vláda nachází porovnání v teoriích moderních socialistů; zdá se býti jisté, že za velmi zvláštních podmínek v Peru, kde vládli Inkové, sen utopistů se stal skutečností alespoň na nějakou dobu a je jedinečným příkladem v dějinách světa." Zatím co není možno popřítí, že řád podobného směru existoval v zemi Inků, je nutno se vystříhati příliš ideálním představám. Jsme v situaci dnešního občana, na nějž dopadá propaganda jednoho nebo druhého směru. Dnes bychom řekli, že Inkové měli autokratický systém prvního řádu a takový je jedině možný, když v masách lidu je ustálená víra ve vyšší řád, jež na zemi představuje vládce. Inka byl takovým představitelem asi jako egyptský faraon. Inkaický vládní systém je podobný nějakému blahovůli orientálnímu despotismu, kde rolník pracuje na státním majetku, stát udržuje sýpky a potravu rozděluje. Dnes bychom se otázali, zda Rusko docílilo dokonalejšího systému? Lidstvo jen velmi málo pokračuje a metody, jimiž tento systém byl získán, samy navěsily tolik přítěže jeho zdárnému vývoji do budoucna.

Jestliže autoři jako Prescott, Markham, Baudouin a jiní přicházejí do nadšení nad uskutečněným socialistickým řádem Inků, poznávám, že zapomínají na člověka asi jako když dnes se někdo nechá unést skvělou statistikou technických podniků autoritativních režimů, za nimiž duše člověka byla pošlapána a všechna největší práva lidská vyhlazena. Budujeme pro vaše dobro, volají hlasitě ze svých polobožských tribun na hlaďové zástupy, které čekají, kdy chiméra začne dávat Blahobyť.

Vracím se na chvíli do onoho pohádkového údolí Yucay a připomínám si jeden zajímavý okamžik u mohutné, asi pět metrů vysoké terasy. Pod ní byla struha a když jsem tuto překročil, padl můj zrak na narovnané kvádry ve stěně terasy. Pojednou mne mocně zaujala otázka: Kdo byli ti, co

skutečně ty balvany nesli a toto ohromné dílo provedli? Tušení zástupů neznámých, bezvýznamných individuí a jakási odpověď beze slov: Vždyť jim museli dát najíst asi jako otrokáři krmili své otroky, aby mohli pro ně dřít! Proto nezapomínejme na ty, kteří tak snadno bývají zapomenuti, když historická data zapisují "slavná" tažení vojevůdců a vládců. Připomeňme si také, že kastovnictví bylo u Inků hluboce zakořeněné, neboť slovo "ayllu" již samo to prozrazuje. Ale především slovo "Inca" představovalo naprosto oddělenou skupinu polobohů, která dávala, jak vždy bylo v dějinách všude jinde, dobré i špatné vlády. Z obavy, aby neznečistili královskou krev, Inkové pojímali za ženy své příbuzné a Coya, t. j. hlavní žena Inky Tupac Yupanqui byla dokonce jeho vlastní sestra. Také Cuzko bylo rozděleno na Hanan a Kurin, čtvrt výsadních rodů a čtvrt prostého lidu.

Za všech okolností možno však říci, že v říši Inků lid byl spokojen a vládce at' živý nebo v podobě mumie těšil se bezpříkladné idolatrii. Jejich společenský a náboženský řád byl jednoduchý a měl jasně vyhraněné směrnice s pravidelnými sezonními slavnostmi. O každého bylo postaráno. At' to bylo v nejpustších a nejméně přístupných údolích, na vysokých pampách a páních, obklopených ledovci, v pralesích nebo v úžlabinách zaklíněných do pobřežních pouští, všude proniklo oko ústřední vlády, která ať neúprosná, spravedlivě se starala o poddané za sebrané poplatky v podobě pracovní síly. Je nutno si uvědomiti, že říše ve svém největším rozsahu podél pobřeží byla 3.000 km dlouhá. V tak rozsáhlé říši pojem soukromého vlastnictví se nevyvinul tak, jak jej dnes chápeme a lid, bez přítěže majetkových starostí, jež z každého dělají dobyvatele v malém měřítku, mohl snadněji dosáhnouti spokojenosti a nejvíce se přiblížil uskutečnění vysněného řádu v celostátním rozsahu. A tu zkázonosný zásah španělských dobyvatelů musel na ně dolehnouti jako nepředstavitelný kataklysmus. Nejsmutnější je konec posledního samostatného vládce Tupac Amaru r. 1571. Řádu let si Inkové udrželi samostatnost ve strategickém údolí Yucay až tento poslední Inka i se svými příbuznými byl chycen. Žoldnéři jej oblékli do královského úboru a s kličkou na krku přivedli do Cuzka před surového španělského vicekrále Peru, Toledo. Všichni byli bezdůvodně odsouzeni k smrti. Před popravou

ve vězení, aby dovršili tragedii, jako koňky doléhali mnichové na Inku a přinutili jej, aby se dal pokřtiti. Za španělské slávy na jedné a velkého zármutku Inkova lidu na druhé straně, byli Inkovi příbuzní před jeho očima utlučeni a jemu st'ata hlava. Přítomný kronikář Huaman Poma, píše, jak do hlubokého ticha ozvala se jeho poslední slova: "Ccollanan Pachacamac ricuy auccacumac yahuariniy hichascancuta" — "Ó, spravedlivý Bože! Pohled' jak moji nepřátelé vylévají moji krev." Ze zástupu lidu se ozval bolestný nářek. Hlava Inkova byla nasazena na tyč, jeho tělo uloženo do domu jeho matky královny Cusi Huarcaý. — A všechny zvony zvonily...

Tak byla ukončena slavná dynastie Inků a španělský dobyvatel přidal tak nové zlato a — novou krví potřísnil stránky dějin evropské "kultury". Velmi dojemné a výstražné je vyznání dříve již zmíněného konkvistadora Marcia Sierry de Leguizama, který s Pizarrem dobýval říši Inků a jako nejdéle žijící účastník výboje 18. září 1589 zaslal z Cuzka španělskému králi svoji poslední vůli. Po výpisu mnoha obdivuhodných zjevů cordillerské říše praví: "Jak vidno a jak si přeji, aby Vaše Veličenstvo si ráčilo uvědomiti, že důvod, který mne nutí k tomuto vyznání je, abych ulehčil svému svědomí, neboť nalézám sebe vinníkem. Násilím a špatným příkladem zničili jsme národ, jehož lid se těšil moudré vládě. Domorodci byli tak dalece proviněni zločinů, muži jakož i ženy, že Indián, který mohl mít doma zlata a stříbra v hodnotě 100.000 pesos, nechal dům otevřený a položil pouze před dveře malou hůlku na znamení, že pán není doma. Podle jejich zvyku to stačilo, aby do domu nikdo nevstoupil nebo odvážil se tam něco odciziti. Když viděli, že na dveřích užíváme klíče a zámky, domnívali se, že tak činíme ze strachu před nimi, aby nás nezabili, a nikoliv, že by věřili, že někdo krade majetek druhého. Když pak poznali, že máme mezi sebou zloděje a muže, kteří vyhledávají jejich dcery, aby s nimi hřešili, začali nás nenáviděti. Nyní následkem našeho špatného příkladu, ti domorodci přišli tak daleko v hřešení proti Bohu, že z dobrých stali se lidi, kteří nedělají nic dobrého a nebo velmi málo."

At' ve dnech, kdy jsem putoval údolím posvátné Vilconaty od úžasné citadely Machu Picchu až k Ollantaytambo nebo prodléval v tajemných zákoutích starých in-

kaických paláců v Cuzko a v pevnosti Sacahuaman a nebo dnes prostorově vzdálen na pobřeží Pacifiku, případnou mně vždy ony kraje jako krásný sen, který utce přirazuji k Himalajím. Uvědomuji si novou fázi nevyčerpatelných krás našeho světa. To tím více upevňuje důvěru, tak potřebnou v dnešních dobách, že uprostřed zdánlivého nesouladu, krása a harmonie vytrvá. I když Inkové tak tragicky skončili, že tu nebyli nadarmo a i oni měrou nemalou přispěli ke kultuře zájmů všelidských.

LETICOVA ŽENA

NAPSALA ELIŠKA KOLSKÁ.

EDVARD HOLMAN přecházel rychlými kroky v zamýšlení pokojem svého bytu a tiskna pevně cigaretu v ústech, mocnými tahy vypouštěl kouř do vzduchu, což bylo vždy známkou vnitřního jeho pobouření a špatné nálady. To o něm věděli jeho přátelé a zvláště jeho žena, malá Gwen, jak byla všeobecně nazývána v kruhu přátel letce Holmana a jeho kamarády z povolání.

Gwen, která byla v pokoji přítomna, sedíc u okna a zabývající se zdánlivě pilně ruční svojí prací, pozorovala jen po očku svého manžela, neodvažujíc se ani slovem přerušit trapné ticho v pokoji, přerušované jen tlumenými kroky Edvardovými a střídavě i zlostným dupnutím, kterým provázel pásma svých, patrně velmi pochmurných myšlenek.

Holman konečně odhodil zbytek cigarety na podlahu a zašlápnuv její, zastavil se a obrátil se obličejem k svojí mladé choti. Pohnul rtoma jako by se chystal něco říci a Gwen si již ulehčeně oddechla, složivši ruce v klín a upřela svůj zrak na muže, doufajíc, že se konečně dozví příčinu jeho dnešního rozladění a pobouření.

Když moderní křídla vynesla nás nad starobylé Cuzko, cítil jsem se tím více jako jeden z těchto mnohých, dávných poutníků v mocné Inkově říši, který při objevení posvátného města a sídla Inkova zvolal: "Hatun Ceosco llacta napaccuquin," — "Cuzko, vznešený kraji, Tebe pozdravuji." Kondor peruánské linie vyšrouboval se nad krásné cordillenské údolí Cuzka až toto zmizelo v objetí velehor a aeroplán nad oblaky, pod azurem nebes ve výši asi 6.500 m. míjel úchvatné ledovce Cordiller a směřoval k Tichému oceánu. —

Z úst Edvardových však nevyšlo ani slova. Obličej jeho pojednou změnil se v groteskní jakousi grimasu, stuhl v ní a než se Gwen mohla vzpamatovati z tohoto náhlého mužova počínání, Holman se obrátil a učiniv několik spěšných kroků k věšáku v rohu pokoje, strhl s něho svůj klobouk a plášt' a bez slůvka rozloučení se svojí ženou, což se ještě nikdy nestalo, opustil pokoj, prošel rychle kuchyní a Gwen, která chtěla běžeti za ním, zahlédla již jen cíp jeho kabátu za dveřmi, které za sebou prudce přirazil, opouštěje svůj byt i mladou ženu svou.

"Edvarde, pro Bůh, počkej a vysvětli mi....!" hlas mladé ženy zlomil se a zanikl v pláči, když volajíc za odcházejícím, chtěla jej žádati, aby jí sdělil, co se mu stalo a proč jí dnes ani nepofbil, odcházeje na letiště, odkudž za hodinu měl vydati se se svým průvodcem Lochmanem na obchodní cestu, ve službách Škodových závodů, kdež byl již po několik měsíců zaměstnán.

Gwen vrátila se rychle k oknu a pohled její svezl se dolů na ulici. Spatřila ještě Holmana, jak rychlým krokem zahnul za roh ulice a pak již nadobro zmizel její zrakům. Venku bylo nevlnité podzimní odpůldne a vítr honil po dlažbě ulice zbytky pa-

píru a smetí, vrhaje je chodcům do obličeje, jakoby by si tropil žerty z jejich nepřijemné nálady. I v duši malé Gven bylo pusto a prázdno a ona marně se pokoušela uhodnouti příčinu dnešního mužova počínání. V první chvíli ji napadlo, aby se za ním rozběhla a přinutila jej promluvit. Již se také chystala tak učiniti, ale uvědomivši si bláhovost svého počínání, usedla znovu u okna a vezmouc do rukou svou ruční práci, zabrala se do svých myšlének. Vzpomínala jak byla šťastna s Edvardem a to do té doby, než počal do jejich mladé domácnosti docházeti Edvardův kamarád na obchodních cestách René Lochman. Byl to mladý, slícný muž uhlazeného chování a jemných a vybroušených společenských způsobů, takže pobláznil všechny ženy, které s ním přišly do osobního styku. Leč v chování jeho bylo přece jen něco, co se Gven nelíbilo a proto jí jeho ostatní mužské přednosti nijak neimponovaly. Nenáviděla totiž všechny domýšlivce a Lochman byl jedním z nich. Sám však snad o tom ani nevěděl a proto přirozeně měl za to, že i Gven podléhá kouzlu jeho osobnosti a že stačí mu jen chtítí ji dosáhnouti a bude celá jeho. Nedbal v tomto svém sobectví ani, že Gven je ženou jeho přítele, neznal skrupulí a všechny formule běžné morálky byly mu směšné a zbytečné.

Leč u Gven se hodně přepočítal. Přijímala sice zdánlivě ráda jeho poklony a lichočky, jimiž ji zahrnoval v nepřítomnosti jejího manžela, leč nijak mu nedala na jevo, že by ji více než ostatní muži zajímal. To jej ovšem strašně zlobilo a proto jednou, když opět "náhodně" přišel k nim, když Holman nebyl přítomen, zaútočil do opravdy. Setkal se však s tak mocným odporem u Gven, že to na jeho pýchu a domýšlivost působilo jako studená sprcha. — Musel se vzdáliti s pokořením, neboť když stával se dotěrným, Gven mu prostě ukázala dveře, což znamenalo přímý vyhazov. Odešel s kletbou na rtech a přísahal v duchu Gven pomstu. Víckrát ovšem k Holmanovým nepřišel a Gven si ulehčeně oddychla. Leč dnes, sedíc u okna a vzpomínajíc, pojednou dostala v podvědomí vnuknutí, že dnešní mužovo rozladění souvisí nějak s oním případem a s pomstou Lochmanovou. Najednou ji přepadla podivná úzkost.

"Můj Bože, aby ta...." nedomyslela. O sluch její zavádilo známé zahrčení motoru a když spěšně otevřela okno a pohlédla

vzhůru, spatřila již nad městem vznášeti se známý, bíle se lesknoucí jednoplošník. Poznala jej, věděla s určitostí, že sedí v něm v této chvíli její muž se svým přítelem Lochmanem.

Tíseň a úzkost její se však rozmáhala a neutišila se ani tehdy, když již hučení motoru letadla již dávno zaniklo. Nemohla také již vydržeti pod střechou a proto se chvatně oblékla a vydala se, aniž si byla jasně vědoma proč tak činí, na nedaleké letiště. Došla k hangaru, kde právě několik mužů pracovalo na opravě jiného letadla a zastavivši se, pozorovala chvíli jejich práci. Mužové ji znali a proto ji uctivě zdravili.

"Odstartoval skutečně i dnes můj muž s panem Lochmanem?" zeptala se jen tak mimochodem jednoho z mužů, zastávajícího zde místo vedoucího.

"Ano, milostivá paní. Právě tak jako obvykle," odpovídal tázaný.

"Děkuji vám!" dodala ještě Gven a v zamyšlení vracela se domů. Smutná nálada však ji neopouštěla, ba ještě vzrůstala a Gven si přála toužebně, aby v tomto okamžiku mohla seděti v letadle vedle svého manžela sdíleti s ním společně nebezpečí jeho povolání. To však nebylo možno a proto jen v myšlenkách spěla za ním a prosila v duchu Prozřetelnost, aby nad ním bděla, by se mu ani tentokráte ničeho zlého na jeho cestě nepříhodilo.

II.

Stříbrem lesknoucí se jednoplošník zatím vznášel se se dále nad mraky a letěl jihovýchodním směrem k českomoravské vysočině. Holman, sedící u kormidla, bedlivě pozoroval ručičku kompasu a střídavě se starostlivě zahleděl na houstnoucí mraky pdo sebou. Věděl, že jsou ještě hodně daleko vzdáleni od nebezpečného pásma vysočiny, kde již tak mnohý stroj ztroskotal a proto cítil se dosud zcela bezpečným ve svém stroji, vznášejícím se mezi nebem a zemí.

Rafie hodinového stroje octl se na bodu, kde jej měl Lochman vystřídati. Otočil tedy hlavu svou poněkud na zad, kde Lochman seděl, ten však jak se zdálo neporozuměl, co tentokráte toto upozornění znamená. Vzduch mocně létadlem prorážený a hukot motorů vylučovaly sice možnost, že by jej mohl Lochman uslyšeti, leč Holman přec jej dvakrát zavolaal, upozorňuje

jej tak na jeho povinnost. Lochman se však neozval, aniž se měl k tomu, kamaráda svého v řízení stroje vystřídati. Holman, jednou rukou drže kormidlo, obrátil se ještě více na zad a pojednou zpozoroval, že letadlo se jaksi podivně naklání na stranu a nenechá se dobře řídit, ačkoliv motor pracoval a fungoval zcela bezvadně. V tom si také povšiml Holman, že Lochman se jaksi cynicky a záhadně usmívá a má připraven v ruce svůj padák.

Letadlo se však naklánělo stále více a zdálo se, že se docela překotí. Holman již zcela určitě seznal, že stroj je porouchán, a že pravděpodobně to bude pravé křídlo, kde vězí záhada. "Co děláš René?" zařval Holman tak mocně, že přerušil hlasem svým i hukot motoru a musel jej tedy i Lochman uslyšeti.

Lochman se jen hlasitě zachechtal. — "Zbavuji se tě, kamaráde, abych měl volnou cestu k tvojí rozkošné ženušce Gven. Ale ještě dříve, než tě opustím na cestě do nebe, nebo do pekla, ti oznamuji, že rozkošná tvoje ženuška ti až dosud se mnou nevěrná nebyla. Křivdil jsi jí proto, když jsi se na ní rozhněval. Ale teď bude má — cha-cha-cha!" smál se ještě divoce Lochman, nakláněje se až k samému uchu Holmanovu.

"S Bohem, a hled', at' si dole pěkně usteleš!" — zvolal ještě posměšně Lochman a vyskočil i s padákem z letadla, které zatím sneslo se až do mraků a řítilo se nezadržitelně do zkázy.

Holman stiskl jen pevně rty a upnul kalný zrak svůj na výškoměr. Napadlo jej také, že by měl volati o pomoc nejbližší leteckou stanici, leč k svému ustrnutí seznal, že i vysílačka stroje je zničena. Lochman si tedy vše k jeho zkáze důkladně připravil. Však Holman nepozbyl své chladnokrevnosti a naděje v záchranu. Viděl, že letadlo je dosud ve značné výši a že ač pravé křídlo je zčásti oderváno, mohl by se ještě klouzavým letem snést na zem, bez ohrožení svého života. Před chvílí sice nezáleželo mu téměř na životě, ale nyní, když byl přesvědčen, jak hanebně byl Lochmanem obelhán, že jej s ním Gven oklamala, toužil po záchraně, aby mohl svoji malou ženušku ještě spatřiti a poprositi ji třeba posledními slovy svého života za odpuštění. Držel pevně kormidlo stroje a krouže velkými oblouky v neproniknutelné šedi mráčen, snašel se zvolna k zemi.

"Ó, kéž bych se zachránil!" — myslel si v duchu a celou svojí energií upřel k této svojí myšlence. Pojednou clona před jeho zraky řídla a za okamžik již spatřil Holman pod sebou pevnou zemi. Byl ještě ve výši asi tří set metrů a krajina pod jeho dohledem byla samá rovina, jen asi na dohled z letadla nalézala se jakási vesnička s malým rybníkem na návsi. Holman si oddychl. Viděl, že je zachráněn. Nemohl sice stroj zvládnouti tak, aby při přistání zůstal ušetřen nárazu, věděl však, že jej přežije a že snad vyvázne jen s menším zraněním. V několika minutách na to pak dotkl se stroj podvozkem pevné půdy a Holman hbitě vyskočil z něho, ponechávaje jej již jeho osudu. Upadl sice, ale zůstal nezraněn, zatím co letadlo, učinivši několik skoků po zemi, zarylo se do ornice a zůstalo podvozkem trčeti v ní do výše.

"Bohu díky, jsem zachráněn! Dáblova osidla jsou zmařena. A nyní rychle domů, než satan v lidské podobě bude pokračovati ve svém hanebném díle!" — pravil sám k sobě Holman. Oprášiv svůj oděv, dal se k nejbližší vesnici, kterou byl spatřil ze svého letadla. Stihl ji asi za půl hodiny. Představil se starostovi obce, od něhož se také dozvěděl, že nalézá se v jihovýchodních Čechách, asi sto kilometrů od moravských hranic. Uvědomil pak starostu o své nehodě, zamlčev ovšem, jak k ní došlo a dal svůj stroj tomuto do opatrování. K nejbližší vlakové stanici pak se vydal rovněž pěšky, kdež asi po půl hodině nastoupil do vlaku a jel již pak klidně do Plzně.

Z nejbližšího telefonního automatu pak uvědomil krátce správu Škodových závodů o havarii svého stroje, požádav zároveň o vyslání zřízenců do místa nehody o rozebrání stroje a zaslání do Plzně. Pak již kvapně spěchal domů ke své malé ženušce, aby jí uvědomil o svém zachránění a zmařil tak plány Lochmanovy, který zajisté jej předešel a o zkáze Holmanově Gven již namluvil.

Byla již úplná tma, když stanul před domem svého obydlí. Pohlédl vzhůru k oknům svého bytu. Byla osvětlena a Holman tušil za nimi svého soka, který jeho malou Gven, snad právě v tom okamžiku těší a snad dokonce i líbá a... Dále nedomyslel. Několika skoky octl se nahoře, bera tři schody najednou a bez ohlášení vzal za kliku a snažil se otevřít. Bylo však zamčeno, což podezření Holmanovo ještě sesílilo. Zabušil proto mocně na dveře a s tlukoucím

srdcem naslouchal, kdo mu přijde otevřít. V zápětí uslyšel lehýnký krok za dveřmi a poznal neklamně, že je to sama jeho malá Gven, která mu jde otevřít.

"Pro Bůh, co se stalo? Kdo je to?" — ozvalo se tiše za dveřmi a Holman z hlasu své ženušky poznal, jak je polekána a překvapena.

"To jsem já, Gven, tvůj muž Edvard. Jen otevři a neboj se, nic se nestalo!"

Klíč v zámku zaskřípal, dveře se otevřely a v zápětí Holman svíral ve svém náručí svoji malou ženušku, oděnou v nočním pijama a hledící mu nechápavě do rozzářeného zraku.

"Co je a proč jsi se tak náhle vrátil, Edvarde? — šeptala Gven nesmírně jsouc potěšena a překvapena zároveň náhlou změnou v chování svého muže, nikterak však nechápajíc, proč se zde tak náhle objevil a co se stalo, že přerušil svoje posláné, jež mu jeho povinnost ukládala.

"Vše ti vysvětlím, miláčku," pravil Holman, táhna svou ženušku dovnitř a rozhlížeje se rychle po pokoji. "A kde je on? Což zde ještě nebyl, aby ti sdělil, co se stalo a jakého bidáctví se na mně dopustil? Však ne, k tomu on se nepřizná, na to je příliš podlý a zbabělý."

"Nerozumím ti, Edvarde. Koho vlastně míníš a kdo by tu měl být?"

"Nu, přece Lochman. Což zde opravdu ještě nebyl?"

"Ne — nebyl a vůbec jsem ho dnes ani okem nespatriila. Myslela jsem ostatně, že odletěl dnes s tebou tak jako obyčejně."

Holman si ulehčeně oddychl. Vrhla se pak na pohovku a stáhnuv Gven k sobě, vyprávěl jí krátce, co se stalo.

"A ty jsi mu věřil, Edvarde?" tázala se a slzy polily něžné její líc.

"Odpust', Gven, odpust' moje malá ženuško, že jsem jen na okamžik mohl pochybovat o tvé věrnosti. Však se s tím padouchem vypořádám, při první příležitosti našeho setkání."

"To je hrozné, čeho všeho je schopen člověk mstivý a sobecký" zašeptala Gven, tulíc se v náručí svého muže. Pomsta však náleží Bohu a proto zapud' z myslí své myšlenku na odvetu, Edvarde."

V tom ozval se telefon spojující byt Holmanův se Škodovými závody a Holman k němu rychle přistoupiv, vzal sluchátko a s napjetím naslouchal.

"Jakže, Lochman mrtev? Pro Bůh, to snad není možné.... S padákem? — Nu, pak již počínám věřit, že je to on. Vyskočil skutečně s padákem, v okamžiku, kdy se zdálo, že jsme oba i se strojem ztraceni.... neotevřel?... Pak ovšem se musel zabít, neboť stroj se ještě nacházel ve značně výši...." trhavě mluvil Holman do telefonu, odkudž mu právě přímo ze Škodových závodů bylo oznámeno, že skok s padákem se Lochmanovi nezdařil, poněvadž padák se neotevřel a tak strůjce zkázy Holmanovy sám našel smrt, kterou chystal svému nenáviděnému kamarádu.

"Boží soud —" šeptala Gven, odvádějíc na smrt bledého svého muže od telefonu zpět na pohovku. Nyní snad pochopíš, Edvarde, že je na světě spravedlnost a poníčíš navždy o celém případu."

"Máš pravdu, Gven, jako vždycky. O mrtvých máme mluvit jen dobré a necht' tedy navždy zůstane utajeno, jak se celá věc udála a že strůjce její došel jen zaslouženého trestu a odplaty...." vážně pravil Holman, stíraje polibky svými slzy s tváří své sličné ženušky, malé Gven.

PRAŽSKÁ HOSPODYNĚ.

Pražská milostpaní "náletnice" stojí za vsí u rybníka a přihlíží venkovankám, peroucím prádlo:

"Božíčku, lidičky, vy perete v rybníce?"

"A kdepak myslely, paničko?"

"Ale pro Pánaboha, jak potom vylejváte špinu?"

Má dost času

Angličan (v restauraci na Nebozítku): Sklepníku, dejte mi tvrdý chléb — nechci měkký.

Sklepník: Račte prominout, máme jen měkký.

Angličan (sedne a natáhne nohy přes židli): Počkám tedy, až ztvdne.

PRAVÁ NEBO LEVÁ?

Detektivní příběh. — Napsal Kamil Kabát.

LIDSKÁ výchova řízena je jistými pravidly, která ale příležitostně vyplácí se obcházeti. Ku příkladu, anonymní dopisy přičí se slušnosti a nestojí za pozornost čitatele. Obdrží-li kdo nepodepsaný dopis, učiní nejlépe, zahodí-li takové neověřené sdělení ihned nepovšimnuté do koše.

I krajan Hodek byl by jistotně následoval tohoto doporučení, kdyby nebylo jeho zvláštního zaměstnání, neboť při jeho detektivní práci vítán byl jakýkoliv pokyn, byť byl sebenepatrnější, nebo i nejasný, ať byl ověřen pisatelem nebo ne a žádný anonymní dopis se nezahlodil, dokud nebylo v případě, jehož se týkal, dosaženo konečného výsledku.

Mnohá dobrá stopa byla získána z podobných neověřených zdrojů a proto pan Hodek nakládal i s takovými dopisy se zvláštní šetrností, obzvláště, když sdělení mělo nějakou souvislost s případem, který pro nahodilé překážky nedospěl dosud k vyřešení.

„Přejete-li si vypátrati Ryana, učíňte jak vám navrhuji. Navštivte příští neděli ranní mši u sv. Ignáce a usad'te se do poslední lavice po pravé straně. Přejďte brzy, abyste si zajistil to sedadlo. Přítel.“

Tak zněl dopis, který svou stručností a přesností dokazoval, že nebyl psán nějakým potřeběncem, poblázněným novinářskými sensacemi násilných kousků Ryana a honbou detektivů zmocniti se tohoto zločince. Takový potřeběnc, který neměl by jiného zájmu, neobmezil by se na těch několik stručných slov. Bloudící mysl vyjadřuje se téžavě a rozvláčně. Ani nebylo to psáno nějakým šprýmařem, jelikož žert jevil by se složitějším ve svých návodech. Šprýmař hleděl by zajisté svůj žert zabarviti tajuplnými pokyny, by docílil význačnějšího efektu. Požadoval by složitějších výkonů, kterými přislíboval by nějakých výsledků.

Pisatel tohoto dopisu však neprojevoval se podobnou snahou. Vzkazoval stručně, přesně a s jakousi hrozivou opravdovostí. Co jest asi za jeho záměrem? Na tuto otázku nenacházel Hodek vysvětlení. Usilovným dohadováním až vyhranila se mu na jeho vysoko klenutém čele hluboká vráska, která rozpjala se nad jeho bystrými, šedivými očmi vějířovitě na bezpočetné slabé vrásky. Soustředěním mysle zdál se jeho nos nabývatí ostřejšího výrazu a jeho lícní kosti znatelněji vyčnívaly, při čemž jeho poměrně široká ústa s úzkými rty, stáhla se k úzké štěrbině. Někteří lidé stahují své rty, když přemýšlejí a Hodek tiskl své rty při čtení tohoto vzkazu úsilovně.

Co asi bylo záměrem toho anonymního pisatele, který podepsal se banálním titulem „PŘÍTEL“? Má to býti pokyn přátelský, nebo nepřátelský? Z obsahu dopisu nemohl Hodek vypátrati známky, která by mu dávala odpověď na tuto otázku. Dopis mohl býti právě tak napsán přítelem, jako nepřitelem, nebo i úplně nestranným pozorovatelem, ač tuto poslední možnost pouštěl Hodek z úvahy, neboť nestranná osoba stěží by se pletla do tak nebezpečného boje, který veden byl Hodekem za účelem dopadení nebezpečného zlosyna Ryana a jeho bandy.

Aniž by zcela nestranná osoba namáhala se s takovou opatrností zakrývatí před Hodekem svou totožnost, jak pisatel toho dopisu to provedl. Hodek seděl tu zamyšlen, třímaje v jedné ruce zapálenou cigaretu a druhou přidržoval si nejdříve obálku a pak dopis proti světlu.

Byla to oznámková obálka, která zakoupena mohla býti v kterémkoliv poštovním úřadě. Byla oražena včera, v ústřední poštovní budově, o jedné hodině třicet minut odpoledne a dodána byla do bytu Hodeka v jeho nepřítomnosti, když byl někde na večeri a pak v divadle. Po svém návratu neobtěžoval se více prohlídkou dodané mu pošty, zanechávaje si tuto práci při snídání.

Bývala to beztoho jen soukromá korespondence, co posílána byla do jeho obydli a takovým dopisům věnoval Hodek jen nahodilou pozornost. Dopis sám byl napsán na malém ústřížku papíru, jaký používán na psacím stroji, zastrížen byl nůžkami a při ošťihování odstraněna byla vodová značka papíru. Napsán byl strojem, zručným typistou, jak jevílo se z pravidelnosti otisku každého písmenka a zdálo se, že ani stroj nezanechával na dopise význačných známek, zvláštních známek v sestavě stroje, kterými značka stroje mohla by býti zjištěna. Vždyť ani dva psací stroje nevydávají stejný výtisk, i když jsou nové a ze stejné továrny a proto každý znalec lehce zjistí, kterým strojem napsán byl ten záhadný dopis, dostane-li se mu dosti strojů k porovnání. Proto i pisatel toho anonymního dopisu mohl snad býti vypátrán, ale vyžadovalo by to dlouhého vyšetřování, jež mnohdy i nevede k cíli. A dnes byla neděle a Joe Smith, Hodkův vyšetřovatel a nejlepší znalec psacích strojů, nacházel se tou dobou někde ve Wisconsinu na vyjízdce.

Nenacházejí tedy svým uvažováním žádných závažných příčin, kterými by mohl odůvodnit zaslání toho dopisu, byl nespokojen. Opětovnou prohlídkou nedospěl k jiným poznatkům, nežli že byl utvrzen v přesvědčení, že lístek ten napsán mu byl ve vážném zájmu a opravdově. Jelikož ale z rukopisu nemohl zjistiti záměr pisatele, rozhodl se, že dojde toho výsledku, vyhoví-li žádosti pisatele, aniž by postaral se o své vlastní zabezpečení vzhledem k možnému hrozicímu nebezpečí. Nabádala ho k tomu odvaha, kterou se zdarem všeho se odvažoval při svém vyvoleném zaměstnání a ta jistota, kterou vše dokázal, protestovala proti jakékoli zbabělosti, jednala-li se o dosažení nějakého úspěchu. Neuvažil dobře, že vyhověti takovému záhadnému dostaveníčku vyžaduje více opatrnosti, obzvláště nachází-li se v postavení detektiva, na jehož život takový desperát, jako Ryan, jest přímo posedlý. Dle všeho asi Ryan by stěží se odvážil k Hodkově vraždě v takovém veřejném a posvátném místě, jakým byl kostel sv. Ignáce, ač tady s jistým zdarem mohl k jeho odstranění býti použit ten fakt, že i Hodek byl přesvědčen o možnosti útoku Ryana v tomto místě. Mohl tedy Hodek býti tam lehce překvapen a nějakým nenápadným způsobem odstraněn, jelikož Ryan

byl schopen činů neočekávaných. Hodek pohlédl na hodiny nad krbem umístěné a puzen k tomu svou odvahou, dospěl k náhlému rozhodnutí. Jak učinil již několikrát, odhodlal se i teď, bez ohledu na svou bezpečnost, dodržeti podmínkám požadovaným anonymním přítelem a když naposled přehlédl ten záhadný dopis, přišel na něco co ho zarazilo. V dopise nenacházela se podmínka, kterou zapovídan mu byl ochranný doprovod při návštěvě kostela. Pisatel nedbal, dostaví-li se pod ochranou policie, nebo doprovodem svým soudruhů.

Lstivý útočník by jistě podobnou podmínkou usnadnil si svoje přeapadení a nevypádal by se nebezpečí býti ohrožen při takovém odvážném podniknutí. To rozhodlo, že Hodek si usmyslil jíti k dostaveníčku sám. Jinak opatrnost by ho nutkala, by nechal se doprovázeti ochrannou hlídkou.

Neznaje pravou příčinu ujednané schůzky, nabyt nyní jistoty, že v kostele nebude ohrožen na životě. Hodek nechodil často do kostela, ale věděl z doslechu, že k návštěvě kostela sv. Ignáce, kam docházela smetánka městského obyvatelstva, musí být patřičně oblečen. — Ale, když kartáčoval si již svůj málokdy používaný cylindr, změnil svůj úmysl. Jelikož nebyl domýšlivým na své náhledy, přepadla ho náhle jenom pochybnost, nedopouští-li se přece jen omylu, jakého propadá každý člověk, důvěruje-li příliš upřímnosti pisatele; což kdyby přec jen Ryan byl autorem dopisu? V tom případě uznal, že čím méně bude nápadným, tím jistější bude jeho bezpečnost. Tak na místě obřadního obleku k pobožnostem v tomto chrámu používaného, použil modrého vycházkového obleku a šedivého klobouku. Má-li Ryan v úmyslu mne napadnouti, nebudu se takovým nápadným způsobem vystavovati jeho kulce! — Nicméně, když již ubíral se k chrámu po Michigan avenue, zasmál se svým pochybnostem. Je-li Ryan odhodlán vystoupiti opět na veřejnost další vraždou ze svého úkrytu v podsvětí, kam utekl se před několika týdny, nevystoupí v podobné akci v neděli ráno na Michigan avenue. K takovému činu vyvolí si Ryan spíše noc a příhodnější místo v městě. Nicméně nevzdával se Hodek ostražitosti a když vstupoval do chrámu, byl bdělým, jako by vstupoval do doupěte prohnatého kriminálního.

Bylo to v sezoně indiánského léta, kdy většina příslušníků tohoto kostela vrátila se již zpět do svých zimních obydlí, ale pěkným počasím této neděle vylákaná byla k vyjízdce na venek k závěrečným week-end golfovým zápasům. Do chrámu svatého Ignáce se toho rána sešla méně než polovina pravidelných návštěvníků, následkem toho neměl Hodek nesnáze při výběru sedadla v dopise vyznačeného. Pobožnost v kostele vedena byla oblíbeným kazatelem a proto přítomní návštěvníci sesedli se co možná do předních lavic, čímž několik řad posledních lavic bylo vyprázdněných.

Hodek vsunul se do poslední lavice na pravé straně kostela a usadil se do krajního sedadla. Napjatě teď očekával nějaké znamení, ale žádné se neprojevovalo. Asi za hodinu na to ubíral se, jaksi rozmrzen opět k východu ze zasmušilého kostela a hotovil se sestoupiti po schodech kostela na chodník sluncem ozářené Michigan ave, kde očekával posměšek nad podařeným žertem, jelikož znal lidi, kteří jevíli náchylnost pobaviti se na útraty svých známých, ale nic podobného se mu tady nejevilo. Zastavil se tedy na chvíli na schodišti kostela a pozoroval se zájmem vycházející návštěvníky, jak přecházeli ho hovořice ve se, nebo krácejíce zadumaně, dle toho, jak na ně působilo kázání. Jelikož nebyl členem tohoto kostela, ač měl široké známosti, nenalezl mezi nimi ani jednoho známého člověka a ač prodloužoval svůj odchod až do doby, kdy poslední návštěvník již dávno byl na cestě k domovu, nedostalo se mu od nikoho pokynu, kterým upoutána měla býti jeho pozornost.

Tak tedy vzdor všem jeho úvahám naběhl asi jen za žert, ale hrozně nepodařený žert. "Ten, kdo ten žert nastrojil, byl spokojen a smál se teď' někde v ústraní svého podařenému žertu a neměl v úmyslu asi vystavěti mne veřejnému posměchu", uvažoval Hodek a při tom pohlédl na své hodinky, bylo-li by dosti času zastihnouti ještě předměstský vlak, aby zbytek neděle věnovati mohl hře golfu. Takových neděl, jako je dnešní, již asi mnoho letos nebude, neboť' příjemný podzim záhy bývá pokažen zimní nepohodou. Na nádraží měl ještě dosti času k posnídávce, nežli vyjel vlak, který dopravit ho měl na venkovní hřiště golfu, kde občas věnoval se oblíbenému sportu přehráti si svých osmnáct jamek golfu.

Zítra nechá někomu v úřadovně prostudovat ten anonymní dopis a uvidí, zdali by se dalo tímto směrem něčeho docílit a do té doby si pustiti ten případ úplně z mysle.

Ale příštího jitra, sotva se probudil, počal ten tajemný dopis opět trápiti jeho mysl. Vždyť nemohl si srovnat v hlavě, aby mu někdo poslal takový dopis jen pro pouhou zábavu, což už by jeho veškerá logika byla tak pochybná, že nerozeznal by žert od vážné věci? Že někdo si vyžádal přítomnost detektiva v kostele sv. Ignáce, muselo míti závažnou příčinu a že ten "někdo" opomenul se nějakým způsobem projevit, nebo vypořádati se s vyzvaným, nevyvracelo nezvratně logiku Hodka, který, jako každý, z nás nerad připouštěl své pochybení. Ta událost na novo zmocnila se celé jeho mysle, která vzpouzela se připustiti, že věc tu nesprávně posuzoval. Aby přišel na jiné myšlenky, zabral se dychtivě do čtení ranních novin a netrvalo to dlouho, co jeho nespokojená mysl upoutána byla jinou významnou událostí, že zapomněl na chvíli úplně obírat se tím tajemným pokynem. Noviny přinášely tohoto pondělí rána velmi zajímavé zprávy: "Signor Mussolini, veliký ctitel castorového oleje, chvástal se jako obyčejně na přední straně listu svou povýšeností a jeho nový záchvat byl použit v tisku k zajímavým rozkladům evropské politické situace. V jednom západním státu obviňována byla administrace, že zneužívá moc svého úřadu pro politické účely. — Německo předložilo demokratickým vládám další požadavky a Francie odhlasovala své vládě malou většinou důvěru, čímž prodloužila na krátko její trvání.

Největší pozorností připoutána byla jeho mysl k zprávě, která ohlašována byla tučným ohlavením na titulní stránce listu. "Clarence Russell byl v neděli ráno zavražděn neznámými vrahy!" Russell byl mladým mužem, který jinak neměl zvláštního významu, ale náhodou byl synem a dědicem jednoho z nejbohatších bankéřů Chicaga. Proto jeho násilná smrt byla sensační zprávou. Jeho vražda byla překvapením, které si zasloužilo křiklavého ohlavení.

Zapomínaje na chvilku své profesionální zájmy, pociťoval Hodek osobní účast na této vraždě, neboť' a mladým Russellem občas hrával golf a starému projednal s úspě-

chem několik případů. Jinak však s Ruselovou rodinou nebyl spřátelen, jelikož Hodek vyhýbal se společností, ale tu rodinu dobře znal. S velikým zájmem proto četl tu sensační zprávu, kterou se rozrušil. Zpráva zněla následovně: "Mladý Russell byl v neděli ráno v kostele sv. Ignáce přítomen bohoslužbám. Po pobožnostech opustil však chrám v průvodu Roberta Wrighta, dopravního magnáta. Kráčíli poslulu severním směrem po Michigan avenue až dospěli k Randolph ulici. Zde stočili se západně, jelikož Wrightův automobil byl zaparkován v garáži, pouze několik kroků vzdálené od Michigan avenue. Po krátkém rozloučení se zde oba rozešli a Russell pokračoval samojediný v chůzi k State ulici. Když na to dopravní ředitel čekal u vchodu garáže na své auto, slyšel ostrou ránu směrem od State ulice, kterou ale, jak vysvětlil zpravodajům a policii, považoval zprvu za zvuk zpětného výbuchu automobilového motoru, nebo za ránu prasklého gumového ráfu. Ale poplašný pokřik ho upozornil, že to byl výstřel z revolveru. Přeběhl několika skoky k nároží State ulice, kde na chodníku, hned za rohem viděl ležeti v krvi mladého Russella. Krvácel z rány na hlavě a na první pohled seznal Wright, že mladý Russell jest již mrtev. Dopravní magnát zavolał o pomoc a policista objevil se na místě zločinu. Během dvaceti minut pak celá policejní pohotovost byla zaměstnána hledáním vraha. Ale do doby, kdy toto ranní vydání listu bylo v tisku, nepřinesla policejní námaha nějakého pozitivního výsledku. Vyšetřování jest stíženo neshodujícím se svědectvím očitých svědků. Ačkoliv nejméně půl tuctu lidí nacházelo se v okolí vraždy mladého muže, žádný z nich nedovedl podati dobrý popis vraha. Celkem sehnáno bylo následující svědectví: "Taxicab objel roh State ulice. Byl řízen mužem v hnědém oděvu, jak tvrdil jeden ze svědků, ale druhý udává, že oděv vraha byl šedomodré barvy. I pokrývka hlavy jest příčinou rozporu. Jeden ze svědků tvrdí, že to byla chauferská čapka s koženým štítkem, jiný že to byl černý měkký klobouk a ještě další dokazuje, že to byla obyčejná soukenná čepice. Oknem auta byla prostrčená ruka s revolverem, padl výstřel a mladý Russell se bez hlesu skácel k zemi; ale pouze jeden ze svědků viděl jak byla vystřelena, ostatní v okamžiku se domnívali, jako Wright, že

to byl odrazný výbuch automobilového motoru. Ale muž, který zpozoroval ruku s namířeným revolverem v postranním okně taxicabu, vykřikl a tímto výkřikem upozornil ostatní chodce na prováděný zločin. Jeden ze svědků pak na to dokonce se rozběhl do ulice a pokoušel se vyskočiti na stupátko taxi, ale byl okupanty sražen k zemi a pohroženo mu bylo zastřelením. — Záhadné auto pak rozjelo se po State ulici k severu a rychle zmizelo, že nikdo z přítomných neměl času si zapamatovati číslo automobilu. Pak následovaly výpovědi příslušníků Rusellovy rodiny, dokazující, že mladý Russell, jak jejich vědomost sáhá, neměl nepřátel. Dodatečně bylo udáno, že Wright se pamatuje, jak jedno taxi zvolna je pronásledovalo po Michigan avenue a předjelo Wrighta, když stál u vchodu garáže na Randolph ulici, očekávaje své auto. Všiml si toho pomalu pohybujícího se auta pouze povrchně a teprve po vraždě ujasnil si, že ta pomalá jízda taxi něco znamenala v tomto zločinu. Ale právě ten fakt, že vrah sledoval mladého Russella, hledaje příležitost ho zabít, zdá se nasvědčovati, že tento zločin nebyl činem nějakého potřeštěnce, ale pečlivě připravovaná vražda. —

"Ale za jakým účelem připravovaná?" To byla otázka, kterou starý Russell předložil Hodekovi toho odpoledne. Detektiv Hodek sotva vstoupil do své úřadovny, když tajemník starého Russella scháňel ho telefonem a žádal ho k okamžité schůzce s bankéřem, kde pak tato věc byla vybírána. Bankéř Russell byl robustní muž s prošedivým plnovousem a hrubými, dosti hustými vlasy. Výraz jeho obličeje byl tvrdý a panovačný. Na svých šedesát let vypadal velmi dobře. Toho odpoledne byl však hrdý ten muž zdrcen a zarmoucen k pláči, nicméně i v tomto zármutku udržoval si úplnou kontrolu svých smyslů a ani jeho obvyklá chladnokrevnost, kterou vyznačoval se při svých obchodních transakcích, ho v tomto trudném okamžiku neopouštěla.

"Nic jiného si nepřejí od vás, pane Hodku, než aby byl vypátrán ten lotr, nebo ta banda, která mi zabila mého hochu" a dodával "nedbám jak dlouho vám to vezme a mnoho-li to bude státi. Žádám jen, abyste nám pomohl toho vraha zneškodniti."

"Bud'te ujištěn, pane Russell, že příčinám se co nejlépe," odpověděl Hodek. — "Měl jsem Clarence rád."

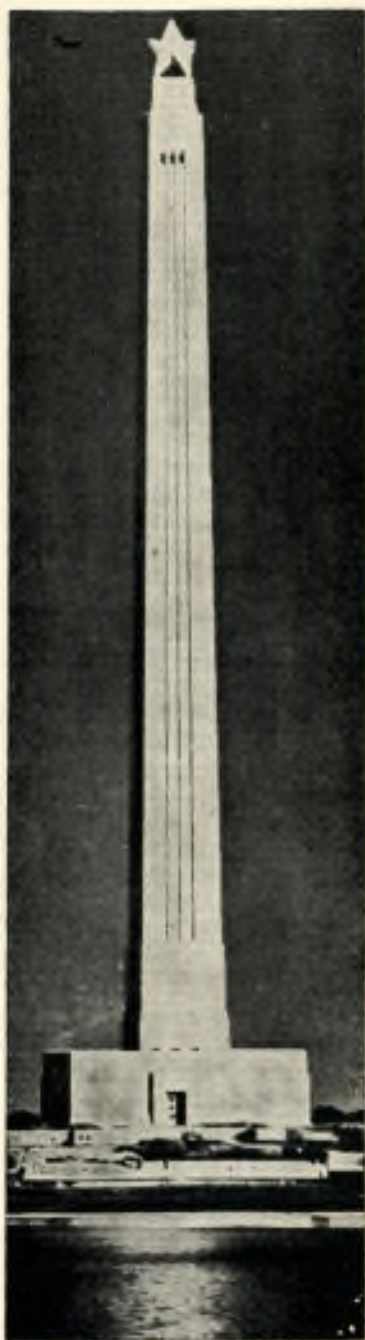
“Každý ho měl rád, kdo se s ním stýkal,” pravil otec. “Clarence byl jedním z nejslušnějších mladíků na světě. Jsem sice jeho otcem, ale kdybych i byl jeho bratrem, neznal bych ho lépe. Byl to správný hoch, neměl žádných nečistých pletek, ani nevedl dvojí život, ničeho nepravého se nedopouštěl. Nebyl sice svatouškem a já bych si ani nebyl přál, aby jím byl, ale byl takovým milým mladíkem, že každý otec s radostí by vítal takového zetě do své rodiny. Nemohu proto pochopiti, jakou příčinu mohl mít ten ničemný lotr, že zbavil ho života na veřejné ulici a k tomu účelu ho stopoval ještě automobilem?”

“To jest těžká otázka, kterou nejsem s to vám dosud zodpověděti,” odpověděl Hodek. “Nežli dospějem k tomuto bodu, musím vypátrati a vysvětliti mnoho jiných okolností.”

“Ah, rozumím vám, jste důkladný a já vám pomohu co jen budu moci, proto se jen neostýchejte na cokoliv vptávat.” — “Použiji vašeho dovolení,” odpověděl Hodek, “jak tvrdíte, nedošlo v životě Clarence k žádné nemilé příhodě, která mohla se státi příčinou msty? Jste si tím úplně jist, pane Russell?” — “Naprosto jist, ač zdá se to býti k neuvěření, že obeznámen jsem byl tak důkladně se životem svého syna, že mohu svou duši vsaditi na toto tvrzení.”

Hodek pokyvoval hlavou. “Dejme tomu, že máte pravdu, tak co je vám známo o jeho chování včerejšího rána?” — “Nevím nic více, nežli co přinesly dnešní noviny,” odpověděl Russell. “Ráno jsme spolu posnídali, Clarence se mně při snídani tázal, půjdu-li také do kostela a já mu namítl, že mám nějakou práci k vykonání. Na to on prohlásil, že půjde tedy do kostela sám a to jest vše co vím.”

“Pak nebudu vás déle unavovati dalšími otázkami,” odvětil Hodek, který opravdu nevěděl již co dalšího by měl vyzvěděti od zarmoucených rodičů. Opustil tedy na to dům smutku, by navštívil Wrighta, ale ani ten důležitý svědek nepodal mu lepšího obajsnění, nežli co uveřejněno bylo v raních novinách. Ani svědkové vraždy nemohli poskytnouti Hodkovi přesnějšího obajsnění této tragedie. Policejní úřad, který vycházel Hodkovi přátelsky vstříc, projevil i tentokráte ochotu přispěti mu všemi informacemi, kterých docílil již v tomto pří-

NA PAMÁTKU TEXASKÉ REPUBLIKY.

Na bojišti San Jacinto, blíže Houstonu, byl na jaře minulého roku odhalen tento krásný pomník, na památku vítězství gen. Houstona a jeho nepatrné armády nad Mexickým vojskem gen. Santa Anna. Bitva byla svedena roku 1836 a jejím výsledkem bylo prohlášení Texasu za samostatnou republiku, která se pak roku 1845 připojila k Spojeným Státům.

padě, ale s vyšetřováním této poslední vraždy dosud daleko nepokročili.

Tak, ač Hodek rozvinul horečnou snahu vniknouti hlouběji do toho vražedného případu, nepadařilo se mu do večera daleko postoupiti a nedostalo se mu ani pokynu, kterým usnadněno mohlo býti jeho vyšetřování.

O jedné věci však nabyt nezvratných důkazů. Starý Russell se neklamal stran chování svého mrtvého syna, tuto skutečnost dotvrdil rozmluvou s několika důvěrnými kamarády mladého muže a přesvědčil se, že k této tragedii nedošlo následkem nějaké pletky, nebo nečestného závazku. A pak, když pozdě v noci unaven připravoval se doma k odpočinku, probleskla mu utýranou myslí vzpomínka na ten anonymní dopis, který obdržel v sobotu večer a počal na novo uvažovati.

„Měla tu býti snad nějaká souvislost toho tajemného pokynu s vraždou Clarence Rusella? Ač usilovně přemýšlel, nenacházel nějaké spojitosti a pozbýval již víry, že dalším pátráním se zjistí příčina tohoto vražedného útoku. V myšlenkách dospěl až k tomu, že Russell by asi zastřelen bez příčiny a k vraždě došlo asi omylem a toto poznání posloužilo mu k dalšímu uvažování. Jakým omylem byla zaviněna Rusellova smrt? Nebyla ta kulka co ho sklátila určena někomu jinému? Theorie podobné náhody však neměla podkladu, byla neudržitelná, jelikož sám Wright dosvědčil, že vrah je sledoval v taxi, když ubírali se společu po Michigan avenue a Randolph ulici a střelil Rusella až teprve, když se oddělili. To zřejmě dokazovalo, že vražda byla namířena pouze na Rusella. Takové rozvážlivé vyčkávaní, nežli přistoupeno bylo k provedení vraždy dokazovalo, že zločin ten nebyl činem náhlého šíleného pohnutí, ale připravovaným zločinem. Ač panuje zdání, že nebylo tu příčiny, pro kterou někdo by se připravoval usmrtiti Rusella, byla to přece jen ujednaná vražda. Jest třeba jen najíti příčinu, proč namířena byla na toho mladého muže. Byla-li ale smrt přivoděna Rusellovi omylem, pak přihodil se tento omyl pouze neztotožněním obětí.

Byla to tedy připravená vražda, ale byla připravována pro někoho jiného!

Pomalu docházel Hodek svou teorií k určitému výsledku, který použil pak za

opěrný bod k dalšímu pátrání za neznámým vrahem.

V Chicagu té doby byla osoba, která stála v cestě Ryanovi a které následkem toho hrozilo odstranění. Mohlo snad býti takových osob nepohodlných více, ale v tomto okamžiku měl Hodek na mysli jen jednu osobu. Byl to on sám. A byl také žádán účastniti se včerejších bohoslužeb v kostele sv. Ignáce, což nemohlo se státi, že někdo si ho zmýlil za Rusella? Mnoho se s Russellem nepodobovali, vyjímaje toho, že oba byli štíhlými, snědými muži prostřední výšky.

Na každý pád, byť by tato stopa neměla silnějších podkladů, byla hodna k uvažování. Ostatně byla to jediná theorie, která byla v tomto případě ohodnocená.

Za tímto účelem odebral se Hodek hned následujícího rána do kostela sv. Ignace a měl tam rozmluvu s kostelníkem. Kostelník se přesně pamatoval, že viděl mladého Rusella vstoupiti do kostela. Přišel trochu pozdě a proto, jelikož snad nechtěl rušiti pobožnost, usedl na místo do rodinné lavice v předu umístěné, prostě do zadního sedadla nedaleko vchodu do kostela.

„Ukaž mi to sedadlo,“ dožadoval se Hodek. Kostelník mu ho ukázal, bylo to krajní sedadlo na konci levého pořadí lavic. Aby se přesvědčil, že paměť ho neklame, přečetl si Hodek znovu ten anonymní dopis a shledal že jeho paměť jest správná. V dopise bylo mu přece jen nařizováno, by usedl do posledního sedadla na pravé straně pořadí lavic.

Což jestli to byl cizí zjednaný vrah, který dosud neznal Hodka, ale kterému byl dán jen zběžný popis vyhlédnuté oběti a za účelem přesnějšího zjištění oběti, bylo mu naznačeno, v kterém sedadle kostela detektiv bude se nalézati, což k varování omylu osoby by úplně postačilo.

Ale dopustí se muž k vraždě odhodlaný takového strašného omylu, aby popletl si rozdíl mezi levou a pravou stranou?

„Ale proč nevyslali k tomu nějakého chlapa, který tě zná?“, tázal se Hodka jeho příručí Rocco, Italo-Američan, který byl Hodkovi při jeho pracích nejlepším pomocníkem.

„Pro vraha, který mě zná, nebylo by třeba prováděti tolik věcí k vůli mému zjištění, aby věděl, v které lavici jsem usa-

zený," poučoval ho Hodek. "To ale nevy-
světluje mou otázku," namítal Rocco. —
"Dobrá, pokusím se tedy ti to vysvětliti.
Předpokládejme tedy, že Ryan se připravoval
mne vraždou odstraniti a za tím účelem
poslal mi, neboť se postaral o to, aby poslán
mi byl ten anonymní dopis. Věděl, že do-
stavím-li se, přijdu se svým obvyklým prů-
vodem svých příručí. Ryanovu bandu zná-
me každý z nás jako staré známé, ač mu-
sím připustiti, že poslední dobou doplnil si
svůj gang novými členy. Ale i takový nový
chlap byl by nápadný, jelikož Ryana se již
dávno přidružuje nejlepší společnost, která
nevábí již dobrodružné mladíky lepších kru-
hů. Přidružují se ho teď již jen rabijáci a
lupiči z povolání. Takový typ mužů však
snadno každý rozpozná a poznal bych ho i
já. Proto bylo třeba k mému odstranění
zjednatí cizího člověka typu, kterého by-
chom nepodezírali."

"Ale ty jsi právě tvrdil, že nemá již
schopnosti získati si novou sílu takového
druhu," namítal Rocco. — "Však právě my-
slím na to, co jsem tvrdil, ale v Chicagu
nacházíme ještě jiné druhy lidí, které ani
ty, ani já bych nepovažoval za zjednané
vrahy, muže, které jsme v těchto kruzích
dosud neviděli a které následkem toho ne-
máme v podezření." — "A jaký druh mužů
by to mohl býti?" ptal se Rocco. Hodek
vzal do ruky ten anonymní dopis, znovu
se do něho zahleděl a pak s úsměvem od-
pověděl příručím: "Rocco, muž kterého
hledáme — muž, který zabil Rusella — jest
bývalý herec a nepochybně i bývalý typi-
sta, nebo tajemník úřadovny. Možná, že
nebyl ani hercem, ale rozhodně měl co dě-
lati s divadlem." — "Ty žertuješ" odpověděl
mu Rocco s úšklebkem. — "Nikdy za mého
života netvrdil jsem něco tak opravdově,
jak prohlašuji toto mé přesvědčení." — "Ale
jak jsi přišel na tento nápad?" tázal se
udivený Rocco. Hodek se pousmál. "Je to
sice mé přesvědčení, ale mohu se i šeredně
mýliti a mýlím-li se, nechci, aby se pak
někdo vysmál mým důvodům. Zavolej ú-
střední policejní stanici a zeptej se, je-li
tam poručík Welch a může-li mi věnovat
půl hodinku svého drahocenného času."

Rocco vykonal jak bylo žádáno. Poru-
čík Welch byl na stanici a s radostí se
uvoloval mluvit s Hodekem a také ho oče-
kával. Když Hodek za deset minut na to
vstoupil do jeho úřadovny, zdvihl se ze své

pohyblivé židle a podával mu s úsměvem
ruku.

"Tak co máte dnes na srdci?" tázal se
Hodka, když zavíral za ním dveře své úřa-
dovny.

"Russellův případ!" odvětil Hodek. Poli-
cejní úředník na tuto odpověď stáhl vážně
ústa a pohladil si masitou rukou svou kula-
tou bradu. "Každý schopný muž naší poli-
cejní pohotovosti je na tomto případě za-
městnán," odvětil vážně, "a jak pozoruji,
zjednal si starý Russell na to i vás Hodku?"

"Ano, zjednal," přisvědčil Hodek. "Tak
co mohu pro vás učiniti? Bůh mi svědkem,
že nepřejem si nic jiného, než vypátrati to-
ho vraha, který to provedl a ani nedbáme,
kdo za to vypátrání pak sklízeti bude slá-
vu." — "Poručíku, jste dosud obeznámen
s divadlem Rialto, jak býval jste znám v
starých zlatých dobách, když byl jste serge-
antem na Halstedské stanici?" tázal se jej
Hodek. Welch se zašlebil. "Dostávám do-
dnes listky na každou novinku co tam mají."

"Hledám bývalého herce, nebo ředitele
divadla, který jest rovněž zručným typistou
na psacím stroji," pravil na to Hodek. "Ha
ha, to jest ale otázka, venku za Melrose
Parkem nakupeno jest několik stohů sena,"
smál se Welch, "pojd'me tam a hledejme v
nich jehlu."

"Snad to nebude ani tak těžkým pro-
blemem," namítal Hodek. "Možná, že vy
na to tak pohlížíte, ale každý herec, který
se neuchytil zcela na jevišti, jest nucen se
přiživovati různým jiným zaměstnáním, aby
nezahynul hladu a více než polovina tak-
ových umělců má ještě jiné pravidelné za-
městnání."

"Nuže, snad mohou trochu usnadnit vám
ten můj požadavek," udobřoval ho Hodek.
"Dejme tomu, že svěříte mi seznam všech
herců a lidí, kteří mívali spojení s divadlem,
ale kteří vedení jsou na seznamu přestup-
níků zákona a pro jistá provinění byli ve
vyšetřování, nebo odsouzení — řekněme tak
asi dobou během posledních deset let. Jak
dlouho by to vzalo pořídití takový výkaz?"

"Asi několik hodin," odpověděl Welch,
"a podobenky si přejete také?" Hodek přis-
vědčil a dodal: "Ještě něco. Nalezne-li
v seznamu člověka co hledáme, naříd'te pak,
aby ten podezřelý muž byl pod přísným
dozorem a oznamte mi dle možnosti, kde se
ten chlap nyní zdržuje."

"Já myslím, že jste se zbláznil," chechtal se Welch, "ale vyhovím vašemu přání a udělám vše, co budu moci." Držel také své slovo. Neuplynuly ani tři hodiny od doby, co opustil Hodek policejní stanici, když přinesl policista do úřadovny "Hodek Agency" celý balík podobenek a sepsaných rekordů vypodobněných mužů. Hodek okamžitě zapřál všechny své zaměstnance do práce třídění obrázků a životopisů znamenitých umělců a za dobu necelé hodiny odložil všechny stranou až na čtyři muže. Jedenkaždý z těchto čtyř herců byl již žalářován, buď pro násilí, nebo jiný zločin a každý z nich použil při útoku smrtící zbraně v úmyslu ublížit, ne-li zavraždit napadeného. Tři z těchto vybraných vystupovali občasné na jevišti, čtvrtý byl cestovním ředitelem malé trupy a režisérem jednoho pokoutního divadla. Hodek s vybranými karaktery se bezokladně odebral zpět na policejní stanici, by poradil se s poručíkem Welchem o tomto výběru.

"Přál bych si vědět, kde nalézají se přítomnou dobou tito čtyři muži," Welch nahlédl do předložených podobenek a pravil: "Kohler," odkládaje jeho podobenku stranou, "zemřel před dvěma roky. Ransky si odbývá svou lhůtu v Joliet. Rohr se nalézá teď v Australii," — "Tak by zbýval pouze Burton, bývalý ředitel a režisér," vpadl mu nedočkavě Hodek do výkladu. Welch se dal do hluchého smíchu a dodal: "A ten chlapík není ani tak těžko k nalezení. Jest nyní majitelem Patio klubu, snad jste o něm již slyšel? Je to strávní dům, kde přenucují herci nižšího druhu. Klub nachází se na jižní třicáté osmé ulici u Wabash ave. Burton ten klub nedávno zařídil. Jest to vlastně jakýsi druh stravovny a noclehárny. Myslím, že lehce tam Burtona naleznete." — "Nuže, podívám se na něho", odvětil Hodek. — "Chcete-li ho zatknouti, mohu to snadno udělati, neboť máme proti němu několik stížností," — "Jen ho nechte prozatím na pokoji," žádal Hodek, čemuž se Welch usmál. "Jak si přejete, ale co vlastně máte s ním za lubem?"

"Přesvědčím-li se, že jest to hledaný chlapík, oznámím vám to v první řadě," pravil Hodek a dodal: "A možná, že to nebude dlouho trvat a bude vás pak potřebovat, prozatím jsem vám mnoho povděčen, poručíku."

Hodek se již toho dne nevrátil do své úřadovny. Odebral se rovnou do svého obydlí, kde věnoval další čas přehlídce Burtonova rekordu.

Tento muž byl v roce 1930 odsouzen pro zuřivý útok na jednoho dělníka na jevišti zaměstnaného, kterého pobodal nožem. Za tento útok byl odsouzen na sedm let do káznice. Dobrým chováním byla mu jeho trestní lhůta snížena na dobu něco přes čtyři roky. Po svém propuštění na svobodu shledal, že připravil se o možnost získati opět místo v divadle a proto stal se výpomocným písařem v úřadovně na La Salle ulici, která zabývala se prodejem bursových akcií. V této úřadovně se vyšínil svou obratností do popředí. Vynikl hlavně velikou zručností na psacím stroji. Svou prudkou povahou ale vyvolával spory se svými spoluzaměstnanci a byl proto propuštěn. — Zastával pak během doby jednoho až dvou let různé kancelářské práce. Když pak otevřel Patio klub, zanechal těch prací na dobro.

Když Hodek tyto informace prostudoval, složil je a s podobenkou vyhledal opětně kostelníka sv. Ignáce, by ukázal Burtonovu podobenku. Kostelník jen na ni pohlédl a hned rozvážně přikývnul hlavou. "Ten člověk byl minulou neděli v našem kostele. Dobře se na něho pamatují, neboť nabízel jsem mu sedadlo v popředí kostela, ale kráčel se mnou jen do středu chrámu a vrátil se zpět do zadu kostela. Povšiml jsem si ho obzvláště, jelikož nezdál se mi býti pravým návštěvníkem kostela, vzdor tomu, že byl důstojně oblečen. Pohyboval se v chrámě jako světák a ne jako pobožný návštěvník, však mi rozumíte co tím myslím." — "Dobře vám rozumím, děkuji za informaci," odvětil Hodek a pospíchal do své úřadovny.

Toho dne k večeru ubytoval se v Patio klubu mladý vaudevilní herec po svém příjezdu z New Yorku do Chicaga. Když zapisoval své jméno a zaměstnání do předložené mu knihy hostů u pultu klerka hotelu, prozradil zvědavcům, že byl po jistou dobu angažován v Orpheu s velikým úspěchem a přijel do Chicaga vyjednávat si další vystupování v nějakém divadle. Mladý herec byl do hotelu uveden bývalým hercem, který nyní nalézal se v Hodkových službách. Oba s velikým zájmem prohlédli si asi půl tuctu plakátů a letáků různých zábavních

podniků a málomluvný host byl přinucen zodpovědět několik dotazů, na které odpověděl správně v jargonu varietních umělců. Byl však velmi nasydlým a proto odkázán byl většinou na svou ložnici, kterou vybral si na předku budovy, s výhledem na ulici.

Tato nemoc byla však pouhou předstírkou, aby nový host mohl nerušeně z okna hlídati Burtona. Tak kdykoli Burton vyšel z domu, byl mladým hercem, připraveným kdykoli vyjít nenápadně na ulici zpozorován a opatrně sledován v každém kroku, při čemž podporován byl několika na ulici rozestavenými muži, s kterými si při chůzi vyměňoval tajemné pokyny.

Takovým způsobem neztrácel nikdy ředitele Patio klubu z dohledu, aniž by pozorovaný tušil, že jest sledován. Nic podezřelého však se tímto opatřením nevypátralo, až třetího dne jeho pobytu v hotelu. Toho dne časně z rána stopoval Burtona do vzdálenosti několika pouličních čtverců, když Burton náhle vstoupil do taxicabu. Ač neměl nejmenšího tušení, že jest sledován, bylo jisto, že učinil tak přece jen z jakési opatrnosti, aby nebyl někým následován.

Bdělý zrak Hodkovy detektivní agentury však ani při této jízdě ho neztratil s očí a stopoval ho z nedaleké vzdálenosti. Nenápadně byl sledován teď vždy připraveným automobilem, obsazeným Hodkovými lidmi, který pro podobnou příležitost byl mladému, herci stále po ruce a měl za úkol ho provázeti při každé vycházce. Tak objeli za ním několik ulic do okruhu asi čtyř mil, nežli Burton zamířil ve svém taxi k opuštěnému domku v zastrčené ulici na severozápadní straně města, kde zastavil. Tam vystoupil a propustil taxi, načež rozhlédl se opatrně na všechny strany, přikročil k předním dveřím, které odemkl si svým klíčem a vstoupil do budovy.

Netrvalo to ani deset minut na to a celé okolí domku bylo obklopeno policií, která obsadila i střechy přilehlých budov. Hodek sám pak s několika vybranými detektivy vedl útok do vnitřku záhadné budovy, když vyraženy byly mocí uzamčené přední dveře.

S revolverem v ruce prodral se první roztržštěnou dveřní výplní do bohatě vypravené před síně, kde na něho hleděl překvapením ohromený Burton s dvěma sousedy.

"Co je to za způsob," vyrazil se sebe Burton, při čemž jeho drsný pohled zakřiven byl výrazem trapného překvapení. "Co tu hledáš, Joe," opakoval mírněji, nazýváje Hodka jménem, kterým byl navyklý oslovovati neznámé mu lidi.

"Jsem detektiv Hodek," představil se mu oslovený, "...a pohneš-li se, Burtone, dostaneš své!"

"Co to ale vše znamená?" horlil Burton, vystavoval touto otázkou dobře svou nevinnost.

"Opatřil jsem si vzorky tvého typování," odvětil Hodek, "které se tak krásně porovnávají s dopisem, který jsi mi poslal minulou sobotu a proto tě, Burtone, zatýkám pro vraždu Clarence Rusella."

Ode dveří vedoucích z před síně do světlice ozval se teď slabý šramot. Hodek měl sotva času, aby se obrátil a zahlédl robustní postavu Ryana. Jeho pozornost upoutána byla na rozsachanou hřivu červených vlasů kriminálního, která jevila se jeho zraku jako plamenná tvář. A dojem ten zesilován byl kouřem, který jako by vystupoval z jeho rudých vlasů a tímto kouřem probleskovaly plameny, které zdály se ožihávati i dveřní rámy. Byla to naprosto ta nejpodivnější sensace Hodkova života, jelikož nikdy před tím by byl neuvěřil, že někdo by mohl míti žhavé plameny za své vlasy. — Tato věc, tak k víře nepodobná oslepila jeho oči, neboť ty plameny vyšlehly až k němu. Jeden plamen zasáhl ho v líci a druhý pálil ho na straně těla; a to bylo poslední jasné uvědomění, na které se Hodek upamatoval, když přiveden byl v nemocnici k vědomí po zatčení Ryana a jeho gangu policií, které provedeno bylo na to bez dalšího krveprolití.

Teprve za čtyři dni na to dostalo se Hodkovi podrobného vysvětlení z Roccova vypravování, jak celá ta věc se odhyla.

Leže v posteli s obvázanou hlavou a s dalším obvazem svých beder, naslouchal Hodek Roccovu vypravování, jak zatčení Ryana a celé jeho bandy bylo dokončeno.

"Když pozornost tvoje byla upoutána na Ryana, vytasil Burton rychle svůj revolver, ale než mohl ho použiti, vyrazil jsem mu ho z ruky svým výstřelem, při tom jsem ho pozoroval, jak Ryan na tebe dvakrát vystřelil, proto okamžitě jsem druhou ranou ho zneschopnil k dalšímu boji. Kulka, kterou zasáhl tvou hlavu, tě pouze poškrábla

v obličej, ale druhou přerazil ti žebro. Klesl jsi k zemi, co já svým výstřelem jsem zasáhl Ryanovo zápěstí, že pustil revolver na podlahu. Ale věř mi, že ten chlap pak i s jednou, zdravou rukou dal nám více práce, nežli celá jeho zbývající banda dohromady, ale zdolali jsme je a teď sedí s Ryanem pohromadě ve vězení. Jen jednu věc nemohu do dnes pochopiti boss, jak jsi vypátral, že Ryan se v tom domě ukrývá? To nemůže pochopiti ani policie."

Hodek se slabě usmál: "Já to také určitě nevěděl, Rocco, ale měl jsem jakési tušení, že pomocí Burtona ho nalezneme."

"Ale jak jsi přišel na Burtona a proč jsi ho měl v podezření, to je mi nepochopitelné!"

Hodek se opět usmál: "K tomu jsem nedošel jen tak lehce. Byl to ten anonymní dopis, který trápil mou mysl k dlouhému uvažování a na konec mi vnukl myšlenku, kterou shledal jsem za dobré následovati. Bylo mi nápadné, že mladý Russell byl stejnou dobu v kostele sv. Ignáce, na kterou i já byl obeslán anonymním pisatelem, načež byl zastřelen na ulici neznámým vrahem. Napadlo mne ihned, že zavražděn měl jsem býti vlastně já, jenom některé věci nemohl jsem si srovnati v úvahu, kterou příčina vraždy byla by objasněna. Jednou z těchto věcí, kterými byl jsem dotvrzován, ale i popleten ve svých úvahách, byla jistota, že mladý Russell té neděle, nežli byl zastřelen, nacházel se v kostele, v témž čase, na kdy i já byl tajemným pisatelem vyzván k návštěvě stejného chrámu. Nežli došlo k té tragedii, seděl jako já v poslední lavici, ale na konci levého pořadí lavic tohoto kostela, kdežto já byl určitě vyzván usednouti do poslední lavice pravého pořadí lavic stejného chrámu. Byl-li na to zavražděn někým, kdo pokládal ho za mou osobu, musil si zmýliti právě křídlo lavic s levým pořadím. Nemohl jsem ale připustiti, že by při takovém vážném podniku, jako je vražda člověka, mohl zjednaný vrah dopustiti se takového omylu a zapomenouti, na které straně lavic sedí označená oběť zločinu a proto byl jsem nutkán hledati zločince takového — který dle svého domění řídil se správně označením v dopise vyžádaným a dle něho pak připravil se odpraviti mne — a pouze z jistého důvodu dopustil se omylu, že zaměnil si v kostele stranu pravou s levou. Takového omylu mohl se dopustiti

dle mého názoru pouze herec, nebo někdo kdo delším zaměstnáním na jevišti nějakého divadla navykl si dělití hlediště obráceně, nežli jak my ho dělíme."

"Ale proč by ho dělil jinak?" tázal se Rocco nechápaje dobře výkladu.

"Protože herec, navyklý stále hleděti z jeviště do hlediště, nazývá v prostoru hlediště PRAVOU stranou část, kterou my považujeme za levou a obráceně, jelikož rozdělujeme hlediště směrem jak hledíme k jevišti. Však i mapky mnohých divadelních sedadel jsou označeny takovým způsobem, ač dle našeho názoru mělo by to býti označeno obráceně. Já tedy dle návodu anonymního přítele zasedl jsem v kostele poslední sedadlo na pravé straně, ale čelem ke kazatelně a Burton zabil na to muže, který zasedl poslední sedadlo na pravé straně, ale směrem, hledíme-li od kazatelny na shromáždění. Dle toho jsem usoudil, že vrah musel býti profesionálním hercem, nebo jiným divadelním zaměstnancem, jelikož by nikdo se podobného omylu, při tak vážném činu nedopustil. Pak takový člověk, který nechá se najmouti k vraždě neznámého bližního, který mu ničím neublížil, musí býti vyvrhelem lidské společnosti se zločineckou minulostí a takový jest obvyčejně registrován v seznamu trestaných a podezřelých osob s jinými zločinci. V mnohých případech, podá-li svědectví jen povrchní popis pachatele, poslouží tento policejní seznam a podobenka k vypátrání pravého vraha, ale v našem případě jsme podobného svědectví postrádali. Došel jsem k přesvědčení, že k mému odstranění nemohl býti použit známý zločinec z Ryanova gangu, jelikož by byl námi lehko poznán. Byl k této vraždě obstarán Ryanem tedy člověk, kterého neznáme, ale musel to býti chlap ke všemu odhodlaný, se špatnou tedy minulostí. Nebýti jeho omylu, kterým poskytl mi stopu k vyšetřování, nikdy by snad za tento zločin nebyl vypátrán. Nikdo nedovedl vraha popsati a nebylo ani jiných stop, kterými vedeno mohlo býti vyšetřování. Byl tu pouze ten anonymní dopis a ta mylka v kostele. Ta mylka přivedla mne k přesvědčení, že pachatel musel býti bývalý herec se špatnou minulostí. Viděl jsi pak, jak pátrali jsme po herci v rekordech kriminálníků."

Rocco si zahvízdl překvapením. "Boss, ty jsi sedmý div světa. Ale jedna věc ještě

jest mi nejasná, proč hledal jsi mimo herce ještě typistu?"

Hodek lehce pokrčil rameny a odpověděl: "Ten tajemný dopis byl tak pěkně a pravidelně na stroji napsán, že pouze dobrý typista byl schopen tak čistou práci vyhotoviti."

"A pouze jiný expert byl sto tak jistě vypátrati pachatele," zajásal Rocco. "Ale dle čeho jsi nabyl naděje, že Burton nás dovede do hnízda, kde ukrýval se Ryan?"

"Očekával jsem, že Burton, byli-li jak jsem předpokládal novým členem Ryanova

gangu, bude se co nejdříve hlásiti k novému svému šéfu. Byl tak úzkostlivým a opatrným při svých vycházkách, aby nezavdal příčiny k sledování, že docházel jsem jistoty, že nás jednou zavede k úkrytu Ryana, po kterém již tak dlouho pátráme. Ta věc se nám poštěstila, ač jsem měl při tom štěstí na mále!"

"Měl jsi štěstí jako obyčejně a při tom dosáhl jsi vážnosti a obdivu nejen ve veřejnosti, ale i u policie, a to už také něco znamená!" —

Za živa pohřbený

Napsal Jaroslav Kurka.

O známé plzeňské pivnice v Praze zarazili večer po desáté hodině dva pánové: jeden neveliký, obtloustlý, pěkně vzhůru vyhrnutých knírků v prorůžovělém lici dobromyslného vzhledu, z něhož za zlatými brejlemi mžouraly potutelně hnědé oči, dobrý třicátník; druhý dlouhý, kostnatý, snědý, plných vousů, černých, jiskrných očí, jehož záda netížily posud ani celé tři křížky. — Prvý byl Jiří Peloušek, poštovní úředník v Praze, od nedávna ženatý, druhý byl jeho novopočený švagr Jaroslav Jiránek, technický asistent cukrovaru v Březanech, posud svobodný. Přišli právě z premiéry původní novinky "Tažní ptáci", o jejichž přednostech i slabínách ještě živě rokovali, když číšník před ně postavil po sklenici zlatožlutého moku s parádní bílou čepečkou.

Po chvíli uvědomil si pan Peloušek najednou, proč vlastně cestou z divadla do pivnice zarazili, zdvihl sklenici, zamžoural po ní zamilovaně očima a vyzval pana Jiránka příjemným barytonem:

"Ťukněme si, švakře!"

Tento vyhověl mu s ochotou uznání hodnou tak energicky, že byla toho okamžiku v obou sklenicích tuze malá dušička.

"Vid', Jaroslave," mýnil dobromyslně pan Peloušek, když byl do vyprahlého nitra poctivou polovici piva přestěhoval, "o takovém chlástku se vám v Březanech jistě jakživo nezdálo?"

"Fuj," odplivl pan Jiránek s odmítavým pohybem pravice, "ani mi na ty naše patoky nevzpomínej. Věř, že tohle Pražákům nejvíce závidím. Míváme sice u nás v hospodě taky za uherský měsíc plzeňské, ale to jsou Cleyovy diamanty proti pravým. Napínáváme vždycky hostinského na skřípec, abychom z něho vynutili doznání, zdali míchá obyčejné s plzeňským nebo opačně, ale naše námaha jest marná; ten chlap své obchodní tajemství nevyzradí, i kdyby nůž na hrdle cítil."

"Vy venkované nemáte nám co závidět," zubil se potměšile pan Peloušek; "máte bohatou náhradu za falšované pivo v nefalšovaném, zdravém vzduchu, ozónem kořeněném, v krásné přírodě, která své nikdy nestárnoucí vnady —"

"Dej si zahrát," přerušil ho pan Jiránek, "já té přírody nejvíc užiji, při tom smradu ze řízků."

"Jste vy na venku páni, když vám i řízky smrdí," poškleboval se pan Peloušek, "mně naopak vždycky líbezně voní, když mi je Márinka strčí pod nos."

“Mám těch zápachů v továrně za den vždycky plný nos i plný žaludek, div že se mi na ruby neobráť,” huboval pan Jiránek, “a večer si jej mám spraviti všelijakou brečkou, které hostinský nadává pivo. — Darmo mluvit.”

Máchnuv rukou nasadil energickým pohybem sklenici k ústům a po důkladném doušku, jímž nepříjemnou upomínku spláchl pokračoval:

“Mne osud pronásleduje. Když jsem tu v Praze studoval, nemohl jsem pšenišské pít, protože mně má měsíční apanáže stačila sotva na obyčejné, a teď dostal jsem se do takové čertovy díry, kde v Sahare nudy a štrapace marně toužím po občerstvující pšenišské oáse.”

Další hovor stočil se pak na studentské vzpomínky, jichž nevyčerpatelnou zásobu oba pánové z příhrádek paměti vyndávali a oprašovali. Poslední z nich dovolíme si reprodukovati, poněvadž by bez ní naše vidka uvázla na suchu.

“Měl jsem známého kollegu, který studoval stavitelství,” vypravoval p. Jiránek; “hezky hoch, huba mu jela jako brus, ale každým coulem flamendr. Holky, pivo a karban byly jeho tři stěžejní ctnosti; že se přece obstojně studiemi protloukal, měl co děkovati svému velikému nadání a ducha přítomnosti, která ho ani v nejkrutičtějších okamžicích neopouštěla. Peníze, jež mu důvěřivý otec posílal, rozplývaly se mu v rukou jako sníh na sluníčku. Janzákovi se vedlo jak Honzovi, jenž šel s rancem buchet do světa; ale když dojedl buchty, bylo zle.”

Zde učinil pan Jiránek přestávku, za níž putovala sklenice se stolu k žízňným rtům.

“Pojednou stihla Janzáka hrozná rána, zrovna pět měsíců před ukončením studií,” pokračoval. “Otec jeho, dosti zámožný obchodník, octl se mimo nadání v konkursu a stal se žebrákem. Janzák byl rázem beze všech prostředků k dokončení studia. Přilít ke mně jako splašený s prosbou, abych ho zachránil. Věděl, že jsem právě dostal od strýce darem dvě stovky na cestu do Německa, kdež jsem se hodlal v chemických továrnách poohlédnouti, prve než bych někým vstoupil do praxe. Že jsem měl chlapa rád, půjčil jsem mu ty peníze, ač jsem se loučil tuze nerad se zamilovaným svým záměrem. Děkoval mi velice a sliboval svato-svatě, že mi je splatí, jak jen bude moci.

Jsou tomu čtyři roky, ale Janzáka jako by země pohltila; nemám za tu dobu od něho ani řádečku, ani své adresy mi neoznámil. Mrzí mě, že jsem se v taškáři tak zmýlil. Ted' by se mi ty peníze k mé dovolené hodily jako kabát k rukávům; vyletěl bych si za ně do světa, abych něco poznal a zkusil, nežli zplesnivím v té ostudné díře. Co pak je do člověka na peci vyváleného.”

Sotva pan Jiránek svou historku dopověděl, ujal se hovoru starý pán u blízkého stolku si hovící, jenž posud zdánlivě čtením novin byl zaměstnán.

“Odpusťte, pane, že mimoděk vyslechl jsem vaše vypravování; známé jméno, jež zavadilo o můj sluch, přimělo mě k pozornosti. Slyšel-li jsem dobře, jmenoval se váš známý Janzák?”

Pan Jiránek přisvědčiv pohlížel tázavě na starého pána, jenž pokračoval:

“Snad vám náhodou posloužím; mladý pán toho jména bydlí v též domě co já. Je-li líbo, račte si poznamenat adresu: Spálená ulice, č. 78, třetí poschodí. Blížšího o něm nevím nic.”

Jiránek poděkoval starému pánovi, jenž zase do novin se zabral, a zapsal si udanou adresu.

“Je to náhoda,” poznamenal pan Peloušek, “možná, že se přece do světa teď vypravíš.”

“Prozatím ještě si velkých nadějí nedělám, mně je nejmilejší holub na talíři, a tenhle ještě lítá Bůh ví kde,” mnil Jiránek. “Kdo ví, kolik set Janzáků po Čechách běhá; divil bych se velice, kdyby mi zrovna ten můj vběhl do rány.”

“Proč ne, všechno je možné. Zítra ho pocti visitou a je-li to ten pravý, vyskočí jistě radosti z kůže.”

“Víš co, Jiří,” ukončil rozhovor o tomto předmětu Jiránek, “dnes již si tou skrývačkou netrapme hlavy a — při tom již pořádně zív — pojďme domů, stýská se mi po posteli.”

Pan Peloušek souhlasil. Za nedlouho odvážel Morfeus pana Jiráňka za hlučného chrápotu rychlovlakem do Paříže. —

Bila právě osmá, když se probudil; pan Peloušek byl již za vezdejším chlebem odešel. Ospalec ještě chvíli se protahoval a zívál; liboval si, že si může dnes do vůle pohovět, kdežto ve službě bylo mu den co den o půl šesté s postýlkou se rozžehnat. V tom si však vzpomněl na Janzáka; vy-

mrštil se z postele jako losos a za několik minut seděl již ve vsi parádě u snídaně, po níž bez odkladu zamířil do Spálené ulice.

Na schodech z druhého poschodí do třetího spatřil pána právě byt opouštějícího; v okamžiku zjistil v něm svého bývalého druha Janzáka. Mýlka byla nemožná. — Pravda, jeho postava připadala panu Jiránekovi trochu mohutnější a jeho obličej byl opálený a zarostlý, kdežto Janzák minulosti honosil se hladkým bílým límcem, knírky a muškou, ale přes to tak nápadná podoba — jakž by ho na první pohled nepoznal, třeba za ta čtyři léta, co se neviděli, drobátko se změnil.

Pan Jiránek měl hnedle plán pohotově. Poněvadž schody byly osvětleny oknem za jeho zády, nemohl býti od Janzáka na schodech poznán. Situace byla příznivá — uhoď na něj až v bytě, přepadne lišáka v doupěti.

Pozdraviv tázal se pohněvaným hlasem:

"Prosím, nebydlí zde nějaký p. Janzák?"

"To jsem já," odvětil tázaný a otevíraje dveře dodal: "Račte vstoupit."

Hlas, ač o něco drsnější, poznal pan Jiránek ihned. Sotva vkročil do pokoje, prostě po mládenecku zařízeného, popadl pravici Janzáka za rameno a spustil hlučně: "Tak co, Janzáku — znáš mě ještě? Jsem Jiránek."

V očích osloveného kmitl se blesk a tvář zbrunátněla poněkud, ale za okamžik nabyl obličej zase předešlého výrazu. — Ustoupiv o krok pravil klidně:

"Promiňte, pane — to je mýlka."

"Jaká pak mýlka," hovořil důrazně pan Jiránek, "vzpomeň si přece, Emane, před čtyřmi roky jsme se spolu něco nachodili."

"Ach tak, nyní pochopuji, ráčíte mě mítí za Emanuela Janzáka, to se mi přihodilo již několikrát, protože jsem nebožtíku Emanovi velice podoběn; jsem jeho starší bratr Karel."

Panu Jiránekovi vzešlo světlo. Tedy Eman umřel a před ním stojí osoba jemu docela cizí, ač Emanovi nápadně podobná. Byl by chtěl přísahat, že je to Eman, a zatím — — —

"Tak Eman je již nebožtíkem?"

"Již dva roky," odpověděl pan Karel Janzák; chud'as — rychle žil, brzo dožil. Varoval jsem ho často, ale bohužel, výstrahy moje padaly na skálu; však jste ho znal.

Hoch dobrého srdce, jakých je málo: byl by se s každým o všechno rozdělil, ale trochu lehkomyšlný."

"Ovšem, ovšem," svědčil pan Jiránek, "škoda jeho ho, chudáka — takové vlohy."

"Měl mnoho hříven, ale zakopal všechny," pronesl pan Karel Janzák tónem truchlivým, klopě oči k podlaze, "zvláště ten karban, d'ábelský karban byl příčinou jeho zkázy. Pane, jenž jste byl zajisté jeho upřímným přítelem, nedovedete si ani představití, jakou lítost jsem pocítoval, vida nešťastníka po srážu do propasti se řítit, aniž bych mu mohl pomoci. Ta rána, věřte mi, posud pálí; srdce mi krvácí, když si na něj vzpomenu."

Zřejmě hluboce dojat zakryl si pan Karel Janzák rukama oči...

Pan Jiránek ctil dojemnou bolest truchlícího; vyjevil mu upřímnou soustrast, dal srdečné "s Bohem" a odešel. Na chodech uslyšel podivné, neartikulované zvuky, násilně zadržované — — Ubohý Karel! —

Jan Jiránek nebyl po celý den v dobré míře: s uletlou dušičkou lehkomyšlnosti soudruha zatřepotala křídélky zároveň naděje na veselou cestu do širého světa...

Aby se povyrazil, navrhl pan Peloušek, aby se dnes podívali do Variété; ale všechny ty jeho atrakce nedovedly rozptýliti podivné myšlenky, které se v hlavě páne Jiránekově jako hrozná mračna honily.

"Do tebe dnes pranic není, Jaroslave," vyjádřil se pan Peloušek cestou z Variété, "jsi jako učen."

"Víš co, Jiří," řekl Jiránek, "není-li ti proti myslí, zavedu tě do naší studentské hospůdky, kde jsme s Emanem časem rádi poklábosili; je to přirozené prostředí vzpomínek, které mě dnes zabavují."

Pan Peloušek ochotně přijal návrh švagrův. Prošli několika ulicemi a uličkami, až se octli v učené klenuté místnosti, v níž hustým závojem dýmu při třepotavém světle plynových plamenů bylo lze pozorovati množství hostů v nejrozmanitějších pozicích v proudu nenucené zábavy. U stolu na protějším konci za hradbou 'čumáků' sedělo několik karbaníků, kteří všicku pozornost věnovali svému líbeznému řemeslu; chvílemi zalétlo odtud některé hlasitěji pronesené slovo do zmatené směsice hlasů a zvuků.

Oba pánové dostali místo blízko hráchského stolu. Snad dobrý nápoj, snad ruš-

ný život v hospůdce, nejspíše však obojí přivedlo pana Jiráňka do lepší míry; zabavili se příjemným rozhovorem. V tom zaletělo k nim od hráčekého stolu zvolání:

“At’ na to padne Moučková pretenze!”

Pan Jiránek vylítl se židle, jako by ho byl někdo šidlem bodl.

“Slyšel’s to, Jiří? Bud’ je to Eman nebo jeho duch. Tohle bylo jeho pořekadlo.”

“Protože Eman je nebožtíkem, je to jistě jeho duch,” dovozoval pan Peloušek; “jdi se na něj podívat.”

Pan Jiránek vmísil se nepozorován mezi čumáky, a vrátil se za minutku k svému spolubesedníku.

“Je to Karel Janzák,” ohlásil mu výsledek svého pozorování.

“Pěkný ptáček,” usoudil pan Peloušek. “Poznal na bratrovi, kam to čertovo řemeslo vede, a přece karbaní taky. Snad je to u nich v krvi.”

V tom zvolal kdosi u karbanického stolu: “Emaně, zaplat’ labetu!”

A týž hlas, co prve, pronesl s šibeničným humorem:

“Tu to máte, at’ na to padne Moučková pretenze!”

Pan Jiránek se vzb chopil se zat’atými pěstmi. “Chlap špatná!” vydralo se mu z úst. Švakr ho strhl.

“Prosím tě, Jaroslave,” domlouval mu, “nech toho ted’, pamatuj se, kde jsme.”

“Já ho chlapa musím — —” škubal se pan Jiránek.

“Že by se ti chtělo porce ostudy, ještě aby nás vyhodili,” krotl ho švakr; “máme dost času ráno. Zítra mám volno, půjdu s tebou a promluvíme s tím ptáčkem tak upřímně, že nebude vědět, či je. A ted’ se pojd’me na to vyspat.”

Pan Jiránek poslechl. —

Oba pánové odebrali se ráno do třetího poschodí povědomého domu ve Spálené ulici, ale marně klepali na dvěře, dvojčata Karel a Eman patrně nebyla doma. Zastavili se na zpáteční cestě u domovníka, aby zvěděli, kdy by mohli prokázat panu Janzáku čest své návštěvy.

Dobromyslný muž poškrábal se jen za uchem.

“To je, řekněme, šlakovitá věc,” pravil rozvázně, “ten pán se včera odpoledne vystěhoval.”

“Kam?” vyltělo panu Jiráňkovi z úst.

“Ano, kam!” drbal se domovník ještě horlivěji. “Tak se ptalo dnes už několik lidí, a všichni marně. Nebo kam se stěhuje, nepověděl pan Janzák nikomu v domě.”

Jiránek šel jako zmoklá slepice po boku švakrově. Po chvíli zastavil a řekl:

“Právě si vzpomínám na ty zvuky, jež jsem včera na schodech slyšel, když jsem od Janzáka odcházel.”

“Vypravoval jsi mi, že plakal,” poznamenal pan Peloušek.

Jiránek vzteky odplíl.

“Jo — plakal — řehtal se, kterak se mne zbavil, darebák!”

HUMOR

Pan Přeskočklec se dal na horolezectví. Samozřejmě se zřítíl. S pětmetrové stěny. Když byl zase zdráv, ptali se ho:

“A prožil jste, když jste letěl dolů, celý svůj život, pane Přeskočklec? Myslel jste na všechny své hříchy? Vzpomněl jste si na všechny hlouposti, které jste kdy provedl? Smlířil jste se v duchu se všemi lidmi, jimiž jste ublížil? Odpustil jste všem svým nepřátelům?”

Ted’ už toho ale měl pan Přeskočklec dost. Zamručel, pohněvaně:

“Děte do háje, dyt’ jsem spadl jenom pět metrů — ne pět kilometrů!”

Papínek: “Tak vy se, pane Klobásku, mlkujete s mou dcerou za cizími zády.”

Klobásek: “Inu, vašnosti, za svými to dělat nemohu.”

Z TRAMVAJE.

V natřískané káře hne se vlna pasažerů při každém trnutí na jinou stranu. Jeden pán nešťastnou náhodou šlápl na nohu objemnému sousedovi, který zasykl: “Blbec!” Soused pozvedl klobouk a odpovídá: “Těší mne, já jsem Jára Kohout!”

V Čechách a za mořem

Povídka. — Napsala Marie Němečková-Erstová.

AJK, Jeníku, teď budeš u nás; my tě neopustíme! Budeš jako náš; to víš, dělat musíš. Zadarmo tě živit nemůžeme," tak mluvil sedlák Záhora k chlapci asi dvanáctiletému, který naň pohlížel očima plnými úzkosti. "Ale já chodím rád do školy a pan učitel mne má rád," vydechl chlapec. "No, do školy budeš chodit, ale po škole musíš dělat, matka tě moc rozmazlila! Sama se dřela a ty jsi lenošil, mohl jsi ji v ledačems pomoci; ale teď běž, teta ti dá krajíc chleba a půjdeš pást husy a dobře je vopatruj!" S těmi slovy sedlák chlapce propustil.

Malý Jeník byl sirotek. Právě přišel z matčina pohřbu. Otec jeho již dávno dřímá na vesnickém hřbitůvku. Sedlák Záhora byl vzdálený příbuzný Jeníkovy matky, ale Záhora se s chudou příbuznou neměli moc rádi. Ona mu vždy vyčítala, že moc zpyšněl, když se jako chudý chasník přiznal na hezký statek, a na svou chudou příbuznou zapomínal. Byla to pravda. Záhora byl pyšný, že může vládnout na hezkém statku. Byl své ženě vděčen, že jej tak povýšila, ale díval se teď na chudáky s vysoka. Jeho žena byla hodná, ale měla v sobě těž selskou pýchu. Ale jí se lidé nedivili, ona byla na statku zrozena, žila od malička v hojnosti a pak prý byla také za mlada v nějakém klášteře na vzdělání. Její rodiče chtěli, aby si vzala nějakého pána, ale ona se zamilovala do chudého Záhory a neupustila od něj, ať ji prosili jak chtěli. A když zemřel její jediný bratr a potom rodiče, stala se majitelkou hezkého statku. Teď již byla patnáct roků ženou Záhorovou. Měli dvě dcerušky, Boženu a Věru, jak se pyšně Záhorová chlubila a lidé se divili, jaká panská jména to dali těm děvčatům.

A do této pyšné selské rodiny se dostal Jeník Dražil. Dobře se najedl, to bylo pravda, ale dělat musel. Jak jej sedlák viděl, že někde stojí a mluví s dětmi, již jej

vola a hnal do nějaké práce a říkával mu: "Nezapomeň, že jíš chléb milosti; selka by tě tady nechtěla, kdyby jsi nedělal!"

A tak Jeník se bál i zazpívat nebo si zahvízdat, aby se sedlák nevadil. Ale Záhorová jej často zavolala, aby šel jejím děvčatům pomáhat dělat úlohy pro školu. A Jeník šel rád, ve škole se dobře učil; vše mu šlo hravě a Záhorová se divila, že je Jeník tak nadaný. Kdežto její dcerky ve škole moc neprosplávaly.

Učitel často říkal Záhorovi, aby nechal Jeníka studovat, že má moc dobrou hlavu, že jej bude škoda za pacholka. Ale sedlák se vymlouval, že by to stálo moc peněz, a že možná by chlapec ani nechtěl. A tak Jeník vyšel školu, nerad se s ní loučil, byl by rád studoval dál, ale Záhora nedovolil. "Nemáš k tomu peněz a my tě podporovat nemůžeme," řekl mu a Jeník se s tím musel spokojit.

Dělal na statku a oni mu za to dávali hušený plat, ale on se s tím musel spokojit. Pomalu rostl ve statného junáka a pracoval svědomitě na Záhorově statku. Jeho ruce byly plny mozolů, ale on nedbal, věděl, že těmi mizernými zaplatí sedlákovy vše, co on pro něj učinil, že se jej ujal jako sirotka. Věděl, že již dávno sedlákovy vše zaplatil, a že by mu měl dávat větší plat za jeho svědomitou práci. Ale sám nic nechtěl říkat a jednou slyšel, jak selka říkala mužům, že by měl teď Jeníkovi platit více. Ale Záhora jí řekl, že Jeník je ještě mladý a že si ještě vydělá dost peněz. A pak kdyby mu platili víc, že by se třeba naučil rozhazovat a to že se nesmí naučit. Jeník se při těch slovech hořce usmál a raději se ze síně vytratil, aby nepoznali, že je poslouchal. Často se setkával se svým bývalým učitelem a ten mu říkával: "Je tě škoda, hochu, pro tu selskou dřinu; ty, takový nadaný člověk, lépe by jsi se hodil za profesorskou katedru." — "Není mi souzeno," vzdychl Jeník a dodával: "Snad po čase budu něčím více, než pouhým pacholkem."

Jednou zase zastavil učitel Záhora a řekl mu: "Tak co, sedláku, jste pořád ještě proti tomu, aby šel Jeník studovat? Ještě je čas, on by vše brzy dohonil, co zameškal." — "Kam by ted' chodil?" vyrazil ze see Záhora. "A pak, nemyslíte, pane učiteli, že by byl nevděčníkem, kdyby ted' ode mne odešel? Vypiplali jsme ho, živili a šatili a ted', když by se nám měl za to

na vás naříkat; ale dojte si pozor, sedláku, možná, že někdy byste byl rád, kdyby Jeník byl studoval!" — "A, proč já bych litoval?" zeptal se sedlák. Ale učitel byl již na odchodu a odpovídal: "Sám bych nechtěl, aby se tak stalo!"

Sedlák za ním pohlížel a kroutil hlavou, nemohl si promyslet, proč on by měl litovat. Nenapadlo mu, že má dvě dcery a že

Štefáníkův pomník v Clevelandu.

V městském parku v Clevelandu, O., nalézá se tento krásný pomník gen. Milana R. Štefánika, fotografovaný minulého roku při příležitosti skvělé československé manifestace v tomto městě na břehu jezera Erie.

odvděčit, tak snad by ještě chtěl peníze na studie?" — "Sedláku, sám víte, že vám ten chlapec není nic dlužen; dávno máte všechno zapláceno, co jste pro něj udělali. Dře se od rána do večera, ani mezi chasu nejde; máte laciného pacholka, vid'te? A svědomitcho, takového byste tak hned našel a proto se bojíte, abyste jej neztratil! Ale šlapete po jeho štěstí a on jednou může

Jeník je hezký a statný hoch. On v něm viděl stále jen chudého příbuzného, který je rád, že může u něho pracovat. Všichni na statku mysleli, že tam Jeník zůstane stále, ale Osud určil jinak.

Jednoho dne spatřil sedlák Jeníka a svou starší dceru Věru, jak se spolu smějí a Věra pohlížela na Jeníka jako na obrázek. Záhora se chvíli na ně díval a pak se za-

mračil. Vzpomněl na rozmluvu s učitelem, jak mu ten řekl: "Jen aby jste, sedláku, nelitoval, že jste nedal Jeníka studovat!" Hleděl zachmuřeně na mladé lidi a v hlavě mu svítalo. "Jistě se schází spolu už dávno a učitel o tom ví, ale já jim to překazím." řekl si a spěchal za Jeníkem, odcházejícím ke koním. Záhora vešel za ním do stáje a hned spustil: "Jeníku, já ti zakazuji, abys mou dceru vyhledával! Nech ji na pokoji, nebo jinak půjdeš ze statku!" — Jeník naň udiveně hleděl a zeptal se: "Co to mluvíte, sedláku? Nerozumím vám." — "Jen se nedělej svatej, ty dobře víš, co myslím! Scházíš se s Věrou za našimi zády a pleteš jí hlavu. Což nevíš, jaký je rozdíl mezi tebou a mou dcerou? Ty jsi chud'as a ona dcera ze statku! Špatně se nám vodvděčuješ za to, že jsme se tě ujali, když ti máma zemřela!" — "Ale sedláku, kdo vám řekl, že já se scházím s vaší dcerou? Vždyť mne máte stále na očích a já dobře vím, jaký je rozdíl mezi mnou a vaší dcerou! Dáváte mně to znát již od dětství a že jste se mne tehdy ujali a starali se o mne, to mně vyčítat nemusíte; to jsem vám již dávno zaplatil svou prací. Podívejte se na moje mozoly na rukách, ani chvíli jsem nezahálel, vím, že by mi jinde platili více za moji práci, ale já zde zůstal. A teď vidím, že bude lepší, když si najdu práci jinde. Víím, že chud'as musí stále jít z cesty, aby boháč mohl jít cestou rovnou a jak si přeje. Ale mnohý zapomíná, že i on před lety byl chud'asem..." — "Co to mluvíš, Jeníku, má to platit na mne?", vyhrkl sedlák, ale hned se krotil: "No, nic se nestalo, ale co jsi to povídal? Že si najdeš práci jinde? Co tě to napadlo? Jen zůstaň u nás, dám ti více platu; máš pravdu, dřeš se od ráno do noci a zasloužíš si větší plat. No, a co jsme mluvili o mojí dceři, to si dobře promysli, však sám víš, že se k sobě nehodíte! A jsi ještě mladý, vždyť ti ještě teče mléko po bradě —" smál se sedlák a dodával: "No tak, podej mně ruku, že tady zůstaneš. — Dám ti víc platu a bude zase dobře..." Jeník mu s úsměvem podal pravici a řekl: "Jste hodný, sedláku, to víte, já bych také nerad šel od vás, jsem už tady tak zvyklý."

S těmi slovy se oba rozešli zase po práci. Jeník se držel u Záhorů dále, ale nestěžoval si. Dal mu větší plat a on z toho měl radost. Nic neutrácel a hleděl si vydělané peníze uschovat. Sedlákovo dce-

rám se vyhýbal jak mohl, aby se s nimi nesetkal někde o samotě. Ovšem, setkával se s nimi při jídle i při práci, ale to vždy byl někdo s nimi. Měl Věru rád, ale věděl, že to musí v sobě zapřít, protože by z toho nevzešlo nic dobrého, jen samé mrzutosti. Začal chodit mezi chasu, nebo si někdy četl knihy, které mu učitel půjčoval. Ale brzy poznal, že mu Věra nadbíhá a při jídle že hledí jen na něho. I sedlák to pozoroval a jednou si zavolał dceru a nakázal jí, aby si tak Jeníka nevšímala. Ale ona se rozplakala a řekla, že má Jeníka ráda. Záhora se lekl, co to Osud připravil — děsil se.

"Ty jej nemáš ráda, ty si jen tak myslíš," řekl nejistě. Tu mu napadla spásná myšlenka a řekl: "Víš přece, že Jeník je náš přátelský; každý by se ti vysmál, že si chceš namluvit příbuzného," zasmál se. — "To už je vzdálený příbuzný, vy sám ani nevíte, jak jste s ním spřátelen," namítala dcera. Ale sedlák nepovolil, zakázal jí Jeníka vyhledávat. Když pak o tom mluvil se ženou, ta řekla: "Proč jsi tak proti tomu chlapci, vždyť ty jsi byl také jen dělníkem a dobře se snášíme."

Záhora se zarazil, nečekal, že mu to žena někdy vyčte. "Vyčítáš mně to?" zeptal se nejistě. "Nevyčítám, jenom tak jsem na to vzpomněla; chtěla jsem ti dát příklad," řekla chlácholivě a Záhora se usmířil. Neříkal již více nic, ale stále přemýšlel o dceři a Jeníkovi. Věra byla teď smutná a někdy trucovitá a sedlák poznal, že musí zakročit. Jednou si zastavil Jeníka a řekl mu: "Jeníku, vím, že ty za to nemůžeš, že tě má naše dcera ráda, už ti nedávám vinu, ale víš chlapče, budeš jí muset jít s očima ona na tebe zapomene. Co tomu říkáš?"

"No, když to musí být, tak odejdu, najdu si práci v jiné dědině," řekl Jeník. Ale sedlák se rychle ozval: "Ne, Jeníku, to nemůžeš, vy byste se zase nějak sešli; možná, že by šla za tebou. Ale já mám nápad, víš co? Jed' do Ameriky! Já ti dám na cestu a o všechno se ti postarám, je tu zrovna jeden Ameríkan na návštěvě v Kolovči, já mu řeknu, aby tě vzal s sebou. Tam možná přijdeš k štěstí. Co tomu říkáš?" Sedlák ustal a hleděl dychtivě na Jeníka, čekaje, co mu odpoví. Ten pohlížel udiveně na Záhoru a po chvíli pronesl: "Až do Ameriky mne chcete poslat?" — "No, a co je na tom divného?" zasmál se sedlák. "Znám několik lidí, co tam odjeli

a slyšel jsem, že se jim daří dobře. To víš, dělat musíš všude, ale ty se neztratíš; ty dělat umíš!" hovořil sedlák.

Jeník mlčel, nevěděl co říci; nabídka se mu zdála dosti lákavá, chtěl poznat Ameriku, už dávno o ní přemýšlel. Ale teď to přišlo tak náhle a neočekávaně a když si vzpomněl, že by měl opustit tu rodnou vesničku, cítil, že bude o něco ochuzen. — Třeba ta dědinka byla malá a ty chaloupky takové prosté, že nad některou by člověk zaplakal, když se tak krčí vedle bohatého statku, který oplývá vším a pyšně vzhlíží na ty malé chatky. Jeník ji miloval. Bylo to jeho rodiště a tam za vesničkou dřímali jeho rodiče na malém hřbitůvku.

"Musím si to rozmyslet a za několik dní vám řeknu, co budu dělat," řekl Jeník.

"Jen to dlouho neodkládej, rozmysli se brzo, bude to dobře pro tebe i pro mou dceru," pronesl sedlák a odcházel.

Druhý den byla neděle. Jeník si zašel odpoledne na hřbitov, aby tam navštívil hroby rodičů. Když došel blízko matčina hrobu, zůstal překvapeně stát. U hrobu klečela sedláková dcera Věra a sázela na hrob rozkvetlé muškáty. Jeník chtěl odejít, ale Věra jej již spatřila a volala naň, a by jí šel pomoci. Váhavě k ní přistoupil a řekl: "Jste hodná, že dáváte mé matce na hrob květy, nevím, jak vám to oplatím." Věra naň rychle pohlédla a pravila: "Co to děláš za hlouposti, Jeníku? Proč mně netykáš jako jindy?" Dívala se naň takovým divným pohledem, že Jeník sklopil oči. "Jste sedláková dcera a já jenom jeho pacholkem, je mezi námi veliký rozdíl," řekl. Věra se vesele zasmála. "Vždyť jsme vedle sebe rostli a chodili jsme spolu do školy. A že jsem dcerou sedláka, na to se neohlížej. Můj otec byl také chudý, však to víš, přiženil se na statek. Ale divím se, že se tak změnil." —

Věra se odmlčela a rychle zasázela poslední sazenice a zvednuvši se se země, šla k pumpě a přinesla v konvici vodu a kropila sazenice, aby se ujal. Jeník se zatím modlil u hrobu otcova. I tam bylo plno květů, které tam sedláková dcera nasázela. Když odcházeli ze hřbitova, řekla Věra: "Jsi takový zamlklý, Jeníku, a pořád se mi vyhýbáš, já vím, otec ti zakázal se mnou mluvit a mně řekl to stejné, ale nedbej toho, Jeníku."

Náhle se zamlčela a po chvíli pokračovala: "Máš-li mne rád, nevyhýbej se mi a

uvidíš, že se sedlák změní." Jeník byl překvapen, nečekal, že by Věra k němu tak mluvila. Pohlédl na její sklopenou hlavu a rozplálené tváře a po chvíli řekl: "Jsi hodná, Věro, vím to, vždycky se mne zastáváš, když sedlák na mne hubuje. Mám tě za to rád, ale nesmím ti stát v cestě; ty si můžeš vybrat!"

Tu se Jeník zarazil. Proti nim šel sedlák Záhora a díval se na Jeníka, jako by jej chtěl zničit. "Zase jste byli spolu," zasikl sedlák a zastavil se proti nim.

"Potkali jsme se náhodou na hřbitově," vysvětloval Jeník. "Myslíš, že ti to věřím?" zahovořil sedlák. Jeník chtěl něco říci, ale Věra jej zadržela řkouc: "Nemluv, Jeníku, škoda slov; vidíš, že otec ani pravdě nevěří." — "Ty mlč a pojď se mnou!" zahartusil sedlák na dceru a poslav Jeníka napřed, kráčel s dcerou pomalu za ním. Ani dcera, ani on, nepromluvili spolu ani slova. Když došli do statku, sháněl se sedlák po Jeníkovi. Našel jej sedícího v sadě. Přistoupil k němu a řekl: "Tak jak jsi se rozhodl? Myslím, že je na čase, aby jsi odešel. Mluvil jsem s tím Amerikánem, potkal jsem ho ráno ve městě, vezme tě s sebou. Říkal, že už za několik dní odjede." Sedlák se díval nedočkavě na Jeníka a čekal, co odpoví.

Jeník chvíli mlčel, potom pohlédnuv sedlákovu do očí řekl: "Poslechnu vás sedláku, pojedu. Ale vaši dceři napíši, že jsem nejel dobrovolně, že jste mne k tomu donutil! Nedávejte mně potom vinu, jestli se něco stane. K vůli ní odjedu, abyste ji víc netrápil!" — "No, nech toho mluvení, ať se uradíme," vpadl mu do řeči sedlák. "Zaplatím ti cestu a ještě ti dám něco peněz, abys měl od čeho být živ, než se uchytiš. Nikomu zatím nic neříkej, pojedu s tebou do Prahy a koupím ti nové šaty a všechno ti obstarám a tam se sejdeme u Beránka s tím Amerikánem. A ty mně budeš ještě někdy žehnat, že jsem ti do té Ameriky pomohl!" hovořil Záhora, pln radosti, že jej Jeník poslechl. Poslal jej, aby si šel připravit své šatstvo, že zítra z rána, ještě za tmy, že odejdou ze statku. Jeník šel pomalým krokem do stavení. Brzy měl své věci přichystané, neměl toho mnoho a tak mu to nedalo mnoho práce.

Potom šel k bývalému svému učiteli, aby mu odevzdal vypůjčené knihy. Učitel nebyl doma, tak Jeník je odevzdal služebné, se vzkazem, že knihy byly moc hezké a že

na ně bude dlouho pamatovat. Mrzelo ho, že se nemohl s učitelem rozloučit.

Druhý den z rána, ještě za tmy, odešel Jeník se sedlákem na dráhu. Včera řekl Záhora ženě o všem, co zamýšlí s Jeníkem. Selka nechtěla, aby tak ty mladé lidi rozdvajil, ale on stál na svém, že se Jeník pro jejich dceru nehodí a prosadil svou. Selka přála Jeníkovi štěstí a řekla mu, kdyby se mu v cizině nelíbilo, aby jim napsal, že mu pošlou na cestu peníze, aby mohl přijít zpátky. Jeník byl dojat, poznal, že selka má lepší srdce, než její muž.

— — —
Za dva týdny potom procházel se již na palubě veliké lodi, plovoucí po oceánu. Jeník pozoroval ty veliké vlny, jež se zvedaly jako veliké bouře a zase se ztrácely, aby se vyhouply zase jiné. Rackové litali nad vodou a sedali na vlny a Jeník nevěděl, čemu se více obdivovat — či tomu moři nebo té veliké lodi. Líbilo se mu moře večer, když svítil měsíc a on seděl na palubě na zádi lodi. Moře hučelo a lodí rozbrázděné vlny syčely, jako by se vztekaly, že je loď rozdvajila a zase se hned spojovaly v jednu velkou a rvaly se s ostatními. A na to vše svítil měsíc. Jeníkovi se až hlava zatočila z toho všeho, voda jej přitahovala a chtělo se mu skočit do těch rozpěněných vln. Odecházel raději mezi lidi, usedl někde a zavřel oči a myslil si, čemu asi jede vstříc, zdali štěstí, či neštěstí. Věděl, že to nebude tak snadné vydělávat si chleba v cizí zemi, kde jsou jiné zvyky a jiná řeč, ale nebál se. "Však všemu zvyknu," řekl si.

Pozoroval lidi na palubě, byli tam lidé všelike národnosti. Mladý Slovák hrál na harmoniku a brzo se kolem něj utvořil kruh posluchačů. Tu k němu přistoupilo mladé, černoooké děvče a cosi mu povídalo. Hoch se usmál a zakýval hlavou a hned na to začal hrát divoký čardáš a dívčina počala tančit. Tančila lehce a každý ji chválil. Jeník ji pozoroval a při pohledu na děvče přišla mu na mysl Věra. Co asi řekla, když se dozvěděla, že on, Jeník, se již víc nevrátí. Jistě že plakala; poznal, že jej měla opravdu ráda. Jeník ji měl také rád, ale skrýval své city, věděl, že by sedlák k tomu nikdy nesvolil, aby si jeho dcera vzala chudého pacholka. Byl již zvyklý od mládí, že se musel zříci hodně věcí, protože byl chudý. Ale pořád chudým nebude, přičiní se. Práce se nebojí a snad po letech bude

vlastnit nějaký majetek a bude pyšný, že sám, svou prací, svým přičiněním jej získal. Ne jako sedlák Záhora, ten neměl na co být pyšný. On dostal statek se ženou, nemohl říci, že získal statek svým přičiněním. Tak uvažoval Jeník a pomalu se blížili k americkým břehům. Někdy se mu chtělo vrátit se domů, do rodné vsi a scházet se s Věrou a vzdorovat sedlákovi, ale zase to v sobě potlačil a řekl si: "Co bych z toho měl? Jen samé mrzutosti a možná, že by po čase přišla Věra k poznání, že byla hloupá, když se zamilovala do chudého jen chasníka a odvrátila by se od něj. A pak by jej to bolelo mnohem více..."

Jednoho rána seděl Jeník na palubě a pojednou slyšel jakési radostné výkřiky. Viděl, že lidé spěchají na příď lodi; vstal a šel za nimi a brzo poznal, proč lidé tak radostně volají. Viděl, že již přijeli k americkým břehům. Jeho zrakům se objevila socha svobody. Napřed jen jako v mlze, ale čím dál tím více rozeznával určité obrysy. Vlny kolem se houpaly a pěnily, ale obrovská socha stála pyšně, majestátně, nebojíc se té vody kolem. Socha stála se svou pravou rukou vztyčenou do výše, držíc v ní pochodeň a levou rukou tisknouc k srdci knihu. A Jeníkovi se zdálo, že jej vítá. — Slzy mu vstoupily do očí, slzy radosti a díky, že šťastně přestál plavbu. Tíse se modlil, nikdo si jej nevšímal. Každý se obíral svými myšlenkami a svou radostí. Již se vynořoval i New York se svými mrakodrapy a plno lodí, velkých, i malých stálo v přístavu. Potom již neměl Jeník čas na přemýšlení. Na lodi nastal ruch, každý spěchal, aby si připravil svá zavazadla.

Byly prohlíženy cestovní pasy a potom byli přistěhovalci odvezeni na ostrov Ellis. Nastala lékařská prohlídka a potom byli přistěhovalci, vedeni do budovy. Na ostrově ve velkých budovách se Jeníkovi nelíbilo. Byl rád, když mu úředníci řekli, že může jet dále do země. Rozjel se do Pennsylvanie k Záhorovu příteli. Tam jej přivítali dosti vřelě, dali mu najíst a vyptávali se na starou vlast a staré známé.

Starý Šustr, Záhorův přítel, prohlížel si zálibně Jeníka a prohlásil, že pracovat by mohl Jeník hned zítra, ale bude-li tu práci chtít dělat. "Budu dělat všechno, at' je to co chce. Já se práce neštítím, lenochem nejsem; pohled'te na mé ruce a přesvědčíte se." Natáhl obě ruce a ukázal man-

želům Šustrovým své mozolné dlaně. Oba manželé pohlédli na ty mozoly a Šustr řekl: "Však ani tady se mozolů neuchráníš. Víš, život přistěhovalece je někdy plný hořkosti a zklamání, ale člověk se tomu nesmí podávat. Kdo se dá na vojnu, musí bojovat, ale to ti povídám, že jsi správný chlap. Tedy abys věděl — mám pro tebe práci. Víš, já dělám v dolech, dobejvám uhlí!" Šustr ustal a kouřil dýmku. Zahalil se kouřem a hleděl na Jeníka. Chtěl vidět, jaký dojem učinila jeho slova. Viděl, že se naň Jeník překvapeně zahleděl. Mlčel chvíli a potom řekl: "Možná, že ty bys do dolu nechtěl, ale víš, je teď těžko dostat práci jinou. Já už jsem tomu zvykl, dělám tam leta a můj syn taky. Co tomu říkáš?" tážal se. Mluvil tak hezky, tak laskavě; nenutil, jen se ptal. A Jeníkovi připadalo, že tak by na něj mluvil jeho otec, kdyby byl živ. — Chvilí přemýšlel, děsil se toho pomyslení, že by měl dělat hluboko pod zemí, kde je stále tma, kam nepronikne zář slunce, aby zlíbala unavené dělníky. Ani svěží větrík nepočechrá jejich kšice, kde stále číhá neštěstí a smrt.

Jeník se zachvěl. Má on, dítě, přírody a volnosti, který je zvyklý dělat pod azurovým nebem, za šveholení ptactva a šepotu větríku, má teď to vše zaměnit a pracovat ve tmě a uhlém prachu? Zápasil v sobě, nechťelo se mu říci ano, ale viděl, že jiné pomoci není.

"Vím, že se ti nechce a nedivím se ti; můžu se domyslit, jak v sobě zápasíš. I já jsem to vše prodělal před lety; ale potom jsem tomu všemu zvyk. Měl jsem rodinu, musel jsem se o ni starat. Musel jsem vzít, co se mi nabízelo a dnes už stárnu, ani bych už jiné práce nezvyk. Říkám, že jsem s tím dolem srostl; mám zde staré kamarády a všichni se máme rádi. A já říkám, že je to tím, že cítíme tam "dole" lépe než ti, co pracují nahoře, že jsme všichni bratři a že závisíme jeden od druhého. Pomáháme si společně a modlíme se společně, když hrozí nebezpečí. Můj syn však není po mně, nepracuje rád v dolu, ale ztratil v továrně práci a marně hledal jinou. Vzal jsem ho tedy do šachty s sebou a tak přeci něco vydělá, ale nelíbí se mu to, pořád hledá práci jinou."

Šustr se zamlčel a bařčil, až jeho žena křičela, že jí začadí čisté záclony. Jeník věděl, že Šustr čeká, co mu odpoví. Promluvil

tedy, ale bylo to jako když jej někdo škrtí: "Když myslíte, pane Šustr, že bych jinou práci nedostal — já tedy půjdu s vámi do dolu. Však tam nemusím zůstat, snad po čase si najdu něco jiného, jsem zvyklý dělat venku a snad bych se uchytil někde na farmě." — "Tak se mně to líbí!" zahovořil Šustr, spokojeně zabafčil a pokračoval: "Vidím, že jsi rozumnější, snad později dostaneš práci u farmáře, ale dnes je těžká doba. I ten farmář musí šetřit a práci si udělá rodina sama. Tak dobře, zítra tě vezmu do dolu, bydlet můžeš u nás; jsme v domku jen já se ženou. Syn je ženatý, ten s náma nezůstává, však ho poznáš!"

Potom se manželé zase vypyřádali na Záhoru a známé. Večer jim hezky uběhl a když hodiny ukazovaly desátou, odešli spát. "Není ještě pozdě, ale člověk se má dobře prospát, aby druhý den vstal čilý a mohl dělat dobrou práci," řekl Šustr.

Když Jeník osaměl v pokojíku, který mu vykárali, padl na postel a zabořiv hlavu do polštáře, hořce zaplakal. Dnes litoval, že poslechl sedláka Záhoru a odejel v daleký svět. Nebál se světa, nebál se lidí, ale bál se jít dělat do dolu. Do té věčné tmy a prachu, kde není nikdo jist, přijde-li večer domů živ, nebo jako chladná mrtvola. Vše v něm křičelo a plakalo, ale nebylo jiné pomoci. Šustr mu ukázal obraz v časopise, jak stojí muži na ulici, celá řada jich bylo. A ti všichni čekali na práci, ať by byla jakákoliv. Viděl studované muže, s lopatou odhazovat hlinu a kamení, nestyděli se za to. Nesměli se stydět, byli rádi, že nasytí hladový žaludek. — Uměli anglicky, byli schopní dělat lepší práci — ale neměli na vybranou, práce nebyla. A tak Jeník poznal, že on, přistěhovalec, musí být rád, že vůbec nějakou práci dostane. Myslí na Věru, k vůli níž odešel; poslechl sedláka a dnes si říkal, že byl hloupý. Měl zůstat a čekat, jak se věci utváří, ale teď bylo pozdě rozumovat. "Věro, Věro, kdybys věděla..." zašeptal. Pak se dal do modlení, modlil se vroucně, prosil Boha, aby jej chránil, až bude pracovat tam pod zemí. Konečně unaven usnul.

Druhý den ráno ubíral se se Šustrem k dolu. Nebylo mu do řeči, nohy se mu třáslly, šlo se mu nějak těžkdo. Byl by se rád vrátil, ale Šustr šel volným krokem stále ku předu a Jeník nechtěl být zbabělcem, šel tedy s ním. Konečně se octli u dolu.

Šustr mluvil něco anglicky s nějakým úředníkem, ten si Jeníka prohlížel a zakýval hlavou, napsal cosi do notesu a potom Šustr vedl Jeníka k šachtě. Nastoupili do zdviže a několik jiných horníků je následovalo a Šustr jim Jeníka představil. Všichni mu potřásli rukou a již zdviž sjížděla dolů. V Jeníkovi se tajil dech, hrdlo se mu stáhlo a on myslel, že omdlí. Zdálo se mu, že zdviž nikdy nezastaví, zdálo se mu, že padají kamsi do bezedné propasti. Čekal, že uslyší praskot, že lana se přetrhnou a že se všichni zřítí do propasti. Ale nestalo se tak, zdviž se zastavila a horníci vystoupili a zdviž zase jela nahoru. Jeník si oddechl, když ucítil zase pevnou půdu pod nohama, ale při pomýšlení, že je tak hluboko pod zemí, vyvstával mu pot na čele. Ale Šustr jej táhl, aby šel dále a hovořil: "Bůh je s námi, Jeníku; třeba že jsme tak hluboko pod zemí, on o nás ví. A často již vyslyšel naše modlitby. Pojd', pomodlíme se!"

Všichni se pomodlili a pak se rozcházeli spoře osvětlenými chodbami. Jeník šel se Šustrem, nakládali spolu uhlí do vozíků a Jeníkovi nebylo tak úzko, že měl Šustra stále u sebe a třeba se mu těžto dýchalo, vydržel to celý den, že neomdlel. Bral si Šustra za příklad. Divil se jeho chladnokrevnosti, cítil před ním jakousi úctu. Tak skončil den a zase šli ke zdviži a Jeník se nemohl dočkat, až přijdou na povrch.

Konečně se dočkal, ale musel si zastřít oči rukama, než zvykl na denní světlo. — Rychle vdechoval čerstvý vzduch a přál si býti daleko od dolu, tam v rodné vsi a jísti třeba jen černý, okoralý chléb. Pohlédl kolem sebe na začerněné havíře a v duši pocítil k nim úctu. Dříve o nich nikdy nepromýšlel, ale dnes poznal, co je to dobývat uhlí z tvrdých skal, hluboko pod zemí. Ti lidé vydávají svoje životy každý den v nebezpečí, dýchají těžký vzduch, prosycený uhelným prachem, ale jejich platy nebyly veliké, za to majetníci dolů bohatli.

"Tak pojd', chlapče," zahovořil Šustr. "Vidiš, vydrželi jsme to; člověk se nesmí bát, k úrazu může přijít všude a co na člověka čeká, tomu neujde!" — "Máte pravdu, pane Šustr..", vydechl Jeník. — "Víš co? Říkej mně strejčku, vždyť jsme beztak všichni nějak zprátený, pocházíme všichni od Adama a Evy," zasmál se Šustr a dodal: "Zítřka už se ti půjde do práce lehčeji, jen na to nemysli; buď' veselej, však zvyk-

neš a potom tě to bude jedno!" Tak Šustr dodával Jeníkovi mysle.

Když došli domů, měla již Šustrová pro ně teplou vodu, aby se mohli umýt a převléci. A potom měli chutnou večeři. Po večeři spolu hovořili a Jeník se mezi nimi cítil jako doma. Zdálo se mu, že už je zná řadu let. Také se dostavil jejich syn se ženou a dítětem a všichni se o Jeníka zajímali. —

Již dva měsíce pracoval Jeník v uhelném dolu a tu jednoho dne dostal dopis z Čech, z jeho rodné vsi. Divil se, kdo mu asi píše, podíval se na zpáteční adresu a nemálo se podivil. Dopis byl od Věry Záhorové. Roztrhl obálku a četl. Věra mu vyčítala, že odešel, že se dal od jejího otce tak lehko přemluvit. "Vím, jak ti bylo, když jsi odjížděl," psala Věra. "Znám tě a vím, že jsi mne měl rád, ačkoli jsi mně to nikdy neřekl, já to věděla přece. Proto jsem ti sama řekla, máš-li mne rád, aby jsi se mi nevyhýbal. Chtěla jsem ti pomoci, když jsem viděla, že se bojíš prozradit své city ke mně. Vím, že jsi vždycky ustupoval do pozadí. Tvá chudoba ti bránila, abys se mi přiblížil. Hled', můj otec byl také chud a neustoupil, třeba jej rodiče mé matky o to prosili. Divím se, že jsi se mu o tom nezminil, když tě nutil, abys odešel. Proč jsi nevzdoroval? Proč jsi mi o tom všem neřekl? Někdy si myslím, žeš mne neměl dosti rád; zasadil jsi mi ránu, kterou jsem od tebe nečekala. Snad to tak mělo být, ale víš, Jeníku, přijmi moji radu aspoň teď. Neustupuj všude do zadu, nemysli stále na svoji chudobu; tím nic nezískáš! Jdi do předu jako druzí, pak tě štěstí najde! Napiš nám také jak se tam máš." Tak psala Věra a Jeník byl rád, že na něj vzpomněla. Uminil si, že jí brzy odepíše.

Druhý den šli se Šustrem do práce zase jako jindy. Šustr cestou stále něco vypravoval a Jeník jej poslouchal. Měl Šustra rád a tak mu navykl, že se tomu sám divil. Zase sjeli do šachty a před prací se pomodlili. Jeník už necítil takovou hrůzu v sobě, zvykl té šachtě, ale přece ji neměl rád. Toho dne mu bylo nějak divně, ani sám nevěděl, co se to s ním děje. Díval se na ty černé stěny s takovým neklidem a čekal, že se něco stane. "Snad smrt plouží se kolem a hledá svoji obět'," pomyslel si a zachvěl se. Pracovali dále, už se hnedle měla skončit práce. Pojednou se ozvala veliká

rána a hned na to bylo slyšet praskot a strop se prolomil. Trámy a kusy uhlí zasypaly Šustra a Jenika a i jiní horníci byli zasypáni. Ještě chvíli bylo slyšet praskot a pak nastalo příšerné ticho. Dřelo bylo dokonáno; smrt slavila žně, byla spokojena. — Potom nastal poplach, havíři, kteří nepřišli k úrazu, rychle hlásili nahoru, že se stalo neštěstí a již sjížděli inženýři a havíři do šachty, aby pomohli zavaleným kamarádům.

Šlo to těžko, ale přece se k nim dostali. Jenika našli prvního, byl hned na kraji. Byl potlučen, ale jevil známky života; na chvíli se probudil, ale hned zase omdlel a bylo to pro něj lépe. Nešťastný to byl den, několik horníků ztratilo život. Mezi nimi byl i starý Šustr, ale Jeník o tom nevěděl. Trvalo to dlouho, než se z toho vzpamatoval. A když jej konečně z nemocnice propustili a zase se octnul v malém domku u Šustrů, dozvěděl se, že dobrého Šustra není více. Nezdřel se a hoře nad ním zaplakal. Měl Šustra rád jako svého otce. Umínal si, že více do dolu nepůjde. Nevěděl co dělat, ale radši chtěl hladovět, než jít tam, kde jeho přítel ztratil život. Ani mladý Šustr do dolu více nešel, neměl jej rád a bál se jej stejně jako Jeník. Radili se, co teď počnou. A tu Šustrová přišla na spásnou myšlenku a řekla: "Víte co, děti? Prodáme domek a koupíme si nějakou farmu, jenom něco menšího a snad se tam všichni uживíme!" Syn na ni překvapeně pohledl a řekl: "Ale mami, vždyť tomu nerozumíme! Sama říkáte, že byste neuměla krávu podojit a já s ženou to také neumíme." — "To já dobře vím, ale máme tady Jeníka a ten to umí a bude nás učit. Vidíte Jeníku?", hovořila Šustrová.

"Bože, to by byl život!" rozradoval se Jeník. "Všecko vás naučím a sám budu dělat od rána do noci, jen když již nemůžu do toho "hrobu živých".

Ted' nastala porada, komu by asi mohli domek prodat a v duchu již se všichni viděli někde na farmě. A jejich přání se vyplnilo. Brzy prodali domek a zakoupili si menší farmu, daleko od nešťastného dolu. Jeník se stal na farmě hlavní osobou. Všichni jej poslouchali a dělali vše, jak jim řekl. A on sám se dřel celý den, ale při té vši dřině si zazpíval. Zas byl ve svém živlu. Dýchal čerstvý vzduch, poslouchal ptáky a byl šťasten. Všichni vzpomínali na starého Šustra a Šustrová říkala:

"Škoda, že se toho můj muž nedočkal, aspoň na stará kolena, aby byl užil té přírody a čerstvého vzduchu."

Šustrové se na farmě líbilo, opatrovala drůbež a sbírala vejce; už si i troufala přiblížit se ke kravám a někdy je podojila. I její syn se ženou si na farmě zvyklí a činili se, jak mohli. Ale Jeník byl u nich stále hlavní osobou. Byli mu vděční, že je všemu naučil a říkali, že od nich nesmí odejít. Tak žili všichni svorně pospolu, věděli, že potřebují jeden druhého. Šustrů potřebovali Jeníka a on zase byl rád, že může být u nich. Platili mu skrovně, ale on byl spokojen.

Zatím tam za oceánem, v malé české vesnici, žili lidé velice nespokojeně. Bylo to Záhorů. Nic nepomohlo sedlákovi, že poslal Jeníka za moře. Věra na něj nemohla zapomenout. Vyčítala otci, že ji chce připravit do hrobu, říkala, že se nikdy nevdá, když nedostala Jeníka. Jednou byl sedlák s Věrou sám ve světnici a domlouval jí, aby se hleděla vdát, že snáz zapomene.

"Vy jste si vzali koho jste chtěli a mně jste mé štěstí odstranili!" vyčítala mu hned dcera. "Nehodil se pro tebe!" řekl sedlák. — "Vím, vím, byl chudý, znám už vaše výmluvy! Ale zapomínáte, že i vy jste byl chud'as, ale to vy dnes už nevíte! Jste prostouplý pýchou a šlapete po těch, kteří se vám nemohou rovnat svým bohatstvím! Místo, abyste jim pomáhal a je obdaroval, vy je odháníte od svého prahu!" Věra byla plna bolesti v srdci a nemohla si pomoci. Musela tu hořkost ze sebe vychrlit.

Sedlák zbledl a díval se na dceru vytrštěnými očima. Jeho žena mu nikdy jeho původ nevyčetla a hle, dcera si to dovolila. "Ty mně budeš vyčítat! Jak se to opovažuješ ke mně mluvit, za to, že nechci tvou zkázu?!" soptil sedlák a běhal po světnici jako posedlý. Za chvíli našel řemen a než se Věra nadála, dopadly na ni rány řemenem. Sedlák zuřil. Nedbal dceřina nářku a mlátil a nedbal, kam rány dopadly. Selka byla na sadě a nic nevěděla, co se ve světnici děje, až dceřin křik ji přivolal. Na prahu světnice však zůstala stát. Viděla dceru ležeti na zemi a muž do ní mlátil a kopal. Věra už nekřičela, jen se bolestně svíjela. Selka rychle přiskočila k muži, vrazila do něj až zavrávala a vytrhla mu řemen z ruky. A než se sedlák vzpamato-

val, dopadlo několik ran na jeho záda. — Hleděl překvapeně na ženu, nemohl pocho-
pit, že to byla jeho žena, jež jej uhodila.

"Pojď, pomoz mi odnést to děvče na postel!", poručila mu žena a již sama zdvi-
hala dceru se země. Sedlák se schlíple při-
bližil a pomohl jí. Uložili dceru na postel,
selka nemluvila a rychle dceru omývala a
plakala, když viděla ty naběhlé pruhy po
ranách a tu a tam prorážející krev. Když
dcera otevřela oči, ptala se jí matka, proč
ji otec tak bil. Věra se zachvěla a pohlédla
se strachem na otcovu skrčenou postavu,
sedící u okna.

"Neboj se, už se ti nic nestane, jsem
u tebe," řekla matka a dcera propuknuvši
v pláč, vyprávěla matce vše. "Vím, že jsem
tak neměla mluvit, ale nemohla jsem si
pomoci; chtěla jsem jen, aby otec věděl,
jak trpím. Myslela jsem, že jej obměkčím,
a že přivolá Jeníka zpět," štkala Věra.

Záhorová teď viděla, že její muž trpí.
Jednak proto, že mu dcera vyčetla jeho
původ a za druhé, že ona — jeho žena jej
udeřila. Bylo to pro něj veliké ponížení;
toho od své ženy neočekával. Až dosud žili
svorně jeden vedle druhého a žena spíš po-
slouchala jeho než on ji. Ale dnes se obrá-
tila. Záhora dal hlavu do dlaní, žena na
něj hleděla.

"Nemusel's Věru tolik zmlátit, mrzí mě
co se dnes stalo, ale ty jsi byl jako divý, bála
jsem se, že ji zabiješ," pronesla.

Chvilí bylo ve světnici ticho a pak se
ozval sedlák: "Však je dobře — alespoň
vím, čím tady jsem; máte obě pravdu, vy-
čítejte mně a bijte mne! Však si to zaslou-
žím, že já, chud'as, jsem se vetřel do tvojí
přízně a oženil se s tebou, přes všechny
prosby tvých rodičů. Vidím, že toho dnes
lituješ, dnes jsi mi ukázala čím ti jsem!
Jsem chud'as — nic jsem do manželství ne-
přinesl a tys na to nezapomněla. Pojď, bij
mne a kopej mne, však si to zasloužím!"
křičel sedlák a divoče se zasmál.

Selka k němu přistoupila. "Nemluv tak,
Záhoru, tolik let jsme spolu a nikdy jsem
ti nic nevyčetala; chud'asem nejsi, děláš od
rána do večera a víš, že půl statku a všeho
co máme, je tvoje. Ty jsi si to dávno vy-
dělal svou prací! Zapomeň dnešní den a
bude zase dobře. Hled', jak Věra trpí, kdy-
bych nebyla přišla v čas, snad bys ji byl
zabil a je to naše dítě — moje a tvoje. A
řekla-li něco, co neměla, odpusť jí to a že

jsem se já ukvapila, odpusť mi rovněž; bála
jsem se o dceru."

Sedlák pohlédl na ženu a ona viděla
vláhu v jeho očích; přitiskla jeho hlavu k
svým nadřím a řekla: Pojď k dceři....!"

Záhora šel a viděl dceru tak ubohou,
styděl se, že tak jednal. Dcera se naň v
slzách usmála a on se sehnul a políbil ji
na čelo a chtěl jeti pro doktora, a že vše
na sebe poví. Ale žena i dcera mu v tom
zabránily.

"Nikam nepůjdeš, sama dceru namažu
a vyhojím. Nikdo o tom neví, čeládka je na
poli a lidé z vesnice také. A kdo se bude
ptát, řekne se mu, že spadla se žebříku,
když lezla na půdu a že se potloukla," řekla
selka a dcera souhlasila. Sedlák se chvíli
díval na dceru, pak řekl: "Věro, tys mne
vyléčila. Všecko, co jsi mi řekla, je pravda.
Já to uznávám a vidím, že jsem ti neměl
bránit, ale snad není ještě pozdě. Doufám,
že je Jeník ještě svobodný a třebaš by šel
rád zpátky." Věra se usmála.

Za několik dní potom psal sedlák Je-
níkovi, aby se vrátil, že mu pošlou na cestu
a že Věra na něj čeká. A potom všichni
stále čekali na dopis od Jeníka. Ale týdný
míjely jeden za druhým a dopis nepřichá-
zel. "Nechce se mu zpátky do té naší díry,"
říkával sedlák ženě a oba starostlivě hleděli
na pobledlou a pohublou dceru. Za to z
mladší dcery měli radost. Ta zpívala a byla
veselá, až se na ni Věra zlobila. Ona nedo-
vedla být tak veselá jako její sestra, nebylo
to v její povaze. A teď, když stále čekala
na dopis od Jeníka a ten nepřicházel, stala
se ještě více zamlklou. Dívala se, že Jeník
nepíše. Věděla, že ji měl rád, ale Jeník ne-
psal. A Věra se cítila uraženou, sama se
mu tehdy téměř vyznala, že jej má ráda,
když poznala, že on se to bojí vyslovit, sa-
ma mu vyšla vstříc — a hle, on teď o ni
nedbá. Cizina jej pohltila a možná, že jiné
děvče ji vypudilo z jeho srdce. A to se
stalo jí, Věře Záhorové, dceři nejbohatšího
sedláka v okolí, a kterou by byli chtěli
všichni hoši v dědině. Věra se na sebe
mrzela, že se tak snížila a přestala čekat
na Jeníkův dopis.

A tu jednoho dne přišel dopis přece a
s ním několik podobenek. Všichni se divili,
jak se Jeník v cizině změnil. Fotografie by-
ly zdařilé a Jeník na nich vyhlížel jako
nějaký pán. Šaty dle amerického střihu,
hezky mu slušely a jeho statná postava se

každému líbila. Jenom Věra neproněsla ani slova. Pohlédla na obrázky a hned je zase položila. Dychtivě hleděla na otce, čtoucího dopis. Četl hlasitě, aby to všichni slyšeli najednou. Jeník psal, že se má dobře a že na ně vzpomíná, ale o tom, co mu sedlák psal, nepsal ani slovo. Sedlák po přečtení dopisu pohlédl na dceru a bylo mu jí líto. Podal jí dopis, aby si jej sama přečetla, ale ona dopis odstrčila řkouc: "Však jsem slyšela co píše, ani slovem se nezmínil o tom, že jsme mu psali; dělá jakoby dopis nedostal! Ani se mu více o mně nezmiňujte, nepřijímám milosti, nepotřebuji to!" Po těch slovech vyšla ze světnice.

Toho večera dlouho do noci seděla matka s otcem, čekajíce na dceru Věru. Vyšla si ven brzy z večera a dosud se nevrátila a rodiče plní obav na ni čekali.

"Půjdu se podívat na zahradu, snad ji tam někde najdu," řekl sedlák a selka se hned nabízela, že půjde s ním. Oba vyšli tiše ze stavení, aby nikoho nevzbudili a prošli sadem za humna a hleděli kolem. Tu selka spatřila rybník a rychlými kroky k němu spěchala a sedlák ji beze slova následoval. Když doběhli k rybníku, spatřili dceru sedící na hrázi. Neplakala, jen tupě hleděla do vody. Když spatřila rodiče, vstala a popošla k nim.

"Hledáte mne, matko?" zeptala se.

"Hledáme, hledáme, je tak pozdě a ty tady sedíš!" řekla selka a vedla dceru k domovu. Cestou nemluvili, nechtěli, aby je někdo slyšel a viděl, že si vedou dceru tak pozdě v noci domů. Když byli ve světnici, řekla selka: "Co jsi tam dělala u toho rybníka? Nešťastný dítě, snad jsi nás nechtěla zarmoutit?" ptala se dcery. — "Ne, matko, zarmoutit jsem vás nechtěla, hledala jsem samotu, abych mohla přemýšlet, ani jsem nevěděla, že už je tak pozdě. Nebojte se o mne, mám zdravý rozum!" — "Tak se mi líbíš," řekl sedlák a usmívaje se na dceru, dodal: "Na tak, půjdeme spát, už je pozdě." Všichni tři ulehli, ale nikdo z nich dlouho neusnul.

Po tom dnu se na statku o Jeníkovi více nemluvilo. Věra zase chodila mezi chasou, zdálo se, že zapomněla. A jednoho dne přišel k nim obchodník Strouha z blízkého města a zakoukal se do Věry. Věře se moc nelíbil, ale uměl dělat poklony a mluvil jako kniha a to se jí líbilo. Když odcházel, zval jej sedlák, aby zase přišel a Strouha

je nenechal dlouho čekat. Přišel k nim zase v neděli a potom přicházel každou neděli. Chtěl se ženit a věděl, že sedlák má peníze a hezké dcery. Za takové jedné návštěvy řekl Věře, aby se stala jeho ženou. Věra se rozmýšlela, myslela dosud na Jeníka, ale uražená hrdost ji říkala, aby naň nemyslela, aby mu ukázala, že jej nepotřebuje. A tak Věra slíbila bohatému Strouhalovi, že se stane jeho ženou.

Zase nastalo povídání po dědině, že pyšný Záhora provdává dceru do města, že asi pro jeho dcery nejsou vesničtí synkové dost dobří. Tak a jinak mluvili lidé, ale sedlák o tom nevěděl, jemu bylo jedno, koho si dcera zvolila, chtěl jen, aby byla šťastna, a aby mu nikdy už nevyčetla, že poslal Jeníka do ciziny.

Poslední den před svatbou si Věra zaplakala; zdálo se jí, že se ukvapila, že neměla spěchat se svatbou. Věděla, že nemá Strouhu tak ráda, jako měla Jeníka, ale bylo už pozdě něco měnit. Vše k svatbě byli připraveno a rodiče byli rádi, že se dcera vdává. Myslili, že zapomněla. A tak se stala Věra paní Strouhovou. Svatba byla hlučná, zase ukázali Záhorů, že jsou boháči. Jídla a pití bylo hojnost a lidé se sešli se všech stran. Druhý den odjížděla Věra s mužem a jeho matkou do města. Strouhova matka byla tichá paní a Věra si ji oblíbila, ale nezapomněla, že tchyně na ni někdy lítostivě hledí. Bylo jí Věry líto. Zнала svého syna. Byl pánovitý a zlý. Lidé v obchodě pracující jej neměli rádi a nováčkové se před ním trásli. To všechno Věra nevěděla. Před ní byl milý a úslužný, stále ji obskakoval a ptal se jí, je-li s ním spokojena. Bylo jí to k smichu, to jeho obskakování.

Ve městě se jí líbilo. Městské šaty jí hezky slušely a Strouha ji obdivoval, jak jí to sluší. Chodil s ní do divadel a koncertů, ale brzy poznal, že se Věra mezi městskou společností nehodí. Nebyla v ní vychována, neuměla se v ní pohybovat. — Když byli někde na hostině a Věra udělala při jídle nějakou chybu, Strouha viděl, jak se paničky šťouchají a smějí. A jeho to mrzelo. A když přišel se ženou domů, vytýkal jí to a říkal, že ji nebude sebou brát na hostiny, když se nebude chovat jak ty ostatní paničky.

Věra se bránila a potom plakala a muž si z ní dělal legraci. Teď teprve poznala, jakého má muže. To byla první bouře v

jejich manželství a potom jich přišlo více. Vždy, když šli někam do společnosti, vytýkal Strouha ženě, že udělala to, neb ono a jednou jí řekl, že je na ní poznat, že je hloupou selkou. Věra byla uražena, že jí říká, že je hloupá. "Proč jsi si mne bral? Já jsem tě neprosila, měla jsem nápadníků dost," řekla mu a odešla z pokoje. Slyšela, jak mu jeho matka domlouvá, aby dal ženě čas, že dosud ve městě nezvykla. Strouha

Ted' ale i ta malá jiskerka lásky pohasla a v její duši bylo pusto a smutno, až k zoufání. Více s ním na hostiny nechodila, sedala doma a mluvila s ním než co musela. Bylo jí smutno, neměla nic na práci, služebné všechnu práci udělaly. Chodila jen na procházky se starou paní a někdy si zašly k známým. Stará paní ji měla ráda a říkala jí: "Neboj se, když někam přijdeme, dělej všechno jako já a uděláš-li ně-

Z JAPONSKO-ČÍNSKÉ VÁLKY.

Tento obrázek ukazuje japonskou válečnou loď, kotvící v řece Whangpoo u Šanghaje, poskytující též pohled na nábřeží čínského města.

se surově zasmál: "Ta se nic nenaučí, zmýlil jsem se v ní; myslel jsem, že je chytrá, a že se dovede přizpůsobit. Nebýti těch peněz, ani bych se nebyl dal chytit!"

"Co to mluvíš?" zhržila se jeho matka. A slyšíc ve vedlejším pokoji Věrin pláč, šla k ní. Hladila a domlouvala jí. Ale Věra nebyla k utišení. Slyšela, co manžel řekl a bolelo ji to; věděla, že už nikdy nebude mít svého muže ráda. Nedbala o něj příliš, když si jej brala, ale doufala, že mu zvykne.

jakou chybu, co na tom? Vždyť ty paničky také nejsou bez chyby.... a Věra ji poslouchala.

Jednou si pozval Strouha hosty do domu. Věra nechtěla být přítomna při hostině, ale stará paní jí to rozmluvila. Řekla jí, že bude vše řídit sama a že vše dobře dopadne. Ale nedopadlo to dobře. Věra byla pozorná, dělala vše, co dělali jiní, až ke konci hostiny, bylo již hezky pozdě a muži byli rozjaření vínem.

I Strouha! měl v hlavě chaos, pojednou se přiblížil k ženě a chtěl, aby jej přede všemi políbila. Věra jej mrzutě odstrčila, ale on přišel zase a nakláněl se k ní. Věra jej chtěla odstrčit a převrhla svému sousedu víno. Bílý ubrus se zbarvil červeně a nejenom ubrus, i krásné šaty vedle sedící dámy byly potřísněny vínem. Věra se lekla; nevěděla co říci, bylo jí stydno před tolika pohledy. Ale již zazněl manželův posupný smích a hned na to vykřikl:

“Vidíte, jaké mám hovado! Neumí ani při stole sedět!” Divoký smích zaburácel jídelnou. Věra se víc neopanovala. Přiskočila k muži dosud se chechtajícimu a udeřila jej pěsti do obličeje a utekla do svého pokoje. Strouha stál jako opářený a stíral si krev crčící mu z nosu. Lidé vstávali od stolu a rozloučivše se, odcházeli. Věděli, že Strouha bude zuřit a nechtěli být přítomni nějakému výstupu. Stará paní se třásla na celém těle, mrzelo ji, že snachu přemlouvala, aby se hostiny zúčastnila. Viděla synův zlý pohled a bála se chvíle, až hosté odejdou. Prosila některé známé, aby ještě zůstali. Poslechli ji a zdrželi se trochu déle a stará paní rychle nalávala synovi černou kávu, aby se trochu uklidnil.

Věra seděla ve svém pokoji a tupě hleděla před sebe, čekajíc, když muž zabuší na dveře její ložnice a přijde se jí pomstít za to, že jej před hostmi uhodila do tváře. Věděla, že její život s mužem bude teď ještě horší. Chvilí přemýšlela, pak šla a sebrala nějaké šatstvo a uložila vše do kufříku a tiše vyšla z pokoje. Slyšela z jídelny hovor a hrkání židlí, poslední hosté se loučili. Rychle proběhla chodbou a vyběhla z domu.

Na ulici spatřila známé auto; seběhla k němu a vzala za kliku. Štěstí ji přálo, dveře nebyly zamčeny; oddechla si; vklouzla do auta a usadila se na zadním sedadle. sotva tak učinila, ozvaly se kroky a hned na to starý pán a paní vystoupali do auta, kde Věra seděla. Zahlédli ji, ale neřekli ani slova a usadili se. Teprve, když se rozjeli, řekla paní Zemanová: “Lituji vás, dítě; je vás škoda pro toho nezdvořáka. Vezme vás k nám a až se vše trochu uklidní, můžete se k němu zase vrátit.” Ale Věra je prosila, aby ji zavezli domů k rodičům a řekla, že už se k muži nevrátí. Rozmlouvali ji to, ale ona řekla, že již vytrpěla dost a že s mužem žít nemůže. Zavezli ji tedy

do dědiny a radili jí, aby si vše dobře rozmyslela. Věra jim poděkovala za jejich laskavost a rozloučivši se s nimi, spěchala k statku a oni ujížděli zpět do města.

Na statku se polekali, když Věra zabušila na dveře. Mysleli, že někde hoří a sedlák i jeho žena spěchali ke dveřím. — Když se dveře otevřely a spatřili dceru, oba si oddechli, ale oba tušili, že se stalo něco divného, když dcera přišla v noci a sama. Věra rychle vstoupila do světnice a sklesla na židli a vyprávěla rodičům, co se stalo a co za těch šest měsíců, co byla vdána, vytrpěla. A řekla, že se víc od muže týrat nedá a že si vezme od něj rozvod.

“Nešťastný děvče! Co to mluvíš? Kdo to jak živ slyšel, za šest měsíců manželství už si chceš brát rozvod!” dělala se matka. — “A zkazíš si život a celá vesnice se nám vysměje,” dodával otec. Oba hleděli smutně na dceru. — “At” říká kdo chce, co chce, já se víc k muži nevrátím!” stála Věra na svém. A odešla do své světničky, kterou mívala za svobodna a ulehla, aby si trochu odpočinula.

Bylo to divení, když se lidé v dědině dozvěděli, že Věra odešla od muže. Mnozí lidé to Záhorovi přáli pro tu jeho pýchu, ale Věru litovali, měli ji rádi.

Strouha se dozvěděl, že Věra odešla k rodičům; čekal, že se vrátí a poslal tam matku na zvědy. Stará paní plakala a prosila Věru, aby se vrátila. “Vás mám ráda a vážím si vás, maminko, ale vašeho syna ráda nemám, protože mne stále sesměšňuje a ponižuje. Však to sama víte, co už jsem vytrpěla a jsme spolu jen šest měsíců. Hrozím se pomyšlení, že by tak bylo celý můj život; on nechťel mne, on chtěl jen mé peníze, však to sám řekl,” pronášela smutně Věra. A nedala se přemluvit a stará paní plačíc, odjela.

Celá vesnice si teď šeptala, že Věra si bude brát rozvod. Rozvod — kdo to jak živ slyšel, aby u nich v dědině se někdo rozváděl. “Jsou to teď divné poměry mezi městským lidem, pořád samé novoty. Vždyť je to proti pánu Bohu,” říkali lidé a staré babičky se křížovaly. Ale k rozvodu nedošlo. Přišla smrt a vyrovnala všechno. — Strouhu ranila mrtvice. Rozčílil prý se v obchodě.

Stará paní hned zavolala Věru k sobě. Měla ji ráda a chtěla ji mít okolo sebe. Ale dobrá ta žena svého syna dlouho nepřežila.

Za několik měsíců odešla také. Věra po-
dědila skoro všechno, ale neradovala se z
toho. Prodala obchod a dům a odešla zase
k rodičům. Nechtěla být ve městě, kde ji
hodně lidí znalo a před kterými ji její muž
zesměšňoval.

Zdálo se jí to vše jako zlý sen. Pomalu
se zase z toho všeho probírala. Doma zapo-
mínala na vše, co bylo. Zase se začala smát
a si propěvovat. Byla volná a měla z toho
radost. Říkala, že již zůstane sama, že se
už vdávat nebude. Pomáhala chudým, ša-
tila jejich děti a starala se o nemocné. Kaž-
dý ji měl rád. Chasníci se po ní ohlíželi
a bohatí synkové čekali, až přejde doba
jejího smutku, že si ji budou předcházet.

A tu jednoho dne dostali Záborů dopis
z Ameriky. Jeník jim psal, že je na farmě
a že je dosud svoboden a ptal se, co dělá
Věra. Psal, že je nějaký nemocný, že mu
v těch dolech nesvědčilo.

Za několik dní potom, překvapila Věra
rodiče zprávou: že pojedje do Ameriky. —
Rozmlouvali jí to, ale marně. "Myslím, že
mne Jeník potřebuje, je tam tak sám a je
nemocný," řekla.

Celá ves se mrzela, že Věra odjíždí.
Selští synkové byli zklamáni. Chudina pro
ni plakala.

Cestování se Věře líbilo. Měla dosti
peněz, mohla jeti v pohodlí a dopřát si vše,
co chtěla. Ale přece byla ráda, když se
octla u amerických břehů. A potom se ne-
mohla dočkat, až spatří Jeníka. Ve vlaku
se seznámila s několika Čechy a ti jí po-
radili kde vystoupit a sami jí zjednali ná-
jemné auto a šofér ji zavezl na farmu.

Šustrů ji vlídně přivítali a Šustrová
byla ráda, že Věra přijela. Jeník byl oprav-
du nemocen, ležel v posteli.

"Ten bude rád, až vás uvidí, on stále
o vás mluví," pravila Šustrová a vedla ji
k nemocnému. "Nevíme, co se mu to stalo,
pořád byl zdravý, až v zimě to tak na něj
přišlo a teď už leží několik dní a doktor
řekl, že to je zápal plic. Ale teď už mu
lépe a teď se jistě brzy uzdraví, až vás
uvidí," mluvila stará paní.

Věra hleděla na Jeníka a on citě její
pohled, otevřel oči a hleděl udiveně kolem
sebe a mysl, že má horečku. Stále na
Věru hleděl a ona se usmívala a řekla:

"Což mne neznáš, Jeníku? Přijela jsem

tě navštívit!" Přistoupila k posteli a podá-
vala mu ruku.

"Tedy — je to pravda? Jsi to opravdu
ty, Věro? — Myslel jsem, že mám horeč-
ku," zvolal Jeník radostně a již se na po-
steli posadil a tiskl Věřinu ruku. Ted' na-
stalo povídání a vyptávání. Jeník zapomněl
na nemoc, byl veselý, až jej Šustrová mu-
sela napomínat. Chtěl vstát s postele, ale
Šustrová mu to nedovolila. "Doktor řekl,
že musíte ležet! Už jste na to zapomněl?",
řekla mu a Jeník musel zůstat v posteli. Ale
bylo mu mnohem lépe. Už se necítil tak sám
a opuštěn a vzdálen od své vlasti. Zdálo se
mu, že Věra přinesla s sebou tu jejich ves-
ničku a vzpomínali spolu na dětská léta,
když chodili do školy a prováděli všeliké
hlouposti. Věra mu hned neřekla, že byla
vdána, chtěla počkat, až se trochu pozdraví
a potom mu chtěla říci vše. Poznala, že ji
má dosud rád, teď snad více než dříve.
Věřil, že přijela, protože jej má ráda. Ale
on myslel, že je to ta stejná Věra, jak ji
opustil. A Věra se bála, až mu řekne, že
byla ženou jiného a teď že je vdovou, že
se od ní odvrátí. Ale nestalo se tak. Když
mu potom jednoho dne o sobě vyprávěla,
nezamlčujíc ani, jak ji muž ponižoval, Jeník
ji lítoval a potom řekl: "Jsem rád, že jsi ke
mně přijela. Kdybych byl věděl, že tak
zkoušíš, už dávno bych byl odtud odejel,
abych tě chránil."

"Však jsme ti psali, abys přijel, rodiče
by nám byli požehnali, ale tys na ten do-
pis ani neodpověděl," vyčítala Věra. Jeník
se divil, že ten dopis nedostal. Pak si vzpo-
mněl, že se v ten čas právě odstěhovali na
farmu a neohlásili na poště, kam se stě-
hují. A proto dopis nedostal.

"Ale teď tě již nepustím, Věro. Vím,
že mne máš ráda a ty víš, že já tě měl už
dávno rád, ale tehdy jsem si netroufal, byl
jsem tak chudým. Ale dnes mám několik
stovek, vezmeme se. Jsme určení pro sebe,
Věro. Nejsem sice bohatcem, ale uživím
tě." Věra se k němu přitulila a stiskla mu
ruku: Věděla, že život s milovaným mužem
ji bude těšiti. Nepotřebovala se ohlížet na
to, že muž málo vydělá. Byla bohatá a to
bohatství chtěla s Jeníkem rozdělit.

Za nedlouho potom jim dala Šustrová
požehnání, na pouti společným životem. A
Záhorů se radovali z dceřina štěstí.

JAK PAN KOŽÍŠEK VYHÁNĚL MOLY

Pražská humoreska.

BYLO to v den svatého Karla, to jest čtvrtého listopadu, proto Fany vytáhla ze skříně zánovní černý kabát, tak zvaný "kaiserrok" jenž v tento den rok co rok býval vysvobozen ze svého těsného vězení a uveden na boží vzduch a světlo.

Pan rada, chef pana revidenta Kožíška, slavil totiž na tento den jmeniny, a panu Kožíškovi, jakožto nejstaršímu z podřízených úředníků co do "rangu", nastávala povinnost tlumočiti rok co rok stejnými slovy "neličené a upřímně cítěné projevy jménem všech pánů celého oddělení", kteří stáli v řadě dle služební hodnosti: na jednom konci pan Kožíšek, na druhém nejmladší praktikant ve svém ušumělém, lesknoucím se na loktech černém kabátku, který dostačoval při bídném adjutu čtyř set zlatých.

Byla to rok co rok stejná podívaná, táž vážná a napjatá tvář páně radova, tytéž ohnuté postavy, jen že tu a tam na dolejší křídle se objevil nějaký nový, mladý obličej. Pan rada poděkoval rok co rok stejnými slovy, mluvil cosi o účelnosti společné práce, ukončil vždy heslem "viribus unitis" a podal pak pánům ruku. Ale jak ji podával! Panu Kožíškovi jako nejstaršímu revidentovi stiskl docela pravici, ostatním revidentům vložil jen své suché, dlouhé prsty lehce na dlaň, pro oficiály zbyly již jen tři prsty, pro asistenty dva a pak ty nejmladší, praktikanty, jakási embrya úředníků, pouze jeden jediný prst. Nikdy se při tom nezmylil, jeho ruka byla vycvičena a už sama snad, mechanicky vycítila dietní třídu toho, komu se podávala.

Pak nastaly úklony, šoupání nohou, a gratulanti vypravili se ze dveří, pan Kožíšek v čele, nejmladší praktikant poslední. Svlékány byly rychle černé kabáty, oblékány všední kancelářské, a za pět minut několikanásobný škrabot per oznamoval, že život je opět ve svých všedních kolejkách.

Nuže, za tímto účelem vyťahovala služka Fany dnes páně Kožíškův černý kabát z temných útrob šatníku.

Očistila jej v kuchyni a přinesla do pokoje, kde již zatím pan Kožíšek naň čekal. Oblékl jej pozorně za pomoci služky a stoupl si k zrcadlu.

Paní Kožíšková přistoupla k němu a zrakem plným péče a zároveň hrdosti dívala se, neschází-li nikde nic, je-li nákrčník rovně, nekrpí-li se vesta.

Bystrozraku jejímu nic neušlo.

Přistoupla ještě blíže a sejmula cosi s pravého ramene mužova, tam, kde rukáv přišití je ke kabátu.

Vypadalo to bíle jako kousek pavučinky neb vaty z podšívky, paní Kožíšková však to podrobila bližší prohlídce, podívala se na místo, odkud to sebrala, a sepjala ruce.

"Už jo, dali se ti do 'kaiserroku' molí," pravila muži, ukazujíc na malou, sotva viditelnou díрку, která zůstala na kabátě v místě, odkud byla sebrala záhadnou tu věc.

Pan Kožíšek svlékl kabát, podíval se blíže, Fany se také dívala i dcera, která právě asi vylezla z postýlky, soudíc dle neučesané hlavy a půvabných nedbalek.

"No, je to asi mol," zakýval vážně hlavou pan Kožíšek a přejel látku rukou. "No, pozdrav Pánbů, dali-li se nám do všeho. To abych si řídil celou novou garderobu."

"Vy pěkně pánovy šaty klepáte, Fany," obrátila se paní na služku. "Když se šaty řádně vyklepají a vyvěsí na slunci, nikdy se do nich molí nedají. Ted' to vidíte."

"At' se na tom místě propadnu, milostpaní, jest-li jsem do nich onehdy netloukla, až na mne pan profesor z prvního poschodí vyběhl, že nemůže pracovat. Zeptají se jen notářovic Máry, zrovna tam klepala koberce. Až se mi smála, jak do toho mlátím. To musí být odněkud přineseno," u-soudila moudře.

Manželé podívali se na sebe.

"No, ale, co je to platno, já musím jít," pravil pan Kožíšek. "V devět hodin přijde pan rada, a musíme tam být. Kdo ví, je-li to doopravdy mol. Nikdy jsme je

neměli, ani je pořádně neznáme, snad se klameme. Zeptám se na to v ouřadě, tam někdo bude vědět, jak moli vypadají.”

Oblékl si kabát, pak zimník, vzal cyklindr a hůl a šel.

V duchu opakoval si cestou svou řeč, avšak příhoda s molem ho mátlá, skoro se zarazil, když stál před panem radou, což se mu ještě nikdy nestalo. Ale v celku to dopadlo dobře, nastalo podávání ruky dle dietní třídy, a za chvíli byli již ve svých kancelářích.

Pan Kožíšek svlékl černý kabát, nepověsil ho však do skříně, jako jindy, nýbrž rozložil na stole.

“Prosím jich, pane Richter, jdou sem na chvíli,” obrátil se ke kolegovi revidentu.

Pan Richter, šedovlasý pán, starší co do let než pan Kožíšek, ale mladší co do “rangu”, přišoural se k panu Kožíškovi a podíval se na něho tázavě.

“Prosím jich, podívají se dobře, ale dobře, na můj kajzrrok, jestli něco uvidějí.”

Pan Richter protřel si brejle, nasadil je pomalu a díval se pátravě po kabátě, rozloženém po stole.

Ne, nevidí nic, pranic. Co má vidět?

“A přece,” usmál se pan Kožíšek. “Jen kouknou se dobře semhle, na to místo” a ukázal prstem na díрку. Pan Richter přistrčil hlavu až ke kabátu a div si oči nevykouřil.

“No, zdá se mi, že je tady nějaká malá dířka,” pravil po chvíli.

“A co myslíš, od čeho to je?” zkoušel pan Kožíšek.

“No, mohla odpaďnout hlavička od sirky...”

“Ale, kde pak,” usmál se pan Kožíšek a díval se ironicky na Richtera: “To je od mola, ano, od mola,” a zakýval hlavou.

Rozmluva začala zajímati i ostatní pány v úřadovně. Pěra přestala škrabat, záda se narovnávala, přišel tlustý oficiál Horyna i jeho soused Karas, přišel i asistent Kučera, dokonce i mladý, nedávno nastoupivší praktikant Koubek opustil svůj stůl a zvědavě přiblížil se ke stolu páně Kožíškovu.

Nastalo komisionelní ohledání.

Každý vzal kabát do ruky, podíval se na dířku, přičuchl k látce a pronesl svůj úsudek.

Nejllepším znalcem se ukázal oficiál Horyna. Byl takofka specialistou v molech.

“A je, to já znám,” pravil, jakmile se podíval na dířku a mávl rukou. “Když jsem bydlel na Smíchově, měl jsem nepořádnou kvartýrskou; nikdy mi neklepala šaty a moli by mi byli sežrali celou garderobu. Uniformní kabát, který nikdy nenoším, byl provrtaný jako staré dřevo. Jak se najde jeden, už je zle. Hned je jich plná almara. Musíte radikálně je vyplenit, pane revidente,” usoudil.

“Já jsem slyšel, že prý se dává do šatníku naftalin,” podotkl skromně praktikant.

Pan Horyna se na něho ironicky podíval. “Naftalin, naftalin, hlouposti. Na ně se musí tabákem, hodně silným tabákem, nejlépe kouřem. Takhle šatník otevřít, sednout si proti němu, nacpat do dýmky vojenského a celé odpoledne foukat kouř do vnitř, to by je prohnalo. Vystěhovali by se do jednoho. Kouř je na ně mor.”

“No jo, ale to je chyba, že já nekouřím,” namítl malomyslně pan Kožíšek. — “Jakživ jsem nevykouřil cigáro. Bylo by mi špatně.”

Oficiál Horyna zakroutil povážlivě hlavou, uznával tento důvod. Ale u něho nebylo zle o nápad.

“Ale kouř snesou?, tázal se po chvíli.

“I ano, to já nejsem choulostivý,” přisvědčil pan Kožíšek.

“Tak jim dám radu. Jdou večer někam, kde se hodně kouří, třeba k “Flekům”, sedějí tam pár hodin, a oni jim šaty nakouřejí. Jinak se molů nezbavějí. Já to znám,” a odcházel ke svému stolků.

Panu Kožíškovi byla ta rada vhod, jenže se obával, že nedojde schválení u vyšší instance, již byla v domácnosti jeho žena.

Byl, jak se říká, “domácí člověk”, v hospodě byl jednou za rok, byl-li nějaký večírek k oslavě nějaké významné události v úřadě, a nyní má jít k “Flekům”, kde prý se tolik pije a je tak veselo.

Což, jemu by to nevadilo, ale, ale....

A při vyřizování aktů sestavoval si v duchu řeč, v níž bude před ženou odůvodňovati nutnost jít do hostince.

* * *

Při obědě začal pan Kožíšek ihned o molech. Svolal na dířku celou komisi, a jednohlasně bylo uznáno, že pochází od mola. A je-li ve skříní jen jediný mol, dá se s jistotou tvrdit, že za nedlouho jich bude

plná skříň, neboť se báječně rychle rozmnožují. Prostředky, oznamované v novinách, jako naftalin a podobné, nemají naprosto účinku, jediný radikální prostředek jest tabákový kouř. A jelikož on nekouří, radili mu všichni páni v úřadě, aby si každý večer oblékl jiné šaty a šel někam, kde se hodně kouří, nejlépe prý k "Flekům", šaty se nasáknou kouřem, který moly zničí. Nejsou-li v šatech, tak se do šatů, kouřem nasáklých, nedají. Bojí prý se kouře jako čert kříže.

Jiný prostředek prý není. Tak tedy, kdyby paní proti tomu nic neměla, on by se obětoval. Není mu to příjemné sedět v kouři, když sám není kuřákem, bylo by mu stokrát milejší sedět doma v čistém vzduchu, pít "své" pivo a čísti noviny; ale jedná se zde o peníze, o sta; co kdyby se dali moli do jeho uniformy, kterou si nedávno pořídil?

Tvářil se jako obět a to účinkovalo.

Paní Kožíšková souhlasila ku podivu ochotně. Když je to tak, může si jít. Vypije "své" dvě sklenice a přijde před desátou domů. Ovšem, že se musí něco proti molům dělat. Doma kouř nechce mít, to by tak ještě scházelo, tak ať se dá nakouřit někde v hostinci. Ale musí jít někam, kde jsou solidní lidé.

Po večeři oblékl si pan Kožíšek zánovní zimní oblek, který nosíval jinak jen v neděli, rozloučil se se ženou, jakoby jel do Ameriky, poněvadž to bylo vzácností, když večer vyšel, a ubíral se k "Flekům".

Nebyl tam již mnoho let, snad od té doby, když byl sjezd abiturientů po třiceti letech, a on měl od ženy dovoleno do půlnoci. Náhodou zašel do "staročeské".

Kdosi ho volal jménem, ohlédl se a hle! Seděl tam v četné společnosti oficiál Horyna, zářící, veselý. Zval ho, aby si šel přisédnout. "Říďte se mou radou, pane revidente," pravil. "To je dobře. Budete vidět, že vám vyženeme moly. Pojd'te mezi nás, já kouřím celý večer a tady kamarád inženýr je viržinkář. My vás důkladně nakouříme."

Představil pana Kožíška společnosti. — Byli to lidé různého věku a různého zaměstnání: úředníci, inženýři, novináři, lékaři, lidé i z různých končin Prahy, ale spojovala jedna láska, jejich kult: černé pivo.

Bylo na nich znáti, že přišli sem s úmyslem vypít mírumilovně "svých" ně-

kolik sklenic, poslechnouti něco veselého, zasmáti se, povyrazit se; nechali doma své velké i drobné starosti, na chvíli stali se bezstarostnými jako malé děti.

Pan Kožíšek brzo zdomácněl, zúčastnil se dokonce činně při vypravování anekdot, jichž mnoho znal; starší, vážný pán těšil se z pozornosti mladších, kteří uctivě naslouchali, vypravoval-li něco, což mu nemírně lichotilo.

Bylo to přece jen jiné než doma. Doma měl odměřeny své dvě sklenky, více nikdy nedostal, naproti němu seděla paní Kožíšková s brejlemi na očích; spravujíc prádlo, Klárka četla nějaký román, bylo тихо jak v hrobě, a tady jaký život, jaký šum! Člověk, se doví něco nového, zapomene na své starosti; bylo mu jako by byl omládl v této veselé, pestré společnosti, neznající o kolků, přijímající ochotně každého nového do svého středu.

Pivo mu také chutnalo, jak náleží, ani nepoznal a měl čtyry. Mrštná Eminka stávala před něho s líbezným úsměvem již pátou, ale v tom se podíval na hodinky a polekal se. Pro Pána Boha! tři čtvrti na deset! A on musí být v deset doma. Bude rád, dostihne-li to po elektrické dráze. Zaplatil a chystal se k odchodu. Všichni jej prosili, aby ještě zůstal aspoň ještě na jednu, ale on byl nepovolený. Slíbil, že přijde zítra, stiskl všem pánům pravici a ubíhal k tramwayi.

Sedě ve voze vzpomínal ještě na uplynulý večer, který se mu velice líbil. Jak to uteklo! Doma se stále dívá na hodiny, bude-li brzo deset, čas je jako moře, a tady hodiny přecházejí jak chvílky. Inu ano, v takové společnosti. To on Horyna se proto v kanceláři tak usmívá pro sebe; vzpomíná na minulý večer a těší se, že zas večer tam půjde. Ovšem, Horyna je svobodný, nikdo ho nedrží doma. Ale byli tam také ženatí, ten inženýr, co vedle něho seděl, pak ten doktor a nějaký sekretář, a jsou tam každý večer. Jak to přijde? A on se nehne celý rok. Nedává-li někdo večírek na oslavu něčeho, neví pan Kožíšek, jak vypadá Praha po osmé hodině večerní. Jeho žena si to dovedla výborně zařídit. Hned zpočátku ujala se otěží a držela je po celý život. A první příkázání její bylo: večery budeš doma trávit. Konečně tenkrát to mělo smysl, byli mladí, měli se opravdu rádi, ostatně bylo třeba šetřit při malém platu, ale nyní

se přece poměry změnily. Sestárli oba, příjmy jsou slušné, i Klárka bude zaopatřena, jelikož bude dědit po tetičce slušné jmění. Ano, poměry se změnily, ale v jeho životě změna nenastala. Ráno do úřadu v půl třetí domů, oběd, chvíli spánek, v podvečer na procházku se ženou a dcerou a večer doma, den co den doma při dvou sklenicích piva, z jara i v létě, na podzim i v zimě, ve všední den i na hod boží, stále stejný program!

Panu Kožíškovi nepřípadlo to nikdy tak zoufalým, jako dnes.

Proč se tak docela zotročil? Proč se dal tak spoutati? Kdo je on? Otec rodiny, přednosta domácnosti, vydělává v potu tváře potřebné peníze a co za to má? Smí večer vypít dvě sklenice piva a přečíst noviny. To je celá odměna za den, plný práce a starostí. Ano, ano, přivedl to tak daleko svou věčnou ústupností, beráncí povahou. Ale nyní tomu bude konec! Ano, udělá tomu konec! Ukáže, kdo je pánem v domě! Půjde si, kam bude chtít a kdy bude chtít! Chce přijít mezi lidi, vidět také jiné tváře, ne jen stále své kolegy v úřadě a ženské doma. Má přece také právo žít jako člověk, on c. k. úředník.

Začne teď jiný život samostatný, mužný, ukáže, kdo je pánem v domě. A začne hned zítra, ano hned, zítra. Jen žádné otálení, jednou k tomu musí dojít. Musí být jasno v rodině.

Přišel domů až v půl jedenácté, musel čekat na vůz na křižovatce, tím se zdržel.

Zarazilo jej ticho a tma, paní a dcera již spaly. Nečekaly na něho, šly spát jako jindy v deset hodin. No, dobře, budou si muset na to zvyknout. Z opatrnosti zul přece boty v předsíni, vklouzl tiše do pokoje, potmě se svlékl, přitáhl na sebe pokrývku a za chvíli usnul.

Spal dobře po celou noc a probudil se ráno v obvyklou hodinu. Dámy byly již v kuchyni, připravující snídaní; umyl se a nastrčil hlavu do kuchyně. Cítil jakési vědomí viny, a jeho včerejší odvaha také valně poklesla. Co pak mu žena řekne? Ještě nikdy to neprovedl, byl-li večírek, měl dovolenou určenou napřed a dodržel hodinu, i kdyby šídla padala, poprvé včera večer přišel o půl hodiny později.

Jak se asi bude žena tvářit? Stála u plotny a slévala kávu, obrátil se a čekal, až přinese kávu do pokoje. Přinesla ji za

chvíli, a za Fany vešla paní Kožíšková a Klárka.

Pozdravil obvyklým způsobem, ona odpovíděla jako jindy, a Klárka mu políbila ruku, jako jiné dny ráno.

"No, jaké to bylo u Fleků?" tázala se paní, sedajíc ke snídani.

"Inu, všelijaké," vypravoval pan Kožíšek. "Nejsem na to zvyklý, na ten hluk a kouř, kouře je tam až k zalknutí. To je doma jiné posezení," liboval si.

"To je dobře na moly," chválila paní. "Ptala jsem se na to včera večer ještě paní profesorové naproti, její pán je profesorem přes chemii, ti také tak vypudí moly. To stačí, když se každý kus oděvu vezme jednou do kouře, budeš muset, chudáku, zase tam jít v jiném obleku. Hlavně bys měl vzít uniformu, té by bylo nejvíce škoda, kdyby se do ní dali moli."

Pan Kožíšek v duchu zájasil, ale tvářil se velice mizotutě a skoro bolestně.

"Jen kdyby tolik toho kouře tam nebylo," namítal. "Rád se obětuji, ale tak se mi stýská po domově, že ti to ani říci nemohu."

Paní Kožíšková se vliálně usmála.

"Však to si zvykneš, to je jen na poprvé. Vždyť pryť tam i dámy chodí?"

"Inu chodí, chodí a pěkně — ech, chci říci elegantně oblečené dámy tam chodí, to je pravda. Ale snad nikomu ten kouř není tak protivný jako mně."

"No, tak už jen můj strpení, staroušku," chlácholila ho žena, "až nakouříš všechny šaty, budeš zas hezky sedět doma. Jen se tam dlouho nezdružuj, snad by stačilo na hodinku a mohl bys být v devět doma."

"V tom je háček," namítl pan Kožíšek. "Oni právě ti největší kuřáci tam chodí až k deváté hodině a k desáté jest tam nejvíce kouře. Jít dříve domů, nebylo by nic platno."

S tím byla paní Kožíšková upokojena. Rozloučili se v dobré shodě, a pan Kožíšek šel.

Když vyšel z domu, div se zdržel smíchu. V očích ženy jest obětím beránkem, jenž podstupuje krutou trýzeň ku záchraně garderoby. Takovým beránkem by chtěl být do smrti. Dobře si to narařičil. Žena ho sama posílá do hospody, on se brání, a ona ho přemlouvá. Vyzrál na to. Jde to bez křiku, vády, omdlávání; nikdy si to nepomyslel, že to půjde tak lehce. Oficiál Horyna pozdravil ho jako starého kamaráda. "To je pivo, pane revidente, co?" A ta zábava? To člověk

okřeje po té úřední fadasse, co? Já kdybych tam jeden večer nebyl, tak mi druhý den pořád něco schází. Věřte mi, už zas se těším na večír. Jak malé dítě se těším, nemohu se dočkat, až bude sedm hodin. Přijdete zas, vidíte. Náramně jste se naší společnosti zalíbil, říkali, že jste vtipný starší pán a že byste brzy byl hlavou našeho stolu. A vidíte, jsou tam takové kapacity: doktoři, inženýři, sekretáři a tak dále. To nebyli včera ještě všichni. Některý je na komisi venku, jiný v divadle, třetí má někde přednášku, ale když se tak sejdou "komplet", to se nasmějete. Nebude se vám chtít ani domů. Já tam byl včera do posledního piva, dal jsem si tři a uváz jsem do dvou hodin. A vidíte, ráno vstanu v půl osmé jako ryba. To dělá ta společnost. Jen večer zase přijďte."

Pan Kožíšek vypravoval panu Horynovi, jak ho paní sama posílala.

"Považte si, pane kollego, pětadvacet let, co jsme spolu, neřekla: Alois, jdi si někde na sklenici piva. To bylo vždycky řečí a výkladů, když jsem nutně někdy musel, jako, byla-li oslava nějakého jmenování neb nějaký "abschiedsfest". Když si to tak pomyslim, co jsem vlastně na světě užil? Studie, pak úřad den ze dne, trochu rodinných starostí, to byl celý můj život," a zakýval vážně hlavou.

"No, ještě není všechno ztraceno," těšil jej Horyna. "Jste pětadvacet let, to se ještě člověk nemusí zříkat života. To se ještě dovede žít. Viděl jste včera "u Fleků" toho starého dědečka vedle u stolu? To je jeden kostelník, je prý mu přes osmdesát let a pije každý večer "své" čtyři sklenice jako nic.

A chodí tam už asi čtyřicet let. No tak. To máte skoro ještě třicet let před sebou. Jen přijďte zase večer, uvidíte, jak se budete baviti."

Pan Kožíšek přisvědčil, sedl ke stolu a začal prohlížení "einlauf".

Ale v duchu se usmíval a těšil se na večer. Půjde dnes raději o něco dříve tam, aby byl pak v deset doma a neměl mrzutosti.

Pan Kožíšek chodil již skoro čtrnáct dní den co den vykuřovat moly. Měl hodně šatstva, našlo se všelijakých vest, kterých již dávno nenosil a byly skutečně provrtány moly.

Seznámil se již s celou stolní společností, poznal všechny řádné i mimořádné členy, externisty a hosty, s mnohými uzavřel již

blíže přátelství, pil na bratrství, tykal si. Měl již vyhrazeno své místo, místo na čestném místě, jež mu nikdo nezasedl. Stal se nějak živějším, veselejším v nudné poušti, kancelářského života byly tyto večery pro něj pravými oasami plnými svěžesti a zeleně. Když usedl ke stolu na své místo a rozhlédl se po spokojených tvářích svých soudruhů, spadly s něho rázem malé denní starosti. Zapomněl úplně na svá akta, na pomalý postup, na oddávky Klárčiny, jež se nechtěly skoncovat, na mrzutosti s domovníkem nebo s domácím pánem. Když bylo hodně veselo, dělaly se dobré vtipy, připomínal na bezstarostná léta studentská, na onu krásnou náladu, která klesla, jakmile vstoupil do úřadu, a upadala rok od roku, ustupující mrzutosti a kyselosti.

Skoro čtrnáct dní žil tento nový život, plný puvabu i právě pro svou novost, čtrnáct dní skorem posílala ho žena sama do hostince, a najednou jednoho jitra prohlásila, že podrobila šatníky důkladné prohlídce a že může s uspokojením prohlásiti, že se prostředek osvědčil — moli zmizeli. Zůstaly po nich ovšem stopy, pranepatrné, sotva znatelné dirky v několika kusech oděvu, ale novější obleky, uniforma, zimník, svrchník zůstaly nedotknuty, impregnace kouřem je zachránila.

Nyní, soudila paní Kožíšková, může se manžel opět vrátiti k bývalému pořádku, nemusí seděti v kouři, může zase večery strávit doma, v kruhu rodiny, mezi svými v klidu a tichu u teplého krbu. Nemusí se již obětovati, přinesl obět dost značnou; často prý ho litovala, když si naň večer vzpomněla. Je již sama ráda, že zase bude večer doma, jak se to patří na řádného manžela a otce rodiny.

Ten den seděl pan Kožíšek v úřadě jako zařezán. Konec slávy, konec radosti. Co si ho ponoukalo, aby se vzb chopil k odporu, aby řekl přímo, co dávno hárá v jeho nitru, aby se ukázal jako pán a hlava rodiny, ale vzpomněl si na svou ženu, i na slzy, omdlévání, scény, jež ho děsily, a ztratil odvahu. Je to přece jen pozdě, měl se vzb chopit dříve, mnohem dříve. Nyní nemá již dosti sil k tomu. Zvykl příliš na své jho a nedovede je svrhnouti se šíje.

Konec, konec. Jeho židle zůstane prázdná, budou na něho čekati, vzpomínati naň, snad se vysmívati, ano, zajisté se budou vysmívati.

Již snad nikdy neshledá se se svými milými kamarády, nezažije těch teplých, bezstarostných chvil!

Zadunál se, jakoby studoval akt, před ním na stole ležící.

Přišel Horyna.

"Přijdete dnes večer, pane revidente?" tázal se. "Dnes bude slavnostní večírek, doktor Kratochvíl slaví dvacetileté jubileum svého zasnoubení. Slaví je proto, že ze svatby sešlo. Bude náramně veselo, už se na to těším." Pan Kožíšek smutně zakýval hlavou.

"Ba, nepříjdu, pane kollego, nepříjdu. A nepříjdu ani zítra, ani pozítří, ba snad již nikdy," zavzdychl a vypravoval Horynovi svou strast.

Ten znal dobře paní Kožíškovou a zvažněl.

"To je mrzutá věc, to je mrzutá věc," opakoval a přecházel dlouhými kroky po pokoji.

Najednou se zastavil a jeho tvář se rozjasnila. Přistoupil ke stolku a zmačknul knoflík elektrického zvonku. Objevil se kancelářský sluha.

"Jdou dolů, Kovaříku a koupějí někde šídlo, ševcovské šídlo, raději trochu silnější.

A pak uvidějí-li někde větší pavučinu, smetou ji a přinesou ji sem."

Když sluha odešel, poučoval Horyna Kožíška. Nemá-li v šatech moly, musí je "dělat", fingirovat. Šídlem provrtá v některém novějším kusu oděvu několik direk, na ně dá kousek pavučiny, schumlaný prsty, aby to vypadalo jako zakuklené vajíčko mola. Musí na to chytře.

Kovařík přinesl šídlo i dosti velikou pavučinu, o něž nebylo v úřadě nouze, pan Horyna zabalil pavučinu pečlivě do čistého papíru, dal ji i se šídlem, panu Kožíškovi a pravil s přesvědčením. "Večer se uvidíme "u Fleků."

Pak se dali oba do práce.

Večer seděl pan Kožíšek opět na "svém" místě "u Fleků" a oslavoval dvacetileté jubileum zasnoubení doktora Kratochvíla . . . A dnes je pan Kožíšek rádným denním hostem u "velkého stolu". Nevím, osvědčují-li se dosud manipulace se šídlem a pavučinami, nebo dodal-li si odvahy a ukázal, "že je hlavou rodiny a přednostou domácnosti". Vypravuje často o tom, jak vyháněl moly a nazývá Horynu, jenž je již také revidentem, svým "dobrodincem".

JAK KDO CESTUJE

Pro kalendář Hlasatel upravil F. Š.

Pravým turistou je Angličan.

Turistika, zrovna jako roast beef, byla vynalezena v Anglii a pravým turistou je turista anglický. Žádná země se nemůže považovati za ráj turistů, nejsou-li tam turisté angličtí. Hotel, ve kterém nepřebývá nějaký Angličan, nemůže si činiti nároky na označení "hotel". Nejvýše se takovému stavení dá říkati rodinný pensionát. Železnice, po které necestuje anglický turista, nemá práva na tento hrdý titul. Železnice bez anglických turistů je jenom sousedským dopravním prostředkem.

Angličan je turistou od natury. V Paříži sídlí Angličané třeba tučet let a zůstávají turisty, mluvíce jen anglicky, vynucující si pozornost a počínající si zrovna tak, jakoby zrovna přijeli. Ve Španělsku se o-

značuje slovem Angličan každý cizinec. — Tam říci Angličan znamená zrovna tolik, jako říci turista. Ve skutečnosti Angličan s opravdovým typem Angličana se obléká jako turista do podkasaných kalhot, do kabátu s pasem. Má u sebe nezbytný dalekohled účtyhodných rozměrů, zavěšený na bandolěře. V obličeji má neustále výraz bezradnosti a ztracenosti. Zdá se typu tak dokonale anglického, že bychom jej marně hledali na evropském kontinentě, v kterékoliv zemi, která turisty hostí.

Anglický turista je tvor, který spotřebuje nejvíce hotelových kuponů, urazí nejvíce kilometrů dráhou či jiným dopravním prostředkem, má nejvíce průvodců a napíše nejvíce pohlednic. Je to člověk, který projevuje největší obdiv zříceninám, museím, pomníkům a sochám, gotickým katedrálám,

slavným hrobkám. Je schopen obdivovati padesát gotických katedrál za den, kdyby mu je do cesty někdo postavil. Obdivuje stejně gotickou katedrálu jako nějaký veselý kabaret, obdivuje půlnoční slunce v Norsku, zrovna jako polední slunce ve Španělska. Za den si obdivuje dva chrámy, radnici, krajinu, starý zámek, dům, v němž se narodila nějaká celebrita, dále veřejnou knihovnu, řeku, horu, svítání a západ, kousek moře a boty nějakého hrdinného generála. To vše po pořádku obdivuje bez únavy s obdivuhodnou rutinou, kterou se nemůže pochlubiti žádný turista jiné národnosti.

"Dovolte mi, abych Vás požádal o věnování trochu obdivu tomuto obrazu Rubensově," praví v museu průvodci.

A první turista, který se k obrazu přiblíží a který otevře nejvíce ústa, je turista anglický. Někdy si sice splete obrazy a na místo Rubense, na kterého ukázal průvodce, s nelíčeným obdivem si prohlíží obraz nějakého místního mazala. Jakmile však je na svůj omyl upozorněn, napraví to okamžitým přenesením svého obdivu na pravé místo.

Mark Twain ve své knize *New Pilgrim's Progress* vypráví, že když jeli úžinou mesinskou, jeden z Angličanů rozhlížel se se zbožnou úctou dalekohledem po obou stranách.

"Proč tolik obdivujete mesinskou úžinu?" otázal se Angličana Mark Twain.

"Vězte, pane," — odpověděl Angličan "já obdivuji všechna místa, o nichž se děje zmínka v bibli."

"A co má dělati úžina mesinská s bibli? Nač koukáte, je skála Scylla a vír Charybdis z klasické historie."

"Scylla a Charybdis?" zvolal Angličan. "Myslel jsem, že to je Sodoma a Gomorra. Never mind. It is all right."

Ve Švýcarsku anglický turista obtížený turistickým batochem, máje v ruce "alpenstock" a obrovské boty, jejichž podrážky jsou pobity cvočky, udýchá se vystupováním na hory, kamž ostatní jedou železnicí a vrací se zklamaný, s tváří do krve ošlehanou, kašlaje jako kocour. Náhradou za to se posadí před obraz hory a rozdává potom zpropitné v pravo i v levo.

Chce-li některá země přivábiti anglické turisty, musí dbáti jistých předpokladů. — Anglický turista musí míti k obsluze lidi,

kterí se s ním mohou domluvit, kteří mu v hotelu mohou v pravý čas v náležité přípravě přinést roast beef, odpoledne jeho čaj. A nesmí se zapomínati na golfové hřiště. Angličan rád jde do zemí exotických, ale s předpokladem, že po obdivovací "šichtě" přijde do hotelu a najde tam vše tak, jako by byl doma.

Americký turista.

Americký turista hledí na vše očima kupujícího. Před nějakou katedrálou zrovna jako před horou a vždy se zdá, jakoby měl na rtech otázku "kolik to stojí". Ve Ferney ve Francii, dvacet minut od Ženevy, se jeden americký turista ptal, zač by stál Voltairův dům. Kouká na Ženevské jezero, jako by chtěl říci:

"Tady máte ček. Pošlete nám ho do Cincinnati."

"Kolik myslíte, že by stál tenhle vévoda — zchudlého vévodu ovšem, poněvadž snad jiný druh vévodů neexistuje — a má-li americký turista dcery na vdávání, jest schopen se vás optati:

"Kolik myslíte, že by stál tehle vévoda, kterého jste mi představil?"

Američtí turisté si zakoupili vévody, hrabata, nádherné obrazy, historické zámky.

Když jiní turisté se obdivují zříceninám, americký turista jim projevuje své opovržení jako lidem málo praktickým, kteří ztrácejí čas pohlížením na bezcennou věc a mrháním slov. Obrací se k průvodci a ptá se jej:

"Kolik asi stojí takováhle zřícenina?"

"Ach, tato zřícenina, ale prosím..."

"Žádné ale! Kolik stojí?"

"Hleďte pane! Tato zřícenina má velkou historickou cenu, velkou uměleckou cenu..."

"Ale, kolik to stojí na penězích? Kolik tisíc dolarů?"

Jelikož američtí turisté ještě nezakoupili Mont Blanc, je to proto, že pomýšlejí vystavěti v Chicagu horu ještě větší, s více sněhem, s většími a hlubšími roklemi, ve kterých by se zabilo ještě více horolezců.

Tělesně turista americký je větší, než turista anglický. Obléká se do šatů, které mu dávají vzezření míče a kteréžto šaty jsou bez vesty jako věci neužitečné. Potrpí si na herkulovské projevy a drtí primitivní srdečností ruce svých společníků u stolu, když mu ji na pozdrav podají.

Jeden takový turista za návštěvy ve Švýcarech chtěl vědět, zda na vlcích jsou koupelny. Nemohl pochopit, že takovou vymoženost nemají, ačkoli mu vysvětlili, že Švýcary nejsou Amerika, poněvadž vlak celé Švýcarsko přejede za několik hodin.

Americký turista se v hotelu shání po vytahovadle, aby mohl vyjetí třeba jen do

nost, jste americkým poddaným?"

"Já?" odpovídá americký turista, "Já jsem občanem Spojených států amerických, občanem prosím!"

Amerických turistů není po Evropě tolik, jako anglických, ale za to mají více peněz. Pro amerického turistu je cesta tím

Atrakce světové výstavy.

Miliony lidí, kteří minulý rok navštívili světovou výstavu v New Yorku, obdivovali se nespočetným atrakcím "světa zítřka", jak výstava byla nazývána, ale mimořádnému obdivu se těšily Stratosféra a Trylon, jež představuje tento obrázek.

prvního patra. Ne snad, že by schody nevyšlapal, ale poněvadž je přesvědčen, že moderní bydlení po americkém způsobu vyžaduje co možno nejvíce mechanických zařízení a vymožeností. Potom z hotelu odejde a leze na Mont Blanc anebo na Jungfrau.

"Tak vy jste z Ameriky?" ptá se kdosi amerického turistu. "A máte tamní přísluš-

lepší, dle jeho ocenění, čím více peněz za ni utratí.

"Vydařila se vám dobře vaše cesta po Švýcarsku?" ptají se Američana po jeho návratu do Filadelfie.

"Velmi dobře, velmi dobře. Byla to nádherná cesta. Pět tisíc dolarů...."

Německý turista.

Německý turista je člověk, který se postaví před horu, u jezera, u sochy nebo zříceniny a řekne:

“Kolossal”!

Pro Němce slovo “kolossal” znamená vrchol obdivu. Značí u něho více než pouhé “obrovský”. I kdyby německý turista nebyl německého typu, ať již takového, jaký chce Hitler, nebo takového, jakými skutečně Němci jsou, stačí toto zvolání “kolossal”, aby každý uuhl, že se jedná o německého turistu. Ale německý turista se nezapře nikdy, že je Němcem. Stojí takový jeden před pomníčkem ve Švýcarsku, ať již je to třeba pomník Helvetské federace, nebo památník národního hrdiny Viléma Tella — a německý turista se zdá býti jiným pomníčkem. Je slyšeti jeho “kolossal” a potom se neví, kdo koho obdivuje, zda německý turista pomník anebo pomník německého turistu.

Německý turista je vždy militarista. Když vystupuje na nějakou horu, představuje si, že ji dobývá a když položí svou okovanou botu na vrcholek hory, pocítuje takovou rozkoš, jakoby prohlašoval “nyní ta hora je naše, prusácká”. Svým dalekohledem neobzírá krajinu, aby se krásou její pokochal, ale představuje si, že přehlíží vojenské útvary v jejích posicích.

O anglickém turistovi se tvrdí, že nakupuje největší množství pohlednic. Ale je velký rozdíl mezi pohlednicemi, které zakupuje turista anglický a které zakupuje turista německý. Neboť německý turista se pozná také dle toho, jakého druhu pohlednice kupuje. Nejraději má pohlednice s květinami, vlast'ovičkami a něžnými říkánkami, které německý turista podepíše svým jménem. Tyto pohlednice, které si německý turista vybírá, tlumočí jeho touhu po domovině, básně vyjadřují jeho touhu po jeho milence v Německu, po jeho německé rodině, po jeho německém pivu, zkrátka trpí na Heimweh.

Když se německý turista navrátí do Německa a lidé se jej ptají, jak se bavil, viděl-li Ženevské jezero, Jungfrau, ledovce, a jiné zajímavosti, odpovídá německý turista na každou otázku jediným slovem:

“Kolossal”.

Francouzský turista.

Francouzský turista je člověk, kterému je všechno “s'en fiche” (co na tom?). Jediná věc, která mu “s'en fiche” není, je dobré jídlo.

“Hora Mont Blanc?” odpovídá francouzský turista, když se jej ptají, zda naň vystoupí — “quelle blague” (tot' podvod).

Ani jej nenapadá, aby se trmácel vystupováním. Z Mont Blancu i z jeho výšky 4,800 metrů si dělá šašky. Nemá úcty před jeho propastmi, jeho zasněženými vrcholky, od nichž se utrhuji kusy, když horolezec udělá buď špatný krok, nebo zařve anebo hlasitě kýchne.

“Tak naň vystupte,” říkají mu “a uvidíte sám, je-li to jen legrace.”

“Já?” odpovídá francouzský turista, “a co mám prosím potom dělati, až tam vylezu, na nejvyšší vrcholek v celé Evropě. Ať si lezou Angličani. Mně je lépe zde.”

Míjí párek anglických turistů, obtížených holemi a lany, s těžkými botami cvočky obitými, ve společnosti průvodců. “Tas de farceurs, va’.” (Párek podvodníků), praví francouzský turista. A dožaduje se, aby mu přinesli absinth. Na neštěstí pro něho ve Švýcarsku se absinth neprodává. Federální vláda to zakázala.

“Že nemáte absintu?” — křičí francouzský turista. “Ale jak si to představujete? Co bude mít ve Švýcarech za aperitif? Sýr?”

Ze všech turistů turista francouzský nejčastěji se objevuje v panamském klobouku. “Mnoho panamských klobouků”, praví mi číšník, “a pramálo zpropitného.”

Květnatá vesta francouzského turistu je napodobením švýcarské přírody samotné, samá nádhera. Angličtí turisté, jako na příklad lordové, jsou nesmírně potěšeni pestrou hrou barev vesty francouzského turistu. “Jaká síla obrazotvornosti”, projevují před vestou Francouze.

Obdivuhodný francouzský turista. Bodrý a dobrosrdečný a výborný společník u stolu. Kudy prošel francouzský turista, zbývá po něm vzpomínka na volnost zvyků a poměrně zjemnění kuchařských výtvorů.

KDYŽ ŠTĚSTÍ ODLETÍ

Povídka. — Napsala Marie Němečková-Erstová.

lékárníků Srnů měli dnes velký svátek. Jejich starší dcera Marta slavila své dvacáté narozeniny a při tom slavila své zasnoubení s mladým a hezkým doktorem Kolářem. Byl z nich hezký párek. Doktor Kolář byl o něco větší než Marta. Měl černé vlnité vlasy a hezké modré oči a byl vždy elegantně oblečen. A Marta byla hezká dívka. Měla vlasy jako len a oči modré jako chrpy. Byla stále veselá a rodiče byli na ni pyšní. I druhou dceru, Jarmilu, měli rádi. Byla rovněž hezká, byla hodně podobná své starší sestře jak vlasy, tak očima. Ale měla pravou nohu kratší. Nebylo to mnoho znát, ale přece byla přehlížena. Vždy každý viděl první její sestru Martu a pak teprve si povšiml Jarmily. Ale Jarma na sestru nezárlila, přála jí vše dobré. Dnes vidouc Martu tak zářivou a veselou, byla šťastna s ní. Byla původcem sestřina štěstí, sama ji přivedla doktora do cesty, když jí Marta řekla, že se jí doktor líbí a že jej tajně miluje. Ale on o tom nic nevěděl. Byl jen krátkou dobu ve městě, neznal ještě hezkou Martu. A Jarma se postarala, aby Martu poznal. Vždy si něco vymyslela, aby musel přijít k nim do domu. Obvykle říkala, že jí bolí noha, aby ji zavolali doktora Koláře. Že by se jej chtěla zeptat, co má dělat, aby jí noha nebolela. Když ale mladý doktor se dostavil, chvíli s ním mluvila o své chromé noze, pak najednou řekla, že už jí noha nebolí a že ji bude mazat alkoholem. A vidouc, že se doktor otáčí po Martě, spokojeně se usmála a vytratila se z pokoje, volajíc matku za sebou a nechávajíc Martu s doktorem o samotě. Brzo poznala, že už jí není třeba volat doktora, chodil k nim sám. Obvykle přišel do lékárny a potom matka, nebo otec jej pozvali do bytu, neb již věděli, že Marta jej má ráda. Řekla jim to Jarma, nechtěla, aby měli starost o její nohu, tak jim řekla pravdu, proč vždy chtěla doktora. Rodiče

se smáli a lékárník řekl: "Mně bylo divné, proč chceš vždy, abychom zavolali doktora Koláře, víš přece, že máme svého doktora Rádla." — "No, ano máme, ale ten by mi nebyl nic platný, ten by byl Martino srdce neuzdravil," smála se Jarma.

A proto dnes při sestřině zasnoubení byla tak šťastna. Cítila se velikou osobností, že to dokázala, aby je svedla dohromady. Doktor Kolář již o tom také věděl, jak se přičinila, aby jej svedla s Martou a směje se, pohrozil jí, že až jej bude zase volat k sobě, že k ní nepříjde, že se teď bude bát, aby mu neprovedla zase nějaké šibalství. A Jarma se smála: "Už vás nebudu obtěžovat, než když toho bude třeba. Budete teď mít beztak plné ruce práce, nevím, jak to všechno zastanete. Musíte chodit k nemocným a Marta bude chtít, abyste byl u ní. To bude práce!" smála se. Marta k ní přistoupila a políbila ji řkouc: "Ty máš starosti, broučku můj; neboj se o nás." Pak se zamyslela a přes její bílé čelo přeletěl mráček. A Marta přitiskla svou mladší sestru k sobě a zašeptala jí: "Budu se za tebe modlit, Jarmo, aby Bůl dal a ty's byla brzy také šťastna, jak já jsem dnes."

"Doufám, že i já najdu své štěstí, ale dosud mé srdce nepromluvalo, jak víš," odpověděla Jarma jaksi vzrušeně a jemně od sebe Martu odstrčila, posílajíc ji k jejímu snoubenci. Když odešla, Jarma usedla rychle na židli vedle ní stojící a zašeptala: "Kdybys věděla, Marto, že i mé srdce již promluvalo, nebyla bys dnes tak veselá jako jsi, kdybys věděla, že i já miluji doktora Koláře. Já, ubohý mrzák. O Bože, dej mně sílu, abych snesla dívati se na sestřino štěstí a mohla dlít v jejich blízkosti." Sedla chvíli nepohnutě na svém místě a zraky se jí zamžily. To bylo však jen na chvíli, hned se zase vzpamatovala a vyhledala některé své přítelkyně a brzo zase úsměv zkrášlil její tvář. Vždyť ani nesměla být smutná, taková vznešená společnost byla kolem ní; bylo nutno, aby s

každým promluvila. A tak chodila s úsměvem na své hezké tváři, mluvila a ukláněla se bohatým dámám a nikdo na ni nepoznal jak trpí. Byla ráda, když se konečně hosté rozloučili a odešli. Tu matka k ní přistoupila řkouc: "Jarmo, zdá se mi, že ti není dobře, vid'?" Co ti schází?"

"Nic mi není mamko; jsem jen trochu unavená a ty víš, že já nemám ráda, když je zde tolik lidí. Vždy se mi zdá, že na mne všichni pohlížejí a litují mne, že jsem mrzák."

"Ale Jarmilo — to přece není nic tak zlého, že trochu napadáš na pravou nohu; mnozí lidé toho ani nepostřehnou, myslí, že se tak při chůzi nadnášíš," chlácholila ji matka.

"Ty dobrá matko, vím, že mne nechceš zarmoutit," řekla Jarma a políbila matku i otce a přejíc jim dobré noci, rychle odcházela do ložnice, kde se sestrou spávala. Rychle se odstrojila a ulehla do postele a když Marta po chvíli přišla do ložnice, Jarma dělala, jako by spala. Marta na ni chvíli hleděla a zdálo se jí, že sestřiny řasy jsou vlhké, jako když plakala, ale Jarma se ani nepohnula a tak Marta se rychle odstrojila a ulehla rovněž.

Doktor Kolář docházel teď k lékárníkovým každý den a Jarma trpěla; trpěla teď více než dříve, zahlédla častokrát, jak doktor Martu líbal a se s ní laškoval a Jarma se musela tvářit lhostejně, nebo se smát s nimi. Přála si, aby se již Marta vdala, aby se nemusela dívat na to jejich štěstí. Ovšem, bude se jí po sestře stýskat, je na ni tak zvyklá a mají se rády; ale jednou se přec musí rozejít a tak by bylo nejlépe, kdyby se tak stalo hned, aby Jarma tolik netrpěla. Ale doba sňatku byla určena na měsíc červen a Jarma musela být statečná a čekat. Konečně nadešel červen a den Martiny svatby. Marta zářila krásou, ve svých bílých mlžných šatech s dlouhým závojem a krásnou kyticí ve svém náručí. Na krku měla zavěšený krásný perlový náhrdelník a její modré oči byly dnes jako dvě chrpy a zářily štěstím. A čtyři družičky v dlouhých růžových šatech a širokých kloboucích a rovněž s krásnými květy v náručí, hezky se vyjímaly. Dvě malá děvčátka v bílých šatečkách, sypala v kostele květy před nevěstou. Zdálo se, jako by do kostela

přišly víly a plavnou chůzí blížily se k oltáři. Vnitřek kostela byl okrášen květy a palmami, varhany krásně hrály a zpěváci zpívali. Bylo to krásy a slávy a při té vši kráse a slávě, stala se Marta manželkou doktora Koláře.

"To je slávy," šeptaly si ženy, když vycházely z kostela. "Ale myslíte, že budou šťastni—?" prohodila hostinská Šimková. "Víte, obyčejně se stává, že když je tolik slávy o svatbě, tak to manželství špatně skončí. Nechci říkat, že snad zde by se tak stalo, ne, chraň pán Bůh, jsou oba hodní, znám je dobře, ale víte, ty perle na nevěstině krku tak divně zářily a já se perel bojím. Říká se, že perly slzy přináší." — "Ale, to jsou povídky," smála se kupcová Šebová a dodávala: "To by dnes všechny paničky musely v manželství plakat, dnes má každá druhá nevěsta nějaké perle a je jich dost, co jsou šťastny." — Lidé mluvili kolem Marty a jejího muže, ale oni si toho všeho nic nevšímali; přijímali blahopřání a byli šťastni, že již je vše odbyto a hleděli se vymanit z toho klubka lidí, jež je obklopovalo. Konečně se octli v kočáře a družičky také a pak všichni pozvaní hosté jeli do nevěstina domu na hostinu. Družičky spolu rozprávěly a škádli se, která z nich se vdá dříve. Jen Jarma, která byla rovněž za družičku, seděla tiše a dívala se do prázdna. Nechtěla být družičkou, že bude sestře kazit průvod, ale Marta jinak nedala. Prosila ji tak dlouho, až jí Jarma slíbila, že bude družičkou. Dali jí udělat zvlášť pro ten účel bílé střevíce a šikovný obuvník udělal střevíce tak pěkně, že skoro nebylo poznat, že Jarma na pravou nohu napadá a ona z toho měla velikou radost.

Novomanželé se při hostině dlouho nezdrželi, brzy se rozloučili se všemi přáteli a převléknuvše se do cestovních šatů, odjeli na svatební cestu. Dříve však paní Marta hodila svou kyticí družičkám. Vlasta Růžičková ji zachytila a všichni ji prorokovali, že se do roka vdá. Lékárníků doprovodili novomanžele až ke kočáru a rychle se s nimi rozloučili, aby mladí lidé nezmeškali vlak, jenž je měl odvézt do Itálie. Jarma pohlížela a mávala za kočárem, až jí zmizel v záhybu ulice. Pak kráčela pomalu nahoru do bytu, aby pomohla rodičům baviti hosty. Byla ráda, že je u nich tolik lidí; aspoň neměla čas obírat se svou bolestí. Musela

zpívat s mladými lidmi a hrát na klavír musela se smát, když jiní se smáli a smála se dnes tak nějak bujně, až se matka i otec divili. Byla dobrou herečkou, ale když se octla sama v ložnici, kterou dříve měla se sestrou dohromady, klesla vysílena na postel a dlouho se modlila za sestřino štěstí a prosila Boha, aby uklidnil její rozbolavělé srdce. —

Po dvou měsících cestování, přijeli novomanželé domů. Hezká vila, kterou byl lékárník pro ně zakoupil byla již připravena a vybavena vším potřebným nábytkem. — Martě i doktorovi se velice líbila a děkovali Martiným rodičům za toto veliké překvapení. Mladí lidé se tam hned usídlili a byli šťastni. Pacienti chodili k doktorovi do vily a mimo toho měl ještě službu v nemocnici a vydělal dosti peněz; mohl dát ženušce pohodlný život, jako měla doma, u rodičů. Marta byla z počátku šťastna, o něco později však vypukla ve městě spála a mladý doktor byl často i v noci volán k nemocným dětem a někdy ani přes den neměl čas, aby se polaskal se svojí ženuškou. A paní Marta to těžce nesla, začala naň žárlit, říkajíc mu, že asi chodí za nějakou jinou ženou a vymlouvá se, že chodí k nemocným. "Ty malý žárlivče — což jsi ještě nepoznala, jak moc tě miluji? Žádná jiná žena tě nevypudí z mého srdce, pamatuj si to a buď rozumná..." domlouval jí manžel a Marta se zase upokojila.

Po roce dostala paní Marta děťátko, rozkošnou plavovlasou dcerku s modrýma očkami, zrovna jako měla ona. Marta se cítila zaskočená, nechtěla ještě mít děti, chtěla ještě užívat zábavy a být volna. Ale matka jí rozumně domluvila a známé paní jí dítě vychvalovaly a ona se umoudřila. Paní lékárníková teď chodila často s Jarmou k doktorovům se pomazlit s děťátkem. Jarma byla holčičce u křtu kmotrou a dívala se na malou Jarmilku jako na nějaký zázrak. Zdálo se, že Marta je teď šťastna, ale ona šťastna nebyla. Říkala si, že měla na dítě ještě času dost, že měla ještě užívat zábav a pak asi po třech letech manželství, že mohla mít dítě. Zlobila se na muže: "Chtěl mít více volnosti, teď musím sedět doma s dítětem a on se někde toulá," tak si říkala a začala znovu na muže žárlit a to ještě více než dříve. Byl-li někdy večer volán k nemocnému, dívala se za ním tak divným pohledem, jako by jej chtě-

la rozdrtit. Někdy chtěla jít s ním, ale on ji sebou nikdy nevzal a vymluvil ji to. Nechápal co se s ní děje; dlel s ní jak nejvíce mu čas dovoľoval, poznal, že na něj žárlí a chtěl ji přesvědčit, jak ji má rád. Báł se té její žárlivosti: kupoval ji vše, co si přála, jen aby byla spokojena. Ale s žalem poznával, že mu Marta nevěří. "Kupuješ mi dárky, abych se s tebou nevadila; že's přišel pozdě v noci domů, vid'?" říkala mu Marta a mladý doktor byl pln zoufalství.

Malá Jarmilka byla asi rok a půl, když Marta poznala, že bude zase matkou. Tehdy strhla veliký rámus, křičela a plakala; obviňovala muže, že ji chce zotročit, že jí nepopřeje, aby si trochu po prvním dítěti oddechla, co že si on o ní myslí, že se nevdávala proto, aby měla v několika letech kolem sebe haldu dětí a že chce, aby ji zbavil mateřství, že mu to poroučí. Mladý lékař svoji ženu nepoznával. "Proč jsi mi neřekla, že nemáš děti ráda? nevěděl jsem to," řekl smutně. "Děti jsou požehnáním," namítal. Ale Marta jen plakala a zuřila a raději se zamkla ve svém pokoji a pak s mužem nemluvila celý týden. Konečně se přemohla a přišla za ním do jídelny a zase jej prosila, aby ji zbavil mateřství, ale doktor nepovolil. "Tvůj život by byl ohrožen a já takovou operaci dělat nesmím," řekl přísně, že se Marta podivila. "Nevěděla jsem, že dovedeš být tak tvrdým, nikdy bych si tě nebyla vzala, kdybych to byla věděla!" řekla a odvrátila se od něj. "To říkáš ty, Marto? Ty, kterou tolik zbožňuji?" pronesl doktor smutně a přistoupiv k ženě, pozdvihl její hlavu a dívaje se jí do očí, prosil: — "Marto, řekni, že mně máš dosud ráda, že to, co jsi prve řekla, není pravda. Vzpomeň, jak jsme se měli rádi, odpust' mi," prosil. Ale Marta mlčela a pojednou se mu vytrhla a zmizela ve svém pokoji. On za ní pohlížel smutným očima. So měl dělat? Měl ji zbavit mateřství, aby jí dokázal, jak jí má rád? Ale co jestli se jí něco stane? Což jestli zemře? Ne, nesmí tak učinit, vždyť ví, jaké následky to sebou přináší. Tak usuzoval doktor a seděl sám ve svém pokoji, doufal, že se Marta umoudří. Vše jí chtěl odpustit, chtěl vše zapomenout, jen když se zase udobří. Ale ona byla teď celá změněná, mluvila s mužem než co musila a vyhýbala se mu. Doktor to těžce nesl, měl ji tak rád a tolik po ní toužil, ale Marta byla neoblomná. Tak žili oba pod jednou

střechou, mluvili spolu než co museli a na noc odcházel každý do své ložnice a Marta se vždy uzamkla a více se o muže nestarala; bývalá veliká láska byla potlačena. Až jednoho listopadového, pošmourného dne, nechala si Marta zavolat muže k sobě. To bylo, když pocítila, že přišla její chvíle, že porodí dítě. Doktor k ní přispěchal pln radosti a doufání, že příští život bude lepší, že se zase žena udobří a budou se mít rádi, jako za času, když se vzali. Marta jej přivítala bolestným zvoláním: "Pomoz mně, Milouši, pomoz! Zazvylkala a zvrátila se do podušek, vysílena bolestmi. Marta zápasila o svůj život; již myslela, že v tom zápase podlehne. Konečně ozval se ložnicí dětský pláč a Marta se bolestně pousmála. Ležela nehybně v posteli, se zavřenýma očima a slzy jí tekly po tváři. Ani sama nevěděla proč pláče, jen to věděla, že s těmi slzami odtéká bolest z jejího srdce a že přichází tam láska a víra v lepší časy. Když pak k ní doktor přinesl dítě, zeptala se: "Je to hoch, nebo děvče?" — "Zase děvče," řekl. Marta poznala podle mráčku na jeho čele, že by byl měl radši hoch. Zachytila jeho ruku a řekla: "Milouši, ty bys byl měl radši hoch, vid'?" — "To víš, že každý muž touží mít syna, ale děvče mám také rád. Ale Martičko, ty moc mluvíš, ty musíš teď být hezky zticha a odpočinout si," řekl doktor a políbiv Martu na čelo a pohládív jí po vlasech, položil vedle ní dítě, aby si je prohlédla. "Jak se asi teď utváří náš život?" myslil si doktor. "Přijde příchodem tohoto dítěte do našich srdcí mír a klid?" Hleděl na ženu jak dítě pokřižovala a pak zavřela oči. Vzal dítě a vložil je do malé postýlky u ženina lože stojící. Pak vidá, že Marta usnula, odešel tiše z ložnice a nakázav služebné, co má dělat, kdyby se Marta probudila; odešel, aby navštívil své pacienty.

Marta ležíc v posteli, přemýšlela o muži, jak je sklaman, když poznal, že se jim narodila zase dcera.

Pomalu se Marta uzdravovala. Manžel byl k ní laskav, chtěl, aby poznala, že ji má opravdu rád a doufal, že ji přesvědčí. Ale Marta slyšela již zase několikrát, od známých paní, které ji chodily navštěvovat, že doktor má vždy sebou nějakou ošetřovatelku, když jede k nemocnému. A Marta žálila. Několikrát se mu o tom zmínila, že nemusí jezdit s ošetřovatelkou, že může jezdit sám. Ale doktor jí vysvětlil, že oše-

třovatelku často potřebuje, aby mu pomohla při obvazování rány, neb jiných věcech, že domáci lidé tomu tak nerozumí. Ale Marta to nechtěla uznat, věřila, že její Milouš má rád jinou ženu. Rodičům si postěžovat nechtěla, ti věřili, že jejich Marta je šťastna; měli doktora rádi a nic špatného o něm nevěděli. Ale sestře Jarmile se svěřila, že muži nevěří, že ji má rád a že myslí, že on má v srdci jinou ženu. Jarma se nad tou řečí velice podivila.

"Jak jsi bláhová, Marto. Máš tak hodného muže, má tě tak rád a jistě mnoho žen ti jej závidí."

"Právě proto, že mi jej závidí, rozmazlují ho, chtějí jej přilákat k sobě a to se mu líbí a proto dlí stále mimo domov. Má pro mne málo času, stále jen se vymlouvá, že musí k nemocnému," štkala Marta.

"Víš co? Chod' s ním, když půjde k nemocnému," radila jí Jarma.

"Já, chodit k nemocnému? Vždyť víš, že se nemohu na krev ani podívat!" vybuchla Marta.

"Pak ti nezbývá, než abys mu věřila; on si to také od tebe zaslouží," prohodila Jarma.

"Ovšem Jarmilo, ty myslíš, že mne má rád. Ale já si tak nemyslím; víš, chtěla jsem ještě užívat mladosti. Chtěla jsem chodit do zábav, být ještě trochu bezstarostná, mluvili jsme o tom, když jsme se vzali. On o tom věděl, a hled', jsme dva roky spolu a již mám dvě děti. Spoutal mne na rukou i na nohou, spoutal i mou bezstarostnou mysl. Jarmo, ženy jsou otroci! Já měla ve svém srdci ještě jaro, kde pučelo plno krásných květů a já se jimi těšila a byla jsem šťastna. On ty květy podupal a jaro se do mého srdce již nevrátí, nemůže. Ale on smí to jaro v jeho srdci mít dosud, on je stále volný... Snad mi teď porozumíš, Jarmo?" štkala Marta.

"Bud' rozumná, Marto, ty vidíš vše tak černě. Jiná žena na tvém místě by jinak mluvila a muži by tě odsoudili, že tak mluvíš. Snad máš v něčem pravdu, bylas ještě mladá, mohli jste s dětmi ještě počkat. Vždy jsi blouznívala o Paříži, chtěla jsi ji poznat a poznat pařížské ženy."

Dětský pláč přerušil rozmluvu sester a obě vstaly a šly k dítěti, aby je ukonejšily. Marta se stala velice popudlivou. Nervy jí vypověděly službu a její muž jako doktor,

snažil se, aby se zase uzdravila. Ale ona jaksi nedbala o uzdravení.

Jednoho dne přišel doktor domů a přivedl sebou svého kolegu, doktora Lišku. A hned ve dveřích volal: "Martičko, kde jsi? Máme hosta." A již uváděl kolegu do salonku. Marta vstupující do salonu, divila se, proč její muž dnes tak nějak rozradostněn. Usmíval se a oči mu zářily. A Marta si pomyslela: "Jistě zase prožil nějaké dobrodružství" a úsměv jí hořkl na rtech. Ale její muž si toho nevšiml, byl, již zvyklý na její trpké úsměvy.

"Martičko, ty znáš zde mého kolegu Lišku a on zná tebe; nemusím vás představovat," řekl.

"To nemusíš, vždyť jsme byli s tvoji paní dobří přátelé. Častokrát jsme si spolu zatančili, vid'te, milostpaní?" vmísil se do hovoru doktor Liška.

"Ano, tančili jsme spolu, ale to už jest dávno," řekla Marta a Liškovi neušlo, jak si vzdychla.

"Martičko, Liška půjde na Slovensko do lázní, bude tam ordinovat," hlásil jí manžel.

"Ach, to máte štěstí, doktore! Tam bude veselo, sejde se tam naše smetánka," prohodila Marta.

"Ale to není vše, Marti, někdo tam pojede s ním," řekl doktor Kolář.

"A kdo je ten šťastlivý, doktore?" zeptala se Marta.

"Vy, milostivá," odpověděl Liška a oba doktoři hleděli teď tázavě na Martu. Ta nevěděla co si má myslet a pohlížela na muže a zase na Lišku.

"Ano, ženuško, pojedeš s doktorem; budeš se tam léčit, je ti toho zapotřebí, aby se tvé nervy zpravily. Doktor Liška tě tam bude opatrovat a až se uzdravíš, přijdu si pro tebe." Marta pohlížela na muže, jako by nevěřila. On ji vzal za ruku a hledě jí s úsměvem, v oči, zeptal se:

"Co tomu říkáš, nechce se ti?"

Ó ano, ale děti?" vydechla Marta.

"Děti zůstanou zde, babička a Jarma se o ně postarají a pak jsou zde služební." "A co ty, Milouši?", zeptala se a úsměv zjasnil její tvář.

"O mne se neboj, já se ti neztratím," smál se doktor, "ale bude se mi stýskat," dodával vážně.

"Jen žádné sentimentálnosti, ještě nejeďdem," prohodil doktor Liška a zanotoval:

"Loučení, loučení, jaká je to těžká věc..."

Oba manželé se zasmáli a Marta spěchala, aby hosta něčím pohostila.

Za několik dní potom odjížděla Marta s doktorem Liškou do lázní. Jarma, muž i rodiče ji vyprovázeli na dráhu a všichni ji ujišťovali, že se o děti dobře postarají a Marta se s nimi loučila lehce; jenom když líbala svého muže, bylo jí nějak divně u srdce a slzy jí vstoupily do očí. Ani se jí z jeho objetí nechtělo. Ale bylo nutno nasedat do vlaku, průvodčí již byl netrpělivý a díval se na hodinky. Marta znovu políbila muže a pak jako ve snu, vstoupila do vlaku, provázena jsouc doktorem Liškou.

"Piš brzy a hodně," volala za ní Jarmila. A Marta dívající se oknem, kynula hlavou a stírala si slzy malým kapesníčkem. Vlak se dal v pohyb, ještě jedno zamávání a více Martu nebylo vidět. Ale její kapesníček urval vítr z jejích rukou a zanesl jej doktorovi k nohám. "Poslední pozdrav", řekl doktor a shýbl se pro kapesník, promočený slzami a schoval jej v kapse svého kabátu. Záviděl kolegovi Liškovi, že jede s jeho ženou. Marta byla těch několik dní před odjezdem taková jiná, usměvavá a něžná. Byl by jí rád zadržel, aby zůstala doma s ním a s dětmi, ale vida, jak se na tu cestu těší, nechtěl jí zkazit radost. "Jsi sobcem", říkal mu hlas v srdci. "Stále myslíš jen na sebe. Ona potřebuje také trochu vyrazení, je ještě mladá." Ano, byla mladá a Liška také; ale doktor Kolář znal Lišku, věděl, že je dobrý člověk a byl zasnouben, měl před svatbou a tak Marta byla v dobrých rukou. Doktor Kolář šel zamýšleně k domovu, ani nepozoroval, že Jarma je vedle něho. Pojednou uslyšel její hlas: "Milouši, až půjdeš zítra navštívit své pacienty, kteří leží doma, tak já půjdu s tebou. Nepotřebuješ brát sebou tu protivnou ošetřovatelku Štýrskou; víš, slíbila jsem to Martě," kajicně se přiznávala.

"Jarmo, snese to tvůj jemný žaloudek?" smál se doktor.

"Všecko snesu, neboj se, jsem lepší voják než ty myslíš!" bránila se Jarma.

"Tedy dobře, uvidím co umíš," řekl doktor a oba spěchali k domovu.

Jarma a její matka se teď svědomitě staraly o Martiny dcerky a jen si přály, aby se Marta v lázních uzdravila. Martě se v lázních líbilo. Koupele osvěžily její tělo a koncerty a velká společnost, osvěžily

její mysl. Neměla ani čas myslet na svoje drahé tam doma. Stále ji někdo bavil, o to se postaral doktor Liška. Představil ji jeho přátelům a známým, jichž tam měl dosti a Martě se nestýskalo. Vždy ji někdo provázal na promenádě a při koncertech, byla obletována pány, prosíci o taneček. A Marta žila bezstarostně a vesele, chtěla užít těch několik neděl. Chtěla žít tak vesele, jako dosud v životě nežila. Doktor Liška ji pozoroval, viděl tu změnu; viděl jak září krásou a mládím. Viděl, jak jest šťastna a bezstarostna, jako krásný motýl v letu; tak mu teď připadala. Ale někdy se stane, že motýl si pochroumá křídla a není již schopen vzlétnout. Nemůže se bránit, když něčí noha přislápně jej k zemi. "Chraň ji a varuj ji, Liško," pravil mu varovný hlas v duši. Ano, měl ji chránit a varovat; doktor Kolář ji svěřil do jeho ochrany, ale Liška byl Martou okouzlen. Tak vábnou ji dosud neviděl, třeba ji znal již několik let. A když si mu postěžovala jednou, že se trochu v manželství zklamala, Liška ji litoval a odsuzoval jejího muže. A proto si myslel: "Ať se trochu pobaví, beztak až se vrátí domů, bude žít jako všechny maloměstské paničky. Všechny dny budou ji stejné, plné starostí o děti a muže, plné předpisů a sebeovládání. A Liška byl rád, že je Marta tak veselá a radova se s ní.

Marta psávala manželé často a doktor Kolář z jejích dopisů vyčetl, že se změnila. Její dopisy byly plné láskování a starostí o děti a o něho. Děkovala mu i svým rodičům a sestře, že jí umožnili, aby mohla do lázní. Že se tam brzo zotaví a přijede domů docela jiná; tu novou Martu že ani nepoznají. Doktor Kolář se nemohl dočkat, až zase svou ženu uvidí. Chtěl vidět, jak se změnila. Zařídil v nemocnici vše tak, aby ho nepostrádali, mladšího kolegu do všeho zasvětil a odejel za Martou do lázní. Byl rád, když ji spatřil tak veselou a šťastnou, jako bývala za svobodna.

"Marto, vrat' se mi brzy, tolik se mi po tobě stýská," žadonil, drže ji v objetí. A Marta se vesele smála a slibovala, že již brzy jí bude mít zase doma. Doktor v lázních se dlouho nezdržel, musel domů, za svou povinností a Martě bylo nějak divně u srdce, říkala si, že měla s ním jeti domů, že už je zase zdráva. Ale doktor radil, aby zůstala ještě aspoň dva týdny a její muž smýšlel stejně. — Ale na Martu přišel ně-

jaký strach, ani sama nevěděla čeho se bojí. Procházela se po písčitých pěšinkách a nervosně ulamovala větvičky keřů. "Nejsem ještě dosti zdráva," myslela si a hleděla přivést myšlenky na něco veselého.

Tu na zahýbu cesty vystoupil elegantně oděný muž, asi čtyřicetiletý. Jeho černé oči vbodly se v Martinu tvář. Uctivě ji pozdravil a ptal se, jak se jí daří.

"Dobré jitro, pane Šafra," zdavila Marta přívětivě.

"Stýská se vám, milostivá, vid'te, když pan manžel již odejel," navazoval muž řeč.

"Tak trochu," odpověděla Marta a dodala: "Pane Šafra, prosím vás, povídejte mi něco o té vaší Paříži; tak ráda o ní slyším. Vždy jsem si ji přála poznat, ale dosud jsem neměla to štěstí."

Tento muž říkal o sobě, že se jmenuje Šafra, a že je usazený v Paříži. Mluvil uhlazeně jako člověk znalý společenských mravů a jeho vystoupení bylo bezvadné. Martě jaksi imponoval, ráda se s ním bavila a on ji často vyhledával.

"Ach Paříž, měla byste ji poznat, milostivá paní!" zvolal vzrušeně Šafra a dodával: "Paříž je plná krás, plná sladkých, usměvavých žen a dobrého vína. Kdo Paříž poznal, nikdy na ni nezapomene." Marta jej se zájmem pozorovala, když mluvil. Tu a tam řekl nějaké francouzské slovo, kterou ona nerozuměla a ptala se, co to znamená a on jí vše ochotně vysvětloval.

"Již za několik dní odjedu se svojí paní zase domů. Měla byste jeti s námi, milostivá, rád bych vás po Paříži provedl a samo sebou se rozumí, že byste byla naším hostem. Bydlela byste u nás a zajisté byste byla spokojena."

"Jste velice laskavý, pane Šafro, ale já nemohu jet s vámi a pak, co by tomu řekla vaše paní?" promlouvala Marta.

"Moje paní vás zbožňuje od té chvíle, co vás zde spatřila. A byla by velice ráda, když by vás mohla mít nějaký čas u sebe v Paříži."

Žena, již Šafra vydával za svou ženu, byla dosti ošklivá. A Marta se v duchu divila, že si ji Šafra vzal za ženu. Právě, když o ní mluvili, ona se k nim blížila. "Ach, zde jsi, Michale! Hledala jsem tě všude," volala mladá žena, asi třicátnice.

"Přemlouvám zde milostivou, aby jela s námi do Paříže na nějaký čas," hlásil jí Šafra s úsměvem a Marta s úsměvem do-

dala: "Velice ráda bych šla s vámi, ale není to možné."

"Všechno jde, milostivá, jenom když chceme. Já vám obstarám listiny, mám vlivné přátele na "nahore" v úřadech a ti nám vše opatří."

"Pojed'te s námi, buď'te naším hostem, takový maloučký nevinný výlet nikomu neškodí. Já bych vás ráda ještě trochu užila," žadonila Šafrová. Marta se smála a podléhala čím dále tím více svodům této dvojice. Domnívala se, že už je zná velice dobře a byli k ní tak laskaví, samá ochota a Marta konečně po celodenním přemlouvání jim slíbila, že s nimi pojedje, ale aby zachovali vše v tajnosti.

Třetí den odjížděla se Šafrem a jeho ženou do Paříže. Nestarala se kde a jak dostal Šafra potřebné listiny. Doktor Liškovi napsala před odjezdem dopis a svěřila se mu, že jede na malý výlet. Že se v Paříži nezdrží, jen co ji trochu prohlédne, pak se vrátí domů k manželu a dětem a bude dobrou ženou a malkou. Jenom ještě tento malý flámeček chce prožít, pak bude rozumnou; tak psala Marta.

Doktor Liška se vylekal, co tomu řekne její muž? Vždyť svěřil Martu jemu, Liškovi, aby mu ji opatroval. Liška sklesl na židli. "Marto, tohle jste neměla dělat! Co já si teď počnu? Jak se omluvím, že jsem vás nehlídal dobře?," promlouval do ticha světnice. Potom přecházel rychlými kroky po pokoji, nevěda co počít. Rád by se byl za ni rozejel, aby ji zachránil, ale nemohl, byl vázán povinností lékaře. Chtěl dopsat doktoru Kolářovi a říci mu, kam Marta odjela, ale hned tuto myšlenku zavrhl. Nač znepokojovat jejího muže? Ona se jistě vrátí a bude vše dobře, vždyť je moudrá. "Ale, což jestli spěje někam do záhuby?," říkal mu tajný hlas a Liška rychle vyšel z domu a hledal své známé, aby se jich vptal, co soudí o Šafrovi a jeho ženě. Všude však slyšel jenom samou chválu. Každému se Šafrovi líbili a nikdo o nich nemohl říci nic špatného. Doktor se trochu upokojil. "Marta asi ví, co dělá," řekl si a teď jen čekal, kdy od ní dostane nějakou zprávu. Konečně za několik dní dostal od Marty dopis, Marta byla Paříží nadšena, velice se jí tam líbilo. Ale brzy prý přijede zpět, ví, že provedla ztřeštěný kousek, ale nelituje toho. Manželé Šafrovi prý ji zrovna rozmazlují, jak jsou k ní pozorní.

Liška byl rád, že Marta tak píše a doufal, že vše dobře dopadne. Ale za několik dní by byla Marta psala jinak. Šafrovi se změnili. Šafrova žena zmizela, za to Šafra byl u ní stále. Velice se změnil, byl k ní nestoudný a ona poznala, že upadla v ruce kriminálního. Dělal s ní co chtěl, bránila se jak mohla, ráda by byla utekla, ale nemohla. Všechny dveře i okna byly dobře uzamčené a volala-li o pomoc, nikdo se nikoho nedovolala. Na její volání přicházel jen protivný, zrzavý sluha s d'ábelským úsměvem na tváři a prostrčil jen hlavu malým okénkem, kterým ji třikrát denně podával jídlo. A Marta uviděvši tu protivnou tvář, hned se strachem schoulila v koutě světnice. Domek, v němž ji Šafra držel, stál stranou Paříže, málo lidí jezdilo v tu stranu a tak nikdo její volání neslyšel. — Marta byla zoufalá. Vzpomínala na muže a děti a prolévala hořké slzy.

Jednoho dne přišel k ní Šafra v opilém stavu. Ukazoval jí, co má peněz a pak vyndal z kapsy revolver a položil jej na stůl. Pak se blížil vratkým krokem k Martě, ta rychle uskočila a chopila zbraň a mříc na Šafra volala, jestli k ní přijde, že to bude jeho konec. Ale on byl opilý a nevšímal si Martiných slov. Marta věděla, že teď nastal kritický okamžik. Ještě jednou varoval Šafra, ale ten za ní chodil a chňapal po ní. Chvějící se rukou stiskla Marta spoušť; ozval se výstřel tichým domkem a Šafra padl na podlahu s prostrelenou hrudí. Položená, spěchala Marta ke dveřím, ale ve dveřích se srazila se zrzavým sluhou. Ten postřehnuv co se stalo, uchopil ji za ruku a zakroutil jí, až bolestně vykřikla a pustila zbraň z ruky. Sluha ji rychle odkopl stranou a strčiv Martu zpět do pokoje, zamknul dveře. Marta zavřela oči a třesouc se strachy, čekala, co se bude dále dít. Netrvalo dlouho a malý domek oživil. Bylo slyšet spěšné kroky několika lidí a již zarácholil klíč v zámku a dveře se otevřely. Marta zírala vytřeštěným zrakem na policisty, které byl sluha zavolaal. Slyšela, že na ni mluvili, ale ona jim nerozuměla; neměla francouzsky. Bylo jí jedno, co se s ní stane, pokoušely se o ni mdloby. Ale dva policisté ji zachytili a odnášeli ji do vozu, jenž před domem stál. Na čerstvém vzduchu se Marta vzpamatovala. Nedbala kam ji vezou, bylo jí vše jedno. V hlavě jí hučelo a praskalo až k zbláznění. Konečně

zastavili vůz před rozsáhlou, šedou budovou. Marta věděla, že je to trestnice. Zachvěla se při pohledu na šedou budovu a mráz jí přeběhl po těle, když ji vedli do budovy. Pak nastal výslech. Nerozuměli jí a ona nerozuměla jim. Konečně přišel jeden úředník a ten jí rozuměl. Uměl česky dosti špatně, ale Marta byla ráda, že jí rozumí. Řekla mu vše a doufala, že jí pomůže a ji zachrání. Ale zrzavý sluha vypovídal proti ní. Svědčil, že přišla se Šafrem dobrovolně do domu; nikdo s ní neměl slitování, nevěřili jí. Byla odsouzena do žaláře na deset let. Nepomohly ani prosby jejího muže a rodičů, kteří rychle jeli za ní do Paříže, když se dlouho domů nevracela. A na policejní stanici se dozvěděli, že je vězněna. Byla to krutá rána pro všechny. — Matka omdlávala a na kolenou prosila za dceru, ale nepomohlo to. Řekli jí, že když někdo zabije člověka, musí za to pykat. A že Marta může být ráda, že neplatí svým životem.

Doktor Kolář strašně trpěl a dával vinu Liškovi, že na Martu nedával pozor, jak mu slíbil. Nejvíce ze všech trpěla Marta, byla odtržena od dětí a muže na tolik let a možná navždy. Neměla již slzí, už je snad všechny prolila. Neměla ani hlasu, stálým voláním po dětech, muži, rodičích a sestře. Dělal jako šilená. Vždy však na ni přiběhli a zkritili ji. Potom se Marta změnila, otupěla. Byla jako stroj; kam ji postavili, tam stála, co jí dali dělat, to dělala. S nikým nemluvila, ptali-li se jí něco, odpovídala jen kývnutím nebo zakroucením hlavy. Francouzsky neuměla, rozuměla jen málo, ale bylo jí to vhod, aspoň nemusela druhým trestankyním vyprávět svůj osud. Věděly, že zabila člověka, ale více nevěděly. — —

Krutě zachoval se osud vůči dvou malým děvčátkům. Ztratily matku, deset let je dlouhá doba, až ty uplynou, kdož ví, co se stane. Žalář nepřidá nikomu zdraví, a výčitky, které Martinou duší háraly, snad jí nedovolí ani, aby se pak vrátila k svému muži, když mu jeho mladý život tak zkazila. A děti budou vyrůstat bez matčiny lásky, pod cizím dozorem. A až vyrostou a cizí tvrdá ústa jim řeknou, že jejich matka je vražednice, budou se jí bát, budou se jí štítit, že poskvrnila své ruce krví člověka. — Marta na to vše dlouho myslela.

Zatím její muž, doktor Kolář se odstěhoval s jeho dvěma dceruškami k lékárníkům. A babička lékárníková se o ně starala s největší láskou a Jarma by jim byla snesla modré s nebe. Doktor se velice změnil, chodil jako stín a tmavé kruhy kol smutných očí svědčily o veliké bolesti v duši. Bylo mu Marty líto a nemohl jí pomoci. Když se brali, představoval si ten jejich společný život plný radosti a spokojenosti. Několik měsíců byli šťastni ve svých líbáncích. Ale byli příliš šťastni. A takové závatné štěstí nemá dlouhého trvání. Lepší je štěstí tiché, nenáročné, které může potrvat celý život, ale štěstí závatné je příliš krátké.

Celé město vědělo o trpkém osudu rodiny doktora Koláře a každý je litoval. — Doktor jezdil jednou za rok navštívit svoji ženu ve francouzském vězení. Snažili se zmírniti její trudný život. Prosil úředníky, aby s ní mírně zacházeli. Tu a tam jim podstrčil padesátku. Ale to vše Martě moc neprospělo. Nacházel ji každým rokem bídnejší. Již si mu na nic nestěžovala, zvykla všemu; ale chřadla na duši i na těle. Říkala mu, aby užíval život, aby na ni nečekal. Dychtivě se vždy ptala na děti a on jí vždy ukazoval obrázky jejich dcerušek ve všelich posicích. A Marta slzela při pohledu na své rozkošné dcerky. Jarma byla všude s nima na obrázcích, někde také lékárníkovi. Při pohledu na Jarmu, myslela si Marta, že by se Jarma dobře hodila za matku jejím dceruškám. Povzdechla a řekla: "Co Jarma, ještě se nebude vdávat?"

"Jarma říká, že zůstane svobodná a že se bude starat o naše děti," odpověděl jí muž. Tak se ptávala Marta muže každý rok a on jí vždy stejně odpovídal, že Jarma se vdávat nebude. A zase doktor odcházel nevěda, kdy ženu zase spatří. A potom doma psával úřadům dopisy, prose o ženino propuštění. Ale vše bylo marné. Léta ubíhala a Marta nevěřila, že živá opustí trestnici.

Tak uplynulo osm let a jednoho dne se Marta dozvěděla, že dostala milost, byla propuštěna. Řekli jí, že Šafrova žena umírajíc, učinila přiznání, že Martu do Paříže vlákali pod předstírkou přátelství a že Šafra už ji nechtěl od sebe pustit. A ji, kterou vydával za svoji ženu a jí ona nikdy nebyla, ji od sebe vyhnal. Tehdy uznaly úřady, že Marta vystřelila v sebeobraně a konečně ji propustily. Marta se však z toho neradovala, nevěděla co si počne. Ale to

věděla, že se domů nevrátí. Tam ji oželi, děti ji neznají a muž se asi zamiloval do Jarmy, jak pozorovala z jeho vyprávění, když ji navštěvoval. A Jarma jej má jistě také ráda, jinak by se tak nestarala o jeho děti. —

Marta byla propuštěna, byla volná a mohla jít kam chtěla. Nejraději by byla

černé kruhy pod očima svědčily o životě plném utrpení. Byla to zřícenina kdysi krásné a pyšné Marty.

Šla pomalu ulicí Paříže, začala pocítovat hlad. Vešla tedy do jednoho obchodu a koupila si nějaké pečivo, které již dávno neochutnala. Pak pochutnávajíc si na pečivu, šla pomalu dále. Přišla k nějakému par-

Nejstarší chicažský mrakodrap.

Jedním z nejznámějších amerických mrakodrapů byl Masonic Temple, později Capitol Building v Chicagu, protože byl první a svého času nejvyšší budovou toho druhu v Americe. Již v době kolumbijské světové výstavy roku 1893 byl uznáván za div moderního stavitelství, ale nyní již nebyl moderní ani nejvyšší a minulého roku byl zbořen.

šla kam ji srdce táhlo, tam domů, do Čech, ale nemohla se k tomu odhodlat. Bála se, že by tam každý na ni prstem ukazoval, děti by se jí bály a Jarma s doktorem, jistě by se mrzely, že se vrátila. Jarma je hezká a mladá, kdežto z Marty se stala stará žena. Za těch osm roků zestárla, vlasy jí prokvetly stříbrem, ve tváři byla zažloutlá a

ku. Bylo tam plno dětí, hrály si v písku a chůvy je hlídaly. Usedla na lavičku vedle mladé ženštiny. Chvilí se dívala na hrající si děti, pak se podívala na mladou ženu vedle ní sedící. Z její strhané tváře vyčetla, že její život není asi také moc veselý. Žena byla asi v Martiných letech. Nevšimla si Marty, četla nějaké listiny a chvílemi po-

vzdechla a přejela si rukou čelo. Pak vložila listiny do kabelky a položila ji vedle sebe na lavičku a zůstala sedět se sepjatýma rukama a Martě se zdálo, že se modlí. Tu přijížděl kolem parku elektrický vůz, žena se pokřižovala a rozběhla se zrovna před rychle jedoucí vůz. Kola zaskřípala, několik hrdel vykřiklo a když vůz zastavil, ležela žena mrtva pod vozem. Martě bylo ženy líto, ale nechtěla mít oplétání, že seděla vedle té ženy. Rychle se zvedla a rychle odcházela. Nepovšimla si, že omylem sebrala kabelku druhou a že svoji tam nechala. Byla tak rozrušená, že ani nevěděla co dělá, jen spěchala, aby byla daleko od parku. Konečně unavena se zastavila a hledala kapesník, aby si utřela pot s čela. Jaké však bylo její překvapení, když poznala, že má kabelku, co patřila mrtvé. Marta se zachvěla a pomalu kabelku otevřela. Bylo v ní něco málo peněz, růženec a kapesník s listinami. K svému úžasu poznala, že listiny byly české, jen jedna francouzská. Marta četla, že mrtvá se jmenovala Tekla Hrušková. Dále nečetla. Chvátala rychle zpět, aby si vzala kabelku svoji. Ale když došla k lavičce, na které seděla, nebylo tam nic. Její kabelka byla pryč. Ženy tam stály v hloučku a Marta z jejich řeči vyrozuměla, že její kabelku vzali policisté, jako majetek mrtvé. Nepromluvila se žádným ani slova. Chvilí postála na místě, přemýšlejí a pak si řekla: "Bůh tomu chtěl, mrtvá mi odpustí!" Pak zase šla a nevěděla kam jde. Přála si, aby se setkala s nějakými Čechy, kterých je v Paříži hodně. Chodila mezi lidmi a poslouchala, uslyší-li českou řeč. Francouzsky se již dorozuměla, tolik se v trestnici naučila. Ale prahla po českém slově, jako hladový po chlebě. A štěstí jí přálo. Potkala muže a ženu vedoucí za ruku děvčátko. A oni mluvili česky. S úsměvem se před nimi zastavila a oni udiveně na ni hleděli a muž na ni promluvil francouzsky. Ale ona řekla:

"Jsem Češka a neznám zde žádného."

"Ach tak, a kam chcete jít? My vám poradíme," hlásili se oba manželé.

"Byla bych vám vděčna, kdybyste mi pomohli dostat nějakou práci, abych se uživila. Nevím kam se obrátit, kde zaklepat, abych našla dobré lidi."

"A kde máte vaše šatstvo? Vidím, že nemáte žádné zavazadlo," ptala se cizí paní.

"Nemám nic, než to, co mám na sobě," povzdechla Marta. Manželé na ni chvíli

hleděli, pak paní řekla: "Pojďte s námi, pomůžeme vám. Potřebujem právě služebnou a vy potřebujete místo, doufám, že budeme všichni spokojeni." Marta stiskla paninu ruku a řekla:

"Děkuji vám!" a již spěchali oživenou ulicí. Muž šel s děvčátkem napřed a paní šla s Martou, vypravujíc jí, že se jmenují Lanýž, a že muž je státním úředníkem. "A jak vy se jmenujete? Ještě jste se nám ani nepředstavila," doptávala se paní.

"Já — já se jmenuji Marta Hrušková," řekla Marta a mráz jí přejel po těle, když si přivlastnila jméno ubohé mrtvé.

Druhý den četla paní Lanýžová v novinách, že propuštěná trestáňkyně Marta Kolářová, zemřela následkem poranění, jež utrpěla, když ji přejel elektrický vůz. Úřady se nestaraly, aby se přesvědčily, je-li to skutečně Marta Kolářová, či někdo jiný. Jim stačilo, že se tam našly její papíry. Marta při té zprávě seděla bledá a modlila se v duchu za zemřelou. "Co asi řeknou tam doma v Čechách, až se tu zprávu dozví? Jistě si oddechnou, že pouta, která vázala doktora s Martou, jsou přetrhána a že doktor je volný, že může milovat Jarmu a ona jeho," myslěla si Marta. Ted' již nemohla zpět, cítila, že tak neměla učinit. Její mateřský cit v ní volal, aby šla k svým dětem, srdce jí pukalo bolestí, že snad své děti už nikdy neuvidí. Ale myslí jí řezala slova, která by jí snad její děti řekly: "Jsi vražednice. Poskvřnila jsi své ruce krví, štítíme a bojíme se tě!" A Marta místo, aby věřila v odpuštění a radostné shledání, věřila a žila dobrovolně ve vyhnanství a bez domova s velikou lítostí v srdci. Zvykla u Lanýžů a oni ji měli rádi. Zvláště jejich malá dcerka si Martu oblíbila a byla u ní stále. —

Ulynul rok, manželé Lanýžů s holčičkou a Martou jeli do Čech na návštěvu. Činili tak každým rokem. Jejich srdce prahlo po rodné zemi, po drahých nivách, lesích a stráních. Po tom našem českém ráji, který nám každý záviděl. Když přijeli na českou půdu, nikdo z nich nemluvil — nemohl. Dusili se pláčem a radostí, že opět vidí tu drahou rodnou zemi svou a že v ní pobudou nějaký čas, aby pak zase se rozloučili a odešli do světa za skývou chleba, neb ta dráhá matka zem, nemohla se o nás o všechny postarat. Ale přec ji milujem a kdo může, rád spěchá v její hebkou náruč.

Vlak supal, hnal se lesy a zase mýjely vesničky a města. Na jedné stanici nastoupilo do vlaku několik studentů. A za chvíli se ozývala kupem "Ta naše písnička česká". Pak bylo ve vlaku veselo. Lanýžů však brzy vystoupili na jedné menší stanici a šli do městečka, kde se paní Lanýžová narodila. Marta v sobě strašně zápasila. Byla tak blízko svých drahých, ráda by je byla chtěla vidět, s nimi promluvit. Ale nevěděla, co má počít, bála se shledání, bála se, že ji poznají. Ale zase si řekla, že se moc změnila, že by ani nevěděli, že je to ona. Konečně si dodala odvahy, poprosila Lanýžů, aby ji pustili, že se chce podívat k přátelům. Tito svolili a Marta odjela. V rodném městečku našla vše jak bývalo. Šla známou cestou, až se octla u vily, kde dříve bydlívala. Zastavila se u mřížoví a dívala se do zahrady. Spatřila tam dvě hezká děvčátka, vesele pobíhající. Pohlížela na ně s láskou, věděla, že to jsou její dcerky. Poznala je podle podoby na obrázcích, které ji muž vždy ukazoval, když ji navštívil. Její mateřské srdce ji táhlo k dětem do zahrady. — Otevřela dvířka a šla a sedla si na blízkou lavičku a jsou zastíněna keřem, pozorovala děti. Usmívala se a slzy jí kanuly z očí. Tu zachrastil na cestě písek a než se nadála, stál před ní její muž, doktor Kolář a překvapeně na ni zíral. Ale to trvalo jen chvíli, poznal ji a byl překvapen. Hned však k ní přiskočil a zvolal:

"Marto! Jsi to skutečně ty? Neklamou mne oči a smysly?" Martiny síly byly u konce, dříve chtěla být nepoznána. Ale teď, když viděla své dcerušky a muže, chtěla být s nimi. Nechtěla již odejít, leda, že by ji vyhnali a slzic, přitáhla muže k sobě a řekla: "Nemýlíš se, Milouši, jsem to já, tvá Marta. Víš, že jsi mě považoval za mrtvou. Ale vše ti povím, pak jedne jak sám uznáš."

A Marta mu vypravovala, jak se bála vrátit a jak omylem vzala kabelku, která patřila mrtvé. Potom řekla: "Nyní jedne jak myslíš. Uznáš-li, že je pro děvčátka lépe, že myslí, že jsem mrtvá..."

"Ne, ne. Nemluv tak. Všichni jsme rádi, že žiješ, vždyť jsme stále čekali, že se vrátíš!" zvolal doktor a zlíbav Martu, vedl ji k děvčátkům a volal: "Jarmilko, Martičko, hleďte, koho vám vedu! Vedu vám vaši mamičku! Bůh se nad námi smíloval a vrátil nám ji, pojďte a polibte ji." A děvčátka šla k Martě a políbila ji a větší z nich řekla:

"Tetička Jarma nám vždy o tobě vyprávěla ty nejkrásnější pohádky a my na tebe stále čekali. Marta líbala děti a pro slzy ani neviděla. Doktor ji pak vedl k vile, na které se stkvěl nápis "Marta". Marta se zastavila a její muž řekl: "Zde vidíš, jak jsme stále na tebe čekali." —

Marta byla dojata. Děvčátka ji táhla do zahrady a ona zavěšena v rámě mužovo šla s nimi, nemohouc se nabažít jejich smíchu a štěbotání. A děti se s ní laškovaly, jako by ji již dávno znaly. To Jarma způsobila, že jim o matce tolik vyprávěla a děti měly matku hned rády, jak ji spatřily.

Z malé besídky vyběhla Jarma a její matka a za nimi otec a jakýsi mladý muž. Pohlíželi všichni na Martu a hned se všeho domysleli a hned všichni se s ní objímali a líbali. Jen mladý muž stál stranou a hleděl na ně. Tu doktor k němu přistoupil a vedl jej k Martě a řekl: "Zde ti představuji tvého nastávajícího švagra, Jarmina ženicha. Jmenuje se Jindřich Stránský a je učitelem na zdejší škole." — Marta se radovala ze sestřina štěstí a v duchu se peskovala, že sestru a muže obviňovala, že se milují. — Květy kolem nich voněly a větřík nesl jejich vůni zahradou a v Martino srdce přicházel klid a mír. —

RASOVÁ ČISTOTA.

"Proč má některý sudetský Němec na legitimaci I. a některý II?"

"Ten, který má poznámku I. měl jednoho z rodičů Čecha, a ten, který má II, měl oba rodiče Čechy."

TĚŽKÁ RADA.

Mezi novomanželky: "Mužičku, porad', co mám dělat, abych při krájení cibule neplakala?"

"Krájej cibuli pod vodou."

"Ale já tak dlouho pod vodou nevydržím!"

JAK SE VYDĚLÁVAJÍ KOŽEŠINY

Několik osvědčených návodů pro domácí pokusy.

VYDĚLÁVÁNÍ kožešin, zejména vzácnějších, jest především prací zkušených řemeslníků, čímž ovšem není řečeno, že by amatéři se nemohli o to pokusiti s dobrým výsledkem. Na amerických farmách jest vyděláváno veliké množství kožešin, zejména z domácích zvířat, jako telat, ovců, psů, králíků a též divokých zvířat, jelenů, vlků a jiných a vždycky to stojí za pokus, zejména, jde-li o obyčejnou kůži, aby v případě nezdaru nebyla způsobena veliká škoda. První nezdar nemusí však nikoho odstrašiti, poněvadž dalšími pokusy nabývá se větší zkušenost a tím zaručen úspěch. Jako ve všem jiném, je i zde zapotřebí jisté zručnosti, kterou si může každý osvojit a prakse dovede učiniti výborného kožešníka amatéra.

Kožešina se po domácímu ovšem vydělává poněkud jinak, než činí profesionální řemeslníci, kteří mají na takovou práci náležité zařízení a všechny potřebné nástroje, ale je dostatek návodů, kterými je možno se s prospěchem řídit i při domácím kožešnictví. Uvádíme některé, vesměs vyzkoušené a doporučené různými znalci.

Vydělávání kožešin solí a kamencem.

Kůže, na nichž má zůstat srst, vydělávají se rozmanitými způsoby, ale ať používá se kteréhokoliv, první věcí je syrové kůže namočit, aby změkly. Jsou-li kůže takové čerstvé nebo jen lehce solené, postačí k tomu močiti je pouze několik hodin. — Jsou-li tvrdé a suché, je třeba doby delší. Přidá-li se k vodě sody nebo boraxu a použije-li se k močení vody teplé, změknou a vyčistí se i nejtvrdší kůže v několika hodinách.

Po změknutí odstraní se všechny zbytečné části kůže a všechen tuk a maso se oškrabe. Pak mohou se kůže takové vydělávati. To se provede velmi snadno a lacině v roztoku solí a kamence (alum), ačkoli kůže vydělávané v soli a kamenci ssají za vlhkého počasí vlhkost, což jim neprospívá. Může se udělati roztok čtvrt libry soli,

čtvrt libry kamence a půl unce boraxu, což se rozpustí v horké vodě. Může se k tomu přidati dosti mouky, aby se z toho udělal hustý kvásek. Tento kvásek roztírá se rovnoměrně na masitou stranu kůže, která se pak po délce složí chlupy na povrch a nechá se několik dní ležeti. Pak se kvásek odstraní, kůže se usuší a na čisto se promyje a propracuje. Při těžších kůžích je třeba natírání kváskem opakovati.

Součástí tohoto kvásku mohou se též rozdělati na jíchů, do které se kůže ponoří. Lehké kůže vyžadují koupele asi jednodenní, těžší pak delší. Když se vyndají z jíchů, kůže se pověsí a nechají schnouti. Při schnutí mají se natahovati a protahovati, až uschnou a zároveň změkknou. Pak mohou se vyčistiti a dále změkčiti tím způsobem, že se dají do dřevěných pilin, kterými se otáčí. Když pak je kůže pěkně povolná, piliny se z ní vyklepou.

Některé kůže, jako na příklad telecí, je třeba ponechati v jíše několik dní; jíchá se má sesilovati solí a kamencem, a nežli pak kůže taková úplně uschne, má se natřít na masité straně nátěrem minerálního oleje, načež po vyschnutí má se propracovati a vyčistiti.

Kůže mývalů (raccoon), liščí, psí, vlčí, kojetí, jakož i malé lehké kůžky, jako králíčí nevyžadují žádné mastnoty, aby změkly. Kůže telecí, jelení a podobné potřebují oleje, aby z nich byly kožešiny povolené a měkké.

Vydělávání boraxem.

Vezměte stejné díly boraxu, salpetru a Glauberovy soli, asi jednu třetinu unce na každou kůži, což se rozdělá s vodou na pastu; ta se namaže na vnitřní stranu kůže, na tenké části méně, na silné více. Kůžky se složí masitou částí k sobě a uloží na 24 hodiny do chladného místa, načež se oškrábou a operou a použije se této směsi: Jedna unce sody nebo boraxu a dvě unce tvrdého bílého mýdla, což se společně pozvolna rozpustí, aby to nepřišlo do varu. Kůže se ponechají ležeti dvacet čtyři hodiny. Na to se

položí do roztoku, sestávajícího z tří uncí kamence, šesti uncí soli a dostatečného množství vody, aby se potopily. Když se jícna tato ochladí na 90 st. F., namočí se do ní kožešinky na dvanáct hodin, načež se vyždímají a nechají schnouti. Někdy je třeba dáti kůži ještě jednou do jícny na několik hodin, dle toho, v jakém je stavu. Masitá strana může se po uschnutí vyčistiti a uhladiti skelným papírem nebo pemzou (pumice stone).

Součástí pasty mohou se též rozřediti s vodou na jichu, které se používá teplé, a kůže nechá se v ní dvacet čtyři hodiny. — Tímto způsobem vydělávání stane se kožešina velmi měkkou a srst v ní dobře drží a jest pěkná lesklá.

Vydělávání kožešin ovčích, vlčích a psích.

K přípravě jichy na vydělávání kožešin použijte následujících látek a to vždy ve stejném poměru, nechť potřebujete jichy více nebo méně: Šest liber obyčejné soli, osm uncí salpetru, čtyři unce boraxu. — Všechny tyto soli utlučte na prášek, vsypte do 16 kvartů vlažné vody a míchejte po tak dlouho, pokud se dokonale nerozpustí. Pak vlejte roztok ten do škopku, přilejte k němu za stálého míchání 16 kvartů kyselého podmaslí a na to přilévejte velmi zvolna 32 uncí kyseliny sírové (sulphuric acid); dokud kyselinu tam vléváte, stále směsí dobře míchejte. Nemáte-li po ruce kyselého podmaslí, můžete použiti místo něho mléka sbíraného neb i mléka sladkého, ale vždy dvakrát tolik nežli kyselého podmaslí. Jícna takto připravená vydrží velmi dlouho a uvedené zde množství stačí na vydělání 12 až 20 kůží ovčích nebo stejného počtu kůží psů, vlků nebo jezevců. Materiál k přípravě jichy této nestojí v žádném případě více než 50 centů. Dle libosti své v jise můžete močiti kůži jen jednu nebo tolik jich, kolik množství jichy stačí potopiti. Když máte jichu hotovou, kůže nebo kožešiny ve měkké vodě vymočené, zbytků masa a mázder prosté, vložte je do ní a ponechte je tam plnou hodinu, načež je vytáhněte, pověste přes okraj sudu, aby jícna s nich odkapala, a po té opět dejte na hodinu do jichy; to opakujte tak dlouho, až kůže jsou **náležitě měkké**. Kůže ovčí, psí, vlčí a jezevčí **stačí** močiti v jise po tři nebo čtyři hodiny; kůže a kožešiny těžší vyžadují doby delší. Téměř

všechny kůže nebo kožešiny vydělány jsou, když se ponoří do jichy tři-až sedmkrát vždy na hodinu. Kdykoliv vyjmete kůži nebo kožešinu z jichy, aby na chvílku oschla, je třeba všemi směry ji natahovati, aby vydělávání bylo stejnoměrné. Když pak kůže nebo kožešina jest jak náleží vláčná, vypeřeme ji v mydlinách, kteréž připravili jsme si z osmi gallonů teplé vody a dvou uncí sody. Kůže nebo kožešina se dobře mýdlem pomýdlí a v mydlinách dokonale na čisto propere. Po vyprání položíme kůži nebo kožešinu na mizdrící skobu, z každé části setřeme zbytky mydlin a na to vnitřní, masovou stranu natíráme něco málo nejlepším petrolejem, načež zavěsíme kůži do stinného místa k vyschnutí. Během sušení kůže se pozorně se všech stran protahuje, aby byla všude vláčnou. Jakmile na kůži suché místo se ukáže, vytahujte kůži až změkne a tím za krátko seznáte, jak musí se kůže vytahovati, aby jak náleží během sušení změkla. Některé kůže a kožešiny, když ve stinném místě se suší, vyžadují troj- i čtvernásobného důkladného natření olejem. To pozná se nejlépe dle toho, jak kůže nebo kožešina jest silná. Tak na příklad kůží ovčí, psí a vlčí stačí při sušení a vypracování pouze jednou olejem natřítí. Přejte-li si kůži zvláště hebkou, dbejte vždy o to, aby kůže během sušení nikde neztvrdla a proto propracovávejte ji důkladně buď přes okraj hladkého prkna, nebo kolem kulatého sloupku, až je úplně suchou. Tím není řečeno snad, že byste kůži takovou museli stále vydělávati, stačí zcela dobře, když učiníte tak několikrát za den. Když pak kůže nebo kožešina jest úplně suchou, natřete vnitřní stranu kouskem pemzy a po té kartáčujte srst nebo vlnu tak dlouho, až žádoucího a nejlepšího lesku nabude. Na to složte kůži srstí nebo vlnou k sobě, zabalte a ponechte v klidu ležeti po dva týdny, kdy hotová jest k použití.

Vydělávání kožešin telecích.

Vezměte 6¼ libry kamence (alum), 10 uncí boraxu, 14 uncí salpetru a 6¼ libry obyčejné soli. Utlučte vše na drobno, vsypte do 5 gallonů silného octa, stále míchejte, až soli jsou rozpuštěny. Do roztoku takto získaného ponořte kůži, nechte je hodinu močiti, na to je vyjměte, přehoďte přes okraj sudu, aby všechna jícna odkapala.

To opakujte tak dlouho, až jsou kůže hotové. Jinak počínejte si právě tak jako při močení v jíše s kyselinou sírovou, jediný rozdíl jest v tom, že zpracování, vydělání kůže trvá u tohoto způsobu poněkud déle. V jíše této může kůže telecí dokonale změkhnouti za půldruhého dne. Když jest dokonale měkká, suší se a vydělává, právě tak, jak uvedeno v jiném návodu.

Vydělávání kožešin za sucha.

Když kůže jest stažena, rozprostře se masitou stranou vzhůru a pak posype se směsí, kterouž připravíme si ze dvou dílů soli, jednoho dílu kamence a jednoho dílu salpetru. Směs musí býti jemně rozlučena a povrch kůže stejnoměrně jí posypán, načež kůže se sbalí a nechá v pokoji několik dnů ležeti, až ony soli se úplně rozpustí. Na to se kůže znovu rozprostře, seškrabe se všechno maso a mázdry a přibije za okraje na čistou a výslunnou stěnu stáje nebo jiné budovy. Kůže musí se silně vytahovati, aby byla tak měkká jako kůže sedlářská. Pak natře se dostatečně olejem poznehtovým (Neat's foot oil) a znovu přibije na slunnou stěnu. S kouskem dřeva, jako klín seříznutým, setře se na to všechen olej s kůže a tato jest vydělaná, aniž srstí pozbyla.

Jednoduché vydělávání ovčích kožešin.

Jednoduchý způsob vydělávání ovčích kožešin jest tento:

Na prvním místě jest třeba vyprati vlnu v silných mydlinách, aby se vyčistila. Někdy je třeba dvojího i trojího praní. Praní jde lépe, přidá-li se do vody něco petroleje. Na to vloží se kožešina do studené vody, aby byla úplně potopená.

Připravte si roztok z libry soli a půl libry kamence ve třech pintech horké vody. Tento roztok naleje se na kůži, která se pak v jíše náležitě promáchá a nechá dvacet hodin močiti, aby náležitě nasákla.

Po 12hodinovém močení nechá se okapat a natáhne se a přibije na stěnu budovy vlnou ke stěně. Jest velmi důležité, aby byla napnuta důkladně a stejnoměrně.

Nyní udělejte směs z jedné unce práškového kamence a jedné unce salpetru, což se dobře do kůže vetře, když byla již takřka doschla. Je-li to větší kůže, musí se vzít směsi více.

Toto natírání jest důležitou věcí při vydělávání, a první natírání mělo by trvati aspoň hodinu. Dobrým způsobem jest rozprostříti kůži na stůl nebo na podlahu a vtírati do ní prášek pokud možnou silou. Po natření složí se kůže masitou částí k sobě a nechá se schnouti. Pak se natírá a natahuje kůže každodenně, až jest úplně suchá, načež se vyhladí pemzou. Způsob tento jest vyzkoušený a kůže takto vydělané hodí se za předložky k postelím a pod.

Vydělávání kožešin králíčích.

Králíčí kůže, nejlépe, je-li čerstvě stažená se položí srstí na široké prkénko a několika hřebíčky se napne, aby se natáhla a všude stejně narovнала. Mezitím se rozpustí hrst kamence s hrstkou soli v horké vodě a tímto roztokem se kůže potírá, třeba hadříkem a odstraňují se různé mázdry, jež se dají odstraniti, jakož i všechen tuk, až je kůže skoro čistá. K tomu je nejlépe použiti nože s oblým ostřím, aby se špičkou nezarylo do kůže a tato se neprotrhla. Potom se postaví prkénko do průvanu, aby kůže pozvolna uschla. Za tři neb čtyři dni se kůže sejme s prkénka, opět se natře stejným roztokem, zbalí a nechá asi týden v chladu odpočívati. Je-li to kůže ze starších králíků, potře se za týden opět a ještě se uloží, aby hodně změkla, načež se pemzou (pumice stone) odstraňuje zbylá tkáň, což se musí prováděti velmi pozorně, aby se kůže neprotrhla. Když je kůže dost čistá, přetahuje se přes hranu stolu aneb mne v rukou tak dlouho, až zvláční. Nyní se nechá asi dva dni pomalu doschnout a vyvětrat a srst se vyčistí horkými, suchými pšeničnými otrubami a dílo jest hotovo.

Toto jest český návod, považovaný za nejjednodušší a obvykle se dobře osvědčuje, ovšem při náležitě opatrnosti, aby kůže neztratila vlácnost a nelámala se.

OČAROVANÝ DŮM

Pro kalendář Hlasatel upravil F. Š.

MOHL to býti skřek netopýra anebo některého z oněch tvorů, kteří poletovali nad vesnicí domorodců. Zvuk se zdál přicházeti od domu Corbalova, který byl jedním ze tří bělochů, sídlících v této horní části řeky Karari, nejdelší, ale nejméně známé z toků papuánských

Corbal sem přicestoval před třemi lety hledaje zlato a nenacházejce žádného, zůstal zde, zdaje se býti očarován tajemným kouzlem nad krajem ležícím. Jiným bělochem byl britský residenční dozorce Joe Sandeman a třetím jeho pomocník Arthur Dane.

Sandeman byl návštěvou u Dane na jeho verandě, kde popíjeli whisky. V okamžiku, když se ozval onen podivný skřek, přinášel domorodý sluha novou láhev nápoje a při zaslechnutí zvuku se tak ulekl, že s podnosu na podlahu sjely láhev i s čískami. S vystrašeným voláním „duchové“ utekl do své kuchyně.

Dane poznamenal svému představenému, že domorodci se domnívají, že ony zvuky jsou hlasy zemřelých. A o Corbalovi myslí, že je ke svému obydlí láká.

Sandeman se řádně napil a s rozhodným gestem postavil číšku na stůl a pravil: „Čím méně se budeš starati o takové věci a o Corbala, tím lépe. Někteří lidé jsou tvrdohlaví, jiní ne.“ Domníval se o svém pomocníku, že jeví sklony k záhadám a tajům zvyků domorodců.

„Však já vím, že to není nic jiného, než břichomluvectví.“

Byla to podivná noc: černá jako hřbet černého hada; venku řádili moskyti, od řeky zase bylo slyšeti krokodýly bučící jako duchové mrtvých a utopených volků krokodýly požraných. Papua se oné noci ukazovala se své špatné stránky.

Sandeman si zapálil dýmku a ve světle sirky se ukázaly jeho ostré rysy. To zavdalo Daneovi příčinu k přemýšlení, zda z něho bude stejně schopný člen tohoto od-

větví vládní služby. Sandeman snad byl drsný, ale byl ve vykonávání povinností zdatný. Nesklátí-li jej horečka, nebo nezasáhne-li jej oštěp domorodce nebo nezmizí-li v peřejích, má před sebou pěknou budoucnost. Náhle bez jakékoliv předchozí změny předmětu řeči prohodil Sandeman: „Zde není vhodné místo pro ženu, ale...“

„Co?“, zvolal Dane, „jakou ženu? Či ženu?“

„Moji,“ odpověděl Sandeman, bafaje z dýmků. „Přijíždí sem, aby se za mne provdala. Bude zde s nejbližší lodí. Musím si dlouho počkat, než dostanu dovolenou a tak mi napsala — dobráček — tak mi napsala...“ Sandeman opět zabafal, zaletěl myšlenkami bůhví kam, ale co mu jeho vyvolená napsala, nedořekl.

„Kdy se loď zde očekává?“, otázal se Dane trochu rozechvěně. „Měl bys to vědět,“ káravě řekl jeho představený. „To není dobré, zapomínati na data. To je začátek.“ Ale nevysvětlil podrobněji, čeho to mělo býti začátek, ale pokračoval: „Očekává se v desti dnech. Přijíždí též kněz. Ty a Corbal budete svědky.“

„Gratuluji. Doufám, že budete šťastni,“ pravil Dane.

„Isabela,“ pronesl tonem, který byl pro ně novým, tonem skoro hudebním, tonem, kterého bych od drsné mluvy Sandemanovy nikdy neočekával. „Isabela,“ pravil, „by obšťastnila každého.“ A po chvíli mlčení jakoby o věci přemýšlel, dodal: „A sama bude šťastná. O to se já postarám.“

Dane se domníval, že ženě se nemůže naříditi, aby byla šťastná, jako se může naříditi domorodci nebo podřízenému, aby vykonal nějakou věc. Dane měl chvílemi pocit žárlivosti. Myslel si, že hezké dívky jako Isabela — představoval si ji určitě jako krasavici — neměly by se vdávati za prostředně staré, kulatolící residenční dozorce, jakým byl Sandeman.

Něco v podobném smyslu řekl Corbalovi, když ten později se k Daneovi na návštěvu dostavil. Corbal byl vždy důvěr-

níkem, který vyslechl vše, co si Dane myslel. Corbal v tom ohledu se zdá být hlubokou studní. Nikdy nemluvil slůvko o ničem, co mu řekli jiní. Jednou se jej Dane otázal, co dělá se všemi netopýry, kteří se v jeho domě usídlili a Corbal odpověděl, že jim nemůže zabránit, aby se mu do příbytku nedostali. V té chvíli se to zdálo dosti pravděpodobné vysvětlení. Později ale Dane seznal, že toto vysvětlení je nedostatečné, poněvadž do jeho vlastního příbytku netopýři nevletovali a dostal-li se nějaký dovnitř, dlouho se tam nezdržel.

Corbal zřejmě již o chystaném sňatku věděl. Neřekl mnoho. Seděl naslouchaje Daneovi a zíral do prázdna. Byla to podivná figurka. Samá noha a ruka, vyzábělý a skoro bez masa. "Kde je Sandeman nyní?", otázal se.

"Musel odejít do vesnice. Domnívá se, že domorodci kuji nějaké nesnáze postavením nové chaty."

"Dům nobo?" pronesl Corbal.

"Nová chata," řekl Dane. "Nevím, oč se jedná, ale Sandeman řekl, že chce mít vše v pořádku, než přijde ona. Bude to krásné mít zde mladou ženu. Přicházíme o hodně, není-li tomu tak?"

Corbal chvíli seděl v přemýšlení. Konečně prohodil: "Tak, tak. Neviděl jsem ženy přes dvě leta — a ona je krásná, velmi krásná."

"Jakže, vy ji znáte?"

"Ne, ale vím to. Má plavé vlasy. Modré oči. A pokožku bílou jak lilie."

"Jak jste se to dozvěděl?" pochybovačně se otázal Dane.

Zasmál se. Sandeman mu to jistě neřekl, to Dane věděl, neboť se mu vyhýbal, jak jen mohl. Asi jen hádá, rozhodl se Dane.

Skoro po dvou týdnech od břehu řeky přicházel svatební průvod — misionář, lodní strojník, Sandeman a jeho snoubenka, kráčící zvolna oslňujícím poledním horkem. Corbal a Dane průvod pozorovali.

Dane náhle úžasem otevřel ústa, zahlédnuv pod širokou obrubou ženina klobouku její tvář. Modré oči, plavé vlasy, pokožka bělostná a přes to dýšící teplem. Půvabná tvář zrovna taková, jak ji předpověděl Corbal a jak si ji představovali domorodci, kteří o příjezdu také hovořili, nejvíce s Corbalem.

Corbal i Dane přispěchali k obydlí residenčního dozorce hned poté, jak k němu

svatební průvod dorazil. Dům měl široce rozlehlou střechu, daleko zabíhající od zdi na všech stranách. V podstěnkách visely košíky s orchideemi barev ohnivých a žlutých a některé bílých. Kol dokola byly nádherné palmy. Uvnitř temný obývací pokoj ozdobený vánočními kalendáři, které byly připchnuté na zeď. Nábytek z beden potažených kalikem. Dole ve vesnici domorodci ustavičně tloukli na bubny. Jejich polodivocí psi, z líného spánku vyrušení, žalostivě vyli a skučeli — ohavný to zvuk, který až kostmi pronikal a způsoboval husí kůži.

Isabela stála uprostřed toho všeho za oddávací ceremonie. Bylo možno pozorovati, že každým pohledem, každým slovem, každým tónem svého hlasu vyjadřovala svou lásku k Sandemanovi. Dane se domníval, že ženy jsou nepochopitelné. Co si myslel Corbal, bylo těžko uhodnouti. Díval se na ženu po celou tu dobu, ale zdálo se, že jeho oči hleděly bezvýrazně do prázdna.

Po svatebních obřadech svědci podepsali příslušný protokol ve staničním záznamu. Dane a strojník. Z toho či onoho důvodu Sandeman Corbala za svědka nepožádal. Poté byla jakási snídaně, které se účastnil kněz i strojník, ale brzy odešli na loď. Po několika chvilkách svažovaných nápojů, se Dane s Corbalem zvedli, hodlající odejít a ponechat novomanžely samotné.

Přibyl však domorodý seržant, který bez dlouhých cavyků hbitě přistoupil k Sandemanovi a cosi mu v řeči domorodců rozčileně sděloval. Dane ničemu nerozuměl, ale Corbal pravděpodobně ano, poněvadž se mu na obličej objevil úšklebek, ale hned jej potlačil a tvář měla opět stejný bezvýrazný ráz.

Sandeman se obrátil ke své choti a klada jí ruku na rameno, pravil: "Musím asi na půl hodiny odejít. O nic děle," a v zápětí jí něco pošeptal, co druzí neslyšeli. Poté se obrátil k Daneovi a pravil, že se právě dozvěděl od domorodého seržanta, že se chystá slavnost za otevřením "domu nobo" — s poznámkou, že se mu zdá vše podivné, poněvadž jim spálil jeden, který před krátkem budovali. Své sdělení zakončil prohlášením, že do vesnice musí sejít a slavnost překaziti.

"Co je to dům nobo, drahoušku?" otázala se Isabela. "Trochu byla rozmrzelá a nikdo se jí nemohl diviti.

“Čarodějství a podobné nesmysly,” řekl jí. “Ale za tím není nic jiného, než nějaká svévolnost, kterou nemohu dovoliti. Nedopustím, aby naše libánky byly pokázeny vraždami.”

Slovo vražda je něčím, co ztratilo svůj hrozný význam pro každého, který nějaký čas sídlí mezi těmito domorodci, ale Sandeman si neuvědomil, že Isabela právě přijela a že toto hrozné slovo ji může polekati. Zbledla chorobnou bělostí. Sandeman ji políbil a odkvapil. Zaslechl jsem dupání bosých nohou, jak domorodá policie vybíhala ze svých chat a připojovala se k průvodu, vedenému Sandemanem a seržantem.

Dane se obrátil k Isabele a pravil, že ji pomohou ztrávit čas, než se Sandeman vrátí. Ujišťoval ji, že to dlouho trvati nebude a pozval ji, aby vyšla na verandu.

Šla. Byla štíhlá a útlá jako lilie. Vlasy měla zkudrnacené a lesklé a kolem ní se šířila jemná vůně zvláštního parfumu. Pohled na její vzdušný šat, její satinové střevíce se lišil od šerého oděvu Daneova i Corbalova a od jejich okovaných bot. Dane v sobě pociťoval nezměrnou lásku ke všem ženám na světě a zvláště k té, v jejíž blízkosti se nalézal. Vzpomněl si však, že to k ničemu vésti nemůže. Pohlédl na Corbala, aby se přesvědčil, jak je jemu. Viděl, jak Corbal upřeně zírá na její krk. Připadal Daneovi jako pověstná tropická volavka, stojící na vodě a čekající na svou kořist.

Zdálo se, že Sandeman musel spořádati trochu více nesnází, než očekával, poněvadž domorodci pobíhali jako mravenci.— Přicházeli do vesnice odkudsi z výšiny a měli na sobě ony šeredné masky, které navlékají jen pro kouzelnické ceremonie a Daneovi připadalo, že v jejich chování bylo cosi smutečného, jakoby někde měli zdechlinu, buď psa nebo vepře a snažili se ji uchrániti. V dřívějších dobách, dokud zde nebyla dozorcí stanice, místo mrtvého psa nebo vepře to býval vždy člověk.

Dane se v duchu podívoval, poněvadž neviděl žádného nového domu, neboť si byl jist, že dům, který si nedávno domorodci postavili, jim Sandeman před příchodem své ženy spálil a odhadoval, kde asi domorodci nový dům postavili. A hned jej napadlo, zda jej jeho představený nepotřebuje na pomoc. Svou myšlenku projevil Corbalovi.

“Máte pravdu,” odpověděl Corbal, který jakoby ze sna se probudil. “Myslím, že pomoc potřebuje. Raději jděte. Ohlídám tuto dámu.”

Isabela jej sotva slyšela. Dívala se pozorně na postavy dole u vesnice pobíhající. “Myslíte, že mu nehrozí nebezpečí?”, obrátila se na Danea. “Ovšem, že ne,” odpověděl tázaný, “ale půjdu tam stejně.”

Dane měl velmi dobrý sluch a na odchodu z povzdálí zaslechl, jak Corbal pravil Isabele: “Pojďte k mému domu. Odtamtud uvidíte více.” Dane se tomu divil, poněvadž Corbal nikdy nikoho do svého domu nezval, ale ze svých myšlenek byl vytržen odpovědí Isabely, která poděkovala za pozvání a řekla, že zůstane, poněvadž jí Sandeman přikázal, aby nikam nešla bez jeho doprovodu.

“To měl na mysli chaty domorodců,” přemlouval ji Corbal.

“Děkuji, ale zůstanu stejně,” odpověděla zdvořile, ale rozhodně. Dane neváhal odejít slyše tuto rozhodnou odpověď. Zaslechl sice, jak ještě Corbal něco povídá, ale to již byl na parných paprscích slunce a dobře slovům nerozuměl. Jeho mysl byla obrácena na to, co se snad ve vesnici dělo.

Zastihl Sandemana, jak vyčíňuje domorodcům a domorodým policistům. Ti se zdáli býti znepokojeni a neochotni zasahovati do záležitostí svých soukmenovců. Při spatření Danea se k němu obrátil a se zaklením se otázel, co k čertu ve vesnici má co pohledávati a dodal výhrůžně, že pro něho neposla. “Jdi zpět okamžitě,” nařídil mu svou obvyklou drsností.

Dane se otázel, oč se vlastně jedná a Sandeman mu vysvětlil, že jeho podřízení nechťjí uposlechnouti jeho rozkazů k překažení čarodějnických obřadů. Odmítli sejmouti masky s tváří účastníků, aby je zničili. Pravil, že se nemohl dozvědět, kde domorodci svůj nový dům nobo mají, ale že je rozhodnut za každou cenu zasvěcení překažiti.

“Jak to dělají?” otázel se Dane, hoře zvědavostí. Ale Sandeman příkrě odpověděl: “Krví a zhovadilostí! Řekl jsem ti nebo neřekl, abys se vrátil?” Dane beze slova šel.

Když dospěl na vrcholek roviny, na níž byly domy tří bělochů, rozhodl se nadejít si cestu zadem k residenčnímu domu svého představeného. Dostihl jej brzy a prošel kuchyní do obytného pokoje, kde svatební kvě-

tiny začaly vadnouti odpoledním horkem a kde ještě zůstaly neodklizené mísy a zbytky po svatební hostině. Nikdo nebyl uvnitř, ani na verandě. Nikdo nebyl ani před samou residencí.

To se Daneovi nelíbilo. Odkvapil na rozcestí a tam stál nerozhodně, nevěda co činiti. Zvuk vesnických bubnů ustal, ale jemu se zdálo, že mu v uších ještě zaznívají se všemi variacemi divokého vření, nebo jemného klokotání, zkrátka celé té tajemné mluvy domorodců, již si sdělují srozumitelnou řečí svá poselství. Ať to bylo víření bubnů skutečné nebo jen v jeho představě, v uších mu znělo, ale po chvíli se mu zdálo, že přichází s jisté strany, ne od vesnice. Zdálo se vycházeti z Corbalova domu.

Dane se oním směrem otočil a spatřil Isabelu kráčící samotnou zvolna směrem k domu Corbalovu. Měla na sobě svatební šat a její bílé satinové střevíce šlapaly do červenavého bláta. Nikdo jiný v dohledu nebyl.

Nezdála se jíti v hypnotickém spánku, šla docela normálně, ale zvolna. Ale přes to dělala to, o čem řekla, že by neprovedla: šla sama do jiného domu. Danem projel mráz. V hrdle a na rtech mu vyschlo. Byl přesvědčen, že to co koná, koná pod vlivem cizí vůle.

Hlavou mu projela myšlenka, že kdyby zašla do Corbalova domu, že by zakusila hrozné překvapení. Dům Corbalův byl zaplněn ohavnými předměty: vycpanými hlavami, dýkami z lidských kostí, uschlými dětskými rukami, zkrátka všemi kouzly čarodějníka z Nové Guiney, kouzly, které Corbal s takovou pečlivostí sesbíral. Proč tam šla? Dane to nemohl pochopiti.

Náhle se rozhodl, aby za ní utíkal a zavolal na ní jménem, aby ji vzal za ruku a třeba násilím odvedl zpět do domu Sandemanova. Dříve než své rozhodnutí mohl uskutečniti, spatřil Corbala, skrývajícího se ve dveřích svého domu. Pozoroval ženu, pomalu se k němu blížící, pohledem zloducha. Po chvíli vyšel před dveře a na tváři měl svůj obvyklý bezradný, ale tvrdý pohled.

Další se seběhlo tak rychle, že Dane myslel, že jej mámi přeludy. Když se mu vrátily jasné smysly, viděl se vedle Isabely, kterou vedl k domu Sandemanova. Žena byla klidná a tichá a nezdála se býti nijak rozrušená, kdežto Dane neměl stání a jen

stěží přemáhal žádost, aby se vrátil do Corbalova domu.

Isabela nepromluvila slova celou cestu, až teprve po dostižení příbytku, kde prohodila, že jí bolí hlava a že by chtěla ulehnutí. Dane nabyl přesvědčení, že žena neměla naprostého tušení, co dělala a kde byla. Zůstal na verandě až do příchodu Sandemanova, kterému jeho žena běžela v ústrety. Zahlédl ještě, jak jej objala. Pokynul Sandemanovi rukou a odešel do svého příbytku.

Doma však neměl stání. Così jej nutkalo ven a když vyšel do měsíční noci, ani nevěděl, jak se ocitl na cestě směrem ke Corbalovu domu. Rozhodl se, že si s Corbalem promluví.

Ale dovnitř se nedostal. Dům byl uzavřený a pohroužený v ticho. Měsíc oné noci svítil jasně, bylo viděti na míle kolem. Nade dveřmi Corbalova domu byla připevněna nová čarodějnická trofej. Byl to ze dřeva vyřezaný pták s křídly rozpjatými. Onen pták se ještě dnes vyskytuje u řek na Nové Guinei a je v místních legendách spojován s čarodějnictvím a co horšího, s lidskou obětí. Představuje dravce, který se živí ukradením oběti z drápů nebo spárů předešlého uchvatitele.

Dane volal na Corbala jménem, ale nedostal odpovědi. Neozvalo se jediného zvuku, s výjimkou, jakoby papírového šustění křovin z blízka a šumění řeky z dáli v údolí. Dane zamířil k domovu a tam seděl s hlavou do rukou ponořenou. V té chvíli uvědomoval si, jakou obět' přináší všichni příslušníci tohoto odvětví vládní služby. Uvědomil si, že mu to bude trvati dlouhá léta, než se bude moci oženiti jako Sandeman. A považoval Sandemana přes jeho střední věk ještě za mladého. Pochyboval o sobě, že by sám tak brzy mohl nějakou ženu za sebou přivolati do tohoto opuštěného kouta světa. V takovém přemýšlení zůstal seděti chvílemi zíraje směrem k obydlí Sandemanova a odešel na lůžko teprve, až světla v domě novomanželů zhasla.

Po několik dalších dnů nevěsta se mnoho neukazovala. Když po té době se Sandeman vrátil do obvyklých kolejí života staničního dozorce, zdálo se, že je na svou ženu chorobně žárlivým. Jeho žárlivost byla taková, že ji chtěl vzíti sebou, když musel jíti na dvoudenní návštěvu do vzdálené vesnice. Ona byla ochotná jíti, ba docela se

zdálo, že je rozradostněná. Ale když jí řekl, že to je nemožné, že je přísně zakázáno vzít manželky na služební obhlídku, ať blízkou či vzdálenou, a že by k vůli tomu mohl se dostat do nepříjemností u představených, podřídila se a ujistila jej, že vše bude v pořádku a dodala, že nesmí býti zkaženy žádné naděje na povýšení ve službě.

Po chvíli odešel a Isabela smějíc se jako školačka, posmívala se Daneovi, že bude jakousi její chůvou. Svědčilo to o tom, že na celou věc nepohlížela vážně. Anebo její výchova, která je nejdokonalejší věcí u dokonalé mladé ženy, vedla ji k tomu, aby ze situace nevyvozovala následků neb tísnivosti.

Oné noci měsíc se jasně opíral o ve-

HORSTVO AMERICKÉHO SEVEROZÁPADU.

Hora Baker jest jednou z nejpopulárnějších ve státu Washington. Jest 10,750 stop vysoká a v červenci minulého roku stala se smutně proslulou tím, že sněhová lavina, měřící 800 yardů délky a 100 yardů šířky, se sesula a pohřbila šest turistů.

Sandeman jakoby chvíli váhal a potom pohlédl na Danea a pravil, že Dane bude na ni dohlížeti. Potom Daneovi rozkázal: "Přineseš si sem síť proti moskytům a vztyčíš ji na verandě a budeš zde spát po obě noci." A ohlížeje se na Isabelu, zda poslouchá, přiklonil se k Daneovi a dodal: "Nespouštěj oka s mé ženy, když z domu odejde."

randu obydlí Sandemanova. Právě se, že měsíční noc člověka přivádí k pošetilostem a až k zbláznění, nechá-li si spáť svítiti měsíc přímo do tváře. Dane nespál vůbec, ale měsíc mu do tváře svítil většinu noci. Ráno se probudil unavený a znervosněný. Šel za svou prací jako obvykle, neboť za nepřítomnosti Sandemanovy bylo hodně co dělati. Večer byl tak znavený námahou a

vedrem, že byl tak ospalý, že by mohl usnouti stoje.

Vida, že Isabela je v bezpečí domu, přešívajíc některé součástky svatebního roucha, odešel do svého domova, aby si na hodinu zdířl v klidu.

Náhle se probudil, jakoby jej někdo bodl. Měsíc mu proudil do bytu oknem. Vše bylo klidné. Podíval se na hodinky. Stály. Nevěděl kolik je přesně hodin, ale byl si vědom, že zaspal. Rychle se obul a šel k domu Sandemanovu. Proběhl místnostmi. Prázdné...

Odkvapil k domu Corbalovu. Byl setmělý a dveře byly uzamčeny. Naslouchal. Uvnitř nebylo slyšeti jediného zvuku. Volal a bušil na dveře. Nikdo neodpovídal.

Dveře v koloniálních divočinách jsou chabé a jedním kopnutím je Dane vyrazil a vstoupil dovnitř. Měsíční světlo vproudivlo do tmavé místnosti a osvětlilo postavu Isabelinu, stojící ve svém nočním oděvu uprostřed podlahy. Oči měla otevřené, hrůzou rozšířené a upřené na Corbala, který se blížil jako pavouk k lapené mouše.

V tom okamžiku si Dane uvědomil, co vlastně znamená a jak vypadá dům zvaný domorodci "nobo". Lesní kouzelníci, jak se pravilo, měli takovou zlou moc, že mohli dům tak očarovati, že vyhlédnutá obět' k němu sama zamířila a vstoupila do něho, ať chtěla či nechtěla. Za tím účelem vyzvali duchy mrtvých a prováděli své podivné a ohavné praktiky čarodějské.

Corbal, běloch, který sklesl na úroveň domorodých čarodějníků, využil příležitosti zničení domorodého domu nobo Sandemanem, že za pomoci svých nečistých přátel přivábil kouzlo domu nobo do svého obydlí. Zda to bylo výsledkem náhody či druhem skrytého hypnotismu, sotva kdy bude známo. Ale dravý pták vypadl na svou kořist podruhé a beznála ji měl v drápech.

Rychle vstoupil Dane do malé prostory mezi Isabelou a Corbalem a výsledkem toho byl, že se Isabela náhle probudila a s hrůzou si uvědomila své okolí. Otevřela ústa k výkřiku snad pronikavému, který ale byl včas zadušen Danem, jenž jí přiložil hbitým pohybem ruku na ústa. Corbal rychle ustoupil do pozadí místnosti. Snad slyšel to, co slyšel Dane: kroky okovaných bot. To musel býti Sandeman, který se vracel předčasně ze své obhlídky.

V tom okamžiku byl Dane uchvácen největším pokušením za svého života. Věděl, že Sandeman byl dobrák, ale nesmírně žárlivý. Kdyby zde našel Isabelu, nic by jej nemohlo přesvědčiti o tom, že jej nepodvedla. Snad by Corbala skolil a Isabelu zavrhl. A Dane?

Došlo by k rozvodnímu procesu. Bylo by čekání. Ale na jeho konci byl Isabela mohla býti jeho, Daneova. Snad se tak věci mohly vyvinouti. Kdo ví. Ale co Dane provedl dalšího, bylo věci instinktu, který jej nutil. Počkal až kroky Sandemanovy minuly kol domu, potom uchopil Isabelu za ruku a rychle ji vedl po schodech k zadnímu vchodu Sandemanova příbytku. Isabela byla postrašená, vyděšená, na pokraji pláče. V jedné chvíli si uvědomil pythona, plazícího se přes cestu, ale ani nevěděl, jak se přes něho dostali.

Dvojice dostihla domu v okamžiku, kdy u předních dveří Sandeman opatrně našlapoval, aby Isabelu nevzbudil. Dane ji dovedl k jejímu pokoji a tam ji opustil. Neřekla slůvka. Chvěla se, jako by byla chladná noc. Dane se zase potil rozčilením. Vyšel Sandemanovi v ústřety a zastihl jej, jak si odepíná opasek se zbraní a náboji. Kožené holenice si již byl sejmul, ale těžké okované boty měl dosud na nohou.

"Musíš vědět všechno," pronesl Dane a potom mu vylíčil obě příhody. Mohl viděti ve světle kerosenové lampy, jak Sandemanova tvář nejdříve zbrunátněla a potom zbledla.

Míčky si Sandeman připjal opasek se zbraní a náboji. Míčky vyšel do noci a Dane jej následoval. Nad střechou Corbalova domu oba muži viděli dravého ptáka, který se živil loupeží a únosem. Byl to tentýž pták, jehož vyřezávaná podoba byla připevněna nad dveřmi Corbalova domu. Corbal šlehl pohledem po ptáku živém i po podobě nad dveřmi a bylo mu viděti očích záblesk pochopení nad nějakou rozřešenou záhadou. Sandeman skutečně v tu chvíli našel dlouhou hledaný dům nobo, o němž se domníval, že si jej domorodci zbudovali někde v krytu, po zničení ohněm domu dřívějšího.

Dane myslel, že Sandeman Corbala skolí; v náladě, v jaké oné noci byl, by to považoval za pravou spravedlnost. Ale nepočítal s povahou, silou a zvykem vládního úředníka, který se v Sandemanovi projevil.

Zůstal státi uprostřed místnosti, drže v uctivé vzdálenosti Corbala, který se krčil na opačné straně od dveří.

"Máte co říci?" optal se Sandeman Corbala.

Corbal mlčel.

Sandeman potom pravil: "Znáte příliš mnoho. Znáte také..." — a tu Sandeman použil domorodého výrazu, jemuž Dane nerozuměl.

Corbal odpověděl stručně "ano". Jeho tvář připomínala tvář lebky vyzírající z hrobu.

"Tak tedy víte, co máte udělati," bylo vše, co mu Sandeman řekl a otočil se. Oba, Sandeman i Dane, odešli mlčky z domu.

Když Dane přišel do svého příbytku, vzbudil svého kuchaře a zeptal se jej: "Víš

co znamená toto slovo?" A opakoval mu výraz, který pronesl Sandeman Corbalovi. Kuchař ospale vysvětloval: "Muž ulehnot a zemřít."

Dane pochopil. Zrovna jako jiní obyvatelé Země tajů, slyšel o síle a moci některých, byt' ne veskrze domorodců, o ochabnutí vůle k životu, když na ně příliš osud dolehnul, o ponožení se do neznáma, jako loď se na širém moři ponoří do hlubin. Nikdy Dane by nevěřil, že by běloch to tajemství pronikl. — Teprve nyní uvěřil.

Příštího dne pro něho Sandeman poslal.

"Můžeš se sebrati a zaříditi zakopání," pravil. Neřekl "pohřbení". Věděl zrovna tak dobře jako Dane, že nad hrobem Corbalovým žádné modlitby proneseny nebudou.

VIKTOR DYK:

To je ta vyvolená země..

To je ta vyvolená země,
to je ten vyvolený luh.
Hovoří s nebem vrchů tmě,
z hořících keřů mluví Bůh.

To je ta země vyvolená,
myšlenky věčné věčná stráž.
V té zemi žije kdesi žena,
ze které vzejde Messiáš.

Tot' starý průkopník je lidství,
jenž z kalu, z rmutu zvedne výš'.
To je ta země mučednictví.
Den její cti však uvidíš.

V té půdě rychle vzroste sémě
dějinnou sudbou zaseté.
To je ta vyvolená země,
kde květ dob lepších vykvete.

Je nutno staré rány zhojit.
A rány ty se zahojí.
Je nutno rozdělené spojit
tisíciletém po boji.

A krčí-li se v prachu po věk,
pramenů slyšte zurčení:
Nemůže zůstat malým člověk
v té svaté zemi Určení.

Ospale klímá duch. A věsí
své hlavy lidé bez slova.
Zdají se mlčet šumné lesy
a mlčet rovy hřbitova.

Zdá myšlenka se mluvit temně,
leč promluví keř hořící.
To je ta vyvolená země:
chce svoje slovo doříci.

FIGURKY Z RODNÉHO KRAJE

Několik vzpomínek na zajímavé osobnosti v Slaném a okolí.

Napsal Ant. Pražák, Cleveland, Ohio.

MOJE mysl často zalétá do minulosti a do mého rodného kraje slanského, odkud jsem si přivezl do této nové vlasti mnoho vzpomínek. Zapamatoval jsem si je z vypravování mého otce a jiných pamětníků a přenáším je na papír k pobavení slanských krajanů i jiných čtenářů. Jsem jist, že podobné vzpomínky mají čtenáři kalendáře Hlasatele z jiných měst a doufám, že čtení těchto pamětí je též zavede do jejich mládí v jejich rodném kraji.

PAN BARON.

Asi jeden kilometr vzdálenosti od Slaného směrem k Velvarům v Blahoticích je velkostatek a výstavný zámek.

Asi v roce 1860 byl majitelem zmíněného, baron Rieze ze Stahlburgu, šlechtic původu německého, uměl prý perfektně česky a zároveň byl znám v dalekém okolí jako přítel chudého lidu.

Také paní baronka byla velice šlechtná dáma, která udělala mnoho dobrodiní pro chudé ženy, a také pro spolky Slanské, čehož důkazem, že byla kmotrou, když zednický spolek světil prapor, tak i Slanským havířům na dole "Karoli" i Slanským ostrostrelcům. Netřeba podotýkat, že kmotrovství stálo paní baronku slušný obnos.

Mimo velkostatku a zámku v Blahoticích měl pan baron také velkostatek ve Votrubech u Slaného, cukrovar ve Slaném, velkostatek ve Slaném, uhelný důl Karoli ve Slaném a velkostatek ve Vodolce u Kralup. Pan baron prý byl velice skromný a pro kuchyňské potřeby prý nejraději dojížděl si do Slaného sám, hlavně když prý byla u zvěřináře k dostání dančí a srnčí.

Slanské občanstvo mělo barona rádo a nemělo tušení, že tak bohatý kavalír po letech bude finančně dosti oslabený. Příčiny byly následující: Pan baron měl zetě, barona Mladotu, který byl rytmistrem u hulánů v Haliči a stál starého pána hrůzu peněz a to bylo příčinou, že starý pan baron musel v Blahoticích postavit nákladný zámek pro barona Mladotu.

Hlavní však ztráty měl, že hospodářský personál jako šafářové, správcové i úředníci v cukrovaru špatně hospodařili a bylo známo, že dotyční správcové a úředníci, když odešli ze služeb pana barona, zakoupili si své usedlosti.

Nebylo tudíž divu, že veliké bohatství p. barona se tenčilo a postupně bylo prodáváno, až p. baron odejel k známým do Vídně, paní baronka v té době už nežila. Bylo pravdou, že jemu zůstalo takové jmění, že mohl z toho žít, ale svojí dobrou a šlechetnou povahou přišel nesvědčitými lidmi o velké jmění.

Dům Blahotice i se zámkem asi v letech 1890 koupil rytíř Herz, ale v krátké době vystřídal tento velkostatek několik majitelů.

Dlužno podotknouti, že p. baron měl též poctivé služebníky, ale byli to služebníci malých hodnot. Polním hlídačem při velkostatku ve Slaném byl ustanoven Slanský rodák jménem Pecián, který poctivě sloužil panu baronovi celou řadu let.

Pecián byl starý voják, který ještě sloužil za Rakouska plných dvanáct let u Pražského 28. regimentu Laturyho v letech 1846 a prodělal revoluci v roce 1848, kde byl svědkem, jak jejich "inhaber" generál hrabě Latur byl ve Vídni na uliční lucerně pověšen revolucionáři.

Pecián byl obrovské postavy a mohutných vousů a proto p. baronovi imponoval a vzal ho do svých služeb, které opravdu poctivě zastával.

Když Pecián sestaral a nemohl již svou službu zastávat, v době, kdy ještě p. baron dlel v Blahoticích, došel si jednoho dne k němu, aby p. barona požádal, aby mu dal nějakou pensii.

Pan baron laskavě Peciána přijal a vysechl jeho prosbu a odpověděl mu takto: "Milý pane Peciáne, věřím, žeš byl poctivý služebník, ale Peciáne, nemohu ti pomoci, neb já také nemám." Dále povídá p. baron: "Vidiš, Peciáne, kdybys tak kradl jako druzí, kteří byli u mně ve službách, tak bys také byl zaopatřen a tak vidiš, že

poctivost se nevyplácí." Tímto proslovem p. barona byl Pecían propuštěn. Pamatuji se jako malý chlapec, jak stařec vysoké postavy metl slanské ulice a později zemřel v městském chudobinci v Slaném; byl to věrný služebník p. barona — Pecían. —

Že p. baron byl šlechtitný kavalír, uvádím ještě jednu skutečnou událost:

Slanským rodákem byl známý občan Matěj Setelák, ale vlastní jméno jeho bylo Matěj Dvořák. Jak přišel k jménu Setelák, nemohl jsem se dopátrat.

Matěje Seteláka poznal jsem jako malý chlapec, když již byl starcem 80letým a všichni kluci i dospělí měli před tímto starcem ohromný respekt, možno říci strach.

Byl to zvláštní typ člověka a jen velice zřídka podobný jemu je k vidění. Byl nadprůměrní postavy a obrovských rozměrů plecí, ohromné hlavy a velikých zubů, které se mohly nazvat tesáky. Jako voják sloužil v letech 1840 u Pražského pluku č. 28 generála Latury a to plných dvanáct roků, prodělal revoluci v Uhrách a polní tažení v roce 1848 proti Košutovi. Neuměl číst ani psát, ale pro jeho obrovskou a možno říci medvědí sílu, udělal ho hejtman kaprálem, a to jen pro potěšení oficírů, neb kaprál Setelák dělal před vojenskými pány různé silácké výkony. Ku příkladu byl mu předveden jízdcecký kůň, vlezl si pod něho a na svých plecích koně vyzvedl do výšky.

Když přišel z vojny do svého rodného města Slaného, byl brzy postrachem celé společnosti, zvláště měl spadenou na postiliony, nikdo nevěděl proč, a často se stalo, že společnost, která se scházela v hraběcím hostinci na "Lochu" neb u "Modré Hvězdy" úplně tuto rozprášil a hospodu tak vyčistil, že musela přijít policie o několika mužích, která však musela s nepořízenou odejít a Matýska ještě uchlácholit, aby nic neudělal, neb se vědělo, nežli by Matýska zkrotili, že možná by padlo několik životů.

Když se vybouřil, začal se živiti povoznictvím, opatřil si jednoho koně a vůz a místním stavitelům vozil stavební materiál.

Že často měnil koně, netřeba podotýkati a tím přicházel do nesnázi, jak si opatřiti nového.

Milý Matěj Setelák dobře věděl, že blahotický pan baron je dobrodincem chudých lidí a jednoho dne, když blahotický p. baron jel po Slanském náměstí a Matýsek

právě byl bez koně tak si na něj přímo zavolal: "Hej baroune (místo barone) počkej na mne!" Matěj tykal bez výjimky každému. Baron Seteláka dobře znal slyše ho volat, nařídil kočimu, aby zastavil a pravil: "Co chceš Matýsku?" — "Poslouchej baroune, máš tam ve dvoře nějakou starou hýču abys mně jí dal?"

Pan baron se usmál a řekl Matýskovi, aby si tedy přišel do Blahotic pro koně, a aby přišel na zámek do kuchyně. Kuchařce pak bylo oznámeno, jaká návštěva přijde do zámku, aby byla na tuto návštěvu připravena. Milý Matýsek přišel za nějaký den do Blahotic a jak mu bylo řečeno p. baronem, rovně šel do kuchyně. Ovšem, že třeba byla kuchařka na tuto návštěvu připravena, přece byla v rozpacích. Nabídla Matýskovi, aby se posadil a jestli chce hrnek kávy. Matěj ovšem přisvědčil, ale hned řekl: "Ale holka, dej mi pořádněj hrnec a ne nákej hrneček." — Za chvíli přišel p. baron a zavedl Matýska do stáje, kde byly pouze koně a ukázal Matýskovi ty nejlepší, jestli by se mu některý líbil, neb chtěl mít p. baron také nějakou legraci.

Matýsek byl ohromený a věděl, že sice p. baron je štědrý, ale zadarmo mu toho nejlepšího koně nedá a prostě panu baronovi řekl: "Poslouchej baroune, nedělej si ze mne blázny, protože mně pěkného koně nedáš!" Pan baron zavedl pak Matýska, kde byly koně podřadného rázu, ale takoví, kteří ještě dělali dobrou službu a tak si Matěj Setelák vedl od p. barona koně, což se několikrát opakovalo.

Matěj Setelák zemřel ve vysokém věku 84 roků v městském chudobinci v Slaném a do poslední chvíle byl zdrav a jeho orgán přímo úžasný, neb když stál Matěj před krámem známého kupce Nedvěda, který v té době měl obchod na náměstí u gymnasiální budovy a Matýsek si často k Nedvědům rád zašel na "štampri" čerta a před krámem se pak rozesmál, bylo Matýska slyšeti až k hejtmanství, které se nacházelo na druhém konci náměstí, a tu lidé říkali, že Matěj "řehtá".

TRPOMĚŠTŠTÍ PÁNI.

Asi před sedmdesáti lety vlastnil v malé obci několik kilometrů od Slaného pěkný velkostatek pan Vojtěch Janovský a poněvadž se obec jmenovala Trpoměchy, ni-

kdo mu neřekl jinak než trpoměšský pán. Byl bohatým mužem a on i jeho manželka byli všude známi svojí dobrosrdečností. — Trpoměšský pán rád podporoval studenty a chudý lid z celého okolí se vždycky na jeho statku přizpívil. O tom se vypravovalo mnoho zajímavých historek, jako ku př. tato: Jednoho dne jel na svém bílém koni Rapovi polem a spatřil domkářku, které říkal Baruška, jak se namáhá dostat na svoje záda obrovský ranec jetele, jejíž si nažala na jeho poli. Trpoměšský pán místo aby jí pohrozil zatčením, seskočil s koně a pravil: "Ale Baruško, Baruško, co to děláš za pitomost, že si toho tolik bereš? — Vždyť to nemůžeš unést, proč nejdeš dvakrát?" Nato pomohl Barušce dostat ranec na záda a klidně odjel.

Po smrti Trpoměšského pána ujal se hospodářství jeho starší syn Vojtěch, ale brzy zemřel svoboděn a veškeren veliký majetek převzal jeho mladší bratr JUDr. Heřman Janovský, který měl tehdy advokátní kancelář v Praze. Pan doktor Heřman Janovský, když já jsem jej osobně poznal, byl asi 45 roků stár, mládencem, mluvílo se, že má vážnou chorobu, prý velikou průtrž a operaci nechťel se podrobiti.

Na svůj zevnějšíek valně nedbal, nejraději nosil čepici, dělal dojem muže uzavřeného a snad pro mnoho lidí byl mužem nepřístupným. Byl také poslancem na říšské radě a dlouholetým členem okresního výboru ve Slaném.

Z advokáta byl vzorný hospodář; mimo obvyklé plodiny rád pěstoval mák, radostí bylo se podívat na veliká pole máku v květu. Velice rád také pěstoval cukrovku a byl akcionářem cukrovaru Lešenického u Loun.

Já jsem byl jako samostatný vážný a příjemce cukrovky, zaměstnán v čase řepní kampaně ve Slaném na hlavním nádraží. Myslím, že to byl rok 1900. Doktor Janovský vozil mně na nádraží řepu cukrovku vzorně čistěnou, tak jak cukrovar si od dodavatelů přeje, každý vozka měl na voze zvlášť pro řepní kampaň "vyfasované" koště, aby na poli odrolenou hlinu z cukrovky vymetl. Jak už jsem se dříve zmínil, doktor Janovský byl vzorným pěstitelem cukrovky i vzorným dodavatelem. Vůči mně uzavřeným nikterak nebyl, zapomněl jsem totiž už předem napsati, že s každým "transportem" jeho vozů vždy při vážení cukrovky

byl přítomen, často mne podaroval celou hrstí Kuba doutníků a když na váze seděl a čekal, až se vrátí vozkové vážit prázdné vozy, chtěl se bavit se mnou "politikou", ve které jsem býval slabý a také jsem nemohl vědět, kam chytrý advokát tím míří. Po skončení odvádění řepy bývalo také zvykem dodavatelů, zvláště velkých, pamatovati nějakým zpropitným na vážného. Ačkoli jak jsem z jednání doktora J. byl přesvědčen, že se mnou byl spokojen, žádné zpropitné mimo doutníků mně nedal, ani po nikom neposlal. Přiblížila se nová kampaň v roce 1901. Cukrovar Lenešický si řepu znovu přál, abych přijímal cukrovku zase ve Slaném. Zase jsem přišel do osobního styku s panem doktorem Janovským.

Hned při prvním "transportu" vysázel mně na stůl 20 krásných stříbrných pětikorun se slovy: "Vážte mně precizně". Poděkoval jsem panu doktorovi a řekl jsem: "Pane doktore, kdybyste nebyl sám zde při dodání vaší řepy přítomen, právě tak každou fůru odvážím, jako byste byl zde." — Doktor Janovský povídá: "Já vím, kdybych zde nebyl, tak z každé fůry si vezmete metrů."

Při vzpomínce na jeho slova musím chvíli zpytovat svoje svědomí, jestli bych toho byl tenkrát byl schopen tolik bohatému svobodnému advokátovi několik metrů řepy vzíti a nějakému chudému dodavateli připsati. Poněvadž jsem zase s cukrovarem po skončení řepné kampaně dobře vyšel, vážil jsem v následujících letech 1903 i 1904 zase řepu ve Slaném, ale v jiné části města, na tak zvaném malém nádraží, tam jsem měl jiné dodavatele.

Později vážil jsem pro cukrovar Studňoves na největší jeho filiální váze ve Slaném, kde přijímal jsem 130,000 metrických centů řepy cukrovky. V jednom roce, který brzy následoval po letech, které zde uvádím, byly v okr. Slanském a Velvarkém volby poslance. Tenkrát byli dva kandidáti. Jedním byl profesor A. Munzar, ředitel hospodářské školy v Plzni, druhým Jos. Landa, statkář v Černuci u Velvar, rodák v Malé Kvice, z obce, kde vlastnil jsem hostinec. Volba byla provedena, jelikož se ale neobjevila nadpoloviční většina pro jednoho z kandidátů, musely býti nové volby. Bylo to tenkrát v neděli, seděl jsem v hotelu u "Bílého beránka" ve Slaném, kterýž hotel tenkrát měl pronajmutý můj bratranec Ka-

rel Pražák, přišel ke mně číšník a povídá, že přeje si se mnou mluvit pan doktor Janovský a čeká na mne na chodbě venku. Odebral jsem se ihned k němu a ten mne přivítal slovy: "Vy pojedete dnes odpoledne s panem učitelem Jozífem (učitel hospodářské školy), kočár už je objednan, pan učitel bude mluvit, no, a vy už to dovedete." A při těch slovech vtiskl mi do ruky hrst bankovek. Nebyl to nepříjemný pocit, třeba se mluvilo o doktoru Janovském, že je uzavřený a nepřístupný. Chápal jsem, co budu dělati. Situace byla taková: Doktor Janovský přál si, aby zvítězil prof. Munzar, ředitel hosp. školy, tedy pan učitel Jozíf bude v hostincích, kam přijedeme, mluvit a já budu všude kavalírsky platit. Nakoupil jsem rychle hodně doutníků z obavy, abych je nemusel někde na cestě shánět a při společné cestě s panem učitelem Jozífem vykonat jsem důstojně úlohu, kterou se slovy "vy to už dovedete", p. doktor Janovský s důvěrou na mne vložil. Já vím, že čtenáři i čtenářky si při čtení tohoto pomyslí: Kolik pak peněz mu ten doktor dal, když mu to nedal před svědkem a obnos nepočítaný? Finanční účet zde neprozradím, ale brzy vás o tom přesvědčím, že dopadlo vše dobře a jak později doktor Janovský řekl, kdyby si byl dříve vzpomněl na Pražáky, tím myslel mne a mého bratrance Karla, že nebylo by bylo třeba nové volby.

Kam jsme zmíněné neděle s p. učitelem Jozífem přijeli, všude se pilo až se zelenalo. Obec, kde vlastně jsem hostinec, byla Malá Kvíce u Slaného, byla spojena obecní správou s Velkou Kvící, dohromady měly tyto obě obce 33 voličů, kteří byli oprávněni voliti poslance. Při první volbě byl od nás zvolen 30 hlasy kandidát poslanectví Landa a 3 hlasy profesor Munzar. — Bratranec Karel Pražák byl rodákem ze sousední obce Přelice, ten vzal si na starost voliče ze Přelice a ze Smečna. Já jsem si vzal na starost voliče z Malé a Velké Kvíce, všechny jsem obešel a pro jistotu, aby mně je nemohl nikdo jiný přemluvit, chtěl jsem, aby mně jejich volební lístky dali k uschování a před volbou, aby si je vyzvedli u mne v hostinci. Všechno šlo hodně hladce pod slibem, že po volbách to dobře zapíjem. V Malé Kvíci mne však brzdil mlékař, dnes nemohu si vzpomenouti na jeho jméno a ten měl vliv na dva příbuzné, Nerad bych byl tyto tři hlasy ztratil. Před časem pro-

vdala se vdova po advokátu Havlákově ze Slaného za jednoho inženýra v Libušíně. — Když kolem mého hostince povozník Růžička z Libušína stěhoval různý majetek vdovy po panu Havlákově, stěhoval také psací pult, který se mně mohl dobře hoditi při vážení řepy a lavici, která byla v advokátní kanceláři. Lavice byla důkladná, široká, s lenochem jak se říkalo opěradlu a ta se líbila továrnímu kováři Jindřichu Rollovi. Chtěl ji ode mne koupiti a nabízel mně dva zlaté. Roll byl také volič a byl švakrem zmíněného mlékaře, který neoblohmě stále brzdil. Promluvil jsem si s kovářem Rollem a řekl jsem mu, když budou voliti druhí dva s ním Munzara, tedy že lavice bude jeho. Pomohlo to. Byly to tři nejdražší hlasy, které stály lavici. Jak už jsem se dříve zmínil, při prvních volbách ve spojených obcích Malé a Velké Kvíce byl zvolen třiceti hlasy Josef Landa, rodák z Malé Kvíce a 3 hlasy profesor Munzar, ředitel hospodářské školy. Při užších volbách byl zmíněnými našimi obcemi zvolen 30 hlasy prof. Munzar a 3 hlasy Jos. Landa, pravý opak.

Bratranec si vzal na starost daleko větší kruh voličů a úspěch jeho byl ještě markantnější. Tedy slova doktora Janovského, když řekl, kdyby si byl dříve vzpomněl na Pražáky, byla pravdivá.

Pan doktor Janovský, kterému se neříkalo po otci "Trpoměšský pán", snad také proto ne, že měl akademický titul a snad také proto, že byl v každém ohledu velice přísný a s každým se nekamarádil, měl také zvláštní rozmary. Rád na svém statku pořádal bankety, na které pozval celou řadu známých, nešetřil nákladu a skvěle se měli takoví, kteří se uměli p. doktoru dobře lichotiti. Takovým také půjčoval dosti značné obnosy, které ovšem už nikdy nedostal. Znal jsem mnohé z nich. Jak už jsem se dříve zmínil a doktorovi Janovskému při jeho velice statné postavě a poměrně ještě mladém věku, zdraví jeho nebylo pevné. Churavěl. Žil jsem v té době v kraji ve staré vlasti, velice dobře si pamatuji, jak svobodný starý mládenec, bez příbuzných, majitel vzorného bezdužného velkostatku a jistě ještě hotovosti, jak naloží v pádu smrti se svým velikým jménem; stal se předmětem ohromné starosti různých lidí. Po dlouhé chorobě zemřel v měsíci listopadu roku 1911.

Dlužno podotknouti, že domácnost pana doktora Japonského vedle dlouhou řadu rků hospodyně, rodilá Moravanka, jak se mluvilo, tu přivezl si ze svého působení v Praze, té ustanovil na velkostatku v Trpoměchách doživotní rentu, ať se provdá neb zůstane svobodná, Ústřední Matice školské v Praze odkázal půl milionu korun a Hlávkovým kolejím v Praze také půl milionu korun. Svým služebníkům odkázal různé peněžní obnosy. Místním hasičům na zakoupení nové stříkačky obnos 1,200 korun, okresnímu sirotčinci ve Slaném 2,000 korun, okresnímu chorobinci ve Slaném 2,000 korun, okresní nemocnici ve Slaném 2,000 korun. Zemřel před lety dědic velkostatku v Trpoměchách; památku svých šlechtetných rodičů, bratra Vojtěcha i svoji, šlechtetnými odkazy i svým životem dobře posvětil, třeba mnohými za živa byl odsuzován, že nekráčí v jich šlépějích.

LIDICKÝ PÁN.

Asi tři kilometry od obce Trpoměchy, o kterých jsem činil zmínku v předešlém na Trpoměšského pána, je osada Lidice, kde je pouze velkostatek a malý, skrovný kostelíček. Majitelem tohoto velkostatku, který nebyl tak pečlivě uspořádán jako měl Trpoměšský pán, byl v letech 1860 až 1879 Drchkovský, ale po velkostatku se mu jinak neříkalo nežli Lidický pán. O Lidickém pánu se říkalo, že je synem jedné ruské kněžny, což i mohlo býti pravdou, dle jeho vystupování i dle jeho postavy.

Na celém Slanském okrese byl znám svojí výstředností, ale zároveň obrovskou silou a postavou, neb Lidický pán byl největším mužem na Slanském okrese, byl vysoký 2 metry 20 centimetrů.

Že byl výstřední postavy, svědčí tomu různé počínání, které zajisté ještě dnes staří pamětníci v kraji vypravují.

Jedním pamětníkem na Lidického pána byl také známý holič pan Mika na Lounské třídě. Z jeho úst často jsem slyšel: když k němu se Lidický pán dostavil, aby se nechal oholit, což prý bývalo velmi často v neděli, kdy obyčejně hodně venkovských zákazníků přicházelo, jakmile přišel Lidický pán, musel býti ihned obsloužen bez ohledu kolik zákazníků už dříve čekalo a žádný ani slovem nereptal, poněvadž dobře věděli, že Lidický pán mimo za svoji ob-

sluhu zaplatí i za všechny, kteří ho "pustili napřed".

Zajímavé také bylo, že Lidický pán měl rád studenty a byl jim dobrodincem, ale na konec musel provést i uplatnění své choutky. Tak pozval na hostinu studenty a své mladé známé z lepších kruhů ze Slaného, všechny bohatě pohostil, ani hudba při tom nescházela, ale když společnost byla nejvíce rozjařena, prostě dutkami celou společnost i s muzikanty vypráskal a mnohý si odnesl z banketu důkladnou modřinu, ale Lidickému pánu to bylo odpuštěno.

Také různí řemeslníci, kteří pracovali na jeho statku, byli, když ukončili svoji práci pohoštění a naposled je stihl stejný osud, totiž výprask. Ti, kteří prý byli chytří, když vystihli náladu Lidického pána, prostě po anglicku před výpraskem zmizeli.

Ve Slaném měl jsem dobrého kamaráda, učil jsem se s ním v hudební škole hudbu, později jsme společně narukovali k vojenské kapele do Krakova.

Ve Slaném jsem často svého kamaráda navštěvoval v bytě jeho rodičů, otec jeho byl velmi zručným zedníkem a u místního stavitele Štecha, který byl strýcem známého spisovatele a svého času ředitele divadla na Vinohradech v Praze a v Brně, Ušák bylo jeho jméno, byl stavby vedoucím.

Rád jsem pana Ušáka, otce mého kamaráda, slyšel vyprávět, kde všude ve světě byl a co kde zažil. Často vyprávěl, jak jednoho dne na stavbě sdělil stavitel Štech Ušákovi, že byl u něho Lidický pán a žádal, aby mu poslal dobrého zedníka na opravu v jeho statku.

Poněvadž stavitel znal povahu Lidického pána a hleděl mu vyhovět, sdělil Ušákovi, že on, jako stavbyvedoucí musí k Lidickému pánu tyto opravy sám provést a poukázal na to, že nemá na stavbě zedníka, který by Lidickému pánu vyhověl. Tato přednost se Ušákovi nelíbila a vzpomněl si, že naposled za jeho práci mohl by dostat výprask a proto nechtěl do Lidic jít, ale stavitel mu to rozmluvil a řekl, že ví, že Ušák docela dobře vyjde s Lidickým pánem.

Ušák se tedy do Lidic vypravil s potřebným náčiním, které prý nesl na rameně. Když přišel do statku, Lidický pán stál na dřevěné pavlači a uděloval rozkazy čeledi. Když spatřil Ušáka, tak řekl: "Tak jsi již tady. Tedy počkej (každému tykal), já ti ukáži, co budeš dělat."

PRAVÝ MUŽ A VLASTENEC

Adolf J. Kaiser.

Adolf J. Kaiser jest jedním z našich krajanů, který sice pracuje bez nějakých zvláštních nároků, ale jehož činnost mezi námi jest uznávána a opravdu oceněna.

Jest mužem inteligentním, dobrým organizátorem a zjednáva si respektu svojí klidnou povahou nejen mezi námi, ale i v Americké veřejnosti.

Adolf J. Kaiser jest tajemníkem-menežerem místní Southwest Retail Meat Dealers Association a vrchním předsedou výkonného výboru celonárodní organizace řezníků a bydlí v č. 2447 již. Harvey ave., Berwyn, Ill. Narodil se 3. července 1886 v Tušti, Československo (dříve Schwartzbach, Dolní Rakousy). Jeho otec Josef narodil se v téže místě v březnu 1836 a do Ameriky přijel v červnu 1906, aby žil se svými dětmi, které se sem přistěhovaly před tím. Matka páně Kaisrova Marie, rozená Klenková, narodila se v Dunajčicích, Československo.

S Adolfem v rodině bylo šest bratrů, kteří všichni vynikli v obchodním životě. Josef, Jan a Adolf jsou činní v občanských a společenských kruzích a pět sester této rodiny je pěkně situovány.

Adolf ztrávil devět let v německých školách ve svém rodišti a do této země přišel, když

mu bylo 16 let. Chodil dva semestry do chicažské večerní vyšší školy Joseph Medill, studoval obchodní kurs Mezinárodní obchodní školy v Scranton, Pa., a obchodní bádání na universitě Northwestern, Chicago. Tyto kursy studoval ve svých volných chvílích, když nevydělával na živobytí jako obchodník masem anebo jako řezník.

22 června 1910 oženil se se sl. Antonií A. Vávrovou a z tohoto manželství vyšly čtyři dcery. Mildred, Evelyn, Gladys a Marie.

O jeho spolkové a občanské činnosti svědčí tyto úřady: je bývalým "Chancellor" lože Syracusans č. 500 K. of P., bývalým předsedou Jihozápadního spolku řezníků — Southwest Retail Meat Dealers Association —, kde jako předseda sloužil šest let, bývalým předsedou Illinoiského sdružení řezníků — Illinois State Association of Retail Meat Dealers, kterýžto úřad zastával šest let, předsedou ředitelského sboru Národního sdružení řezníků — National Association of Retail Meat Dealers, po tři roky, ředitelem Chicago Butcher Calfskin Association, korporace pro převážení odpadků od řezníků a sušení kůže, po 15 let, členem Spolku Píseňských řezníků — Pilsen Butchers Benevolent Association — předseda Federace Neodvislých Obchodníků v Chicagu a Cook County. — Fraternal Order of Elks B. P. O. S. číslo 1510, Chicažského Uměleckého Ústavu, Americké Akademie politické a sociální vědy, National Geographic Society a členem mnohých klubů.

Pan Kaiser miluje umění, ze sportu obzvláště si libuje v golfu, rybaření a honitbě a rád cestuje. Spojené státy procestoval naskrz několikrát a dosud touží navštívit svou vlast, v níž nebyl od té doby, co ji opustil, což bylo před 36 roky.

Stále rád čte své zamilované autory bez ohledu národnosti, dává je přednost svým miláčkům českým jako jest František Palacký, Jan Amos Komenský, Karel Havlíček Borovský, Svatopluk Čech a mnozí jiní. Miluje hudbu, obdivuje zesnulého T. G. Masaryka, nynějšího nástupce Edwarda Beneše, věří ve vzkříšení drahé Československé republiky a podílí se činně, aby se tak stalo.

Jistě že máme málo takových krajanů mezi námi jako jest pan Adolph J. Kaiser, který ačkoliv vychován německy a později vzdělání získal návštěvou anglických škol, přece jest opravdovým a hrdým vlastencem.

mládež americká měla by si vzít z něho příklad...

Pak ho zavedl do stájí a také nařídil, jaké opravy si přeje na obývacím stavení, s podotknutím, že výplatu bude dostávat od stavitele Štecha, s kterým se po skončení práci vyrovná.

Ušák, jak vyprávěl, byl na statku asi pět týdnů a když dokončil jemu nařízené práce, hlásil Lidickému pánu: "Tak vzácný pane, již jsem hotov."

Lidický pán suše prohlásil, aby s ním Ušák šel k večeři. Ovšem že v Ušákovi to hrklo, neb odpor byl marný a tak podrobil se osudu. Lidický pán zavedl Ušáka do pokoje a nařídil kuchařce, aby připravila dvě večeře, což bylo ihned vykonáno a za přítomnosti Lidického pána dal se Ušák do dobré vepřové, ovšem s různými pocity na ty konce, což věřím, že náladu jeho silně kalilo. — Nescházelo prý tenkrát ani výborné plzeňské, jehož prý Lidický pán byl velikým milovníkem. Při večeři pochválil Lidický pán Ušáka, že je zručný řemeslník, že všechnu práci dobře vykonal. Při těchto slovech se Ušákovi velice ulehčilo a dále se dotazoval, kde nabyl tyto znalosti.

Ušák se pak rozpovídal a vyprávěl Lidickému pánu, že od roku 1858 až do roku 1862 byl v Banátu v jižních Uhrách, těsně na rumunských hranicích na velkých stavbách, které tehdy prováděla francouzská společnost, kde se stavěly veliké ocelárny v Annině, několik šachet a pak v Rešici, v Arovici a v Dognáče, kde bylo zaměstnáno mnoho set stavebních řemeslníků různých národností, jako Čechů, Němců, Maďarů, Chorvatů, Taliánů a Rumunů. Italové a Rumuni prý převládali.

Lidický pán vyprávění Ušákově věnoval velkou pozornost, obzvláště když slyšel o Rumunech a Taliánech. Když pak Lidický pán zeptal se Ušáka, jestli rozumí rumunsky a když tázaný přisvědčil, spustil Lidický pán rumunsky, Ušák mu bezvadně odpovídal, což Lidického pána překvapilo.

Ušák začal rozvazovat (opouštěl ho již strach) a povídá, že také rozumí italsky. Tohle sdělení přivedlo Lidického pána do nadšení a mluvil na Ušáka italsky a měl velikou radost, že mu zase správně odpovídá.

Při dalším rozhovoru prohlásil Lidický pán, že už dávno se tak nepobavil s člově-

kem z řad řemeslníků a ani z řad nafoukaných měšťáků, kteří chodí k němu na bankety. Hostina protáhla se přes půlnoc. Když Lidický pán povstal a poděkoval Ušákovi za vykonanou práci, znamenalo to, že je konec trachtace a pravil: "Žes tak šikovný chlap, který také zná svět, tu máš diskreci 20 zlatých, tehdejší doby dar značný."

Když prý se Lidický pán s Ušákem loučil, pravil, že snad se také domníval, že po večeři dostane výprask, ale lidem, kteří něco umějí a ve světě něco prodělali, těm prý se to nedělá, to se dělá jen trubcům a slanským městským hejskům, kteří mají ptačí mozky. S tímto projevem Lidický pán Ušáka propustil a doprovodil ho až před svůj statek.

Poněvadž jsem osobně velice dobře znal otce mého kamaráda Ušáka, věřím rád, jak při vyprávění této historky vždy rád připomněl, že tenkrát měl dokonale nakoupeno a by ve výtečné náladě, když přišel domů do Slaného.

Druhý den, když hlásil se na stavbě u stavitele Štecha a vše mu vyprávěl, tu Štech pravil: "Vždyť jsem to věděl, že jedině vy to dovedete s Lidickým pánem sehrát, což mne opravdu těší. —"

Lidický pán prý své hospodářství, které bylo asi 400 strychů, odcházel pěšky, v ruce s ohromnou sukovicí a skorem celý rok bez čepice a kabátu jen v lehké košili a zdaleka byla vidět jeho obrovská postava.

Hospodářství Lidický pán nevedl správně, snad nebyl pro to zrozený a když na velkostatku uvázlo dosti dluhů, v r. 1879 prodal jej slanskému kupci Vilému Mrzílkovi za 75 tisíc zlatých.

Můj nejstarší bratr Karel se učil v obchodě p. Mrzílka kupcem a v té době, když p. Mrzílek na velkostatek chtěl jíti hospodařit, často prý se radil s mým otcem, jenž byl hraběcíím šafářem ve Studňovsi u Slaného, a sám prý se utěšoval slovy:

"Já vím, že starý vůl se také naučí tahat." Za nějaký čas po prodeji velkostatku proslýchalo se, že Lidický pán odejel do Ruska, což bylo pravděpodobno a tím zmizela z okrese Slanského navždy typická postava muže přímo záhadného.

—1877—

Slouží svému účelu 63 let

—1940—

S B O R

Českého Národního Hřbitova

V CHICAGU, ILLINOIS

ÚŘEDNÍCI ROKU 1940.

Předseda:

FRANK BOUČEK,

2329 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Telefon ROCwell 1481

Místopředseda:

RUDOLF NOVÝ,

2522 S. Elmwood Ave., Berwyn, Ill.
Telefon Berwyn 1160-R

Tajemník:

VICTOR H. FILIP,

1125 West 18th Street, Chicago, Ill.
Telefon CANal 0668

Pokladník:

JOSEF ŠIMAN,

1344 West 18th Street, Chicago, Ill.
Telefon CANal 0841

Správní výbor:

JAMES VALEŠ,

3123 S. Harding Ave., Chicago, Ill.
Telefon LAWndale 6625

Účtující výbor:

JAROSLAV RŮŽIČKA,

2502 S. Chistiana Ave., Chicago, Ill.

CHARLES KOUBA,

2441 S. Highland Ave., Berwyn, Ill.
Telefon Berwyn 485

EDWARD GREGOR,

4200 Lawrence Ave., Chicago, Ill.

JAMES BUDILOVSKÝ,

5740 S. California Ave., Chicago, Ill.
Telefon PROspect 3269

ANTON J. BOUŠKA,

2736 S. Homan Ave., Chicago, Ill.

Správce hřbitova:

JAN KOZÁK

Účetní:

JAROSLAV GREGOR

Účetní květinářského oddělení:

JAROSLAV RŮŽIČKA, ml.

JOSEF HROCH

HŘBITOV: SEVERNÍ PULASKI ROAD A FOSTER AVENUE

Telefon: KEYstone 8442

Telefon květinového oddělení: KEYstone 8443

Schůze hřbitovního sboru se konají každou první středu v měsíci v dolejší síni budovy Sokol Auditorium (Patronát Česko-Anglické Svob. Školy), 1126 záp. 18. ulice, Chicago, Ill. — Telefon budovy: CANal 9571.

Nejlepší květiny pro dům.

Čtenářům kalendáře "Hlasatel" podává F. L. Musil.

LÁSKA ke květinám je znamením vyšší kulturní vyspělosti, již se civilisovaný člověk — mimo jiné — nejvíce liší od divochů v primitivním stadiu vývoje. A láska ke květinám je také znamením ušlechtilého srdce, neboť ne nadarmo vzniklo rčení: "Kdo má lásku ke květinám, má lásku i k lidem." Kulturní lidé pěstují květiny již od pradávna, jak dokazuje historie. A to bohatí i chudí, učení i prostí v zahrádkách i v domácnostech.

Květiny zkrášlují každý byt, i sebe chudší, a zpříjemňují v něm pobyt každému. Snad by se ani nenalezl člověk, který by neměl rád květin, jemuž by se protivily. Ovšem ne každý má květiny stejně rád, zejména jde-li o to, aby si je také sám vypěstoval, ačkoli právě z toho je největší radost, což nyní chápou i prosaičtí Američané.

Proto květiny v domácnostech, ve světnicích i v jiných místnostech, jako na chodbách a na pavlačích i v truhlíkách za okny a před okny možno již nalézt po celé Severní Americe. Dříve to bývala vzácnost, dnes je to již všední věc jako v Evropě. — Ovšem v Starém světě je stále ještě pěstování květin v domácnostech mnohem rozšířenější nežli v Americe, neboť tam jest opravdu velmi málo příbytků bez květinové ozdoby: laciné, účelné i účinné.

Naši krajané, Češi a Slováci, přivezli si tuto lásku ke květinám již ze své staré vlasti. Avšak vzdor tomu, že tamější zahrádníci a semenáři měli velký výběr krásných květin pro domácnost, na venkově byl pěstován jen omezený počet druhů. Proto některé naše hospodyňky s počátku v Americe nevěděly, co by se všechno dalo pěstovat v domácnosti i zde, ježto dříve ani odborné závody nevěnovaly domácímu květinářství pozornosti.

Na výběr přes 400 druhů.

Dnes už jsou k ruce seznamy různých druhů rostlin a květin pro domácnost, z

nichž si může každý po libosti vybrati. A to buď své osvědčené, dobře již známé, neb i nové druhy na zkoušku. Různých druhů, odrůd a sort květin pro domácnost je dnes přes 400.

V bytě možno nyní pěstovati docela se zdarem i vstavače či orchideje, anglicky Orchids, které jsou pravou aristokracií mezi květinami a jsou nejvíce ze všech ceněny. Ovšem pěstování těchto jest obtížné tam, kde nelze zajistiti určitou míru vlhkosti a tepla. Kdo však má zasklenou pavlač s vytápěním, jež v Americe nahradí evropskou verandu; dále vhodné, vypouklé okno či obloukové okno (Bay-window), jež zde zastupuje evropský arkýř; po případě pokojový skleníček nebo docela zimní zahradu (Winter Garden), může se odvážit na některé druhy orchidejí, pečlivě vybrané a odborníkem doporučené.

Pro začátečníky je z nejskromnějších orchidejí nejlepší *Cypripedium*, anglicky Lady-slipper, *Mocassin-flower*, česky střevíčník; dále *Stanhopea* z tropické Ameriky, a pak *Coelogyne cristata* z Himalají se sněhověbílými květy, která má tři odrůdy a kvete v lednu—dubnu.

V kalendáři "Hlasatel" na rok 1938 popsal jsem stručně několik nejoblíbenějších druhů rostlin a květin pro domácnost; v kalendáři na rok 1939 je již uveden bohatší výběr. V letošním ročníku pak uvádím v krátkém přehledu rostliny, pěstované k různým účelům, jak následuje:

1. Pro ozdobný list.
2. Pro květ a plody.
3. Otáčivé a popínavé.
4. Pro severní okno v bytě.
5. Pro okenní truhlík na výsluní.
6. Pro okenní truhlík ve stínu.
7. K pěstování v bytě ve vodě.
8. Pro tmavou místnost.
9. Pro pokoj s ústředním vytápěním.
10. Pro byt s plynovým osvětlením.

Zástupci tvořící Sbor Českého Národního Hřbitova v Chicagu pro rok 1939-1940.

Každý zde uvedený spolek jest zastoupen dvěma zástupci.

Bartizal John—Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Bartuška V.—Řád Český Lev č. 21, ČSA.
Bednářík J. R., Jr.—Řád C. H. Harrison č. 378, ČSA.

Bouček Fr.—Řád Prokop Veliký č. 8, ČSA.
Bouček, Geo. W.—Řád T. A. Edison č. 375, ČSA.

Bouška Anton—Řád Říp č. 160, ČSA.
Brabec Th.—Ottokar Lože č. 78, K. of P.
Březina Jos. L.—Řád Svobodomyslnost č. 319, ČSA.

Budilovský Jas.—Řád Garfield č. 245, ČSA.
Bulíček Josef—Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Čada Vojtěch—Svobodná Obec.

Červený Jos.—Řád Jungmann č. 77, ČSA.
Cipra V. F.—Řád Vyšehrad č. 181, ČSA.
Darda, Fr. E.—Řád C. H. Harrison č. 378, ČSA.

Drtina Rud.—Řád Praha č. 52, ČSA.
Filip V. H.—Řád R. H. Vickers č. 202, ČSA.
Gregor E.—Svobodná obec.
Haď Frank—Řád Jan Hus č. 7, ČSA.

Hájek T.—Řád Čes. Nár. Osvěta č. 102 ČSA.
Hájek Václav—Řád Pravda č. 141, ČSA.
Hák B.—Podp. Spolek Plzeňských Řezníků.
Havlan Milton—Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.

Hrabák F. J.—Lože Praha, 231, IOOF.
Hýbl Ant.—Řád Klácel-Klatovy č. 23, ČSA.
Janda R.—Řád Pokrok-Lipany, č. 318, ČSA.
Janovský K. V.—Česko-Amer. Tábor č. 30, USWV.

Kaplan E.—Řád Svobodomyslnost. 319 ČSA.
Knížek Fred—Lože Palacký, 630, IOOF.
Kopecký K. J.—Řád Jiří Washington, 204, ČSA.

Korecký Chas.—Řád Jungmann, 77, ČSA.
Kouba Karel—Řád Věrnost, 27, ČSA.
Kříž Jos.—Řád Praha, 52, ČSA.

Kurfurst J.—Řád J. Washington, 204, ČSA.
Lang Josef—Těl. Jedn. Sokol Tábor.
Lažanský Em.—První Druž. Čsl. Legionářů.
Mačena Jos.—T. J. Sokol Tábor.
Mejdrich Lad.—Řád T. A. Edison, 375, ČSA.

Mueller, Dr. Anton—Česko-Americký Spolek pro Spalování Mrtvých.

Najdert L.—Řád Rovnost č. 53, ČSA.
Nosek Frank V.—Řád Turnov, 302, ČSA.
Novák Frank—Řád Pravda, 141, ČSA.
Nový F. J.—Řád Garfield č. 245, ČSA.
Nový Rud.—Řád Prokop Veliký č. 8 ČSA.
Pelíšek Václav—T. J. Sokol Berwyn
Petřík J.—Lože Praha, 231, IOOF.
Pilch John—Řád Čes. Nár. Osvěta č. 102, ČSA.

Pinc Ludvík—Řád Vyšehrad, 181, ČSA.
Pražák M.—Řád Pokrok-Lipany, 318, ČSA.
Prokeš Josef—Řád Jiří Poděbradský č. 100, ČSA.

Protiva Josef—Řád Kalifornie č. 177, ČSA.
Rada John—Řád Turnov, 302, ČSA.
Richter Vác.—Řád Jan Žižka č. 6, ČSA.
Rokos John—Řád Klácel-Klatovy, 23, ČSA.
Růžicka Fr.—Řád Lincoln-Vrat., 190, ČSA.
Růžicka Jar.—Řád Lincoln-Vratislav, č. 190, ČSA.

Šiman Jos.—Řád Věrnost, 27, ČSA.
Šiman Robert J.—Řád R. H. Vickers č. 202, ČSA.

Šimeček St.—Řád Jan Neruda, 327, ČSA.
Šnajdr John—Podp. Sp. Plzeňských Řezn.
Srp Anton—Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.

Štundl Vinc.—Řád Česká Koruna-Čáslav č. 268, ČSA.
Štýrský Jaroslav—Čes. Amer. Spolek pro Spalování Mrtvých.

Tremel John—I. Druž. Čs. Legionářů.
Valeš J.—Čes. Amer. Tábor, 30, USWV.
Vaněk Josef—Řád Říp, 160, ČSA.

Vránek F. J.—Lože Palacký, 630, IOOF.
Vydra Bohumil—T. J. Sokol Berwyn.
Vyhnanek V.—Řád Kr. Kolumbus, 42, ČSA.
Vykouk F.—Řád J. Poděbradský, 100, ČSA.
Wolf Frank—Řád Rovnost, 53, ČSA.
Žaloudek K.—Řád Kr. Kolumbus, 42, ČSA.
Zárobský J. E.—Řád J. Neruda č. 327, ČSA.
Zaviška V.—Řád Jan Hus, č. 7, ČSA.
Zeman J.—Řád Český Lev č. 21, ČSA.

Jak jsou rostliny pojmenovány:

Jména rostlin v následujícím seznamu jsou uvedena podle obecně následovně:

a)—První je jméno botanické neboli vědecké, pod kterým jsou také rostliny většinou uváděny v semenářských a školkařských katalogách, jakož i v odborných knihách, encyklopediích a pod.

b)—Na druhém místě je jméno anglické, jestliže ona rostlina vůbec nějaké anglické jméno má.

c)—Na třetím místě je jméno české a má-li některá rostlina více jmen, jsou uvedeny i lidové názvy vedle prvního, který je standardním v českém rostlinopisu.

Některé rostliny však nemají ani anglických, ani českých jmen, a jsou známy pouze podle jmen vědeckých. První jméno označuje vždy rod, druhé pak druh. Na příklad: *Asparagus Sprengeri*; první jméno *Asparagus* označuje jen rod, v němž je však asi 100 druhů, avšak řekneme-li *Asparagus Sprengeri*, víme hned, že jde o chřest *Sprengeri*, tedy pouze o jeden druh z celého rodu.

Některý rostlinný rod má několik desítek i set druhů, jiný opět jenom několik málo druhů a mezi pěstovanými rostlinami je dosti rodů zastoupeno pouze jedním druhem. Někdy má také některá rostlina i dvě rodová jména, ba i více; v takovém případě se říká, že rostlina má více synonymů, souznačných jmen. Jako příklad uvádíme druh *Calla aethiopica*, která je nyní v botanice známa pod správným jménem *Zantedeschia*, avšak zahradníci ji nazývají také *Richardia*.

I.—Pro ozdobný list:

Acalypha; Copper-leaf; palnice, žahavec. Výborná na osamělý stojan.

Achyranthes — viz *Iresine*.

Aloe variegata (*punctata*); Variegated Aloe; aloe sokolí pero.

Araucaria excelsa; Norfolk-island Pine; blahočet vznešený.

Asparagus Sprengeri; *Sprenger Asparagus*; chřest *Sprengeri*. Nejlepší rostlina k řezání listů do kytic.

Aspidistra lurida (*elatio*); Common *Aspidistra*; domácí štěstí, kořenokvětka.

Aucuba japonica; Japane *Aucuba*; *aukuba* japonská.

Codiaeum; *Croton*; obojam.

Coleus; *Coleus*; pyskatka, pochvatec.

Crassula arborescens; Japanese or Chinese Rubber-plant; tlustice, tučnice, gumovník čínský, gumovník japonský.

Dracaena indivisia; *Dracene*; dračinec nerozdělený. Též jiné druhy; z neznalosti je zaměňován za palmu.

Ficus elastica; India Rubber-tree; gumovník indický.

Ficus pandurata; Fiddle-shaped Rubber-tree; gumovník houslovitý.

Ficus stipulata; gumovník palistnatý.—Hodí se i do visuté vázy ve světnici.

Ficus utilis (*Nekbudu*); *Nekbudu* Rubber-tree; gumovník užitečný.

Grevillea robusta; Silk-oak; *grevillea*.

Hedera helix; English Ivy; břečtan obecný, blůšť, točik.

Howea belmoreana; *Kentia Palm*; palma *Kentia*. Nejlepší z palm pro byt.

Iresine (*Achyranthes*); Blood-leaf; plevuň.

Jasminum; *Jasmine*; jasmín pravý.

Lippia citriodora; Lemon-scented Verbena; klapourek.

Nephrolepis exaltata var.; Roosevelt Boston Fern; kaprad' bostonská, Rooseveltova. Nejlepší kapradina pro byt.

Nerium oleander; Common Oleander; bobkovnice vrbolistá neboli oleandr.

Pandanus; Screw Pine; pandán.

Pittosporum tobira; *Tobira*; Slizoplod.

Rochea coccinea; Scarlet Rochea; řapucha.

Sansevieria zeylanica; Snakeplant, Bowstring Hemp, New Zealand Hemp, Angola Hemp, Mother-in-law's Tongue; tenura, tchynin jazyk. Daří se téměř všude.

Tradescantia fluminensis; Wandering Jew; podenka či věčný žid. Nejlepší visutá a otáčivá rostlina.

Zygocactus truncatus; Christmas Cactus, Crab or Lobster Cactus; vánoční kaktus. Nejspolehlivější z kaktů.

Dále: — Kapradiny, Ferns, různé druhy; palmy, Palms; různé kaktusy, Cacti; pomorančovnickové či oranžovníkové stromky, Orange trees; citroníkové stromky, Lemon trees; smrček evropský, Norway Spruce; jedlička kanadská, Hemlock; jedlička Douglasova, Douglas Fir; borovičky, Pines; jalovec virginský, Red Cedar; zerav či thuje, Arborvitae; kleč či kosodřevina alpská, Swiss Mountain Pine; nízké jalovce, Low-growing Junipers.

DOLEJŠÍ SÍŇ KREMATORIA

Když v roce 1919 v neděli, dne 26. ledna bylo Krematorium Českého Národního hřbitova slavnostně odevzdáno veřejnosti, nikdo netušil, že pohřbívání žehem stane se tak oblíbeným mezi našimi krajany.

Díky krásnému zařízení uvnitř, upravení Kolumbaria pro urny a kaple, kde se konají pohřební obřady, rozloučení rodiny s drahým zesnulým jest sice vždy dojemným, ale nikoliv srdce drásajícím.

Prohlédněte si kdykoliv zařízení a úpravu tohoto nejkrásnějšího Krematoria snad v celé Americe.

Poplatky požadované:

Krásná kaple Krematoria se pronajímá i s rozhlašovacím přístrojem za **\$5**
 Varhany k použití za **\$5**

Správa hřbitova obstará varhaníka za **\$5**
 Poplatek za zpopelnění **\$30**

Prostorná dolejší síň, jak vidíte na obrázku, je k použití k pohřbu zdarma.

Telefon na hlavní úřadovnu — Keystone 8442.

Československé zboží u Machů v Chicagu

VALAŠSKÉ PAPUČE "SVÉRÁZ"

Různobarevné, pestře vyšíváné,
modré, červené, tmavočervené.

Pár za\$1.75

Udejte číslo boty.

ČESKÉ ŠATKY NA HLAVU.

Napište jakou barvu si přejete, zda-li modrý, červený, žlutý, černý i barvy kafové. Každý šátek má pěkný vzorek a pěkné květy. Některé mají hedvábné pásy.

Šátky na hlavu, Almira, lehké.....85c

Český snář79c

Vařečky10c — 15c

Kvedlačky15c — 25c

Kimpa, očka k cíchám, 10 metrů.....50c

Nitěné knoflíky k cíchám atd. tucet....15c

Bábovky, litěné, modře polévané.....\$6.25

Bábovky, modře polévané, uvnitř bílé

\$2.25 — větší\$2.50

Bábovky hlíněné, kamenné\$2.75

Ryby, hlíněné, kamenné \$1.75, větší..\$2.25

Beránky litěné\$2.50

Forma na housku (vánočku)\$2.95

Hlaváčkovy heligonky\$55.00

Ceny i s poštovným.

Taroky 75c, poštou 85c

CZECHOSLOVAK IMPORTING CO.

J. MACH & SYNOVÉ

3802—3804 W. 26th St.

Dept. A.

CHICAGO, ILL.

Salvat z Prahy, z lékárny "U Bílého
Anděla" proti žluč. kaménkům....\$1.35

Mlýnky na mák\$1.95

České dýmky.....\$1.25, \$1.50, \$1.75, \$2.00

Hřebeny z rohu, na lupy40c

České kósy, Praha\$2.50

Srpy98c Kovadlinky\$1.25

Kladívka na klepání kos\$1.25

České brousky45c

Kosišťata, nevyplaceně\$1.75

České TRESTÉ: Rum 60c Slivovice \$1.00

Višňovka75c Koňák75c

Punč, rum-punč, benediktinka klášterní 60c

Český šafrán, balíček25c

Uherská paprika, sladká i pálivá50c

Hvězdičkové koření, bal.15c

Česká viržinka, 25 kusů\$1.50

Kalendáře z Čech import. 194060c

České hříbky ze Šumavy, lb.\$2.30

Hrnky s "Prod. nevěstou", 6 kusů\$3.95

Hrnky se zasílají nevyplaceně.

Hrnky bohatě zlacené, 6 kusů\$3.95

Hrnky "Bože já rád kávu", 6 kusů\$3.95

Tatranské bylinné čaje: Pro ledviny, pro

žaludek, plicní katár, pro revmatism,

Mariánský odtučňovací, balíček60c

Fenikl, libra50c Dymján, bal.15c

Marjánka, bal.15c Anýz, bal.15c

Puškovec, bal.15c Květ, bal.15c

Hřebíček, bal.15c Proso, jáhly, lb.25c

Pardubický perník30c

Fíková cikorka30c

Moravský mák — libra49c

Český kmín — libra49c

Vanilka v luskách, 3 kusy25c

Ořechový olej na vlasy75c

Rosnička proti tlaku krve50c

Thé proti žluč. kaménkům60c

Kaučkého bylinný čaj55c

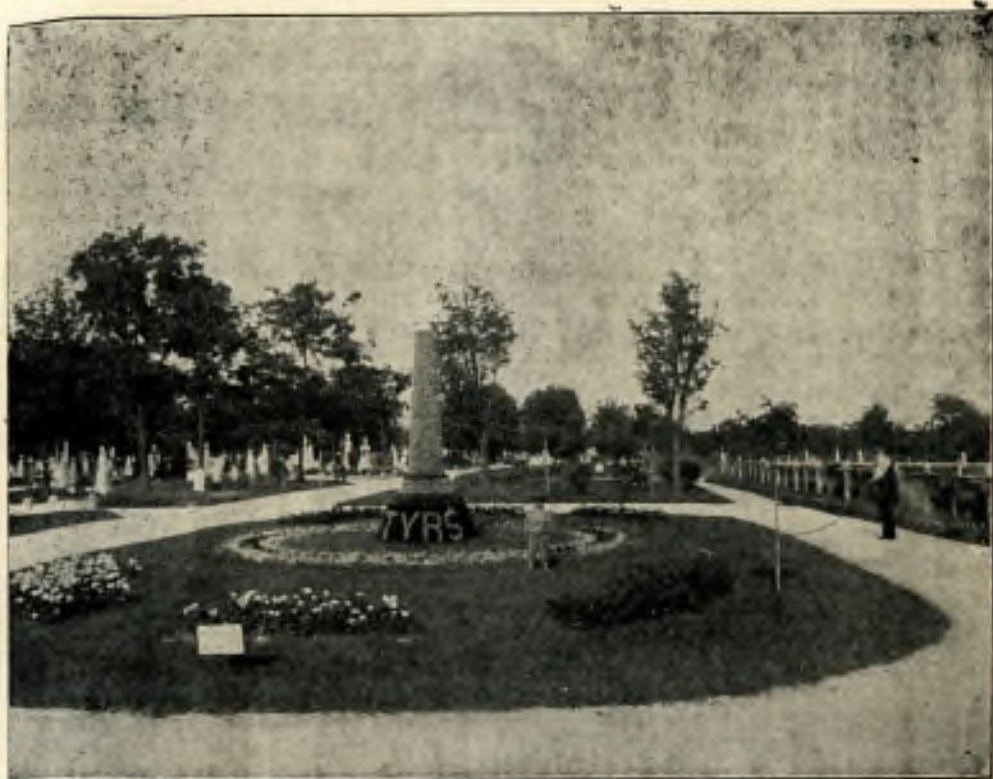
ŠPEJLE na jaterničky, bal. 60 kusů18c

10 balíčků (600)\$1.60

Ceny i s poštovným.

**ČESKÉ VÁNOČNÍ GRATULAČNÍ
LÍSTKY ZA NÍZKÉ CENY.**

Hřbitov náš jest skříní na poklady

Pohled na jednu z krásných sekcí Českého Národního Hřbitova.

Hřbitov náš shrnuje v sobě umění stavitelské, sochařské, zahradnické i parkovní. Jest opravdu hřbitovem, na který každý upřímný Čech může být hrdým.

Zahradnické oddělení jest v rukou pravých umělců. Úprava hřbitova z květin vypěstovaných ve skleníku, činí nezapomenutelným dojmem.

Objednávky na květiny ku každé příležitosti se vyřizují
za mírné ceny.

**Telefon Květinářského Oddělení:
Keystone 8443.**

Tulipa vars.; *Tulip*; tulipány, různé druhy a odrůdy.

Tagetes patula; French Marigold, Dwarf Marigold; aksamitník, sametka, afrikán, květina studentů. Zakrslý druh.

Tropaeolum; *Nasturtium*; řeřišnice, lichořeřišnice.

Zantedeschia — viz *Calla*.

3.—Otáčivé a popínavé pro dům:

Bougainvillea vars. Různé druhy. Nemá ani anglického, ani českého jména.

Ficus repens; Creeping Fig; smokvoň popínavá.

Hedera helix; English Ivy; břečtan obecný, blůšť, točik. Výborný na chodby a balkony i do místnosti v zimě málo vytápěných a s málem světla.

Jasminum officinale; Common White Jasmine; jasmín obecný či pravý.

Jasminum primulinum; Primrose Jasmine; jasmín prvosenkovitý.

Lathyrus odoratus; Sweet Pea; hrachor vonný.

Swainsonia galegifolia; Goatsrue Senna Pea; swainsonie.

Senecio macroglossus; Cape Ivy; starček velkolistý, břečtan kapský.

Senecio mikanioides; German Ivy, Parlor Ivy; starček těsněnkovitý, břečtan německý.

Tradescantia fluminensis; Wandering Jew; podenka neboli věčný žid.

Tropaeolum majus; *Nasturtium*; řeřišnice, lichořeřišnice, řeřicha turecká, řeřicha kapucínská.

Vinca minor; Common Periwinkle; brčál menší, barvínek, zimozelen (poslední jméno nesprávné).

4.—Pro severní okno v bytě:

Achyranthes (Iresine); Blood-leaf; plevuň.

Aspidistra; Cast Iron Plant; domácí štěstí.

Aucuba japonica; Japanese Aucuba; aukuba japonská.

Begonia vars.; *Begonia*; křivolist, kysala, různé druhy.

Caladium; *Caladium*; užovník. Často nesprávně: *Colocasia*.

Coleus; *Coleus*; pyskatka, pochvatka.

Pandanus; Screw Pine; pandán.

Sansevieria zeylanica; Snakeplant, Bow-string Hemp; tenura, tchynin jazyk.

Vinca minor; Common Periwinkle, Running-Myrtle; brčál menší, barvínek, zimolezen.

Dále: — Kapradiny (Ferns) a Palmy (Palms).

5.—Pro okenní truhlík na výsluní:

Ageratum houstonianum; Mexican Ageratum; nestařec houstonský nebo mexický.

Alyssum maritimum; Sweet Alyssum; tařice.

Antirrhinum majus; Dwarf Snapdragon; hledík či lví tlama, lví hubičky, (zakrslý).

Begonia semperflorens; Everblooming Begonia; křivolist, kysala, stále kvetoucí begonie.

Calendula officinalis; Calendula, Pot-Marigold; měsíček, krusíček, pampalík nehtík, pazourky.

Chrysanthemum frutescens; Paris Daisy, Marguerite; byllice křovinatá, byllice pařížská, margeritka, kateřinky či kačenky.

Heliotropium peruvianum; Heliotrope; otočník, vanilka.

Lantana; Jamaica Mountain Sage, Surinam Tea-plant; libor, libora.

Lobelia crinus; Edging Lobelia; chylan, modřenka, lobelka.

Mesembryanthemum; Fig Marigold, Ice-plant; kosmatec olednatělý, ledenec, ledovník, hvězdník, kanadská růže.

Pelargonium vars.; Geranium; čapí nos, muškáty. Různé druhy.

Phlox Drumondii; Drummond Phlox; plamenka Drummondova, ohnivá koule.

Petunia hybrida; Common Petunia; petuňka.

Reseda odorata; Mignonette; reseda, rýt vonný.

Tagetes patula; French Marigold; aksamitník, sametka, afrikán, květina studentů.

Tropaeolum majus; Common Nasturtium; lichořeřišnice, řeřicha turecká, řeřicha kapucínská.

Verbena; *Verbena*; sporýš, verbinka, vrbina, bylina holubí, železník.

Zinnia elegans; Dwarf Zinnia; ostálka, zinnie (zakrslá).

W. J. MUŽÍK:

Ve spojení je síla!

Spojená jednota vyplácí dividendy

Mimo toho snížila poplatky starým členům.

Od dávných dob máme my Slované pravdivé přísloví, že "Ve spojení je síla". Moravský kníže Svatopluk před více nežli tisíci roky (894) učinil přísloví to odkazem svým třem synům. A jako ti tři synové se neřídili odkazem svého otce a tím přivodili pád říše Velko-Moravské, ani později nebylo heslo to důsledně prováděno a historie našeho národa je zrcadlem mnohých běd, zaviněných z velké části tříštěním vlastních sil. Ostatně odstraňující příklady můžeme v tom ohledu najít i v době nynější, z nichž slovenští autonomisté si zaslouží zvláštní zmínky v historii československého národa.

"Spojení zvítězíme — rozdělení padneme", je dnes zrovna tak pravdou jako před 1.000 roky. Důsledně pracovali pro spojení našich sil je příkazem doby. Že spojenými silami mnoho se dá dokázat i zde, v našem spolkovém životě je nejlepším důkazem spojená jednota Československé Spolku v Americe — známá co jednota Č. S. A.

Tato jednota byla utvořena spojením se pěti podpůrných jednot, z nichž nejstarší (Č. S. P. S.) byla založena v březnu 1854. Při spojení, které vešlo v platnost začátkem roku 1933, byl přijat "charter" nejstarší jednoty a proto je jen správným, že stáří jednoty ČSA je vedeno od roku 1854. Při spojení bylo nutno 3 jednoty zreorganisovati, což znamenalo zvýšení poplatků členů. A každý se pamatuje jistě na hrozně hospodářské poměry v roce 1933 a v letech následujících.

Vzdor všem obtížím učinila jednota Č. S. A. znamenitý pokrok v uplynulých 7 letech. Počet členstva byl zvýšen o několik tisíc a finanční úspěch byl skutečně skvělý. Část nashromážděného přebytku je vrácena členstvu v podobě slevy (20%) pro členy 70 let staré a vyplácením "dividend" všem členům, jichž certifikáty jsou tři roky, či déle v platnosti.

Mohl by kdo předpokládati, že bez spojení mohlo být dosaženo stejně dobrých výsledků? Sotva. Spojenými silami bylo dokázáno to, co u mnohých bylo za nemožné považováno: snížení poplatků starým a vyplacení dividendy mladým i starým členům. Mimo toho stav jednoty Č. S. A. v každém ohledu je lepší nežli kdykoli v minulosti za 86 let její působnosti v této zemi. Členové jednoty Č. S. A. mohou být na svou jednotu plným právem hrdými.

Spojenými silami bylo dosaženo velikého úspěchu jednoty a nemalého užitku pro všechny jednotlivé členy. Úspěch ten je jasným dokladem, že spojení našich jednot bylo všestranně prospěšným a ukazuje nám, jak žádoucí je spojení všech našich podpůrných jednot a to nejen v zájmu všech jejich členů, ale i v zájmu národa našeho, pro jehož osvození vedeme společný boj, v němž Jednota Č.S.A. je činně účastněna. Spojení zvítězíme!

K vám, milí krajané, kteří dosud nejste členy Č. S. A. jednoty, činím vřelý apel:

Nepodporujte svými penězi kapitalistické, vám cizí pojišťovny, podporujte sami sebe, své vlastní organizace dle poselství jednoty Č. S. A.

Český muž, česká žena a české dítě, patří do české jednoty.

St a ň t e s e č l e n y Č . S . A .

6.—Pro okenní truhlík ve stínu:

Begonia tuberhydra; *Begonia*, tuberous-rooted; křivolist, kysala, begonie hliznatá.

Buxus sempervirens; Common Box, Box-tree; zimostráz, pušpán, krušpánek.— Tento druh má tučet odrůd; jsou to vděčné kře, jež se dají i snadno tvarovati.

Coleus blumei; Common *Coleus*; pyskatka, pochvatec.

Colocasia esculenta (*Caladium*); Taro, Eddo, Dasheen, Elephants-ear; kolokasie jedlá neboli taro či kalo, sloní ucho.

Euonymus radicans; Wintercreeper; kořenující brslen; brslínek.

Fuchsia speciosa; Common *Fuchsia*; čilko, fuchsie.

Hedera helix; English Ivy; břečtan obecný, blušt', točík.

Tradescantia fluminensis; Wandering Jew; podenka či věčný žid.

Vinca minor; Common Periwinkle, Running-Myrtle; brčál menší, barvínek, zimozelen (poslední jméno patří vlastně rodu *Chimophila*).

Dále: — Různé druhy kapradin, Ferns.

7.—K pěstování v bytě ve vodě:

Cyperus alternifolius; Umbrella-sedge; šáchor.

Hedera helix; English Ivy; Břečtan obecný, blušt', točík.

Narcissus Tazetta; Paper White *Narcissus*; narcisek bílý.

Sedum stoloniferum; Running Stonecrop; rozhodník, tučný mužik, cvalníček.

Tradescantia fluminensis; Wandering Jew; podenka či věčný žid.

8.—Pro tmavou místnost:

Aralia japonica (*Fatsia japonica*); Fig-leaved Palm; prodara, palma chudých. Popis v kalendáři "Hlasatel" na rok 1939.

Aspidistra lurida (*elator*); Common *Aspidistra*, Cast Iron Plant; domácí štěstí, kořenokvětka. Podrobnější popis v kalendáři "Hlasatel" na rok 1938.

Philodendron; *Philodendron*; libokeř, provazovník. Daří se i v nejtmařejším koutě. Podrobný popis je v kalendáři "Hlasatel" na rok 1939.

Sansevieria zeylanica; Snakeplant, Bow-string Hemp, Angola Hemp, Mother-in-law's

Tongue; tenura, tchynin jazyk. Má pěkné vysoké listy, někdy pestře zbarvené. Pěstuje se několik druhů, na severu v pokojích, na jihu pod širokou oblohou.

Scolopendrium vulgare; Hart's Tongue Fern; jelení jazyk, bindas.

Tradescantia fluminensis; Wandering Jew; podenka či věčný žid. Hodí se do visutých nádob a k otáčení. Rozšířena pod různými jmény, jako *prostrata*, *procumbens*, *viridis*, *repens*. Je to bělopestrá odrůda druhu *Tradescantia lakensis*. Množení se provádí snadno dělením a daří se v každé půdě. Podrobnější popis je v kalendáři "Hlasatel" na rok 1938.

9.—Pro ústřední vytápění:

Babičky, které rády pěstovaly muškáty (*Geranium*), kysaly (*Begonie*), fuchsie neboli čilka a kapradiny, pěstují je do dnes. A daří se jim výborně, jsou-li ve světnicích, kde vzduch není zkažen ústředním vytápěním (*Central heating*), což ovšem dnes je už skoro jenom na venkově.

Avšak i v městech za tuhé zimy lidé mají rádi nějakou zeleň ve svém bytě. Pěstování květin v městech není sice tak snadné jako na venkově, leč přece jenom je dosti druhů, jež se daří i v ovzduší velkoměst, prosyceném kouřem a otravnými plyny z továren i automobilů.

Toto ovzduší měst v místnostech s ústředním vytápěním snášejí dobře následující rostliny:

Billbergia nutans, pocházející z tropické Ameriky, nejčastěji pěstovaná. Listy má zděli 1½ stopy a zšíři půl palce, jemně zoubkované.

Curculigo capitulata (též *recurvata*); Weevil-plant; zobatec neboli kurkuligo. — Patří mezi amarylovité a pochází z tropické Asie.

Crassula arborescens; Japanese or Chinese Rubber-plant; tlustice. Místy ji zaměňují s pravým gumovníkem.

Dieffenbachia; Mother-in-law Plant. — Dumb cane. Českého jména nemá. Patří do čeledi aronovitých. Popis jest v kalendáři "Hlasatel" na rok 1939.

Ficus; Rubber Plant; gumovník. Pod lidovým názvem gumovařk, anglicky Rubber Plant, pěstuje se několik druhů z rodu *Ficus*, jako: *Ficus elastica*, *F. pandurata*, *F. utilis* a *F. repens*; Návod k pěstování je v

Poselství našemu lidu v Americe!

VE SPOJENÍ JE SÍLA!

Český muž, česká žena a české dítě patří do české jednoty!

SPOJENÁ BRATRSKÁ JEDNOTA

Československé Spolky v Americe

Založena

roku 1854

slouží svědomitě 86 roků našemu lidu a poskytuje svým členům

**VÝHODNÉ, MODERNÍ A ZARUČENÉ POJISTKY
PRO MUŽE, ŽENY A DÍTKY.**

V zájmu společného dobra upřímně zveme vás i vaše rodiny:

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

Všechny informace s radostí sdělí:

VÝKONNÝ VÝBOR Č. S. A.

2137 So. Lombard Ave.

Tel. Cicero 533.

CICERO, ILL.

kalendáři "Hlasatel" na rok 1939. České názvy viz ve stati "Pro ozdobný list".

Karatas (Aregelia) spectabilis, nyní zařazena do rodu *Nidularum*. Pěstuje se jako *Bromelie*.

Monstera deliciosa (*Philodendron pertusum*); *Ceriman*. Popínavá rostlina z Mexika a Střední Ameriky.

Nephtytis lberica.

Philodendron cordatum; libokeř srdčitý, provazovník.

Philodendron cuspidatum; libokeř zjehlený. O libokeři je prodrobné pojednání v kalendáři "Hlasatele" na rok 1939.

Philodendron pertusum, viz *Monstera deliciosa*.

Puya lanata (*Bromelia lasiantha*). Nepotřebuje zvláštního ošetřování.

Rivina humilis; *Rouge Berry*, *Blood Berry*, *Rouge Plant*; samošek nízký. Domácí na jihu Spoj. Států a v tropické Americe.

Sansevieria zeylanica; *Snakeplant*, *Bowstring Hemp*, etc.; *tenura*, tchynin jazyk. Návod k pěstování je v kalendáři "Hlasatel" na rok 1938.

Syngonium podophyllum var. *albolineatum*.

Veltheimia capensis; trojšmatka kapská. Pěstování je velice lehké.

Veltheimia viridifolia; trojšmatka zeleňolistá. Obě *Weltheimie* patří mezi liliovité rostliny, pocházející z jižní Afriky a vzdor tomu, že se dají lehce pěstovati, jsou jen vzácně k spatření. Pěstují se z hlíz.

10.—Pro byt se svítiplynem:

V místnostech vytápěných aneb osvětlovaných plynem lze pěstovati jen několik opravdu otužilých rostlin, neboť plyn snese jenom málo rostlin. Podobně škodí i plyn z uhlí, kterým se topí v kamnech anebo ve "furnace". Choulostivé květiny, jako *Geranium*, *Coleus*, *Heliotropium*, *Begonia* a pod. podlehnou těmto plynům velice rychle; ostatním nutno větrati, o čemž více v další stati.

V těchto místnostech možno však přece jen míti také dekorativní zeleň květin, kdo si k tomu vybere vhodné rostliny. Nejlépe se daří *Aspidistra* či domácí štěstí a *Ficus* či gumovník, po nichž následují palmy, kapradiny, obojam, dračinec a jiné otužilé druhy. Jsou to tedy tyto:

Aspidistra; anglicky též *Aspidistra*; český domácí štěstí, kořenokvětka. Druh *Aspidistra elatior* (*lurida*) má dvě odrůdy.

Codiaeum; *Croton*; obojam. Jsou to prýscovité kře z tropů Starého světa a daří se v každé půdě. Pěstuje se několik druhů s mnoha odrůdami pro různé zbarvené listy.

Dracaena; *Dracene*; dračinec. Pěstuje se několik druhů, z nichž druh *Dracaena indivisia* je často z neznalosti zaměňován s palmou.

Ficus; *Rubber Plant*; gumovník. Též několik druhů.

Palmy, *Palms*, poskytují též výběr ve svých otužilých druzích.

Kapradiny, *Ferns*, skytají pro tento účel rovněž bohatý výběr.

Ošetřování květin v pokoji.

Většina kvetoucích rostlin dává přednost výsluní, kdežto některé listnaté rostliny, pěstované pro dekoraci, dávají přednost stínu. Proto se musí rostliny také správně v místnosti umístiti. *Begonie*, dále popelky (*Cineraria*) a balzamina sultánská (*Sultan Balsam*) jsou z nejděčnějších kvetoucích rostlin, avšak kdyby neměly ani trochu slunce, zklamaly by. Listnaté rostliny hodí se nejlépe tam, kde není slunečných oken ani na východní, ani na západní nebo jižní straně.

Usychající špičky listů svědčí o zanedbávání zalévání neb o škodlivých plynech v místnosti. Zalévati se má dostatečně, nikoli však přespříliš. Různé květiny vyžadují také různé vláhly, což po krátké praxi si každý pěstitel záhy osvojí.

Opadávají-li listy, je to známkou špatného ošetřování. Jestliže opadávají květná poupata, může to býti následkem nedostatku vláhly nebo nedostatku slunce. Usychání a hnědnutí rostlin svědčí, že vzduch v místnosti je příliš horký a suchý; pro "living room" se suchým vzduchem jest nejlepší *Aspidistra*.

Hnojení roztokem umělého hnojiva nemá se prováděti v době, kdy rostliny odpočívají; v tu dobu se nemají vůbec zalévati, aby odpočinkem načerpaly nových sil pro novou sezonu.

Květinové dary o vánocích a velikonočních, zvané *Christmas and Easter plants*, jsou omezeny na několik málo druhů a ty lze při správném ošetřování udržeti delší

České dítě patří do české jednoty!

1854

1940

SPOJENÁ JEDNOTA
Československé Spolky v Americe

zve všechny vás otcové a matky:

Přihlaste vaše děti do naší Č. S. A. jednoty.

★ ★ ★

Pro děti do 16 roků stáří nabízí vám následující
výhodné a zaručené pojistky:

- 1) lhůtní do 16 roků stáří
- 2) celoživotní
- 3) s placením po 20 roků
- 4) nadační — splatná za živa po 15 letech
- 5) nadační — splatná za živa po 20 letech

★ ★ ★

Obnosy pojistek jsou od \$250.00 do \$1,000.00
Poplatky jsou velmi mírné.

★ ★ ★

Po tříletém členství jsou poskytovány následující
výhody:

- 1) půjčka na certifikát
- 2) odstupné
- 3) zaplacená pojistka
- 4) prodloužené pojištění

★ ★ ★

Marně by kdo hledal jinde lepších a výhodnějších
pojistek pro svou rodinu.

Přihlaste vaše děti do Č. S. A. jednoty.

V Ý K O N N Ý V Ý B O R Č. S. A.

2137 So. Lombard Ave.,

Cicero, Illinois.

dobu. Bývají to obyčejně Poinsettia, Cyclamen, Primula, Jerusalem-cherry a Gardenia, kromě řady dalších.

Tyto květiny včetně Gardenie, jež česky sluje kucínár, mohou se udržeti v květu a v plné síle po několik týdnů, jestliže všechny odkvétající květy, semenné tobolky a nepěkné listy jsou ihned odstraňovány, aby rostlinám neubíraly zbytečně síly. Rozumí se, že se těmto květinám musí dát také místo na výsluní.

Teplota pro květiny v pokoji je nejlepší od 65 do 70 stupňů Fahrenheita ve dne; v noci má být teplota o něco menší, aby rozdíl byl přibližný přírodě, neb venku po západu slunce je také chladněji. Noční teplota nemá však klesnouti mnoho pod 55 stupňů Fahr., nejvíce na 50 stupňů. Kdyby bylo chladněji, bylo by nezbytno květiny na okně chrániti před zimou od okenního skla; stačí k tomu cokoli, třeba staré noviny. Velká změna teploty nejvíce škodí.

V Anglii za maximální či nejvyšší teplotu pro květiny v pokoji doporučují jenom 60 stupňů Fahrenheita. A také říkají že Američanům se květiny v domácnosti tak nedaří, jako jim, protože prý v Americe mají květiny mnoho tepla.

Větráním se odstraní plyny.

Květiny v pokoji potřebují občasného větrání právě tak, jako květiny ve skleníku. Mnoho květin přijde každý rok nazmar, protože ve vzduchu jsou otravné výpary nebo plyny. Správným větráním se však dá tomu předejiti.

Vůči plynu z uhlí (Coal gas) jsou některé rostliny zvláště citlivé. Tak na příklad lilek ozdobný či jerusalémská třešeň, anglicky Jerusalem Cherry (Solanum pseudo-capsicum), shodí listy a plody, je-li v ovzduší jen nepatrná částka uhelného plynu.

Plyn na osvětlování (Illuminating gas) je ve vzduchu našich příbytků v tak nepatrném množství, kde se jím dosud osvětluje, že to náš čich vůbec necítí. Vzdor tomu však i taková malá částka svítiplynu jest některým rostlinám škodlivá.

Prvosienka či Primrose a karafiáty či Carnations obyčejně hned shodí květná poupata v ovzduší se svítiplynem, i když je my ani necítíme; u karafiátů tento proces trvá pouze tři dny. Po případě tyto rostliny vůbec nerozkvetou, nebo jsou-li již kvetoucí přeneseny do takové místnosti, květy opadají.

Rostliny s tuhými listy, jako jsou Aspidistra a gumovník či Rubberplant, svítiplynem tak netrpí; kromě těch je ještě několik jiných rostlin, které se mohou se zdarem pěstovat i tam, kde se svítí plynem, o čemž více v předu. Choulostivé květiny, jako jsou Begonie, Coleus a Gerania, nesnesou však svítiplynu a buď jsou ve svém růstu zaraženy, nebo je-li plynu trochu více, brzy zahynou. —

Přesazování z bytu do zahrady.

V domácnostech pěstované květiny možno také rozdělit do dvou skupin: 1. květiny zimní a 2. květiny letní. A to pro to, ježto zběhlejší pěstitelé věnují svou pozornost v zimě jiné skupině květin a v létě rovněž jiné skupině. Zejména ovšem tam, kde je po ruce domácí zahrádka.

Kde je zahrádka, možno stanoviště květin střídati tak, že na jaře se některé květiny vysadí na přiměřené místo v zahrádce a na podzim se opět přenesou do domu. Jarní přesazování pod širou oblohou možno však prováděti teprve poté, když už pominuly poslední jarní mrazy.

Na podzim přesazují se květiny z volné půdy do hrnků a přenášejí do domu různě podle svých požadavků. Tak choulostivější a zdlouhavější rostoucí přesazují se již v polovině srpna, ostatní počátkem září neb i o něco později, podle polohy krajiny v mírném pásmu na severu.

Podzimní přesazení květin v správnou dobu je velice nutné, neboť promešká-li se pravá doba, nelze na bezpečné přezimování počítati. O tom, které květiny se nejlépe hodí k podzimnímu přenesení do domu, bylo pojednáno v loňském ročníku kalendáře "Hlasatel."

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

1854

1940

SPOJENÁ BRATRSKÁ JEDNOTA
Československé Spolky v Americe

poskytuje svým členům

VÝHODNÉ POJISTKY NA ŽIVOT

dle těchto různých plánů:

- 1) s celoživotním placením
- 2) s placením po 10, 15 či 20 roků
- 3) nadační — splatná za živa po 10, 15 či 20 letech
- 4) nadační — splatná za živa při dosažení 65 roků stáří

★ ★ ★

Obnosy pojistek jsou od \$250.00 do \$5,000.00

Výhody pojistek jednoty Č. S. A. po tříletém členství:

- 1) půjčka na certifikát
- 3) zaplacená pojistka
- 2) odstupné
- 4) prodloužené pojištění

★ ★ ★

Poplatky jsou mírné a neměnitelné.

Na všechny pojistky tři roky v platnosti jsou vypláceny dividendy

★ ★ ★

Za malý, zvláštní poplatek možno získati:

- 1) dvojnásobné pojištění pro případ smrti nešťastnou náhodou.
- 2) zproštění poplatků v případě trvalého zneschopnění člena.

Krajané — sdružme se ve své vlastní jednotě.

STAŇTE SE ČLENY Č. S. A.

VÝKONNÝ VÝBOR Č. S. A.

2137 So. Lombard Ave.,

Cicero, Illinois.

Jak se pan Krákora stal hrdinou.

Historka z mládeneckého života. — F. L. FLÍGL.

AN Jerry Krákora nikdy netoužil státi se hrdinou a pouhá myšlenka, že by o něm bylo psáno v novinách, naháněla mu husí kůži. A když se přece jednou stal hrdinou a časopisy o něm přinesly obšírnou zprávu, stalo se to úplně bez jeho viny a přičinění. — Zkrátka, přišel k tomu nezaviněnou náhodou a ještě dnes není jist, má-li novinářským zpravodajům děkovati aneb má-li jim z hloubi srdce přát, aby šli do jistého místa, kde je v létě mnohem tepleji než v Arizoně.

Jak řečeno, přišel k té slávě a jejím následkům úplně bez vlastní viny a náhodou, o které tak dlouho přemýšlel, až už sám nebyl jist, je-li hrdinou či není. Vše zavinil jeho pevný úmysl říci Kačence Neradové, že pro jedno kvítí slunce nesvítí a kdyby svítilo třeba pro miliony, ona jeho kvítkem není. Nechtěl jí to říci těmito slovy, neb na tak květnatá slova by se nikdy nezmohl a přemýšlel tedy, jak jí to povědět, aby se to obešlo bez slz a výčitek. — Přemýšlel o každé výmluvě, která mu napadla, ale žádná se mu nezdála ta pravá. Na konec přišel k náhledu, že bude nejmoudřejší, kdy ji pomalu připraví na těžkou ránu, kterou jí chce zasaditi a ostatní ponechá náhodě. Možná, že mu sama dá příležitost, aby jí mohl říci, že ji už nemá rád a tím bude vše odbyto.

S tímto pevným předsevzetím ji ve středu jako obyčejně navštívil a vešel do jejího bytu s tváří, z které se mohlo vytušiti, že buď už jde z pohřbu anebo mu teprv babička umřela. A ku podiv, Kačenka jej uvítala s takovým smutkem v tváři, jako by už věděla, co jí přišel oznámiti. Její hlas byl také jaksi pohřební a ličidlo, smíchané se slzami jí teklo po tváři.

Ani mu neřekla, aby se posadil a když si konečně dodala kuráže, pravila:

“Jerry, musím ti říci něco velmi bolestného, ale není pomoci; kdyby pravda sebe více bolela, nesmí být utajována.”

“Co se stalo??” tázal se Jerry udiven. “Musím se ti přiznati, že tě nemám už ráda, nebyla to pravá láska, musíme se rozloučiti.”

“Co pravíš?!” zvolal Jerry a sotva se zdržel, že nezavýskl radostí.

“Vím,” pokračovala dívka, “že jsem tě velmi zarmoutila, ale nemohu to déle tajiti. Poznala jsem, že miluji jiného a naší známosti je navždy konec. Můžeš mi odpustit?”

Jerry nebyl jist, má-li říci, že jí odpustí aneb jí poděkovati za vítanou zprávu, ale dovedl se aspoň tolik opanovati, že hrál patřičnou roli v dramatické scéně smutného loučení. Jednou rukou se opřel o židli, druhou si přejel čelo a hrobovým hlasem ze sebe vypravil: “Ano, srdce si nedá poroučeti; rozumím a odpouštím.”

Kačenka tonouc v slzách, vyprávěla, jak se s novým nápadníkem seznámila, jak se bránila nové lásce, ale nebylo to nic platné, neb poznala, že je to pravá láska a Jerry jí nanejvýš mohl býti dobrým přítelem.

“Naši známosti je tedy navždy konec?” tázal se Jerry, aby nebyl v nejmenší nejistotě.

“Ano, naší lásce je navždy konec.”

“S Bohem tedy.”

“Ublížila jsem ti, vid’,” pravila dívka, když Jerry vzal klobouk a měl se k odchodu.

“Hrozně,” odpověděl smutně a rychle zavřel za sebou dveře.

Na chodbě si oddechl a vesele vyběhl na ulici. Byl by radostí jásal, že Kačenka převzala roli, na kterou se mnoho dní připravoval a k níž se nemohl odhodlati. Ve své radosti si ani nepovšiml, že poprchává, vše se mu zdálo být tak veselé a přátelské jako nikdy před tím. Ted’ pojedje domů a oslaví to nějakou sklenicí piva, ale pouliční drahou nepojede, ani zvýšenou, to by nebylo dost slavnostní. Najme si taxi a běžel k jedné, jež stála na druhé straně ulice. Bezmyšlenkovitě se propletl řadou automobilů a než se nadál, jaké nebezpečí mu hrozí, byl jedním sražen k zemi. Přijela

C. J. NOPECKY
DOV. ILL.

C. POPELKA
FIN. VYB.

F. J. HRABÁK
PRŮV. PR. VYB.

K. ROUBA
FIN. VYB.

M. TLACH
DOV. PŘÍCH.

VYKONNÝ VYBOR

1939-1942

J. FABIAN
DOV. N.Y.

A. TUREK
TAL. - PORADNIK

W. J. MUŽIK
PŘEDSEDA

F. J. VODRAZKA
MÍSTO PŘEDSEDA

C. C. PINTNER
DOV. OHIO

ČESKOSLOVENSKÝCH SPOLKŮ V AMERICE

J. FLORIAN
DOV. KANSAS VYB.

L. PÍCHA
DOV. N.Y.

F. D. NOVAK, Jr.
PRŮV. HAD. DOV.

M. BEZDEK
DOV. OHIO VYB.

V. ŠVOBODA
DOV. OHIO

PRŮV. DOV. DR. KERNER VÝZNA ČLENSTVO KU SPOLUPRACI

PRŮV. DOV. DR. KERNER NEBE PRISAHUJE DO VYK. VYBORU

DR. L. WEDELES
VÝKONNÝ VYBOR

VYKONNÝ VYBOR ZAHAJENÍ GLAVNOSTI

MAJOR JANURA A MISS CZECHOSLOVAKIA

J. MARTINEK
VÝKONNÝ VYBOR

F. ABSOLON
DOV. OHIO

T. B. HLUBUCKÝ
DOV. ILL.

M. ČAPEK
DOV. ILL.

R. J. ZDVORACEK
DOV. ILL.

E. KOČOVSKÝ
DOV. N.Y.

ambulance a odvezla jej do nemocnice. — Jednu ruku měl zlomenou, několik žeber přeraženo, tělo samá jízva a modřina. Několik týdnů si poleží, pravil doktor, ale mohlo být to být horší.

— — —
Za dva dni přišel Jerryho navštívit přítel, aby jej potěšil.

"Ubohý hochu," pravil, když viděl, že je celý v obvazích, že mu sotva bylo vidět kousek obličeje. "A to všechno musíš snášeti k vůli holce."

"Jaké holce?" divil se Jerry.

"No, nezapírej, k vůli Kačence Neradové jsi to učinil."

"Blázníš?"

"Neblázním. Každý to přece četl v novinách a ona vyprávěla, že jsi ji ten večer navštívil a ona ti dala košem a ty pak z lítosti se vrhl pod kola automobilu."

"Nesmysl, žádnou lítost jsem neměl, naopak, byl jsem šťasten. Několik týdnů jsem se připravoval jí říci, že naše známost je navždy ukončena a ona mne předešla. Proto jsem měl takovou radost."

"Ano, a ze samé radosti jsi se vrhl před automobil."

"Nikam jsem se nevrhl, uklouzl jsem na mokré dlažbě a upadl přímo před automobil," hájil se Jerry.

"Jenže svědci a noviny jsou jiného náhledu a Kačenka také lituje, že ti to neřekla trochu jemněji, abys si to nebral k srdci. Každý ví, že's to udělal ze zoufalství, proč tedy zapírat?"

Kdyby neměl Jerry celý obličej v obvazech, musel by přítel viděti, jak zrudl zlostí. Nebylo však toho zapotřebí, Jerry mu dal svůj hněv dost jasně na srozuměnou připomenutím, aby se klidil, a vícekrát se v nemocnici ani neukázal.

Pak přišel jeho zaměstnavatel p. Mellon, aby se přesvědčil, jak se nemocnému daří.

"Všichni vás litujeme," řekl mu otcovským tonem. "Je to krásná věc, je-li mladý člověk tak zamilován, že ani smrt pro něho nic neznamená."

"Já ale nejsem zamilován a smrt pro mne velmi mnoho znamená."

"No, no, mladý muži, proč to chcete zapírat? Vždyť jsem byl také kdysi mlád a kdož ví, co bych byl učinil, kdybych se byl ocitl v takové situaci jako vy. Někdy i

ten nejrozumnější člověk provede něco nepředloženého, zvláště je-li mlád a zamilován."

Jerry s těží přemohl svůj hněv, aby nemusel svého zaměstnavatele tak hrubě odbýt jako přítele a jen s mírným protestem pravil: "Ale pane Mellone, to nebyl pokus sebevraždy, byla to čirá náhoda."

"Je to od vás hezké, že dívku do toho nezatahujete, uškodilo by jí to na dobrém jménu, ale to víte, četl jsem o všech podrobnostech v novinách, tak vím všechno."

"Ale já vás ujišťuji —"

"Vždyť je dobře, není třeba nic omlouvat, přece jsme muži a rozumíme si."

Podal mu přátelsky ruku a po jeho odchodu Jerry pouze litoval, že to byl jeho zaměstnavatel, jemuž nemohl ukázati dveře a říci mu, že je blázen. Pak celý den přemýšlel o události, která jej přivedla do nemocnice a láteřil na zpravodaje, kteří z něho učinili hrdinu. Ale čím více přemýšlel, tím více se sám sobě líbil v nezasloužené roli hrdiny, jenž pro zhrzenou lásku chtěl zemřít. Hlavně mu lichotilo, že každý s ním sympatizuje a nikdo dosud neřekl, že se dopustil nerozumného a nepředloženého skutku.

Příští den měl opět návštěvu. Přišla stenografka z jeho závodu, hezká mladá s hnědými kadeřemi a usměvavou tváří a jala se mu vyprávěti, jak lituje, že musí tolik trpěti.

"Váš čin je opravdu obdivuhodný," pravila, zardívajíc se. "Musel jste ji náramně milovati."

Jerry ji chtěl hrubě odbýt, ale tak hezkou dívku nedovede ani nemocný mladý muž hrubě odbýt. Celou událost jí také nechtěl vysvětlovati, protože věděl, že by to byla marné; nikdo mu nevěří.

"Kdyby všichni muži tak upřímně milovali," povzdechla si dívka. "Jistě jste musel mnoho vytrpěti."

"Ovšem, bylo to bolestné," odpověděl Jerry, aby vůbec něco řekl.

"Bylo to náhlé rozhodnutí učiniti všemu konec aneb jste o tom napřed přemýšlel?"

"Ano — vlastně ne — to víte, v takové chvíli pozbývá člověk chladnou rozvahu."

Jerry se skoro styděl za taková slova. Mluvil, jako by potvrzoval vše, co bylo o něm psáno a mluveno, ale neměl dost odva-

Jednota Českých Dam

(UNITY OF BOHEMIAN LADIES)

Staňte se členy naší J. Č. D.
(U. B. L.)

Založena r. 1870 v Clevelandu a je největší naší sesterskou organizací, v níž jest dnes sdruženo na 15,500 prozíravých československých žen, dívek, mužů a jiných, jakož i děvčátek a hošíků.

Zreorganisována 1. března 1931, již v roce 1934 povolila slevu \$3.60 ročně všem členkám, jež dosáhly 70 (nebo více) let stáří v roce 1931. Od roku 1937 vyplácí dividendy všem členkám, které jsou u Jednoty tři roky nebo déle. Co jednota pokroková, i jinak, dělá pro své členstvo vše, co je v její moci.

JEDNOTA ČESKÝCH DAM vydává certifikáty

PRO DOSPĚLÉ:

- a) celoživotní (Whole Life)
- b) dvacetileté platební doživotní (20 yr. Paym't Life)
- c) dvacetileté nadační (20 yr. Endowment)

PRO DÍTKY:

- d) lhůtní — do 16 roků (Term Age 16)
- e) celo-životní (Whole Life)
- f) dvacetileté platební (20 yr. Paym't Life)
- g) dvacetileté nadační (20 yr. Endowment)

PO TŘILETÉM ČLENSTVÍ U J.Č.D. JSOU VÝHODY:

- a) půjčka na certifikát
- b) odstupné
- c) prodloužené pojištění
- d) zaplacená pojistka

Přihlaste se za člena v úřadovně Jednoty Českých Dam neb u kteréhokoliv člena Jednoty, každý mile rád Vám vše vysvětlí. Naši lidé patří k naší Jednotě a každý člen neb členka Vám vyjde s tou největší ochotou vstřícnosti a vysvětlí podmínky a výhody naší Jednoty. Žádný jiný Vám nemůže dát lepších výhod. V naší Jednotě najdete právě místo, kde každý pokrokový člověk má být. Zvláště ty maličké oběho pohlaví patří pod jedinečnou matku J.Č.D., která od roku 1870 vždy konala svou povinnost vůči svému členstvu a vůči svému národu.

JEDNOTA ČESKÝCH DAM (UNITY OF BOHEMIAN LADIES) jest 112.10% solventní dle Americké Zkušební Tabulky Úmrtnosti.

STAŇTE SE ČLENKAMI A ČLENY DNES!

ÚSTŘEDNÍ VÝBOR JEDNOTY ČESKÝCH DAM

2345 S. Kedzie Avenue

Chicago, Illinois

hy dívce odporovati a vysvětlovati, že nechtěl ze zoufalství spáchat sebevraždu, ale že ve své radosti zapomněl na neobyčejnější pravidla opatrnosti.

"Pokud jsou na světě muži jako vy, láska přece něco znamená v lidském životě," pravila dívka a opět se začervenala. Jerry musel uznati, že jí to sluší a byl by jí rád poslouchal déle, jen kdyby nemusel odpovídati. Leč lidé obvykle konají takové návštěvy, aby se něco dověděli a když dívka byla se svým vyptáváním hotova, měla se k odchodu.

"Přijdete se na mne ještě jednou podívat?" ptal se nemocný.

"Budu-li vítána, jistě přijdu." A skutečně přišla několikrát.

Za několik týdnů pobytu v nemocnici počal Jerry pohlížeti trochu jinak na svoji nehodu. Pomalu podlehl náhledu jiných a často přemýšlel o tom, jak se všechno událo. Stále tvrzení, že si chtěl z nešťastné lásky vzít život, nezůstávalo bez určitého vlivu. Ve své mysli znovu a znovu probíral celou událost a uvažoval, jestli přece nepodlehл zoufalství, aniž by si to dost jasně uvědomil. Takové věci jsou možné. Člověk se nutí do veselosti, ale v srdci má smutek a je na pokraji zoufalství. Tak tomu mohlo být u něho. A Kačenka je vlastně hodná a soucitná dívka a netušila, že s ní hraje jen komedii. Kdyby byl jednal jinak, nemusel ji ztratiti a že jí chtěl sám opustiti, bylo hotovým šílenstvím, mohl být rád, že ji má.

Výsledkem takového přemýšlení bylo, že napsal Kačence listek, v němž pravil, že jí vše odpouští, aby se s ní mohl opět shledati. Prosil, aby jej navštívila a podala mu ruku k smíření. Svěřil se tím příteli.

Přítel se jen usmál. "S tebou není rozumná řeč možná. Napřed křičíš, že o ni nestojíš, že jsi se jí chtěl zbavit a teď po ni toužíš a prosíš, aby tě navštívila."

Opět se rozešli v hněvu, ale Jerry přece dopis poslal, leč návštěva nepřicházela. Byl zklamán, ale nevzdal se naděje. Jednou se s ní přece sejde a pak jí všechno vysvětlí.

Uplynulo několik týdnů a lékař oznámil Jerrymu, že může jíti domů. Propustil jej s přátelským ujištěním, že sice bude v nemocnici vždycky vítán, ale přece učiní lépe, když se bude vyhýbat automobilům.

Mezi splašeným automobilem a splašeným zamilovaným člověkem prý není velký rozdíl. —

Jerry slíbil, že si doktorovu radu zapíše do mozku a ubíral se domů s mnohem větší opatrností než onoho večera, kdy bud' vrazilo auto do něho nebo on do auta. První jeho myšlenkou bylo navštíviti Kačenku. Musí jí vše vysvětliti a žádati o smíření a taková věc se nedá odkládati. Oholil se, oblékl do nového šatu, koupil malou kytici a již ujížděl ke Kačence. Cestou studoval řeč, kterou jí doufal obměkčiti a v duchu již si představoval, jak si padnou do náručí a začne druhá kapitola jejich lásky.

Zaklepal na dveře, ale nikdo se neozýval. Zaklepal podruhé, zase nic a když po třetí klepal hlučněji, vyšla z vedlejšího pokoje žena a podezřele si jej prohlížela.

"Koho hledáte?" tázala se zostra.

"Slečnu Neradovou, ta zde přece bydlí, či jsem se zmýlil?"

"Zmýlil i nezmýlil. Ona zde totiž bydlela, ale už se odstěhovala."

"Kam?"

"Kdybych věděla. On sem za ní chodil nějaký docela slušný pán, asi před čtrnácti dny se vzali a teď jsou nejspíš na svatební cestě a pokoj je prázdný."

"Tak si přece vzala jiného," zasténal Jerry a vrávorал se z domu.

"Potrhly člověk," usoudila panička a zavřela dveře.

Pro Jerryho to byla těžká rána, ale ne tak zdrcující jako před několika týdny. — Krátká procházka chladnými ulicemi jej přivedla do normálního stavu a na rozumnější myšlenky. Musel uznati, že se vlastně nestalo nic jiného, než co si přál. Zbavil se Kačenky a nyní je aspoň jist, že stará láska se už nikdy nevrátí. Tak si to přál, když onoho osudného večera šel Kačenku naposled navštíviti.

A také mu zase napadlo, že pro jedno kvítí slunce nesvíí a vzpomněl si na hezkou stenografku, která se mu už dávno líbila a která jej několikrát v nemocnici navštívila. Byla tak sympatická a tolik se mu obdivovala. Až se vrátí do práce, poděkuje jí za návštěvu a kdož ví, co se může přihoditi.

A přihodí-li se něco, bude muset hrát roli hrdiny až do smrti.

STAŇTE SE ČLENY

Západní Česko-Bratrské Jednoty

a budete pojištěni na ŽIVOT
u největší československé Jednoty v Americe.

Vydáváme následující pojistky **pro DOSPĚLÉ:**

DVACETILETOU NADAČNÍ (20 Year Endowment)

DVACETILETOU SPLACENOU (20 Year Pay)

VYPLACENOU HOTOVĚ V 65 LETECH VĚKU (Endowment at age 65)

DOŽIVOTNÍ POJISTKU (Ordinary Life)

Odpuštění poplatků při trvalé neschopnosti (Premium Waiver)

Dvojnásobné pojištění v pádu zabití (Double Indemnity)

POJIŠŤUJEME DLE AMERICKÉ ZKUŠEBNÍ TABULKY

Následující pojistky vydáváme **pro DÍTKY:**

ŠKOLNÍ POJISTKA vyplacená hotově v 18 letech věku
(Juvenile Educational Endowment at Age 18)

20TI LETÁ NADAČNÍ (20 Year Endowment)

20TI LETÁ SPLACENÁ (20 Year Pay)

LHŮTNÍ DO 18 LET za 25c a 50c MĚSÍČNĚ

(Juvenile Term Insurance to Age 18 for 25c and 50c Monthly)

U dětských pojistek pojišťujeme současně dědice, v pádu jeho úmrtí další poplatky odpuštěny.

(Premium Waiver Upon Death of Original Beneficiary)

JMĚNÍ \$7,000,000

43,500 ČLENŮ A DÍTEK

380 řádů ve všech českých osadách od středozápadu až k Pacifiku.

Naši organizátoři vám vysvětlí naše podmínky a naše pojistky:

FRANK ČERNÝ, 1132 Wisconsin Ave., Manitowoc, Wisconsin
FRANK ČERNOHORSKÝ, 14509 Edgewood Ave., Cleveland, Ohio
LESTER HRADECKÝ, 300 31st St. N. E., Cedar Rapids, Iowa
JOS. JELINEK, 2733 Orange Ave., La Crescenta, California
JOS. KOŠ, 1405 W. 18th St., Chicago, Illinois
AGNES KŘÍŠTUFEK, 4840 W. 22nd Place, Cicero, Illinois
JOS. NĚMEC, 140 Bowling St. S. W., Cedar Rapids, Iowa
EUGENE NEMETZ, R. 3, Kewaunee, Wisconsin
JAMES PĚNKAVA, 2633 So. Harding Ave., Chicago, Illinois
FRANK J. PRÁŠEK, 1729 Hawthorne Ave., Crete, Nebraska
FRANK RAŠKA, 1935 So. 14th St., Omaha, Nebraska
J. F. WOLESKY, 943 So. Oak St., Owatonna, Minnesota

HLAVNÍ ÚŘADOVNA ZČBJ v Cedar Rapids, Iowa

307-311 12th AVE. S. E.

FRANK M. BÁRTA, Hlavní Předseda M. L. HROMÁDKA, Hlavní Tajemník

JOHN V. ROMPOTL, Hlavní místopředseda

CHARLES C. CACEK, Hlavní pokladník

Dunne's Insurance Report Rating January 1, 1938: A-plus (Excellent).

Alcatraz, americký Ďáblův ostrov.

AMERICKÁ federální trestnice Alcatraz bývá často označována jako "d'áblův ostrov", rovnající se pověstnému francouzskému d'áblůvu ostrovu, aniž by bylo spravedlivého důvodu k takovému označení. Alcatraz se v ničem nepodobá francouzskému vězení, jehož hrůzy jsou často popisovány v tisku i v divadle a že je k němu přirovnáván, vzalo vznik v tom, že je to malý skalnatý ostrov nedaleko pobřeží Pacifiku a že tam bývají posíláni nepolepšitelní a nebezpeční zločinci. Jinak není mezi Alcatrazem a jinými federálními trestnicemi velikého rozdílu, vyjma snad, že je tam mnohem přísnější disciplína, vynucená především tím, že jest tam poslán nejhorší a nejnebezpečnější druh zločinců. Nikdo však není poslán na Alcatraz přímo soudem, ten nemá právo tam zločince odsuzovati, aby mu zhoršil trest, neb to spočívá výhradně v moci departmentu spravedlnosti a ten tak činí obyčejně tehdy, když se obává ponechati trestance v jiném vězení.

Alcatraz je skalnatý ostrůvek, vzdálený pouze půldruhé míle od San Franciska a dříve byl používán za vojenské vězení. Mimo vězeňských budov nic jiného se na něm nenalézá a také by nebylo na jiného místa. Srázné skály tvoří jeho břeh. Zde je 300 trestanců odděleno od ostatního světa a vše, co jim připomíná na jiný život, jsou velké a malé lodě, brázdící kolem ostrova, ale žádné není dovoleno přiblížit se na tři sta stop k ostrovnímu vězení. Ostrov byl vybrán za trestnici, aby největší "nepřátelé veřejnosti" byli více osamoceni, a aby jim byl útek znemožněn, ale přece dva zločinci uprchli a nikdy nebyli vypátráni. Pravděpodobně utonuli, neb vodní proud kolem ostrova je tak prudký, že ani nejlepší plavec nemůže se odvážiti přeplavati půldruhé míle ke břehu.

Vojenské vězení na ostrově Alcatraz bylo zbudováno roku 1909 a vedle jiných budov mělo 600 cel, které jsou nyní používány pro federální trestance. Každá je 15 stop dlouhá, 5 široká a 8 stop vysoká, opatřená elektrickým světlem a umývadlem a záchodem. Department spravedlnosti provedl ve vězení mnohé opravy, směřující hlavně k

větší bezpečnosti, zbudoval několik věží, s nichž možno pozorovati celý ostrov a uvnitř budovy postaveny galerie, na nichž stojí strážcové s puškami v rukou. Ve všech místech, do nichž vězňové přicházejí, jsou připraveny slzné bomby k automatickému použití. V přístavu a různých jiných místech jsou přístroje, kterými se zjistí, má-li vězeň neb jiná osoba něco kovového ukryto ve svých šatech, jako nůž, pilník nebo cos podobného.

O disciplíně na Alcatraz kolují různé pověsti, většinou neodůvodněné. Povstaly tím, že velmi málo se o této trestnici dostává na veřejnost a tak se šířily, že posléze uznal bývalý sekretář spravedlnosti Homer Cummings za žádoucí předložit nějaké informace. Jednou z takových pověstí bylo, že trestanci nemohou přijímati žádné návštěvy, ani nejbližších příbuzných nevyjímaje. — Pravdou jest, že první tři měsíce není dovolena žádná návštěva a pak každý měsíc jedna, avšak žádný bývalý trestanec není připuštěn. Právníci mohou navštívit své klienty na ostrově, ale musí si napřed vyžádati povolení od ředitele federálních trestnic. Turisti a jiní zvědavci, kteří by si rádi prohlédli Alcatraz, nemají nikdy přístup.

Posílání dopisů je velice omezeno a každý dopis je přísně cenzorován a nesmí podávati žádné informace, které by správa trestnice neuznala za správné. Obdrží-li trestanec dopis, jest ponechán v úřadovně a jest dodán pouze opis. Žádné časopisy nejsou připuštěny, ale trestanci mohou čísti nějaké magaziny, z nichž však jsou vyškrtány články o zločinech a všeliké gangsterské povídky. V trestnici se nenalézá žádné radio, ale mají knihovnu a pravidelné bohoslužby.

Trestancům je dovoleno mluvit v dílně a ráno a odpoledne, když jest pravidelná chvíle odpočinku, mohou se baviti hovorem i kouřením. Také v sobotu odpoledne a v neděli ráno mohou se shromáždit na nádvoří a mluvit, avšak při jídle nesmí mluvit, vyjma nejn nutnějších otázek a odpovědí a na různých jiných místech je též hovor mezi vězni zapovězen, jakož i při pochodu do dílny neb jídelny.

Československé zboží u Machů v Chicagu

VALAŠSKÉ PAPUČE "SVÉRÁZ"

Různobarevné, pestře vyšíváné,
modré, červené, tmavočervené.

Pár za\$1.75

Udejte číslo boty.

ČESKÉ ŠÁTKY NA HLAVU.

Napište jakou barvu si přejete, zda-li modrý, červený, žlutý, černý i barvy kafové. Každý šátek má pěkný vzorek a pěkné květy. Některé mají hedvábné pásky.

Šátky na hlavu, Almira, lehké.....85c

Český snář79c

Varečky10c — 15c

Kvedlačky15c — 25c

Kimpa, očka k cíchám, 10 metrů.....50c

Nitěné knoflíky k cíchám atd. tucet...15c

Bábovky, litěné, modře polévané.....\$6.25

Bábovky, modře polévané, uvnitř bílé

\$2.25 — větší\$2.50

Bábovky hlíněné, kamenné\$2.75

Ryby, hlíněné, kamenné \$1.75, větší ..\$2.25

Beránky litěné\$2.50

Forma na housku (vánočku)\$2.95

Hlaváčkovy heligonky\$55.00

Ceny i s poštovním.

Taroky 75c, poštou 85c

CZECHOSLOVAK IMPORTING CO.

J. MACH & SYNOVÉ

3802—3804 W. 26th St.

Dept. A.

CHICAGO, ILL.

Salvat z Prahy, z lékárny "U Bílého

Anděla" proti žluč. kaménkům...\$1.35

Mlýnky na mák\$1.95

České dýmky.....\$1.25, \$1.50, \$1.75, \$2.00

Hřebeny z rohu, na lupy40c

České kosy, Praha\$2.50

Srpy98c Kovadlinky\$1.25

Kladívka na klepání kos\$1.25

České brousky45c

Kosišťata, nevyplaceně\$1.75

České TRESTĚ: Rum 60c Slivovice \$1.00

Višňovka75c Koňák75c

Punč, rum-punč, benediktinka klášterní 60c

Český šafrán, balíček25c

Uherská paprika, sladká i pálivá50c

Hvězdičkové koření, bal.15c

Česká viržinka, 25 kusů\$1.50

Kalendáře z Čech import. 194060c

České hříbky ze Šumavy, lb.\$2.30

Hrnky s "Prod. nevěstou", 6 kusů ...\$3.95

Hrnky se zasílají nevyplaceně.

Hrnky bohatě zlacené, 6 kusů\$3.95

Hrnky "Bože já rád kávu", 6 kusů ...\$3.95

Tatranské bylinné čaje: Pro ledviny, pro

žaludek, plicní katár, pro revmatism,

Mariánský odtučňovací, balíček ...60c

Fenikl, libra ...50c Dymján, bal.15c

Marjánka, bal.15c Anýz, bal.15c

Puškvorec, bal.15c Květ, bal.15c

Hřebíček, bal.15c Proso, jáhly, lb...25c

Pardubický perník30c

Fiková cikorka30c

Moravský mák — libra49c

Český knín — libra49c

Vanilka v luskách, 3 kusy25c

Ořechový olej na vlasy75c

Rosnička proti tlaku krve50c

Thé proti žluč. kaménkům60c

Kaučkého bylinný čaj55c

ŠPEJLE na jaterničky, bal. 60 kusů ...18c

10 balíčků (600)\$1.60

Ceny i s poštovním.

ČESKÉ VÁNOČNÍ GRATULAČNÍ
LÍSTKY ZA NÍZKÉ CENY.

Všichni vězňové jedí v stejný čas a do jídelny pochodují ve dvoustupu buď z cel nebo dílny. Každý si vezme táč a obdrží porci jídla dle svého přání, ale co si vezme, musí snísti, kromě by byl opravdu nemocen. Pak si sedne ke stolu a musí v tichosti jísti, ale plýtvati jídlem nesmí. Zúmyslné plýtvání potravinami by mohlo mít za následek, že by o příštím obědě neb večeři zůstal bez jídla a to je příčinou, že každý vězeň si dá záležeti, aby nic nenechal na svém talíři.

Všechna pravidla musí být přísně zachovávána a přestupky jsou trestány. Jdeli o nepatrné porušení pravidel a je-li to první přestupek, je trestanec pouze napomenut úředníkem a při dalším provinění, není mu za trest dovoleno vyjít v sobotu neb v neděli na nádvoří a baviti se s ostatními vězni. Někdy je tato výhoda odejmuta na týden neb dva a někdy třeba celý měsíc. Ve vážnějších případech jest mu odejmuta nejen tato výsada, ale i právo na návštěvy a dopisy, což se řídí dle vážnosti přestupku. Pro neposlušnost je vězeň zavřen a dostane méně jídla a kdyby se to opakovalo, dostane černou známku a všechny výsady jsou mu odňaty.

V jiných ještě vážnějších případech je vězeň odsouzen k ztrátě "dobrého času", což ve vězeňském nářečí znamená ztrátu kreditu za dobré chování. Zákon dovoluje, aby každému trestanci, jenž se dobře chová, bylo každý měsíc odečteno několik dní z jeho trestu a této ztráty se trestanci nejvíce bojí. Znamená to pro ně delší pobyt na Alcatrazu a poněvadž každý se těší na svobodu, mají se všichni na pozoru, aby nepřišli o výhody vzorného chování. Jinou výhodou dobrého chování jest, že vězeň, o němž se ředitel domnívá, že trochu zkrotl, může být přesazen do jiné trestnice, kde disciplína není tak přísná.

Přes to, že v této trestnici jsou chováni zločinci nejhoršího druhu, jsou výtržnosti řídce události a pravidelný klid bývá málo porušován. Několik případů se ovšem událo a poněvadž zpráva trestnice nerada takové věci obšírně svěruje veřejnosti, vyskytlo se o každé takové události mnoho nezaručených pověstí. Roku 1936 bylo oznámeno, že pověstný gangster Al Capone byl v krejčovské dílně bodnut jiným vězněm nůžkami, avšak zranění bylo jen nepatrného

rázu. Pak roku 1938 kolovaly zprávy, že Capone zešlel a správa trestnice musela oznámiti, že dostával občasné záchvaty a musel být dán do nemocnice a současně vysvětlila, že to nejsou následky pobytu v trestnici, nýbrž zastaralé nemoci.

V únoru roku 1936 odepřela skupina trestanců všechno jídlo a po dvou dnech lékař rozhodl, aby byli násilně krmeni a pak za tři dni by lopo hladové stávce. Nejsensuálnější událostí byl útek trestanců Ralpha Roe a Theodora Cole, první odsouzený na 99 roků a druhý na 50. Přefezali kovový rám v okně a spustili se s vysoké skály do moře. Té noci bylo tak mlhavo, že stráž je nemohly viděti a moře tak rozbouřené, že museli utonouti, kromě by pod skálou na ně čekal nějaký člun a mlze neviditelný. Nicméně malému člunu by se to sotva podařilo doveslovati ke břehu a není pravděpodobné, že by unikl lodi pobřežní stráž, která byla téměř okamžitě povolána. — V květnu roku 1936 se jiný trestanec jménem Joe Bowers pokusil o útek, ale byl strážníkem na věži zpozorován před skokem se skály a když se nechtěl vrátiti, byl zastřelen.

Nejvážnější srážka udála se v květnu roku 1938, když Thomas a Limerick a dva jeho kamarádi se pokusili o útek. Strážník R. C. Cline je chtěl zadržeti a byl několika ranami zabit. Limerick byl zastřelen, druhý trestanec poraněn a třetí se vzdal. Jediným dalším vězněm, jenž byl na Alcatrazu zastřelen, byl Doc Barker, jenž unikl ze staré cely, než ještě byla opatřena bezpečnostními mřížemi a byl střelen, když utíkal k vodě.

Na Alcatraz nejsou posíláni trestanci v naději, že se polepší. Jsou to vesměs nebezpeční a nepolepšitelní zločinci a musí s nimi být přísněji zacházeno než v jiných trestnicích. Není-li naděje v jejich polepšení, slouží Alcatraz aspoň k tomu, aby lidé byli chráněni před takovými zlosyny. Ve federálních trestnicích a polepšovnicích se nalézá okrouhle 18,000 vězňů a pouze 300 jich bylo považováno za tak nenapravitelné a nebezpečné, že museli být převezeni na Alcatraz. Tam je přísnější disciplína než v kterémkoli vězení ve Spojených Státech a každé porušení pravidel je trestáno, avšak správa Alcatrazu ujišťuje, že zacházení s trestanci je tak lidské, jak okolnosti dovoluji.

Kupte tyto 3 FAHRNEYE od Vašeho Fahrneye jednatele

Tyto 3 časem vyzkoušené rodinné léky jsou prodávány místními zástupci anebo jednately od r. 1869, kdy byla založena firma Dr. Peter Fahrney & Sons Co. v Chicagu. Vydobily si své značné přijetí hlavně ústním oznamováním spokojených uživatelů. Dojděte si k svému Fahrneyovu jednately dnes — poučte se o těchto 3 léčivých prostředcích.

1. Dra. Petra Hoboko

Výborný žaludeční lék používaný úspěšně po více než-li 5 pokolení tisíci lidí, trpících: *funkcionální zácpou, nezáživností, zkaženým žaludkem, ztrátou spánku a chuti k jídlu, nervosou, bolením hlavy*, když tyto potíže jsou zavinovány špatným trávením a vyměšováním. Jeho čtyřstranná činnost jest mírná; pomáhá žaludeční činnosti; pravidluje střeva; zvyšuje vyměšování prostřednictvím ledvin; napomáhá a urychluje trávení. Když příroda zklame v její pravidelné činnosti správného vyměšování prostřednictvím střev a ledvin, Dra. Petra Hoboko pomůže vyměšovat nepotřebné látky z vaší zažívací soustavy.

2. Dra. Petra Léčivý Olej Liniment

Přes 50 let přinášel rychlou, vitanou úlevu tisícům trpících: revmatickými a neuralgickými bolestmi, bolením zad, ztuhlými a bolavými svaly, na-

moženinami a vymknutinami, boulemi, pohmožděninami, svědicími anebo pálicími nohama. Protihnilobný. Není lepkavý ani mastný. Utišující. Zahřívající. Úsporný.

3. Dra. Petra Magolo

(dříve známé jako Dra. Petra
Žaludeční Silitel)

Výtečný alkalický lék, používaný od r. 1885, který přináší rychlou úlevu od bolení hlavy, kyselého žaludku, pálení žáhy, dávení a zvracení, následkem přílišné kyselosti. Cenný v ošetřování průjmů, křečí a zvracení, následkem letních nesnází. Rychle účinkující. Příjemně chutnající.

Nemůžete-li koupiti tyto 3 léky ve vašem sousedství, pište dnes na

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.

2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

LABORATORIES: { Chicago, Ill., U. S. A.
Winnipeg, Man., Can.

Dept. DR-838

Nebezpečné tajemství.

Pro kalendář Hlasatel upravil F. Š.

MRKAVÝ se chystal k útěku z vězení. A hodlá to provést dnes v noci.

Mert, se kterým byl odsouzen pro tentýž případ, seděl na lůžku ve své cele. Světla u cel byla již shasnuta jako obyčejně, což se stávalo rázem deváté hodiny. Mert upřeně pohlížel na ocelové pruty a šrouby dveří své cely. Ve vězení bylo příšeří, řezané tmavými mřížemi. Měsíční světlo, které pronikalo okny střechy vytvářelo tak podivnou hru světél a stínů.

Kdyby Mert chtěl čísti, mohl by to dokázati za pomoci světla měsíčního nebo světla na chodbách.

Ale čísti nechtěl, na čtení neměl pomýšlení. Ne po tom, co mu dnes "Mrkavý" řekl. — "Dnes v noci!" pravil rozhodným hlasem. Mert přemýšlel, co bude s Fernou, až Mrkavý bude na svobodě.

Ferna byla manželkou Mrkavého, který se oprávněně holedbal štěstím u žen. Dostal vždy, po čem toužil, ať to byla žena nebo peníze v gasolinové stanici, nebo u ubohého groceráka. Jenom naposledy byl dopaden a Mert s ním.

"Unikne jistě," řekl Mert. "Dokáže to, jako dokázal vše ostatní. Uprchne, leda kdybych tomu zabránil. Ale jak? Musím si něco vymyslet."

Mert zabořil hlavu do dlaní. Konečky prstů vtiskl do skrání. Potom jimi zajel do vlasů.

Oba byli v žaláři již přes rok a Mrkavý stále mluvil o plánech na útěk. Využíval všech možným příležitostí k vymýšlení plánů na útěk. Ale na každý návrh na útěk odpovídal Mert záporně. Ale ani při tom mnoho nemluvil. Proč by se měl bavit s člověkem, který jej přivedl do nynější situace. Ale přes to časem nevolky rozhovor vyhledávali musel. V žaláři člověk musí s někým mluvit, anebo se zbláznit.

Někteří z vězňů, na něž pobyt účinkoval

duševně více jak tělesně, chřadli, až se konečně zhroutili a musili být umístěni na čas do vězniční nemocnice. "To jsou ti mazaní", pravil Mrkavý, "dostanou se na lůžko alespoň na krátko. Rozhodně mají stravu lepší než my. Jen kdybych já se tam mohl dostat, abych se trochu vysprávil v pase."

"Chlapíci jako ty, neonemocní. Jsi příliš drsný — a surový!" odpověděl mu Mert.

Mrkavému se to líbilo. "Jen si dej dobrý pozor," chlubil se. "Dlouho to nepotrvá a já budu venku. A potom ke své Ferně, abych se dozvěděl, proč mi nepíše. Jen ať má k tomu připraveno pořádné vysvětlení, jinak bude zle, moc zle."

Byla to právě tato výhrůžka, která Merta trápila. Dostal od Ferny dopis, ve kterém mu psala, že by ráda, kdyby se dostal již ven a byl s ní a že by se potom společně pokusili o nový život. "Víš, je mi líto," psala, "co jsem provedla, a nic by mě nebláznilo více, než kdyby si ponechali Mrkavého na dlouho. Nepsala jsem mu nic a také mu psátí nebudu."

Mert znal jen jeden způsob, jak se dostat z vězení — řádný způsob, vysloužit si celou lhůtu a vyjít beze strachu.

Ale Mrkavý se hodlá z vězení dostat dnes v noci. Mert si vzpomínal na den, kdy mu Mrkavý ukazoval nůž, který nosil ukrytý pod košili.

"Ubrousil jsem si jej z pilníku. Pěkná kudla. Vidiš to ostří? Panečku, jako břitva."

"Co s tím chceš provést?"

"Schovám si to. Přejde mi vhod, až se pokusím o útěk."

Nůž byl asi osm palců dlouhý, rukovět byla ovinitá lepkavou elektrikářskou náplastí a Mrkavý měl nůž v plátěném pouzdře.

Mrkavý láskyplně přejížděl bříškem palce ostří nože, který ubrousil do hrozné jemnosti. A dnes, když kráčeli z jídelny do oddělení s celami, Mrkavému se podařilo, že šel vedle Merta. Rozmlouvali jen koutkem úst, aby žádný ze strážců z pohybů rtů

Pravá česká **POVIDLA**

vyrábí jediná česká firma v Americe

ŠVESTKOVÁ POVIDLA

(Raspberry) Malinová — (Apricot) Merunková —
(Pineapple) Ananasová v těchto pejkách: 15 liber,
30 lb., 150 lb., 300 lb. až do 700 liber.

Pro české hospodyňky na venkově a pp. pekaře posíláme ceník
na povidla a jiné zavařeniny na požádání po celých Spojených
Státech.

KOŘÍNEK & CO. Bakers' Supplies
Flour Merchants
4828-30 W. 25th St. Tel. Cicero 1920. **CICERO, ILL.**

Též přijímáme a pečlivě vyřizujeme objednávky na všechny zavaře-
niny všech druhů v galonových nádobách. Posíláme v bednách •
šesti galonech a každý galon může být jiného druhu zavařenin —
celkem 48 liber v bedně, za cenu \$6.00, bez poštovného. Píšte o ceník.

nerozeznal, o čem mluví. Jsou tací všetečkové.

"Dnes večer," řekl Mrkavý.

"Co, dnes večer?" optal se Mert.

"Řeknu ti to, poněvadž ty odvahy nemáš, abys se pokusil o útěk. A k mému plánu je potřeba opravdové odvahy." A Mrkavý se naklonil blíže k Mertovi a pravil: "Dnes večer se v cele oběsím."

"Co, že se oběsíš?"

"Na dobro. Poslechni. Trvá to tři nebo čtyři minuty, než je oběšenec mrtev. Možná, že u mne to potrvá pět minut. Poslouchej!"

"Poslouchám," řekl Mert s opravdovou zvědavostí.

"Oběsím se na elektrickém drátu, zrovna jako se oběsilo několik jiných, kterým šlo vězení na nervy. Zrovna než zhasnou světla, přivážu drát ke mřížím dveří a zároveň si jej přivážu na krk. Potom vystoupím na stoličku. Když strážce obchází cely, musí učiniti zrovna devět kroků od místa, kde prohlédne "mrtvý zámek" k mé cele. Promýšlel jsem plán celý měsíc. Když se ocitne u tvé cely, bude zrovna devět hodin a deset minut. A v tu chvíli já odkopnu stoličku. K mé cele mu to trvá jen minutu. To je devět hodin jedenáct minut. Aby se běhl dolů a uvolnil "mrtvý zámek" na všechny cely a přiběhl zpět, zabere dvě minuty. Je to vypočítáno těsně, zrovna na vlas. V devět hodin třináct minut mne sejmou a budou odvážeti do nemocnice. Po mrtvého — nic nefalšovaného. A zapamatuj si — až budu v nemocnici, nebudu se rozpakovati zapíchnouti toho chytráka strážce a odebrati mu klíče."

Mert zamžikal očima.... "Ne snad starého Dana?"

"Starý nebo mladý, hodný nebo zlý, na tom nesejde. Je mi zkrátka v cestě."

Starý Dan byl strážcem v nemocnici. Starý Dan. Oblíbil si z nějaké příčiny Mertu — odevzdával mu dopisy od Ferne a jednou mu dodal také dort, který žena strážcova připravila.

Mert se ze svého zadumání probral ve chvíli, když Mrkavý pravil: "...a než se kdo naděje, budu zase ve světě širém, volný jako pták. Co tomu říkáš?"

Ale Mert stále myslel na starého Dana a na nůž, který měl Mrkavý ukrytý pod košilí. "Co?", zahuhlal roztržitě. "Co tomu říkáš?", opakoval Mrkavý.

"Je to čertovský plán, poznamenal Mert.

"A vyžaduje pořádnou odvahu," odpovídal Mrkavý, "a tu já mám!"

"Odvážuješ se něčeho hodně nebezpečného. K vůli "mrtvému zámku" strážce nemůže otevřít dveře tvé cely hned, jak tě uvidí visícího. Mohl by tě sice odříznout mřížovím, ale drát, na němž budeš viseti, přeríznouti nemůže."

"Mám to všechno dopodrobna rozpočítané. Povídám ti. Neodkopnu stoličku dříve, dokud strážce nebude u tvé cely. Až se dostane ke mně, bude mít zrovna tolik času, aby se běhl dolů, uvolnil "mrtvý zámek", přiběhl zpět k mé cele a zachránil mne. Až uslyšíš náraz stoličky, budeš vědět, co se děje."

Mert mčel. Mlčel úžasem a strachem.

"A nůž mám zde připravený pod pasem," a Mrkavý si poplácal na kalhoty. — Mert opět si v duchu představil bezbranného starého Dana.

Oba trestanci se rozešli a byli zavřeni ve svých celách. Mert stále myslel buď na starého Dana nebo na svou Ferne anebo na plán Mrkavého a v duchu uznal, že nikdy neslyšel nic o odvážnější věci.

Ale patnáct let byla dlouhá doba pro Mrkavého. Za patnáct let se dal přepadnout hezký počet gasolinových stanic nebo obchodů. Za patnáct let se dalo leccos užít.

"Jen kdybych mohl nějak zakročiti. Jen kdyby mě něco napadlo." Mert si vjel rukou do vlasů. Nepokojně sebou házel na lůžku v cele. Ale co by mohl udělati? Žalovati? Za prvé by jeho život mezi ostatními spoluvězni neměl skoro žádné ceny a za druhé by mu strážci stejně nedůvěřovali. Mrkavý snad již upevňoval drát na mřížovi.

Mert pohlédl na hodinky. Za čtyři minuty devět. V několika minutách strážce se bude ubírat chodbou na své inspekční cestě cel. Mert cítil, jakoby mu v žilách proudila ledová voda místo krve.

Otevřel zadní kryt na hodinkách a pohlížel na obrázek ženy. Kdyby pohledy opotřebovaly obrázek, na fotografii by již dávno nebylo nic znáti. Pohlížel opět láskyplně na snímek usmívající se ženy. Jeho! Opravdu jeho budoucí ženy?

Mert vzpomínal na události, které jej přivedly do vězení. Setkal se s Ferne náhodou v jídelně malého města, kudy projížděl. Oba byli přesvědčeni, že byli pro sebe navzájem určeni. Aspoň do té doby, než se objevil Mrkavý. Byl statným mužem, vždy

RHEUMATICKÉ BOLESTI

NEURALGIE

Žádám každého ze čtenářů

tohoto kalendáře, jenž trpí reumatickými bolestmi nebo neuralgií, aby mně dopsal a sdělil mně své jméno a adresu, tak abych mohl každému z nich zaslati ZDARMA LÁHEV V CENĚ JEDNOHO DOLARU mého známého, ulevujícího prostředku proti reumatickým bolestem. Chci přesvědčiti každého trpitele, na mé vlastní útraty, co Kuhnův prostředek proti takovým bolestem a neuralgií zmůže. Jsem si jist dobrým výsledkem a chci též, aby trpitelé to věděli, a byli si tím jisti dříve, než dají jediného centu zisku. Tisíce dopisů od vděčných zákazníků ukazují, co Kuhnův prostředek proti reumatickým bolestem pro ně učinil, aby je zbavil bolesti. — Tak B. Anderson z Cuba, N. Y., píše:

"Jest to nyní devět let, co jsem si koupil Kuhnův prostředek proti reumatickým bolestem, po devítiměsíčním pobytu na loži . . . Když jsem jej použil, bolesti mne opustily a to jen samotné má pro mne větší cenu než všechno bohatství na světě . . ."

Pro toto jest Kuhnův ulevující prostředek míněn a to jest proč Vás zbaví reumatických nebo neuralgických bolesti. Tyto musí zmizeti po jeho použití, chcete-li býti prosti utrpení, abyste mohli pracovati a užítí zábavy života. Můj prostředek jest vyroben, aby ulevil ostré, nesnesitelné bolesti a ztrnulým, bolestivým svalům.

VŠE TO VÁM CHCI DOKÁZATI

dáte-li mi jen k tomu příležitost. Dokáži mnoho v JEDINÉM TÝDNU, napíšete-li mi a požáte-li moji Společnost, aby vám zaslala JEDNODOLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU. Nezáleží na tom, jak dlouho jste bolestmi trpěli. Nepoužívali-li jste mého prostředku, nemůžete znáti jeho účinky. Čtete naši níže uvedenou nabídku a píšete nám o DOLAROVOU LÁHEV NA ZKOUŠKU DNES.

W. Kuhn

PRAVIDELNÁ \$1.00 LÁHEV ZA 25c

Chceme, abyste vyzkoušeli Kuhnův známý prostředek proti reumatickým bolestem a neuralgií, abyste se sami z prvé ruky přesvědčili, jak již tisíce učinilo, že bolesti a utrpení mohou býti odstraněny. — A při tom nechceme na této zkoušce žádného zisku. Žádáme Vás jen o řádnou zkoušku. Shledáte-li, že Kuhnův ulevující prostředek pomáhá Vašemu stavu, objednejte si jej více, abyste mohli pokračovati v tomto ošetřování a tak nám dati nějaký zisk. Nepomůže-li Vám náš prostředek, jest vše skončeno. Vy jste soudcem jeho. Nezasíláme Vám malou láhvičku na zkoušku s náprstkem našeho prostředku, a bez praktického významu, ale pošleme Vám velkou láhev, která se obvykle v lékárnách prodává po Jednom Dolaru. Láhev jest těžká a tak musíme zaplatiti poště za její dodání až do Vašeho domu. Zašlete nám proto jen 25 centů na úhradu poštovního a obalu, a tato velká dolarová láhev Vám bude ihned vyplaceně zaslána zdarma. Nemusíte nic platiti při jejím přijetí nebo později.

Napište si ještě dnes o láhev na zkoušku.

KUHN REMEDY COMPANY

1855 Milwaukee Ave.

Dept. H. B. K.

Chicago, Ill.

s plnou kapsou peněz. Vetřel se pokaždé mezi Merta a Ferne, když si někam zašli za zábavou. Jednoho dne se však Mrkavý a Ferne vytratili a dali se oddati. Když to oznámili Mertovi, byl ve zlé náladě. A Ferne svého činu litovala a vykládala, že si nedovede představit, proč a jak k sňatku svolila. "Jsem teď k Mrkavému připoutána." A Mert i ona se dle toho museli říditi.

Jednoho dne, když byl na cestě za návštěvou k Ferně, která byla nemocná, dohonil jej Mrkavý v novém automobilu. — Mrkavý se mu nabídl, že jej domů přiveze, že si ale dojede jen zakoupiti nějaký gasolin. Zajeli na odlehlou stanici, o níž Mrkavý řekl, že tam mají zvláštní prodej levného gasolinu.

Mert nic netušil, až je na zpáteční cestě stihala policejní kára, že Mrkavý provedl na gasolinové stanici přepad. Začal Mrkavému zlořečiti, došlo k několika ranám pěstí a zatím policisté auto provrtali několika kulemi. Když je policisté dohonili, prohodil Mrkavý s úšklebkem: "Jsi v tom zrovna tak, jako já. Nemysli si, že u Ferne budeš nějakým hrdinou."

V krátkém čase byli odsouzeni a posláni do vězení. Policisté se zastavili u přepadené stanice několik okamžiků po Mrkavém. Po měsíce po něm pášli. Soudce nevěřil ve vinu Mertovu, když bylo dokázáno, že se s Mrkavým znal. A ke všemu jel s Mrkavým v ukradeném automobilu.

Patnáct let. Tolik dostal jen za to, že se onoho dne s Mrkavým svezl. Bude mu bezmála čtyřicet, až jej propustí. I s časem odpočítaným za dobré chování. Má celý život zkažený. A i Ferne má život zkažený. Byla nemocí upoutána na lůžko po dobu soudu a neviděla ani Mrkavého ani Merta od dne zatčení. A nyní Mrkavý z vězení uteče.

Mert pozvedl hlavu a rozhlédl se po cele. Krev mu proudila žilami a bušila ve spáncích. Mohl býti s Ferně ženat před rokem, nebýti Mrkavého. Měl slíbenou práci, ale zatčením z ní nebylo nic. Nebýti Mrkavého, nemusil trávit svá nejlepší leta v ocelové kleci. A Mrkavý měl pod košili ostrý nůž na starého Dana. Starý Dan mu již nebude přinášeti dopisy od Ferne, dostane-li se Mrkavý na svobodu.

A, co když nůž Mrkavého zajede i do těla Ferne? Utrpení jednoho roku žaláře

nebylo ničím proti hrůze, která jej pojala nyní.

Vzpřímil se a pohlédl na hodinky. S námahou poznal, že bylo sedm minut po deváté. Možná, že Mrkavý již stál na stoličce, chystaje se ji odkopnouti. V roztržitosti uchopil noviny, které mu dal k přečtení jiný vězeň. Usadil se s nimi na lůžko a snažil se čísti. Oči mu padly na jeho jméno na novinách napsané. Bylo zvykem ve vězení, že když některý vězeň přečetl noviny a chtěl je přenechat jinému spoluvězni, napsal na ně jméno vězně a jeho číslo, noviny zasunul za mříž dveří. Strážce na obchůzce noviny vytáhl a podarovanému vězni je odevzdal.

Mert se náhle rozhodl. Musí strážce zdržeti. Musí s ním o něčem mluvit. Nemůže zde jen tak sedět a nechat věcem volný průchod. Usadil se na lůžko. Nyní již byl klidný. Zdánlivě. Nežíral již na hodinky. Hleděl směrem k mřížím dveří, ale nikoliv na ně. Jeho pohled byl pohledem do prázdna, do dálky...

Po chvíli se vzchopil, vzal hodinky a položil je na stoličku. Stín mříže padal na hodinky. Posunul hodinky, aby na ně bylo vidět. Mert měl oči široce rozevřeny, kol úst mu pohrával úsměv. V tvářích cítil chlad. Našel upsaný kousek tužky a jí napsal nad své přeškrtnuté jméno — jméno Mrkavého.

Chvíli stál mlčky a poplácával novinami dlaň ruky. Potom noviny zasunul do mřížových dveří. Chvíli na noviny kriticky hleděl. Nebyl spokojen se způsobem, jak byly zasunuty a trochu je popostrčil do jisté pečlivé polohy.

V očích měl nyní opět ten divný pohled do dálky. Zvedl hodinky a smál se na obrázek Ferne. Vroucí krev se mu vehnala od srdce do tváří, a rozlévala se po celém těle, vytlačujíc pocit ledové vody, jež jakoby mu žilami proudila.

S konce chodby se ozvalo jasné cvaknutí kovu. "Strážce", vyšlo Mertovi z úst, skoro polohlasně. I Mert počítával nejednu noc kroky strážcovy, který na jednu nohu dopadal.

Učinil vždy několik kroků, zastavil se, rozsvítil elektrickou lucernu a jsa spokojen prohlídkou cely, lucernu shasil a učinil dalších několik kroků k cele nejbližší. Byl to hotový rytmus kroků a zastávek, každé

NAKUPUJTE

u přátelských

**majitelů Midwest Stores
Neodvislých Groceristů**

*a tím rovněž pravidelně
ušetříte.....*

“MIDWEST STORES”

ZBOŽÍ NEJLEPŠÍ JAKOSTI
POCTIVÁ SLUŽBA
NIŽŠÍ CENY

“MIDWEST STORES” jest organizací více jak 450 zkušených groceristů. Nejenom že oni vlastní a vedou svoje obchody, ale tato organizace vlastní rovněž svoje velké skladiště. — Tato moderní methoda rozprodeje potravin má za následek nižší ceny pro naše zákazníky.

**NAKUPUJTE ZA MÉNĚ PENĚZ V
MIDWEST STORES**
450 neodvislých sousedních obchodů

TELEFON LAFAYETTE 8121.

Důvěryhodný a spolehlivý muž.

John A. Sierocinski

Muž, jemuž lid svěřuje své pečlivě držené úspory a jenž důvěře té je věren jak v dobách dobrých, tak zlých, stojí za to, aby byl poznán.

A když tento muž odmítá bohatství, jen aby zůstal se svým lidem, tu jistě máme příčinu, abychom o něm uvažovali a připomněli si jeho život a tak třeba se i poučili, jak žít.

John A. Sierocinski, předseda Second Federal Savings and Loan Association, 3960 West 26th Str., Chicago, Ill., pracuje s lidem lawndale-crawfordského distriktu od počátku tohoto století. Nicméně dnes, vysoce vážen ve svém oboru a vysoce milován svým lidem, nadále se stýká se svými starými přáteli, vykonává své denní povinnosti.

Ted', v květu svého života, pan Sierocinski může se dívat s uspokojením na 45 let mohutného rozvoje Chicaga. Narodil se zde r. 1894 a veškerého školního vzdělání nabyl zde. Ve věku 15 let začal pracovat s muži, kteří byli třikrát tak staří jako on, a dvakrát tak velcí, a trávil 50 hodin týdně v dílnách Western Electric.

Za deset let, co takto pracoval, byl mnohokrát povýšen; oženil se se sl. Helenou Napolskou a konečně práce té zanechal a přijal místo u Chicago Title and Trust Company. V dalších letech mladý ten muž byl nejdnou pochválen a jeho schopnosti uznány tímto nanejvýš konservativním ústavem. Jeho malý domov požehnán byl dvěma dětmi — Lorraine a Elmerem — ale požehnání to bylo smíšeno s úzkostí, ježto špatné zdraví téměř připravilo ho o jeho ženu.

Duševní utrpení, přivoděné vleklou nemocí, jakož i finanční starostí měly mocný vliv na utvrzení jeho pevného charakteru a vyvinutí oněch ryzích vlastností, které činí jej mužem tak nevšedně oblíbeným. Jeho naprostá upřímnost, víra a odhodlanost, daleko vidoucí obchodní smysl, spojený se zdravým konservatismem činí z něho ideálního strážce fondů. Za tím účelem skupina lidí se na něj obrátila a požádala ho, aby měl dohled na vzájemný spořitelní spolek.

Svolil ochotně k této službě, ač s jeho strany vyžadovala zvláštní hodiny práce, neboť nadále věnoval se svému úkolu u Chicago Title and Trust Company. Nicméně víc a více lidí vyhledávalo jeho rady, až pan Sierocinski byl přinucen rozloučiti se s peněžním ústavem, jemuž sloužil tak věrně, a věnovati celý svůj čas lidovému vzájemně spořitelnímu spolku.

Jeho spolek byl mezi těmi opravdu prvními, které se sfederalizovaly, a je znám jako Second Federal Savings and Loan Association. A p. Sierocinski drží jej v popředí rozvoje v tomto oboru. Dnes přes 3,300 rodin nalézá zde zajištěnost svých fondů a téměř \$2,500,000 je svěřeno péči p. Sierocinského.

Pan Sierocinski je velmi činný a z jeho činnosti uvádíme tyto úřady, jež zastával: Předseda Casimir Pulaski Civic League (8 let), Crawford Business Men's League a American Savings and Loan Institute, finanční to organizace, působící po celém Soustátí; ředitel 26th Street Business Men's League; předseda četového výboru Boy Scouts, výboru pro založení Lawndale-Crawfordského parku.

Pan Sierocinski je členem několika církevních organizací. Bez jediné výjimky, jeho zaměstnanci a zákazníci respektují tohoto muže. Jeho výtečnost vylučuje všelikou pochybnost o jeho schopnosti. Pročež využijme příští příležitosti, abychom se s p. Sierocinským sešli a čerpali prospěch z toho seznámení.

**I svůj domov
budeme míti, když
začnem dle plánů
šetřiti!**

3 1/2%

**BĚŽNÉHO ZISKU
NA
VAŠE VKLADY.**

MĚJTE VÍCE PENĚZ

... ŠETŘETE Systematicky!

Když šetříte—šetřte dle plánu. Nakonec budete míti více peněz. Zkuste náš atraktivní plán příjmu, dle kterého vaše dolary pro vás ihned budou pracovat. Když vytrvale, pravidelně investujete malý obnos, kde podmínky jsou atraktivní, pak můžete doslovně pozorovat,

jak vaše dolary rostou. Váš investment stále roste a s ním zároveň roste i váš zisk — a vaše úspory jsou zde bezpečné, neboť bezpečnost je zaručena až do \$5,000 samou agenturou vlády Spojených Států. — Navštivte nás ještě dnes!

SECOND FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4048 W. 26th ST.

TEL. ROCKWELL 6100

Tam je rovná cesta k vašemu finančnímu zajištění.

J. A. SIEROCINSKI, předseda

mu velmi povědomý. Nyní strážce přicházel blíže.... Již byl u Mertovy cely.

"Devět hodin deset minut," pomyslí si Mert v okamžiku, když zaslechl temné zadunění. Mrkavý odkopl stoličku. Strážce se zastavil u Mertovy cely, aby odebral časopis. Mert jej sledoval žhavým pohledem.

Noviny, které však byly zasunuty za mříž lehce, vypadly strážci z rukou a ocitly se zpět v Mertově cele. S oddechem se Mert volně přišoural ke dveřím a volným pohybem se sehnul, aby noviny strážci odevzdal. Vystřčil se ven tak, že upadly na dlažbu chodby a stařec po nich rukou šátral. Vadná noha jej při tom zdržovala. Konečně se zvedl a chystal se k další pochůzce.

"Hej, starochu," zvolal šeptem Mert na strážce. "Kolik je hodin?" Strážce pohodlně vytáhl z kapsy hodinky a natáčel je, aby viděl kolik je hodin. "Zrovna devět hodin a dvanáct minut," zašeptal v odpověď.

"Děkuji. Hodinky se mi zastavily." — Strážce se dal na další chůzi, zastrkuje své hodinky do kapsy. Ale byl znovu zastaven šeptavým zvoláním Mertovým který jej ten-

tokrát vybízel, aby se podíval na obrázek ženy na zadním plášti hodinek. Strážce se otočil a polo žertovně a polo zlobivě odpověděl: "Co je mi do tvé ženské?"

"Myslel jsem si, že by vás zajímalo vidění obrázek hezké ženské?" Strážce vzal hodinky do ruky a na obrázek si posvítí. "Není to krasavice?" zašeptal Mert.

"Hezká je, jen co je pravda," prohodil strážce a strkal hodinky Mertovi. Ale on jej znovu zdržel dotazem, zda by on takovou nechtěl mít. Tentokrát však strážce byl již opravdu dopálen. Otočil se úplně, aby mu Mert viděl na úšklebek v obličeji, když mu říkal: "Co mi nejde na rozum je, že takoví chlapi, jako jste vy, dostanete hezkou holku, ale nemůžete se o ni postaratí."

"Že ne?", v odpovědi zašeptal s podivným úšklebkem Mert.

Ale to již bylo devět hodin 16 minut dle Mertových hodinek. Vyčerpán, sedl si Mert na lůžko a ani hlavy nepozvedl, když později odnášeli koř jeho cely bezduché tělo Mrkavého.

HRSTKA RAD PRO DOMÁCNOST

Jak se zbavit mravenců. — Petrolej neb vařící voda obyčejně pomůže, nalije-li se na mravenčí kopeček. Jsou-li v domě, je dobře dát libru kamence (alum) do třech kvartů vřelé vody a když se kamenec rozpustí, naliti tuto tekutinu do míst, kde se shromažďují. Jiným dobrým prostředkem je, posypeme-li mýcí houbu cukrem a když do ní mravenci nalezou, hodí se do horké vody a tak usmrtí.

Na popáleniny. — Na popáleniny neb opařeniny není nic více utišujícího než bílek z vajec. Bílek zabráni přístup vzduchu a zároveň zabráni zápalu.

Aby punčochy déle vydržely. — Punčochy se mají proprati než se poprvé vezmou na nohy, čímž se docílí, že se tak nepárají. Užívá se slabé mýdlo, jež musí být úplně rozpuštěno, než se do něj dají punčochy. Čajová lžička octa při ždímání zabráni alkalickým účinkům mýdla.

Čištění klobouku. — Panamský klobouk může být vyčištěn kastilským mýdlem a teplou vodou, k čemuž se dobře hodí kartáček na zuby. Po vydrhnutí se dá na slunce a za několik hodin se může opět nositi. — Přidá-li se trošku glycerinu do vody, zabrání se ztvrdnutí. Při drhnutí prospěje, přidá-li se nepatrné množství amonie.

Čištění průsvitného kabátu. — Průsvitný dešťový kabát se vyčistí, když se na hladkém povrchu jemně tře houbou nebo měkkým kartáčkem, namoženým v teplé vodě a slabých mydlinách. Pak se nějakou látkou tře teplou vodou, pak suchým hadrem vysuší, pokud je to možné, a nechá se uschnouti v místnosti mírně teplé.

Jak změnití barvu květin. — Chcete-li mít v kytici růžové květiny a máte jenom bílé, dejte do vasy s vodou tři lžíce barvy užívané na dorty, dejte bílé květiny do vasy a necháte-li je několik hodin státi v chlad-

URBÁNEK

POHŘEBNÍ ÚSTAV

3814 W. 26. Street, Chicago, Ill.

Telefon Lawndale 3767.

POHŘEBNÍ SLUŽBY

může Vám nejlépe poskytnouti závod, který se věnoval české veřejnosti již po 3 generace.

Tato osvědčená česká firma jest připravena a schopna vypraviti každý pohřeb, úplně dle přání rodiny, bez starosti, ku naprosté spokojenosti a bez ohledu kde bydlíte.

VZDÁLENOST NENÍ PŘEKÁŽKOU

poněvadž do 24 hodin můžeme se postarati o pohřeb z těchto měst:

New York, N. Y.
Milwaukee, Wis.
Detroit, Mich.

New Buffalo, Mich.
St. Louis, Mo.
Miami, Florida
Joliet, Ill.

Waukeegan, Ill.
Fox River Grove, Ill.
Algonquin, Ill.

• • ZE VŠECH PŘEDMĚSTÍ VELKÉHO CHICAGA! • •

BUĎTE OPATRNÍ, ZAVOLEJTE NÁS

LAWNDALE 3767.

A UJIŠŤUJEME VÁS, ŽE VÁM UŠETŘÍME NEJEN STAROSTI,
ALE I PENÍZE!

Dopíše nám o podrobnosti o našem plánu na předem upravený a do všech podrobností vypracovaný pohřeb, dle Vašeho přání a celé Vaší rodiny,

Za ceny, které nikdo nemůže nápodobit.

PIŠTE ČESKY NEB ANGLICKY NA

URBANEK & SON,

3814 WEST 26. STREET,

CHICAGO, ILL.

ném a tmavém místě, budete mít růžové květy.

Aby se mléko nepřipálilo. — Než dáte mléko do nádoby, uvařte několik lžic vody, jen asi tolik, aby pokryla dno nádoby a pak se mléko ani při nejprudším ohni nepřipálí.

Změknutí kůže. — Natře-li se obuv glycerinem, stane se měkčí a ohebnější a nebude tak snadno praskati.

Skvrny na šatech. — Skvrny na seržových šatech dají se odstraniti roztokem vařící vody s amonií. Při čistění se stále přidává vřelá voda až skvrna zmizí. Jsou-li šaty v dobrém stavu a je na nich mnoho skvrn, je ovšem dobře poslati je do čistírny.

Barevné skvrny. — Skvrny od barvy na vlněné látce dají se odstraniti smíšeninou stejného dílu terpentinu a amonie. Jest to účinný prostředek, i když skvrny jsou suché a tvrdé.

Aby tvrdá voda změkla. — Chceme-li aby tvrdá voda změkla, přidáme do ní sodu v poměru jedné polévkové lžice na galon vody.

Čistění inkoustových skvrn. — Syrové rajske jablíčko jest výborným prostředkem k odstranění inkoustových skvrn. Potřete dobře skvrnu kouskem rajskeho jablíčka a pak vytřete dešťovou vodou. Z bílé vlněné látky aneb i z plátěné odstraní inkoustové skvrny kousek citronu. Také odstraní ošklivé hnědé skvrny z porculánu i látek.

Zápach zelí. — Někdo nemá rád zápach při vaření zelí a možno tomu lehce odpo-

moci. Při vaření dá se do zelí půl nebo celý vlašský ořech, jenž zápach odstraní.

Šlehání vajec. — Máte-li někdy nesnáze se šleháním vajec, vyplákněte talíř ve studené vodě, přidejte špetku soli a pak je mějte v místě, kde trochu proudí vzduch a vejce se rychle ušlehají jako pěna.

Aby látka nepouštěla barvu. — Chcete-li učiniti barvu hnědých pracích látek trvalou, močte je asi tři hodiny v roztoku jedného koflíku soli, jedné polévkové lžice práškového kamence a jednoho galonu studené vody.

Krájení dortu. — Některé druhy dortu, jako angel neb sponge cake ztrácí někdy při krájení svou úhlednost a zmačkají se. V takovém případě je nejlépe použiti ke krájení silnou bílou hedvábnou nit' a dort zůstane neporušený.

Skvrny na hlazeném dřevě. — Na dobře hlazených stolech se často udělají bílé skvrny, způsobené horkými talíři neb mísamí. K jejich odstranění se dobře hodí sladký spirit of nitre, do nějž se namočí pírko a lehce potírá, ale nesmí jej být mnoho užíváno. Možno jej koupiti v lékárně. Hned po použití musí se místo natřiti sladkým olejem, namočeným v hadříčku a pak se znovu vyleští voskem a terpentinem.

Jak se zbavití myši. — Dostanou-li se do domu myši, což se někdy v zimě stává, je dobře dáti na některá místa kousky káfru. Tomu se myši z daleka vyhýbají. Rusi zase nemají rádi terpentín a pakli se nalije v místa, kde se nejvíce shromažďují, brzy se vytratí.

ZMATENÝ PRODAVAČ.

Dáma, prohlížející v prodejně automobil: "Má toto auto všechny nejnovější technické vymoženosti?"

Prodavač: "Ovšem, milostivá paní, je to zázrak automobilové techniky. Chybí mu jen jedno."

Dáma: "To je škoda. A co je to?"

Prodavač: "Tak elegantní dáma u volantu, jako vy, milostivá."

Za čtvrt hodiny podepsala dáma kupní smlouvu.

JINAK TO VYZNĚLO.

Před londýnským hotelem, ve kterém bydlel Shaw, stával kolportér, u něhož kupoval Shaw denně noviny.

Jednou si koupil noviny a zjistil teprve potom, že zapomněl doma peněženku.

"To nic nevádí," říká mu kolportér, "zaplatíte mi je zítra."

"A co když do zítřka zermu," namítá žertem Shaw.

"No, tak to nebude tak velká ztráta."

Česká blahopřání k vánočním svátkům,

k jmeninám, narozeninám a nejrůznějším příležitostem a pro všechny členy rodiny. Jeden z největších skladů těchto listků a knížek v čs. Americe.

Vlastní náklad F. Pancnera. — Původní veršičky české, slovenské i polské. V ceně za kus od 3c do 25c. — (Americké listky až do \$2.00 za kus).

Ukázkové zásilky v ceně 25c, 50c a \$1.00.

Hledáme schopné a čilé zástupce všude ve Spoj. Státech, kde naše jedinečné blahopřejné listky nejsou dosud k dostání!

Do českoamerické kuchyně!

ČESKÝ IMPORTOVANÝ PERNÍK Z PARDUBIC — výborné jakosti a chuti — balíček 25c, poštou 35c.

RŮZNÉ DRUHY POVIDEL — 14 uoco. vé papírové kbeličky, švestkové 18c, poštou 28c, Meruňkové (Apricot) 22c, poštou 32 centů.

Vanilka v luskách — nejlepší druh — kus 15c, poštou 17c

Jalovec — libra za 20c, poštou za 30c

Safrán — bal. 10c, p. 12c, 3 za 25c, p. 30c

Paprika slad., 10c, p. 13c, 3 za 25c, p. 35c

Paprika pálivá, uherská, bal. 10c, p. 13c 3 bal. 25c, p. 35c — a mnohé jiné!

IMPORTOVANÉ KOŘENÍ, — jako: Hvězdičkové koření (badian), zázvor, květ a mnohé jiné: balíček 10c, p. 13c.

Pište si o seznam.

Pochutnejte si na výborných sušených hříbech z ČSR. Máme je stále na skladě, cena za libru \$1.90, p. \$2.05.

Nejlepší druh \$2.25, poš. \$2.40.

LÉČIVÉ BYLINY Z ČSR.

máme stále na skladě. Tyto byliny odedávna užívány s nejlepšími výsledky a jsou podnes nejlepšími a nejosvědčenějšími domácími prostředky. Pište si o úplný seznam našich bylin, obsahující i návody ku použití.

ČESKOSLOVENSKÉ ŠÁTKY NA HLAVU

velmi pěkných, pestrých, květovaných vzorů, jak plátěné tak krepové, jakož i "Tibetáčky" ze všech konců Čech, Moravy i Slovenska.

Při objednávce stačí uvést jaké barvy středky. Pište si o úplný seznam našich bylin, obsahující i návody ku použití.

Máme světlé i tmavé, v cenách: 59c., 75c., \$1.25, \$2.50 a \$3.00.

Zábavné knihy, kalendáře, Div. hry, slovníky a učebnice a mnohé jiné. — **PIŠTE SI O SEZNAM NA**

SRDÍČKA PRO ŠTĚSTÍ

možno použít jako záložku do knih, nebo jako náhrdelník, dřevěné, různě malované, dvě srdíčka na hedvábné šňůrce — cena 19c., poštou 25 centů.

Hodí se vkusností i láci za roztomilé dárečky.

RUČNĚ VYŠÍVANÉ DÁMSKÉ KAPESNÍČKY z ČESKOSLOVENSKA

Velmi jemných vzorů na jemné látce, jsou krásným vhodným a užitečným dárkem pro každou dámu. Skvostné vzory, jeden lepší druhého.

Kus 75 centů — poštou 80 centů.

HUDEBNINY PRO PIANO A ZPĚV.

Nejnovejší české populární písničky ve velkém výběru — kus 25c. vyplaceně.

PIŠTE SI O SEZNAM!!!

F. PANCNER, importér

3505 WEST 26th STREET,

CHICAGO, ILLINOIS.

POMSTA MRTVÉHO

Pro kalendář Hlasatele upravil F. Š.

BYL to desátník kanadské jízdní policie Berkhead, který našel zápisník. Objevil jej v zapjaté kapse mrtvého. Poslední zápis vysvětlil všechno — všechno co mělo důležitost pro policistu. Ostatkem si mohl domyslet. Berkhead byl na takové věci dobrý... *

Vic Leyland nebyl obyčejným lovcem, jakými se opuštěné kouty Kanady hemží. Kdesi nabyl výborného vzdělání a srdeční vadu. Ošetřoval jej doktor Chris Walters v malém městečku u jezera Jackfish již od doby, kdy se Vic Leyland v tomto koutě světa poprvé objevil.

Jeho společníkem byl Peter Borson. Pete byl člověk nechvalné pověsti a nikdo si to nedovedl vysvětliti. Ostatní muži jediné prohlašovali, že by mu na dluh nedali ani tolik, co by se pes nasýtil. Možná, že to bylo k vůli výrazu, který mu pohrával kol úst, možná, že to bylo k vůli jeho nepřímému pohledu.

Ale Pete byl dobrým lovcem a Vic Leyland zase měl povahu, která mu umožňovala, že mohl vyjít za dobře s každým člověkem. Pete a Vic byli společníky po pět let a každým rokem lovili v jiném okrsku. První čtyři leta vyšli s výtěžkem svého lovu jen tak, že uhradili výlohy a živobytí. Ale pátým rokem přišli na území, které celou tu dobu hledali, bohaté na kožešinatou zvěř.

Za dva měsíce lovu jejich zásoba kožešin již stačila na to, aby vyrovnali svůj dluh u obchodního stanoviště společnosti Hudson Bay a v polovici zimy si již byli jisti pěkným výdělkem — a tu se Pete Borson rozhodl, že svého společníka zavraždí. Vydrží-li štěstí a počasí, pro každého z nich by byl pěkný obnos výtěžku. Ale suma by byla dvojnásobná, kdyby připadla jen jednomu.

Do jisté míry Pete se ke svému činu dlouho připravoval. Nacházel pro to všelijaké důvody. Nebyl to on sám, který toto území objevil? A kdo z nich dvou byl o-

pravdovým lovcem? On to byl. A kdo musel dělati největší díl práce? On to byl sám. Vic, který měl srdeční vadu, nesměl se mnoho namáhati.

A kromě toho Vic neměl před sebou žádný dlouhý věk. Doktor to Vicovi přeci sám řekl. "Starejte se o něho jak nejlépe můžete, Borsoně," pravil lékař. "Leylandovo postavení je vážné. Dá-li na sebe pozor a bude-li bráti lék pravidelně, může býti na světě deset, snad i patnáct let. Nikdo nemůže předpovídati, co slabé srdce zavíní. Může se také státi, že zemře zítra."

A byla ta právě vzpomínka na tento rozhovor, která zasela símě myšlenky na zavraždění Leylanda v mozku Petově. — Dejme tomu, že Vic zajde dnes, zítra, za týden. Lékaře by to nijak nepřekvapilo. Podepsal by nutné listiny a tím by vše bylo skončeno.

Trvalo to bezmála celý měsíc, nežli se Pete spěšně usnesl. Ke svému rozhodnutí přišel jednou o půlnoci, když o samotě popíjel whisky. Toho dne proháněl na lovu své psy nemilosrdně a dostal se do tábořiště o den dříve, než obyčejně. To mu poskytlo příležitost, kterou potřeboval — aby nasypal bílého prášku do velké láhve léku, kterou sebou Vic od lékaře přinesl. To byla Leylandova rezervní zásoba. Na cestu sebou za lovem si brával menší láhev, která mu vždy vystačila na týden. Zrovna tolik, kolik na cestu potřeboval.

Byla to zelenavá tekutina, silná a hořká. Jednou se Pete Vicovi vysmíval, že zkroutil obličej po požití léku a Vic Petovi nabídl láhev, aby sám ochutnal a sázel se s ním, že se bude ošklibati také při pouhém ochutnání, meřku-li, musel-li by spolknouti lžičku třikráte za den.

Pete tekutinu sotva olízl a uznal pravdu Vicových slov a od té doby se mu již neposmíval. Lék měl v sobě až mnoho hořkosti, aby zakryl hořkost bílého prášku, který měl Pete připravený.

Ze svého vaku vytáhl krátkou lahvičku opatřenou červeným štítkem s černě vyti-

(Reg. in U. S. Patent Office.)

TADY JE TO!

Světoznámá, vyhlášená rostlinná léčivá směs "ALPA" je složena z nejcennějších léčivých rostlin. Osvědčila se proti všem žaludečním chorobám jako: poruchám trávení, nechuti k jídlu, zvracení, pálení žáhy, žaludečním křečím, kolice, větrům, zácpě atd., proti chorobám střevním, proti počátečním chorobám jaterním, ledvinovým i zlaté žile, proti chorobám srdce a krve, proti mdlobám, nachlazení, záduše, kašli, chřipce, katarhu, reumatismu atd. Čistí prsa, zlepšuje životní šťávy a posiluje celou tělesnou soustavu. Osvědčila se při chorobách žen a dívek.

Cena: Balíček na zkoušku 55c, dva za \$1.10 poštou vyplacené.

Je to pravý "životobudič" pro staré, mladé, děti.

Lock Box 645, Dept. B.,
CHICAGO, ILL.

Příroda živí i léčí!

**ŠETŘTE SVÉHO ZDRAVÍ,
JE TO POKLAD PRAVÝ:
KDO JE ZTRATÍ JEDNOU,
NENAJDE JE VÍC!"**

*Bomohla mnohým
když mi medikiny
sílhalý!*
Šelva z poměsí

Polovina žen

trpí nepravidelností, jež mohou zavinit vážné choroby, napsal dr. F. Veselý. Proto vezměte "Alpu" nebo "Trust"

atd. dokud' je čas. — Mnoho doporučení ze všech končin Ameriky i Evropy.

Zdarma

česká knížečka o rostlinných léčích s recepty. Dopšete si o ni ještě dnes. — Neodkládejte!

Ustříhněte tento kupon a pošlete s penězi poštou na naši adresu ještě dnes!

THE ORION

Lock Box 645, Dept. B., Chicago, Ill.

Pánové: Pošlete mi poštou vyplaceně následující:

- ...balíček "ALPY" s českým i anglickým návodem, po 55 centech, celkem za \$...
 - ...balíček "SURCUR" pro ledviny a játra a proti reumatismu, po \$1.10, za \$....
 - ...balíček "TRUST", přírodního regulátoru pro ženy a dívky, po \$1.10, za \$....
 - ...balíček "SALVATION" proti nastuzení, kašli a prsním chorobám po \$1.10, za \$....
 - ...balíček "LAXIN", přírodní projímadlo pro malé i velké, po \$1.10, za \$....
 - ...výtisk "Domácí lékárny", po 30c.
- Peníze, celkem \$..... příkládám.

Jméno
Ulice nebo box
Pošta
Stát

štěnou umrlčí lebkou a hnáty. Jed, který používal do pastí na vlky. Byl to nejlepší způsob, jak je dostat. Každý lovec v celém území takovou lahvičku u sebe měl. Trošku za troškou přidával jed do zelenavého léku, až se v něm prášek více nemohl rozpustit sebe prudším třesením. Ruce se Petovi třáslly, jak ukládal láhev zpět na policičku.

Ano, tak je to nejlepší. Tento jed působil na srdce. I malé množství stačilo na zhoršení pravidelné činnosti srdce. A větší množství bude mít za následek, že se srdce rozklokotá do roztrhnutí.

Pete si nalil skleničku kořalky a nalil ji do sebe jedním hltem. Potřeboval se posilnit.

Vic se objevil příštího jitra. "Dosti štěstí tohoto týdne," pravil po pozdravu. "Podívej se, co jsem přivezl." Pete žádostivěma rukama ohmatával zmrzlé kožešiny. Odhadnul je v duchu na tři sta dolarů. Vic přinesl skutečně pěknou kořist.

Pěkně jsi se vyznamenal," odpověděl Laylandovi. "Tentokráte jsi měl více štěstí než já. Přibyl jsem večera. Myslím, že vyrazím opět ztřeššího jitra a pokusím se, abych tě předstihnul."

Byl rád, že na tuto výmluvu přišel. Nechtěl být při tom, až se bude Vic kroutit ve smrtelných křečích. Jed působil na srdce, pravda, ale působil také na svaly. Viděl již mnoho mrtvých vlků zkroucených bolestí, aby si toho nebyl vědom. Vyjede opravdu zítra ráno, ale vrátí se druhého dne odpoledne. To bude dosti dlouho. — Až moc....

Vic byl unaven a odebral se na lůžko záhy. Pete byl rád, poněvadž se obával možného vyseďávání u ohně a rozhovoru, při kterém by se snad mohl prozradit. Nezdálo se mu příjemným hovořit s mužem, který zítra bude mrtvolou.

Brzy ráno ještě za šera vstal, oblékl se, připravil si snídani a zrovna ve chvíli, kdy si přišel pro svůj vak, Vic se probudil. "Odjíždíš brzy, Pete," prohodil Vic zívaje. "Dobrý lov!"

"Nápodobně!" odpověděl Pete a vyrazil ven. —

Když se navrátil, bylo to odpoledne příštího dne. Nervosně si hryzl dolní ret, až si obnažil živé maso a mráz jej citelně páli na zraněném retu. Třásl se na celém těle a když křičel na psy, hlas jeho byl sípavý a chraplavý.

Z chaty nevycházel žádný kouř. Vicovi psi byli venku, zuřivě štěkající. Byli hladoví. Nebyli nakrmeni asi od minulé noci. Pete nabral dech a prudce otevřel dveře.

Vic ležel na podlaze. Jediný pohled Petovi stačil a obrátil se.

Na stole ležel Vicovým nožem přibodnutý papír, na němž bylo cosi napsáno. Pete papír prudkým pohybem utrl a přečetl spěšně napsané sdělení:

"Myslím, že jsem otráven. Chtěl jsem se dnes ráno rozehrát lokem tvé whisky. Musí být otrávená. Nepij ji....!"

Petovi se rozpálily líce. — Ten.... ten blázen.... Myslel, že to bylo po whiskey. A pokouší se varovati jeho, Peta.... svého společníka....

"Bože!" vyjelo Petovi z hrdla. V zoufalství nalil si plnou skleničku whisky a pozvedl ke rtům. Sklenička mu řehtala o zuby. Jedním pohybem nalil obsah celé skleničky do hrdla — a prudce nádobou mrští do kouta.

Kořalka byla hořká jako žluč. Byla hořká jako jako....

V tichu sednice, ve které ležela mrtvola Vicova ozvalo se hrozné zařvání. Pot mu vyrazil na skráních, na obličejích, na těle.

Když na jaře ani jeden z nich se neobjevil na stanici obchodní společnosti, vypravil se desátník Berkhead do jejich tábora, aby vyšetřil, zda se jim nic nepříhodilo. Nalezl je oba na podlaze mrtvé. Pete blízko u dveří a Vic natažený u lůžka.

Po chvíli nalezl policista v kapse Vicově zápisník. Poslední zápisek by psán třaslavou rukou a řádky běžely křivě a zněly:

"Je-li Pete mrtev, zabil jsem jej já tím, že jsem dal strychnin do jeho whisky. Domnívám se, že mi otrávil lék, ale nevím to jistě. Možná, že to je jenom mé špatné srdce. Ale naličil jsem nástrahu. Nechal jsem mu sdělení, ve kterém jej varuji, aby whisky nepil, že je otrávená. Je-li nevinen, pít ji nebude. Jestliže však mi otrávil lék, nebude se báti, aby se napil whisky. Víím, že se napije pořádně a víím, že to bude jeho poslední napití...."

Desátník Berkhead sdělení přečetl ještě jednou, tentokrát pomalu a zavřel zápisník. Vyšel ven a naplnil si plíce svěžím jarním vzduchem, přicházejícím od jezera a pohlédl na chatu, ve které dva muži žili a zemřeli....

**V JAKÉKOLIV PENĚŽNÍ ZÁLEŽITOSTI
OBRAŤTE SE S DŮVĚROU NA
NEJSTARŠÍ, OSVĚDČENÝ PENĚŽNÍ ÚSTAV**

SKALA NATIONAL BANK

**1817 SOUTH LOOMIS STREET,
CHICAGO, ILL.**

BUDETE OBSLOUŽENI PEČLIVĚ A S OCHOTOU.

**ZÁSILKY PENĚZ DO STARÉ VLASTI • NOTÁŘSKÉ ZÁLEŽITOSTI
PŮJCKY NA MAJETKY A NA JINÉ JISTOTY.**

VKLADY Z VENKOVA VÍTÁNY.

**Člen Federálního Reservního
Systemu**

**Federální Korporace Pro
Pojištění Vkladů**

ZALOŽENO 1897.

Dvě srdce v honbě za štěstím

Humoreska z hereckého života. — Napsal Jindřich Weidner.

AKO událost světového významu nesla se v zákulisí našeho divadla tajemná zvěst, že následník trůnu se žení. Přinesla ji do zkoušky naše první dvorní dáma a tragédka, která jako důvěrnice naší královny matky dostala ji hned, jak se říká, z první ruky. Nastala hned šuškáni veliké, dvorní dámy se seskupily podle hodnosti svých manželů a vzaly tuto delikátní záležitost ihned do prádla. Kdo je nevěsta? tázaly se všechny a probíraly celý pořad možných kandidátek, leč žádná nezdála se mít ty pravé vlastnosti, aby se mohla státí příští vladarkou našeho divadelního souboru. Nemohl jsem podati bližší vysvětlení ani já, jenž jsem přece byl důvěrníkem a jaksi pobočníkem nastávajícího ženicha.

Sám jsem byl tou zprávou nejen na výsost překvapen, ale do jisté míry rozbolestněn. Překvapen proto, že zvěst přišla tak náhle a neočekávaně a rozbolestněn nedůvěrou svého velitele, kterému jsem prokázal tolik platných služeb. Byl-li on Hamletem, byl jsem já jistě důvěryhodným Horaciem, byl jsem prostě jeho pravou rukou. První jsem se s ním ráno setkal u Bernarda a poslední jsem se s ním večer loučil u Ignáce. Tedy on se žení a já zůstanu jediným svobodníkem mezi tolika uzavřenými manželskými dvojicemi naší divadelní družiny. Ztrácím nejen veselého společníka, ztrácím i různé výhody, kterým jsem se jako jeho důvěrník u společnosti těšil. Benefit mně býval určen vždy v nejvhodnější době div. saisony, do zkoušky jsem si mohl dovoliti taky někdy přijít pozdě, a hlavně že žádný z režisérů si na mně ve zkoušce netroufal — královna matka dovedla vždy v čas zakročit v můj prospěch.

Byli jsme tedy všichni přirozeně zvědaví, kdo bude příští naší panovnicí? V našem poměru s mým vznešeným přítelem se zatím nic nezměnilo, stavěl jsem se jako bych o ničem nevěděl, čekal jsem, že přijde sám,

ale marně — o ženitbu nezavadil ani slovem. Až — až přišlo oficiální oznámení a určen definitivně — den sňatku! Pak již se zprávy z ředitelské kuchyně přímo hrnuly — nejdůležitější z nich — že následník prosadil svou volbu a výběr nevěsty byl pro nás přímo ohromující. Nebylo nám totiž tajno, že naše vladarka — pomýšlela na spojení s rodinou nejen zámožnou, ale i velmi vlivnou v kruzích spolkových. Toto spojení by nejen bylo uplatnilo, ale i zvýšilo její vliv a mělo by i velký význam divadelní — nejmladší ratolest této vážené krajské rodiny byla totiž — slibnou herečkou. Naproti tomu byla vyvolená dívkou nedávno z Čech přijetou, která se pokoušela teprve o úspěch na scéně našeho divadla v menších rolích. Ale i zde uplatnilo se latinské přísloví "Veni — vidi — vici". "Přišla, viděla a zvítězila." Svatba bude se odbývat za měsíc v Lyons, tak oznamoval poslední buletin z divadelní kanceláře. To už bývá po saisoně — nastane doba div. prázdnin, které ředitelská rodina trávila pravidelně v Lyons — ve skromné residenci, kde také měli novomanžele ztráviti své libánky.

Stýkal jsem se od té doby velice málo se ženichem, který najednou šel, jak se říká do sebe. Trávil volné večery u své nastávající na jižní straně — ve zkouškách byl jako zamlklý, ba zdálo se mně, že se mně jaksi vyhýbá — inu, má špatné svědomí, konejšil jsem sám sebe. Až, krátce po saisoně — to už bylo před svatbou — sešli jsme se u Bernarda. Zavola mně k osamělému stolu — aha — konečně se omluví a snad dokonce mně pozve za mládence — —. Nestalo se to ani ono. Se strojenou a vážnou důstojností, která mu naprosto neslušela, mně zval na svatbu. Po mé snad trochu ehladné a dokonce ne upřímné gratulaci, aby snad zdůraznil naše přátelství a omluvil upjaté své chování v posledních dnech, pozval mně k přátelskému se rozloučení s mládeneckým stavem zase k Bernardovi.

Podle data — bylo to právě v den svatby — která byla stanovena na 2. hodinu od-

ÚSPORNÁ TROJICE

Automatic Soap Flakes. — Kitchen Klenzer. — Big Jack mýdlo.

Tři významné
produkty na
jichž kvalitu se
možno úplně
spolehnouti.

Neobsahuje
žádné
žiraviny
ani
kyseliny.

**THREE OUTSTANDING
QUALITY PRODUCTS THAT
YOU CAN DEPEND ON**

VYRÁBĚJÍ

FITZPATRICK BROTHERS - CHICAGO, ILL.

polední v úřadovně zvěčnělého již svobodomyšlného řečníka. A abychom spojili příjemné s užitečným dodal: dám vám ještě zde poslední instrukce, co se týče svatebního programu a hlavně nápojů, kterých bude na svatbě více než dost. Počítal patrně se svojí velkou známostí v kruzích hostinských a hlavně na Františka Horlivého a přítele Caltu, kteří v té době byli zástupci Trine-rova velkoobchodu.

Zalichotil mně touto tak neobmezenou důvěrou, odpustil jsem mu v duchu a slíbil rozhodně se dostaviti. Tak tedy v sobotu v 10 hodin, volal již na cestě k odchodu — „ale určitě!“ „Rozhodně“, volám za ním — „budu tady už v 8 hodin, abych nezmeškal.“

Přesně v 8 hodin ráno za krásného červnového jitra přešlapoval jsem již ne-trpělivě na 19. a Blue Island ave., čekaje kdy u Bernarda otevrou. Za chvíli ozval se za dveřmi známý mně hlas přítele Ma-tase, který nebyl nikterak svátečně naladěn, zavrčel něco o bádrování lidu hned po ránu a dal se do uklizení. Neodvážil jsem se ho rušiti jej z práce, postavil jsem se k báru a oddal se tichému rozjímání. Vše kolem zdá-lo se mi zde po ránu jaksi pusté, studené — ty neupravené stoly, převrácené židle — a ty nástěnné malby — večer tak živé — vyzý-vající — — bud' tak chladné, ploché jako divadelní dekorace při denním světle. Prav-da, život je krásný pouze v illusi, v záři ba-revných světél — při vzrušující melodii wal-čiku — kde oslňují krásné ženy svými toiletami — „evoe“ — vzrušen dopijím již druhou sklenici vína, abych zahnal — tís-nivou náladu — která mně — v tomto po-nurém ovzduší kol a kol obklopuje.

Iluse — co ta svedla již lidí — ale je možno bez ní žít — je možno ku příkla-du představit si bez ní divadlo? Ne. Při tomto rozjímání mimoděk přešel jsem na dnešní svatbu. Jakou ilusi mi může poskyt-nouti ku příkladu Lyons a dnešní svatební odpoledne? Co tam na mně čeká? Vepřová se zelím, několik frásovitých přípitků — vti-py opakované a stejné při každé svatbě — trochu — snad hodně piva — vína, — a tím skončí ten pro ně tam slavný a památný den — —

Svatba byla pro mně vždy něco záhad-ného, něco co jsem nemohl dobře chápat — žít ve dvou, myslet ve dvou — jednat ve dvou — ne — nemožno! Snad na toto moje nazírání měli veliký vliv různé ty role ubo-

hých manželů, které jsem kdy sehrál. Ti dlouhé akty hádek, nedorozumění — než přišel šťastný konec — a to ještě udělal jistě autor ústupek obecnstvu, aby šlo spo-kojeně domů.

Když jsem tak do 10 hodin probral man-želství ze všech stran, dospěl jsem ku ko-nečnému úsudku — že manželství je zavá-zaný pytel. Ti, co jsou uvnitř, chtějí ven a ti co jsou venku, tlačí se do vnitř — — — já zůstanu zatím z opatrnosti venku.

Moje rozjímání bylo náhle přerušeno příchodem ženicha — dostavil se přesně, ale zastal mně v náladě již značně pohnuté. Choval se korektně, jak se na muže v tako-vé situaci sluší, vypil 1—2 brandy a počal mně diktovati pořad svatebního odpoledne. Jeho instrukce týkaly se většinou likérů, plzeňského, doutníků atd., tedy prostě věcí, které měly přijít na stůl během hostiny a ne dříve. A na to kladl zvláštní důraz. Měl patrně někoho z nás v podezření, že bez o-hledu na formality začne s oslavou dříve a proto ta opatrnost — počítal správně — že jeden budeme dávat pozor na druhého. Zvlá-ště na plzeňské, vzácný to dar svatební upozorňoval mimořádně, raději otevřte lah-vové, kdybychom se zdrželi — ale s plzeň-ským se bude připíjet! Dal ještě nalít — zavolal i venku čekajícího kočího — který ho měl zavést ještě před polednem na jižní stranu do domu nevěsty a odtamtud přímo do oddávací úřadovny, kde měli je očekávat svědci.

Až potud šlo všechno podle předem vy-pracovaného programu. Já dostal ještě mi-mořádný rozkaz, abych hned po jeho od-jezdu vydal se na cestu do Lyons — ujal se okamžitě svého úřadu a bavil zatím pří-tomné svatebčany.

Mezitím počali již scházeti se denní hosté vinárny, začalo se s přípitky a vtipy na nastávajícího novomanžela a všichni se shodovali v tom úsudku, že místní stolo-vá společnost ztrácí v ženichovi stálého a veselého společníka. Pak se pilo ještě jednou do kola — slova se ujal senior kroužku zesnulý p. Loyda, který ještě ve chvíli po-slední apeloval na ženicha, aby roztrhal na tisíce kusů onen úřední papír, zvaný „li-cence“ čili povolení k sňatku a nevydával se bez vesla na moře. Ženich notně již rozja-řený — náhle sáhl do náprsní kapsy a odtud vylovil pěkně s'ložený růžový lístek a má-vaje s ním ve vzduchu volal žertovně: „Pro-

ZDRAVÉ TĚLO - RADOSTNÝ ŽIVOT!

K
A
U
C
K
É
H
O

FORMULE BYLINNÝ ČAJ — znamenitá směs léčivých bylin z celého světa. Dodá tělu potřebné látky, upraví systém a zajistí jiskrné zdraví. Pracuje jemně a docílí účinek přirozeně, ne násilně jako drogové soli. Zabrání zácpě a z ní pocházejícím obtížím: ledvin, žaludku, vyrážkám, nespavosti, reumatismu, bolesti hlavy a všobecné únavě a vyčerpanosti.

CENA 50c — POŠTOU 55c

PRSNÍ ČAJ. — Vědecká kombinace bylin vzácných druhů, jako mořské řasy, posilující a životodárné. Pro sesílení plic, proti kašli a prsní slabosti. Máte-li zdravé plice, je to nejlepší pojištění zdravého těla a radostného života.

CENA 50c — POŠTOU 55c

TROPICKÉ THĚ. — Paprsky tropického slunce jsou v něm zázračným způsobem uloženy a proto mají tak bohaté štávy, jež oslabené tělo potřebuje. Proto jejich účinek je tak mocný, jako slunce, pod nímž v tropech vyrostly. Proti žlučovým kaménkům, pro normální vyměšování žluče, nutné pro tělo.

CENA \$1 — POŠTOU \$1.10

Ze své čtvrtstoleté zkušenosti jsme přesvědčeni o dokonalém účinku přírodních prostředků, jež vědecky upraveny, jsou oním zázračným elixírem pro zdraví milionů lidí. — Tisícileté tradice Aeskulapova vědění kombinujeme s novodobým badáním, a tak krajanům, jež osud roztřídil po světě, poskytujeme dary přírody — Země — Moří — Slunce.

Jsou to právě dary moudré matky přírody a nenašel se dosud vědec, který by moudrou přírodu předčil. — Lékárenští odborníci prohlásili o nich, že mají nejvyšší standard účinnosti a v ohledu určení že jsou nejlépe balancovány.

Sami se přesvědčíte, že naše výrobky mají tradici důkladných zkušeností.

Žádejte je dle hesla: "SVŮJ K SVĚMU"! — Je to náš národní příkaz.

NEKTERÉ NAŠE NEJZNAMENITĚJŠÍ PŘÍPRAVKY.

	Cena poštou
Iodo-Pine—proti nachlazení a na prsa	60c
Mentho-Green — březové mazání	60c
Corn Remedy	30c
Horne-Aid Ointment — na bolesti	60c
Hojisama — mast' kožní	60c
Senega — Proti kašli a nachlazení	60c
Remutine — Proti bolestem reumatickým a svalovým	\$1.60
Tabletky proti kašli	30c

	Cena poštou
Kapsle proti kašli	60c
Ušní kapky	60c
Prášky proti bolení hlavy	30c
Ledvinové pilulky	60c
Femo-Gene vyplachovací prášek	60c
Pharmatē — Nahradí čaj i kávu	30c
Třešňový balsám proti kašli	60c
Nosní kapky	40c
Mast na vytahování horkosti	55c

KAUCKY'S PHARMACY

6348 WEST 26th STREET,

BERWYN, ILLINOIS

dám, kdo dá víc?" Dva svobodní po něm sáhli — nedolal jsem konečně ani já, abych si vzácný tento dokument neprohlédl. Leč nedočel jsem ani ohlavení, když z ulice ozvaly se zmatené hlasy — kde je kočí, splášili se koně — čí to je vůz?

Celá společnost s kočím v čele vyhrnula se ven. Vyšel jsem poslední a v okamžitém zmatku vsunul jsem růžový lístek do kapsy — —

Venku zatím shromáždil se dav zvědavců s policistou v čele, který řádně vyčinil kočímu svatebního povozu, že nechal venku koně tak dlouho bez dohledu. Jemu statně sekundoval motorák pouliční káry, který musel náhle zastavit před vinárnou, aby se vyhnul srážce s kočárem ženichovým. Koně, patrně z dlouhé chvíle zatáhli povoz až do středu ulice — a proto ta mela.

Ženich i v této zamotané situaci zachoval důstojný klid, sáhl do náprsní kapsy presentoval jeden doutník v pravo — jeden v levo — nadzvěděl dlouhé šosy svatebního kabátu, skočil do kočáru — pokynul kočímu k odjezdu — nám na rozloučenou a zmizel — —. A tím bylo první jednání dnešní komedie velice efektně ukončeno.

Za okamžik jsem venku osaměl. Co teď? Stál jsem nerozhodně. Zde bych mohl vhodně uplatnit scénu ze "Švandy dudáka". Jako by se dva duchové o mně pokoušeli, zlý šeptal abych zůstal — dobrý abych šel! Poslechl jsem proti svému zvyku toho dobrého a šel jsem. Totiž správně řečeno jel — nebo chtěl jsem jeti — po 22té káře západně — směrem k Lyons. Ale člověk míní a Pepík mění. — — První, komu jsem padl na káře přímo do náručí, byl konduktér Pepík Votava, který právě dělal poslední trip. Mé oznámení o veselce přijal s nadšením a rozhodně slíbil své účastenství, vzdor tomu, že nebyl oděn rouchem svatebním. Na 40té jsme oba vylezli — bylo právě 12 hodin — Pepík mně poslal zatím do blízkého salonu, abych tam čekal než hodí káru do bárny a pak že skočí ještě domů pro nějaký svatební dar. Tak jsem se zase octnul u baru v naprosto mně cizí místnosti — obklopen konduktery z blízké pouliční dráhy, kteří po polední směně zde odpočívali a hlasitě se bavili. Jejich cizí rozhovor mně naprosto rušil v mé svatební ná-

ladě, do které jsem se všemožně hodlal vpraviti.

Hodiny již ukazovaly hodně přes 12, když vhrnul se dovnitř Pepík se svatebním darem, v té době velmi cenným — byla to láhev importované slivovice. Hm, až se mně slíny sbíhaly v ústech při pohledu na vkusnou láhev označenou českou vignetou, Slivovice je totiž moje slabost, prvně jsem jí přišel na chuť v Uherském Brodě, kamž mně osud byl před lety s divadlem zavál. Přítel Josef jako by četl moje myšlenky, povídá: půjdem do zadu a načnem ji — nikdo to nepozná — ta zbude beztoho jen pro nás. Ve své slabosti jsem neodporoval, ale ochotně následoval Josefa do vedlejší místnosti a tam ve skutečnosti pro nás jakoby začlo již svatební veselí. Pili jsme na ženichovo zdraví — vzpomínali na různé veselé kousky, které jsme s hrdinou dnešního dne prováděli a kuli plány na večerní překvapení pro novopečené manžele. Můj společník se víc a více rozhňoval, slivovice povážlivě ubývalo a ručičky na hodinách jakoby se dnes předbíhaly — rapidně blížily se k hodině druhé.

Žel, že mimo svatebního obřadu, který měl být přesně ve 2 hodiny proveden, připomínaly mně hodiny i moji povinnost a zodpovědnost — kterou jsem na se vzal při svatební hostině a nařízení, která mně ženich dopoledne tak na srdce kladl. Leč jak jsem pozoroval u přítele Josefa, čas mnoho nerozhodoval. Nespěchej, povídá, na svatbu je vždycky lépe přijít později, aspoň v padnem do nálady. Jak si to vpadnutí představoval to mně blíže nevysvětlil, za to mě ale ohromil návrhem, že by měl vzít sebou také svou přítelkyni Elsy, nebydlí prý daleko a bude zde na zavalání. A protože u Josefa nebylo od myšlenky k činu daleko — sebral klobouk a zmizel zadním vchodem. Osaměl jsem dnes už po třetí!

V úřadovně na 12. ulici bylo po jedné hodině jako v úle — hosté přicházeli i odcházeli. Byli to většinou přátelé ženicha, nevěsty i rodiny ředitele, kteří přišli shlédnout slavnostní akt, gratulovat novomanželům a hlavně okouknout nevěstu. Po obřadech vydají se svatebčané hned do Lyons. Tam budou slavnostně uvítáni rodiči ženicha a přáteli nevěsty, která zde rodičů neměla, členy divadla a širokým kruhem osobních přátel. To byla první část, pečlivě vy-

SEVEROVY domácí přípravky zhotovené z nejlepších přísad ze všech dílů světa.

Až čtenáři tohoto krásného kalendáře dostanou po 1. lednu do ruky nově upravené krabice Severových rodinných léků, jež bezmála plných šedesát let slouží nejširším vrstvám lidu, tu jistě si povšimnou prvním pohledem toho, že na každém balíčku nachází se seznam účinných přísad. Nejsou to přísady laciné a bezvýznamné, nýbrž ty nejlepší jaké možno dostat bez ohledu na vzdálenost svého původu. — Vezměte si třeba Severův Balsám proti kašli a čtěte — “Balsám voňodruv toluského, Střemcha virginská, Kampeška, Cibule mořská, Senega, Hlavěnka, Klovatina arabská...” Každá jedna z těchto přísad pochází z jiné části světa a všech bylo zapotřebí k tomu, aby vyroben byl balsám pro kašel způsobený nachlazením anebo podrážděním hrdla a trubice, jež došel obliby v rodinách našich krajanů. Podobným způsobem mohli bychom se zmíniti o každé jedné Severově přípravce.

Nově upravené krabice a uvedení přísad jest dalším krokem Severova závodu KU OCHRANĚ vás všech, kteří přípravky Severovy po léta používáte. Chceme, abyste je porovnali s jinými, neboť jsme jisti, že budete více nežli uspokojeni až zjistíte co v Severových lécích se ve skutečnosti nachází. Všechny přední lékárny, jimž záleží na uspokojení svých zákazníků mají Severovy přípravky na ruce a ochotně vám poslouží. Jsou ovšem místa, kde lékárny není anebo kde lékárník mívá ve zvyku vnucovati svým odkupníkům něco dle svého vlastního výběru. Tu opět na OCHRANU našich přátel připomínáme, že ve všech takových případech můžete poslat svoji objednávku přímo do Cedar Rapids a bude obratem pošty vyřízena.

Někdo namítne, že objednávání přímo stojí více peněz, avšak není tomu tak. Poštovné na všech objednávkách za dollar neb více jest plně hrazeno závodem W. F. Severa Co. A nejen to, kdo má potřebu pro více léků najednou anebo v případech, kde několik sousedů si objedná dohromady, při objednávce za \$5 nejen, že jest hrazeno poštovné a pojištění zásilky, ale možno si vybrati léky v ceně šesti dollarů, což znamená DOLLAR úspory.

Zakoupením přípravek s ochrannou známkou “Severa” nekupujte věc neznámou, jež včera vznikla a zítra zanikne, nýbrž dáváte přednost něčemu, co přestálo všechny zkoušky po šedesát roků a to jest rekord sám o sobě, který se nesmí přehlédnouti. Severův závod s oprávněnou hrdostí na tato fakta poukazuje, neboť s lidským zdravím nelze spekulovati a co jest určeno k napravení nějaké churavosti, nemůže býti dosti dobré, čisté a spolehlivé.

Nejste-li až dosud v řadách spokojených odkupníků Severových rodinných přípravek, přihlaste se ještě DNES! Není-li to Balsám proti kašli, možná, že třeba znamenitá Hořká pro žaludek anebo nepřekonatelná mast Esko na svědění kůže — cenné tabletky 80's obsahující vitaminy A a D a určené na posílení tělesné stoustavý atd., přijdou vhod. Případné dotazy adresujte na

W. F. SEVERA CO.

Cedar Rapids, Iowa.

pracovaného programu. Na nikoho a na nic nebylo zapomenuto.

A přece, tento tak do podrobná vypracovaný program — selhal hned v počátcích, a krásná slavnost — která měla být po celou příští sezonu předmětem meziaktních rozhovorů — proměnila se náhle v tragickou frašku. Jak? Proč? Kdo byl ten smělec, který do tak pečlivě vyleštěné mašinerie hodil pouze malé zrnko písku, které ale stačilo zastavit předepsaný chod celé slavnosti? Zatím nikdo netušil co zmatků přinese příští hodina. Řečník p. Z. již netrpělivě přešlapoval, občas podíval se na kapsní orloj, několikrát odkašlal — a mechanicky rovnal úřední listiny na psacím stole, když ozvaly se hlasy "Již jedou". —

Nastávající manželé dostavili se s notným opožděním — které koneně se přihodi na každé nóbl svatbě a nikdo z z přítomných hostí mimo p. Z. se nad tím nepozastavoval. Nastalo nové vítání, představování, které ale energicky a obřadně přerušil p. Z. zavoláním: "Začneme konečně, prosím?"

Společnost se jakž takž utišila a seskupila kolem svatečků. Nastala vážná pauza, které většina přítomných ženichem počínaje, použila, aby nasadila si do tváře masku důstojnosti, odpovídající vážnosti obřadů. Po krátké úřední předmluvě, ve které řečník vyzvedl vážnost a důležitost stavu manželského, oslovil ženicha a nevěstu, zajistil si jejich souhlas k manželskému spojení — a pak — podle obvyklé formule natáhl ruku — ne snad pro peníze — ale pro okresní licenci, čili povolení k sňatku.

Ženich klidně sáhl do náprsní kapsy, potom chvatně do přední a pak již nervosně do zadní kapsy svátečních kalhot. Ale nevylovil nic. Trapná pauza. Nové prohledávání — tentokrátě ženichovy vesty — —. Zase nic — —. Nevěsta šeptá ženichovi něco do ucha. Tento pohybem hlavy v pravo i v levo odporuje. Obecenstvo s významnými pohledy jednoho k druhému — jeví značný nepokoj. Ženich nervosně vjel oběma rukama do dlouhých šosů svatebního kabátu. Pauza!

Nevěsta nakloňuje se k přítomné sestře patrně s otázkou. Tato odpovídá, že ne. Řečník zachraňuje situaci prohlášením, že svatební obřad se na neurčito odkládá.

Všichni si zhluboka oddechli, ženich na pokyn p. Z. odchází za ním do vedlejšího pokoje. A zde kápl božskou — ztratil jsem

lajsnys, ale to by snad nevadilo, pane Z., znáte mne přece dobře, lajsnys se najde, za to ručím a pak vyhrkl — oddejte nás zatím bez něj — je to beztoho jen formalita.

A to neměl říkat, kdo znal korektního, forem dbalého řečníka přísvědčí, že tento se cítil touto neobvyklou žádostí skoro uražen. A pod tím dojmem hned také ženichovi odpověděl: "Znáte zákony státu Illinois? Kdybyste se ženil bez lásky — mohu vás oddat — ale bez lajsnysu, né!"

Zatím ve předu těšil zdrcenou nevěstu — kde kdo — byla přímo zahrnuta otázkami, na které odpovídala — pokrčením ramen. Viděla v přerušení obřadu zlé znamení — a také se hned chystala v průvodu své sestry odejeti domů. Štěstí, že ženich právě vstoupil, několika slovy vysvětlil svůj záchranný plán — který vše zase přivede k šťastnému konci a — zmizel — — Kočimu dal venku direktivu na 19tou a Blue Island. Ano, tam vedla stopa, tam se chlubil s osudným povolením k sňatku — které pak šlo z ruky do ruky — — Ale v či rukou uvažlo naposled?

Než probral v duchu jména té doby tam přítomných, povoz zastavil na Blue Island a 19té. Rozčileně vrazil dovnitř a obořil se na nevinného Matase, div že tento nepustil veliký džbán s vínem, z něhož právě naléval a začal hned s vyšetřováním. Všichni zde přítomní považovali příhodu se ztraceným lajsnysem z počátku za ohromnou legraci a celou záhadu ještě více zkomplikovali. Na konec ale vložil se do zmatené debaty — sám šéf závodu. Posadil se vážně za stůl a s tužkou v ruce — probíral jména ráno přítomných, jednoho po druhém. V síti podezření uvázli na konec dva. Josef Šmaha a Jindřich Weidner — — Uvalením podezření na jména dvou nejdůvěrnějších přátel ženicha vyvolalo opět novou debatu, jedni tvrdili, že právě to je zárukou, že se lajsnys najde — druzí zase právem tušili, že se jedná o komplot těch dvou, aby překazili svatbu, která je zbaví veselého partnera, kterého bylo těžko nahradit.

Debatu ukončil předsedající návrhem na vyslání dvou rychlých posílů pro oba delikventy, Šmaha nebydlel daleko — ale kde hledat druhého? Zrak utýraného ženicha mimoděk spočinul na hodinách — ručičky bezohledně překročily daleko hodinu třetí.

DĚTI MAJÍ RÁDY

SEVERŮV

BALSAM

PROTI KAŠLI.

★ LAHODNÝ!

(Severa's Cough Balsam)

★ PŮSOBIVÝ!

Obstál zkoušku téměř šedesát let a je dobrý jak pro děti, tak i pro dospělé. Hned při prvních příznacích nastuzení, rýmy nebo kašle sáhněte po tomto rodinném léku!

K VAŠÍ OCHRANĚ!

Po novém roce Severovy rodinné přípravky vyjdou v **nové úpravě**... Úhledné krabice a láhve a co jest nejdůležitější — na každém balíčku seznam přísad, jež lék obsahuje... Přejeme si, abyste porovnali s jinými! Poznáte, že jen ty nejlepší přísady přivezené z různých světů dílů jsou použity při výrobě léků nesoucích ochrannou známku "Severa".

V lékárnách za 50c neb 25c.

Tam kde lékárny není

anebo objednejte s několika sousedy dohromady a **UŠETRÍTE**, neboť při objednávce za \$5 pošleme léky v ceně **ŠESTI DOLLARŮ**. Na všech objednávkách za \$1 neb více platíme poštovné sami. — **ZAŠLETE SVOJI OBJEDNÁVKU JEŠTĚ DNES** na dolení adresu a bude vyřízena obratem pošty! Nemáte-li po ruce ceník všech Severových přípravek, bude ochotně zaslán na požádání.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS,
IOWA

"Toho jsem poslal napřed do Lyons," už jen zašeptal. "Vzhůru za ním!"

Čtyry silné paže chopily se ženicha, posadili jej do kočáru a plným tryskem — jelo se k západu. —

* * *

Omšelý, starý barák na břehu řeky Desplaines u opuštěných vápenek v Lyons, dnes hostil ve svých zdech velmi vzácnou společnost, na kterou nebyl uvyklým. V letních měsících sloužil za letní resort naší ředitelské rodiny, sem tam zabloudil v tato místa některý divadelní návštěvník z Chicaga — ať již na ryby nebo na houby. Ale dnes slavila se zde událost mimořádného významu — svatba následníka trůnu! Pod vrchním velením staré paní se vařilo — smažilo — a hlavně mluvilo. Vše bylo připraveno na 4. hodinu, kdy dle odhadu družby J. Svěráka svatebčané padnou do náručí rodičů, pak levou setrou slzy a pravou pozvednou číše. A na to se těšili nejvíce, jen to jim nešlo do hlavy, kde že je Weidner? Snad přijede se svatebčany, zabručel starý pán, ale zde by se měl lepší, dodal s významným pohledem na baterie lahví a soudek plzeňského, který vzdor zákazu, hned po poledni narazil. "Tak už by tu mohli být," povzddechla stará paní, pro kterou dnešní den byl také velkým mezníkem v životě — rozhodla se totiž po dlouhé konferenci s manželem, že po svatbě přenese veškerou moc a slávu na syna.

"Už jsou tady, pozor!" ohlašoval v dáli u vápenek v trávě ukrytý skaut a hned začal také střílet. To bylo první číslo uvítacího programu. S nadšeným voláním sláva, sláva, vše hrnulo se ven novomanželům vstříc. — První kdo vyskočil z kočáru byl ženich — nedbal oslavného uvítání, naopak zdálo se jakoby zoufalým máváním ruky jej chtěl zastavit. Letmo přeletěl zrakem skupinu jásaících hostí jakoby někoho hledal a pak se rozkřiknul na překvapené svatebčany:

"Kde je pan Weidner? — No, je tady nebo ne?" křičel víc vida, že nikdo neodpovídá.

"Ne", zmohl se konečně někdo k odpovědi. Ženich na to mávaje zoufale rukama se obrátil a prodíraje se vysokou trávou s nadzvednutými šosy, hnal se zpět ke kočáru. Ten otočil směrem k Chicagu a v roz-

vířeném prachu zmizel v několika minutách svatebčanům z obzoru. —

* * *

Unaven dlouhým stáním u baru — rozhodl jsem se, že na Josefa déle čekat nebudu — hodiny utíkají a zbytečně zde mařím čas. Já bych tu jeho Elsy popohnal, obléká se patrně jako na svoji svatbu a Pepík ji při tom asi pomáhá. Napsal jsem v kvapu lístek že jedu napřed, že se na svatbě sejdem a skočil jsem na nedaleko čekající káru označenou nápisem "Lyons". Zdálo se mně věčností, než jsme dojeli na Harlem ave., tam se tenkrát přesedalo do jiné káry čekající na druhé straně kolejí dráhy C B. & Q. Ale pak už to nevezme dlouho projeti Lyons a zastavit na konci tratě a dojít pěšky asi 2 bloky do naší residence. Co se tam asi děje? Mimoděk jsem si uvědomil nařízení ženicha, týkající se nápojů! Moje zakročení přijde patrně už pozdě. Na buď si, svatba se slaví jen jednou v životě — což potom svatba takového významu jako je dnešní.

Skoro jsem se cítil unaven — zavřel jsem oči — a v duchu stylisoval slavnostní přípitek, který jako ženichův kamarád obřadně přednesu, pak budu aranžovat čepeň nevěsty a pak — pak jsem usnul. —

Není nic snad tak v životě nepříjemného, jako když je člověk náhle probuzen po krátkém usnutí. Tak doslovně jsem bručel pro sebe, když jsem lezl na konci tratě z káry — skoro ještě se zavřenýma očima. Nedošel jsem daleko od káry, když se ze zdáli zahřměly sesíleny ozvěnou z blízkých vápenek, dva nebo tři výstřely, doprovázeny jako varovným voláním "už jde". Protřel jsem si oči, jednou, po druhé — co? to že by platilo mně? A jaksi tím polichocen, vypnul jsem hrdě prsa a jako vyslanec královského dvora blížil jsem se hrdě k slavnostní bráně. Leč, o hrůza! Místo uvítání, vyhrnula se odtamtud jako smečka rozlícených dravců — proti mně skupina hladových hostů a hrozíce mi pěstmi, jeden volal přes druhého: "Co se stalo? Hledal vás tady ženich, co jste provedl?"

Sáhl jsem si na hlavu — jest-li spím — či bdím. Ne, je to skutečnost — z něčeho mne obviňují a ženich mne zde hledal. Ale proč? Něco se stalo a jistě něco vážného.

Na mém čele vyrazil studený pot. Sahám po kapesníku, ale s ním, o hrůza, vytahuji růžový lístek, s kterým se ženich ráno tak chlubně oháněl. Beze slova jsem se

TŘI VZÁCNÉ LÉKY:

Dr. Šimanovského Bylinohorské Thé, vyznamenáno na světových výstavách a po více jak 40 roků se osvědčilo při kašli, záduše plic, (Asthma), chrapotu, vysilujících chorobách plic a dýchadel.

CENA POŠTOU \$1.00 — 6 BALÍČKŮ ZA \$5.00

Lékárníka Foučka ušní balsám, vědecky složen z arabských balsámů, orientálních olejů a léčivých rostlin, prospěšně účinkuje při chorobách uší, pískotu a šumění, ztvrdlého vosku, výtoku z uší a nedoslýchavosti. — Stejně účinný u dětí jako u dospělých.

CENA POŠTOU \$1.10

Lukašová Mast jest výborný hojivý prostředek na zastaralé a otevřené rány a vředy na nohou, prasklé žíly a opařeniny. Obsahuje vitaminy A a D a osvědčila se v tisících případech. — Zkuste malou krabici a přesvědčte se!

CENA KRABICE POŠTOU \$1.00 — MENŠÍ 50c.

Zásilky na venek se správně vyřídí a zdravotní dotazy se ochotně zodpovídají. Pošlete si pro seznam a ceník.

C. G. FOUČEK

3635 W. CERMAK ROAD,

NEJSTARŠÍ ČESKÝ

LÉKÁRNÍK,

CHICAGO, ILL

J. M. KRALOVEC & SON,

2011 LAFLIN STREET

CHICAGO . . . ILLINOIS

Telefon CANAL

4357

4358

4359

GENERÁLNÍ POJIŠŤUJÍCÍ JEDNATELSTVÍ

ZALOŽENO 1. ZÁŘÍ 1905

Zastupujeme pouze zákonitě oprávněné společnosti proti ohni, tornádu, tabulové sklo, všechny odbory pojištění na automobily, pojištění proti úrazu, krádeži, bondy a spolkové záruky.

Žádejte Vaše pp. notáře a pozemkové jednatele, by Vám dostali Vaše pojištění skrze naši úřadovnu a budete vědět, s kým máte jednati v pádu potřeby.

obrátil a jako ďáblem štván — hnal jsem to zpět ke káře. Za mnou sypaly se nadávky, hrozby, otázky. Ty už jsem neslyšel, bez dechu padl jsem v káře na sedadlo — a ta v příštím okamžiku dala se do pohybu. Tma přede mnou — tma za mnou, vzdechl jsem si a otřel zpoceně čelo. Kára drkotala pomalu k Chicagu —

V té době panoval v úřadovně p. Z. mrazivý chlad. Zbyly zde pouze tři nejdůležitější osoby — dnešní zmařené svatby. Dva svědci, opuštěná nevěsta — ženich se dosud nevrátil. Řečník vyhlížel z otevřeného okna a sledoval úzkostlivě každý povoz, který v blízkosti zastavil. Svědci stále ještě utěšovali a zdržovali nevěstu, která již by byla dávno odešla, kdyby ji nebyl zdržoval ohled na vlastní i ředitelovou rodinu a lidské řeči!

Pomalu zmocňovala se jich zoufalá odhodlanost ukončit obřady za každou cenu i kdyby se mělo čekat do půlnoci. — Při tomto rozhodnutí svatebčanů — řečníkovi, až posud velice trpělivému, naskakovala hu-

si kůže. Byl již hladov, ale tytéž pocity po chvíli sdíleli s ním i svatební pozůstalí. Návrh dán a podporován, zajít do blízké restaurace. Konečně je to jedno, čekat zde nebo tam. Na schodech si ale pí. Splavcová vzpomněla, že by se na dvěře měla dát cedulka, kdyby se ženich vrátil, aby zas nepovstal nový zmatek. Vrátila se tedy zpět a za chvíli na dveřích úřadovny se objevila cedulka: "Svatba je naproti, máme hlad, ale lajsnys ještě ne!"

Za pět minut po té, zastrkoval jsem já za cedulku bílou obálku s nešťastným lajsnysem a připsal: "Hlad nemám, ale mám lajsnys".

Za nedlouho po mně dostavil se utýraný ženich a postěžoval si zde řádky:

"Tak teď mám konečně lajsnys a jdu hledat nevěstu." Šťastně ji našel — setkal se se svatebčany nedaleko úřadovny. Do ruda zapadalo již slunce za Chicagem, když vykonán byl zde tichý svatební obřad —. Jako v pohádce byl jednou jeden král — a v máji princ princeznu si bral".

HUMOR

BYRONOVY ŠEDÉ OČI.

Slavný anglický básník lord Byron se jednou svěřil svému příteli, že nemá rád lidi s šedýma očima.

"Proto, mám-li se setkat s člověkem, který má šedé oči, raději se mu vyhnout."

"To je podivné," odpověděl mu přítel. "Vždyť i vy máte šedé oči."

"Právě proto", dodal Byron, "a věřte, že nejednomu z těch, který se v životě se mnou setkal, by bylo lépe, kdyby se mi byl nadobro vyhnul."

OPATRNOST.

Pan Šelest a jeho choť byli pozváni na čaj. Pan Šelest chodil často k bufetu a přinášel si odtud vždy talíř, plný různých pochoutek. Paní Šelestová ho napomenula:

"Ale, Aloisi, nechod' tam tak často, budou o tové myslet, že jsi bůhví jaký žrout."

"To se neboj! Já jsem opatrný a vždycky tam řeknu, že je to pro tebe."

SHAWOVSKÁ ODPOVĚĎ.

Jedna bohatá Angličanka v Londýně s náramnou oblibou a pýchou shromažďovala ve svém domě jednou týdně všechny možné slavné i méně slavné osobnosti. Celý rok se marně pokoušela, aby přišel její salon alespoň jednou navštívit slavný spisovatel Bernard Shaw. Posílala mu vytrvale pozvání, ale ta zůstávala bez odpovědi. Poslední pozvání, které Shawovi poslala, mělo tento text:

"Lady X. je ve čtvrtek mezi 16. a 19. hod. doma."

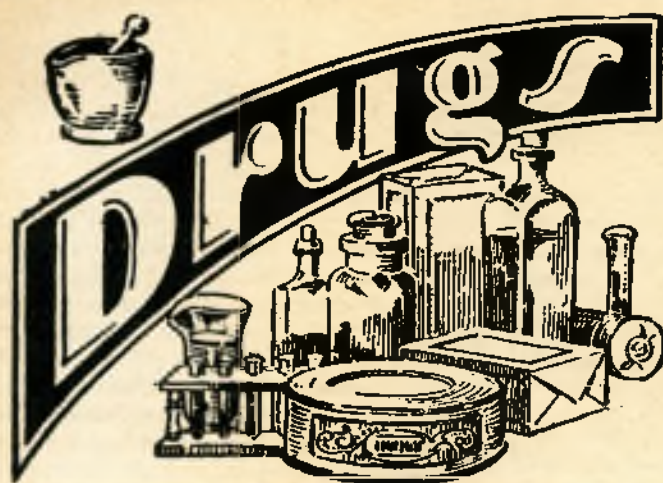
Na toto oznámení Shaw odpověděl. — Poslal pozvánku zpět a pod její text vlastnoručně připsal: "B. Shaw taky!"

Od té doby měl pokoj.

POCHOPITELNÉ.

Ženich: "Jsem št'asten, pane doktore, že jsem našel ve vaší dceři družku života."

Lékař: "To se vám nedivím, když dostanete půl milionu nálezného."

HONSIK BRATŘI

čestí lékárníci
ZÁP. 26. ULICE,
roh Christiana Ave.
CHICAGO, ILL.

Přesné vyplňování léků dle lékař. předpisů
VEŠKERÉ TOILETNÍ POTŘEBY

PHONE ROCKWELL 6578

FRANK'S BINDERY

FRANK KONČEL, MAJITEL
KNIHAŘSTVÍ

2448 SO. SPAULDING AVE.,

CHICAGO, ILL.

PRÁCE V OBOR KNIHAŘSKÝ SPADAJÍCÍ VYKONÁVAJÍ SE
VKUSNĚ A ZA MÍRNÉ CENY.

Objednávkám z venkova věnuje se zvláštní pozornost.

LETNÍ SLUNOV RAT

NELZE s určitostí říci, zda uplynula teprve desetitisíciletí či stovky tisíciletí od chvíle, kdy prvně na zemi se objevil člověk. Nedohodli se na tom učenci, jejich názoru se tříští a dále tříbí, nové a nové objevy však posunují prvního člověka stále v hlubší a vzdálenější šero uplynulých věků.

Však nezáleží konečně již na tom. Jest faktem, že sotva člověk poznal svoje lidství a odlišnost od tvorstva ostatního, se zaplanutím první jiskerky rozumu v člověčím mozku, touže pochmurnou, dalekou a nezjistitelnou chvílí přec fakticky jen povstal kulturní věk světa.

Nezáleží na tom, v čem a jak se ta kultura projevila, avšak byla zde již s oním okamžikem, kdy člověk stal se člověkem. To uvědomění si nadvlády bylo prvním a tehdy ovšem nejvyšším vzděláním. Uchopení klacku na zemi ležícího, jenž paží prvotního člověka stal se, oporou a zbraní, bylo daleko větším a významnějším činem, nežli vynález nejmodernějšího dalekostřelného děla, poněvadž primitiv nebyl ničím na své dílo připraven a vychován, avšak vynálezce dvacátého věku má za sebou průpravu a zkušenosti nescíslných století.

Změna klimatických poměrů či nastěhování se lidské rodiny, či jaké jiné skupiny, společnosti a procházející tu jím citelná změna ročních počasí, chladno a teplo, zima a léto byly pak lidstvu zajisté první vychovatelé k životu praktickému a daly podnět jeho kultuře další. Hledání přístřeší a zahraňování se v nich, pokus o zahalení chladnoucího těla a povstávající z toho po nescíslných věcí oblek.

Však nebyl to jistě ještě člověk řádně oblečený, jenž učinil objev, jemuž rovnocenného nedocílí již žádný genius lidstva, byť by sebe byl větším: ovládnutí ohně je nejvyšší kulturní čin pokolení lidského vůbec. Jím tvor člověk stal se člověkem již opravdu kulturním, byť neměl potuchy o četbě, psaní, historii, vědách přírodních a rozum jeho z větší části přece jenom veden byl instinktem.

Zdokonalený instinkt stal se rozumem, s rozumem dostavil se uvědomělý talent pozorovací, i paměť' probudila se a poučila člověka, že kol něho dějí se jisté zjevy, na něž nemá vlivu, zjevy, jež jsou mu buď' prospěšné, dobré nebo milé či škodlivé, nedobré a nevídané. Poznal pravidelnost dne i noci, poznal pravidelnost dostavujících se záplav, poznal, že tepla slunečního přibývá a zase pozvolna ubývá. Pocítil, že den má své maximum světla a pocítil, že jest i časem maximum žáru, parna, horka. Tu teprve vznikl čas a člověk maně snažil se jej lovit, chytat, měřit, počítat a zjišťovat pravidelné se dostavování a opakování i těch dnů příjemných, teplých, i oněch nepříjemných, chladných a dešťových. Rozumem sledované zjevy ukázaly se mu zcela pravidelné a člověk pocítil, že někdo je pro něho a za něho řídí. Nemoha tohoto říditele nikde nalézt, uznal, že jest mohutný, veliký a silný, že je to jeho bůh a tak vzniklo as první náboženství.

Necht' nekonečnými věky všelijak se vytvářelo a měnilo, vždy, na celé zeměkouli lidstvu pravěkému, v nejprvnější jeho kultuře podnětem náboženství byla příroda a její zjevy, její změny, její činitelé a samozřejmě ze všech nejsilnější, nejkrásnější, nejmohutnější a nejblahodárnější Slunce všem národům bylo hlavním božstvím. — Otcem, králem a největším z bohů. Nemohl se přece nikdy primitiv spokojiti s jedním bohem, když v přírodě je tolik rozmanitostí, zdánlivě od sebe rozličných a vzdálených. Nemohl být jeden bůh bohem dobrým i zlým zároveň, jeho prostému a přece jistě již logicky myslícímu rozumu a prvotná náboženská báje, ať z kteréhokoliv kouta světa, vypravuje vždy o zápasu boha dobra, boha Slunce s bohem zla, bohem tmy. Každá báje náboženská uznává, že bůh zla, tmy vítězí dočasně a že po zápasu trvajícím tolik a tolik dnů a nocí přemožen bohem dobra, světla a Slunce.

Služba slunci, zbožňování slunce je nejstarší a jistě nejkrásnější kult náboženský celého světa vůbec. Všem severanům, na celé polokouli severní vítězí běloboh, slun-

ČESKÉ I ANGLICKÉ HUDEBNINY

PRO BAND ORCHESTRA, PIANO
A PIANO ACCORDION.

Válečky pro samohrací piana.

České i anglické rekordy, Victor Columbia,
Brunswick, Blue Bird, Decca a Vocalion

—SEZNAMY ZDARMA—

Hudební nástroje, Selmer, Martin, Holton
York, Olds, Buescher a jiné.

Vždy velký výběr opravených prvotřídních
hudebních nástrojů.

—PIANOVÉ ACCORDIONY—

De Luxe 2—3, 4 řadové harmoniky.

Opravy hudebních nástrojů a piano accor-
dionů a českých harmonik zaručeně. —

HOUSLE PRO ZAČÁTEČNÍKY AŽ DO KONCERTNÍCH.

RUČNĚ DĚLANÉ PRAVÉ STARÉ MISTROVSKÉ HOUSLE AŽ \$350.

JOSEPH JIRAN

1333 WEST 18th STREET

CHICAGO, ILLINOIS

PILSEN STATION.

HEALTH CLINIC

VYJÍMÁNÍ MANDLÍ s \$13.50
nemocničním ošetřením

PORODY \$50
s nemocničním ošetřením

LÉKAŘSKÁ PROHLÍDKA \$1
I S LÉKEM

DOUGLAS PARK HOSPITAL

1900 SO. KEDZIE AVE.,

CHICAGO, ILLINOIS.

TELEFON LAWNGDALE 5727

ceboh nad černobohem od jara do léta, kdy v den slunovratu má nejvíce síly a mohutnosti — a v té době konají se mu největší oběti a oslavy. Na polokouli jižní vítězí běloboh v našem prosinci a v tu dobu zase tam jest největší jeho úcta.

Od nejstarších zkazek čínských, japonských, egyptských, asyrských, babylonských, židovských, perských, asirských, řeckých, římských, staroslovanských, staroger-mánských až po naše dny ve všech náboženstvích jest den slunovratu obklopen fantasií, romanci a přímo gloriolou kultu božství nejvyššího a nejkrásnějšího, něhou, láskou, radostí a kouzlem.

Nám sevcům je to svatý Jan Křtitel, jenž připadá na svátek slunovratu. V našich zemích ctil se tisíciletí před křesťanstvím než vůbec vzniklo. Křesťanství pak přišlo s Janem, a den slunovratu zahálilo do jeho roucha. A je Jan sympatickým i všem bezvěrcům. Jest připamatováním starých krásných kultur a náboženských kultů, a křesťanům je také jistě více než obyčejným světcem, jest jím duchovním otcem nazaretského proroka, jehož předcházal, rovnal mu půdu a jehož příchod předpověděl. Křtíleť Jan vodou, ale ten, co po něm přijíti měl, bude křtíti slovem božím.

Jakým byl skutečně ten Jan Křtitel, jest lhostejno již. Však to, co o něm se vypravuje a učí, jest mohutné ceny morální, ethické, jest krásné a lidstvu dobré. Jsou to zásady lásky a nového lidství, upřímného bratrství. Snad jest i Křtitel Jan ztělesněním prvotné nauky svobodného zednářství, a právem zednáři jej vzpomínají s láskou. Učí to, co on domněle nebo ve skutečnosti

hlásal a učil. Byl blízek slunci, snad mu byl i roveň svojí láskou vůči všem a proto stojí tak vysoko v úctě všeho lidstva, jež poznalo o něm jeho nauku. Proto jistě křesťanství jej právem dalo tam, kde jest slunce v den slunovratu, na vrchol, na kulminaci roku, a proto všechny ty prastaré báje, poesie, kouzla a fantacie obklopují den Jana Křtitele, 24. června. Proto i nyní v den jeho rodí se vesměs jen lidé šťastní, proto kvete tajuplné kapradí v teplých a báhorkovitých hlubinách našich lesů. Proto v noc svatojánskou tančí lesní víly své kouzelné tance a v řekách jejich obyvatelé — pradávným kultem, pradávým náboženstvím do nich usazení — drží své slavnosti, slety, sjezdy a reje. Pohádky se stávají životem, fantacie se vybíjejí a kouzla se dějí.

Idylky, krásné idylky žili naši předkové, dokud život byl prostinký, bez shonu, ruchu a spěchu a dokud věřili — dokud upřímně věřili náboženstvím církvi i náboženstvím přírodním a bájím. Jest střízlivý, prostý, kvapný život náš pln práce a shonu, že nemáme času na báje, kouzla a pohádky. Ač skytá nám hodně reálnosti, pohodlí, bláhobytu a nových pocitů a zábav, jest přece ochuzen o tyto idylky, jichž se mně zdá škoda — a vzpomínám jich. Vzpomínám jich s úctou, jako krásného romantického dědictví po předcích, dědictví, jehož zachovaly se jenom zlomky. Vesměs jen báje a pohádky, které snad mladší pokolení naše, nejnovější generace ani nečetly a jež vypravují jim jejich dědečkové a babičky a jež najdou tu a tam posány v starých, potrháných již knihách.

MEZI PŘÍTELKYNĚMI.

“Nedovedete si, má drahá představit, jak se včera večer při tanci muži o mne přímo rvali!”

“No, to si představit nedovedu! Nemám tak bujnou fantasií, jako vy, má drahá.”

NEMÁ ČAS.

“Tak naspěch, pane profesore?”

“Ano”, odpovídá profesor dějepisu ve spěchu, “musím ještě dnes připravit dvě křížová tažení a zkorigovat francouzskou revoluci.”

ZÁZRAČNÉ DÍTĚ.

Francouzský spisovatel a herec Šaša Guitry seděl jednou s přítelem v pařížské kavárně. Přešel okolo nich známý operní tenorista. Guitry se za ním ohlédl a poznal:

“Není-li pravda, tenhle zpěvák je zázračné dítě!”

“Jak to zázračné dítě?” — divil se přítel. — “Vždyť už ani není tak mlád!”

“Ale už ve svých šesti letech měl toho v hlavě tolik, jako teď!”

Všechno pro hudbu!

Všechny potřeby!

HUDEBNÍ NÁSTROJE

Pianové harmoniky, Kytary, Saxofony, Klarinety,
Kornety, Housle, Piana, atd.

"Oprava všech hudebních nástrojů".

Rekordy, hudební válce, noty pro piano, housle, pianové harmoniky, kytary, koncertiny a sborové noty.

České i anglické, rovněž i hudební knihy pro všechny nástroje.

Zaručujeme přesné vyřízení vašich poštovních objednávek.

Týdenní splátky upravíme dle vašeho přání.

Struny pro všechny nástroje, ladičky a jiné potřeby.

Vyučovací potřeby na všech nástrojích. Soukromé vyučování v našich soukromých sudiích. Začátečnickům opatrujeme nástroje zdarma.

RADIOVÉ ODDĚLENÍ

Opravy radio-aparátů
Radiové tuby.

Malé harmoniky od \$19.
120 bas. accordiony od \$75.

FRANK I. KRAL MUSIC HOUSE

5819 WEST CERMAK ROAD U 58th COURT, — CICERO, ILL.
TELEFON CICERO 1085. KATALOGY ZAŠLEME ZDARMA.

**NEJLEPŠÍ
POMOCÍ**

přátelům za mořem
v těžkých dobách je:

**PENĚŽNÍ DÁREK
Z AMERIKY!**

Již po řadu let vyřizujeme spolehlivě a levně ZÁSILKY PENĚZ do Čech, Moravy, Slovenska i do jiných evropských zemí poštou neb KABELOGRAFICKY ZA 50 CENTŮ. Za dodání ručíme.

Potřebujete-li vyřiditi: ZÁRUČNÍ LISTINY (affidavits, atd.) pro příbuzné ze staré vlasti

LODNÍ LÍSTKY na kteroukoliv loď neb lístky pro LEVNÉ ZÁJEZDY na Svět. Výstavy v New Yorku, San Francisku, Bermudy, Yellowstone Parku, atd. použijte osvědčených služeb spolehlivé krajanské cestovní kanceláře

Pozemkový obchod,
Notářství,
Pojištění — Půjčky

BAŠTA — MUSIL & CO.

3919 West 26th Street — — — CHICAGO, ILL.

**LETNÍ DOMOV
NÍZKÉ CENY**

\$575⁰⁰

Úplně vystaven na vašem lotě, včetně i uvnitř dohotoven. — Zaměstnáváme pouze uniové a pojištěné dělníky.

Přijďte si prohlédnouti tento vzorkový domov dnes!

CITY WRKG. & LBR. CO.

2301 SO. CRAWFORD AVE.

TELEFON LAWDALE 3010.

Otevřeno denně a v neděli od 10 — 4.

**INSULOVANÁ GARÁŽ
NA 2 KÁRY**

na vašem lotě. Uniové práce.

\$138

Prohlédněte si naše garáže v našem závodě než koupíte. Žádné závazky.

Nízké ceny na uzavírání porčí a letních domovů. — Lehké splátky.

KAREL KAFKA, ředitel.

IVAN MARKOV:

SLIB

DÁVNO již toužil Michajl Ivanovič po pěkném koníku, ale stále nebylo na jeho koupi peněz. Konečně si přece nastřádal potřebnou částku a šel do újezdného města na bazár, kde koupil pěkného koníka.

Cestou k domovu zpozoroval, že se stahují husté mraky, pak přišla vichřice a rozpoutala se prudká bouře. Byla to největší a nejprudší bouře, jaké kdy zažil, obloha byla stále v jednom ohni a mužik na cestě sám, jen s koníkem, který poplašeně frkal a vyhazoval. Při tom liják, jako když se všechna stavidla otevrou a mužik už cítil, jak smrt natahuje po něm svůj chladný, mokrý spár.

Když opět silně zablesklo a blesk udeřil do země několik kroků před Michajlem Ivanovičem, poklekl muž na kolena, prokřičoval se, vztáhl ruku k obloze a složil slavnou přísahu, že neprodleně se vrátí do města, koníka zase prodá a vše, co zaň strží, rozdá chud'asům — jen ušetří-li ho nebeské blesky na živu.

Skutečně, stal se div divoucí. Bouře ustala zrovna rázem, mraky se rychle rozplývaly a veselé, zářící slunce prosvítlo na milióny kapiček na trávě. Mužik spokojeně, blaženě vydechl, obrátil koníka a vrátil se zase do města. Nebylo to právě daleko, avšak dosti daleko, aby si dobře uvážil a promyslel vše, co v městě bude dělat. Rovnou šel na bazár, kde, poněvadž ještě nebylo pozdě, znovu seskupili se prodávající a kupující. Na bazáru tedy bylo živo a hovoru dost a dost. U nejbližšího kramáře koupil Michajl Ivanovič za poltiník bič a postavil se do řady prodávajících, volaje na kupující: "Kdo koupí koně, překrásného hřebce, jakého nemá ani turecký sultán? Koně za poltiník?" — "Blázen," říkali si lidé. Koně za poltiník — to přece není

možné. Přece však záhy kolem Michalja Ivanoviče kupil se hodný četný dav zvědavců, kteří chtěli kupovat. Proč by člověk nekoupil koně za poltiník, třeba by to bylo od blázna? Tedy začali kupovat.

"Ano, za koně chci jen poltiník, půl ruble, ale neprodám ho bez biče," řekl mužik. "A co chceš za bič? Půl kopějky?"

"Krásný bič, dobrý bič, slavný bič, osmdesát rublů stojí." Lidé tím více se smáli bláznu, který prodává bič za osmdesát rublů a koně jen za pět griveň. "Pořádný prodavač ke koni bič přidá a vodky zaplatí." — "Tak si jdi, pořádný prodavači, ale pořádný prodavač ti neprodá koně, takového slavného, krásného koně, za poltiník. Podívej se, hlupáku, jaký to hřebec, jakou má hlavu, nejsi hoden, aby se na tebe podíval."

Nu, Michajl Ivanovič koně prodal. Smáli se a statkář koně koupil, i vodku sám zaplatil. "A vidíš, Míšo, na co mně tvého biče třeba? Biče za osmdesát rublů — ale zaplatil jsem jej a dát ti jej zadarmo, jdi domů s bohem i s bičem." — "Míša však biče nepřijal. "Prodal jsem, tys koupil, bič je tvůj. Můžeš rozdat, ale ne mně, nevezmu biče, na co mně biče, když jsem teď bez koně?"

Míša se stal hrdinou trhu, všude se o něm mluvilo, snad časem i písnička bude složena. Peníze za bič dobře složil do kapsy a na konci města slepý muzikant hrál na harmošku. "Nu, starý, tu máš — vše, co jsem dostal za koně, na beč a hrej, hrej samé veselé, jako hráváš báryšňám, aby tancovaly." Poltiník zazvonil o několik měd'áků v nastavené čapce a harmonikář hrál, dokud Míša nezašel.

Splnil svůj slib a spokojeně se modlil. Peníze za koně dostal chudý — peníze za bič, o němž slibu neučinil, si ponechal.

KDYKOLIV POTŘEBUJETE SLUŽBU V ZÁLEŽITOSTECH

přeplavních a cestovních, přistěhovaleckých, notářských zde i ve staré vlasti, pojišťujících, aneb při zasílání peněz do Evropy, obraťte se s naprostou důvěrou na spolehlivou a odbornou firmu

HEGER-ŠEFL,

3153 West 26th St.,

CESTOVNÍ A OBCHODNÍ
KANCELAR

CHICAGO, ILL.

HOLUBOVY PRAVÉ VALAŠSKÉ PAPUČE "KOTVA" ještě nezahynuly a nikdy nezahynou.

Importované přímo z Moravy jako kdy jindy. — Ručně dělané z čisté ovčí vlny. Jméno HOLUB a zákonem chráněná značka KOTVA jest vaší zárukou těch pravých. Mám na skladě všechna čísla, nízké i vysoké pro vaši celou rodinu. — Vysoké cto a dovoz nezměnilo příliš moji vždy nízkou cenu.

Nízké
čís. 4—7 **\$2.00**
Nízké
čís. 8—10 **\$2.25**
Nízké
čís. 11—13 **\$2.45**

Vysoké
čís. 4—7 **\$2.95**
Vysoké
čís. 8—10 **\$3.25**
Vysoké
čís. 11—12 **\$3.45**

Zasílám C. O. D. nebo Money Order. — Poštu platím sám.

KAREL HOLUB, 4610 N. Pulaski Road, Chicago, Ill.

ZA 26 roků dostalo se nám od tisíců lidí dosvědčení, že se jim Nonat osvědčila na rheumatism, píchání na prsou, na bolest zad i u srdce a žaludku, kašel, lišej, staré otevřené rány, omrzliny, opáření, spáleniny, nežitý, boule, dydláky, podbíraniny, i prsou žen, otravu krve od zranění rezatým předmětem, hmyzem neb trávou, kuří oka, mozole a mnohé jiné bolesti. — Vytáhla bez počtu dřevěných i ocelových třísek, jehel a kostí. Pravá mast je s Trade Mark

Cena Nonat jest 50c a \$1.00. poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka neb jednatele, ale nic jiného neberte. raději pište přímo na adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.,
Altadena, Calif.

V Clevelandu, O., u p. F. KROBUŠEK, 12718 Holborn Ave. — V okolí Chicaga u p. NANAK, 1397 So. Cuyler Ave., Berwyn, Ill.

Milí čtenáři!

Oznamovatelé v Kalendáři Hlasatel pro rok 1940 nabízejí Vám svoje služby. Kdykoliv u nich objednáte, můžete býti ujisti, že dostanete poctivou a správnou obsluhu. Podporujte krajanské a ostatní vybrané námi závody a nebudete toho litovat. Vždy při objednávce udejte, že jste četli oznámku v kalendáři Hlasatel, začez Vám přem děkujeme.

Vydavatelstvo kalendáře
Hlasatel.

HUMOR

BÁSNÍK A JEHO PES.

Dramatický básník Frank Wedekind byl společensky málo snášenlivý. Měl často spory i se svými přáteli a ctiteli a málokdo z nich mohl říci, že by se s ním byl brzo nerozešel ve zlém. Frank Wedekind měl také psa — buldoga, silné a nepokočné zvíře. Jednou se Wedekind procházel se svým buldogem mnichovskými ulicemi a potkal herce Steinbrücka. Ten obdivoval Wedekindova psa a mínil, že jest to pes velmi nebezpečný a zlý.

Wedekind hrdě řekl:

"Ba, je to znamenité zvíře! Je tak divoký, že se často bojím, aby nepokousal i mé přátele."

"No," poznamenal Steinbrück se zlomyslným úsměvem. "a to by mnoho ke kousání neměl!"

TO SOUHLASÍ.

"Narodil jsem se 12. dne 12. měsíce roku 1912 ve 12 hodin."

"To jste tedy dokonale tuctový člověk."

MYSLEL NĚCO JINÉHO.

Zahleděl se pan Lusk na pestrnou kravatu svého přítele a potom povídá:

"Člověče, co sis to uvázel na krk za mašli?"

Zasmužil se přítel: "To víš, chlapče, jednou jsem se oženit musil."

JEDNOU PŘECE PŘIJEDE.

"Hrome, kdy ten vlak už pojede. Už je to hodina, co měl jet!"

"No, jen se nerozčiluj, lístek platí tři dny...."

PŘÍRODA JAKO ŽENSKÁ.

"Zdalipak mi můžeš povědět, Kačabo, proč se nyní příroda tak pestře zbarvuje?"

"...sím, pane učiteli — to víte, ženská...."

MOUDRÉ DÍTKO.

"Co je, chlapečku?"

"Neviděl jste maminku bez chlapečka, který vypadal jako já?"

STÁLO BY TO JEŠTĚ VÍC.

Jeden mladý muž se rozešel se svou snoubenkou a truchlí.

"Kdybyste věděli," nařiká si svým kamarádům, "co mne to stálo, než jsem se jí vzdal!"

"No tak tedy," radí mu, "se k ní zas vrat!"

Zakývá ten moudrý muž hlavou:

"To by mne stálo ještě víc!"

VYŠLA Z PODOBY.

Povídala na pavlači sousedka:

"No, to je opravdu báječné, jak se vaše dceruška změnila, paní Hadriánová. — Víte, dříve byla taková neforemná, hrnatá, takže by si byl člověk myslel, že vám zůstane nadycky podobná."

OPATRNOTI NEZBÝVÁ.

V jednom čínském biografu vyvěsili plakát:

"Nekuřte! Myslete na velký požár v Kantonu!"

Druhý den pod to kdosi připsal:

"Neplivejte! Myslete na povodeň v Hankau!"

ŽENÍ SE ČASTĚJI.

Když se onehdy ženil jeden slavný filmový herec, omlouval se mu přítel, že bohužel nebude moci přijít na svatbu.

"Nu, nevadí," odvětil filmový kraavec, "přijdeš příště!"

STŘEDNÍ CESTA.

Přednášel pan profesor:

"Někteří filosofové tvrdí, že je duše smrtelná, jiní opět, že není. Pravda bude, jako obvykle, asi tak uprostřed!"

UŽ MÁ ROZUM.

Když propouštěl ředitel blázince vyléčeného chovance, takto k němu promlouval:

"Tak, pane, a teď se můžete zase pěkně vrátit ke své ženě!"

"Copak si myslíte, že jsem ještě pořád blázen?"

MĚJTE PAMÁTKU Z ČESKOSLOVENSKA.

"Made in Czechoslovakia" to byly nápisy posledních beden, došlých v březnu 1939. —

"Made in Czechoslovakia". Ta slova byla zkropena slzami našich bratrů, sester, matek a otců v Československu. — Hřebíčky do beden byly zaráženy jak do truhly. Se synem jsme přijali ty poslední zásilky drahých československých sypekvin. Jak se zboží vyndávalo z beden, byl takový zástup dam před obchodem, které plakaly nahlas a hladily každý ten kus

zakladatelka ryze československého obchodu H. Ondruš a Syn, výroba peřinových a vlněných příkrývek a v čísle 3934 záp. 26. ulice Chicago, Ill.

zboží, které možná hotovily ruce jejich drahých. Myslím, že máme takové malé Československo v Americe. České i slovenské časopisy. Hudbu a náš sladký jazyk matefský můžeme užívatí kdykoliv. Bud'me hrdi na svůj rod a vždycky hlasme, že jsme se zrodili v Československu, neboť každý Američan ví, kde jest Czechoslovak a. A my víme, Kde domov můj. — Zásobila jsem se sypkovinami, atlasem, damaškem, krásnými československými ubrusy, takže na Vánoce jest hojný výběr. Nejvíce jsem obdržela československých sypekvin, na které bylo Československo nejlepší ze všech zemí.

Proto mějte památku z Československa. Zdarma vám budou zhotoveny lehké a hřejivé deky z vašich peřin, koupíte si pouze sypkoviny. Vzorky s cenami vám zašlem i veškeré informace. Jsme jediný ryze československý obchod tohoto druhu v Chicagu, nemáme nikde odbočku v žádném jiném městě ani státu, ale zasiláme deky po celé Americe. Denně nám dochází mnoho děkovaných dopisů zákazníků.

Naše heslo je: "S poctivostí nejdál dojdeš". Přísloví se ujmul, obchod H. Ondruš a syn má nejen volkou důvěru v Chicagu, ale po celé Americe, takže se vžilo heslo v Chicagu: "Kdo chceš doživotní deku a domov jako klikku mít, musíš k paní Ondrušové jít".

Naše 20letá zkušenost jest vám k službám. Jsme dnes jediní Češi v Chicagu, jež se specialisují ve výrobě příkrývek a zařízení celých domovů pro nevěsty. Máme největší výběr záclon, draperií a ohromnou zásobu praktických dárků na překvapenky (showers). Obchod náš jest moderně zařízen a 10 zkušených zaměstnanců je stále jako v úle.

Nyní něco o peři a vlně. Nejlepší deka jest, když v ní jest asi 5 lb. peři. — Lépe jest 3 lb. peři a 2 lb. prachu. Někdo má rád deku těžkou, někdo lehčí. Dá-li se mnoho peři do deky, tak nehřeje; deka je těžká a neohebná. Do polštářů jest nejlepší 2 lb. peři, aneb polovice peři a polovice prachu, třeba 2½ yd. sypekvin na 2 polštáře, standardní velikosti 45x30 — na deku velikosti 72x90 jest třeba 10 yardů materiálů. Starého peři jest třeba více. Zasiláme též sypkoviny na venkov na yardy. Staré peři zdarma vyčistíme moderním strojem. Šijeme též krásné deky z ovčí vlny, která rovněž hřeje. Lidé, kteří trpí zádachou, nemají se příkrývatí perím, ale ovčí vlnou. Deku z peři jest lepší a zdravější nežli perina, ovšem jen tenkrát, je-li odborně zhotovena. V perině se peři shrne dolů, kdežto v dece jest stejně rozdělená a dává vám všude stejnoměrnou teplotu. Bud'te opatrní. Předěláváme přes 300 dek ročně, které byly zhotoveny jinde.

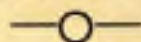
Proč? Špatné syvky, které propustily peři a špatná práce. To se vám u nás nestane, ani peři se vám nepomíchá. Přečtěte si oznámku Ondruš v tomto kalendáři a pište o vysvětlení a vzorky na H. ONDRUS & SON, 3934 W. 26. St., Chicago, Ill.

Při zájezdu do Chicaga nás navštívte. Obchod je blok od divadla Praga.

OBSAH:

ČESKÉ AMERICE. Báseň, F. L. Musil	32
POMSTA VALENTOVA. Povídka, Rud. Herink	35
PŘÍTEL SMRADOCH. Přírodopisná čtverť, F. Š.	44
ZAKLÁDÁNÍ RODINNÉHO KRB. Povídka, L. J. Fligl	47
SVĚT CHCE BÝT KLAMÁN. Článek	54
KNÍŽE SVATOPLUK. Historická povídka, Zd. Navrátilová.	56
KANADA, NÁŠ SEVERNÍ SOUSED. Richard Hlína	75
DVA MUŽI V ČLUNU. Povídka, F. Š.	84
V ZEMI DÁVNÝCH INKŮ. — Dr. Karel Hujer.	89
LETCOVA ŽENA. Povídka, Eliška Kolská	95
PRAVÁ NEBO LEVÁ? Detektivní příběh, Kamil Kabát	99
ZA ŽIVA POHRBENÝ. Povídka, Jar. Kurka	109
V ČECHÁCH A ZA MOŘEM. Povídka, Marie Němečková-Erstová	113
JAK PAN KOŽÍŠEK ZAHÁNĚL MOLY. Pražská humoreska	126
KDYŽ ŠTĚSTÍ ODLETÍ. Povídka, Marie Němečková-Erstová	135
OČAROVANÝ DŮM. Povídka, F. Š.	149
FIGURKY Z RODNÉHO KRAJE. Ant. Pražák	156
NEJLEPŠÍ KVĚTINY PRO DŮM. — F. L. Musil	164
JAK SE PAN SÝKORA STAL HRDINOU. Humoreska, L. J. Fligl	178
HRSTKA RAD PRO DOMÁCNOST	196
POMSTA MRTVÉHO. — F. Š.	200
DVĚ SRDCE V HONBĚ ZA ŠTĚSTÍM. Humoreska, Jindřich Weidner	204
LETNÍ SLUNOV RAT.	216
SLIB. — Ivan Markov.	220

Další básně, humor, data statistická, část kalendářní, vyobrazení atd.

Seznam oznamovatelů:

Bašta-Musil & Co., přeplav	219	Kořínek & Co., pekařské potřeby..	189
Český Nár. hřbitov..	163, 165, 167, 169	Kral Frank, I. Music House	219
Československé Spolky v Americe		Kralovec J. M. & Son, pojištění ..	213
(Č. S. A.) ..	171, 173, 175, 177, 179	Kuhn Remedy Company, léky....	191
City Wrkg. & Llb. Co., garáže	219	Mach & Sons, import. zboží	185
Douglas Park Hospital	217	Midwest Stores, grocerie	193
Fitzpatrick Brothers, mýdla	205	Nonat, lék	221
Fouček C. G., lékárník	213	Ondruš H. & Son, deky	223
Frank's Bindery, knihvazačství ...	215	a zadní strana desek.	
Garden City Brewery	3. str. desek	Orion, léky	201
Heger-Šefl, přeplav	221	Pancner F., importer	199
Hoboko, Dr. Peter Fahrney, léky..	187	Pilzeňská Pivovarní Spol. ..	2. str. desek
Holub Karel, valašské papuče	221	Second Federal S'v'gs & Loan Ass.	195
Honsik Bratři, lékárníci	215	Severa W. F. Co., léky	209, 211
Jednota Českých Dam	181	Skala National Bank	203
Jiran Joseph, hudební závod	217	Urbánek & Son, pohřební ústav ..	197
Kaiser Adolf J.	161	Západní Česko-Bratrská Jednota...	183
Kaucky's Pharmacy	207		

KDE SE PIVO VARÍ, TAM SE DOBRĚ DÁŘÍ!

Tento krajanský pivovar byl založen 15. července roku 1901.

GARDEN CITY BREWERY

2111-2123 So. Albany Avenue, CHICAGO, ILL.

TELEFON LAWNSDALE 9000.

Vaří proslulé
• • sudové pivo

Primator a Old Style Pilsener

Jejich chuť a jakost
• • je nedosažitelná

Nová láhvovaná piva jsou
nejlepší kvality a chuti.

Table Brew — Old Brew — Old Style Pilsener

Čtyři velikosti

Exports

Steinies

Quarts

1/2 galony

Žádejte vždy a všude naše proslulá piva.

Mějte památku z Československa. Z vašich peřin vám zhotovíme
ZDARMA hřejivé DEKY.

Nepočítáme za práci. Koupíte pouze materiál,
který si vyberete z našich vzorků.

H. ONDRUŠ & SON, 3934 W. 26th St., Chicago, Ill.

Nejsme ve spojení se žádnou jinou firmou,
ani nemáme odbočku v jiném městě. Si-
jeme deky pouze v Chicagu.

Naše 20letá zkušenost v tomto oboru jest
vám zárukou, že vás poctivě obsloužíme.
Napište si o vzorky ještě dnes.

Heslo v Chicagu:

Kdo chce doživot-
ní deku mít, musí k
paní Ondrušové jít.

**Deky zasíláme
po celé
Americe.**

Heslo v Chicagu:

Kdo chce krásné
záclony a domov ja-
ko klíčku mít, ten
musí k paní Ondru-
šové jít.

**Staré peří
zdarma
vyčistíme.**

Paní ONDRUŠOVÁ,
zakladatelka obchodu,

**Velký výběr
dárků
nevěstám
nebo na
překvapenky.**

**Nejnovější
záclony
vždy najdete u**

**H. ONDRUŠ
& SON,**

3934 W. 26. St.

Chicago, Ill.

JAN ONDRUŠ, syn.